ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

1

༄༅། །མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བ།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱི་དེབ་དྲུག་པ།

ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ།

觉
囊
文

集Jonang publication Series
ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་གྱིས་མཛད།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

1

དཀར་ཆག།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་ཉུང་བསྡུས།...............................(1) མཆོད་པར་བརྗོད་པ།..(1) ཆོས་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ།..(3) ཐོབ་བྱ་ཐར་བའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ།..(3) སྤངས་བྱ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པ།..(4) བསྒྲུབ་བྱ་ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་འཇུག་ཚུལ།..(5) གང་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཆོས།..(6)
དེ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ།...(6) ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་འཇུག་ཚུལ།..(7) ལུང་གི་ཆོས་ལ་འཆད་ཉན་གྱི་འཇུག་ཚུལ།...(7) བཀའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།..(7) ངེས་ཚིག།...(8) གཉིས་པ་གང་ཟག།..(9) ཕན་ཡོན་ལ།...(11) རྟོགས་པའི་ཆོས།...(12) མཚན་གྱི་དོན།...(15) ཆོས་མངོན་པ་མཚན་ཉིད་པ།..(16)
བཏགས་པ་བ་ནི།

....(16)

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

2

འགྱུར་ཕྱག།..(17) བསྟན་བཅོས་དངོས།..(18) དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི།

....(19)

གསུམ་པ་ཐ་དད་བརྟག་པ།...(21) དྲི་བ་ནི།

....(22)

ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལྔ།..(23) དགོས་པ།..(23) ངེས་ཚིག།...(24) ངོ་བོ།..(24) དབྱེ་བ།..(25) བརྗོད་འདོད་ངེས་པའི་རྒྱུ་བཤད་པ།...(26)
ངོ་བོའི་དབྱེ་བ།..(26)
དྲི་བ།..(27) དབྱེ་གཞི།

....(27)

གྲངས་ནི།

....(27)

ཁམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ།...(29) སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ།..(30) གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་གཉིས།...(30) གཏན་ལ་དབབ་པ།..(31) བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས།..(31)
མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས།..(33)
སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས།..(34)

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

3

དབུ་མ་བའི་ལུགས།..(35) གྲངས་ངེས་བསྟན་པ།...(36) ལན་ལ་མདོར་བསྟན་པ།..(36) རྒྱས་བཤད།...(37) ཕུང་བོ་ཉེར་ལེན་ཅན་དུ་བསྟན་པ།...(39)
དྲི་བ།..(40) མཚན་ཉིད།..(41)
གཉིས་པ་འཁྲུལ་བ་སྤོང་བ།..(42) གཞུང་དོན་ལ་ཕུང་པོ་ལྔ་བཤད་པ།...(43) མདོར་བསྟན་པ།..(43) གཟུགས་སོགས་ཕུང་བོ་བཤད་པ།...(44) ཁམས་བཤད་པ།...(48) སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ།..(51) རྒྱས་པར་བཤད་པ།..(52) རྒྱས་བཤད་ལ་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་གསུམ།..(52) གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་བོ་བཤད་པ།...(52) ཚོར་བའི་ཕུང་བོ་བཤད་པ།...(71) འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་བོ་བཤད་པ།...(74) འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་བོ་བཤད་པ།...(77) འདུ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།..(78) རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་བོའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ།..(140) སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།..(141)

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

4

ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་སྤྱི་དོན་དང་གཞུང་དོན་གཉིས།..(141) སྤྱི་དོན།..(141) ཐུན་མོང་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ།...(145) རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆ་གཏན་ལ་དབབ་པ།...(146) ས་བོན་གྱི་ཆ་གཏན་ལ་དབབ་པ།...(146) གཞུང་དོན།..(162) ཉོན་ཡིད་དངོས་དང་ཞར་བྱུང་གཉིས།...(163) རྣམ་ཤེས་དྲུག།..(168)
མིག་སོགས་རྣམ་པར་ཤེས་པ།...(171) ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ།...(171) ཆོས་ཀྱིས་བསྡུས་པ།...(172) སེམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ།..(172) མདོར་བསྟན།...(173) རྒྱས་བཤད།..(192) རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ།

....(197)

ཤེས་བྱ་ཕུང་བོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ།...................(197) མདོར་བསྟན་སོགས།..(197) རྒྱས་བཤད་བདུན་བཤད་པ།..(198) རྫས་ཡོད་ལ་སོགས་པ་དབྱེ་བ།..(198) ཤེས་བྱ།...(202) གཟུགས་ཅན་གཟུགས་མེད་གཉིས།...(209)
ཟག་བཅས་ཟག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས།..(214)

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

5

བམ་པོ་གཉིས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་འཆད་ཅེས་མཚམས་སྦྱར་ནས་དྲུག་པ་ལ།..................(220) བྱུང་བ་དང་མ་བྱུང་བ་གཉིས།..(221) འདས་པ་ལ་སོགས་པ་དུས་གསུམ་སོགས་སུ་དབྱེ་བ།...(226) དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་གསུམ།...(229) འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཁམས་གསུམ།...(239) སློབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་གསུམ།..(244) མཐོང་སྤང་ལ་སོགས་པ་དོན་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ།...(246) རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབྱེ་བ་དོན་བཅུ་ཡིས་བསྟན་པ།..(248) དགུ་པ་ཟས་ལ་སྤྱི་དོན་གསུམ།..(291)
ཟས་བཞིའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།...(291) གྲངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ།..(292) ཁམས་དང་སའི་ཁྱད་པར།...(293)
བསྡུས་པའི་རབ་དབྱེ་བཅུ་གསུམ།..(295) མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ།...(296) ཕྱི་བལྟས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ།...(298) མཚུངས་པར་ལྡན་པ།..(306) སྔ་མ་ལྟར་དབྱེ་བ།..(306) ངོ་བོ།..(306) ཕན་ཡོན་གསུམ།...(310) ལྡན་པ་ལ་སྤྱི་དོན་ལྔ།..(310) ལྡན་པའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།..(310) གང་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག།..(311)

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

6

ལྡན་ཆོས་ངེས་པར་བྱ་བ།...(311) ལྡན་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ།..(313)
ཇི་ལྟར་ལྡན་ཚུལ་བརྩི་བ།...(313)

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

7

༄༅། །དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ་
ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ། །

སྟོད་ཆ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བརྩམས།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

1

མཆོད་པར་བརྗོད་པ།

༄༅༅། །ༀ་ཤྲཱི་མ་ཏེ་གུ་ར་ཝེ་རཏྣ་ཏྲ་ཡཱ་ཡ་ཙ་ན་མོ་ན་མཿ དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
གསུང་གི་དབང་ཕྱུག་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
རྒྱ་ཆེན་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་མཚོ་ལས་འཁྲུངས་རྣམ་དག་སྐུ་བཞིའི་བང་རིམ་ཅན། །

ཕུན་ཚོགས་མཁྱེན་བརྩེའ་ཉི་ཟླས་རབ་མཛེས་ཕི ན་ལས་ཡོངས་འདུའྲི་ལིན་པས་བརྒྱན། ། ྗོམཐའ་ཡས་གདུལ་བྱའི་མཐོ་རིས་འགྲོ་རྣམས་ཕན་བདེའི་འབྲས་བུས་སྐྱོང་མཛད་པ། །
ཐུབ་དབང་རི་དབང་ལྷུན་པོའི་མཆོག་ལ་ཀུན་ནས་དང་བས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
སྲིད་ཞིའི་རྒུད་པ་ཀུན་སེལ་ཞིང་། །
འབྱོར་བ་མ་ལུས་སྩོལ་བའི་མཆོག།
ཐུབ་བསྟན་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ། །
ཡུན་རིང་གནས་ཤིང་གསལ་གྱུར་ཅིག།
གང་གི་ལེགས་བཤད་ཟབ་ཡངས་གསལ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས། །
མི་ཤེས་མུན་སེལ་ཡེ་ཤེས་སྣང་བའི་དཔལ་སྐྱེད་པ། །
ཐུབ་པའི་རིང་ལུགས་བྱམས་མགོན་སྨྲ་བའི་ཟླ་བ་དང་། །

ཐོགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་མཆོག་དེའི་ཞབས་ལ་འདུད། །

འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའི་སྨན། །
ཐར་པའི་བདེ་བ་སྟེར་བའི་གཉེན། །
དམ་ཆོས་རིན་ཆེན་འབྱུང་བའི་གནས། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

2

བསྟན་འཛིན་མཆོག་རྣམས་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག།

རྒྱ་ཆེན་ལུང་ལ་བློ་གྲོས་རབ་གསལ་ཞིང་། །

ཟབ་མོ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་ཐུགས་བརྟན་པས། །
དཔག་མེད་གདུལ་བྱའི་འདྲེན་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །
དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ལ་བཏུད་ནས། །

ཤེས་བྱ་རབ་འབྱམས་སྟོན་པའི་གཞུང་། །

ལྟ་ངན་མུན་པ་སེལ་བའི་འོད། །
གསུང་རབ་ཀུན་ལ་ལྟ་བའི་མིག།

དམ་ཆོས་མངོན་པ་འདིར་གསལ་བྱ། །

ཕྲག་དོག་ཕྱོགས་ཞེན་མུན་པས་མ་བསྒྲིབས་ཤིང་། །

རྣམ་དཔྱོད་རྣམ་པར་གསལ་བའི་སྣང་བ་ཅན། །
གཟུ་བོར་གནས་ཤིང་ལེགས་བཤད་དོན་གཉེར་བའི། །

སྐལ་ལྡན་སྐྱེས་བུའི་མཆོག་རྣམས་གུས་པས་ཉོན། །
དེ་ལ་འདིར་གང་དག་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་བླ་ན་མེད་པ་མྱུར་དུ་
ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་དེ་དག་གིས་ནི། མི་བརྟན་ཞིང་སྙིང་པོ་མེད་པ་འཁོར་
བའི་བྱ་བ་མཐའ་དག་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་ཏེ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དྲི་མ་མེད་པ་
རྣམས་ལ་དད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ཆེན་པོས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚུལ་
ཡང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་བརྩེ་
བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་སྨོན་པ་དང་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཐུགས་
བསྐྱེད་ནས། ལྷག་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པས་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་

རྒྱ་ཆེན་པོ་ཉེ་བར་བསགས་པ་ལས། རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པ་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་འབྱོར་
པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་མངའ་བརྙེས་པས། གདུལ་བྱར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་འགོད་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

3

ཕྱིར་རང་རང་གི་ཁམས་དང་བསམ་པ་དང་བག་ལ་ཉལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མཐའ་ཡས་
པ་བསྟན་པས་ཡང་དག་པར་གསལ་བར་མཛད་ཅིང་། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རབ་ཏུ་མང་པོ་དག་གིས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་མཛད་པས།
རེ་ཞིག་དང་པོར་བླང་དོར་གྱི་གནས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
གསུང་རབ་ལུང་གི་ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་རྣམ་པར་དག་པས་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཉིད་དོ། །དེ་བས་
ན་འདིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གསལ་བར་བསྟན་པས། ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་

མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་
རབ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་འཆད་པ་ལ་དོན་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།

ཆོས་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ།

ཆོས་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ་དང་། སྐབས་སུ་བབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཁྱད་
པར་དུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་གསུམ་ལས།

ཐོབ་བྱ་ཐར་བའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ།

དང་པོ།་་་་་་་་ཐོབ་བྱ་ཐར་བའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ་ནི། དམ་པའི་ཆོས་ལ་ཞུགས་པ་རྣམ་ཀྱི་འབྲས་
བུ་མཐར་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་མངའ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡིན་ལ། དེའང་རྒྱ་ཆེར་་་་་་་་་ཐོབ་པ་རྣམ་ངེས་སུ་་་་་་་་་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་མཐའ་ཡས་ཤིང་། མདོར་བསྡུ་ན་དོན་གཉིས་ཕུན་

སུམ་ཚོགས་པའི་རྟེན་སྐུ་གཉིས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡོན་ཏན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་རྣམས་ཏེ། ཇི་
སྐད་དུ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། རང་དོན་གཞན་དོན་དོན་དམ་སྐུ་དང་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་
པའི་ཀུན་རྫོབ་སྐུ་ཉིད་དེ། །བྲལ་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་ནི། །ཡོན་ཏན་དབྱེ་བ་དྲུག་ཅུ་
བཞི་འདི་དག །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་འབྱོར་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་།
འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལས་ཆེས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

4

མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་འབྱོར་
བས་ནི། །འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ཟིལ་གྱིས་གནོན། །རང་སངས་རྒྱས་པའི་ས་བ་ཡིས། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཡང་ཟིལ་གྱིས་གནོན། །དེ་ཡིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི། །འབྱོར་བའི་ཆར་ཡང་མི་ཕོད་དོ། །
དེ་ཡིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡི། །འབྱོར་བའི་ཆར་ཡང་མི་ཕོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟ་བུའི་འབྱོར་བ་དང་ལྡན་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ན་གདུལ་བྱའི་འཇིག་རྟེན་ཇི་སྲིད་མ་སྟོངས་
ཀྱི་བར་དུ་གནོད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཟློག་ཅིང་འབྱོར་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོར་
བའི་སྐྱབས་གནས་བླ་ན་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་བ་ཉིད་དེ། རྒྱན་ལས། འཇིག་རྟེན་ཇི་སྲིད་སེམས་
ཅན་གྱི། །གནོད་དང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཀུན། །ཟློག་ཅིང་འབྱོར་བ་བྱ་བྱེད་དུ། །སངས་རྒྱས་
སྐྱབས་ཆེན་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་རང་

བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྙིང་པོར་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་སྦྱོང་བ་ལ་འབད་པར་རིགས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། རྫོགས་སངས་སྐུ་ནི་

འཕྲོ་ཕྱིར་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་དབྱེར་མེད་ཕྱིར་དང་། །རིགས་ཡོད་ཕྱིར་ན་ལུས་ཅན་ཀུན། །རྟག་
ཏུ་སངས་རྒྱས་སྙིང་པོ་ཅན། །ཞེས་པ་དང་། རྒྱན་ལས་། ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་རྟག་ཏུ་ཀུན་སོང་
འདོད། །དེ་བཞིན་འདི་ཡང་རྟག་ཏུ་ཀུན་སོང་འདོད། །ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་གཟུགས་གྱུར་ཀུན་

སོང་བ། །དེ་བཞིན་འདི་ཡང་སེམས་ཅན་ཚོགས་ཀུན་སོང་། །ཞེས་པ་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱན་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་
ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྤངས་བྱ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ།་་་་་་་་སྤང་བྱ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པ་ནི། དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་
པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གནས་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་ལ་བརྩོན་པར་མ་བྱས་ན། མེད་བཞིན་

དུ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

5

དབང་གིས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་ཞིང་། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་

སྤྱད་པ་ལས། མཐའ་མེད་པའི་འཁོར་བ་རྣམས་སུ་སྐྱེས་ནས། བཟོད་པར་དཀའ་བའི་སྡུག་བསྔལ་

སྣ་ཚོགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་བོར་
འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ངར་འཛིན་པ་ལས་ཡང་ལས་ཏེ། །ལས་ལས་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཞིང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། བདག་ཡོན་ན་ནི་གཞན་

དུ་ཤེས། །བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང་། །དེ་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས། །ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་ངན་སོང་གསུམ་ལ་ནི་ཚ་གྲང་བཀྲེས་སྐོམ་དང་གླེན་ལྐུགས་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཅིང་། བདེ་འགྲོ་རྣམ་པ་གཉིས་ནའང་དབུལ་ཞིང་ཕོངས་པ་དང་འཆི་འཕོ་ལྟུང་འགྱུར་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་

དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་ལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་། དཔྱད་ན་འགྱུར་བའི་

སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པས་སྙིང་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་
བསྔལ་ཡོད་པས། འགྲོ་བ་རྒྱུད་ལྔས་བསྡུས་བའི་འཁོར་བ་ཐམས་ཅད་ནི་ཤིན་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་
བར་གནས་པ་ཉིད་དེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། མི་གཙང་བ་ལ་དྲི་ཞིམ་མེད་བཞིན་འགྲོ་ལྔ་དག་ན་བདེ་
བ་མེད། །དེ་ཡི་སྡུག་བསྔལ་རྟག་ཏུ་མེ་མཚོན་རྒྱ་ཚྭ་ལ་སོགས་རེག་སྐྱེས་བཞིན། །ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །རྒྱ་ཆེར་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་

འགྱུར་བ་རྣམས་སོ། །

བསྒྲུབ་བྱ་ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་འཇུག་ཚུལ།

གསུམ་པ།་་་་་་་་བསྒྲུབ་བྱ་ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

6

གང་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཆོས།

དང་པོ།་་་་་་་་གང་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་དམ་པའི་

ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐོས་པ་ལས་དད་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་དགེ་བ།
བསམ་པ་ལས་དགའ་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བར་དུ་དགེ་བ། སྒོམ་པ་ལས་ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་
པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐ་མར་དགེ་བ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་

སྟོན་པའི་ཕྱིར་དོན་བཟང་པོ། ཚིག་དང་ཡེ་གེ་གྲགས་པས་བརྗོད་པས་གཟུང་སླ་བའི་ཕྱིར་ཚིག་
འབྲུ་བཟང་པོ། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་མ་འདྲེས་པ། ཉོན་མོངས་པ་
ཐམས་ཅད་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་དག་པ་སྟོན་
པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་དག་པ། གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་དག་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བྱང་བ་ལ་སོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། རྒྱན་ལས། དད་དང་དགའ་དང་བློ་རྣམས་ཀྱི། །རྒྱུ་ཕྱིར་ཆོས་འདི་དགེ་བ་ཡིན། །དོན་རྣམ་གཉིས་ལྡན་གཟུང་སླ་དང་། །ཡོན་ཏན་བཞི་ཅན་ཚངས་
སྤྱོད་སྟོན། །གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་སྟོན་པ་དང་། །ཁམས་གསུམ་ཉོན་མོངས་རྣམ་སྤངས་
རྫོགས་བྱེད་དང་། །ངོ་བོ་ཉིད་དག་དྲི་མས་དག་པ་སྟེ། །ཚངས་སྤྱོད་ཡོན་ཏན་བཞི་ལྡན་ཡིན་པར་

འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ།་་་་་་་་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས། ཚུལ་གནས་ཐོས་
དང་བསམ་ལྡན་པས། །བསྒོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱོར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གཉིས་ལས། དང་

པོར་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་རིས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་ཇི་ལྟར་ནུས་པའི་བསླབ་པ་ཡང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

7

དག་པར་བླངས་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྲུང་བར་བྱེད་པ་སྟེ། བཤེས་སྤྲིང་ལས། ཁྲིམས་འདི་རྒྱུ་དང་
མི་རྒྱུའི་ས་བཞིན་དུ། །ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་ལགས་པར་གསུངས། །ཞེས་འབྱུང་བ་བཞིན་

ནོ། །དེ་དག་ལས་ཀྱང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་ནས་སྲུང་བ་ནི་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
བ་ཉིད་དེ། རྒྱན་ལས། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་དག་ནི། །ཡོན་ཏན་ཚད་མེད་རྣམས་དང་ལྡན། །
དེས་ན་སྡོམ་བརྩོན་ཁྱིམ་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་འཇུག་ཚུལ།

གཉིས་པ།་་་་་་་་དེ་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། མཛོད་ལས། སྟོན་པའི་དམ་

ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །དེ་འཛིན་བྱེད་པ་སྨྲ་བྱེད་དང་། །སྒྲུབ་
པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གཉིས་ལས།

ལུང་གི་ཆོས་ལ་འཆད་ཉན་གྱི་འཇུག་ཚུལ།

དང་པོ།་་་་་་་་ལུང་གི་ཆོས་ལ་འཆད་ཉན་གྱིས་འཇུག་ཚུལ་ལ་བཞི་སྟེ། གང་ལ་འཆད་ཉན་བྱ་
བའི་གཞུང་ལུགས། གང་གིས་འཆད་ཉན་བྱེད་པའི་གང་ཟག ཇི་ལྟར་འཆད་ཉན་བྱེད་ཚུལ་བསྟན་
པ། དེ་ལྟར་འཆད་ཉན་བྱས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །

བཀའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།

དང་པོ་ལ་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་བཀའ་དང་། དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་
གཉིས་ལས། བཀའ་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ།་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ནི། དངོས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་སངས་རྒྱས་
ལས་བྱུང་བའི་ངག་གང་ཞིག བརྗོད་བྱའི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་
ཚིག་རྣམ་པར་དག་པ་དང་འབྲེལ་ལ། བྱེད་ལས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པར་བྱེད་པས། སྤོབས་པ་ཁྱད་པར་བཞི་དང་ལྡན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

8

པ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། གང་ཞིག་དོན་ལྡན་ཆོས་དང་ཉེར་འབྲེལ་ཞིང་། །ཁམས་གསུམ་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་སྤོང་བྱེད་གསུང་། །ཞི་བའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་གང་། དེ་ནི་དྲང་སྲོང་གསུང་
ཡིན་ལྡོག་པ་གཞན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ།་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་བསླབ་པ་གསུམ་སྟོན་ཞིང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་
པ་སྡེ་སྣོད་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། བརྗོད་ཚུལ་གྱིས་ཕྱེ་ན། མདོའི་སྡེ་ལ་སོགས་པ་གསུང་
རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་། མཆོག་དམན་གྱིས་ཕྱེ་ན་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་
སོགས་པ་དང་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་དང་། བྱིན་གྱིས་བརླབས་
པའི་བཀའ་དང་། རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའ་ལ་སོགས་པ་དང་། རིམ་པའི་དབང་གིས་ཕྱེ་ན་དང་
པོ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། བར་བ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་།
ཐ་མ་དོན་དམ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པའོ། །

ངེས་ཚིག།

གསུམ་པ།་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ནི། གསུང་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རབ་བམ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པས་ན་གསུང་རབ་ཅེས་བྱའོ། །བསྟན་བཅོས་ལའང་མཚན་ཉིད་ནི། རྩོམ་པ་པོ་ཚད་མར་གྱུར་པས་བཀའི་
དགོངས་འགྲེལ་དུ་བྱས་པའི་ངག་གང་ཞིག བྱེད་ལས་བཀའ་དང་མཐུན་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།
གང་ཞིག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་གི། དབང་བྱས་རྣམ་གཡེང་མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤད། །
ཐར་བ་ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་མཐུན་པ། །དེ་ཡང་དྲང་སྲོང་བཀའ་བཞིན་སྤྱི་བོས་བླང་། །ཞེས་
པ་ལྟར་རོ། །དབྱེ་བ་ནི་མཆོག་དམན་གྱི་ཕྱེ་ན། རྣམ་པར་ངེས་པ་བསྡུ་བ་ལས། དོན་མེད་དོན་
ལོག་དོན་མཆོག་ལྡན། །ཐོས་རྩོད་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པ། །སྙིང་མེད་ངན་གཡོ་སྡུག་བསྔལ་སྤོང་། །བསྟན་བཅོས་གསུམ་ཚན་གསུམ་དུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགུའི་ནང་ནས་ཕྱི་མ་གསུམ་
ལྟ་བུ་དང་། བྱེད་ལས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན། རྒྱ་ཆེན་པོ་སྡུད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཟབ་མོ་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་སོགས་པ་དང་། བཤད་བྱའི་དབང་གིས་ཕྱེ་ན་བཀའ་སྤྱིའི་དགོངས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

9

པ་འགྲེལ་བར་བྱེད་པ་སྒྲ་དང་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཀའ་དང་པོའི་ལྟ་

བ་དང་སྤྱོད་པ་གཙོ་ཆེར་གསལ་བར་སྟོན་པ་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་དང་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་ལྟ་བུ་དང་། བར་བའི་ལྟ་བ་དང་སྤྱོད་པ་གཙོ་ཆེར་གསལ་བར་སྟོན་པ་དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་
དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐ་མའི་ལྟ་བ་དང་སྤྱོད་པ་གཙོ་ཆེར་
གསལ་བར་སྟོན་པ་ས་སྡེ་ལྔ་དང་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །ངེས་ཚིག་ནི།

སྤྱིར་དུ་སློབ་མའི་བློ་འཆོས་པས་སམ། ཁྱད་པར་ཅན་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལས་
འཆོས་ཤིང་། ངན་འགྲོ་དང་སྲིད་པ་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པས་ན་བསྟན་འཆོས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་
བཤད་རིག་པ་ལས། ཉོན་མོངས་དགྲ་རྣམས་མ་ལུས་འཆོས་པ་དང་། །ངན་འགྲོའི་སྲིད་ལས་སྐྱོབ་
བྱེད་གང་ཡིན་པ། །འཆོས་སྐྱོབ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་ན་བསྟན་འཆོས་ཏེ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་གྱི་
ལུགས་ལ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་གང་ཟག།

གཉིས་པ་གང་ཟག་ནི། མདོ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་རྗེས་སུ་སྐོར་བར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ནི་གཉིས་ཏེ། གང་ཞིག་གུས་པས་

ཆོས་འཆད་པ་དང་། གང་ཞིག་གུས་པས་དེ་ཉིད་ཉན་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གཉིས་ལས།

དང་པོ།་་་་་་་་འཆད་པ་བོའི་སློབ་དཔོན་ནི། བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་ལ་གནས་ཤིང་། ལུང་

དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྷག་པར་ལྡན་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་སྦོང་བའི་དོན་དུ། རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་
པོས་དམ་པའི་ཆོས་འཆད་པའི་དཀའ་སྤྱད་ལ་ནམ་ཡང་སྐྱོ་བ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་ལས།
བཤེས་གཉེན་དུལ་བ་ཞི་ཞིང་ཉེར་ཞི་བ། །ཡོན་ཏན་ལྷག་པར་བརྩོན་བཅས་ལུང་གིས་ཕྱུག །དེ་
ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་སྨྲ་མཁས་ལྡན། །བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་སྐྱོ་ཡིད་སྤངས་ལ་བསྟེན། །ཞེས་པ་
དང་། དེ་ལྟར་བློ་བཟང་སྐྱོ་བ་མེད་ལྡན་བརྩེ་བ་ཅན། །སྙན་པར་རབ་གྲགས་ཆོ་ག་བཟང་ཤེས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

10

ལྡན་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལེགས་པར་སྨྲ་བ་ཡིན་པ་སྟེ། །བཤད་པས་སྐྱེ་བོའི་ནང་ན་ཉི་

མ་བཞིན་དུ་ལྷམ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཤིང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་དེ་དག་གི། མཚན་ཉིད་མདོར་བསྡུས་མཁྱེན་པར་མཛོད། །ཆོག་ཤེས་འདོད་ཆུང་སྙིང་རྗེར་ལྡན། །ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་ཤེས་རབ་ཅན། །དེ་དག་གིས་ནི་ཁྱོད་བསྟེན་ན། །ཁྱོད་
ཀྱིས་མཁྱེན་གྱིས་གུས་པར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཉན་པ་པོའི་སློབ་མའང་ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱོགས་ཞེན་
སྤངས་པས་གཟུ་བོར་གནས་ཤིང་། ལེགས་བཤད་དང་ཉེས་བཤད་ཀྱི་ཆ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བློ་
གྲོས་དང་ལྡན་ལ། གང་ཉན་པར་འདོད་པའི་ཆོས་དེ་ཉིད་དད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ཆེན་པོས་དོན་
དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་བར།་་་་་་་་གཟུར་གནས་བློ་ལྡན་དོན་གཉེར་བ། །ཉན་པོ་སྣོད་ཅེས་བྱ་བར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་བྱེད་ཚུལ་ནི། འཆད་པ་པོས་ཀྱང་རྒྱུད་འཇམ་ཞིང་རྒྱགས་པ་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་
ནས་སྐྱོ་བ་མེད་པར་དཔེ་མཁྱུད་སྤངས་ཏེ། རྣམ་གྲངས་སྣ་ཚོགས་པས་རིགས་པ་དང་མི་འགལ་

བར་གོ་བདེ་བས། རྙེད་བཀུར་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱན་ལས། སེམས་དཔའ་མཆོག་གིས་སྟོན་པ་ནི། །འཇམ་ཞིང་རྒྱགས་བྲལ་མི་སྐྱོ་དང་། །
གསལ་ཞིང་སྣ་ཚོགས་རིགས་པ་དང་། །གོ་ཞིང་ཟང་ཟིང་མེད་ཀུན་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཉན་པ་པོས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས། ཀུན་ཤེས་པར་འདོད་
པའི་བསམ་པས་ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉན་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་
བཤད་རིགས་པ་ལས། ང་རྒྱལ་དང་ནི་མ་དད་དང་། །དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པ་ཉིད། ཕྱི་རོལ་རྣམ་
གཡེང་ནང་དུ་བསྡུས། །སྐྱོ་བ་ཉན་པའི་དྲི་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་ཀས་

ཀྱང་སྦྱོར་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པས། དངོས་གཞི་ཆོས་འཆད་པ་དང་དེའི་ཆེད་དུ་ཡོན་འབུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱིན་པ་དང་། འཆད་ཉན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

དང་། ཆོས་ལ་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱིས་མི་སྐྱོ་བའི་བཟོད་པ་དང་། དཀའ་སྤྱད་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

11

འགྲུས་དང་། ཆོས་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་བསམ་གཏན་དང་། དོན་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་
པའི་ཤེས་རབ་སྟེ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་བླངས་ནས། མཇུག་ཏུ་དེ་དག་གི་དགེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱ་སྟེ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ལས། དེ་དག་སོ་
སོར་སྦྱིན་ལ་སོགས། །རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཡིས། །གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་དེ། །དྲུག་ཚན་
དྲུག་གིས་ཇི་བཞིན་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕན་ཡོན་ལ།

བཞི་བ།་་་་་་་་ཕན་ཡོན་ལ། ལེགས་པར་བཤད་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་ཤེས་རབ་མཆོག་བསྒོམས་ཏེ། །དེ་ལས་ལངས་ནས་གོས་པ་མེད་པའི་ཆོས་བརྗོད་ཅིང་། །དེ་ཡང་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱུར་བསྔོ་ན། །དགེ་བ་དེ་དང་
མཉམ་པ་འཇིག་རྟེན་གསུམ་ན་མེད། །ཅེས་པ་དང་། བྱམས་པ་སེང་གེའི་སྒྲ་ཆེན་པོར་ཡང་། སྟོང་
ཆེན་འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདི་གསེར་དག་གིས། །བཀང་སྟེ་གང་ལ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པས་ནི། །ཚིག་
བཞིའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་བརྗོད་པ། །དེ་ཡི་ཕན་འདོགས་དེ་ལྟར་འགྱུར་མ་ཡིན། །ཞེས་
པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར། དགེ་བའི་རྩ་བ་མཚུངས་པ་མེད་པར་འཕེལ་བ་དང་། ཕན་འདོགས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་འཐོབ་ཅིང་། གུས་པས་མཉན་པའི་ཕན་ཡོན་ཡང་།
མདོ་སྡེ་ལས། མིག་ལྡན་སྣང་བ་ཡོད་གྱུར་ན། །གཟུགས་རྣམས་མཐོང་བ་ཇི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་

དགེ་དང་མི་དགེའི་ཆོས། །ཐོས་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལས། ཐོས་པས་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཐོས་པས་སྡིག་ལས་ལྡོག་པར་
འགྱུར། །ཐོས་པས་དོན་མ་ཡིན་པ་སྤོང་། །ཐོས་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་འཐོབ། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ལྟར། གནས་སྐབས་སུ་བླང་དོར་གྱི་དམིགས་ཕྱེད་ཅིང་མཐར་ཐུག་རྣམ་པར་གྲོལ་
བ་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་འཐོབ་ལ། གཉི་གས་བསྒྲུབས་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས། གང་ཆོས་ཉན་པའི་རྒྱུའམ། ཆོས་འཆད་པའི་རྒྱུར། ཐ་ན་གོམ་པ་གཅིག་འདོར་རམ། ཐ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

12

ན་དབུགས་གཅིག་འབྱིན་ནམ་རྔུབས་ཀྱང་རུང་སྟེ། འདི་ཡང་དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་
པའོ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་ཞིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གསང་བའི་མདོ་ལས། དམ་ཆོས་འཛིན་པའི་
བསོད་ནམས་ནི། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱིས་ནན་ཏན་དུ། །བསྐལ་པ་བྱེ་བར་བརྗོད་མཛད་ཀྱང་། །མཐར་ཕྱིན་པར་ནི་འགྱུར་མ་ལགས། །ཞེས་པ་དང་། ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱིས་ཞུས་པར་ཡང་། ཇི་ལྟར་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་སྟོང་བརྗོད་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་མཐའ་ཡོད་མ་ཡིན་ལྟར། །དེ་བཞིན་

གཤེགས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པའི། །བསོད་ནམས་དེ་ཡང་ཚད་ཡོད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་བསོད་ནམས་བརད་ཀྱིས་མྗོ་ལོང་ཞི ང་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་འཐོབ་པའོ། ། ིརྟོགས་པའི་ཆོས།

གཉིས་པ།་་་་་་་་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་སྒྲུབ་པས་འཇུག་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ལུང་རྣམ་དག་ལས་འབྱུང་
པའི་དོན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལས་ལེགས་པར་ཐོས་ཤིང་། རང་གིས་ཀྱང་བསམ་པ་ལ་

རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་ཇི་ལྟར་ནུས་པ་བཞིན་སྦྱོར་བས་ཀྱང་སྒྲུབ་ཅིང་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཤེས་ཀྱང་ཉམས་སུ་མ་བླངས་ན་ནི། སྨན་བཟང་པོ་ཡོད་ཀྱང་མ་སྤྱད་པ་
དང་འདྲ་བར་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐད་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། ང་ཡིས་རབ་ཏུ་བཟང་བའི་ཆོས་བཤད་ཀྱང་། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐོས་ནས་བརྩོན་པར་
མ་བྱས་ན། །ནད་པ་སྨན་གྱི་རྐྱལ་པ་ཐོགས་ན་ཡང་། །རང་གི་ནད་ནི་གསོ་བར་མི་ནུས་བཞིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བས་ན་དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པ་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཆོས་སྐུའི་དྲི་མ་སྦྱང་བའི་དྲི་མ་སྦྱང་བའི་དོན་དུ་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པ་བསྒོམ་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། གཟུགས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་འབད་པར་རིགས་ཏེ།
རྒྱན་ལས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི། །སངས་རྒྱས་ཆོས་ནི་སྦྱོང་བར་བྱེད། །གཞན་ནི་ཇི་

བཞིན་རྣམ་འཇོག་པ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སྨིན་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་ཤིང་། རིན་ཆེན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

13

ཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ལས་ཡང་དག་འཁྲུངས། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེ་མདོར་བསྡུ་ན། །རྒྱལ་པོ་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ལས་འཁྲུངས། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཟབ་མོའི་དོན་མ་བསྒོམས་ན་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་མི་ནུས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གཙོ་ཆེར་མཉམ་གཞག་ཏུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་པ་ལ་བརྩོན་
པར་བྱ་སྟེ། མདོ་ལས། ཆོས་འདི་བསྒོམས་པར་མ་གྱུར་ན། །ཆོས་ཉིད་མཐོང་བར་མི་ནུས་ཏེ། །
ཆུ་ནི་མཐོང་དང་ཐོས་པ་ཡིས། །མ་འཐུངས་སྐོམ་པ་ཇི་ལྟར་སེལ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །
རང་དོན་འབའ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་ཡང་མི་འགྲུབ་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་བར་

གནས་ལ། གཞན་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་ན་གཉི་གའི་དོན་གྲུབ་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་འཐོབ་པའི་
ཕྱིར། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་ཁོ་ན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱན་ལས། སྐྱེ་བོ་རྨོངས་པ་རང་
གི་བདེ་དོན་བརྩོན། །དེ་མ་ཐོབ་པས་རྟག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་འགྱུར། །བརྟན་པ་རྟག་ཏུ་གཞན་དོན་བརྩོན་པ་ནི། །གཉི་གའི་དོན་བྱས་མྱ་ངན་འདའ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་
སུ་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེར་བསྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་ནའང་། བསམ་པ་བཟང་པོས་ཀྱང་དོན་གྱིས་གཞན་དོན་ལ་ཞུགས་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་ལ་ཕན་པའི་མཐུ་མེད་ཀྱང་། །དེ་ཡི་བསམ་པ་རྟག་ཏུ་བྱ། །

གང་ལ་བསམ་པ་དེ་ཡོད་པ། །དེ་ནི་དེ་ལ་དོན་གྱིས་ཞུགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མདོར་ན་ཆོས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡང་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་རང་གཞན་ལ་ཕན་

པར་སྦྱོད་པ་སྟེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། གང་ཞིག་ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་ལས། །ཐམས་ཅད་ལེགས་
པར་ཡོངས་བརྟགས་ཏེ། །བདག་དང་གཞན་ལ་ཕན་ཤེས་ནས། །རྟག་ཏུ་བྱེད་པ་དེ་མཁས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡང་ཉེས་
སྤྱོད་སྡིག་པའི་ལས་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས། ལེགས་སྤྱོད་དགེ་བའི་ལས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་
བརྩོན་པས་རང་གི་སེམས་ཀྱི་སྐྱོན་མཐའ་དག་འདུལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས།
སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྟེ། །དགེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱ། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་
གདུལ། །འདི་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་བཀའ་བསྩལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་དལ་འབྱོར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

14

གྱི་ལུས་ཐོབ་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་མཇལ་བ་འདི་ལྟ་བུའི་དུས་སུ་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་

སྤྱོད་པ་ལ་འབད་པར་རིགས་ཏེ། དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས། དམ་ཆོས་སྒྲོན་མ་དང་བཅས་ཤིང་། །མི་

ཁོམ་བརྒྱད་སྤངས་དལ་བ་འདི། །སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་པ་ཡིས། །འབྲས་བུ་ཡོད་པར་བྱ་བའི་
རིགས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །སྐབས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་པ་ལ། མཛད་
པ་པོའི་སློབ་དཔོན་ནི་དཔལ་ལྡན་འཕགས་པ་ཐོག་མེད་ཡིན་ཞིང་། དེའང་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་མཁས་པས་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྒྲུབས་ནས། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་ལུང་བསྟན་པའི་གང་

ཟག་དམ་པ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་འཇམ་དཔལ་རྩ་བའི་རྒྱུད་ལས། ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱའི་དགེ་སློང་
འབྱུང་། །དེ་ནི་བསྟན་བཅོས་དོན་ལ་མཁས། །མདོ་སྡེ་དྲང་དོན་ངེས་པའི་དོན། །རྣམ་པ་མང་པོ་
རབ་ཏུ་འབྱེད། །འཇིག་རྟེན་རིག་པ་སྟོན་བདག་ཉིད། །གཞུང་བྱེད་ངང་ཚུལ་ཅན་དུ་འགྱུར། །དེ་
ཡི་རིག་པ་གྲུབ་པ་ནི། །སཱ་ལའི་ཕོ་ཉ་མོ་ཞེས་བརྗོད། །དེ་ཡི་སྔགས་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་ནི། །བློ་ནི་བཟང་

པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་བྱའི་ཕྱིར། །མདོ་ཡི་དེ་ཉིད་བསྡུས་དོན་བྱེད། །ལོ་
ནི་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུར་འཚོ། །དེ་ལུས་ཞིག་ནས་ལྷ་ཡུལ་འགྲོ། །འཁོར་བ་རྣམས་སུ་འཁོར་བ་ནའང་། །ཡུན་རིང་བདེ་བ་རྗེས་མྱོང་ནས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐར་གྱིས་དེ། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་
འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ས་
གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་ལ་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ཡང་ལྡན་པ་སྟེ། ཤཱནྟི་པས།་་་་་་་་དབུ་མ་རྒྱན་ལས།
བྱམས་པ་ཐོག་མེད་ཀྱིས་བཤད་ཅིང་། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་བཞེད་པ་ཡི། །ཚད་མ་ལུང་དང་ལྡན་
པ་ཡི། །བདེན་པ་གཉིས་འདིར་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཞིང་། དེའི་འགྲེལ་པར། རྒྱལ་བ་
བྱམས་པ་ནི་ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པའོ། །འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ནི་ས་གསུམ་པ་ལ་གནས་པའོ། །
སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ནི་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་གནས་པའོ་ཞེས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་བསྟན་བཅོས་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་ཚུལ་ཡང་། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་ལས།
འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐྱོབ་ཉིད་ཀྱིས། །མི་ཕམ་མགོན་ལ་གསན་ནས་ནི། །ཞེས་པ་དང་། སའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

15

སྟོད་འགྲེལ་ལས། འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་ཕན་ཕྱིར་ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱ་བ། །ཆོས་རྒྱུན་ཏིང་འཛིན་
སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་བདུད་རྩིའི་ཆུ། །འཕགས་པ་མི་ཕམ་ཞལ་གྱི་བུམ་པ་ནས་བླུགས་པ། །
གསན་པའི་སྙིམ་པས་གསོལ་བ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་

ཚབ་འཕགས་པ་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་གསན་ཅིང་། ཁྱད་པར་དུ་
ཡང་སྔོན་འཇིག་རྟེན་ན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་ཡོད་པ་ལས། བར་སྐབས་
སུ་མངོན་པར་སྦྱོར་བ་པོ་མེད་པའི་དབང་གིས་རེ་ཞིག་མི་གསལ་བར་གྱུར་པ་དེ་ཉིད། སླར་ཡང་
རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་
གསན་ནས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཛད་དོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་སའི་དངོས་
གཞི་དང་། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་དང་། གཞི་བསྡུ་བ་དང་། རྣམ་གྲངས་བསྡུ་བ་
དང་། རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒོ་བསྡུ་བ་སྟེ་རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ས་སྡེ་ལྔ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
སྡོམ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་དང་། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་སྡོམ་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་སྟེ་
བསྡུས་པའི་བསྟན་བཅོས་སྡོམ་རྣམ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་མཛད་དོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འདིར་

བཤད་པར་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་དངོས་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཚིག་འབྲུ་བཟང་པོ་དང་ལྡན་པས་
གཟུང་སླ་ཞིང་། གསུང་རབ་མཐའ་ཡས་པའི་དགོངས་པའི་དོན་བཟང་པོ་སྟོན་པས་ཕན་ཡོན་ཆེན་
པོ་དང་ལྡན་པ། དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་སྲས་ལ་
སོགས་པ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ལ་དོན་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ།

མཚན་གྱི་དོན།

དོན་དང་མཐུན་པའི་མཚན་གྱི་དོན། དོན་ཆེན་སྒྲུབ་པ་སྤྱིའི་ཕྱག དོན་མཆོག་ལྡན་པའི་བསྟན་བཅོས་དངོས། དོན་ལེགས་པར་བསྒྱུར་བའི་ཚུལ་ལོ། །
མཚན་དོན་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་བསྒྱུར་བ་ནི། ལེགས་སྦྱར་བའི་སྐད་ཡིན་ཡང་འདྲ་བ་ལས་

བཏགས་ཏེ་གཞུང་འདིའི་མཚན་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་འོག་ནས་འབྱུང་བ་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཚམས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

16

སྦྱར་ནས། དེའི་ཨ་བྷི་ནི་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཉེར་བསྒྱུར་ཡིན་པས་མངོན་པ་
དང་། དྷརྨ་ནི་ཆོས་དང་། ས་མུ་ཙྩ་ཡ་ནི་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བས། བོད་ཀྱི་སྐད་
དུ་གཞུང་འདིའི་མཚན་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །

ཆོས་མངོན་པ་མཚན་ཉིད་པ།

གཉིས་པ་བཤད་པ་ལ་ཆོས་མངོན་པ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་རྗེས་
འབྲང་དང་བཅས་པ་ཕུང་པོ་ལྔའི་བདག་ཉིད་དེ། མཐོང་ལམ་ལ་སོགས་པས་བསྡུས་པའི་ཟག་

མེད་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཟང་ཟིང་མེད་པའི་ཚོར་བ་དང་། མཚན་མ་མེད་པའི་འདུ་

ཤེས་དང་། སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་སྡོམ་པའི་གཟུགས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་
མཛོད་ལས། ཆོས་མངོན་དྲི་མེད་ཤེས་རབ་རྗེས་འབྲང་བཅས། །ཞེས་སོ། །

བཏགས་པ་བ་ནི།

བཏགས་པ་བ་ནི་ཚོགས་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཤེས་རབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་
དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པས། འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་ཆོས་མངོན་ཞེས་བྱ་ཞིང་། མདོ་འབུམ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་དེའི་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པས་བརྗོད་བྱའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་ཆོས་མངོན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཐོབ་བྱ་ཕྱིར་གང་དང་བསྟན་བཅོས་གང་། །ཞེས་སོ། །འདིར་ཡང་བརྗོད་བྱའི་མིང་

གིས་རྗོད་བྱེད་ལ་བཏགས་པའོ། །ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ནི་དོན་ལེགས་པ་རྟོགས་ནས་མདོའི་སྙིང་

པོ་བཏུས་ཏེ་ཡང་དག་པར་མཐོ་བའི་གནས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་སྟེ། རྒྱ་ཆེར་ནི་གཞུང་ཉིད་

དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་འདོགས་ཚུལ་ན། དཔེ་དང་གཞུང་ཚད་དང་ཞུ་བ་པོ་དང་ཡུལ་དང་དུས་དང་བརིད་ ྗོབྱ་ལས་བཏགས་པ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས། འདར་ཆོས་མངོན་པ་ནི་བརིད་བྱ་ལས་བཏགསྗོ་པ་ཡིན་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ནི་གཞུང་གི་གནས་ལུགས་དང་བྱེད་ལས་ལ་བཏགས་པའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

17

བཞི་པ།་་་་་་་་དགོས་པ་ལ་སྤྱིར་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་དགོས་པ་ནི་མིང་དེ་ལས་དེའི་དོན་
བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། བརྡ་སྦྱར་བ་ཡང་དོན་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ན།

ཞེས་པ་དང་། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་་་་་་་་མདོ་ལས་ཀྱང་། མིང་དུ་གདགས་པ་མ་མཛད་ན། །འཇིག་

རྟེན་ཐམས་ཅད་རྨོངས་པར་འགྱུར། །དེ་བས་རྨོངས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར། །མགོན་པོས་མིང་དུ་

གདགས་པ་མཛད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །བརྗོད་བྱ་དང་བྱེད་ལས་ལ་བཏགས་པས་ནི་མཚན་ཐོས་
པ་ལས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྤྱིའི་རྣམ་པ་གོ་བ་ཡིན་ལ། ཀླད་དུ་སྨོས་པ་དང་རྒྱ་སྐད་བོད་སྐད་གཉིས་

ཀས་སྨོས་པ་ནི་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་དང་ལེགས་སྤྱར་སྐད་ལ་བག་ཆགས་གཞག་པ་དང་སྒྱུར་
བ་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་དྲན་པ་དང་ཕལ་ཆེར་འབྱུང་ཁུངས་བཟང་བར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཆེད་དུའོ། །
ལྔ་པ།་་་་་་་་བམ་ཚད་དུ་བཅད་པ་ནི། གཞུང་གི་ཚད་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། རེ་རེའི་ཚད་
ནི་ཤླཽ་ཀ་སྟོང་གི་སུམ་ཆའམ་སུམ་བརྒྱ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། འདིར་ནི་བམ་པོ་ལྔའི་དང་པོའམ།
འཕན་ཐང་དཀར་ཆག་ལྟར་ན་དྲུག་གི་དང་པོ་ནས་བརྩམས་ཏེ་འཆད་ཅེས་པའོ། །

འགྱུར་ཕྱགགཉིས་པ།་་་་་་་་སྤྱིའི་ཕྱག་ནི། གང་ཟག་དམ་པ་རྣམས་བྱ་བ་དམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྔོན་དུ་དེ་
མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡུལ་དམ་པ་རྣམས་ལ་འདུད་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ཡང་། བསྟན་བཅོས་
རྩོམ་པ་པོ་དང་སྒྱུར་བ་པོ་དང་ཡི་གེ་པ་དང་འཆད་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་གཞུང་ལུགས་ལ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་དང་དེའི་སྔོན་དུ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དག་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཡུལ་བླ་ན་མེད་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེའང་གཟུང་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྩུབ་པ་མེད་པས་འཇམ་ཞིང་། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཔལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་ལ། མི་གཡོ་བའི་ས་ཡར་ལྡན་དུ་མངའ་བའམ། བྱིས་པའི་གཟུགས་

ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པས་ན་གཞོན་ནུས་གྱུར་པ་དེ་ལ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གུས་པའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

18

སྒོ་ནས་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་གཟུང་དུ་གསོལ་ཞེས་པའི་
དོན་ཏོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
དང་། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བས་རིམ་པ་ལྟར་འདུལ་བ་དང་

མདོ་སྡེ་དང་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་སུ་མཚོན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་གསུང་མོད། སྔོན་དེ་ལྟར་བཀས་
བཅད་པ་སྲིད་ཀྱང་ད་ལྟ་དེའི་ངེས་པ་མེད་དེ། སྒྱུར་པ་པོ་རང་དད་པའི་ལྷ་དང་། རྒྱུད་དང་སྒྲུབ་

ཐབས་ཕལ་ཆེ་བར་བརྗོད་བྱ་དང་མཐུན་པར་ཕྱག་འཚལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

བསྟན་བཅོས་དངོས།

གསུམ་པ།་་་་་་་་བསྟན་བཅོས་དངོས་ནི། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། མདོ་དོན་སྨྲ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི། །དགོས་པ་བསྡུས་པའི་དོན་བཅས་དང་། །ཚིག་དོན་བཅས་དང་མཚམས་སྦྱོར་བཅས། །བརྒལ་ལན་བཅས་ཏེ་བསྙད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཆད་ཅིང་། དེའང་གང་འཆད་པ་དེའི་དགོས་པའམ་ཕན་ཡོན་ནི་དང་པོར་སྟོན་པར་རིགས་ཏེ། མདོ་དོན་ཆེ་བ་ཉིད་ཐོས་ནས། །
ལེན་དང་འཛིན་པ་ལ་སོགས་ལ། །ཉན་པ་པོ་དེ་གུས་བྱེད་དང་། །ཐོག་མར་དགོས་པ་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་དགོས་པའི་དོན་ནི། བསྡུས་དོན་ལས། དེ་འགྲུབ་དེ་ཡང་ཚིག་དོན་ལས། །གོ་རིམ་རིགས་པ་སྔ་ཕྱི་དག། མི་འགལ་བར་ནི་གཉིས་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས།
དགོས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་ནི་གཞུང་འདིས་དོན་འདི་ཙམ་ཞིག་སྟོན་ཏོ་ཞེས་པའི་བསྡུས་དོན་
ལས་འགྲུབ་ཅིང་། དེའང་རྣམ་གྲངས་དང་མཚན་ཉིད་དང་ངེས་ཚིག་དང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་བརྡ་
སྤྲོད་པའི་རིགས་པ་དང་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་དོན་ལས་འགྲུབ་ལ།
གཞུང་སྔ་ཕྱིའི་འབྲེལ་དགོད་པ་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། བཤད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་།
ད་བས་ལན་འདྲི ན་པ་ལ་སོགས་པའྲེ་མཚམས་ ི སྦྱོར་གྱིས་ན་གོ་རིམ་མི་འགལ་བར་འགྲུབ་སི། ལུང་ ྟེདང་རིགས་པ་དང་རང་གི་ཚིག་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འགལ་བ་དང་ཟློས་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ལ་
སོགས་པའི་རྒོལ་བ་བཀོད་དེ། དྲང་དོན་ངེས་དོན་དང་། སྤྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་དང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

19

གནས་སྐབས་ཐ་དད་དང་། གྲུབ་མཐའ་ཐ་དད་དང་། བདེན་གཉིས་རྣམ་གཞག་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་འགལ་པ་དང་མི་ཟློས་པ་དང་འབྲེལ་ཚུལ་ལ་སོགས་པའི་ལན་གདབ་པ་ནི་རིགས་

པ་སྔ་ཕྱི་མི་འགལ་བར་འགྲུབ་བོ། །དེ་དག་གི་མཚམས་སྤྱོར་དང་བརྒལ་ལན་ནི་སྐབས་སུ་བབས་
པ་ན་འཆད་པར་འགྱུར་བས། འདིར་ནི་སྤྱི་དོན་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ།

དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི།

དགོས་དོན་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའ་དགོས་འི བྲེལ། བསྡུས་དོན་ལུས་ཉད་རྣམ་པར་གཞག་པ།

ིཚིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ། མཚན་གྱིས་ངེས་པའི་ཚིག་ལ་དྲིས་ལན་ནོ། ། དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། དགོས་འབྲེལ་བཀོད་པའི་དགོས་པ། དགོས་འབྲེལ་སོ་སོའི་ངོ་བོ། ཐ་
དད་གྲངས་ངེས་དཔྱད་པ། འགྲེལ་བའི་གཞུང་དོན་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ།་་་་་་་་དགོས་པ་ལ། མི་འཐད་པ་ནི་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ན་རེ།་་་་་་་་ཁ་ཅིག་ངག་གིས་རང་གི་བརྗོད་
བྱའི་དོན་ལ་ཚད་མའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་ནས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། བསྟན་བཅོས་དག་ནི་
ཐམས་ཅད་དམ། །ཡང་ན་ལས་ནི་འགའ་ཞིག་ལ། །ཇི་སྲིད་དགོས་པ་མ་བརྗོད་པར། །དེ་སྲིད་དེ་
ནི་སུ་ཡིས་ལེན། །ཞེས་གྲགས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚིག་ལས་རང་གི་བརྗོད་
བྱའི་དོན་ལ་ཚད་མའི་ངེས་པ་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་
ལས།་་་་་་་་ཚིག་དོན་ཐ་དད་མ་ཡིན་ན། །མེ་་་་་་་་་ཞེས་བརྗོད་པ་་་་་་་་ཡིས་ཁ་ནི་འཚིག་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་
ལྟར་་་་་་་་་ཚིག་དོན་ལ་་་་་་་་བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་མེད་ཅིང་། བརྫུན་ཚིག་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བར་

འགྱུར་བས། དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ཡང་མེད་ལ། གཞན་ཡང་སྐྱེས་བུ་ཙམ་གྱི་ཚིག་ལ་འཁྲུལ་
པ་མཐོང་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་དང་། ཚིག་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པ་མི་

སྲིད་པས། ཚིག་གང་ལས་ཀྱང་ཚད་མའི་ངེས་པ་དངོས་སུ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་་་་་་

འཐད་པ་་་་་་་་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས་་་་་་་་དེ་བཞིན་གཅིག་ཀྱང་དུ་མ་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་གང་ཟག་དུ་མ་ལ་
ལྟོས་ནས་དགོས་པ་དུ་མ་ཡོད་ཅིང་། གཙོ་ཆེར་་་་་་་་་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བར།་་་་་་་་བསྟན་བཅོས་འདི་ནི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

20

བརྩམ་པའམ་འཇུག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་བྱ་
རོག་སོ་རྟོག་གི་བསྟན་བཅོས་བཞིན་ཞེས་པའི་ལོག་རྟོག་བཟློག་ནས། བསྟན་བཅོས་འདི་ནི་

མཁས་པས་བརྩམ་པར་བྱ་བའམ་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དགོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བཞི་
དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་བཞིན་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་པའི་དོན་དང་།
སློབ་དཔོན་སེང་བཟང་དང་ཆོས་མཆོག་་་་་་་་གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་དོན་གཉེར་ནི། །ཐེ་ཚོམ་ལས་ཀྱང་འཇུག་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ངག་ལས་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ལ་ཡོད་པ་ཤས་ཆེར་འཛིན་པའི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས་ནས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་དོན་དང་། བྲམ་ཟེ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་་་་་་་་དགོས་འབྲེལ་གྱི་སྐབས་སྔོན་དུ། བྱས་ནས་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པས་གཞུང་གི་བཀོད་པ་མཛེས་པར་འགྱུར་བའི་དོན་དང་། སྡུད་པའི་འགྲེལ་བར་་་་་་་་མཁས་རྣམས་གཞུགས་པའི་ལམ་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་མིན། །

ཞེས་པ་ལྟར་མཁས་པ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་རྗེས་སུ་བསྐྱང་བའི་དོན་དང་། འཇམ་གསར་དགོས་་་་་་་་
འབྲེལ་གྱི་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་བཅོས་ལ་དགོས་འབྲེལ་བཞི་ཡོད་པར་རྟོགས་ཤིང་། འུ་ཡུག་

པས་་་་་་་་དེའང་དབང་པོ་བརྟུལ་པོས་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་ལ། རྣོན་པོས་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུའོ། །རྩོད་སྤང་ནི།་་་་་་་་དེ་ལ་ཚིག་ཙམ་གྱི་ལོག་རྟོག་ཟློག་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེས་ཤེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། འདི་ལས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རིགས་པ་བརྒྱུད་
ནས་སྐྱེ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱིར་ཡང་དགོས་འབྲེལ་བཀོད་པ་ནི། དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་བཀོད་
ཀྱང་མི་འཇུག་པ་དང་། འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། བཀོད་ན་འཇུག་ལ་མ་བཀོད་ན་
མི་འཇུག་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་གི་ལོག་རྟོག་ནི་བརྗོད་བྱ་བདེན་
ལྡན་དུ་སྟོན་པའི་ངག་གིས་ཀྱང་ཟློག་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ལ་གསུམ་སྟེ། བདེན་ཚིག་ཙམ་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་འབྲེལ་བཞི།

དགོས་འབྲེལ་ངག་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་འབྲེལ་བཞི། བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་
འབྲེལ་བཞིའོ། །
དང་པོ་ནི། དོན་དང་མཐུན་པའི་ངག་གང་ཡིན་པ་དེས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་བརྗོད་བྱ་དང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

21

དེ་ལས་དེའི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་རིམ་གྱིས་འགྲུབ་པ་ནི་
ཉིང་དགོས་དང་། དེ་དགོས་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་དགོས་པ་བདེན་ཚིག་ལས་བྱུང་བ་ནི་འབྲེལ་བའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དགོས་འབྲེལ་ངག་གིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་
པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་བཞི་ནི་བརྗོད་བྱ་དང་། ངག་འདི་ལ་བསྟན་བཅོས་ལ་ཆོས་བཞི་པོ་ཡོད་པར་
རྟོགས་པ་ནི་དགོས་པ་དང་། དེ་ལས་རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་སྤྲོ་བས་འཇུག་པ་ནི་ཉིང་དགོས་
དང་། བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་དགོས་སོགས་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་དེའང་དགོས་
འབྲེལ་གྱི་ངག་ལས་བྱུང་བ་ནི་འབྲེལ་བའོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལྔས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་བྱ་ཇི་
སྙེད་པ་དང་ཇི་ལྟ་བའི་དོན་ནི་བརྗོད་བྱ་དང་། འདི་ལས་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་རྟོགས་
ཤིང་མཁས་པ་ནི་དགོས་པ་དང་། རྟོགས་པ་ལྟར་བླང་དོར་ཉམས་སུ་བླངས་པས་ལུང་དང་རྟོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ཞིང་མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ནི་ཉིང་དགོས་དང་།
དེ་དག་ཀྱང་མཁས་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་མཁས་པའང་བསྟན་བཅོས་ལས་བྱུང་བ་ནི་འབྲེལ་བའོ། །

གསུམ་པ་ཐ་དད་བརྟག་པ།

གསུམ་པ་ལ་ཐ་དད་བརྟག་པ་ན། བརིད་བྱའྗོ་ཁོངས་སུ་གཞན་གསུམ་ཡང་འདུ་བས་ཐམས་ ིཅད་བརྗོད་བྱ་ཙམ་དུ་ནི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ། སྔར་བསྟན་པ་ལྟར་གང་ལས་གང་བྱུང་བ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་
ཆ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོ། །གྲངས་ལ་དཔྱད་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་མང་པོར།
བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་རྗོད་པར་བྱེད་པ་དང་འབྲེལ་བ་དང་དགོས་དང་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ་སྟེ་ལྔར་གསུངས་པས་དངོས་པོ་ལ་གྲུབ་པའི་གྲངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་པ་ནི་མེད་ཅིང་། འོན་ཀྱང་
འགའ་ཞིག་གི་བློ་ཡུལ་དུ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་གེགས་བརྗོད་བྱ་ལ་སོགས་པ་བཞི་མེད་དོ་
ཞེས་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་བཞི་སྐྱེ་སྲིད་པས་དེ་དག་སེལ་བ་ལ་དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་བཞིར་ཡོད་
པར་བསྟན་ཏོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

22

དྲི་བ་ནི།

བཞི་པ་ལ་དྲི་བ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་བརྩམས་ཤིང་གཞུང་

ཡ་གེར་བཀོད་ཅེ་ན། ལན་ལ་བརིད་བྱ་ནྗོ ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་ ིདང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་དང་། ཅིའི་

ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་དབྱེ་བ་དང་གྲངས་ངེས་ལ་སོགས་པ་བསམ་པར་ནུས་ཤིང་། བསམས་

པ་ལ་ཕན་ཡོན་ཡོད་པར་བསམ་པའི་གནས་རྣམས་སོ། །དགོས་པ་ནི། དེ་རྣམས་ལ་ཤེས་རབ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པས་མཁས་པའི་གོ་འཕང་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྩམས་པའོ། །ཉིང་

དགོས་ནི། འདི་ལྟར་མཁས་པ་འདིས་ནི་ཕན་ཡོན་རྣམ་པ་གཉིས་འཐོབ་སྟེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
རྟོགས་པའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕན་ཡོན་དང་། འབེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པ་
ལུང་གི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དེ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། ཞི་གནས་ཐོབ་
པའ་རི ས་སུ་མཐུན་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་འཕེལ་བའྗེ་རིས་སུ་མཐུན་པར་རྗེ ག་པར་བྱའོ། །ཞི་གནས་

ིཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི། གནས་འདི་རྣམས་ལ་མཁས་པར་བྱས་པས་ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་
ལྟར་འདོད་པ་བཞན་དུ་རང་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་

ི རྩེ་གཅག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདེ་བར་སེམས་མཉམ་ ིཔར་འཇོག་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཞི་ གནས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་
ཡིན་ནོ། །ལྷག་མཐོང་འཕེལ་བའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི། རྣམ་པ་མང་པོར་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་

སྙེད་པའི་དོན་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་རབ་ཁྱད་
པར་ཅན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ལྷག་མཐོང་
གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་རྒྱན་ལས། ཡང་དག་
གནས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །སེམས་ལ་སེམས་ནི་འཇོག་ཕྱིར་དང་། །ཆོས་རབ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་

ཕྱིར། །ཞི་གནས་དང་ནི་ལྷག་མཐོང་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འབེལ་བའི་གཏམ་གྱི་གཏན་ལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

23

འབེབས་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། གནས་འདི་རྣམས་ལ་མཁས་པར་གྱུར་བས། གཞན་གྱིས་དྲི་བ་དྲིས་

པ་ཐམས་ཅད་ལུང་སྟོན་པའི་མཐུ་དང་ལྡན་པ་ལས་མི་འཇིགས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། སྐལ་པ་དང་
མཐུན་པར་ལེགས་བཤད་བསྟན་པས་གདུལ་བྱ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕན་ཡོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐོབ་པར་བལྟའོ། །འབྲེལ་པ་ནི། མཁས་པའི་དོན་དུ་བསྟན་བཅོས་བརྩམ་ཞེས་
པས་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་ནས་མཁས་པའི་དགོས་པ་འབྱུང་ཞིང་། མཁས་པ་འདིས་ཕན་ཡོན་
གཉིས་འཐོབ་ཅེས་པ་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་པའི་ཉིང་དགོས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
དེ་དག་མཁས་པའི་དགོས་པ་ལས་འབྱུང་བར་སྟོན་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་བརྗོད་བྱ་དང་དགོས་པ་དང་
ཉིང་དགོས་གསུམ་སྒྲས་དངོས་སུ་ཟིན་པར་བསྟན་ཞིང་། འབྲེལ་བ་ནི་དེ་དག་གི་ཤུགས་ལས་
གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རྩ་བར་ཡང་ལུས་རྣམ་གཞག་གིས་བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་མདོར་
བསྡུས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པས། གཞན་གསུམ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པར་ཡང་ རིག་པར་བྱའོ། །

ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལྔ།

ལུས་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་ལྔ་སྟེ། སྡོམ་གྱི་དགོས་པ། སྡོམ་གྱི་ངེས་ཚིག ལུས་ཀྱི་ངོ་བོ། ལུས་ཀྱི་དབྱེ་བ། གྲངས་སོགས་དཔྱད་པའོ། །

དགོས་པ།

དང་པོ།་་་་་་་་དགོས་པ་ནི། འཆད་པ་པོས་བསྟན་བཅོས་མ་འཛིངས་པར་བཤད་སླ་བ་དང་། ཉན་པ་པོས་ཀྱང་། རྗོད་བྱེད་ཉུང་ངུས་དོན་གྱི་སྤྱི་རྟོགས་པས་གཟུང་སླ་བ་དང་། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ལ་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་སྤོང་བ་དང་། མཁས་པ་སྔ་མའི་སྲོལ་བསྐྱང་ཞིང་གཞུང་
གི་བཀོད་པ་མཛེས་པར་འགྱུར་བ་དང་། གཞུང་འདིར་དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ཙམ་ཞིག་འཆད་

པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་མདོར་བསྟན་པས། དེ་དག་དོན་གཉེར་གྱི་རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་སྤྲོ་བས་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

24

ངེས་ཚིག།

གཉིས་པ།་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ལ། སྡོམ་ནི་ཞེས་པ་ནི་ཨུད་དཱ་ན་མ་ཨུད་དྷྲི་ཏྱ་ཕྱུང་ནས། དཱ་ན་སྟེར་བ་
ཞེས་པར་ཡི་གེ་བསྣན་ཏེ་བཤད་ན། དོན་གྱི་ཕུང་པོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལས་ཕྱུང་ནས་སློབ་མའི་བློ་ཡུལ་དུ་
སྟེར་བར་བྱེད་བས་ན་སྡོམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཞུང་འདི་ཉིད་དོན་རྣམ་པ་གཉིས་དུ་ཞིག་གིས་བསྡུས་པ་

སྟོན་པའོ། །
ངོ་བོ།

གསུམ་པ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ན། དུ་ཞེས་དི ས་པས་དེ་དང་འྲི བྲེལ་བའ་ལན་དུ་ཤེས་བྱ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་ ིདང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། ཅིའི་ཕྱིར་གྱི་ལན་དུ་ཡང་དབྱེ་བ་དེ་
རྣམས་སོ་སོར་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། ཉེར་ལེན་ནི་གྲངས་ངེས་པའི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཁྱད་པར་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ངོས་འཛིན་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ནི་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་
ཀྱི་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཡི་རྣམ་གཞག་ནི་མཚན་ཉིད་བཀོད་པའི་དངོས་
པོ་དེ་རྣམས་འདི་ཙམ་དུ་ངེས་སོ་ཞེས་ནང་ཚན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བཤད་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། གོ་རིམ་ནི་རྣམ་གཞག་བྱས་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་སྔ་མའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་
མ་རིམ་པ་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། དོན་ནི་རིམ་པར་བསྟན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་
དག་གི་སྒྲའི་དོན་ངེས་པའི་ཚིག་གིས་བཤད་པ་དང་། དཔེ་ནི་སྔར་བཤད་པའི་དོན་དེ་དག་སྣང་ལ་
རང་བཞིན་མེད་པར་མཚོན་པའི་ཚུལ་དང་། དབྱེ་བ་ནི་དཔེས་མཚོན་ཏེ་མདོར་བསྟན་པ་དེ་དགཆོས་ཅན་རྣམ་པའི་དབྱེ་བས་ཚད་མེད་པར་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས། ཆོས་ཉིད་བདག་མེད་པ་ལ་རིམ་གྱིས་
འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དང་། གཞན་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་ནི་ཤེས་བྱ་རྣམས་ཡང་དང་ཡང་དུ་
གསལ་བར་འཆད་པས། ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་དག་བསྡུས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བཞིས་ཀྱང་རིག་

པར་བྱའོ་ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། དེའི་དང་པོ་བསྡུས་པ་ནི། རྣམ་དབྱེ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་རྣམས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

25

སྡུད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་ཕན་ཚུན་འདུ་བའི་ཚུལ་དང་། མཚུངས་ལྡན་
ནི་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་གྲོགས་དང་གྲོགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་
དང་། ལྡན་པ་ནི་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཆོས་དེ་དག་ས་བོན་དང་དབང་དང་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་
པའི་སྒོ་ནས་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་གསལ་བར་སྟོན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ནི་

མཚན་ཉིད་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །ཡང་དེ་རྣམས་ཉིད་ཚུལ་གཞན་གྱིས་
ཀྱང་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། བཞི་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ལའང་བཞིར་དབྱེ་བར་རིག་པར་བྱ་སྟེ།
དེའང་བརྗོད་བྱ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་ངེས་པའི་
བློ་སྐྱེ་བས་ན་བདེན་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་

དང་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་སོགས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཆོས་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། ཐོབ་པ་པོའི་གང་ཟག་དང་འཐོབ་བྱའི་མངོན་རྟོགས་དང་མངོན་རྟོགས་འདུས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་
ལ་སོགས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཐོབ་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་བསྟན་པ་རྣམས་རྟོགས་པ་ལས་ནི་ཕན་ཚུན་འབེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་
འབྱུང་བས། དེའི་ཚུལ་གསལ་བར་སྟོན་པ་འབེལ་གཏམ་ནི་རྣམ་པར་ངེས་པའི་དབྱེ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་
ན་དོན་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གིས་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་མཐའ་
དག་བསྡུས་ནས་སྟོན་པས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གྱི་སྡོམ་གཉིས་ལས། འདིར་ནི་སྤྱིའི་སྡོམ་མམ་་་་་་་་་འོག་
གི་སྡོམ་ཚན་རེ་རེའི་ཚིག་རྣམས་བསྡུས་པ་སྤྱི་སྡོམ་དང་། དོན་སྣ་རེ་རེའི་ཚིག་སྣ་བསྡུས་པ་སྡོམ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་སྣ་བསྡུས་པ་བར་སྡོམ་་་་་་་་ལུས་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །

དབྱེ་བ།

དབྱེ་བ་ནི། རིགས་ཐིགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ལུས་ནི་གཉིས་ཏེ་སྒྲ་དང་
དོན་ཏོ་ཞེས་པ་ལྟར་རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་ལུས་དང་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ལུས་གཉིས་ཡིན་ལ། སྒྲའི་ལུས་ནི་

དོན་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྟོན་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་ཡིན་ཞིང་། དོན་གྱི་ལུས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

26

པའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་དོན་གསལ་བར་སྟོན་པ་སྟེ། དེའང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སམ། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་

སམ། གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའོ། །

བརྗོད་འདོད་ངེས་པའི་རྒྱུ་བཤད་པ།

ལྔ་པ་ནི། བརྗོད་འདོད་ངེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་། །ཞེས་པ་ལྟར་གྲངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་པ་
ཕལ་ཆེར་བརྗོད་འདོད་ཙམ་གྱིས་གཞག་པ་སྟེ། དེས་ན་དེ་དག་གི་རྒྱུ་མཚན་མང་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་དགོས་པ་ཆུང་བས་རེ་ཞིག་བཞག་ལ། འདིར་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཤེས་རབ་
བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་བྱའི་གནས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བསྡུས་ནས་དོན་འདི་སྙེད་ཅིག་གོ་རིམ་འདི་

ལྟ་བུས་གསུང་བར་བཞེད་དེ་བསྟན་པའོ། །ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཀུན་

ལས་བཏུས་པ་དང་། རྣམ་པར་ངེས་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བཅོས་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཕུང་བོ་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལས་བརྩམས་ཏེ་དོན་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་འཆད་པ། ཤེས་བྱ་ཕུང་པོ་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལས་བརྩམས་ནས་དོན་བཅུ་གཉིས་

ཀྱིས་འཆད་པ་སྟེ།
ངོ་བོའི་དབྱེ་བ།
ངོ་བོའི་དབྱེ་བ། གྲངས་ངེས་བསྟན་པ། ཉེར་ལེན་ལྡན་ཚུལ། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད། དེའི་
རྣམ་གཞག གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ། སྒྲ་དོན་བསྟན་པ། དཔེ་དང་སྦྱར་བ། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། བསྡུས་
ཚུལ་བསྟན་པ། མཚུངས་པར་ལྡན་ཚུལ། ལྡན་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

27

དྲི་བ།
དྲི་བ་ནི། མཛོད་ལས་་་་་་་་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་མེད་པར་ཉོན་མོངས་རྣམས། །གང་
ཕྱིར་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཐབས་མེད་ལ། །ཉོན་མོངས་པས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་སྲིད་མཚོ་འདིར་

འཁྱམས་ཏེ། །དེ་བས་དེ་རྒྱུར་འདི་ནི་སྟོན་པས་གསུངས་སོ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་འཁོར་བའི་རྒྱུ་
ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ནི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་
རབ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས།་་་་་་་་ཆོས་མངོན་པ་བསྟན་པ་མེད་པར་ནི་སློབ་མས་ཆོས་
རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་མི་ནུས་ཞེས་པ་ལྟར་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་རག་ལས་པས། དེའི་བརྗོད་བྱ་ཕུང་
པོ་རྣམས་ནི་གྲངས་དུ་ཞིག་ཡོད། ཁམས་རྣམས་ནི་དུ་ཞིག སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི་དུ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན་
ཞེས་པའོ། །ལན་ལ་དབྱེ་བ་དངོས་དང་། གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །

དབྱེ་གཞི།

དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ཕུང་པོའི་དབྱེ་བ་ལ་བཞི་སྟེ། དབྱེ་གཞི། དབྱེ་གྲངས། ངོ་བོ།
བརྗོད་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ།་་་་་་་་གཞི་ནི། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེ་བར། དུ་མ་སྤུངས་
པའི་ཆ་ལ་ཕུང་པོ་རྣམས་ནི་ཞེས་བརྗོད་པའོ།།

གྲངས་ནི།

གཉིས་པ་་་་་་་་གྲངས་ནི། ལྔ་ཁོ་ན་སྟེ་ཞེས་མདོར་བསྟེན་ནས། གསུམ་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། གཞིག་ཅིང་

གཞོམ་དུ་རུང་བས་ན་གཟུགས་ཏེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཐམས་ཅད་འདུས་པས་ན་ཕུང་པོ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོའི་བཤད་པ་ཀུན་ལ་སྦྱར་ཏེ། ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཚོར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

28

བའི་ཕུང་བོ་དང་། འདུས་ཏེ་ཤེས་བར་བྱེད་པས་ན་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པས་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ཡུལ་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་ཕུང་པོའོ། །
བཞི་བ་་་་་་་་བརྗོད་ཚུལ་ནི། བརྡ་སྤྲོད་པའི་གཞུང་ལས། དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་
དབྱེ་རྣམས་སོ་ཞེས་པས་སྒྲའི་རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པ་བརྒྱད་གསུངས་ཏེ། དང་པོ་དོན་ཙམ་སྟོན་པ་་་་་་་་
སངས་རྒྱས། གཉིས་པ་ལས་སུ་བྱ་བ་་་་་་་་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད། གསུམ་པ་བྱེད་པ་པོ་་་་་་་་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བདུད་
བཏུལ། བཞི་པ་དགོས་ཆེད་་་་་་་་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ལམ་བསྒོམ། ལྔ་བ་འབྱུང་ཁུངས་་་་་་་་སངས་རྒྱས་ལས་
ཆོས་འབྱུང་། དྲུག་པ་འབྲེལ་བ་་་་་་་་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྲས། བདུན་པ་གནས་གཞི་་་་་་་་མཉན་ཡོད་ན་སངས་རྒྱས་བཞུགས།
བརྒྱད་པ་བོད་པའོ་་་་་་་་ཀྱེ་སངས་རྒྱས། དེ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་གཅིག་ཚིག་་་་་་་་སངས་རྒྱས། དང་གཉིས་ཚིག་་
་་་་་་་སངས་རྒྱས་དག་་་་་་་་དང་མང་ཚིག་གིས་་་་་་་་་སངས་རྒྱས་རྣམས་་་་་་་་དབྱེ་ན་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིར་ཡང་འགྱུར་ལ།

ཚིག་སྔ་ཕྱིའི་བར་ན་དེ་དག་ཡོད་པ་དང་། བསྡུས་ནས་མེད་ཀྱང་དོན་གྱིས་གོ་བ་ལ་ནི་ཚིག་སྡུད་ཅེས་བྱ་ཞིང་། འདིར་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐད་དོད་རཱུ་པ་སྐནྡྷ་ཞེས་པ་
ལ་སོགས་པར་ཡོད་པ་རྣམས་གང་གི་བསྡུ་བ་ཡིན་སྙམ་ན། བྱེ་བཤད་དུ། འདི་ནི་དྲུག་པའི་ཚིག་
སྡུད་དོ་ཞེས་བཤད་པས། ལྷས་བྱིན་དང་འབྲེལ་བའི་ཞང་པོ་ལ་ལྷས་བྱིན་གྱི་ཞང་པོ་ཞེས་པ་ལྟར།
གཟུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕུང་པོ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པར་བསྡུས་པ་སྟེ།
དྲུག་པ་དེའི་སྐྱེས་བུའི་བསྡུ་བའོ། །ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱིས། གཞི་མཐུན་པའི་བསྡུ་

བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ཨུཏྤལ་ཡིན་ལ་སྔོན་པོའང་ཡིན་པ་ལ་ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་
པ་ལྟར། གཟུགས་ཀྱང་ཡིན་ལ་ཕུང་པོའང་ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་བོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པར་
ཚིག་རྣམ་པར་སྦྱར་བ་ས། ཁམས་དང་སྐྟེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་ལའང་དེ་བཞྱེ ན་དུ་རི གས་པར་བྱའོ། ། ི

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

29

ཁམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ།

གཉིས་པ།་་་་་་་་ཁམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་དབྱེ་གཞི་ནི། ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་པའི་
ཆ་ནས་ཁམས་རྣམས་ནི་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ།་་་་་་་་དབྱེ་གྲངས་ནི། བཅོ་བརྒྱད་ཁོ་ན་སྟེ་ཞེས་ངེས་
པ་བཟུང་ནས། གསུམ་པ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། མ་ཟད་ཀྱི་བར་དུ་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་ཞིང་སྤྱོད་པས་ན་
མིག་སྟེ་བྱེད་པ་མེད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའམ། ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་པའམ། ས་བོན་འཛིན་པས་ན་ཁམས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་ཀྱི་བཤད་པ་ཀུན་ལ་སྦྱར་ཏེ། ཡུལ་དེ་དང་དེར་ཉེ་བར་བརྟག་ཏུ་རུང་བ་དང་། གནོད་པ་བྱར་རུང་བས་ན་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དང་། མིག་གི་དབང་པོ་ལ་
བརྟེན་ནས་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་རིག་པས་ན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་དང་།
འདི་ལ་གྲགས་པ་རྣམས་དམིགས་པས་ན་རྣ་བའི་ཁམས་དང་། བརྗོད་བཞིན་དུ་འཇུག་པས་སམ།
འདི་ལ་སྨྲ་བ་སྣ་ཚོགས་གནས་པས་ན་སྒྲའི་ཁམས་དང་། རྣ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་རིག་པས་ན་རྣ་
བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་དང་། དྲི་རྣམས་སྣོམ་པས་ན་སྣའི་ཁམས་དང་། རྫི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་ཞིང་རྒྱུག་པས་ན་དྲིའི་ཁམས་དང་། སྣ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲི་རིག་པས་ན་སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
ཁམས་དང་། བཀྲེས་པས་ཉམ་ཆུང་བ་སེལ་པ་དང་བརྗོད་པ་སྣ་ཚོགས་འདྲིས་ཏེ་འབོད་པར་བྱེད་པས་ན་ལྕེའི་ཁམས་དང་། མྱང་བར་བྱ་བའམ། ནད་རྣམས་བསྡུས་པས་ན་རོའི་ཁམས་དང་། ལྕེ་
ལ་བརྟེན་ནས་རོ་རིག་པས་ན་ལྕེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་དང་། དབང་པོ་མཐའ་དག་གི་རྗེས་
སུ་སོང་བས་ན་ལུས་ཀྱི་ཁམས་དང་། ལུས་ཀྱིས་རེག་པར་བྱ་བས་ན་རེག་བྱའི་ཁམས་དང་། ལུས་

ལ་བརྟེན་ནས་རེག་བྱ་རིག་པས་ན་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་དང་། ཡུན་རིང་པོ་ནས་
བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཅོས་ཤིང་བསྲུངས་ལ་བདག་དང་བདག་གི་སོགས་གཟུང་བས་ན་ཡིད་ཀྱི་
ཁམས་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འཛིན་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་བོ་
ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་རིག་པས་ན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་རྣམས་སོ། །་་་་་་་་ངེས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

30

ཚིག་ནི། དེ་རྣམས་སའི་དངོས་གཞིར་གསུངས་སོ།།

སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ།

གསུམ་པ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་དབྱེ་གཞི་ནི། ཉེར་སྤྱོད་རྣམ་
ཤེས་སྐྱེ་བའི་སྒོར་གྱུར་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི།

གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་གཉིས།

གཉིས་པ།་་་་་་་་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་གཉིས་ཁོ་ན་སྟེ། གསུམ་པ།་་་་་་་་གསལ་བའི་ངོ་བོ་ནི། རྟེན་གྱི་
ཆ་ནས་མིག་ཤེས་སྐྱེ་བའི་སྒོ་བྱེད་པ་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། དམིགས་པའི་ཆ་ནས་མིག་ཤེས་སྐྱེ་
བའི་སྒོ་བྱེད་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྟེན་དང་དམིགས་པའི་ཆ་ནས་རང་རང་
གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་སྒོ་བྱེད་པ་རྣ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། སྣའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་།
དྲིའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ལྕེའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། རོའི་སྐྱེད་མཆེད་དང་། ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། རེག་
བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་དང་། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡིད་ཤེས་སྐྱེ་བའི་སྒོ་འབྱེད་པ་
ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། དམིགས་རྐྱེན་གྱི་ཆ་ནས་ཡིད་ཤེས་སྐྱེ་བའི་སྒོ་འབྱེད་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
དོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་བཅུ་ཆར་གཟུགས་ཡིན་ཡང་མིག་གི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་གཟུགས་ཞེས་པ་དང་།
བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཡིན་ཡང་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཇ་ིལྟར་ཞེ་ན། གཞན་རྣམས་ལ་མང་སོ་སོར་བཏགས་པས་ ི བྱེ་བྲག་གཅག་ལ་གོ་བའི་དོན་དང་། བིསྟན་
དུ་ཡོད་ཅིང་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་གཟུགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་གི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་
གཟུགས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། སྔ་མ་ལྟར་བྱེ་བྲག་གི་དོན་དང་། ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མང་པོ་འདུས་
པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའང་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་ཆོས་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཛོད་ལས། བྱེ་བྲག་དོན་དང་གཙོ་བོའི་ཕྱིར། །ཆོས་མང་བ་དང་མཆོག་བསྡུས་ཕྱིར། །
གཅིག་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། །གཅིག་ནི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

31

གཏན་ལ་དབབ་པ།

གཉིས་པ།་་་་་་་་གཏན་ལ་དབབ་པ་ནི། ཕྱེ་སྟེ་བསྟན་པའི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔ་པོ་དེ་རྣམས་རྫས་
ཡོད་དང་། བཏགས་ཡོད་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། སངས་
རྒྱས་ཆོས་ནི་རྣམ་པ་བཞིར། །ཡིད་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་མཐོང་སྟེ། །བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་་་་་་་་་དང་མདོ་
སྡེ་བ་དང་སེམས་ཙམ་་་་་་་་ལ་སོགས་པའི་ལམ། །བཤད་པས་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རིག་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་དག་ཤེས་བྱའི་གཞི་ལྔ་་་་་་་་་སྣང་བ་གཟུགས་
ཀྱི་གཞི། གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། འཁོར་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་གཞི། གནས་སྐབས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་་་་་་་་དང་ཡང་སྦྱར་ནས་འཆད་པ་ལ།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས།

དང་པོ།་་་་་་་་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་་་་་་་་དང་མདོ་སྡེ་བ་དང་སེམས་ཙམ་པ་་་་་་་་འི་ལུགས་ཀྱིས། གཟུགས་ཀྱིས་བསྡུས་
པ་རྣམས་ནི་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་རྡུལ་ཕྲན་དང་རགས་པ་ཡིན་ལ། རྡུལ་ཕྲན་ནི་་་་་་་་རགས་པ་
རྩོམ་པ་ན། དབུས་རྡུལ་ལ་ཕྱོགས་དྲུག་གི་རྡུལ་གྱིས་བསྐོར་ཡང་བར་དང་བཅས་པ་ཆ་ཤས་མེད་པ་
རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་དེ། ཕྱི་རོལ་དོན་སྒྲུབ་ལས། ཐ་དད་ཕྱོགས་ནས་མང་པོ་དག། འགའ་ལ་ཀུན་ནས་བསྐོར་ཙམ་དུ། །བརྗོད་པར་ཟད་དེ་རྡུལ་དེ་ཡང་། །ཆ་ཤས་བཅས་པའི་བདག་ཉིད་
མིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རགས་པའང་རྡུལ་ཕྲན་དེ་རྣམས་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རླུང་གིས་ཕྱོགས་
གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་གཡག་རྔ་དང་ནེའུ་གསེང་ལྟ་བུ་རིགས་མཐུན་ཞིང་བྱ་བ་གཅིག་བྱེད་པ་རྫས་
སུ་གྲུབ་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་བོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ།་་་་་་་་རྡུལ་ཕྲན་གང་རྣམས་ཕྲད་གྱུར་ཅིང་། །རིགས་མཐུན་
བྱ་བ་གཅིག་བྱེད་པ། །དེ་རྣམས་འདུས་པ་ཞེས་བརྗོད་ན། །དེ་རྣམས་རྫས་མེད་ག་ལ་ཞིག། ཅེས་སོ། །སེམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོགས་དྲུག་པོ་དོན་གྱི་རྣམ་པར་མ་ཤར་ཡང་དོན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

32

དང་ཕྲད་མ་ཐག་་་་་་་་་ཅེས་ཕྲད་དུ་་་་་་་་འཛིན་པར་འདོད་དེ་འཕགས་པ་ལྷས། དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་རྣམ་

མེད་ཀྱིས། །ཕྲ་རབ་བསགས་པ་དངོས་སུ་རིག། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་དོན་རིག་ཀྱང་དབང་བོ་རྣམས་ཡུལ་སོ་སོའི་ངེས་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་
རིག་པར་ཐར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དེ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་བོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ།་་་་་་་་གཟུགས་སྒྲ་ལ་
སོགས་དོན་རྣམས་ནི། །དབང་བོ་ཐ་དད་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། །དེས་ན་དེ་དག་གཅིག་པུ་ཡི། །མྱོང་བར་
འགྱུར་བ་མ་ཡིན་འདིར། །ཞེས་སོ། །སེམས་བྱུང་གིས་བསྡུས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་མེད་རྫས་གྲུབ་
ཏུ་འདོད་ཅིང་། སེམས་སེམས་བྱུང་་་་་་་་གཉི་ག་ལ་ཡང་། རང་རིག་མི་འདོད་དེ། རིགས་ཐིགས་ཀྱི་འགྲེལ་བར།་་
་་་་་་བདག་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་
རྣམས་ཀྱང་གཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ལས་ཐ་དད་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡང་། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པ་རྟག་པའི་རྫས་སུ་

གྲུབ་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་ལྔ་བོ་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་། ཕུང་བོའི་ཆ་ནི་འགའ་ཞིག་བཏགས་ཡོད་དུ་ཡང་འདོད་དོ། །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་
རྣམ་ཤེས་དྲུག་པ་རྣམས་ལས། གང་དང་གང་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགགས་མ་ཐག་པ་དེ་ཉིད། ད་
ལྟར་བའ་ཡི ད་ཤེས་ཀྱི་རིན་ ྟེབྱེད་པའ་ཆ་ནས་ཡི ད་ཀྱི་ཁམས་ཏེ། ི ལྟོས་ས་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་པའོ། །
དེས་ན་རྣམ་ཤེས་ཁམས་དྲུག་གི་ནང་དུ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་འདུ་བའི་ཕྱིར། རྫས་སུ་ནི་བཅུ་བདུན་
ཡིན་ཡང་། དབང་ཤེས་ལ་རྟེན་དབང་པོ་ལྔ་ཡོད་ཅིང་། ཡིད་ཤེས་ལ་རྟེན་གཞན་མེད་པས་དེ་
བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ལོགས་སུ་སྨོས་ཏེ། མཛོད་ལས། དྲུག་པོ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཡི།

རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །དྲུག་པའི་རྟེན་ནི་རབ་བསྒྲུབ་ཕྱིར། ཁམས་ནི་བཅོ་བརྒྱད་དག་ཏུ་
འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ནི། སོ་སོར་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་དོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

33

མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས།

གཉིས་པ།་་་་་་་་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱིས། གཟུགས་ནི་སྔ་མ་ལྟར་རྩོམ་བྱེད་རྡུལ་ཕྲན་དང་། དེས་
བརྩམས་པའི་རགས་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ནི་མ་རེག་ཀྱང་བར་མེད་པས་རེག་པར་
འདུ་ཤེས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕན་ཚུན་མ་རེག་པའང་ཡིན་ལ་བར་མེད་པར་འདོད་དོ། །སེམས་ནི་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་བོ་ཀུན་ལས་བཏུས་
སུ།་་་་་་་་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སྐྱེད་བྱེད་ནི། །དབང་བོའི་སྤྱོད་ཡུལ་སྣང་བ་མིན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཤེས་པ་
ལ་སྣང་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ནི་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། རང་བས་སྐད་ཅིག་གིས་སྔ་བ་རྣམ་པ་གཏོད་
བྱེད་གཟུང་དོན་ནི་མ་ཡིན་ལ། གཟུང་འཛིན་དུས་མི་མཉམ་ཡང་འདྲ་བ་སྐྱེད་བྱེད་ཡུལ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པ་ཡུལ་ཅན་དུ་འཇོག་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སུ།་་་་་་་་དུས་ཐ་དད་པས་ཇི་ལྟར་གཟུང་། །ཞེ་ན་
རིགས་པ་ཤེས་པ་ཡི། །ཤེས་པའི་རྣམ་པ་འཇོག་ནུས་པའི། །རྒྱུ་ཉིད་ལ་ནི་གཟུང་བར་ཤེས། །ཞེས་
པ་ལྟར་རོ། །སེམས་བྱུང་ཡང་། རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་། གཉི་གའང་།

ཤེལ་དག་པ་ལ་སྣང་བའི་ཚོན་གྱི་ཁ་དོག་ཤེལ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་ལྟར། རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་

དོན་གྱི་རྣམ་པ་རིག་པས་རང་རིག་མཚན་ཉིད་པ་དང་། དོན་རིག་བཏགས་པ་བ་སྟེ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།་
་དོན་འཇོག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །རང་རིག་ཡིན་ཡང་དོན་རིག་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །ལྡན་
མིན་འདུ་བྱེད་ནི། སྔ་མ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། འདུས་མ་བྱས་

ཀྱང་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་འདོད་དོ། །དེས་ན་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་བོའི་ནང་ནས་རིང་པོ་ལ་སོགས་
པའི་དབྱིབས་ནི་རྫས་སུ་མི་འདོད་ཅིང་། འདུ་བྱེད་ཕུང་བོའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་
རྫས་སུ་མེད་ལ། གཞན་རྣམས་རྫས་སུ་གྲུབ་པའོ། །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་་་་་་་་་ནང་ནས་་་་་་་་ཡིད་ཀྱི་
ཁམས་ནི་སྔ་མ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་ཁམས་དྲུག་ཏུ་འདུ་ཞིང་། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལྡན་
མིན་འདུ་བྱེད་དང་འདུས་མ་བྱས་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས། ཁམས་ཕྱེད་དང་བཅུ་བདུན་རྫས་སུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

34

གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིའང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས། གཅིག་མ་གཏོགས་པ་ཕྱེད་དང་
བཅུ་གཉིས་རྫས་སུ་གྲུབ་བོ། །
སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས།

གསུམ་པ།་་་་་་་་རྣམ་རིག་སེམས་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་ལ། རྣམ་བདེན་པ་དང་རྣམ་མེད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལའང་། དབུ་མ་རྒྱན་དུ།་་་་་་་་གལ་ཏེ་སྣ་ཚོགས་དེ་གཅིག་ན། །ཞེས་པ་ལྟར་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་
གཉིས་མེད་དུ་སྨྲ་བ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།་་་་་་་་ཅི་སྟེ་རྣམ་པའི་གྲངས་བཞིན་དུ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཁས་ལེན་ན། །ཞེས་པ་ལྟར་རྣམ་པ་དང་ཤེས་པ་གྲངས་མཉམ་དུ་སྨྲ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདི་

མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བ་ཤེས་པས་ཀུན་བརྟགས་པར་འདོད་པའོ། །དེ་དག་གི་ལུགས་ཀྱིས་གཟུགས་
ནི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བེམས་དངོས་སུ་སྣང་བ་སྟེ། ཉི་ཤུ་བར། རིང་གི་ས་བོན་གང་ལས་
སུ། །རྣམ་རིག་སྣང་བ་གང་བྱུང་བ། །དེ་དང་དེ་ཡི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཐུབ་པས་

གསུངས། །ཞེས་པ་དང་། དམིགས་བརྟག་ཏུ། ནང་ལས་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་
གང་ཡིན་དེ། །དོན་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེའང་རྣམ་བདེན་པས་ཤེས་པ་ཉིད་དོན་དུ་སྣང་བར་འདོད་ཅིང་། རྣམ་མེད་པས་ཤེས་པ་ནི་ཤེལ་སྒོང་དག་པ་ལྟར་སྣང་བའི་དྲི་མས་མ་གོས་པ་དང་།
སྣང་བ་ནི་སྐྲ་ཤད་འཛག་པ་ལྟར་མེད་པ་སྣང་བར་འདོད་དེ། སེམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་བརྒྱད་དེ། སྔ་མ་ལྟར་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དང་རྣམ་པ་མེད་པའོ། །སེམས་བྱུང་ཡང་སེམས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའམ་གཅིག་པའང་རུང་། རྣམ་པས་སྟོང་པ་མི་སྟོང་པ་སྟེ། གཉི་ག་འང་། རྣམ་འགྲེལ་

ངེས་སུ།་་་་་་་་གཟུང་དང་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་ནི་དེ་ལྟར་རང་ཉིད་གསལ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཤེས་
པ་རང་རིག་པ་ཉིད་དོ། །ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་
ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་མེད་དགག་ཡིན་པས་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་འདོད་དོ། །དེས་ན་ཕུང་པོའི་ནང་ནས་གཟུགས་རངས་པོ་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལྡན་
མིན་རྫས་སུ་མེད་པས་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གསུམ་དང་། འདུ་བྱེད་སེམས་ལས་བྱུང་བ་སྟེ་ཕུང་པོ་ཕྱེད་དང་བཞི་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གཟུགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

35

ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་རྫས་སུ་མེད་པས། རྣམ་ཤེས་ཁམས་
བདུན་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སེམས་བྱུང་སྟེ་ཁམས་ཕྱེད་དང་བརྒྱད་རྫས་སུ་གྲུབ་ལ། སྐྱེ་
མཆེད་ཀྱང་སྔ་མ་ལྟར་ཕྱེད་དང་བཅུ་གཅིག་རྫས་སུ་མེད་པས། ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ་
ཕྱེད་དང་གཉིས་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལ་གཟུང་འཛིན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་
ཐ་སྙད་དུ་འཁྲུལ་པ་ལ་ཇ་ལྟར་སྣང་བ་བཞི ན་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་

ི བྱེད་དེ།
རྣམ་འགལ་ངེས་དག་ལས། གཟུང་བ་འཛིན་པ་རྲེ ག་པ་རྣམས། །ཡོད་པ་མིན་ཡང་གཞལ་བྱ་དང་། །

ིའཇལ་བྱེད་འབྲས་བུར་གནས་པ་འདི། །ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །་་་་་་་་སེམས་ཙམ་པས་མིག་སོགས་སུ་སྤྲོས་པས་བསྒོས་པའི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པ་ཀུན་གཞི་འགྱུར་བའི་ཁྱད་པར་རྙེད་པ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དོ། །རྒྱུ་དེ་ལས་བྱུང་པའི་འཇུག་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དེ། ཀུན་གཞི་དོན་དང་སེམས་ཅན་དུ་སྣང་བ་དེ་གཟུང་འཛིན་དུ་སྣང་བའི་འཇུག་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱའི་ཀུན་གཞི་རང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་མིན་ནོ། །གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་འདྲ་བའི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་ནུས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཇོག་ཅིང་བག་ཆགས་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་གཟུགས་སོགས་སུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བས་ཏེ་སྣང་བའི་བག་ཆགས་བསྐྱེད་པ་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་རྐྱེན་ཡིན་པས་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བ་དང་མི་འགལ། རང་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་ཡིན་པས་དམིགས་པར་འཐད་ཅེས་དབུས་མཐའི་ཊཱི་ཀར་རོ། ། འདིར་དོན་སྨྲ་བ་ན་མདོ་སྡེ་བ་དང་། རྣམ་རིག་ཏུ་སྨྲ་བ་ན་རྣམ་བདེན་གཟུང་ངོ་། །དབུ་མ་པ་ནི་ནོར་བུ་ཚོན་གྱི་རྣམ་པ་བསྟེན་པ་བཞིན། རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡུལ་ཉེ་བར་བྱུང་བས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་མིན། རྣམ་ཤེས་ལས་གཞན་ཡང་མིན་པས་རྣམ་ཤེས་ལས་ཡོད་པའི་རྣམ་པས་ཕྱི་དོན་དུ་བཞག དོན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་སུ་བཞག་པས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་རྣམ་ཤེས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་བྱར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པར་འདོད་དོ།།

དབུ་མ་བའི་ལུགས།

བཞི་བ།་་་་་་་་དབུ་མ་བ་རྣམས་ནི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མ་བརྟགས་
ན་ཉམས་དགའ་བ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་བདེན་ཞིང་། དོན་དམ་པར་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ན་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་སྦྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་བཞེད་དེ། ཞི་བ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

36

འཚོས། མ་བརྟགས་གཅིག་པུ་ཉམས་དགའ་ཞིང་། །སྐྱེ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་དང་། །དོན་
བྱེད་པ་དག་ནུས་རྣམས་ཀྱིས། །རང་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་རྟོགས། །ཞེས་པ་དང་། དེ་ཕྱིར་
ཡང་དག་ཉིད་དུ་ན། །དངོས་པོ་གང་ཡང་གྲུབ་པ་མེད། །ཡང་དག་ཏུ་ན་སྤྲོས་པ་ཡི། །ཚོགས་
རྣམས་ཀུན་ལས་དེ་གྲོལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞུང་འདིར་ཡང་། གནས་སྐབས་ཐ་
སྙད་རྣམ་གཞག་ནི་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དག་དང་སྒོ་བསྟུན་ནས་འཆད་ཅིང་། མཐར་ཐུག་དོན་དམ་
རྣམ་གཞག་ནི་དབུ་མ་དང་མཐུན་པར་སྟོན་ཏེ། བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པ་དག། ཐུབ་པའི་
བཀའ་ལ་མི་རྨོངས་ཏེ། །དེ་དག་མ་ལུས་ཚོགས་བསགས་ནས། །ཕུན་ཚོགས་ཕ་རོལ་འགྲོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་རྣམ་

གཞག་ལ་མཁས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། བཅོས་ལྡན་འདས་ཀྱིས། ཀྱེ་རྡོ་རྗེར།་་་་་་་་དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་བསྟན། །མདོ་སྡེ་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དེ་ལས་ཕྱིས། དེ་ཡི་རྗེས་སུ་དབུ་མ་
བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གྲངས་ངེས་བསྟན་པ།

གྲངས་ངེས་ལ་གསུམ་ལས། ཕུང་པོའི་གྲངས་ངེས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི། ཟག་བཅས་དང་ཟད་མེད་
གཉིས་སུའང་འདུ་ཞིང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསྣན་ན་མང་པོར་ཡང་འགྱུར་
བཞིན་དུ། རྒྱུ་མཚན་ནམ་དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་རྣམས་ལྔ་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན།
ལན་ལ་་་་་་་་གཉིས་ལས།
ལན་ལ་མདོར་བསྟན་པ།

དང་པོ།་་་་་་་་མདོར་བསྟན་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་གདུལ་བྱ་རྣམས་མི་སྐྲག་པའི་ཆེད་དུ་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི།་་་་་་་་བདག་དང་བདག་གི་བའི་གཞིའམ་དངོས་པོ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུའོ། །ཞེས་པའམ།
ཡང་ན་་་་་་་་་བླ་མ་གོང་མ་རྣམས།་་་་་་་་བདག་དང་བདག་གི་བར་འཛིན་པའི་འཁྲུལ་གཞི་རྣམ་པ་ལྔ་བརྗོད་
ཅིང་བསྟན་པས། དེ་དག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་ལྡོག་ནས་བདག་མེད་ལ་རིམ་གྱིས་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

37

དཔེར་ན་ཐོ་ཡོར་ལྔ་ལ་མིར་འཁྲུལ་བ་ལ་ཐོ་ཡོར་གསལ་བར་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །དེའང་གཟུགས་
སོགས་བཞི་ནི་བདག་གིར་འཛིན་པའི་གཞི་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་ཤེས་ནི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཞི་

ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་རྣམ་ཤེས་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་ཅིང་། གཞན་བཞི་ལ་བདག་གི་

བར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྒྱས་བཤད།

གཉིས་པ།་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ནི། བདག་དང་བདག་གི་བའི་འཁྲུལ་གཞིའམ་དངོས་པོ། ལུས་
དབང་པོ་གཟུགས་ལྔ་དང་། ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡུལ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་དང་བཅས་པ་ནི།

བྱེད་པ་དང་ལས་སུ་བྱ་བར་བདག་དང་འབྲེལ་ཏོ་སྙམ་དུ་འཛིན་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་གཟུགས་

ཀྱི་ཕུང་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བདག་དང་བདག་གི་བའི་

གཞི། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་བདག་གིས་མྱོང་བར་བྱེད་དོ་
ཞེས་འཛིན་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཚོར་བའི་ཕུང་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། བདག་དང་བདག་གི་

བའི་གཞི་ཆོས་དང་མཐོང་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་ལ་བདག་གིས་ཐ་སྙད་འདོགས་ཤིང་

མཚན་མར་འཛིན་ཏོ་སྙམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། བདག་
དང་བདག་གི་བའི་གཞི་ཆོས་མ་ཡིན་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པས་བདག་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་
ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་འཛིན་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་།
བདག་གི་གཞིའམ་དངོས་པོ་ལུས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང་བཅས་པ་དེ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གི་
གནས་སམ་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བདག་གཅིག་ཡོད་དམ་སྙམ་དུ་འཛིན་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ས་བོན་་་་་་་་་
གྱིས་བསྡུ་བས།་་་་་་་་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་

གསལ་བར་བསྟན་པས་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའི་འཁྲུལ་བ་དགག་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་
འགྲེལ་ལས།་་་་་་་་ཉེས་ཀུན་དེ་ཡི་རྩ་བ་ཅན། །དེ་ཡང་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་སྤང་དགོས་ལ། དེ་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་མེད་པར་ནི། །དེ་སྤོང་བ་ནི་རིགས་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་འཁྲུལ་གཞི་ངོས་མ་ཟིན་ན་འཁྲུལ་པ་སྤང་དཀའ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

38

བས། མཛོད་ལས།་་་་་་་་བདག་མེད་ཕུང་པོ་ཙམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་འཁྲུལ་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་གསལ་བར་བསྟན་པས་འཁྲུལ་བ་ཁེགས་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་ལྔར་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །ཁམས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་ལ། དྲི་བ་ནི། གཟུགས་
ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུའང་འདུ་ཞིང་། སའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་བསྣན་ན་
མང་པོར་ཡང་འགྱུར་མོད། རྒྱུ་མཚན་ནམ་དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཁམས་རྣམས་བཅོ་བརྒྱད་ཁོ་ནར་
གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ལན་ནི། བདག་མེད་ན་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་པོ་མེད་པས་ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་
པའི་བདག་ཡོད་དམ་སྙམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་པ་ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དོ་ཞེས་སྟོན་
པ་ཡིན་ལ་དེའང་ལུས་དབང་པོ་དྲུག་གི་གནས་བྱས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་ཡུལ་དྲུག་གི་
དམིགས་པ་བྱས་ནས། ཉེར་སྤྱོད་རྣམ་ཤེས་དྲུག་འབྲས་བུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་དང་ཡུལ་
གཉིས་ཀྱིས་ཕྱེ་བའི་ཁམས་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ལ། འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་
ལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་རྣམ་པ་དྲུག་ནི་ཉེར་སྤྱོད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཁམས་
དྲུག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་དང་། ཡུལ་གྱི་ཁམས་དྲུག་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་སྟེ། བཅོ་བརྒྱད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་སྨོས་པ་ནི། ཉེར་སྤྱོད་
གཟུང་འཛིན་དང་འཛིན་བཞིན་པ་ཁམས་སུ་བཞག་གི། མ་འོང་པའི་ཉེར་སྤྱོད་མ་བྱུང་བས་འཛིན་
པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། མ་འོངས་པ་ན།་་་་་་་་སྐྱེ་བའི་སྒོར་གྱུར་པ་ནི། སྐྱེ་མཆེད་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་ཁམས་སུ་མི་འཇོག་གོ། །ཉེར་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ནི་དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་དུ།་་་་་་་་ཚོར་བ་ལའང་
གསུངས་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཚོར་བ་གསུམ་ཅི་རིགས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཏེ།
ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱིས།་་་་་་་་ཡུལ་གྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ནི་ཉེར་སྤྱོད་ཀྱི་
དོན་ཏོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གྲངས་ངེས་ལའང་། དྲི་བ་ནི། དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་སྐྱེ་
མཆེད་གཉིས་སུའང་འདུ་ཞིང་། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་བསྣན་ན་མང་
བོར་འགྱུར་མོད། ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་བཅུ་གཉིས་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ལན་ནི།

བདག་མེད་ན་ཉེར་སྤྱོད་འདི་ཅི་ལས་སྐྱེའམ་སྙམ་པའི་རྨོངས་པ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་ལུས་དབང་པོ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

39

དྲུག་དང་། ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་ཡུལ་དྲུག་སྟེ་དྲུག་ཚན་གཉིས་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་དང་དམིགས་པ་

བྱས་ནས། མ་འོངས་པའི་ཡུལ་ལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་པ་དྲུག་སྐྱེ་བའི་སྒོའམ་
རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའོ། །ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱིས།་་་་་་་་ཉེར་སྤྱོད་
ནི། སྐབས་འདིར་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་དོན་ཅན་ནོ་ཞེས་སོ། །མ་འོངས་པ་སྨོས་པ་ནི་འདས་པ་

དང་ད་ལྟར་གྱི་ཉེར་སྤྱོད་སྐྱེས་ཟིན་པ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་སྒོར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་ཤེས་དྲུག་
མི་འཆད་པ་ནི་ཉེར་སྤྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུའི་ཆ་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདུས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །རྐྱེན་བཞི་ལས་བདག་རྐྱེན་དང་དམིགས་རྐྱེན་སྨོས་ནས། རྒྱུ་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མ་
བཤད་པ་དང་། མཚུངས་ལྡན་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང་རེག་པ་དྲུག་ལ་སོགས་
པའི་སྐྱེ་མཆེད་མི་འཆད་པའང་ཐ་མ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔར་
གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་ཆེ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། བརྟག་གཉིས་སུ།་་་་་་་་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས། །རྣམ་ཤེས་མཐར་ཐུག་སྙིང་རྗེ་ཆེ། །དབང་པོ་དང་ནི་ཡུལ་ཉིད་དང་། །དབང་

པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད། །ཁམས་ནི་བཅོ་བརྒྱད་རྣམས་སུ་བསྟན། །ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དག་
གིས་ནི། །སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དག་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་ལུང་རྣམ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་ཅིང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

ཕུང་བོ་ཉེར་ལེན་ཅན་དུ་བསྟན་པ།

ཉེར་ལེན་ལྡན་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་ཕུང་པོ་ཉེར་ལེན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ལ། དྲི་

བ་ནི། བཅོས་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་དག་ཁྱེད་ལ་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་ཉེར་བར་ལེན་པའི་ཕུང་

པོ་རྣམས་ཀྱང་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་ཕུང་བོའི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཁོ་
ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་བོ་རྣམས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ལན་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་ཉེར་ལེན་ཅན་དུ་འཇོག་ཚུལ་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པ་རྣམས་དམིགས་བྱེད་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་ལྡན་པའི་ཕུང་པོ་
ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་བར་གྱི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཞེས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

40

བྱ་སྟེ། འདོད་པ་ལྡན་པའི་ཁམས་ལ་འདོད་པའི་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའང་གཟུགས་
ལ་དམིགས་བྱེད་དུ་ལྡན་ཞིང་ལྷག་མ་ལ་གཉི་ག་ལྟར་ལྡན་པས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མཛོད་
འགྲེལ་དུ། རྩྭ་དང་སོག་མའི་མེ་ཞེས་པ་ལྟར་ཉེར་ལེན་ལ་བྱུང་བས་སམ། རྒྱལ་པོའི་མི་ཞེས་པ་
ལྟར་ཉེར་ལེན་ལ་རག་ལས་པས་སམ། མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུའི་ཤིང་ཞེས་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་ལས་
ཉེར་ལེན་འབྱུང་བས་ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ཞེས་སོ། །ཕུང་པོ་ལ་ཟག་མེད་ཀྱང་ཡོད་པས་ཟག་བཅས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་བསྟན་པ་སྟེ། གང་ཡང་ཟག་བཅས་དེ་རྣམས་ནི། །ཉེར་
ལེན་ཕུང་པོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

དྲི་བ།

གཉིས་པ།་་་་་་་་སྐབས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ངོས་གཟུང་བ་ལ་དྲི་བ་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་

གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེར་ལེན་དུ་འཆད་ཀྱང་།
སྐབས་འདིར་ནི་འདོད་ཅིང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདུན་པ་དང་། ལྷག་པར་ཆགས་པའི་་་་་་་་་འདུན་པ་
ཆོས་ཅན། ཉེར་ལེན་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། འདུན་པ་ཆོས་ཅན། མ་འོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པར་ཐལ། མ་འོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་

ཕྱིར།་་་་་་་་འདོད་ཆགས་གང་ཡིན་པའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་དེ་དག་ཉེར་ལེན་ཡིན་ཚུལ་ལ་དྲི་བ་ནི། རྣམ་གྲངས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་

ལྟར། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཉེ་བར་ལེན་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་འདུན་པ་དང་་་་་་་་་
འདོད་ཆགས་ཆོས་ཅན། ཉེར་ལེན་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟར་གྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་ཅེ་ན། འདོ་ཆགས་ཆོས་ཅན། ད་ལྟར་གྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མི་གཏོང་བར་འཛིན་པར་ཐལ། ད་ལྟར་གྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་

པའི་སྲེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།་་་་་་་་འདོད་ཆགས་ཉིད་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ལན་ནི། མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་ཕུང་པོ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དག སྲིད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འདུན་པས་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། དགའ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

41

བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའང་མ་འོངས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་འདོད་ཅིང་འདུན་པས་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་། ད་ལྟར་བའི་ཕུང་པོ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་ཞིང་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉེར་ལེན་གྱི་དོན་ནི་
རང་གིར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱིས།་་་་་་་་དེ་ཡང་དེ་གཉིས་ལ་ཡོད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་
གཞན་ལ་མེད་པས་དེ་དག་ཁོ་ན་ཉེར་ལེན་ནོ་་་་་་་་་སེར་ལྷག་་་་་་་་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་འདྲ་བར་བཤད་པ་ནི། དེ་དག་ལའང་ཟག་བཅས་དང་
ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད་པས། ཅིའི་ཕྱིར་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཉེ་བར་
ལེན་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཞེས་དྲིས་ནས། ལན་ནི། དེ་ལ་ཕུང་པོའི་
སྐབས་སུ་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་གཉིས་་་་་་་་་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་་་་་་་་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ལ་དམིགས་བྱེད་དུ་ལྡན་ཞིང་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་གཉི་གར་ཡང་ལྡན་པས་ཉེར་ལེན་
དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་མཚུངས་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ཟག་བཅས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་

ཤུགས་ལ། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱིས།་་་་་་་་ཉེར་ལེན་ཅན་ལས་ལྡོག་པ་ནི། ཉེར་ལེན་མེད་པའི་ཆོས་
གསུམ་རྣམས་སོ་ཞེས་ཀྱང་རིག་པར་བྱའོ། །
བཞི་པ།་་་་་་་་མཚན་ཉིད་སྤྱི་དོན་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད་སྤྱིའི་རྣམ་དབྱེ། དེ་ལ་འཁྲུལ་བ་
སྤོང་བ། སྐབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོས་གཟུང་ངོ་། །

མཚན་ཉིད།

དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་རང་རང་གི་མཚོན་བྱ་དེ་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་ཐུན་མོང་
དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་་་་་་་་་ཚིག་གསལ་དུ།་་་་་་་་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མེའི་ཚ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་།

ཆོས་གཞན་ལའང་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིའི་མཚན་
ཉིད་དེ་གཉིས་དང་། ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས།་་་་་་་་ཡང་སྔ་མ་ལྟ་བུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། གང་ཕྱིར་
དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར། །མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

42

དག་ལས། །ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟག་པ་དང་མ་བྱས་པ་ལ་
སོགས་པ། ལོག་པ་དུ་མ་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་དུ་མར་དབྱེ་བ་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་མཚན་
ཉིད་དེ་གཉིས་དང་། ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ཚོར་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་མྱོང་བ་ལ་
སོགས་པ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཆོས་དེ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་

པར་མཚོན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བཀོད་
པ་ལྟ་བུ་དེ་མིན་ལས་འབྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་གཉིས་ལ་སོགས་པའོ། །

གཉིས་པ་འཁྲུལ་བ་སྤོང་བ།

གཉིས་པ་ལ། འགའ་ཞིག་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་མིན་ལས་འབྱེད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་འདོད་
པ་ནི་མི་འཐད་དེ། མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་
པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་མཚུངས་ཉིད་སྤྱི་འདི་ལ། །དངོས་པོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་རྣམས་སུ་མཚན་ཉིད་་་་་་་་་ལཀྵཎ།་་་་་་་་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སྣ་ཚོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མཚོན་བྱ་དང་མཚན་གཞི་ཐ་དད་དུ་བསམས་ནས་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་དུ་བཏགས་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་
སོགས་པར་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། མཚོན་བྱ་དང་མཚན་གཞི་ནི་རྒྱ་སྐད་་་་་་་་་ལཀྵཱཞེས་པ་་་་་་་་གཅིག་

ལ་་་་་་་་་བོད་སྐད་དུ་་་་་་་་འགྱུར་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེ་དག་
སྐད་དོད་ལ་མཚོན་བྱ་དང་མཚོན་བྱེད་ལས་ཐ་དད་པའི་གཞི་གྲུབ་པས་ཆོས་གསུམ་དུ་འཇོག་གོ་
སྙམ་ན། དེ་ལྟར་ན་བསྐྱེད་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དང་། བལྟ་བྱ་དང་ལྟ་བྱེད། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱེད། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ལ་སོགས་པའང་གཞི་དང་བཅས་པའི་ཆོས་གསུམ་དུ་འཇོག་དགོས་པར་
ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །མཚོན་བྱ་གཅིག་ལ་མཚན་ཉིད་གཅིག་ལས་གཞན་པ་མི་རུང་བར་

སྨྲ་བ་ལའང་ངེས་པ་མེད་དེ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་དང་ཚད་མ་གཅིག་ལ་

མཚན་ཉིད་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་དང་མ་རྟོགས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་གཉིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

43

ཆོས་རེ་རེ་ལའང་སོ་སོར་གཞུང་ལུགས་སོ་སོར་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བཤད་ཅིང་། དེ་རྣམས་
གང་རུང་གིས་ཀྱང་མཚོན་ནུས་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱིས།་་་་་་་་སྐབས་འདིའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་

སོགས་པའི་རང་བཞིན་སྟོན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕལ་ཆེར་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་

འཆད་ལ། དེ་མིན་ལས་འབྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འགོད་ནའང་ཇི་ལྟར་རིགས་པའི་གཅད་བྱ་

བསྣན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཞུང་དོན་ལ་ཕུང་པོ་ལྔ་བཤད་པ།

གཞུང་དོན་ལ་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལས། ཕུང་པོ་
ལྔའི་དང་པོ་ལ་དྲི་བ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ཅི་ཞེ་ན།

མདོར་བསྟན་པ།

ལན་ལ་གཉིས་ལས་མདོར་བསྟན་པ་ནི། གཟུགས་སུ་ཡོད་པའམ་རུང་བའི་དོན། གནོད་པ་བྱ་བར་རུང་བ་དང་ཡུལ་བརྟག་ཏུ་རུང་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་

ཅན་ཏེ། གཟུགས་ཅན་ཕྲད་པས་སྔར་དང་མི་འདྲ་བར་འགྱུར་བ་རེག་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་
དང་། ཡིད་ཡུལ་དུ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ཡུལ་དཔྱད་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའོ། །རྒྱས་བཤད་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། རེག་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་གང་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། དགེ་སློང་དག་གཟུགས་སུ་ཡོད་ཅིང་གཟུགས་སུ་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་

པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཅིས་གཟུགས་སུ་རུང་ཞེ་ན། ལག་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པས་རེག་ན་གཟུགས་སུ་རུང་བ་དང་། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་འདིར་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། བཅུ་གསུམ་པོ་འདི་ཙམ་དུ་གྲངས་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ལ། འདིས་མཚོན་ནས་གཞན་དག་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུའོ། །
དེའང་ལག་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པས་རེག་ན་གཟུགས་སུ་རུང་བ་སྟེ། ཕྱི་ནང་གི་གཟུགས་སྔར་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

44

རྣམ་པ་མི་འདྲ་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། བོང་བའི་འདུས་ཏེ་རེག་པས་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། དབྱུག་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པས་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། མཚོན་ཆའི་འདུས་ཏེ་རེག་པས་ནང་དང་ཕྱིའི་གཟུགས་ལ་རེག་ན་རྨ་དང་དུམ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གྲང་བའི་རེག་པས་སྦུ་ལོང་དང་འཁྱག་
པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཚ་བའི་རེག་པས་ཆུ་བུར་དང་འཇུ་བ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ནང་དུ་བཀྲེས་པ་དང་སྐོམ་པས་རེག་པས་ལུས་ཉམ་ཆུང་ཞིང་རིད་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་
བ་དང་། སྦྲང་བུ་དང་ཤ་སྦྲང་གི་རེག་པས་འབྲུམ་པ་དང་སྐྲངས་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་།
རླུང་དང་ཉི་མའི་འོད་ཀྱིས་རེག་པས་འཐོར་བ་དང་སྐོམ་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྡིག་པ་

དང་སྦྲུལ་གདུག་པ་ཅན་གྱི་གནོད་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པས་རེག་ན་གཟུགས་རྣམ་པ་སྔར་དང་མི་འདྲ་བར་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་དང་བཅས་པར་རུང་བའོ། །དེ་ལ་བཀྲེས་སྐོམ་གྱིས་ནི་ནང་གི་དང་།

གཞན་གྱིས་ནི་ཕྱི་ནང་གཉི་གའི་རྣམ་པ་སྒྱུར་བར་བྱེད་ལ། ལག་པ་དང་སྦྲང་བུ་དང་ཤ་སྦྲང་དང་
སྡིག་སྦྲུལ་ནི་སེམས་ཅན་དུ་གཏོགས་པ་དང་། གཞན་རྣམས་ནི་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པར་གཏོགས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ཞིང་། གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྣང་བ་ཡང་། བྱེ་བཤད་དུ་་་་་་་་རྒྱུན་ལ་ཡིན་གྱི་སྐད་ཅིག་
ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
གཟུགས་སོགས་ཕུང་བོ་བཤད་པ།

གཉིས་པ། ཡུལ་དཔྱད་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་གང་ཞེ་ན། གང་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་

ལ་ཀེང་རུས་ལ་སོགས་པ་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་དང་ཆ་མཐུན་པའི་གཟུགས་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་
དང་། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་གཟུགས་འདི་ལྟ་བུ་དང་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་རིམ་པ་ལྟར་
མི་སྡུག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའམ། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་
ཡིད་སྒྲ་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་མཚན་མའམ། བཀྲ་བར་འཛིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བརྟག་ཅིང་དཔྱད་དུ་རུང་བའོ། །
གཉིས་པོ་དེ་དག་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི་ཀུན་ལ་ཡོད་ཅིང་དང་པོ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

45

ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བར། རེག་པས་གཟུགས་སུ་མེད་པ་ནི་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་
མ་ཡིན་པས། གྲང་བ་དང་ཚ་བ་དང་བཀྲེས་པ་དང་སྐོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ལའང་མེད་ལ། གཟུགས་ན་སྤྱོད་པའི་ལྷའི་གཟུགས་་་་་་་་་བསམ་གཏན་བཞི་བ་དང་བར་དོའི་སེམས་
ཅན་ལ་སོགས་པ།་་་་་་་་ནི་གང་གིས་ཀྱང་གནོད་པར་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པའོ། །རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་
འགྲེལ་དུ་ནི། གཟུགས་ན་སྤྱོད་པའི་སྣོད་དང་སེམས་ཅན་གྱི་གཟུགས་ལ་དེའི་ས་བའི་མེས་གནོད་
པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་ལྷའ་འོད་མོག་མོག་པོར་མཛད་པ་ལྟ་བུ་ ི་་་་་་་མཐུ་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པས་ཀྱང་གནོད་པ་དང་། དངོས་སུ་གནོད་པ་བྱར་མེད་ཀྱང་དེའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་གཟུགས་སུ་འཇོག་པར་
ཡང་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་ནི་རགས་པ་དང་ཕྲ་བའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ། །
གཉིས་པ། ཚོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་འདུས་བཟང་ན་རེ། ཡུལ་མྱོང་བ་
ཚོར་བ་ཡིན་ན་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་ཚོར་བར་འགྱུར་ཞིང་། རང་རིག་མེད་པའི་
ཕྱིར་དང་། རང་མྱོང་བ་ཡང་ཚོར་བ་མ་ཡིན་པས། བདེ་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་རིག་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་བདེ་བའི་ཚོར་བ་སྐྱེའོ་ཞེས་པ་ལྟར་རེག་པ་མྱོང་བ་ཚོར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་

འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཚོར་བས་རེག་པ་ལ་དམིགས་པར་འགྱུར་ལ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་རེག་པ་ལ་དམིགས་ན་ནི་དེ་དག་ཀྱང་ཚོར་བར་འགྱུར་ཞིང་། མི་དམིགས་ན་དམིགས་

པ་མཚུངས་པ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱིར་ཡང་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དམིགས་ན་ནི། དེ་དག་ཀྱང་ཚོར་བར་འགྱུར་ཞིང་།
དམིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རང་གིས་རང་ལ་དམིགས་པར་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
དང་། མྱོང་བའི་དོན་ཡང་འབྲས་བུའམ་རྒྱུ་ལ་གྲགས་པ་མེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ལ་གྲགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མདོར་བསྟན་པ། རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ནི་ཚོར་བའི་མཚན་
ཉིད་ཅན་ཏེ། དེའང་རེག་པས་ཡོངས་སུ་གཅད་པའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་སིམ་པ་དང་གདུང་བ་དང་

དེ་གཉི་ག་མ་ཡིན་པ་སྐྱེད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བར་བྱེད་པའོ། །རྒྱས་བཤད་ལ།
བྱེད་པ་པོ་རྣམ་སྨིན་དང་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་གང་གིས། ལས་སུ་བྱ་བ་དགེ་བ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

46

ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུའང་ཡིན་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པའང་
ཡིན་པ་ཞེས་ཚིག་རྣམ་པར་སྦྱར་ཏེ། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་སེལ་བའོ། །མྱོང་བའི་

ཚུལ་ཡང་སོ་སོར་ཏེ་མ་འདྲེས་པར་དགེ་བའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་བདེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་རྣམ་པར་
སྨིན་པ་སྡུག་བསྔལ་དང་། གཉི་གའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་བཏང་སྙོམས་རྣམས་སོ། །བྱ་བའི་ངོ་བོ་མྱོང་
བ་དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་བཏང་སྙོམས་དགེ་བ་
ཁོ་ནའ་རྣམ་སི ན་དུ་འདོད་པ་ནྨི་མི་འཐད་དེ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་གཉི་གའི་རྣམ་སིན་ཀུན་གཞྨིའི་ིརྣམ་ཤེས་ནི་རྟག་ཏུ་བཏང་སྙོམས་ཁོ་ན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཀུན་གཞི་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བཏང་སྙོམས་ནི་རྣམ་སྨིན་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་ལ་
རྣམ་སྨིན་དུ་བརྗོད་པ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་རྒྱུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །
གསུམ་པ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། མདོར་བསྟན་པ་ནི། ཀུན་ནས་ཤེས་པར་
བྱེད་པའམ་རྐྱེན་་་་་་་་་གསུམ་མམ་བཞི་་་་་་་་རྣམས་འདུས་ཏེ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ། འདི་ནི་སྔོན་པོའོ། །འདི་ནི་སེར་བོའོ། །ཞེས་བྱེ་བྲག་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་

མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་སྤུ་རིས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་རིག་ཅིང་མཚན་མར་འཛིན་པའི་བདག་
ཉིད་ཅན་ནོ། །རྒྱས་བཤད་ལ། བྱེད་པ་པོ་སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་དོན་ཙམ་ལ་མཚན་
མར་འཛིན་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་ངེས་པར་འདུ་ཤེས་པ་བཀྲ་བར་འཛིན་
པའི་ངོ་བོ་གང་གིས། ལས་སུ་བྱ་བ་མིག་གིས་མངོན་སུམ་མཐོང་བ་དང་། རྣ་བས་གཞན་ལས་ཐོས་པ་དང་། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་པས་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་ཅིང་རྟོགས་པ་དང་། སྒོམ་བྱུང་སོ་སོ་རང་རིག་
གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ཞེས་པའམ། ཡང་ན། མིག་རྣ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་།
གསུམ་གྱི་ཉམས་སུ་མྱོང་གང་དེ། །ཐོས་མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། །རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ་རིམ་

བཞིན་བཤད། །ཅེས་པ་ལྟར་དྲི་རོ་རེག་བྱ་གསུམ་ལུང་མ་བསྟན་ཤི་བ་དང་འདྲ་བས་རྟོགས་པ་
ཞེས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་དོན་རྣམས་ལ། བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་སྟེ་མངོན་པར་བརྗོད་
པ་མིང་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་དང་བརྒྱུད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་གོ་བར་བྱེད་པའོ། །དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

47

ཀྱི་འཁོར་གྱིས་ཇི་ལྟར་མཚན་མར་འཛིན་སྙམ་ན། འདི་ནི་སྔོན་པོའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་ཀྱི་
ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཀྱང་མཚན་མར་འཛིན་པར་གྲུབ་བོ། །
བཞི་བ། ཆོས་མང་པོ་དང་ལྡན་པ་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། མཛོད་འགྲེལ་ལས།་
་་་་་་་སྤྱིར་རྐྱེན་རྣམས་འདུས་ཤིང་ཚོགས་ནས་བྱས་པའི་ཕྱིར་འདུ་བྱེད་དེ། ཕུང་པོ་ལྔས་བསྡུས་པའི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་ནས་འདུ་བྱེད་ཕུང་བོའི་མཚན་
ཉིད་ནི། འདུ་བྱེད་ཕུང་པོ་བཞི་ལས་གཞན། །ཞེས་པ་ལྟར་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་རྣམ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་འདུས་བྱས་དུ་མ་འདུས་པ་ཡིན་ཞིང་། སྐབས་འདིར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་
སེམས་པའི་མཚན་ཉིད་འཆད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་ནི། དམིགས་པ་ལ་སེམས་མངོན་པར་འདུ་
བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ལ་གཡོ་ཞིང་སྐུལ་བར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ། བྱེད་པོ་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཀྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་སེམས་པའི་ངོ་བོ་གང་གིས། ལས་སུ་བྱ་བ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་དད་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བ་དང་། དེ་གཉི་གར་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། བདེ་
སྡུག་བཏང་སྙོམས་སམ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སྣ་ཚོགས་རྣམས་སུ། བྱ་
བའི་ངོ་བོ་སེམས་འཇུག་ཅིང་སྐྱོད་པར་བྱེད་སྐུལ་བར་བྱེད་པའོ། །
ལྔ་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། རང་རང་གི་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་སོ་སོར་

རྟོགས་པའོ། །མདོར་བསྟན་ནི། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་རིག་ཅིང་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་

ཅན་ཏེ། རང་རང་གི་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་སེམས་སམ་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ། བྱེད་པ་པོ་ཡུལ་རྣམ་པར་རིག་ཅིང་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་གང་གིས་
མིག་གི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས། ལས་སུ་བྱ་བ་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་བྱ་བའི་ངོ་བོ་

རྣམ་པར་རིག་ཅིང་སོ་སོར་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་དང་། སྣ་
ལ་བརྟེན་ནས་དྲི་དང་། ལྕེ་ལ་བརྟེན་ནས་རོ་དང་། ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་རེག་བྱ་དང་། ཡིད་ཀྱི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

48

དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་པར་རིག་ཅིང་ཤེས་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་
དབུ་མ་འཇུག་པར། གཟུགས་རུང་མཚན་ཉིད་ཅན་ནི་གཟུགས། །ཚོར་བ་ཉམས་མྱོང་བདག་ཉིད་

ཅན། །འདུ་ཤེས་མཚན་མར་འཛིན་པ་སྟེ། །འདུ་བྱེད་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའོ། །ཡུལ་ནི་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། །རྣམ་པར་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ་ཕུང་པོར་མཚོན་ཞིང་དེ་མིན་

ལས་འབྱེད་ན་སོ་སོའི་མཐར་དུ་མ་སྤུངས་པ་ཞེས་སྦྱར་བའོ། །

ཁམས་བཤད་པ།

ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་དབང་པོ་དང་། ཡུལ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཁམས་དྲུག་གི་མཚན་ཉིད་

གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་མིག་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། གཞན་ལ་མཚུངས་པར་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། མིག་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གྲངས་ངེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཁམས་
ཀྱི་དོན་ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་པ་ལ་བཤད་པ་ལྟར། འདས་པའི་མིག་གང་གིས་འདས་པའི་གཟུགས་

རྣམས་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ཉེར་སྤྱོད་བཟུང་ཟིན་པ་དང་། ད་ལྟར་བའི་མིག་གིས་ད་ལྟར་བའི་

གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་བཞིན་པ་དང་གཉིས་ནི་མིག་ཀྱང་ཡིན་ལ་ཁམས་ཀྱང་ཡིན་པ་

ཞེས་གཞི་མཐུན་པར་སྦྱར་ཞིང་། དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ས་བོན་གྱི་དོན་ལ་འཆད་པ་ལྟར་མིག་དེའི་ས་

བོན་ད་ལྟར་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་བསགས་པ་སྐྱེ་བ་གཞན་ལ་མིག་འགྲུབ་རུང་དུ་ཡོད་པ་་་་་་་་་
ཀུན་གཞི་ས་བོན་གྱི་ཆ་་་་་་་་དང་། སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་
རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདོད་གཟུགས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ཟིན་པ་དེ་མ་
ཐག་མིག་འགྲུབ་རུང་དུ་ཡོད་པ་་་་་་་་་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་་་་་་་་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་མིག་དང་འབྲེལ་
བའི་ཁམས་ཞེས་དྲུག་པའི་ཚིག་སྡུད་དུ་སྦྱར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་པ་དང་ས་བོན་གྱི་དོན་
ཅན་གཉི་གའང་མིག་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གྱི་སྒོ་ནས་མིག་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། རྣ་བ་གང་གིས་སྒྲ་རྣམས་ཐོས་པར་གྱུར་པ་ཞེས་སོགས་དང་། སྣ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

49

གང་གིས་དྲི་རྣམས་བསྣོམས་པར་གྱུར་པ་ཞེས་སོགས་དང་། ལྕེ་གང་གིས་རོ་རྣམས་མྱོང་བར་གྱུར་
པ་ཞེས་སོགས་དང་། ལུས་གང་གིས་རེག་བྱ་རྣམས་རེག་པར་གྱུར་པ་ཞེས་སོགས་དང་། ཡིད་
གང་གིས་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་གྱུར་པ་དང་ཞེས་པ་དག་ནི་ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་པའི་དོན་གྱིས་
ཁམས་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ས་བོན་བསགས་པ་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ས་བོན་གྱི་དོན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་མིན་ལས་འབྱེད་ན་མིག་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་

མིག་ཤེས་ཀྱི་གནས་བྱས་པས་ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་པ་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པར་སྦྱར་རོ། །
གཉས་པ།་ ི་་་་་་་ཡུལ་ལའང་གཉས་ལས།

ི དང་པོ།་་་་་་་་གཟུགས་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ན། གཟུགས་

ིཀྱི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདས་པའི་མིག་གི་གཟུགས་གང་དག་མཐོང་བར་གྱུར་པ་
ཉེར་སྤྱོད་ཀྱི་དམིགས་པར་བཟུང་ཟིན་པ་རྣམས་དང་། ད་ལྟར་བའི་གཟུགས་མིག་གིས་མཐོང་

བ་ཉེར་སྤྱོད་ཀྱི་དམིགས་པར་འཛིན་བཞིན་པ་རྣམས་དང་། གཟུགས་དེ་ལ་མིག་གི་ཁམས་ཀྱིས་
དབང་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་སྟེ། གདུགས་ཕུབ་པས་གྲིབ་མ་འབྱུང་བ་ལྟར་ནང་དུ་དབང་པོ་གྲུབ་པས་
ཕྱི་རོལ་དུ་ཡུལ་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ། མིག་གི་དབང་པོ་ཉིད་གཟུགས་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་

པས། ས་བོན་གྱི་དོན་ལ་ཁམས་སུ་བཞག་པའམ། ཡང་ན་མིག་གི་དབང་པོའི་ལོངས་སྤྱད་བྱར་
གྱུར་པ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་གཞན་ལ་མཚུངས་པར་སྦྱར་བ་ནི། ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་པ་དང་དབང་བྱེད་པའི་སྒོ་
ནས་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། རྣ་བས་སྒྲ་གང་

དག་ཐོས་པར་གྱུར་པ་ཞེས་སོགས་དང་། སྣས་དྲི་གང་དག་བསྣོམས་པར་གྱུར་པ་ཞེས་སོགས་དང་།
ལྕེས་རོ་གང་དག་མྱོང་པར་གྱུར་པ་ཞེས་སོགས་དང་། ལུས་ཀྱིས་རེག་བྱ་གང་དག་རེག་པར་གྱུར་པ་ཞེས་སོགས་དང་། ཡིད་ཀྱིས་འདས་པའི་ཆོས་གང་དག་ཤེས་བར་གྱུར་པ་དང་། ད་ལྟར་བའི་ཆོས་ཤེས་བཞིན་པ་རྣམས་དང་། ཆོས་དེ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཀྱིས་དབང་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་གང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

50

ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱ་
བ་ཡིན་ནོ། །དེ་མིན་ལས་འབྱེད་པ་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པར་བྱས་ནས་ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་པ་
མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་རྣམ་ཤེས་ལའང་གཉིས་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་མིག་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། མིག་

གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། རྟེན་ནམ་གནས་བདག་རྐྱེན་མིག་གི་

དབང་པོ་དང་། དམིགས་པའི་རྐྱེན་ཡུལ་གཟུགས་ཀྱིས་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་སུ་སྣང་
བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཉེར་སྤྱོད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་
ཉིད་འཛིན་པས་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དང་། མིག་ཤེས་དེའི་ས་བོན་ད་ལྟར་གྱི་ཀུན་གཞི་ལ་

བསགས་པ་མ་འོངས་པ་ན་མིག་ཤེས་འགྲུབ་རུང་དང་། འདས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་འཕངས་
པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདོད་གཟུགས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ཟིན་པ་

དེ་མ་ཐག་མིག་ཤེས་འགྲུབ་རུང་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་གཞན་ལ་མཚུངས་པར་སྦྱར་བ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་མིག་

གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། རྟེན་རྣ་བ་དང་
དམིགས་པ་སྒྲ་ལས་སྒྲར་སྣང་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་སོགས་དང་། རྟེན་སྣ་དང་
དམིགས་པ་དྲི་ལས་དྲིར་སྣང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་སོགས་དང་། རྟེན་ལྕེ་དང་
དམིགས་པ་རོ་ལས་རོར་སྣང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་སོགས་དང་། རྟེན་ལུས་དང་
དམིགས་པ་རེག་བྱ་ལ་རེག་བྱར་སྣང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་སོགས་དང་། རྟེན་
ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་དམིགས་པ་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་
ཡིན་པ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་དེའི་ས་བོན་ད་ལྟར་གྱི་ཀུན་གཞི་ལ་བསགས་པ་

དང་། འདས་པས་འཕངས་པའི་རྣམ་སྨིན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ཟིན་པ་ཡིད་

ཤེས་འཕྲལ་དུ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

51

ནོ་ཞེས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་དང་དེར་སྣང་བའི་རྣམ་པར་
རིག་པ་ཞེས་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཀྱང་གསུང་ངོ་། །དེ་
མིན་ལས་འབྱེད་པ་ནི་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་རིག་ཅིང་ཉེར་སྤྱོད་
འཛིན་པ་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱིས།་་་་་་་་ཡུལ་གྱི་སྐབས་སུ་ས་བོན་དང་རྣམ་སྨིན་མ་གསུངས་ཀྱང་དབང་པོ་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཐོབ་སྟེ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ནི་སྔར་ཡང་ལུས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་
དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གི་གནས་སུ་བཤད་ཅིང་། ཕྱིས་ཀྱང་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པར་
འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ།

གསུམ་པ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིན་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་ཁམས་བཞིན་

དུ་བལྟ་སྟེ་ཞེས་སྤྱིར་བསྟན་ནས། དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་ནི། དེ་ཡང་ཐམས་ཅད་དུ་འདྲ་བ་
མ་ཡིན་གྱི་ཇི་ལྟར་རིགས་རིགས་སམ་མཐུན་མཐུན་སྦྱར་བས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་
མིག་གང་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེའི་ས་བོན་བསགས་པ་དང་། རྣམ་
སྨིན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གང་ལས་ཕྱི་མ་ལ་མིག་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་དེ། རྣ་བ་དང་སྣ་དང་ལྕེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །
གཟུགས་གང་དག་མིག་གིས་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལ་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་དབང་དུ་བྱེད་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ། སྒྲ་དང་དྲི་དང་རོ་དང་རེག་བྱ་དང་ཆོས་ཀྱི་
སྐྱེ་མཆེད་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །དེ་མིན་ལས་འབྱེད་པ་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱི་གནས་བྱས་པ་དང་
མག་ཤེས་ཀྱི་དམི གས་པ་བྱས་པས་ཉེར་སྤིད་སྐྱོ་བའྱེ་སི་ྒོབྱེད་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྔ་མ་བཞན་ནོ། ། ི

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

52

རྒྱས་པར་བཤད་པ།

རྣམ་གཞག་ལ་གསུམ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ། ཞར་ལས་བྱུང་བའོ། །རྒྱས་བཤད་ལ་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་གསུམ།

རྒྱས་བཤད་ལ་ཕུང་པོ། ཁམས། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུམ་ལས།

གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་བོ་བཤད་པ།

དང་པོ།་་་་་་་་ཕུང་པོ་ལྔའི་དང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་སྤྱི་དོན་བཞི་སྟེ། གཟུགས་སུ་འཇོག་
པའི་འཐད་པ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས། དེ་མིན་ལས་འབྱེད་ཚུལ། ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ་གཟུགས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་པས་དེའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་
བཞིན་དུ་གཞག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་སྟེ།
ཉི་ཤུ་པ་ལས། གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་ནི། །དེ་ཡིས་འདུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་ལ། །དགོངས་
པའི་དབང་གིས་གསུངས་པ་སྟེ། །བརྫུས་ཏེ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། བསྡུ་བ་ལས་རྣམ་པ་དྲུག་གསུངས་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་སའི་སྲ་བ་ལ་
སོགས་པ་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། གནས་དང་གནས་པ་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་འབྱུང་བ་རྣམས་གནས་ཡིན་ཞིང་འབྱུང་གྱུར་རྣམས་གནས་པ་ཡིན་པ་དང་།

ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་དབང་པོའི་དབང་གིས་ཡུལ་འགྲུབ་པ་དང་། བྱེད་ལས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་སས་རྟེན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཆ་ཕྲ་བའི་མཚན་ཉིད་་་་་་་་་བྲི་བ་ཆ་ཕྲ་བ།་་་་་་་་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་།
རང་བཞིན་ཆ་ཕྲ་བ།་་་་་་་་རླུང་དང་བར་དོ་དང་་་་་་་་་སེམས་ཀྱིས་དབང་བསྒྱུར་བ་ཆ་ཕྲ་བ།་་་་་་་་གཟུགས་ཁམས་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

53

གཟུགས་ལ་སོགས་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཡུལ་གང་ཞིག་བེམ་པོའི་དངོས་པོར་སྣང་བ་སྟེ། དེའི་གནས་ལུགས་གྲུབ་
མཐའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཇི་ལྟར་འཇོག་ཚུལ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
བཞི་པ་ལ། བསྟན་ཡོད་ཐོགས་བཅས་དང་། བསྟན་མེད་ཐོགས་བཅས་དང་། བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་གསུམ་མམ། ཟིན་པས་བསྡུས་པ་དང་། མ་ཟིན་པ་མ་ཡིན་པས་བསྡུས་
པ་གཉིས་དང་། རྟེན་མཚུངས་དང་། དེ་མཚུངས་ཀྱི་གཟུགས་གཉིས་ལ་སོགས་པའོ། །
གཞུང་དོན་ལ་དྲི་བ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་རྣམས་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་
བ་དང་ངོ་བོ་འདི་ཙམ་དུ་ངེས་སོ་ཞེས་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ནའོ། །ལན་ལ་མདོར་བསྟན་པ་ནི།

གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གང་ཡིན་པ་ཇི་སྙེད་པ་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ་གཟུགས་ཅན་ནོ་ཅོག་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། འབྲས་བུའི་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་འགྲུབ་པ་ན་དེ་དང་དེའི་རྣམ་

པར་འབྱུང་བའམ། བཅོམ་ལྡན་འདས།་་་་་་་་ཐོག་མ་མེད་པའི་འཁོར་བ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བས་ན་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ་་་་་་་་་དེ་འདྲ་གཞན་ཡང་དེར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ་ལག་ལྡན་བཞིན་ནོ།།་་་་
འབྲས་བུའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པས་རྡོས་ཆེ་བའམ། གཟུགས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པས་གནས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཆེན་པོའང་ཡིན་ཞིང་། འབྲས་བུའི་གཟུགས་ལ་རྟེན་དང་
སྡུད་པ་དང་སྨིན་པ་དང་གཡོ་བ་སྟེ་བྱ་བ་བཞིར་ངེས་པས་བཞི་རྣམས་ཞེས་པ་རྒྱུའི་གཟུགས་དང་།

འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་དེ་དག་རྒྱུར་བྱས་བ་ལས་བྱུང་པ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་གང་ཡིན་པའོ། །
རྒྱུར་བྱས་པའི་དོན་ཡང་། འགྲེལ་བར།་་་་་་་་འབྱུང་བ་རྣམས་མེད་ན་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྐྱེད་
པའི་རྒྱུ་དང་། འབྱུང་བ་རྣམས་འགྱུར་ན་འབྲས་བུའང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་་་་་་་་་རྗེས་སུ་འགྱུར་བའམ།་་་་་་་་རྟེན་གྱི་རྒྱུ་དང་། འབྱུང་བའི་རྒྱུན་འདྲ་བར་བྱུང་བ་ན་འབྲས་བུའི་གཟུགས་ཀྱང་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་ཕྱིར་
གནས་པའ་རྒྱུ་དང་། འབྱུང་བ་རྣམས་བསལ་ནས་འབྲས་བུ་ལ་ལོགས་སུ་ཡུལ་གནོན་པའི་མཐུ་མེད་ ིཔའི་ཕྱིར་རྟོན་པའི་རྒྱུ་དང་། འབྱུང་བ་འཕེལ་ན་འབྲས་བུའི་གཟུགས་ཀྱང་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་འཕེལ་
བའི་རྒྱུ་སྟེ། འབྱུང་བ་བཞིས་འབྱུང་གྱུར་འབྲས་བུའི་གཟུགས་ལ་རྒྱུ་ལྔ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

54

རྒྱས་བཤད་ལ་གཉིས་ཀྱི། རྒྱུའི་གཟུགས་ལ་སྤྱི་དོན་བཞི་སྟེ། ངོ་བོ་བཟུང་། མཚན་ཉིད།

བྱེད་ལས། འཇུག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་སྲ་བ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་སྟེ་རེག་བྱའི་ཁྱད་པར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུའི་གཟུགས་ལས་གཞན་པའི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་གཟུང་དོན་ཞེས་
པའམ། གཟུགས་ཅན་གང་ཞིག་འབྲས་བུའི་གཟུགས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཡིན་པ་ཞེས་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། འཛིན་པ་ལ་སོགས་ལས་སུ་གྲུབ། །ཅེས་པ་ལྟར་འཛིན་པ་དང་སྡུད་པ་དང་
སྨིན་པ་དང་སྐྱོད་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །གོ་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་ཡང་འབྱུང་བ་ཆེན་
པོ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། དེ་ནི་གོ་མ་བཀག་པ་ཙམ་ལས་ཕྱེ་བར་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། འབྱུང་བའི་
མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུའི་གཟུགས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་བ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། དགའ་བོ་ཕ་དང་མའི་མི་གཙང་བ་སྐ་བ་ལས་ལུས་སུ་གྱུར་པ་ལ་ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་རྣམས་
ཀྱིས་སྲ་བ་དང་སྡུད་པ་དང་སྨིན་པ་དང་འཕེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་ཅིང་གནས་སོ། །གལ་ཏེ་དགའ་པོ་དེ་ན་སའི་ཁམས་ཡོད་ལ་ཆུའི་ཁམས་མེད་ན་ནི་ཕྱེའམ་ཐལ་བའི་ཆང་བུ་བཞིན་དུ་སྐེམ་པའམ། འཐུལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆུས་བསྡུས་པ་ན་མི་འཐུལ་ཞིང་མི་འཇིག་གོ། གལ་ཏེ་ཆུ་ཡོད་ལ་ས་མེད་ན་ནི་འབྲུ་མར་རམ་ཡུངས་མར་བཞིན་དུ་འཛག་ཅིང་འབོ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ས་ཆུ་ཡོད་ལ་མེ་མེད་ན་ཤ་རུལ་བཞིན་དུ་མྱགས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ས་ཆུ་དང་མེ་ཡོད་ལ་རླུང་མེད་ན་ནི་ཇི་ཙམ་དུ་གནས་པ་ལས་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ།།་་་་་་་་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་རེ་རེ་ལའང་བཞི་བཞི་ཚང་བས་ངོ་བོ་དབྱེར་
མེད་དུ་འཇུག་པར་འདོད་ཅིང་། དེའང་བྱེད་ལས་ལས་ཤེས་ཏེ། སའི་རྫས་རྡོ་བ་ལྟ་བུ་གཅིག་

ལའང་། འདུས་པ་་་་་་་་་ཆུ་་་་་་་་་དང་། སྐམ་པ་་་་་་་་་མེ་་་་་་་་དང་། གཡོ་བ་་་་་་་་་རླུང་་་་་་་་ཡོད་པས་གཞན་གསུམ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་ཆུ་ལའང་ཤིང་འདེགས་པ་་་་་་་་་ས་་་་་་་་དང་པདྨ་སྨིན་པ་་་་་་་་་མེ་་་་་་་་དང་

གཡོ་བ་་་་་་་་་རླུང་་་་་་་་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མེ་ལའང་མེ་ལྕེ་འདེགས་པ་་་་་་་་་ས་་་་་་་་དང་དེ་འདུས་པ་་་་་་་་་ཆུ་་་་དང་གཡོ་བ་་་་་་་་་རླུང་་་་་་་་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རླུང་ལའང་འདེགས་པ་་་་་་་་་ས་་་་་་་་དང་གྲང་བ་་་་་་་་་ཆུ་་་་་
དང་དྲོ་བའི་་་་་་་་་མེ་་་་་་་་རེག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་གཞན་གསུམ་གསུམ་དབྱེར་མེད་དུ་འཇུག་གོ། །འོན་ཀྱང་བྱེད་ལས་གང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་གཙོ་བོར་བརྗོད་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དག་གི་ལས་ནི་བྱ་བ་ལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

55

ལྟོས་ནས་བཞག་པ་སྟེ། ངོ་བོ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །མདོ་སྡེ་པ་ནི་ཤིང་གི་ཕུང་པོ་
འདི་ལ་ཁམས་སྣ་ཚོགས་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ལྟར་རེ་རེ་ལ་བཞི་བཞི་ཡོད་པའང་ས་བོན་ནམ་ནུས་པའི་
སྒོ་ནས་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོར་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་མེད་པར་འདོད་ལ། གཞུང་འདིར་ནི་ཇི་ལྟར་

སྣང་བ་ལྟར་འཇོག་ཚུལ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཞུང་དོན་ལ་རྒྱུའི་གཟུགས། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་བོ་དག་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། སའི་ཁམས་དང་ཆུའི་ཁམས་དང་མེའི་ཁམས་དང་རླུང་གི་ཁམས་སོ་ཞེས་པ་ལ་ས་
ཆུ་མེ་རླུང་སས་པས་ནང་ཕན་ཚུན་དང་། མྨོ ག་སོགས་འབྲས་བུའི་གཟུགས་ལས་འི བྱེད་ཅང་། ཁམས་

ིསྨོས་པས། མཛོད་ལས།་་་་་་་་འཇིག་རྟེན་གྱི་ནི་ཐ་སྙད་དུ། །ཁ་དོག་དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད། །ཆུ་མེ་
ཡང་ངོ་རླུང་གི་ཁམས། །ཉིད་ཡིན་དེ་དང་འདྲ་བའང་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་
པ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་འབྱུང་བར་འདོད་པ་བསལ་ནས། བསྟན་བཅོས་ལ་གྲགས་པ་རེག་བྱའི་ཁྱད་པར་འབྱུང་བར་སན་པའོ། །ཡང་ཁམས་ཀྱི་དོན་རང་གྟོ་མཚན་ཉིད་དང་། འབྲས་བུའི་གཟུགས་

ིའཛིན་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱང་རགས་པའི་རིམ་པས་བཤད་ཅིང་། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་ན་རེ།་་་་་་་་མཚན་
ཉིད་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དབྱེ་བ་ལྔ་བྱས་པའོ། །་་་་་་་་གཟུགས་ལ་ནི་མཚན་ཉིད་སྔར་བཀོད་ནས། དབྱེ་བ་ཕྱིས་འཆད་དོ།།
གཉིས་པ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ལ་མདོར་བསྟན་ལྟར་བཞིའི། སའི་ཁམས་གང་ཞེ་ན། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ལ་མཁྲང་ཞིང་འཐས་ལ་སྲ་བར་སྣང་བ་སྟེ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཉིད་དོ། །དེ་
བཞིན་དུ་ཆུའི་ཁམས་གང་ཞེ་ན། རླན་ཞིང་གཤེར་བར་སྣང་བ་སྟེ་སྡུད་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་
ཉིད་དོ། །མེའི་ཁམས་གང་ཞེ་ན། དྲོ་ཞིང་ཤས་ཆེ་ན་ཚ་བ་དང་སྲེག་པར་སྣང་བ་སྟེ་སྨིན་པར་བྱེད་
པའི་ལས་ཅན་ཉིད་དོ། །རླུང་གི་ཁམས་གང་ཞེ་ན། འདེགས་སླ་བས་ཡང་ཞིང་དངོས་པོའི་རྒྱུན་

ཡུལ་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་རྒྱུ་བྱེད་པས་གཡོ་བར་སྣང་བ་སྟེ་སྐྱོད་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཉིད་དོ། །
དེའི་ཡང་བ་ནི་འབྲས་བུའི་གཟུགས་ལའང་ཡོད་པས་དེ་བསྐྱོད་པ་ལ་གཡོ་བ་སྨོས་ཤིང་། གཡོ་
བའང་བྱེད་ལས་ཡིན་གྱི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པ་དང་། སེམས་པ་ལ་ཁྱབ་ཆེས་པས་དེ་བསྐྱོད་པ་ལ་ཡང་
བ་སྨོས་པའོ། །མདོར་བསྡུ་ན་མཛོད་ལས། སྲ་གཤེར་དྲོ་ཉིད་གཡོ་རྣམས་ཏེ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

56

ཐམས་ཅད་ལ་ཉད་ཅེས་སྦྱར་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལ་དེ་ཉི ད་ཅེས་རང་གི་དོན་ལ་དངོས་པོའི་རྐིན་བྱས་པ་སྱེ ། ྟེབྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་ལྟ་བུའི་་་་་་་་་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ།་་་་་་་་སྤྱི་དོན་གཞན་ནི་མེད་དོ། །
གཉིས་པ། འབྱུང་བ་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་ལ་རྣམ་པ་དུ་ཞིག་

ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་བ་ནི། མིག་གི་དབང་པོ་དང་།
རྣ་བའི་དབང་པོ་དང་། སྣའི་དབང་པོ་དང་། ལྕེའི་དབང་པོ་དང་། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ཞེས་པ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་སྟེ། ཡུལ་ལ་དབང་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་ན་དབང་པོ་རྣམས་སོ། །
གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་དྲི་དང་རོ་དང་རེག་བྱ་ནི་ཡུལ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་སྟེ། དབང་བོ་་་་་་་་གང་གི་བློ་་་་་་་་་
ཡུལ་་་་་་་་གང་ལ་སྤྱོད་པ་་་་་་་་འི་ཡུལ་་་་་་་་དེ་ནི་དེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། །ཕྱི་མའི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་ཞེས་སྨོས་
པ་ནི་འབྱུང་གྱུར་གྱི་སྐབས་ཡིན་པས་འབྱུང་བའི་རེག་བྱ་སེལ་བའོ། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ནང་དུ་
འདུས་པའི་གཟུགས་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་འབའ་ཞིག་ཏུ་
གྱུར་པའི་གཟུགས་སོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དང་པོ་དབང་པོའི་གཟུགས་དང་། གཟུང་

བ་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་སོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱི་དོན་བཞི་སྟེ། ངོ་བོ་ངོས་
གཟུང་། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད། རྫས་ལ་དཔྱད་པ། སྐྱེ་བ་བསམ་པའོ། །
དང་པོ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲན་འདུས་པའི་ངོ་བོ་སྟེ། དེའང་མིག་
གི་དབང་པོ་ནི་མིག་འབྲས་ཀྱི་ནང་ན་ཟར་མའམ་གོ་སྙོད་ཀྱི་མེ་ཏོག་ལྟར་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་
རྒུན་འབྲུམ་ཙམ་པ་ཤིན་ཏུ་དང་བའི་ལྤགས་པས་བཀབ་པས་མི་འགྱེས་པ་དང་། རྣ་བའི་དབང་པོ་
ནི་དབང་རྟེན་རྣ་འབྲུག་གི་ནང་ན་གྲོ་ག་གཅུས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྣའི་དབང་པོ་ནི་སྣ་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་ན་
མིག་ཐུར་གཤིབས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལྕེའི་དབང་པོ་ནི་དབང་རྟེན་གྱི་ནང་ན་ཟླ་བ་ཕྱེད་པ་གཤིབས་

ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དག་གི་དབུས་ན་སྐྲའི་རྩེ་མོའི་ཁྱོན་ཙམ་ཞིག་དབང་པོའི་རྡུལ་ཕྲན་གྱིས་མ་ཁེབས་
པར་གནས་པ་་་་་་་་་དེའང་དབང་པོས་ཁེབས་ན་ཀླད་རྒྱས་རྒྱུན་དུ་འཛག་པས་རྙིང་པའི་ཕྱིར་ཡི་ག་འཆུས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་

ན་སྐན་གྱི་འགྲེལ་པར་འབྱུང་ངོ་་་་་་་་་དང་། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་རྐང་མཐེབ་ནས་སྤྱི་བོའི་བར་ལ་ལུས་ཀྱི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

57

དབྱིབས་བཞིན་དུ་གནས་པའོ། །དེ་དག་གི་དབང་རྟེན་རྣམས་ནི་གཞན་རིག་ལ་སྣང་བས་བསྟན་

དུ་ཡོད་པ་སྟེ། དབང་པོའི་ངོ་བོ་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་བསྟན་དུ་མེད་པའི་
གཟུགས་སོ། །ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ཀྱི་དམིགས་བརྟག་ཏུ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་དབང་ནུས་པ་ཡི། །ངོ་
བོ་གང་ཡིན་དབང་པོའང་ཡིན། །དེ་ཡང་རྣམ་རིག་ལ་མི་འགལ། །ཞེས་ནང་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ནུས་
པའི་ཆ་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་དབང་པོར་བཞག་ཅིང་། ཉི་ཤུ་པ་ལས། རང་གི་

ས་བོན་གང་ལུས་སུ། །རྣམ་རིག་སྣང་བ་གང་བྱུང་བ། །ཞེས་རྣམ་སྨིན་གྱི་བག་ཆགས་གང་ལས་གཟུགས་སོགས་སུ་སྣང་བ། མིག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་རིག་འབྱུང་བའི་ས་བོན་ཉིད་དབང་པོར་འཇོག་
ལ། དབུས་མཐའ་ལས། དོན་དང་སེམས་ཅན་བདག་རྣམ་རིག །སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི། །

རབ་ཏུ་སྐྱེ་འོ་དེའི་དོན་མེད། །དེ་མེད་པས་ན་དེ་ཡང་མེད། །ཅེས་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་དོན་དང་སེམས་ཅན་དུ་སྣང་བ་ཀུན་གཞི་དང་། བདག་ཏུ་སྣང་བ་ཉོན་ཡིད་དང་།
རྣམ་རིག་ཏུ་སྣང་བ་འཇུག་ཤེས་སུ་གསུངས་པས། སེམས་ཅན་དུ་སྣང་བ་ཀུན་གཞི་ཉིད་དབང་པོ་
ལྔར་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྣང་བ་ནི་དབང་བོར་བཞག་གོ། །འདི་དང་ཕུང་པོ་ལྔ་བར་གཟུགས་ཅན་དྭངས་བ་ལ་དབང་པོར་བཞག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དབང་པོ་བེམ་པོར་
འདོད་པ་དང་མཐུན་པར་བྱས་ཏེ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། དབང་པོ་བསྟན་དུ་མེད་ན་ཡོད་པར་གང་གིས་ཤེས་སྙམ་པ་ལ།
རྐྱེན་གཞན་་་་་་་་་ཡུལ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ།་་་་་་་་ཚང་ཡང་། དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་ནི། དོན་གཞན་སྔ་མ་་་་་་་་་དབང་པོ་
ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལས་
འགྲུབ་སྟེ། མདོར་ན། དབང་རྟེན་རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་ནུས་པའི་ཆ་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་
གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དབང་པོའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་རྫས་ལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྫས་ནི། གཞུང་དུ་འབྱུང་བ་རྣམས་སོ། །ཐ་
མི་དད་ཀྱི་རྫས་ནི། དབང་པོ་དང་པོ་བཞི་བདུན་བདུན་དང་ལྡན་པ་སྟེ། རང་རང་གི་དབང་པོ་
དང་འབྱུང་བ་ས་དང་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་གཟུགས་དང་དྲི་དང་རོ་དང་རེག་བྱའོ། །དེ་གཉི་གའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

58

ཁམས་ཀྱི་རྫས་ནི་བཅུ་བཅུ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། བདུན་པོ་དེ་དག་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་གི་ཁམས་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་གཞན་དང་ལྡན་པའང་དེ་དང་འདྲ་ཞིང་། མི་ལྡན་པ་ལ་
ནི་ཐ་མི་དད་ཀྱི་རྫས་དྲུག་དང་ཁམས་ཀྱི་རྫས་དགུའོ། །དེ་དག་ནི་སྒྲ་དང་མི་ལྡན་པའི་དབང་དུ་བྱས་

པ་སྟེ། དབང་པོ་གང་ལ་སྒྲ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ནི་དེའང་བསྣན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཁམས་ཀྱི་རྫས་ནི།

མཛོད་ལས། འདོད་པའི་ཁམས་་་་་་་་ན་དབང་བོ་ལྔ་་་་་་་་མེད་པ་ལ། །སྒྲ་ཡང་་་་་་་་མེད་ན་་་་་་་་ཕྲ་རབ་ཀྱི་་་་་་་་རྡུལ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་བཞི་དང་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་དང་་་་་་་་་རྫས་བརྒྱད། །ཚོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ་དེའི་སྟེང་དུ།་་་་་་་་ལུས་ཀྱི་་་་་་་་དབང་བོ་དང་་་་་་་་ལྡན་པ་་་་་་་་ལ་དེ་བསྣན་པས་་་་་་་་རྫས་དགུ་སྟེ། དབང་པོ་གཞན་མིག་སོགས་དང་་་་་་་་་ལྡན་རྫས་བཅུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཡང་མཐུན་པ་ཉིད་དོ། །
བཞི་བ་་་་་་་་སྐྱེ་བ་ནི་ལྔ་སྟེ། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལས་འགྲུབ་པ་རྟེན་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། དབང་པོའི་
འདུས་པ་སྲ་བ་ལས་སླ་བ་དང་སླ་བ་ལས་སྲ་བར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་ལས་འབྱུང་བ་འཕེན་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། སྨན་ལ་སོགས་པས་བརྟས་པར་འགྱུར་བ་ཕན་འདོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པས་སྨན་པར་འགྱུར་བ་གནོད་པ་ལས་སྐྱེ་བའོ། །རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་གཞན་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལས་ཤེས་སོ། །གཞུང་དོན་ལ་ལྔ་ལས། མིག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པས་འབྲས་བུའི་

གཟུགས་སུ་མཚོན་ཅིང་བཙུན་པ་སངས་རྒྱས་ལྷས།་་་་་་་་འབྱུང་བ་ཉིད་དབང་པོར་འདོད་པ་སེལ་ལ། མིག་

ག་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རིན་ནྟེ་མི ག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐིན་ ྱེབྱེད་པ་ས། དེས་དབང་ ྟེཔོ་གཞན་བཞི་དང་་་་་་་་་ཤེལ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་དྭངས་པ་ལས་འབྱེད་ཅིང་། གཟུགས་

དྭངས་པའོ་ཞེས་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་་་་་་་་་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་་་་་་་་ཡིད་་་་་་་་་དབང་དང་་་་་་་་་དང་བའི་དད་པ་ལ་ཕྱེ་
ནས། དྭངས་པས་རྡོ་བ་ལ་སོགས་པ་རགས་པའི་གཟུགས་ལས་འབྱེད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། རྣ་བའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་འབྲས་བུའི་

གཟུགས་གང་ཞིག དེའི་ཁྱད་པར་རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ནམ་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་

ནང་གི་གཟུགས་དྭངས་པའོ། །སྣའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

59

པ་ལས་བྱུང་བ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་གང་ཞིག དེའི་ཁྱད་པར་སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ནམ་
བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ནང་གི་གཟུགས་དྭངས་བའོ། །ལྕེའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་
བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་གང་ཞིག དེའི་ཁྱད་པར་ལྕེའི་རྣམ་པར་

ཤེས་པའི་རྟེན་ནམ་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ནང་གི་གཟུགས་དྭངས་པའོ། །ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་གང་
ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་གང་ཞིག དེའི་
ཁྱད་པར་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ནམ་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ནང་གི་གཟུགས་དྭངས་

བའོ། །དྭངས་པའི་དོན་ནི་མེ་ལོང་ངམ་ཆུ་དྭངས་བ་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་ལྟར། དབང་པོ་དྭངས་བ་དང་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་ཏུ་སྣང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་འཆརབའོ། །འདིར་དབང་པོ་འཆད་པ་ན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ཞེས་
སོགས་དང་། སྔར་རྣམ་ཤེས་འཆད་པ་ན་མིག་ལ་བརྟེན་ཅིང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་ཕན་ཚུན་
བརྟེན་པའི་སྐྱོན་ཅན་མ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། རྣམ་ཤེས་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འགྲུབ་
ཅིང་དེ་དབང་པོས་མཚོན་ནས་་་་་་་་་གསུངས་་་་་་་་་གསུང་བའམ། ཡང་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རང་
རིག་གིས་གྲུབ་ཅིང་དེའི་རྟེན་གཟུགས་དྭངས་བ་ནི་དབང་པོའོ་ཞེས་སྟོན་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་་་་་་་་་སྐྱེ་མཆེད་སོ་སོའི་་་་་་་་་མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་མིག་ནི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་
དག་རྒྱུར་བྱས་པ། གཟུགས་དྭངས་བ། བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་བར་དུའང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མཛོད་དུ་ནི། དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྟེན། །གཟུགས་དྭངས་བ་དང་མིག་ལ་སོགས། །ཞེས་པར་བསྡུས་སོ། །
ལྔ་པ་་་་་་་་་ཡུལ་ལྔ་ལས་དང་པོ། གཟུགས་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་བཞིའི་དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པས་འབྲས་བུའི་གཟུགས་སུ་མཚོན་ཞིང་། བཙུན་པ་སངས་
རྒྱས་ལྷ་དོན་ལྔ་འབྱུང་བར་འདོད་པའང་སེལ་ལ་གནས་འགྱུར་ནི་མ་ངེས་ཤིང་། ཐ་མལ་བའི་་་་་་་་་

དབང་བོའི་ཡུལ་སོ་སོའི་ངེས་པས་་་་་་་་མིག་གི་དབང་པོ་ཁོ་ནའི་གཟུང་བར་བྱ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དོན་གང་
ཡིན་པ་སྟེ་ཞེས་པས་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་གཞན་བཞི་ལ་ཕྱེ་ནས། མིག་གི་ཡུལ་དུ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

60

པར་སྣང་བ་འཇིག་རྟེན་ན་བེམ་པོར་གྲགས་པ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། མཚན་ཉིད་རྟོགས་ཀྱང་མཚན་གཞི་ལ་ཐེ་ཚོམ་བསལ་བའི་ཕྱིར་འདི་
ལྟ་སྟེ། ཞེས་མཚམས་སྦྱར་ནས་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔར་འབྱེད་ཀྱང་སྡེ་ཚན་དྲུག་གིས་སྟོན་ཏེ། འགྲེལ་པ་ལས།་་་་་་་་
མཚན་ཉིད་དང་། གནས་དང་། ཕན་གནོད་དང་། བྱེད་པའི་རྟེན་དང་། བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་།
བྱེད་པའི་རྒྱན་གྱིས་སོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ལ་ནི། སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་དང་དམར་པོ་དང་
དཀར་པོ་དང་བཞི་སྟེ། དེ་དག་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་རིན་པོ་ཆེའམ་མེ་ཏོག་གི་ཁ་དོག་ལྟ་བུ་དང་
སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་བ་རས་ལ་སོགས་པ་ཚོན་གྱིས་བསྒྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །ལྗང་གུ་དང་སྤྲིན་ལ་སོགས་
པ་ནི་དེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་གོ། གནས་པས་ཕྱེ་བ་ནི། ཁ་དོག་གི་འདུས་པ་ཚར་དུ་དངར་བ་ཤས་ཆེ་
བར་སྣང་བ་རིང་པོ་དང་། དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཆུང་ བར་སྣང་བ་ཐུང་ངུ་དང་། ཆོ་ལོང་ལྟ་བུ་གྲུ་བཞིར་

ལྷམ་པའམ་དཔལ་འབྲས་ལྟ་བུ་རིལ་པོར་ལྷམ་པ་དང་། མེ་ལོང་ལྟ་བུ་མཐའ་སྐོར་ཀུན་ནས་
མཉམ་པ་ཟླུམ་པོ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་བསྟན་དུ་མེད་པར་གསུངས་པས་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་ཙམ་
ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་ལྟ་བུ་རྡུལ་ཕྲ་མོ་དང་། རི་དང་ཁང་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་གོང་བུར་སྣང་བ་རགས་
པ་དང་། དབྱིབས་མཉམ་ཞིང་མཐོ་དམན་མེད་པ་ཕྱ་ལེ་བ་དང་། མི་མཉམ་ཞིང་མཐོ་དམན་ཅན་
ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཁ་དོག་གི་རྡུལ་དབུས་སུ་བཀོད་པ་ཤས་ཆེ་བ་རིའི་རྩེ་མོ་ལྟ་བུ་མཐོན་
པོ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་མཐར་བཀོད་པ་ཤས་ཆེ་བ་ཁྲོན་པ་ལྟ་བུ་དམའ་བ་དང་བཅུ་སྟེ་བཀོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའོ། །ཕན་གནོད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ནི། ཉི་མ་ལ་སོགས་པའི་འོད་ཟེར་མེད་ཀྱང་
གཟུགས་ཡོད་པ་རྣམས་སྣང་བ་གྲིབ་མ་དང་། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་དང་། ཟླ་བ་དང་སྐར་མ་དང་མེ་
དང་སྨན་དང་ནོར་བུ་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་དང་། གཟུགས་གཞན་མི་མཐོང་ཡང་མུན་པའི་ཁ་

དོག་སྣང་བ་དང་སྤྲིན་གྱི་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་དང་། དུ་བ་སྔོ་ལ་འཕྱུར་བ་སྣང་བ་དང་། རླུང་འཚུབ་ལ་སོགས་པ་རྡུལ་དང་། ཁུག་རྣ་ལྷོ་བུར་མ་་་་་་་་་ལྷོ་བུར་མས་ཉའི་མིག་ལྡོང་ལོ།་་་་་་་་དང་བརྒྱད་དེ། འདི་དག་ནི་དུས་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཕན་པ་དང་གནོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱལ་པོའི་སྲས།་་་་་་་་འདི་རྣམས་སྔར་བསྟན་པའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སུ་འདུས་ཀྱང་ལོགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

61

སུ་བཤད་པ་ནི་ཐག་རིང་བོ་ན་གཟུགས་སུ་སྣང་ཡང་ཉེ་བ་ན་མི་སྣང་བས་གཟུགས་མ་ཡིན་ནམ་
སྙམ་པའི་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་གསུང་ངོ་། །བྱེད་པའི་རྟེན་ནི། མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་
པ་དང་། ཞེས་པ་སྟེ་དེ་ལས་གཞན་པ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་བའི་མིག་གི་ཡུལ་དང་བར་
སྣང་གི་ཁ་དོག་སྐྱ་བོ་སེང་སེང་བར་སྣང་བའོ། །བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་།
ཞེས་པ་སྟེ་ནང་གི་ཀུན་སློང་གི་སེམས་པ་གཞན་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་པའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་
མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའོ། །དེ་ལ་ཉན་ཐོས་པ་ཁ་ཅིག་སེམས་ལས་སྐྱེས་པའི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་
གཅིག་པུ་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གཅིག་པུ་ཡིན་ན་སྣང་མི་སྣང་
ཆ་གཉིས་མེད་པས་ཆ་ཤས་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་དུ་མ་ལ་ཁྱབ་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་བཤད་ཚོད་ལས།་་་་་་་་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའོ། །ཞེས་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་ཡང་
འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་འགའ་ཞིག ལུས་རྣམ་རིག་བྱེད་དབྱིབས་སུ་འདོད། །ཅེས་པ་ལ་
སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་ལུས་དེ་ལྟར་གནས་པའི་དབྱིབས་རྫས་སུ་ཡོད་པའོ། །ཞེས་འདོད་པའང་མི་
འཐད་དེ། དབྱིབས་ནི་ཁ་དོག་དང་རེག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་་་་་་་་་རང་ལུགས་ལ་་་་་་་་རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ་ལས། རང་ལུས་བློ་སྔོན་འགྲོ་
བ་ཡི། །བྱ་བ་མཐོང་ནས་གཞན་ལ་དེ། །འཛིན་ཕྱིར་གལ་ཏེ་བློ་ཤེས་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་སྐྱེས་
བུ་འདི་ནི་འགྲོའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་
ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རིག་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་

པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ལུས་ཀྱི་རྒྱུན་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་གཡོ་བར་སྣང་བའོ། །དེ་ལ་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་དགེ་བ་དང་། ཕྱག་འཚལ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་

འགྱུར་དགེ་བ་དང་། སྤྱོད་ལམ་དང་བཟོའི་གནས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ལུང་མ་བསྟན་ཏེ་
རྣམ་གསུམ་དུ་འབྱེད་ཀྱང་། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ནི་ཀུན་སློང་རྒྱུའི་མིང་གིས་འབྲས་བུ་རྣམ་

འགྱུར་ལ་བཏགས་པ་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཁ་དོག་གི་ཆ་ནི་ལུང་མ་བསྟན་ཁོ་
ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབྱིབས་རྫས་སུ་མེད་ན་རྣམ་འགྱུར་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

62

ཐ་སྙད་དུ་དབྱིབས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཁ་དོག་སྣང་བ་ལ་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔྱད་ན་རྡུལ་ཕྲན་མ་གྲུབ་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དོ། །ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་ན་རེ།་་་་་་་་འདིར་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་མཚུངས་ཀྱང་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་ཐལ་བར་མི་

འགྱུར་ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །བྱེད་པའི་

རྒྱན་ནི། བར་སྣང་གི་ནམ་མཁའི་ཁ་དོག་སྔོ་བསངས་ལ་སོགས་པ་གཅིག་པར་སྣང་བའོ། །ཡང་
ན་དྲི་རོ་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་ཁ་དོག་གཅིག་པུར་སྣང་བའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་བསྡུ་བ་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་དབྱིབས་
ཀྱང་ཁ་དོག་ཏུ་འདུ་བས། ཁ་དོག་དེ་ཡང་མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྣང་བས་མིག་ཤེས་ཀྱི་
འཁོར་དུ་བདེ་བ་སྐྱེད་པ་ཁ་དོག་བཟང་པོ་དང་། དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་གདུང་བ་སྐྱེད་པ་ཁ་དོག་ངན་པ་དང་། ཐ་མལ་གནས་པས་བཏང་སྙོམས་ཙམ་སྐྱེད་པ་དེ་གཉི་གའི་བར་མར་གནས་པ་དང་། དུ་

བ་དང་ཁུག་རྣ་ལ་སོགས་པ་ཁ་དོག་དང་འདྲ་བའོ། །ཡང་ན་ལྷ་དང་ངན་སོང་དང་མི་དང་བར་དོའི་ཁ་དོག་བཞི་དང་རིམ་པ་ལྟར་སྦྱར་རོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་སོ་སོའི་རྣམ་གྲངས་ནི། ས་སྡེ་ལས།་་་་་་་་ཁ་དོག་དང་སྣང་བ་དང་གསལ་བ་ལ་སོགས་
པ་དང་། དབྱིབས་དང་རྒྱས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་། གཡོ་བ་དང་ཀུན་
ཏུ་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །སྤྱིའི་རྣམ་གྲངས་ནི། ས་སྡེ་ལས།་་་་་་་་མིག་གི་དབང་བོའི་ཡུལ་སྤྱོད་ཡུལ་
གཉིས་དང་། མིག་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་སྤྱོད་ཡུལ་དམིགས་པ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །ཡུལ་གྱི་དོན་ནི་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་འཆིང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་བི་
ཥ་ཡ་ཞེས་པ་ནི་ཥི་འཆིང་བ་ལའོ་ཞེས་པའི་བྱིངས་ལས་བསྒྲུབས་པས་སོ། །མིག་ཤེས་དང་ཡིད་

ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་སྣང་བ་འཛིན་པ་བསྐྱེད་པའི་དོན་གྱི་ན་དམིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །
གཉིས་པ་སྒྲ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ནི། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་
བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་གང་ཞིག། དེའི་ཁྱད་པར་ཐ་མལ་བའི་རྣ་བའི་དབང་
བོའི་གཟུང་བར་བྱ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དོན་གང་ཡིན་པ་སྟེ་ཞེས་པའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

63

གཉིས་པ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ལ་ཕན་གནོད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ནི། གང་ཞིག་ཐོས་པ་ལས་རྣ་བའི་དབང་པོ་ལ་
ཕན་འདོགས་པ་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་སྙན་པའི་སྒྲ་དང་། གནོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་སྒྲ་
དང་། དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་བར་མར་གནས་པའི་སྒྲ་དང་། རྒྱུས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལག་པ་དང་ངག་
གི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སེམས་རྒྱུད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་དང་། རླུང་དང་ནགས་

ཚལ་དང་ཆུའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སེམས་རྒྱུད་ཀྱིས་ཟིན་པ་མ་ཡིན་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་
དང་། ལག་པ་དང་རྫ་རྔ་ཕྲད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་དེ་གཉི་གའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ངག་རྣམ་རིག་བྱེད་ནི་ངག་
སྒྲ་ཞེས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་དུ་་་་་་་་་བསྟན་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་ཐ་
མལ་གྱི་སྐད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གྲགས་པ་དང་། སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གྲུབ་པ་འཕགས་པས་བསྟན་པ་དང་། དོན་ལ་མེད་བཞིན་དུ་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་དང་གཙོ་བོ་
ལ་སོགས་པར་ཀུན་བརྟགས་པའི་སྒྲ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་མཐོང་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཞི་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་་་་་་་་་མ་མཐོང་སོགས་་་་་་་་་བཞི་ལ་་་་་་་་་མཐོང་བ་ལ་མཐོང་མ་མཐོང་བ་

ལ་མ་མཐོང་སོགས་་་་་་་་དོན་དང་མཐུན་པར་བརྗོད་པ་བདེན་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱད་ལྟ་བུ་འཕགས་པས་ཐ་

སྙད་བཏགས་པ་དང་། མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་སོགས་་་་་་་་དོན་དང་མི་མཐུན་པར་བརྗོད་པ་བརྫུན་པའི་ཐ་

སྙད་བརྒྱད་ལྟ་བུ་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་རྣམ་གྲངས་ནི། སྒྲ་དང་དབྱངས་དང་ང་རོ་དང་ངེས་ཚིག་དང་སྒྲ་སྐད་དང་ཚིག་གི་
རྣམ་པར་རག་

ི བྱེད་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་ས། ཡུལ་ཅན་གྱི་སྟེ་ནས་བྒོ སྟན་པ་བརྒྱད་ན་སྔ་མ་བཞི ན་ནོ། ། ིགསུམ་པ་དྲི་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ནི། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་
བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་གང་ཞིག དེའི་ཁྱད་པར་ཐ་མལ་པའི་སྣའི་དབང་པོའི་
གཟུང་བར་བྱ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དོན་གང་ཡིན་པ་སྟེ་ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ལ། ཕན་གནོད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ནི། གང་ཞིག་ཚོར་བ་ལས་སྣའི་དབང་པོ་ལ་
ཕན་འདོགས་པ་དྲི་ཞིམ་པ་དང་། གནོད་པར་འགྱུར་བ་དྲི་ང་བ་དང་། ཐ་མལ་པར་གནས་པ་དྲི་

མཉམ་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི། རྫས་དེ་གྲུབ་པ་ན་དྲི་རང་ཆས་སུ་འབྱུང་བ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

64

ཙནྡན་ལ་སོགས་པའི་དྲི་ལྟ་བུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་། རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་དྲི་གསར་དུ་འབྱུང་བ་
བདུག་སྤོས་རིང་བུ་ལ་སོགས་པའི་དྲི་ལྟ་བུ་སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། སྔར་མེད་ཀྱང་ཕྱིས་འབྱུང་
བ་ཤིང་ཐོག་སྨིན་པའི་དྲི་ལྟ་བུ་གྱུར་པ་ལས་བྱུང་བའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་རྣམ་གྲངས་ན། དི་དང་བྲི སྣོམས་པ་དང་བསྣོམ་བྱ་དང་ཀུན་ཏུ་བསྣོམ་བྱ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ་ཡུལ་ཅན་གྱིས་བསྟན་པ་བརྒྱད་ནི་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །
བཞི་པ་རོ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ནི། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་
བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་གང་ཞིག དེའི་ཁྱད་པར་ཐ་མལ་པའི་ལྕེའི་དབང་པོའི་
གཟུང་བར་བྱ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ལ། ལྕེའི་ཡུལ་རོ་དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ནི། ཏིག་ཏ་ལྟ་བུ་ཁ་བ་
དང་། སྟར་བུ་ལྟ་བུ་སྐྱུར་བ་དང་། པི་པི་ལིང་ལྟ་བུ་ཚ་བ་དང་། ཨ་རུར་ལྟ་བུ་བསྐ་བ་དང་། ཚྭ་ལྟ་
བུ་ལན་ཚྭ་དང་། བུ་རམ་ལྟ་བུ་མངར་བ་དང་དྲུག་སྟེ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལས། རོ་ནི་མངར་སྐྱུར་

ལན་ཚྭ་དང་། །ཚ་དང་ཁ་དང་བསྐ་བ་སྟེ། །དེ་ལ་དང་པོ་་་་་་་་་མངར་སོགས་་་་་་་་གསུམ་པོས་ནི། །རླུང་

འཇོམས་ཚ་སོགས་་་་་་་་་གསུམ་གྱིས་་་་་་་་བད་ཀན་སེལ། །བསྐ་དང་ཁ་དང་མངར་བ་ཡིས། །མཁྲིས་

སེལ་གཞན་་་་་་་་་ཁ་བ་ཁ་ཡི་དྲི་སྦྱོར་བྱེད། །སྐྱུར་བ་ཁ་ནས་ཆུ་འཛག་ཅིང་། །ཚ་བ་ཙག་ཙག་བྱེད་པར་འགྱུར། །བསྐ་བ་ལྕེ་བེམ་རྩ་སྦུབས་འགག། ལན་ཚྭ་ཁར་ནི་མཆིལ་མ་འདུ། །མངར་བ་ཁ་ལྕེ་མ་ལུས་ཚིམ།།་་་་་་་་རྣམས་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་ཕན་
འདོགས་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་ཏོ། །ཡང་སྔ་མ་ལྟར་ཕན་གནོད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ནི། གང་
ཞིག་མྱངས་པ་ལས་ལྕེའི་དབང་པོ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། །གནོད་པར་འགྱུར་
བ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་། ཐ་མལ་པར་གནས་པ་སྟེ་གཉི་ག་མ་ཡིན་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི། བུར་ཤིང་གི་རོ་ལྟ་བུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་། ཆང་གི་རོ་ལྟ་བུ་སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་
བ་དང་། འབྲས་བུ་སྨིན་པའི་རོ་ལྟ་བུ་གྱུར་པ་ལས་བྱུང་བའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་རྣམ་གྲངས་ནི། རོ་དང་མྱང་བྱ་དང་མིད་བྱ་དང་བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་དང་ལྡག་
པ་དང་གཞིབ་པ་དང་ཉེ་བར་སྤྱད་བྱ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡུལ་ཅན་གྱིས་བསྟན་པ་བརྒྱད་ནི་སྔ་མ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

65

བཞིན་ནོ། །
ལྔ་པ་རེག་བྱ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་འབྱུང་བ་བཤད་ཟིན་པས་ཕྱོགས་གཅིག་འབྱུང་གྱུར་གྱི་
རེག་བྱ་གང་ཞེ་ན། བཞི་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ནི། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ་ཞེས་པ་རྒྱུའི་གཟུགས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལས་ཕྱེ་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་འབྲས་བུའི་གཟུགས་སུ་མཚོན་ལ་ལུས་
ཀྱི་དབང་པོའི་གཟུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་སྟེ་ཞེས་་་་་་་་་དཔེ་ལ་ལ་ན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་དག་་་་་་་་་པས་དབང་
པོ་གཞན་གྱི་གཟུང་དོན་ལས་ཕྱེ་ནས། ཐ་མལ་བའི་ལུས་ཀྱི་དབང་བོའི་སྤྱོད་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་
རེག་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ་ཞེས་པའོ། །དེས་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་མ་སྦྱར་བ་ནི་རེག་བྱ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། སྤྱར་བ་ནི་འབྲས་བུའི་གཟུགས་ཀྱི་རེག་བྱའི་མཚན་ཉིད་དོ། །
གཉས་པ་ ི་་་་་་་དབྱེ་བ་ལ་ཉ་ཤུ་རྩ་གཉི ས་ཡོད་ ིཀྱང་ས་ཚན་དྲུག་སྡེ ། ཀུན་ཏུ་རྣམ་པས་གཞག་པ་ནྟེ །

ིམི་རྩུབ་ཅིང་སྤྲད་དུ་བཟོད་པ་་་་་་་་་དར་ལྟ་བུ་་་་་་་་འཇམ་པ་ཉིད་དང་། རུད་རུད་པོ་སྤྲད་དུ་མི་བཟོད་པ་་་་་་
ཕྱར་བ་ལྟ་བུ་་་་་་་་རྩུབ་པ་ཉིད་དང་ཞེས་པ་སྟེ། ཉིད་ཅེས་པ་རྣམས་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཁོ་ནའི་དོན་
ཅན་ནོ། །ཀུན་ཏུ་གཞལ་བས་གཞག་པ་ནི། གདེག་སླ་ཞིང་འཇལ་བྱེད་སྲང་གི་མགོ་མཐོ་བར་
བྱེད་པ་་་་་་་་་སྒྲོ་ལྟ་བུ་་་་་་་་ཡང་བ་ཉིད་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་འདེགས་པར་དཀའ་་་་་་་་་ལྕགས་ལྟ་བུ་་་་་་་་བ་ལྕི་

བ་ཉིད་དང་། རེག་པས་གཞག་པ་ནི། སྙི་ཞིང་བཅག་དགུག་སླ་བས་་་་་་་་་གླ་ཏེལ་ལྟ་བུ་་་་་་་་མཉེན་པ་ཉིད་

དང་། གནོན་པས་གཞག་པ་ནི། བཙིར་དུ་རུང་ཞིང་འབོལ་བར་སྣང་བ་་་་་་་་་སྲིན་བལ་ལྟ་བུ་་་་་་་་ལྷོད་པ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་མཁྲང་བར་སྣང་བ་་་་་་་་་རྡོ་ལྟ་བུ་་་་་་་་ལྷོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འདུས་པས་གཞག་
པ་ནི། གྲང་བ་དང་། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་འགྲེད་པ་སྟེ། ཆུ་དང་རླུང་འདུས་པ་ཤས་ཆེ་བ་ལས་གང་གི་གཉེན་པོར་དྲོ་བ་འདོད་པ་ན་གྲང་བ་ཡིན་ཞིང་། དེས་སོས་ཀའི་གྲང་བ་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་

སྐྱོན་མེད་དེ་དེའི་རིགས་ཅན་དུ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁམས་སྙོམས་མ་སྙོམས་ཀྱིས་གཞག་པ་ལ།
བཀྲེས་པ་ལ་སོགས་པ་དགུ་ནི་མ་སྙོམས་པ་དང་། ཉམ་ཡོད་པ་དང་ངལ་སོས་པ་དང་སྦུངས་ཆེ་
བ་གསུམ་ནི་སྙོམས་པ་དང་། ཚིམ་པ་ནི་སྙོམས་མ་སྙོམས་གཉི་གའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་སྟེ། དེའང་
ཟས་འདོད་པར་བྱེད་པ་རླུང་གི་ཁམས་ཤས་ཆེ་བ་བཀྲེས་པ་དང་། བཏུང་བ་འདོད་པར་བྱེད་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

66

མེའི་ཁམས་ཤས་ཆེ་བ་སྐོམ་པ་དང་ཞེས་པ་ལ། ཟས་སྐོམ་འདོད་པ་སེམས་བྱུང་ཡིན་པས་རེག་བྱ་
མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། བཀྲེས་སྐོམ་གྱི་རྒྱུ་ལྟོ་བའི་ནང་ན་རླུང་དང་མེ་ཤས་ཆེ་བའི་རེག་བྱ་འགའ་ཞིག་

ལ་བཀྲེས་སྐོམ་དུ་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་སྟེ། སོ་སོར་ཐར་བ་ལས།་་་་་་་་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་འབྱུང་བ་་

་་་་་་་བདེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ་་་་་་་་བདེ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཁམས་སྙོམས་པའི་དུས་སུའང་ཟས་ཀྱིས་ཚིམ་པ་
འབྱུང་ཞིང་། མི་སྙོམས་པའི་དུས་སུའང་ནད་ཀྱི་དབང་གིས་ཚིམ་པ་འབྱུང་བས་དེ་དུས་ཀྱི་རེག་བྱ་
དང་། ཁམས་སྙོམས་པ་ལས་ཉམས་སྟོབས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་དུས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་། མ་སྙོམས་པ་
ལས་ཉམ་ཆུང་ཞིང་རིད་པའི་དུས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་། ཉེས་པར་ཟོས་པས་བརྒྱལ་པའི་དུས་ཀྱི་རེག་
བྱ་དང་། ཁྲག་ལ་གནོད་པས་གཡའ་བའི་དུས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་། ཆུ་དང་ས་འདུས་པ་ལས་འགྲེད་
པའི་རེག་བྱ་དང་། ཁམས་འགྱུར་བས་ན་བའི་དུས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་། ན་ཚོད་འགྱུར་བས་རྒ་བའི་དུས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་། སྲོག་འགྱུར་བས་འཆི་བའི་དུས་དུས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་། འགྲོ་འོང་དང་འབད་
རྩོལ་ལ་སོགས་པས་ངལ་བའི་དུས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་། དུབ་པ་སངས་ཏེ་ཁམས་སྙོམས་པ་ལས་ངལ་སོས་པའི་དུས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་། འཇིགས་ཤིང་ཞུམ་པ་དང་བྲལ་ནས་གདེང་ཡོད་པ་ལས་མདངས་
བཟང་ཞིང་སྦུངས་ཆེ་བའི་དུས་ཀྱི་རེག་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་དེ་དང་དེའི་གནས་སྐབས་སུ་
འབྱུང་བའི་རེག་བྱ་ལ་དེ་དང་དེའི་མིང་གིས་བརྗོད་པའོ། །བསྡུ་བར་ནི། འབྱུང་བ་བཞིའི་རེག་བྱ་
རྫས་སུ་ཡོད་ལ། འབྲས་བུའི་གཟུགས་ཀྱི་རེག་བྱ་ནི་འབྱུང་ཆེན་གྱི་ཁྱད་པར་ལས་བཏགས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེའང་ཆུ་དང་མེ་ཤས་ཆེ་ན་འཇམ་པ་དང་། ས་དང་རླུང་ཤས་ཆེ་ན་རྩུབ་པ་དང་ ། མེ་དང་རླུང་ཤས་ཆེ་ན་ཡང་བ་དང་། ས་དང་ཆུ་ཤས་ཆེ་ན་ལྕི་བ་དང་། ཆུ་དང་རླུང་ཤས་ཆེ་ན་གྲང་བ་དང་། རླུང་ཤས་ཆེ་ན་བཀྲེས་པ་དང་། མེ་ཤས་ཆེ་ན་སྐོམ་པ་ལ་སོགས་པའོ། །འགའ་ཞིག་ནི་

འཇམ་རྩུབ་ཡང་ལྕི་གྲང་བ་བཀྲེས་སྐོམ་བདུན་དང་འབྱུང་བ་བཞི་སྟེ་བཅུ་གཅིག་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་
དང་། གཞན་རྣམས་ནི་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་འདོད་དེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྡུ་ན་
འཇམ་པ་དང་རྩུབ་པ་དང་བར་མ་གསུམ་དུའང་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་རྣམ་གྲངས་ནི། རེག་པ་དང་རེག་བྱ་དང་རེག་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཡུལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

67

ཅན་གྱིས་བསྟན་པ་བརྒྱད་ནི་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །བཞི་བ་་་་་་་་མིང་དོན་ལ། བྱེ་བཤད་དུ།་་་་་་་་ལུས་ཀྱིས་རེག་
པས་རེག་བྱ་ཡིན་ན་རེག་བྱས་རེག་པའི་ཕྱིར་ལུས་ཀྱང་རེག་བྱར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དཔྱད་ན་གང་གིས་ཀྱང་ཅི་ལའང་རེག་པ་མེད་དེ། བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རེག་ན་གོང་བུའང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཙམ་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཕྱོགས་གཅིག་གིས་རེག་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱང་ཆ་བཅས་སུ་འགྱུར་་་་་་་་་ཏེ་ཆ་མེད་
ཉམས་་་་་་་་་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡུལ་དང་དབང་པོ་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བ་ན་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་དམིགས་པས། དེའི་རྟེན་དབང་པོས་ཡུལ་ལ་རེག་ཅེས་བཏགས་པའོ། །དེས་ན་ལུས་
ཀྱིས་འབྱུང་བ་ལ་རེག་པ་ན་དེ་ལ་ཡོད་པའི་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་ལ་མ་རེག་སྟེ། ལུས་ཤེས་ཀྱིས་
མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུས་ཀྱིས་རེག་པས་མེ་ཏོག་གི་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་ལ་གནོད་པར་སྣང་
བ་ནི་དེའི་གནས་འབྱུང་བ་ལ་རེག་པས་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་ནི་འབྱུང་བ་ལའང་རེག་པ་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །ཡུལ་གྱི་
དབྱེ་བ་འདི་རྣམས་མདོ་འགའ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འདི་དག་གིས་མཚོན་ཏེ་གཞན་དག་
ཀྱང་ཤེས་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་ལ་གྲུབ་པའི་གྲངས་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ས་
དང་ཕུང་པོ་ལྔ་པར། རྣམ་པ་གཞན་དུའང་ཕྱེ་ཞིང་། མཛོད་ལས། གཟུགས་རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་
ཉི་ཤུ། །སྒྲ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། །དྲི་ནི་རྣམ་བཞི་རོ་རྣམ་དྲུག །རེག་བྱ་བཅུ་གཅིག་བདག་ཉིད་

དོ། །ཞེས་ཀྱང་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་
གཟུགས་གང་ཞེ་ན། གཉིས་པ་་་་་་་་མདོར་བསྟན་པ། དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྔར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ཞེས་པའོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ། རྟོག་པ་དང་སེམས་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཕྱེ་བ་གསུམ་ལས། རྟོག་པས་ཕྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། བསྡུས་པ་ལས་གྱུར་པ་དང་། ཞེས་པ་མིག་ཤེས་ལས་བསྟན་དུ་མེད་ཀྱང་བསྡུས་པའི་གོང་བུ་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བཤིག་ཅིང་ཕྱེ་བ་ལས་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐར་
བཞག་པར་གྱུར་པ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བོ། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་འབྲས་བུའི་གཟུགས་སུ་
ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའི་མདོར་བསྟན་པ་དང་མ་འབྲེལ་་་་་་་་་ཞིང་
འདི་ནི་འབྲེལ་་་་་་་་་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

68

གཉིས་པ་ནི། མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པ་དང་ཞེས་པ་དེ་ལས་གཞན་པ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་
རེག་བྱ་དང་བྲལ་བ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བར་སྣང་སྐྱ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་སྣང་བ་དེ། སྔར་གྱི་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པ་ནི་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའོ། །སེམས་པས་ཕྱེ་བ་ནི། ཡང་

དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་ཞེས་པ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཏེ། དེ་ལ་
བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱིས། གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ཡི་ཡང་། །དགེ་དང་མི་དགེ་རྗེས་འབྲེལ་གང་། །འབྱུང་བ་ཆེ་རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པ། །དེ་ནི་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་བརྗོད། །ཅེས་པ་
ལྟར་སེམས་གཡེངས་པ་དང་། སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་དང་། ཡང་སྒྲས་མ་གཡེངས་ཤིང་

སེམས་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པ་དགེ་བ་སྡོམ་པ་དང་བར་མ་དང་། མི་

དགེ་བ་སྡོམ་མིན་དང་བར་མ་གང་ཡིན་པའི་རྒྱུན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་འདས་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་
རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ། གཟུགས་དང་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཡང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
ལྟར་རང་ཀུན་ནས་སློང་བའི་སེམས་པ་གཞན་ལ་རིག་པར་མི་བྱེད་པ། མིག་གི་ཡུལ་བསྟན་དུ་
མེད་ཅིང་། གཞན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་བ་ཐོགས་པ་ཡང་མེད་པའི་གཟུགས་རྫས་སུ་

གྲུབ་པར་འདོད་མོད། དེ་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། ཚད་མས་མ་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། དུས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤང་ཞེས་
ཁས་བླངས་ནས། ཕྱིན་ཆད་དེ་མི་བྱེད་ཙམ་ལ་སྡོམ་པར་འཇོག་ཅིང་མི་བྱེད་པ་དེ་ནི་རྫས་སུ་གྲུབ་

པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། འདས་པའི་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་ཀྱང་འདས་པའི་འབྱུང་བ་དེ་
ནི་ད་ལྟར་བ་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་
རུང་བ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ནི་གང་གིས་ཀྱང་གཟུགས་སུ་རུང་བ་མ་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་མི་ལྡན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་ནི་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་ལ་སོགས་པས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་
ལས་བྱུང་བའི་སེམས་སེམས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྟེ། དེ་གཟུགས་སུ་འཇོག་པ་ནི་ཡུལ་ལུས་

ངག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བས་ཡུལ་ཅན་སེམས་པ་ལ་ཡུལ་་་་་་་་་ལུས་ངག་གི་་་་་་་་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་

པའོ། །འོ་ན་བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

69

བདེན་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་བླངས་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་བླངས་པར་བརྗོད་པའམ། བླངས་
པ་སོགས། ཞེས་པའི་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་ཕྱིས་པ་ལས་སོ་ཞེས་ཀྱང་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་་་་་་་་གསུངས་སོ། །ཕུང་པོ་ལྔ་པ་ལས། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དམ་ཏིང་

ངེ་འཛིན་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཏེ། བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པའོ་ཞེས་གསུངས་པས། འདོད་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དགེ་མི་དགེ་ལས་བྱུང་བ་སྡོམ་པ་དང་། སྡོམ་མིན་དང་བར་མའི་

གཟུགས་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱུང་བ་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པའི་

གཟུགས་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱུང་བ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པའི་

གཟུགས་སོ། །བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་་་་་་་་་སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་མིན་
གྱི་ངོ་བོ་ནི་སེམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་གཏོང་རྒྱུས་མ་བཅོམ་པའོ། །ལས་གྲུབ་པ་ལས། གལ་ཏེ་སེམས་པ་ཁོ་ན་ལུས་ཀྱི་ལས་སུ་འགྱུར་ན་སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དག་དང་། སེམས་མེད་པ་དག་ལ་སེམས་པ་དེ་མེད་ན། སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་པ་མིན་པ་

གཉིས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། སེམས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་བག་ཆགས།་་་་་་་་གཙོ་ཆེར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་ལ་དགོངས་པའོ། །
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཕྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། ཀུན་བརྟགས་པ་དང་། ཞེས་པ་མི་སྡུག་པ་

བསྒོམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དུ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ལས་ཀེང་རུས་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་སྟེ།་
་་་་་་་ཡེ་ཤེས་མ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་པ་མིན་པ་གཉིས་ཡོད་དོ།།ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་་་་་་་་སྒོམ་པ་པོའི་སེམས་
ལས་ཐ་མི་དད་ཀྱང་ཐ་དད་པ་ ལྟར་སྣང་བས་གཟུགས་སུ་བཞག་པའོ་ཞེས་ཀྱང་གསུང་ངོ་། །
གཉིས་པ་ནི། དབང་འབྱོར་པའོ། །ཞེས་པ་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་བསམ་གཏན་ལ་དབང་
འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གསེར་དང་བཻཌཱུརྱ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་སྟེ་སྔ་
མ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་ཀྱང་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་་་་་་་་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་ཆ་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ལའང་གཟུགས་ཉིད་དུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་སུ་བཞག་་་་་་་་་དེ་ལྟར་ལྔ་ནི་
གཟུགས་སུ་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་རྫས་སུ་མེད་་་་་་་་ཅིང་། གང་ཡང་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་
པའི་གཟུགས་ཞེས་བཀའ་སྩལ་པ་དེའང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་འདི་ཁོ་ན་ལ་དགོངས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

70

པའོ་ཞེས་ཀྱང་གསུང་ངོ་། །
གཉིས་པ་ཚོར་བ་ལ་སྤྱི་དོན་བཞིའི། དང་པོ་་་་་་་་དམིགས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ཚོར་བ་
ཀུན་འགྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་་་་་་་་རྣམ་པ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་བར། དམིགས་པ་ལ་

འཛིན་པའི་བྱེ་བྲག་ཉིད་ནི་རྣམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པའི་འཛིན་སྟངས་ཏེ་སིམ་པ་

དང་གདུང་བ་དང་བཏང་སྙོམས་སུ་སྣང་བའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། ཡིད་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སིམ་པ་ཡིད་བདེ་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་
ལྔ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སིམ་པ་ཡིད་བདེ་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་ལྔ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གདུང་བ་
སྡུག་བསྔལ་དང་། ཡིད་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གདུང་བ་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། སིམ་གདུང་
གཉི་ག་མེད་པ་བཏང་སྙོམས་དང་ལྔ་སྟེ། དབང་བོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་་་་་་་་ལུས་ཚོར་སིམ་པ་མ་ཡིན་གང་་་་་་་་

་ཡིན་པ་དེ། །སྡུག་བསྔལ་་་་་་་་་གྱི་་་་་་་་་དབང་པོའོ་་་་་་་་་ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་་་་་་་་སིམ་པ་ནི། །བདེ་བའོ་བསམ་གཏན་
གསུམ་པ་ན། །སེམས་་་་་་་་་སེམས་པ་དེ་ཉིད་་་་་་་་ཀྱི་དེ་ནི་བདེ་་་་་་་་་བའི་་་་་་་་དབང་པོ་་་་་་་་ཡིན་པ། །གཞན་་་་་་་་་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་་་་་་་་ན་་་་་་་་་སེམས་ཀྱི་ཚོར་བ་་་་་་་་དེ་ཡིད་བདེ་བའོ། །སེམས་་་་་་་་་ཡིད་ཤེས་་་་་་་་ཀྱི་
སིམ་པ་མ་ཡིན་གང་་་་་་་་་ཡིན་པ་དེ། །ཡིད་མི་བདེ་བའོ་བཏང་སྙོམས་ནི། །སིམ་པའང་མ་ཡིན་གདུང་བའང་མ་
ཡིན་པས་་་་་་་་བར་མའོ་གཉི་གར་མི་རྟོག་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་ཁམས་དང་སའི་ཁྱད་པར་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་ན་ལྔ་ཀ་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་

ཁམས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་ཡིད་མི་བདེ་བ་སྤངས་པས་གཞན་བཞི་དང་། གཉིས་པ་ན་དེ་དང་
སྡུག་བསྔལ་ཡང་སྤངས་པས་གཞན་གསུམ་དང་། གསུམ་པ་ན་ཡིད་བདེ་བ་ཡང་སྤངས་པས་བདེ་
བ་དང་བཏང་སྙོམས་གཉིས་དང་། བཞི་བ་ཡན་ཆད་གཟུགས་མེད་དང་བཅས་པ་ན་བདེ་བ་ཡང་
སྤངས་པས་བཏང་སྙོམས་འབའ་ཞིག་ཡོད་དོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

71

ཚོར་བའི་ཕུང་བོ་བཤད་པ།

གཞུང་དོན་ལ། ཚོར་བའི་ཕུང་པོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་་་་་་་་རྟེན་དང་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དྲུག་ཏུ་བཞག་པ་ནི། ཚོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་མ་འདུས་པའི་

ཚོགས་ནི་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་དྲུག་སྟེ་ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། རྒྱས་བཤད་ནི། སེམས་བྱུང་
གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡུལ་དབང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གསུམ་འདུས་ནས་དབང་པོའི་འགྱུར་བ་

ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་རེག་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཡང་། ཁྱད་པར་གསལ་བ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་
མིག་གི། དབང་པོ་དང་། ཡུལ་གཟུགས་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གསུམ་འདུས་ཏེ་ཡུལ་གཅོད་བྱེད་
ཀྱི་རེག་པ་འབྱུང་ཞིང་། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས།་་་་་་་་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་དེ་ལས་བྱུང་བ་
ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཚོར་བ་ཞེས་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ངོས་བཟུང་སྟེ། དེའང་ངོ་བོའི་
སྒོ་ནས་འཆད་པ་སིམ་ཞིང་ཕན་འདོགས་པར་སྣང་བས་འབྲལ་བར་མི་འདོད་པ་བདེ་བ་ཡང་རུང་།
གདུང་བ་སྐྱེད་ཅིང་གནོད་པར་སྣང་བས་འབྲལ་བར་འདོད་པ་སྡུག་བསྔལ་ཡང་རུང་། སིམ་གདུང་
གཉི་ག་དང་བྲལ་ཞིང་ཕན་གནོད་དུ་མི་སྣང་བས་འབྲལ་མི་འབྲལ་གཉི་གར་མི་འདོད་པ། ལུས་
སེམས་ཉམས་དམས་པར་བྱེད་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ངོ་བོ་ཅན་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན། ལུས་
སེམས་རྒྱས་པར་བྱེད་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ངོ་བོ་ཅན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཡང་རུང་བ་བཏང་

སྙོམས་དང་། དེ་བཞིན་སྦྱར་ཏེ། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་རྣ་བའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་
དང་། སྣའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་དང་། ལྕེའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་
ཚོར་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་རྣམས་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སིམ་པ་ཉམས་སུ་

མྱོང་ཞིང་འབྲལ་བར་མི་འདོད་པ་བདེ་བ་ཡང་རུང་། ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུང་
བ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང་འབྲལ་བར་འདོད་པ་སྡུག་བསྔལ་ཡང་རུང་། ཡུལ་བར་མ་ལ་བརྟེན་ནས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

72

བཏང་སྙོམས་སུ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང་འབྲལ་མི་འབྲལ་གཉི་གར་མི་འདོད་པ་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་
ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཡང་རུང་། ཞེས་པ་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་འགྲེལ་ལས། གང་སྐྱེས་པ་
ན་འབྲལ་མི་འདོད། །འབྲལ་བར་འདོད་དང་གཉིས་མི་དགེ། །རྒྱུ་གང་ཚོར་བར་ཤེས་བྱ་སྟེ། །དེ་
ནི་བདེ་སོགས་གོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་དཀའ་ཐུབ་ཅན་འདོད་ཆགས་ལས་སྐྱེས་
བའི་བདེ་བ་བྱུང་བ་ན་འབྲལ་བར་འདོད་པ་་་་་་་་་སྐྱེས་པ་ན་འབྲལ་བར་མི་འདོད་པའི་རིག་ཡིན་ཡང་་་་་་་་ནི་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བར་ཆད་དུ་མཐོང་ནས་སུན་འབྱིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོར་བ་་་་་་་་་བདེ་སྡུག་
གཉིས་སུ་འདུ་མོད།་་་་་་་་བར་མ་ཡོད་ནུས་པ་འདོན་སྤེལ་གང་གིས་ཤེས་སྙམ་ན། ལུང་ལས་ཀྱང་སྡུག་
བསྔལ་ཡང་སྤངས་བདེ་བ་ཡང་སྦངས་པའི་ཚོར་བ་གསུངས་པ་དང་། ཚོར་བ་ནི་ཀུན་འགྲོ་ཡིན་

པས་དེ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་མི་སྲིད་ཅིང་བདེ་སྡུག་དང་བྲལ་བའི་སེམས་དམིགས་པ་ལས་ཀྱང་

ཤེས་སོ། །གང་ཡང་མདོ་ལས། གང་ཅི་ཚོར་ཡང་རུང་དེ་ནི་འདིར་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །ཞེས་པ་དང་།
བདེ་བའི་ཚོར་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བདེའོ་སྙམ་པ་ནི་

འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་་་་་་་་་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ན་་་་་་་་དེ་ནི་འདུ་བྱེད་
རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ཤིང་། བདེ་བའི་ཚོར་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་རྣམས་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་

བཤད་བྱ་དགོད་པ་ནི། གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་གནས་གཟུགས་ཅན་དབང་པོ་སྒོ་ལྔ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ་གསུམ་ནི་བདེ་བ་སིམ་པར་མྱོང་བ་ལུས་ཀྱི་ཡང་རུང་། སྡུག་
བསྔལ་གདུང་བར་མྱོང་བ་ལུས་ཀྱི་ཡང་རུང་། སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་

བཏང་སྙོམས་སུ་མྱོང་བ་ལུས་ཀྱི་ཡང་རུང་བའོ། །གནས་གཟུགས་མེད་ཡིད་ཀྱི་དབང་བོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ་གསུམ་ནི་བདེ་བ་སིམ་པར་མྱོང་བ་སེམས་ཀྱི་ཡང་རུང་། སྡུག་བསྔལ་གདུང་
བར་མྱོང་བ་སེམས་ཀྱི་ཡང་རུང་། སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་བཏང་སྙོམས་
སུ་མྱོང་བ་སེམས་ཀྱི་ཡང་རུང་བ་སྟེ། དེ་དག་ཀྱང་གསུང་རབ་ལས་ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་དང་། སེམས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

73

ཀྱི་ཚོར་བའི་ཐ་སྙད་གསུངས་པ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཆེད་དུའོ། །སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོའི་སྒོ་ནས་
བསྟན་པ་ལ་གཉིས་ལས། འཇིག་ཚོགས་འཁོར་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྤང་གཉེན་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་ཏེ་སྤང་བྱ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཚོར་བ་གསུམ་ནི། བདེ་བ་སིམ་པར་མྱོང་བ་ཟང་ཟིང་དང་

བཅས་པ་ཡང་རུང་། སྡུག་བསྔལ་གདུང་བར་མྱོང་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་དང་
ཡང་མ་ཡིན་པ་བཏང་སྙོམས་སུ་མྱོང་བ་ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པ་ཡང་རུང་བའོ། །གཉེན་པོ་ཟག་པ་
མེད་པའི་ཚོར་བ་གསུམ་ནི། བདེ་བ་སིམ་པར་མྱོང་བ་ཟང་ཟིང་མེད་པ་ཡང་རུང་། སྡུག་བསྔལ་
གདུང་བར་མྱོང་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་བཏང་སྙོམས་སུ་མྱོང་
བ་ཟང་ཟིང་མེད་པ་ཡང་རུང་བའོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་ཆགས་བྲལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤང་བྱ་
འདོད་ཁམས་ཀྱི་ཚོར་བ་གསུམ་ནི། བདེ་བ་སིམ་པར་མྱོང་བ་ཞེན་པ་བརྟེན་པ་ཡང་རུང་། སྡུག་
བསྔལ་གདུང་བར་མྱོང་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་བཏང་སྙོམས་སུ་
མྱོང་བ་མངོན་པར་འབྱུང་བ་བརྟེན་པ་ཡང་རུང་བའོ། །གཉེན་པོ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་ཚོར་བ་གསུམ་ནི། བདེ་བ་སིམ་པར་མྱོང་བ་ཞེན་པ་བརྟེན་པ་ཡང་རུང་། སྡུག་བསྔལ་
གདུང་བར་མྱོང་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་མ་ཡིན་པ་བཏང་སྙོམས་སུ་མྱོང་བ་
མངོན་པར་འབྱུང་བ་བརྟེན་པ་ཡང་རུང་བའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གནས་ལུས་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚོར་བ་གསུམ་གང་ཞེ་ན།
སྤྱིར་ལུས་ཀྱི་སྒྲ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། དབང་པོ་ལྔ་དང་། ཁོག་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་།
ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལའང་འཇུག་པ་ལས། སྐབས་འདིར་ནི་དབང་

པོ་ལྔ་བོ་ལུས་ལ་ཐ་དད་དུ་མི་འཇུག་པ་དང་། ཐོགས་བཅས་ཡིན་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་བསགས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལུས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེས་ན་ལུས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོགས་ལྔ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་པོའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གནས་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚོར་བ་གང་ཞེ་ན། གཙོ་བོར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་སེམས་ལ་བརྟེན་ཅིང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

74

སེམས་ལ་དངོས་སུ་ཕན་གནོད་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤང་བྱ་ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པའི་ཚོར་བ་གང་
ཞེ་ན། ལུས་་་་་་་་་ཀྱི་སྐད་དོད་་་་་་་་ནི། ཨཱཏྨ་བྷ་ཝ་ཞེས་པ་བདག་ཏུ་བསམ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས། འདི་ལ་

བདག་ཏུ་བསམ་པ་ཡོད་པས་ན་ནང་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་ལུས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་བདག་དང་
བདག་གི་བར་ཆགས་ཤིང་སྲེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་ཟང་ཟིང་སྟེ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་
ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་ལ་ནི་སྔར་བཤད་པའི་ལུས་་་་་་་་་རྣམ་ཤེས་སྒོ་ལྔ་དང་་་་་་་་་དང་སེམས་་་་
ཡིད་ཤེས་་་་་་་་ཀྱི་ཚོར་བ་གཉི་ག་ཡོད་དེ། ཕྱི་མ་་་་་་་་་ཟང་ཟིང་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་གསུམ་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ། །གཉེན་པོ་ཟང་ཟིང་མེད་པའི་ཚོར་བ་གང་ཞེ་ན། ལུས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་བོ་དེ་ལ་བདག་དང་བདག་གི་བའི་སྲེད་པ་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་ཞིང་ཆགས་བྲལ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་
སུ་མཐུན་པ་ཐར་བ་ལ་བརྩོན་པའི་དགེ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །་་་་་་
དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་པ་ནི་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོའི་དུས་ན་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཡོད་པའོ།། སྤང་བྱ་ཞེན་པ་བརྟེན་པའི་ཚོར་བ་གང་ཞེ་ན། འདོད་ཅིང་སྨོན་པར་བྱ་བས་ན་འདོད་པ་དང་། ཡང་ཡང་གོམས་
པར་བྱ་བས་ན་དེའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། གཟུགས་་་་་་་་་སྡུག་པ་་་་་་་་དང་སྒྲ་་་་་་་་་སྙན་པ་་་་་་་་དང་དྲི་་་་་་་་་ཞིམ་པ་་་་་་་་དང་རོ་
་་་་་་་་མངར་བ་་་་་་་་དང་རེག་བྱ་་་་་་་་་འཇམ་པ་སྟེ་་་་་་་་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལྔ་ལ་ཆགས་ཤིང་སྲེད་པ་ནི་ཞེན་པ་ཡིན་

ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ཞིང་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་
ཡོད་པ་ནི་འདོད་ཡོན་དང་བྲལ་གྱིས་དོགས་པའི་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཡོད་པ་་་་་་་་འོ། །གཉེན་པོ་མངོན་པར་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོར་བ་གང་ཞེ་ན། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་པོ་སྟེ་དེ་ལ་སྲེད་པ་དང་མཚུངས་པར་མི་
ལྡན་ཞིང་འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་ནི་མངོན་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ཅིང་དེ་དང་ལྷན་
ཅིག་འབྱུང་བའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་དེ་ལ་དུཿཁ་ཡོད་པ་ནི་དེའི་ལམ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་ཡོད་པ་་་་་་
འོ། །གསུམ་པ་འདུ་ཤེས་ལ་སྤྱི་དོན་བཞིའི།

འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་བོ་བཤད་པ།

དང་བོ་་་་་་་་དམིགས་པ་ནི། སྤྱི་རིགས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་འདིའང་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་་་་་་་་རྣམ་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་སྤུ་རིས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་རིག་ཅིང་སྣང་བའོ། །གསུམ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

75

པ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི་གཉིས་ཏེ། འཁོར་བ་རྟག་པ་དང་བདེ་བ་དང་བདག་དང་གཙང་བ་ལ་སོགས་པར་
འདུ་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་སོགས་པར་འདུ་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའོ། །བཞི་བ་་་་་་་་ཁམས་དང་སའི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱི་རིགས་ཁམས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་ཅིང་།

ཁམས་གང་ན་རྣམ་ཤེས་གང་མེད་པ་དེ་ན་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་མེད་དེ། དེའི་ཁྱད་པར་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཞུང་དོན་ལ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རྣམ་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་་་་་་་་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་མ་འདུས་པའི་ཚོགས་ནི་རྟེན་
གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་དྲུག་སྟེ། ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། རྒྱས་བཤད་ནི། སྔ་མ་བཞིན་དུ་མིག་གི་

དབང་པོ་དང་ཡུལ་གཟུགས་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གསུམ་འདུས་ཏེ་ཡུལ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རེག་པ་
འབྱུང་ལ་་་་་་་་་རོ་གཟུགས་ལྟར་་་་་་་་དེ་དང་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ཏུ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཡུལ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་ཞིང་སྤུ་རིས་འབྱེད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། རྣ་བའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་།
སྣའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ལྕེའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་
འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་ཏེ། ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་་་་་་་་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་བཤད་བྱ་དགོད་པ་ནི།

འདུ་ཤེས་གང་གིས་དམིགས་ཡུལ་མཚན་མ་དང་བཅས་པ་ཡང་དག་པར་ཏེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
ཤེས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་མཚན་མ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་དང་། ཆུང་ངུའམ་དམན་པ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་དང་། རྒྱ་ཆེན་པོར་གྱུར་པའམ། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་དང་། ཚད་དམ་མཐའ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་དང་། དམིགས་ཡུལ་ཅི་ཡང་གྲུབ་པ་མེད་
སྙམ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཡང་དག་པར་ཤེས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་ཉིད་བཤད་པ་ལ། མཚན་མ་དང་བཅས་པའི་འདུ་ཤེས་གང་ཞེ་ན། བྱིས་པ་སྐད་མ་བསླབས་པ་ལ་སོགས་པས་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་ཡང་། འདི་ནི་གཟུགས་

སོ་ཞེས་མིང་དོན་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་ནས་འཛིན་མི་ཤེས་པ་དང་། ཐ་སྙད་མི་མཁས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

76

གཟུགས་སོགས་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་སྙོམས་པར་
ཞུགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་། སྲིད་པ་འཁོར་བའི་རྩེ་མོའམ་མཆོག་གམ། ཡོངས་མཐའ་ལ་སམས་པར་ཞུགས་པའྙོ་འདུ་ཤེས་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་མ་གཏོགས་པ། ིགང་དེ་ལས་གཞན་པ་མིང་དོན་གྱི་མཚན་མ་དང་བཅས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་
དང་བཅས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། གསལ་བའི་མཚན་མ་དང་བཅས་བའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་སོ། །
མཚན་མ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་གང་ཞེ་ན། འདུ་ཤེས་གང་མཚན་མ་དང་བཅས་པའི་འདུ་ཤེས་སུ་མ་གཏོགས་པར་བཤད་པ་གསུམ་པོའོ། །དེ་དག་ཀྱང་ཐ་སྙད་ལ་མི་མཁས་པའི་ནི་མཚན་མ་ཤས་
ཆུང་བ་དང་། མཚན་མེད་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་མར་མི་འཛིན་པ་
དང་། སྲིད་རྩེ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ནི་གསལ་བའི་མཚན་མ་ཞན་པ་ལ་དགག་སྒྲ་སྦྱར་ནས་
མཚན་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། མཚན་མ་གཏན་ནས་ མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདུ་ཤེས་མ་ཡིན་
པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆུང་ངུའི་འདུ་ཤེས་གང་ཞེ་ན། འདུ་ཤེས་གང་གིས་འདོད་པའི་ཁམས་ན་

སྤྱོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཤེས་པའོ། །འདོད་པའི་ཁམས་ནི་ཚེ་ཐུང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དྲག་
པོ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་དམན་པ་ལ་སོགས་པས་ཆུང་ཞིང་ངན་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་
ཆེན་པོར་གྱུར་བའ་འདུ་ཤེས་གང་ཞེ་ན། འདུ་ཤེས་གང་གི ས་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་བསམ་གཏན་བཞི་ིལ་སྤད་པའྱོ་དངོས་པོ་རྣམས་ཤེས་པའོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ནི་ཚེ་རིང་བ་དང་། མི་དགེ་བ་སྤངས་ ིཔ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་བཟང་བ་ལ་སོགས་པས་སྔ་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཆེན་པོའམ། མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་
ཡིན་ལ་དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་གང་ཞེ་ན། འདུ་ཤེས་གང་གིས་གཟུགས་

མེད་སྐྱེ་མཆེད་དང་བོ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་། གཉིས་པ་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ན་སྤྱོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཤེས་པའོ། །དེ་དག་གི་རྣམ་པ་ནི་མཐའ་ཡས་ཤིང་ཚད་མེད་པ་
ཡན་ལ་དེ་ཤེས་པའི་ིཕྱིར་རོ། །ཅ་ཡང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་གང་ཞེ་ན། འདུ་ཤེས་གང་གིས་གཟུགས་

ིམེད་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་པ་གཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྣམས་ཤེས་པའོ། །
བཞི་པ་སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་ཤེས་པ་ནི། མཚན་མ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་བཤད་ཟིན་པ་ཉིད་དོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

77

འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་བོ་བཤད་པ།

བཞི་པ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱིའི་ངོ་
བོ་མདོར་བསྟན་དང་། ཁྱད་པར་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལའང་སེམས་པ་གཙོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པ་དང་། གཙོ་ཕལ་བསྡུས་ཏེ་སྐབས་དོན་ངོས་གཟུང་བ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་་་་་་་་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ནི། སེམས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་
མ་འདུས་པའི་ཚོགས་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་སྟེ། དེའང་མིག་གི་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གཟུགས་དང་ཡིད་

ལ་བྱེད་པ་གསུམ་འདུས་ཏེ་ཡུལ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རེག་པ་འབྱུང་ཞིང་་་་་་་་་མདུང་ཁྱིམ་ལྟར་་་་་་་་དེ་དང་ལྷན་
ཅིག་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་དམིགས་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་སུ་གྱུར་པ་སེམས་
པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། སྣའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ལྕེའི་འདུས་ཏེ་
རེག་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་འདུ་བྱེད་
སེམས་པ་སྟེ། མདོ་ལས་ཀྱང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་གང་ཞེ་ན། སེམས་པའི་ཚོགས་དྲུག་གོ་ཞེས་པ་དང་། གཟུགས་དང་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་སེམས་པ་རྣམ་ཤེས་རྣམས། །ཟབ་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་
ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུ་བྱེད་ལ་ཆོས་གཞན་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་སེམས་པ་ཙམ་སྨོས་པ་ནི། འདུ་བྱེད་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་གཙོ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་ཉིད་གཙོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སེམས་པ་གང་གིས་དད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་
ལ་སོགས་པ་དགེ་བའི་ཕྱིར་ཡང་སེམས་བསྐུལ་ཞིང་གཡོ་བར་བྱེད་འདོད་ཆགས་དང་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱིར་ཡང་སེམས་བསྐུལ་ཞིང་གཡོ་བར་བྱེད། སེམས་པས་བསྐྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་བཏགས་པ་ལ་མི་ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་
རྣམས་ལ་ཡང་སེམས་བསྐུལ་ཞིང་གཡོ་བར་བྱེད་པས་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

78

གཉིས་པ་་་་་་་་་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་་་་་་་་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་གཙོ་བོར་གྱུར་
བ་སེམས་པ་འདི་དང་། ཚོར་བ་དང་། འདུས་ཤེས་ནི་ལོགས་སུ་ཕུང་པོ་རེ་རེར་བསྟན་པས་དེ་
གཉིས་མ་གཏོགས་པ་གང་དེ་ལས་གཞན་པའི་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རེག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
གཉིས་པོ་ཕུང་པོ་ལོགས་པར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཚོར་བས་ཁྱིམ་པ་དང་། འདུ་ཤེས་
ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་མི་མཐུན་པས་རྩོད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང་། ཚོར་བས་འདོད་པ་ལ་
ཞེན་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཞེན་པས་འཁོར་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་དང་། གཟུགས་
ཀྱི་རྗེས་སུ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཕུང་པོ་རྣམས་རིགས་པའི་རིམ་པས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩོད་
པའི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང་། །འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཕྱིར་རིམ་རྒྱུའི་ཕྱིར། །སེམས་བྱུང་རྣམས་ལས་ཚོར་བ་
དང་། །འདུ་ཤེས་ལོགས་ཤིག་ཕུང་པོར་བཞག། ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་བྱེ་བཤད་དུ། ཚོར་བ་
ནི་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་གཞི་དང་། འདུ་ཤེས་ནི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་

བྱས་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
འདུ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

རྒྱས་བཤད་ལ། འདུ་བྱེད་སེམས་བྱུང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྒྱས་
པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱི་དོན་གཉིས་ཏེ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་། གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པ། གཙོ་འཁོར་ངེས་པར་
བྱ་བ། ས་དང་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །
ངོས་གཟུང་བ་ལའང་གསུམ་གྱི། དང་པོ་མཚན་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་ནི། དབུས་མཐའ་ལས།

དེ་ལ་དོན་མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དོན་གྱི་ངོ་བོ་རིག་པར་བྱེད་པ་སེམས་དང་། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་སེམས་ལས་བྱུང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

79

བའོ། །དེའང་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཅན་རྟེན་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ནི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ།

དེ་རྣམས་དམིགས་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་བརྒྱད་ནི་སེམས་ཡིན་ཞིང་། བདེ་སྡུག་
གི་གནས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་དེའི་ཆོས་བརྟེན་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ནི་དོན་
གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་ནི་

སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་མཚུངས་ལྡན་གྱིས་བསྟན་པ་ནི། ཕུང་བོ་ལྔ་པར། སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་
རྣམས་གང་ཞེ་ན། ཆོས་གང་དག་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་བའི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་ནི་དོན་རྣམ་པ་ལྔས་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་མི་འབྲལ་བར་གནས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་། སེམས་དང་
སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས། །རྟེན་དང་དམིགས་དང་རྣམ་བཅས་དང་། །མཚུངས་པར་ལྡན་པ་རྣམ་
པ་ལྔ། །ཞེས་པ་ལྟར་རྟེན་དང་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་དུས་དང་རྫས་མཚུངས་པའོ། །དེ་ལ་
རྟེན་མཚུངས་པ་ནི། གཙོ་འཁོར་གཉི་ག་དབང་པོ་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། མིག་ཤེས་མིག་གི་

དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ན་དེའི་འཁོར་ཚོར་བའང་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ལྟ་བུའོ། །དམིགས་

པ་མཚུངས་པ་ནི། ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། མིག་ཤེས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་ན་དེའི་
འཁོར་ཚོར་བའང་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་པ་མཚུངས་པ་ནི། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་གཅིག་པ་སྟེ། མིག་ཤེས་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ན་དེའི་འཁོར་ཚོར་བའང་སྔོན་
པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དུས་མཚུངས་པ་ནི། དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མིག་ཤེས་
ནམ་བྱུང་བ་ན་དེའི་འཁོར་ཚོར་བའང་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །རྫས་མཚུངས་པ་ནི། རིགས་འདྲ་གྲངས་

མཉམ་པ་སྟེ། མིག་ཤེས་རྫས་གཅིག་པ་ན་དེའི་འཁོར་ཚོར་བའང་རྫས་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ལྟ་
བུའོ། །མཚུངས་ལྡན་ལྔ་ཀ་སྨོས་པ་ནི། དམིགས་པ་མཚུངས་པ་ཙམ་ལས་མ་སྨོས་ན་རྣམ་ཤེས་
གཞན་་་་་་་་་རང་མཚན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་་་་་་་་དང་ཡིད་ཤེས་་་་་་་་་སྤྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་་་་་་་་ཀྱང་་་་་་་་་དམིགས་པ་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར་་་་་་་་མཚུངས་ལྡན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་རྣམ་པ་མཚུངས་པའང་སྨོས་ལ། དེ་གཉིས་ལས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

80

གཞན་མ་སྨོས་ན། གང་ཟག་གཉིས་ཀྱིས་ཟླ་བ་གང་བ་ལྟ་བའི་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་་་་་་་་་དམིགས་

རྣམ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་་་་་་་་མཚུངས་ལྡན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་རྟེན་མཚུངས་པའང་སྨོས་ཤིང་། དེ་
གསུམ་ལས་གཞན་མ་སྨོས་ན་མིག་ཤེས་དོན་མཐུན་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱང་་་་་་་་་དམིགས་རྣམ་རྟེན་གསུམ་

མཚུངས་པའི་ཕྱིར་་་་་་་་མཚུངས་ལྡན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་དུས་མཚུངས་པའང་སྨོས་ཏེ། དེ་བཞི་ལས་

གཞན་མ་སྨོས་ན་ཁྲ་བོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་རྫས་དུ་མར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་འབྱུང་བས་དེ་
སེལ་བ་ལ་རྫས་མཚུངས་པའང་སྨོས་སོ། །བྱེ་བཤད་ལས་ཀྱང་། གནས་དང་དམིགས་པ་དང་

རྣམ་པ་དང་དུས་དང་ རྫས་མཚུངས་པ་ཉིད་རྣམ་ པ་ལྔས་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་ཕྱིར་
མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ན་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་འགལ་བའི་སྐྱོན་སྤང་བ་་་་་་་་་ལ་ཁྱད་པར་དང་། རྣམ་པ་མཚུངས་པ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་་་་་་་་ནི།

སེམས་ཀྱིས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་གཅིག་པུ་དང་། སེམས་བྱུང་གིས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་གཅིག་པུ་རྟོགས་ན་
རྣམ་པ་མི་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། སེམས་བྱུང་གིས་

ཀྱང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་་་་་་་་་རྟོགས་ཏེ་གཉིས་ཀས་གཉིས་ཀ་་་་་་་་རྟོགས་ན་སྔར་བཤད་པའི་་་་་་་་་ངོ་བོ་རིག་པ་སེམས་ཁྱད་
པར་རིག་པ་སེམས་བྱུང་ཞེས་པའི་་་་་་་་མཚན་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་མི་འཐད་ལ། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་
ལས། དེ་དག་གནས་དང་དམིགས་པ་དང་དུས་དང་རྫས་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཚུངས་པར་ལྡན་
པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་་་་་་་་་འཁོར་སེམས་བྱུང་་་་་་་་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་རྣམ་པ་མཚུངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ལུང་དང་ཡང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྩོད་ན།
ལན་ལ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་་་་་་་་གཞན་ལུགས་ལ་ལྔའི། དང་པོ་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་གིས་འབྱེད་པ་ནི། ཁ་ཆེ་བྱམས་ཆོས་པས་་་་་་་་
ཁ་ཅིག་སེམས་དོན་གྱི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་འཛིན་པས་མ་ཁྱབ་པས་མི་མཚུངས་པར་བཤད་ཅིང་། སེམས་བྱུང་ཡང་ཁྱད་པར་འཛིན་པ་ལ་དོན་ཙམ་འཛིན་པས་ཁྱབ་པས་མཚུངས་པར་བཤད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཐམས་ཅད་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་ངེས་པར་
མཚུངས་པར་ལྡན་པས་དེ་དག་ཕན་ཚུན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

81

གཉིས་པ་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་འབྱེད་པ་ནི། ཡང་ངུར་མིག་པ་་་་་་་་ཁ་ཅིག་སེམས་སེམས་བྱུང་
གཉི་ག་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉི་ག་སྣང་བས་རྣམ་པ་མཚུངས་པར་བསྟན་ཅིང་། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་
པར་དུ་སོ་སོར་ཞེན་པའམ། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྒྲོ་འདོགས་ལུགས་ཐ་དད་པས་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའང་མི་རིགས་ཏེ། རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་པའི་སེམས་དང་སེམས་
བྱུང་ལ་ཞེན་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས་མེད་པས་ཐ་དད་དུ་གཞག་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་རང་སྟོབས་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱེད་པ་ནི། ཀོང་པོ་དང་འཕན་་་་་་་་འགའ་ཞིག་

སེམས་སེམས་བྱུང་གཉི་གས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉི་ག་འཛིན་མོད་ཀྱི། སེམས་ཀྱིས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་ནི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་འཛིན་པ་ནི་གཞན་སེམས་བྱུང་དང་འགྲོགས་
སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ཞིང་། སེམས་བྱུང་གིས་ཁྱད་པར་འཛིན་པ་ནི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ལ། ངོ་བོ་
འཛིན་པ་ནི་གཞན་སེམས་དང་འགྲོགས་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་རང་སྟོབས་ནི་མེའི་ཚ་བ་

ལྟར་རང་རྒྱུ་ལས་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། གཞན་སྟོབས་ནི་ཆུའི་ཚ་བ་ལྟར་
གྲོགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེས་པའོ། །དེས་ན་རང་སྟོབས་ཀྱིས་རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་
མི་མཚུངས་པའི་ཁྱད་པར་རྣམ་པར་བཞག་ལ། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་་་་་་་་་སེམས་སེམས་བྱུང་གཉི་གས་ངོ་བོ་
ཁྱད་པར་་་་་་་་གཉི་གའི་རྣམ་པ་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་རྣམ་པ་མཚུངས་པའང་ཉམས་པ་མེད་དོ་ཞེས་
གསུང་ངོ་། །དེའང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་དེ་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་་་་་་་་་མིག་ཤེས་དང་འགྲོགས་ནས་་་་་་་་གཟུགས་འཛིན་ལྟ་བུ་སེམས་ཀྱིས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་དད་པའི་་་་་་་་་དང་འགྲོགས་ནས་ཏེ་་་་་་་་ཡུལ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་སེམས་བྱུང་གི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་འཛིན་པ་ཡང་། གཞན་དང་འགྲོགས་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིན་པས་ན་གཞན་སྟོབས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཀྱིས་ཀུན་
འགྲོ་ལྔའི་ཡུལ་འཛིན་པའང་རང་རྒྱུ་ལས་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པ་ན་རང་སྟོབས་སུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ཤེས་རིག་གཞན་དང་འགྲོགས་ནས་ཡུལ་འཛིན་པས་གཞན་
སྟོབས་སུ་འཇོག་ན།སེམས་ཀྱིས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་སྟོབས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ལས་བྱུང་བ་མེད་པར་ནི། །སེམས་ནི་ནམ་ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ། །ཉི་མ་དང་ནི་འོད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

82

ཟེར་བཞིན། །དེ་རྣམས་ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་བྱུང་། །ཞེས་་་་་་་་་བཤད་སྦྱར་དུ་དྲངས་་་་་་་་པ་ལྟར་སེམས་བྱུང་
དང་འགྲོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་འཛིན་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་གྲུབ་མཐའ་ཐ་དད་ཀྱིས་འབྱེད་པ་ནི། འཇམ་གསར་་་་་་་་ཁ་ཅིག་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་
རྣམ་པ་མི་མཚུངས་པར་བཤད་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། མཚུངས་པར་བཤད་པ་བྱེ་
བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་བཟློག་་་་

ནས་

སྨྲས་་་་་་་ན་་་་་་་་རིགས་པ་་་་་་་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉི་གའང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་དུ་གྲགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །
ལྔ་པ་སྣང་རྟོག་ཐ་དད་ཀྱིས་འབྱེད་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་རལ་གྲི་་་་་་་་ཁ་ཅིག་སེམས་སེམས་བྱུང་
གཉི་ག་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉི་ག་སྣང་བས་རྣམ་པ་མཚུངས་པར་འཇོག་ཅིང་། སེམས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཁོ་ན་རྟོགས་ཤིང་སེམས་བྱུང་གིས་ཁྱད་པར་ཁོ་ན་རྟོགས་ཀྱི། ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་
གི་ཡུལ་མི་རྟོགས་པས་མི་མཚུངས་པར་ཡང་འཇོག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའང་མི་རིགས་ཏེ། རྣམ་
པ་ནི་ཤེས་པའི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པས་གཅིག་གིས་གཅིག་གི་ཡུལ་མ་རྟོགས་ན་དེ་གཉིས་རྣམ་པ་

མཚུངས་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉི་གས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་

པ་མཐུན་པར་འཛིན་པས་རྣམ་པ་མཚུངས་པར་བཞག་ཅིང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོའི་རྣམ་

པ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བར་འཛིན་པས། མི་མཚུངས་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་རྣམ་པར་

འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྣམ་པ་འཛིན་པ་ན། དེའི་འཁོར་རེག་པས་གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྡུག་མི་སྡུག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་ཞིང་། ཚོར་བས་ཕན་གནོད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་ལ། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་སུ་གདགས་པར་བྱ་བའི་མཚན་
མའི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཡིད་ཀྱི་ས་ལས། དེ་ཉིད་ལས་གང་སྡུག་པ་དང་མི་

སྡུག་པ་དང་གཉི་ག་ལས་བཟློག་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་རེག་པས་རིག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཉིད་ལས་

གང་ཕན་པ་དང་གནོད་པ་གཉི་ག་ལས་བཟློག་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཚོར་བས་རིག་པར་བྱེད་དོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

83

དེ་ཉིད་ལས་གང་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་མའི་མཚན་ཉིད་དེ་འདུ་
ཤེས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། རྣམ་པ་རེ་རེ་ནས་
བྱེ་བྲག་ཏུ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སོ་ཞེས་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ།
གང་བ་སྤེལ་གྱིས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཅོད་ལ། དམིགས་

པ་དེ་ཉིད་ཚོར་བས་མྱོང་ངོ་། །འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་དོ་ཞེས་པ་དང་། རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཀྱིས། དམིགས་པའི་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པས་སྤྱིའི་ངོ་བོར་དམིགས་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་དུ་
འཛིན་ལ། བྱེ་བྲག་གི་ངོ་བོར་ཚོར་བས་མྱང་བར་བྱ་བའི་ཚུལ་དུ་འཛིན་ཏོ། །འདུ་ཤེས་ཀྱིས་
ཡོངས་སུ་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་དུ་འཛིན་ཏོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དུས་མཚུངས་པ་་་་་་་་་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། དེ་ལྟར་་་་་་་་ཡིན་ན།

ཕན་ཚུན་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། རྒྱུ་འབྲས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་དུས་མཉམ་པའང་འགལ་

ལོ། །ཞེས་རྩོད་ན། ལན་ལ། གཞན་ལུགས་ནི། ཐོ་་་་་་་་ཁ་ཅིག་རྒྱུ་འབྲས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཡང་
དུས་མཉམ་པ་མི་འགལ་ཏེ། འདི་ཉིད་དུ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་།

མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུར་གསུངས་པ་དང་། ཐེག་བསྡུས་སུ་ཡང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་རྣམས་དུས་མཉམ་དུ་གཅིག་གི་རྒྱུར་གཅིག་འགྱུར་བ། མར་མེའི་
མེ་ལྕེ་འབྱུང་བ་དང་སྙིང་པོ་འཚིག་པ་དུས་མཉམ་པ་དང་། མདུང་ཁྱིམ་དུས་མཉམ་པ་ཕན་ཚུན་
བརྟེན་ནས་མི་འགྱེལ་བའི་དཔེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲི་ཞང་་་་་་་་གཞན་ཡང་མྱུ་གུ་དང་དེའི་
གྲིབ་མ་དང་། མར་མེ་དང་དེའི་འོད་དང་། ས་གཞི་དང་དེར་སེམས་ཅན་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་དུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་མོད། དེའང་བརྟགས་ན་
མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་འབྲས་གཉི་ག་མ་སྐྱེས་པ་ན། རྒྱུས་འབྲས་བུ་ལ་ཕན་འདོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་
དུས་མི་མཉམ་ལ། གཉིས་ཀ་སྐྱེས་པ་ན་རྒྱུས་འབྲས་བུ་ལ་ཕན་འདོགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དུས་
མི་མཉམ་ཞིང་། རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུའི་སྔར་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་
ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མེད་པ་སྔར་ནུས་མེད་ཕྱིར་དང་། །ཕྱིས་ཀྱང་ཉེར་སྦྱོར་མེད་པའི་ཕྱིར། །རྒྱུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

84

རྣམས་སྔར་ཡོད་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཐེག་བསྡུས་སུ་གསུངས་པ་ནི་བར་མ་

ཆད་དུ་འབྱུང་བ་ལ་དུས་མཉམ་དུ་དགོངས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་དང་མཐུན་པར་མཛད་པའམ།
ཡང་ན་རྒྱུ་འབྲས་བཏགས་པ་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བཤད་སྦྱར་ལས། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཉིད་
ནི་བཏགས་པ་བ་སྟེ། དུས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་མི་རུང་བའི་

ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མྱུ་གུ་དང་གྲིབ་མ་ལ་སོགས་པའང་སྐད་ཅིག་སྔ་མའི་མྱུ་གུ་ལས་ཕྱི་མའི་
གྲིབ་མ་དང་། སྔ་མའི་མར་མེ་ལས་ཕྱི་མའི་འོད་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་གྱི་དུས་མཉམ་པའི་རྒྱུ་
འབྲས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
རང་ལུགས་ནི། དཔེར་ན་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་སྐྱེས་པའི་རོ་གཟུགས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱང་
ཡིན་ལ་དུས་མཉམ་པའང་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ། གཙོ་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་
ཡང་་་་་་་་་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་ལས་ཚོར་བ་ད་ལྟར་བ་འབྱུང་ཞིང་། ཚོར་བ་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་ལས་མིག་ཤེས་ད་ལྟར་བ་འབྱུང་བ་ལྟ་

བུའོ།།་་་་་་་་ཕན་ཚུན་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་དག་གི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱང་ཡིན་ལ། ལྷན་ཅིག་
མི་འབྲལ་བར་འབྱུང་བས་དུས་མཚུངས་པའང་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་བསྟན་པའི་་་་་་་་མདོ་ལས། ཡིད་

ལ་བྱེད་པ་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་པ་དང་། རེག་
པ་ལས་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་པས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཡང་བསྟན་ཞིང་། འདི་ཉིད་

ལས། མཐུན་པར་རྟོགས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དེ་ཡང་་་་་་་་་ཞེས་པའི་རྗེས་སུ། དུས་འདྲ་བ་གཉིས་
ཡིན་གྱི། དུས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དུས་མཉམ་དུའང་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྫས་མཚུངས་པ་་་་་་་་་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། དེ་ལྟར་་་་་་་་ཡིན་ན། རྒྱུ་འབྲས་རྫས་
གཅིག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྫས་མཚུངས་པའང་་་་་་་་་མིག་ཤེས་རྫས་གཅིག་དང་ཚོར་བ་རྫས་གཅིག་མཚུངས་པ་ལྟ་
བུའོ།།་་་་་་་་རིགས་འདྲ་གྲངས་མཉམ་པ་ལ་བརྗོད་ཀྱི། སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་རྫས་གཅིག་པ་ནི་་་་་་་་་དེ་ལྟར་་་་་་་་མི་འདོད་དེ། གལ་ཏེ་རྒྱུ་ལ་འབྲས་གནས་ན། །ཟན་ཟ་
མི་གཙང་ཟ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཙོ་འཁོར་རྫས་གཅིག་ཏུ་

འདོད་པ་ལྟར་ན་རྫས་ལ་རྣམ་པ་མཚུངས་ཤིང་། ངོ་བོ་ཁྱད་པར་རིག་པའི་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཀྱིས་སོ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

85

སོར་འབྱེད་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་གསུངས་པའང་བཏགས་པ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་རྟེན་དང་དམིགས་
རྣམ་མཚུངས་པ་་་་་་་་་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། དེ་ལྟར་་་་་་་་ཡིན་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སྐྱེས་པའི་ཚོར་

བའང་མིག་ཤེས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། མིག་ལ་བརྟེན་ཅིང་གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་སོ་སོར་
རྣམ་པར་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་རིག་པ་ཡིན་པར་ནི་མ་

གྲུབ་་་་་་་་་པས་མིག་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་་་་་་་་ཅིང་། ཁྱད་པར་རིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་་་་་་་་་ཚོར་བ་་་་་་་་སེམས་ལས་བྱུང་བར་གྲུབ་པོ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟར་བཤད་ཟིན་པ་དང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་དགག་

སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་མང་པོར་རང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་གཉི་ག་སྨོས་པ་ནི། རྣམ་གྲངས་ལ་མཁས་པས་

ཤེས་རབ་འཕེལ་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། འདི་ནི་བདེན་གྱི་གཞན་ནི་གཏི་མུག་གོ་ཞེས་
བྱ་བར་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་གཟུང་ཞིང་། གང་ལུང་རིགས་དང་མཐུན་པ་དེ་ཉིད་འཐད་ལྡན་དུ་
གཟུང་བར་བྱའོ། །་་་་་་་་ཞེས་པའང་གདམས་པའོ།།
གཉིས་པ་་་་་་་་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱི་
བཞེད་ཚུལ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི།་་་་་་་་སྔོན་གྱི་མཐའ་ལས་གཅིག་
བརྩམས་ན་ཐོག་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རིང་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་རེ་རེ་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཅིག་ཏུ་རྒྱུ་བ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་མེད་པ་དང་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལུས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་དང་མིག་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་ཕུག་ན་ཉལ་བ་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་བསྡུ་བར་རོ།། རིང་

དུ་འགྲོ་ཞིང་གཅིག་པུར་རྒྱུ། །གདུལ་དཀའི་སེམས་ནི་རབ་འདུལ་བྱེད། །ཅེས་པ་དང་། སེམས་
ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ་ཞེས་པ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།་་་་་་་་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དོ་ཞེས་བཀའ་བསྩལ་པས། སེམས་ཅན་རེ་རེའི་རྒྱུད་

ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི་རྫས་གཅིག་པུ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རྣམ་ཤེས་དུ་མར་མངོན་པ་ནི་དབང་པོ་
དུ་མ་ལ་བརྟེན་ཅིང་ཡུལ་དུ་མ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། བུ་ག་དུ་མ་ཅན་གྱི་ཁང་བར་
སྤྲེའུ་གཅིག་བཅུག་པའམ། མར་མེ་གཅིག་བཏེག་པ་ན་དུ་མར་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་སེམས་འདི་ཉིད་གནས་སྐབས་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

86

སུ་འབྱུང་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་རྫས་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྨ་བྱའི་མདོངས་སྣ་ཚོགས་སུ་
སྣང་ཡང་སྒྲོའི་ངོ་བོར་གཅིག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་མོད། དེ་ནི་དབུས་མཐའི་ཊཱི་ཀཱར།
གཅིག་བུ་ཡིན་ལ་དབྱེར་ཡོད་པའི་སྣ་ཚོགས་ཀྱང་ཡིན་པ་ནི་འགལ་ལོ་ཞེས་པའི་རིགས་པ་དང་།

མདོ་ལས་ཀྱང་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་སེམས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་
པའི་ཆོས་འདི་རྣམས་འདྲེས་པ་སྟེ། མ་འདྲེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་འདྲེས་པ་ནི་ཐ་དད་ཕན་
ཚུན་ཕྲད་པ་ལ་རུང་གི་གཅིག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ལུང་གིས་ཀྱང་བཀག་ཅིང་། དབུ་མ་ཕུང་

པོ་ལྔ་བ་ལས་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་སེམས་ཀྱི་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས། སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བའོ་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་

བ་ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུང་སྟེ་བཀག་གོ། །ཡང་བཙུན་པ་དཔལ་ལེན་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་སེམས་པ་རྣམས་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེའོ་ཞེས་
གསུང་པས་དེ་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ཅིང་གཞན་ནི་ལོགས་པར་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་ཅེས་
གསུངས་པའང་མི་འཐད་དེ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར། ཆོས་ཐམས་ཅན་ནི་འདུན་པའི་རྩ་བ་ཅན་
ཡིན་ལ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ། རེག་པའི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཅན། དྲན་པའི་བདག་པོ་ཅན།
ཞེས་སེར་ཐལ་པའི་ལུང་དྲངས་ནས་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་རེག་པ་རྫས་སུ་མེད་དོ་
ཞེས་གསུངས་པའང་མི་རིགས་ཏེ། ས་བཅུ་བའི་་་་་་་་མདོ་ལས་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
ཕུང་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་རེག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སོ། །ཞེས་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བཙུན་པ་རེངས་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྫས་སུ་མེད་
དོ། །ཞེས་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྐྱེ་མཆེད་དུ་བསྟན་པ་ལས་་་་་་་་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་
བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་་་་་་་་་མཁན་ཆེན་ཆོས་རྗེའི་གསུང་གིས་་་་་་་་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་

དགོངས་པས་སེམས་སེམས་བྱུང་རྫས་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པར་མངོན་ཏེ། ཡིད་ཤེས་རྟོགས་པའི་

འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྟོག་མེད་ཡིན་ན། དེས་རང་མཚན་དང་། རྟོག་པས་སྤྱི་མཚན་འཛིན་
པས་དམིགས་རྣམ་མི་མཚུངས་པར་འགྱུར་ལ། རྟོག་པ་ཡིན་ན་རྒྱུད་གཅིག་ལ་རྟོག་པ་དུ་མ་དུས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

87

ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པར་ཐལ་བ་ལས། རྣམ་འགྲེལ་དུ། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད། །
ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུའང་བདེ་ཞིང་། འདི་ཉིད་དུའང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་སྟེ་ཞེས་པ་ནས། དཔྱོད་པ་སེམས་ཞིབ་པའོ་ཞེས་པའི་བར། སེམས་བྱུང་རྣམས་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་དུ་སྟོན་པ་དུ་མ་ཞིག་འབྱུང་ལ། བསྡུ་བར་རྫས་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་ནི་

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་སྒོ་བསྟུན་པ་སྟེ། དོན་གསང་དུ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
པ་དང་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་ཡང་བྱས་ནས་མཛད་དོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་མོད། བཅོམ་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ།་་་་་་་་འགའ་ཞིག་ནི་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་བཞེད་པའང་།
ཡིད་ཤེས་ལྟ་བུ་གཙོ་བོ་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་པ་ལ་དགོངས་ནས། དེ་དག་
རྣམས་ཀྱང་རིགས་མཐུན་པའི། །རྣམ་པར་ཤེས་ལ་ངེས་པར་འགྱུར། །འདི་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
རྣམས། །རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་ཡང་དག་རྟོགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་བྱུང་ཐ་དད་
རྒྱུན་དག་པ། །ཐ་དད་རྣམ་གཞག་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར། ཤཱཀྱ་བློ་གྲོས་་་་་་་་སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་ལ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་སོ་སོ་ཐ་དད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་
པ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ནི་རྫས་ཐ་དད་དུ་འཆད་དོ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཡང་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་དུ་བཞེད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། དབུ་མ་ཕུང་

བོ་ལྔ་བར།་་་་་་་་གཙོ་བོ་སེམས་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཇི་ལྟར་ཤེས།་་་་་་་་ཞེ་ན། གང་སེམས་ཀྱི་
བྱ་བའི་ངོ་བོ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་རང་རྒྱུད་དུ་གྲུབ་པ། སེམས་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་དང་། དད་པ་སེམས་ཀྱི་དྭངས་པ་དང་། རྟོག་པ་སེམས་རྩིང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་བརྗོད་པས། སེམས་ལས་བྱུང་བ་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་། དོན་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས་སོ་ཞེས་པ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་ནི། རྣམ་པར་གཏན་ལ་

དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། དགེ་སྦྱོང་དང་བྲམ་ཟེ་ལ་ལ་མིང་ལས་སེམས་ཙམ་ཞིག་རྫས་སུ་འདོད་ལ། སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི་མི་འདོད་པ་གང་དག་ཡོད་པ་དེའང་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

88

ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་ནས། བསྡུས་པ་ནི། ལྔ་ཉིད་འཐད་པ་མེད་ཕྱིར་དང་། །དེ་ཡི་
གནས་སྐབས་སྐྱོན་ཕྱིར་དང་། །བྱེད་རྒྱུ་བྱེ་བྲག་མེད་ཕྱིར་དང་། །ལུང་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྫས་སུ་མེད་ན་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་གསུམ་རྣམ་ཤེས་སུ་འདུས་པས་ཕུང་བོ་ལྔའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཅི་སྟེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེ་
བྲག་ལས་སྔར་རྟོག་ན། གནས་སྐབས་དེ་དག་ཕན་ཚུན་བྱེད་ལས་ཐ་དད་ཡོད་ན་ནི་མཚན་ཉིད་མི་

འདྲ་བས་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ཅིང་། མེད་ན་ཡང་གནས་སྐབས་ཐ་དད་དུ་བརྟག་པ་དོན་མེད་པའི་
སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་གནས་སྐབས་སྣ་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བའི་
བྱེད་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་ལས། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་
གིས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཅིག་
ལ་ནི་འཆིང་བྱ་འཆིང་བྱེད་གཉིས་མ་གྲུབ་པས་དེ་དག་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་ལུང་ལས།
ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་སེམས་པ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཅིག་ལ་ནི་ལྷན་
ཅིག་དང་འདྲེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་མི་རུང་བས་དེ་དག་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་
ཡང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཉོན་
མོངས་པ་རྣམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་སྤང་དུ་མི་རུང་བས། གཏན་རྣམ་པར་
མི་འདག་པའི་ཡང་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་རྫས་
ཐ་དད་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཐ་དད་ཀྱང་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལྟར་འདིའོ་ཞེས་ལོགས་སུ་བསྟན་པ་མེད་པས། ཁྱད་པར་ཡོངས་སུ་གཅད་པར་དཀའ་བས། དབང་པོ་གཟུགས་དྭངས་པ་ལ་འཇོག་པ་ལྟར་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་དང་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཛོད་
འགྲེལ་ལས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ནི་ཕྲ་བས། དེ་ནི་རེ་ཞིག་རྒྱུན་

ལའང་ཡོངས་སུ་གཅད་པར་དཀའ་ན། སྐད་ཅིག་ལ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། རེ་ཞིག་སྨན་ལ་སོགས་
པ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ལའང་། རོ་མང་པོ་ཅན་ཁ་ཅིག་གི་རོའི་ཁྱད་པར་དབང་པོས་གཟུང་བར་
བྱ་བ་རྣམས་ཀྱང་ངེས་པར་གཟུང་བར་དཀའ་ན། ཆོས་གང་དག་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་ཞིང་བློས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

89

གཟུང་བར་བྱ་བ་རྣམས་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་དེ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། སེམས་ལས་རྫས་གཞན་པའི་སེམས་བྱུང་ཡོད་ན། ས་བཅུ་པ་ལས།་་་་་་་་ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་འདི་ལྟ་སྟེ་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་སེམས་ཙམ་མོ། །ཞེས་པ་
དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་སེམས་བྱུང་རྣམས་སེམས་སུ་སྡུད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་སྟོན་པ་སྟེ། ཉི་ཤུ་པའི་

འགྲེལ་པ་ལས། སེམས་དེའང་འདིར་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་བཅས་པ་ལ་དགོངས་པའོ། །ཙམ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་པ་ནི་དོན་དགག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་། སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས།་་་་་་་་སེམས་ཉིད་གཉིས་སུ་སྣང་བ་སྟེ། །དེ་བཞིན་ཆགས་སོགས་སྣང་བའམ། །དད་ལ་སོགས་
པར་སྣང་བར་འདོད། །ཉོན་མོངས་དགེ་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་སེམས་ཉིད་གནས་སྐབས་

སེམས་བྱུང་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་

སུ་ཕྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་སེམས་ཀྱི་སྒྲ་རྣམ་ཤེས་དང་ཀུན་གཞི་དང་ཡིད་

ཤེས་དང་རིག་པ་ཙམ་ལའང་འཇུག་པ་ལས། འདིར་ནི་རིགས་པ་ཙམ་ལས་གཞན་པའི་གཟུང་

འཛིན་དང་། ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་མེད་དོ་ཞེས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་། སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུང་རབ་ལས། སེམས་
ལས་བྱུང་བ་དག་ལ་ཡང་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་སེམས་བཏུལ་ན་ལེགས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་སེམས་ལས་
བྱུང་བའང་མི་འདུལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་སེམས་ཀྱིས་ཁྲིད་ཅེས་ཀྱང་
གསུངས་ཏེ། །ཚོར་བ་དང་སྲེད་པ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་མི་འཁྲིད་པའང་
མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་སེམས་ཚོར་བ་དང་རྫས་མི་གཅིག་ན་མྱོང་བ་མ་ཡིན་པས་

བེམ་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་་་་་་་་་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་རྣམས་མྱོང་བར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཞིང་འདྲེས་པས་མྱོང་བར་བྱེད་པ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཁ་ཅིག་འདོད་དོ། །ཁ་ཅིག་ཚོར་བ་ནི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་ལ། གཞན་རྣམས་ནི་ཚོར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།་་་་་་་་མ་

ངེས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདུ་ཤེས་དང་མི་གཅིག་ན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

90

མཚན་འཛིན་ལས་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་གཙོ་འཁོར་ངེས་པར་བྱ་བ་ནི། གཙོ་བོ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་བྱས་བའི་འཁོར་དུ། སེམས་བྱུང་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་པོ་གང་དང་གང་འབྱུང་ཚུལ་བརྩི་བ་ཡིན་

ལ། དེ་ཡང་དང་པོ་་་་་་་་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་ནི། ཀུན་འགྲོ་ལྔ་ཁོ་ན་འབྱུང་གི་དེ་ལས་གཞན་རྣམས་མི་འབྱུང་སྟེ། ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལྔ་ནི་དམིགས་པ་ཡོངས་སུ་ཆད་པས་དམིགས་

པ་ཡོངས་སུ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བཅུ་གཅིག་དགེ་བ་དང་། དྲུག་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉི་ཤུ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་་་་་་་་་ཀུན་གཞི་་་་་་་་ལུང་མ་བསྟན་དང་ངོ་བོ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བཞི་གཞན་འགྱུར་གྱི་གདགས་གཞི་་་་་་་་་སེམས་པ་འཚོལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་དང་མི་

ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་འཁོར་དུ། ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་། རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་
པ་དྲུག་གི་ནང་ནས་འདོད་ཆགས་དང་ང་རྒྱལ་དང་མ་རིག་པ་དང་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་རྣམས་
འབྱུང་སྟེ། དོན་གསང་དུ། འདིའི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ནི་དགུ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལས་
གཞན་མི་འབྱུང་བ་ནི། ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལྔ་དང་ཕལ་ཆེར་དམིགས་རྣམ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་
དང་། བཅུ་གཅིག་དགེ་བ་ནི་ལུང་མ་བསྟན་དང་ངོ་བོ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩ་བའི་ཉོན་
མོངས་ཁོང་ཁྲོ་ནི་མི་དགེ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཞིང་། ཐེ་ཚོམ་ནི་མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པ་ཅན་
ཡིན་ལ། ཉོན་ཡིད་་་་་་་་དེ་དག་་་་་་་་་ལས་ལྡོག་པ་་་་་་་་དང་རྣམ་པ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྟ་བ་གཞན་
བཞི་གདགས་གཞི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྫས་གཉིས་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱད་པར་ལྟ་བ་ཀུན་
བརྟགས་གསུམ་མཐོང་སྤང་ཡིན་ཞིང་། ཡིད་ནི་སྒོམ་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལས་བཟློག་པ་་་་་་་་ཉེ་
བའི་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སྤྱིར་བཏང་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་རླབས་ཅུང་ཟད་བྲི་བ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་སུ་འཇོག་པ་ལྟར་ན། ཉོན་ཡད་ལ་དེ་མེད་པས་ཉི་ཤུ་པོ་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་ཞིང་། དམིགས་བསལ་ནི།

ིངའོ་སྙམ་པ་ལ་བཏགས་པའ་གཡེང་བ་དང་། ཆགས་རིངས་ལ་བཏགས་པའྨོ་བག་མེད་དང་། འདོད་ ི

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

91

ཆགས་ལ་བཏགས་པའི་རྒོད་པ་དང་། གཏི་མུག་ལ་བཏགས་པའི་མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ་དང་།
རྨུགས་པ་རྣམས་འབྱུང་སྟེ། བག་མེད་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་ཚུལ་མཛོད་དང་ཡང་མཐུན་པ་ཉིད་དོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་འཇུག་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་ལྟ་འདོད་མེད་པར་གཟུགས་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་རྐྱེན་ཉེར་
གནས་དང་། ལྟ་འདོད་ཡོད་པས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་ཡིད་སྔོན་སོང་གཉིས་ལས། དང་པོའ་ིའཁོར་དུ་ཀུན་འག་ལྔ་ལས་གཞན་མྲོ་འབྱུང་སི ། འབྱུང་ལོང་མེད་པའྟེ་ིཕྱིར་རོ། །གཉས་པ་ལ།

ིསྒོ་

ལྔ་དང་ཡིད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་་་་་་་་སྒོ་ལྔ་་་་་་་་་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་་་་་་་་དགེ་བའི་འཁོར་དུ་དང་པོ་ཉེར་གཅིག་རྟོག་
དཔྱོད་གཉིས་ཏེ་སྤྱི་རིགས་ལ་ཉེར་གསུམ་འབྱུང་ངོ་། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་འཁོར་དུ་དང་པོ་བཅུ་དང་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དུག་གསུམ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བཅུ་ཚན་ཕྱི་མ་དང་། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཏེ་རྐྱེན་ཇི་ལྟ་བར་ཉི་ཤུ་རྩ་

ལྔ་འབྱུང་ངོ་། །
གསུམ་པ་་་་་་་་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་འཁོར་དུ་དང་པོ་བཅུ་རྟོག་དཔྱོད་དེ་བཅུ་གཉིས་

འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་་་་་་་་ཡིད་ཤེས་་་་་་་་་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་་་་་་་་དགེ་བའི་འཁོར་དུ་འདོད་ཁམས་སུ་དང་པོ་
ཉེར་གཅིག་དང་། བཞི་གཞན་འགྱུར་ཏེ་ཉེར་ལྔ་འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་་་་་་་་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་འཁོར་
དུ་སྤྱི་རིགས་ལ་དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་ལས་གཞན་བཞི་བཅུ་འབྱུང་ངོ་། །གསུམ་པ་་་་་་་་མ་བསྒྲིབས་ལུང་

མ་བསྟན་ལ་དང་པོ་བཅུ་དང་ཕྱི་མ་བཞི་འབྱུང་ངོ་། །དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ལས་བརྩམས་ཏེ་དཔྱད་པ་ལས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་ཤེས་ལ་འགའ་ཞིག་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བ་འདི་

རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་། བཞི་པ་་་་་་་་ས་དང་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མཛོད་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལྔ་ནི་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཐམས་ཅད་ལ་ཚོགས་པར་འབྱུང་བས། སྤྱིའི་ས་མང་པོ་པ་བཅུ་དང་། བཅུ་གཅིག་དགེ་བའི་གཏི་མུག་མེད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཏུ་འདུ་ཞིང་།

གཞན་རྣམས་དགེ་བའི་སེམས་རྟག་ཏུ་འབྱུང་བས་ཁྱད་པར་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་པ་བཅུ་དང་། མ་
རིག་པ་དང་། རྨུགས་པ་དང་། རྒོད་པ་དང་། མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ་དང་། བག་མེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྟག་ཏུ་འབྱུང་བས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་མང་པོ་པ་དྲུག་དང་། ངོ་ཚ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

92

མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་ནི་མི་དགེ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བས། མི་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་པ་གཉིས་

དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བཅུ་ཚན་དང་པོ་ནི་མ་རིག་པ་ཙམ་དང་སྒོམ་སྤང་དང་ཡིད་ཀྱི་ས་པ་
ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པ་བཅུ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། བརྗེད་ངེས་དང་
རྣམ་གཡེང་དང་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་
ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་སོགས་ལ་འདོགས་པས་རྫས་ལ་སོགས་པར་མི་བགྲང་སྟེ། དེ་ལྟར་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སྡེ་ཚན་ལྔར་ཕྱེ་བ་ནི་སའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། འདོད་
པའི་དགེ་བའི་སེམས་ལ་ནི། །རྟོག་དང་དཔྱོད་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཉི་ཤུ་
གཉིས། །ལ་ལ་དག་ཏུ་འགྱོད་པ་བསྣན། །ཞེས་པ་ལྟར་འདོད་པའི་དགེ་བའི་སེམས་གཅིག་ལ།

སྤྱིར་ས་མང་པོ་པ་བཅུ་དང་། དགེ་བའི་ས་མང་པོ་པ་བཅུ་དང་། རྟོག་དཔྱོད་དེ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་

ངེས་པར་འབྱུང་ཞིང་། ཁ་ཅིག་ཏུ་འགྱོད་པའང་བསྣན་པས་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་འབྱུང་ངོ་། །མི་དགེ་ལ་
ནི་མ་འདྲེས་དང་། །ལྟ་དང་ལྡན་ལ་ཉི་ཤུ་འབྱུང་། །ཉོན་མོངས་བཞི་དང་ཁྲོ་སོགས་དང་། །འགྱོད་
པ་ལྡན་ལ་ཉི་ཤུ་གཅིག །ཅེས་པ་ལྟར་མི་དགེ་བའི་སེམས་མ་འདྲེས་པ་ལ། སྤྱིར་ས་མང་པོ་པ་
བཅུ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ས་མང་པོ་པ་དྲུག་དང་། མི་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་པ་གཉིས་དང་། རྟོག་
དཔྱོད་གཉིས་ཏེ་ཉི་ཤུ་འབྱུང་ཞིང་། མི་དགེ་བ་་་་་་་་དེ་ཉིད་ལྟ་བ་ཕྱི་མ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ལའང་ཉི་ཤུ་

འབྱུང་ངོ་། །འདྲེས་པའི་མི་དགེ་བ་ལ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་ཐེ་ཚོམ་གང་རུང་དང་
ལྡན་པ་ཡིན་ན། གང་ལྡན་པ་་་་་་་་དེ་ཉིད་བསྣན་པས་ཉེར་གཅིག་གམ། ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་
པ་ཆུང་ངུའི་ས་པ་བཅུ་གང་རུང་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ན་་་་་་་་་གང་རུང་་་་་་་་དེ་དག་བསྣན་པས་ཉེར་གཅིག་

གམ། འགྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ན་དེ་བསྣན་པས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་འབྱུང་ངོ་། །བསྒྲིབས་ལ་བཅོ་
བརྒྱད་ལུང་མ་བསྟན། །གཞན་ལ་བཅུ་གཉིས་དག་ཏུ་འདོད། །གཉིད་ནི་ཀུན་ལ་མི་འགལ་ཕྱིར།
གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་བསྣན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་འདོད་པའི་ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
བསྒྲིབས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་ལ་ས་མང་པོ་པ་བཅུ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ས་མང་པོ་པ་དྲུག་དང་། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་དང་བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་ཞིང་། མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ལ་ས་མང་པོ་པ་བཅུ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

93

དང་། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཏེ་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་ངོ་། །གཉིད་ནི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་ཐམས་
ཅད་དང་མི་འགལ་བས་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་དེའང་བསྣན་པས་ན་གྲངས་རེ་རེ་འཕེལ་ལོ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་དེ། ཕལ་ཆེ་བ་སྔར་བཤད་པ་རྣམས་དང་ཡང་མཐུན་པ་ཉིད་དོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་པ་ལ། ཁམས་དང་སའི་བྱེ་བྲག རྫས་དང་བཏགས་པའི་ཁྱད་པར། གྲངས་དང་རིམ་པ་དཔྱད་པ། ངེས་པའི་ཚིག་གིས་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་དེ། གསུམ་ན་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཇི་ཙམ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པ་ཡིན་ལ། དེའང་འདོད་པའི་ཁམས་ན་སྤྱི་
རིགས་ནས་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་ཚང་བར་ཡོད་དོ། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་
བཅོམ་ལྡན་སོགས་་་་་་་་གསུངས་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡིད་ཀྱི་
སར། དད་པ་ནས་རྣམ་པར་མི་འཚེ་བའི་བར་ས་ཐམས་ཅད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མཛོད་
ལས་ཀྱང་། འདོད་པའི་དགེ་བའི་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་སུམ་ཅུ་རྩ་དགུ་ཡོད་ཅིང་། གཞན་བཅུ་གཉིས་མེད་དེ། རྒྱུད་ཞི་གནས་ཀྱིས་བརླན་
ཞིང་་་་་་་་་འདིས་བདག་དང་བདག་གི་བཤེས་ལ་གནོད་པ་བྱས་སོ་བྱེད་དོ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དྲུག་དང་བདག་གི་དགྲ་ལ་ཕན་

བཏགས་སོ་འདོགས་སོ་འདོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུམ་སྟེ།་་་་་་་་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པ་་་་་་་་་དགུ་་་་་་་་མེད་པས་ཁོང་ཁྲོ་དང་དེ་ལས་བཏགས་པའི་ཁྲོ་བ་དང་འཁོན་འཛིན་དང་འཚིག་པ་དང་ཕྲག་དོག་དང་རྣམ་
པར་འཚེ་བ་རྣམས་མེད་ལ། ཡོ་བྱད་ཀྱི་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བས་སེར་སྣ་མེད་ཅིང་། མི་དགེ་བ་
མེད་པས་ངོ་ཚ་བ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་དང་འཆབ་པ་རྣམས་མེད་དོ། །འགྱོད་པ་དང་གཉིད་

ཀྱང་མེད་དེ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྨུགས་པ་དང་རྒོད་པའང་
་་་་་་་་མེད་པར་མེད་དེ།་་་་་་་་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ་མ་རིག་པ་དང་སྲེད་པ་ཤས་ཆེ་བའི་བསམ་གཏན་ཡོད་
ཅིང་དེ་དག་ལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། རྨུགས་རྒོད་རྒྱགས་པ་ཁམས་གསུམ་པ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོའི་ཡང་དངོས་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་ནི་རྟོག་པའང་མེད་དོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་

པ་ཡན་ཆད་ན་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔ་ཡོད་ཅིང་གཞན་བཅུ་དྲུག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

94

པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་དེ་དག་མེད་ཅིང་། འཁོར་གྱི་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བས་གཡོ་སྒྱུའང་མེད་དོ། །དང་པོ་མན་ཆད་ན་གཡོ་སྒྱུ་མེད་དེ། འདོད་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན། །གཡོ་སྒྱུ་ཚངས་པས་འདྲིད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་་་་་་་་་རྟ་ཐུལ་གྱིས་ཚངས་པ་ལ། འབྱུང་བ་རྣམས་གང་དུ་འགགས་དྲིས་པ་ན། ཁོ་བོ་
ནི་ཚངས་པའོ། །ཚངས་ཆེན་ནོ། །དབང་ཕྱུག་གོ། བྱེད་པ་པོའོ། །སྤྲུལ་བ་པོའོ། །འབྱིན་བྱེད་དོ། །འབྱིན་པ་པོའོ། །དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཕ་

ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལན་བཏབ་པ་་་་་་་་ལྟར་རོ། །དེ་དག་ནི། དེ་ལས་འགྱོད་གཉིད་མི་དགེ་རྣམས། །བསམ་
གཏན་དང་པོ་དག་ན་མེད། །རྟོག་པའང་བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན། །དེ་ཡི་གོང་ན་དཔྱོད་པའང་མེད། །ཅེས་པ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་དོ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་ན་རྟོག་དཔྱོད་མེད་ན་ངག་བརྗོད་པ་དང་ཐོས་བྱུང་ཞི་རགས་སུ་སྒོམ་པའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མཛོད་ལས། གཉིས་པ་སོགས་ན་
ལུས་མིག་དང་། །རྣ་བའི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་རིག་སློང་། །གང་ཡིན་དེ་ནི་དང་པོར་གཏོགས། །ཞེས་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟོག་དཔྱོད་དྲངས་ནས་བྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་། ཡིད་ཀྱི་་་་་་་་ས་ལས་ནི། རྟོག་
དཔྱོད་མེད་པའི་ཏིང་འཛིན་རྟོག་དཔྱོད་དང་བཅས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ལྡན་པས་དེ་ལས་ལངས་པ་ན། དེ་ཀུན་འབྱུང་ལས་ལངས་པའི་རྣམ་ཤེས་དེ་ལ་སྤྱོད་པ་དེ་ཡང་རྟོག་དཔྱོད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ས་བོན་ལྡན་པ། ས་དེ་རྟོག་དཔྱོད་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་

ཡང་རྟོག་དཔྱོད་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རྟོག་དཔྱོད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ།།་་་་་་་་རྟོག་དཔྱོད་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་དེ་དག་མེད་པའི་ས་ཞེས་བྱའི། ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་མེད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་རྫས་ཡོད་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ནི། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་རིགས་པས་
གྲུབ་པ་དང་བརྟན་པ་དང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་བཞི་ལས། འདིར་ཕྱི་མ་ཁོ་ནས་རྫས་ཡོད་
དུ་འཇོག་སྟེ། གཞན་དུ་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྫས་
ཡོད་དུ་ཐལ་ཞིང་། འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བའང་བརྟན་པའི་ཕྱིར་རྫས་ཡོད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་
བཞིན་དུ་བཏགས་ཡོད་ཀྱང་བཞི་ལས། གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལྟ་བུ་
དང་། མེད་བཞིན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་བདག་དང་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་
བཏགས་པ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་གྱི། ཆ་ལ་བཏགས་པ་གདགས་གཞིའི་ཆོས་ཀྱི་དུམ་བུ་མ་དོར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

95

བ་སྟེ། སློབ་དཔོན་བློ་བརྟན་གྱིས། གང་ཞིག་རང་གི་རྒྱུད་ལོགས་སུ་གྲུབ་པ་རྫས་ཡོད་དང་། རང་
གི་རྒྱུད་ལོགས་སུ་མ་གྲུབ་པ་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་རྫས་ཡོད་ནི། ལྔ་ཚན་དང་པོ་གཉིས་དང་། གཏི་མུག་མེད་པ་དང་བག་ཡོད་པ་དང་བཏང་སྙོམས་དང་རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་མ་

གཏོགས་པའི་དགེ་བ་བདུན་དང་། ལྟ་བ་མ་གཏོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ལྔ་དང་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་ཏེ།
གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་རྐྱ་ཐུབ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཏགས་ཡོད་ནི། དགེ་བ་ལྷག་མ་བཞི་དང་།

ཉོན་མོངས་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཉི་ཤུ་དང་། བཞི་གཞན་འགྱུར་དང་ཉི་ཤུ་རྩ་

དགུ་སྟེ། རང་གི་ངོ་བོ་བློ་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་གདགས་གཞིའི་ཆོས་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བསྡུ་བར། ངོ་ཚ་བ་མེད་པ་དང་འཁྲེལ་མེད་པ་དང་མ་དད་པ་དང་ལེ་ལོ་རྫས་ཡོད་དུ་གསུངས་པ་ནི་ནུས་པ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པའོ། །
གསུམ་པ་ལ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པ་དང་། སྡེ་ཚན་དྲུག་ལ་གོ་རིམ་ངེས་པ་
འཆད་པ་ནི། བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་གཞག་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་ལ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་སུ། ཉེས་རྩོམ་ཁྲོ་བས་བསླད་པ་དང་། །སྐྱོན་བརྗོད་པ་འཕྱ་སྐྱེན་པ་དང་། །སྤུངས་མེད་པ་སེམས་རྙོག་པ་དང་། །མི་འཆི་བའི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལ་
གཞི་བསྡུ་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་ཡང་དྲངས་ནས་འདི་དང་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་གཞག་མཛད་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་དུ་གསུངས་པའི་ཡང་འགའ་ཞིག་འདི་རྣམས་སུ་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར་དང་། བསྡུ་བ་
ལས། ལོག་པར་འདུན་པ་དང་ལོག་པར་མོས་པ་དང་ལོག་པར་དྲན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་བྱུང་གཞན་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ནི། སེམས་ལ་རག་ལས་ཤིང་སེམས་ལས་སྐྱེས་པའམ། སེམས་ལས་འཐོན་ཞིང་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བས་ན་སེམས་བྱུང་ཞེས་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ཕན་ཚུན་རྒྱུ་འབྲས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཀྱང་སེམས་བྱུང་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། འགའ་ཞིག་རྒྱུན་

ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་འདེབས་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གཉི་ག་ལ་རྒྱུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

96

གསང་ལས། སེམས་བྱུང་ལ་རྒྱུན་མེད་པ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་གཞི་ལྟར་རྒྱུན་བརྟན་པ་མེད་
པས། བག་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བ་ལ་དགོངས་པའོ། །
རྩོད་པའི་ལན་ནི། ངེས་ཚིག་ལ་ཁྱབ་པ་མི་བརྩི་སྟེ། མ་ཧེ་ལ་ས་སྟེང་ཉལ་དང་། གླང་པོ་ཆེ་
ལ་ལག་ལྡན་ཞེས་བརྗོད་པ་་་་་་་་་ན་ས་ལ་ཉལ་བ་ཐམས་ཅད་མ་ཧེ་དང་། ལག་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་གླང་བོ་ཆེར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པ་་་་་་་་ལྟར། ཡང་ན་ཆུ་བོའི་རླབས་་་་་་་་་ཆུ་བོའི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་པ་་་་་་་་བཞིན་དུ། སེམས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་
ཡིན་པས་ན་སེམས་བྱུང་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །སྤྱི་དོན་འདི་རྣམས་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་གྱི་རྗེས་སུ་
བཤད་ནའང་ལས་དང་པོ་པ་ལ་ཅུང་ཟད་རྣམ་པ་གསལ་ལོ། །
གཞུང་དོན་ལ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ། ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན། སོ་སོའི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བཤད། བྱེད་ལས་ཀྱིས་
བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ན། སུམ་ཅུ་པར། ཀུན་ཏུ་འགི་དང་ ྲོ བྱེ་བྲག་ངེས། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་དགེ་བ་དང་། །
དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཉེ་ཉོན་མོངས། །ཞེས་པ་དང་། ཕུང་པོ་ལྔ་པར། བཞི་ནི་གཞན་དུ་ཡང་ངོ་
ཞེས་པ་ལྟར་སྡེ་ཚན་དྲུག་ཏུ་བྱས་ནས་སྟོན་པ་ལ། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པར་བཤད་པའི་ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་གཙོ་ཆེ་བའི་སེམས་པ་དང་། འཆད་བཞིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་།
རེག་པ་དང་ལྔ་ནི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་ན་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁམས་
གསུམ་པའི་དགེ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། ལུང་མ་བསྟན་དང་། འདོད་པའི་མི་དགེ་བ་དང་།
ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཐམས་ཅད་མྱོང་བ་དང་། མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་། ཡུལ་ལ་གཡོ་བ་དང་། དམིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་གསུམ་

འདུས་པ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་ནི། སེམས་བྱུང་གང་ཞིག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
དགེ་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྫས་ཡོད་དམིགས་ཡུལ་སོ་སོར་མ་ངེས་པའོ། །འདུན་པ་དང་། མོས་པ་དང་། དྲན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་ལྔ་ནི་ཡུལ་སོ་སོར་་་་་་་་་དང་
པོ་གསུམ་་་་་་་་ངེས་པ་སྟེ། བསམ་པ་དང་། ངེས་པ་དང་། འདྲིས་པ་དང་་་་་་་་་ཕྱི་མ་གཉིས་་་་་་་་བརྟག་པར་བྱ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

97

བའི་ཁྱད་པར་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་ནི། གང་ཞིག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བ་དང་
ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་རྫས་ཡོད་དེའི་རིགས་ཀུན་གཞི་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པའོ། །
དད་པ་དང་། དང་པོ་གསུམ་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་། མ་ཆགས་པ་དང་། ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་། གཏི་མུག་མེད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། བག་ཡོད་པ་དང་།
བཏང་སྙོམས་དང་། རྣམ་པར་མི་འཆེ་བ་དང་བཅུ་གཅིག་ནི་དགེ་བ་སྟེ། མི་དགེ་བའི་གཉེན་པོ་
བྱེད་ཅིང་འབྲས་བུ་འདོད་པར་བྱ་བ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་ནི། གང་ཞིག་མཚུངས་པར་
ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སེམས་ཀྱང་དགེ་བར་འགྱུར་བའོ། །འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་
བ་དང་། ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་བཅུའི་ལྟ་བ་ལྔ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པས་དྲུག་ནི་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ་སེམས་
ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་ནི། གང་ཞིག་དེ་བྱུང་བས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་རབ་ཏུ་
མ་ཞི་བར་བྱེད་ཅིང་སྲིད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པའོ། །ཁྲོ་བ་དང་། འཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། འཆབ་པ་
དང་། འཚིག་པ་དང་། ཕྲག་དོག་དང་། སེར་སྣ་དང་། སྒྱུ་དང་། གཡོ་དང་། རྒྱགས་པ་དང་། རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང་། ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་པ་དང་། རྨུགས་པ་དང་། རྒོད་པ་དང་། མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ་དང་། བག་མེད་པ་དང་། བརྗེད་ངས་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་

པར་གཡེང་བ་དང་ཉི་ཤུ་ནི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པའི་ཆར་གཏོགས་ཤིང་ཉེ་བའམ་སེམས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་ནི། གང་ཞིག་དེ་བྱུང་བས་
སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་ཅིང་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །གཉིད་དང་།

འགྱོད་པ་དང་། རྟོག་པ་དང་། དཔྱོད་པའོ་ཞེས་པ་བཞི་ནི་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྐྱེན་གྱི་
དབང་གིས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཆར་དུ་འགྱུར་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
མཚན་ཉིད་ནི། གང་ཞིག་དེའི་རིགས་ཆོས་གསུམ་ཀ་དང་མི་འགལ་བ་བཏགས་ཡོད་ཅེས་པའོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ་དྲུག་སྟེ། ཀུན་འགྲོའི་ཁྱད་པར་ཡུལ་ངེས་དང་། །དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་ཉོན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

98

མོངས་དྲུག། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཉི་ཤུ་དང་། །གཞན་དུ་འགྱུར་བ་བཞི་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ཀུན་འགྲོ་ལྔའི་ཁྱད་པར། ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་ཕུང་པོ་རེ་རེར་རྒྱས་པར་བཤད་
ཟིན་ནས། འདིར་གསུམ་འཆད་པའི་དང་པོ་སེམས་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ། འགྲེལ་བར། སེམས་
ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་མཚན་ཉིད་བྱེད་ལས་ཀྱིས་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཐམས་
ཅད་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་པར་བྱ་ཞིང་། དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་མ་སྨོས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་
དཔྱད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་ཡང་མཚན་ཉིད་ནི། ཁབ་ལེན་དབང་གིས་ལྕགས་གཡོ་བ་
ལྟར་གང་གིས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་ཅིང་སྐུལ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་ཀྱི་
རྣམ་འགྱུར་ཡིན་ལ་སེམས་བྱུང་གཞན་གྱིས་ཀྱང་སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པས་དེ་གསལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡད་ཀྱི་ལས་རྣམ་ཤེས་ཀུན་ཏུ་གཡོ་བ་ལྟར་ ི བྱེད་པ་ས། སྐད་ཅྟེ ག་གཞན་དུ་མི་གནས་ཤིང་། །

ིབྱེད་མེད་ཡིད་ཀྱང་གང་གིས་ནི། །བྱེད་དང་བཅས་ལྟར་སྣང་བྱེད་པ། །སེམས་པ་དེ་ནི་ཡིད་ཀྱི་
ལས། །ཞེས་བཤད་དུ་་་་་་་་་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་་་་་་་་དྲངས་པ་ལྟར་རོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཇི་ལྟར་མངོན་པར་
འདུས་བྱས་པ་ལྟར་དད་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བ་དང་། ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བ་དང་། སྤྱོད་ལམ་ཕལ་བ་ལ་སོགས་པ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སེམས་གཡོ་ཞིང་འཇུག་པར་བྱེད་
པའི་ལས་ཅན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་་་་་་་་་དྲིས་ལན་མཚན་ཉིད་བྱེད་ལས་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་་་་་་་་སྦྱར་ཏེ། ཡིད་ལ་

བྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་དམིགས་པ་ལ་སེམས་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ།
དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཛིན་ཅིང་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །དེ་
ན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐོབ་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་་་་་་་་་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཀུན་འགྲོ་ཡིན་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་་་་་་་་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་འཛིན། ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་ཡུན་རིང་དུ་འཛིན་པ་
ཁྱད་པར་ཡན་ལ། ཡང་སེམས་པ་ནི་ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་ ི བྱེད་པ་རྒྱལ་པོ་བཞེངས་སུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་ས། ྟེཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་དམིགས་པ་ལ་ཁྱད་པར་དུ་གཏོད་པ་རྒྱལ་པོ་སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་ཁྲིད་པ་ལྟ་བུའོ། །
སྤྱིར་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བས་བརྗོད་པར་དཀའ་སྟེ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

99

མེ་ལོང་དུ། བུར་ཤིང་འོ་མ་བུར་སོགས་ཀྱི། །མངར་བ་ཉིད་ནི་ཁྱད་པར་ཆེ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱིས་དེ་
བརྗོད་པར། །དབྱངས་ཅན་མས་ཀྱང་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རེག་པ་གང་ཞེ་ན་ཡུལ་
དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོར་འདུས་ཤིང་གནས་ནས། བདེ་སོགས་འབྱུང་
བ་མཐུན་པའི་དབང་པོའི་འགྱུར་བ་དང་འདྲ་བར་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་གཅོད་ཅིང་རྟོག་པར་
བྱེད་པ་སྟེ། མཚུང་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས་་་་་་་་མདུང་ཁྱིམ་ལྟར་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བའ་གནས་སམ། རིན་ ྟེབྱེད་པའ་ལས་ཅན་ནོ། །ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལྔའི ། འདུན་པ་གང་ཞེ་ན། ིམི་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་མེད་པས་དམིགས་ཡུལ་ངེས་པ་ཅན་གང་དང་གང་འདོད་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་ལྟ་བ་དང་ཉན་པ་དང་སེམས་པ་དང་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དང་དེ་ལྡན་པར་བྱེད་འདོད་ཅིང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཉིད་དེ། གང་ལ་འདུན་པ་དེ་ལ་སྤྲོ་བས་འཇུག་པས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །བརྩོན་འགྲུས་
ནི་བྱ་བ་ལ་སྤྲོ་བ་ཙམ་སྟེ། བརྩོན་གང་དགེ་ལ་སྤྲོ་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ན་དགེ་བའི་འདུན་པའི་བྱེད་
ལས་སོ། །སྲེད་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ནི་ཆགས་པ་ཡིན་ལ་འདི་ནི་འདོད་པ་ཙམ་སྟེ།
ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའང་འཆད་དོ། །མོས་པ་གང་ཞེ་ན། ཐེ་ཚོམ་ཅན་ལ་མོས་པ་མེད་པས། དམིགས་ཡུལ་ལུང་དང་རིགས་པས་དཔྱད་ན་ཐེ་ཚོམ་མེད་པས་ངེས་པའི་དངོས་པོ་ལ་
དམིགས་ནས། རྣམ་པ་སྟོང་ཉིད་དང་བདག་མེད་ལ་སོགས་པ་འདི་ནི་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་ཡིན་གྱི་
གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཇི་ལྟར་ངེས་པ་བཞིན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་སྟེ། དེ་གཅེས་སུ་བྱེད་
པ་ནི་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལས་མི་ཕྲོགས་ཤིང་ཕས་རྒོལ་གྱིས་གཞན་དུ་དྲང་བར་མི་ནུས་པ་ཉིད་

ཀྱི་ལས་ཅན་ནོ། །དྲན་པ་གང་ཞེ་ན། མ་འདྲིས་པ་ལ་དྲན་པ་མེད་པས། དམིགས་ཡུལ་སྔོན་དུ་
འདྲིས་ཤིང་མྱངས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་སེམས་ཀྱི་བརྗེད་པ་མེད་པར་
སྔོན་བཟུང་བ་རྣམས་ཡང་ཡང་འཆར་བས་བརྗེད་ངས་ཀྱི་གཉེན་པོར་བྱེད་ནུས་པ་སྟེ། ཟིན་པ་
ཆུད་མི་ཟ་བས་དམིགས་རྣམ་གཞན་ལ་སེམས་རྣམ་པར་མི་གཡེང་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཏིང་ངེ་
འཛིན་གང་ཞེ་ན། མ་བརྟགས་པ་ལ་དེ་མེད་པས། དམིགས་ཡུལ་བདེན་བཞི་དང་སྐྱོན་ཡོན་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

100

ཞི་རགས་ལ་སོགས་པའི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བརྟག་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས།

རྣམ་པ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་ཤིང་རྣམ་གཡེང་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་སྟེ། མཉམ་པར་བཞག་
ན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་འབྱུང་བས་དེའི་རྟེན་བྱེད་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཤེས་རབ་
གང་ཞེ་ན། མ་བརྟགས་པ་ལ་དེའང་མེད་པས་དམིགས་ཡུལ་བརྟག་ཅིང་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་
དངོས་པོ་ཤེས་བྱའི་ཆོས་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་

པ་ཡང་དག་པའམ་ལོག་པའམ་དེ་གཉི་ག་མ་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་
པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེའང་ལུང་དང་རིགས་པ་དང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཡང་དག་ལས་སྐྱེས་པའི་

ཤེས་རབ་དང་། ལུང་རིགས་ལྟར་སྣང་དང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་

ཤེས་རབ་དང་། སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ལུགས་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་སོ། །
ཆོས་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ལས་ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཕྱིར་སོམ་ཉིའམ་ཐེ་ཚོམ་ཟློག་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །དགེ་
བ་བཅུ་གཅིག་ལ་སྡེ་ཚན་དྲུག་གི་དང་པོ་ངེས་པའི་དུས་སུ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ། དད་པ་གང་ཞེ་ན།
དམིགས་ཡུལ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། ཡོན་ཏན་ཅན་དང་། ནུས་པ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་གོ་རིམ་བཞིན།

མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། དང་པ་དང་། འདོད་པ་སྟེ། དེའང་དགེ་སྡིག་ལས་བདེ་སྡུག་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་དང་འབྲས་བུ་མི་བསླུ་བར་ཡོད་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་ལོག་ཤེས་མེད་པར་བདེན་ངེས་སྙམ་པས་བླང་དོར་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང་། སངས་

རྒྱས་དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་ཆོས་བདེན་པ་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་དང་དགེ་འདུན་ཡེ་
ཤེས་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་ཞིང་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་ཤེས་པས། ནོར་བུ་ཆུ་འདངས་དང་ཕྲད་ན་ཆུ་རྙོག་མ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རྙོག་པ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་བའི་དད་པ། རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པའི་

ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབ་པ་ལ་ནུས་པ་ཐོབ་པ་དང་སྒྲུབ་པར་འདོད་པའི་དད་པའོ། །འདུན་པ་དང་སྲེད་པའང་དད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ་འདུན་པ་ནི་དད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞིང་།
སྲེད་པ་ནི་དགེ་བའི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ལ་དད་པ་ཡོད་པ་དེ་ལ་འདུན་པ་འབྱུང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

101

བས་དེའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །མི་དགེ་བ་ལས་ལྡོག་པའི་དུས་སུ་ལྡན་པ་གཉིས་ཀྱི། ངོ་ཚ་
ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ནི་རིགས་དང་སྡོམ་པ་དང་ཤེས་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་འདི་ལྟ་བུ་དང་
ལྡན་པའི་ཕྱིར་སྡིག་པ་བྱར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བདག་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ལས། དམ་པ་རྣམས་
ཀྱིས་སྨད་ཅིང་རྣམ་སྨིན་མི་འདོད་པ་འབྱིན་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་

འཛེམ་ཞིང་འཇིགས་པར་ལྟ་བས་སེམས་བག་འཁུམས་པ་སྟེ། དེ་ལྡན་ན་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་མི་དགེ་བ་བཅུ་ལ་ཕྱིས་མི་འཇུག་ཅིང་སྔར་བྱས་པའང་སྤོང་བས་ལེགས་པར་སྡོམ་པའི་

རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཁྲེལ་ཡོད་པ་གང་ཞེ་ན། སྡུག་པ་བྱས་ན་གང་ཟག་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྲེལ་ཞིང་འཇིག་རྟེན་དུ་གྲགས་པ་ངན་པ་འབྱུང་བ་ནི་མི་རུང་ངོ་ཞེས་གཞན་རྒྱུ་མཚན་དུ་
བྱས་པ་ལས། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་འཛེམ་ཞིང་བག་འཁུམས་པ་སྟེ། སྔ་མ་
བཞིན་དུ་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་པར་སྡོམ་པ་དེའི་ལས་ཅན་ནོ། །དགེ་བ་ལ་འཇུག་པའི་དུས་
སུ་ལྡན་པ་བཞིའི། མ་ཆགས་པ་གང་ཞེ་ན། དགག་སྒྲ་ནི་མེད་པ་དང་གཞན་པ་དང་གཉེན་པོ་
གསུམ་ལ་འཇུག་པ་ལས། འདིར་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་སྟེ། ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་གཏི་མུག་མེད་
པ་དེ་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྲིད་པ་ནང་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་། སྲིད་པའི་ཡོ་བྱད་ཟས་
གོས་དང་ནོར་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་ཆགས་པ་མེད་ཅིང་
ཡིད་འབྱུང་ལ། ཉེས་དམིགས་ཤེས་པས་ཆགས་པ་དང་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡོད་ན་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཆགས་པའི་དབང་དུ་གྱུར་བའི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་

རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེ་སྡང་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། དགྲ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་

སེམས་ཅན་རྣམས་དང་། ན་ཚ་ལ་སོགས་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་། དུག་དང་མཚོན་དང་ཚེར་མ་ལ་སོགས་པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་ཀྱི་ཆོས་སམ། རྒྱུ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས།

རྣམ་པ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པའམ་གནོད་པ་བྱ་བར་སེམས་པ་མེད་པ་བྱམས་པའི་བདག་ཉིད་

ཅན་ཏེ། འདིས་ཀྱང་ཞེ་སྡང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་
བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །གཏི་མུག་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། སྔོན་རྒྱུ་ལ་འབད་པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

102

ལས་བྱུང་བ་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་ལས་སམ། ལུང་རྣམ་དག་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེའི་དོན་རིག་

པས་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ལས་སམ། རྟོགས་པའི་དོན་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བས་ཤེས་པའི་
ཤེས་རབ་ནི་དང་པོ་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་
བརྟན་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ། བརྩོན་འགྲུས་སམ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་ནི་
ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་མ་སྤངས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཉེས་
སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་གཏི་མུག་གིས་ཁྱབ་པ་ལ། འདིས་གཏི་མུག་སེལ་བས་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་མི་

འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །བརྩོན་འགྲུས་གང་ཞེ་ན། རྒྱན་ལས་་་་་་་་དགེ་ལ་ཡང་དག་
སྤྲོ་བ་དང་། །ཞེས་པ་ལྟར་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་སེམས་མངོན་པར་སྤྲོ་བ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ལ་སྤྲོ་བ་ནི་སྨད་པའི་ཕྱིར་ལེ་ལོ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །དེའང་དགེ་བ་རྒྱ་
ཆེན་པོ་བསྒྲུབ་སྙམ་དུ་གོ་ཆ་གྱོན་པ་དང་། གོ་ཆར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྦྱོར་བ་དང་། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་སེམས་མི་འགོང་ཞིང་མི་ཞུམ་པ་དང་། ཚ་གྲང་དང་བཀྲེས་སྐོམ་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་སྤྱད་
ཀྱིས་མི་འཁྲུགས་ཤིང་མི་ལྡོག་པ་དང་། ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་་་་་་་་་ནན་པོ་་་་་་་་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པར་
རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་མངོན་པར་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་རྣམས་ཏེ། རྒྱན་ལས། ཐོག་མར་གོ་ཆའི་
བརྩོན་འགྲུས་དེ་ནས་ནི། །ཚུལ་བཞིན་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཏེ། །མ་ཞུམ་མི་འཁྲུགས་

ཆོག་མི་ཤེས་བརྩོན་འགྲུས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་རྣམས་རབ་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་རྣམས་ལྡན་ན་དགེ་བའི་ཕྱོགས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་ཅིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་བར་བྱས་ཏེ་ཐོབ་ཟིན་གོང་ནས་གོང་དུ་གྱ་ནོམ་པར་སྒྲུབ་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་ཆགས་བྲལ་གྱི་དུས་སུ་ལྡན་པ།
ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་་་་་་་་་ལུས་ཀྱི་རེག་བྱའི་ཁྱད་པར་དགའ་བས་ཟིན་པ་ནི་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་་་་་་་་པ་གང་ཞེ་ན། ལུས་ལྕི་ཞིང་

ཟོ་མདོག་མི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པས་དགེ་བ་ལ་བཀོལ་དུ་མི་རུང་བ་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། སེམས་རྨུགས་པ་དང་རྒོད་པ་ལ་སོགས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་དང་བཅས་ཤིང་ལས་སུ་མི་

རུང་བ་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་འདིས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ལ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

103

དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ལྡང་བ་ཡང་བ་ལ་སོགས་པ་ལུས་ལས་སུ་རུང་བ་དང་།
དགེ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་སེམས་སིམ་ཞིང་ཡང་ལ་གསལ་བས་དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་འཇུག་
པ་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད་དེ། ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ནི། ཞར་ལས་བྱུང་བའམ། སེམས་
ལས་སུ་རུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཤད་པའོ། །དེ་དག་གིས་གནས་ངན་ལེན་གནས་གྱུར་པར་བྱེད་
པས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ཆགས་བྲལ་གྱི་དུས་སུ་ལྡན་པ་གཉིས་ཀྱི། བག་ཡོད་པ་གང་ཞེ་ན། གདགས་གཞི་
བཤད་ཟིན་པའི་མ་ཆགས་པ་དང་། ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་། གཏི་མུག་མེད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་
དང་བཅས་པ་ལ་གནས་ཤིང་རྟེན་བཅས་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པོ་
ཉིད་ལ་བག་ཡོད་ཅེས་བཏགས་སོ། །གལ་ཏེ་བག་ཡོད་བཞི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་བྱུང་ན་
རྫས་མཚུངས་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། མི་ཉམས་ཏེ་འདི་ནི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་གདགས་གཞི་ལས་

གུད་ན་མེད་ལ། རྫས་མཚུངས་ནི་རྫས་ཡོད་ལ་བརྩི་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཁ་ཅིག་
ནི་གཞི་ལ་འདོགས་པ་སྤྱི་རིགས་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་གང་རུང་ལ་
བཏགས་པའི་བག་ཡོད་རེ་རེ་ལས་མི་འབྱུང་བས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་དུ་མ་ལ་

བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་རོ། །ངོ་བོ་ནི། གང་དགེ་བའི་ཆོས་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅིང་སྒོམ་པ་དང་། ཟག་པ་དང་
བཅས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་དེའི་གནས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་སེམས་སྲུང་ཞིང་བག་ཡངས་སུ་མི་གཏོང་བ་སྟེ། མཐོ་རིས་ཀྱི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་
པའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ཐར་བའི་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྔར་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་ཅིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐོབ་པ་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་གྱ་ནོམ་པར་ཡོངས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །བཏང་སྙོམས་གང་ཞེ་ན། སྔ་མ་ལྟར་གདགས་གཞི་མ་ཆགས་པ་དང་། ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་། གཏི་མུག་མེད་པ་བརྩོན་འགྲུས་དང་བཅས་པ་ལ་གནས་ཤིང་རྟེན་བཅས་ནས་བྱིང་རྒོད་སེལ་བའི་ཕྱིར་བཞི་པོ་ཉིད་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

104

བཏང་སྙོམས་སུ་བཏགས་པའོ། །ངོ་བོ་ནི། ཆགས་སྡང་དང་བྱིང་རྒོད་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་ཅན་དུ་གནས་པ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་དེ་དང་མི་མཐུན་ཞིང་འགལ་བས་དེ་དག་
སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའང་དང་པོར་བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་མི་མཉམ་པ་མེད་པས་སེམས་མཉམ་པ་
ཉིད་དང་། བར་དུ་དེ་ཉིད་རྒྱུན་གྱིས་འཇུག་ཅིང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པས་སེམས་རྣལ་དུ་འདུག་པ་ཉིད་དང་། མཐར་གོམས་པ་རབ་ཏུ་གྱུར་ཅིང་བྱིང་རྒོད་སེལ་བའི་འབད་རྩོལ་མི་དགོས་
པས་སེམས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་གནས་པ་ཉིད་དེ། དེ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་མི་མཐུན་
པའི་ཕྱིར་དེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་མི་འབྱེད་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །སེམས་ཅན་ལ་
ཕན་འདོགས་པའི་དུས་སུ་ལྡན་པ། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་གང་ཞེ་ན། གདགས་གཞི་ཞེ་སྡང་མེད་
པའི་ཆར་གཏོགས་པ་ཡིན་གྱི། རྫས་གཞན་དུ་མེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་དམིགས་རྣམ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་ཞིང་། ངེས་ཚིག་ནི། ཀ་རུ་ཎའི་ཀཾ་བདེ་བ་དང་། རུ་ཎད་དྷི་འགོག་པ་ཞེས་པས། གཞན་གྱི་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་ཁྱད་པར་མཐོང་ན་མི་བཟོད་ཅིང་རང་གི་བདེ་བ་འགོག་ནུས་པ་སྙིང་རྗེ་བའི་སེམས་
ཉིད་དེ། རྣམ་པར་འཚེ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་གཞན་གྱི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཐོ་མི་འཚམ་
པའི་ལས་ཅན་ནོ། །
ཉོན་མོངས་པ་དྲུག་ལས། ལྟ་མིན་ལྔ་བཤད་པ། ལྟ་བ་ལྔ་བཤད་པ། ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་རོ། །
དང་པོ་ལ། འདོད་ཆགས་གང་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་མ་ཆགས་པ་མ་ཡིན་གྱི་་་་་་་་ཁམས་གསུམ་ན་ཡོད་པའི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་དེ་སྣང་ཞིང་རིག་པས་རྗེས་སུ་ཆགས་ཤིང་

ཞེན་པ་མཆེད་ནས་འབྲལ་དཀའ་བར་གྱུར་པ་སྟེ། ཆགས་ཤིང་སྲེད་པའི་དབང་གིས་སྡུག་བསྔལ་
གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་པས་དེ་སྐྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །རྣམ་འགལ་ ྲེལས་ཀྱང་། བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་ལྡན་པའ། །བདེ་སྡུག་དོར་ཐབས་འདོད་པ་ཡི ས། །སེམས་ཅན་ ིགཞན་གྱིས་བཀྲི་མིན་པ། །དམན་པའི་གནས་ནི་ཡོངས་སུ་ལེན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཁོང་ཁྲོ་བ་
གང་ཞེ་ན། མི་མཐུན་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་། མཚོན་ཆ་
ལ་སོགས་པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་ཀུན་ནས་མནར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

105

ཞིང་གནོད་པ་བྱ་བར་སེམས་པ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་་་་་་་་ཞེ་སྡང་ཟུག་རྔུའི་སེམས་འཆང་ན། །ཡིད་ན་ཞི་བ་

ིཉམས་མ་ིམྱོང་། །དགའ་དང་བདེ་བ་མ་འཐོབ་ལ། །གཉིད་མི་འོང་ཞིང་བིརྟན་མེད་འགྱུར། །ཞེས་
པ་ལྟར་རང་ཉིད་རེག་པ་བདེ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་ལས་ཅན་དང་། གཞན་དག་གསོད་
ཅིང་འཆིང་བ་ལ་སོགས་པ་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་འཕེལ་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ང་རྒྱལ་
གང་ཞེ་ན། བདག་རྐྱེན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་ནི་བདག་གོ། །འདི་རྣམས་
བདག་གིའོ་ཞེས་རིགས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་འབྱོར་བ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་

སེམས་ཁེངས་ཤིང་མཐོ་བས་གཞན་ལས་ལྷག་པར་རློམ་པ་སྟེ། བླ་མ་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་རྣམས་ལ་འགྱིང་ཞིང་སྲི་ཞུ་མི་བྱེད་པས་མི་གུས་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་ལྟར་དངོས་སུ་སྡུག་བསྔལ་མི་སྐྱེད་ཀྱང་།
སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་་་་་་་་ངན་འགྲོར་ང་རྒྱལ་གྱིས་འཁྲིད་ཅིང་། །མི་ཡི་དགའ་སྟོན་བཅོམ་པ་དང་། །གཞན་གྱི་
ཟན་ཟའི་བྲན་དང་ནི། །གླེན་དང་མི་སྡུག་ཅན་དུ་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་ལ་སྡུག་
བསྔལ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །མ་རིག་པ་གང་ཞེ་ན། སྤྱིར་ཉོན་མོངས་
པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་ཤེས་བྱའི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་མི་གཟུང་གི། འདིར་

ནི་རིག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན། རྟེན་ཁམས་གསུམ་པ་ལ་
ཡོད་པ། ལས་དང་འབྲས་བུ་དང་བདེན་པ་དང་དཀོན་མཆོག་ལ་སོགས་པའི་གནས་ལུགས་ལ་
དམིགས་ནས། རྣམ་པ་མི་ཤེས་ཤིང་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པར་འགྱུར་པ་སྟེ། ཤེས་བྱའི་ཆོས་རྣམས་ལ་
འཁོར་བ་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། མྱང་འདས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྣམ་

པར་ངེས་པ་དང་། དེ་དག་ལ་སོམ་ཉི་ཟ་བའི་ཐེ་ཚོམ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ཞིང་འཕེལ་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས་
ཀྱང་། དེ་ཉིད་ཕྱིར་ནི་ཉེས་རྣམས་ཀྱི། །རྒྱུ་ནི་གཏི་མུག་ཡིན་པར་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཐེ་
ཚོམ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཕྱོགས་འདི་ན་ལྷ་ཡོད་དམ་མེད་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་
ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པས་བསྡུས་པའང་ཡོད་མོད། འདིར་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན། དམིགས་ཡུལ་ལས་

འབྲས་དང་དཀོན་མཆོག་ཀྱང་བདེན་བཞིར་འདུ་བས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

106

རྣམ་པ་ཡིད་གཉིས་ཟ་ཞིང་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པ་མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པ་དང་བཅས་པས་བློ་
སྣ་ཚོགས་སུ་བྱེད་པ་སྟེ། ངེས་པ་མ་རྙེད་ན་བླང་དོར་མི་རྩོམ་པས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་སྤྲོ་
བས་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལྟ་བ་ནི། རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཏེ། དེ་ཉིད་
དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ཐ་དད་པའི་དབྱེ་བས་ལྔ་ཡོད་པ་ལས། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་གང་ཞེ་ན། སཏྐ་ཡ་ཞེས་པའི་སད་ཅེས་པ། ཥཌི་འཇིག་པ་ལའོ་ཞེས་པ་དང་། ཀཱ་ཡ་ཞེས་པ་ཙིཉ་སོགས་པ་ལའོ། །ཞེས་པའི་བྱིངས་ལས་བསྒྲུབས་པས། འཇིག་ཅིང་མི་རྟག་པ་དུ་མ་འདུས་ཤིང་ཚོགས་པས་
ཉེ་བར་་ལེན་པ་དང་བཅས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་བོ་དག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བདག་གམ་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་གིར་དོན་དམ་ཡང་དག་པའི་བདེན་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་ཞིང་རྣམ་

པར་འབྱེད་པ་སྟེ། དེའང་རང་རྒྱུད་དུ་གྱུར་པ་ལ་བདག་དང་། གཞན་རྒྱུད་དུ་གྱུར་བ་དང་མ་ཟིན་པ་
ལ་བདག་གིར་ལྟ་བ་དང་། གང་གི་ཚེ་རྣམ་ཤེས་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དེའི་ཚེ་ཕུང་བོ་གཞན་བཞི་ལ་

བདག་གིར་ལྟ་བ་དང་། གྲངས་ཅན་དང་གཅེར་བུ་དང་སྤྱོད་པ་བ་ལ་སོགས་པ། བདག་ཤེས་རིག་

ཏུ་འདོད་པ་ན་མིང་བཞི་ལ་བདག་དང་གཟུགས་ལ་བདག་གིར་ལྟ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་
པ་བདག་བེམ་པོར་འདོད་པ་ན་མིག་སོགས་བདག་ཏུ་རློམ་པས་གཟུགས་ལ་བདག་དང་མིང་བཞི་

ལ་བདག་གིར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེའི་རྣམ་གྲངས་ནི། དེ་ལྟར་མོས་ཤིང་མི་སྐྲག་པས་བཟོད་
པ་དང་། དོན་དུ་གཉེར་བས་འདོད་པ་དང་། རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་བློ་གྲོས་དང་། ངེས་པ་ཐོབ་པས་རྟོག་པ་དང་། ཡོན་ཏན་དུ་འཛིན་པས་ལྟ་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཡང་ན་སྔ་མ་སྔ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་
མས་བཤད་པའམ། ཡང་ན་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེ་བ་དང་ཆེས་ཆེ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་ཆེས་ཆེ་བའི་
རིམ་པས་འཆད་དེ་ཕྱི་མ་རྣམས་ལའང་སྦྱར་རོ། །ལྟ་བ་ངན་པའི་བྱེ་བྲག་སྣ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་
འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བས་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཟག་བཅས་ལ་
དམིགས་པའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་མོད་ཀྱི། བདག་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལས་
གཞན་པའི་ཡུལ་མེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཤད་དེ། མདོ་ལས། དགེ་སྤྱོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་གང་ལ་ལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

107

དག་བདག་དང་བདག་གིར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་
ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ལ་ལྟ་བ་ཁོ་ནར་ཟད་དོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ་གང་ཞེ་ན། སྔ་མ་ལྟར་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དག་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རྟག་པ་ཐེར་ཟུག་མི་
འགྱུར་བའམ། ཆད་པ་གཉེན་པོས་མ་བཅོམ་ཡང་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་མེད་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་ཞིང་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བཟོད་པ་དང་། འདོད་པ་དང་། བློ་གྲོས་དང་རྟོག་པ་དང་།
ལྟ་བ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ་སྔ་མ་ལྟར་སྦྱར་བ་སྟེ། མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་རྟེན་
འབྲེལ་ཤེས་པ་དབུ་མའི་ལམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་

ཅན་ནོ། །ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་གང་ཞེ་ན། འཇིག་ཚོགས་དང་མཐར་འཛིན་དང་ལོག་ལྟ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བ་ངན་པ་རྣམས་དང་། ལྟ་བ་དེ་དག་གང་ལས་བྱུང་བའི་གནས་ལྟ་བ་པོའི་ལུས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དག་ལ་དམིགས་ནས། །རྣམ་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་མཆོག་དང་། འདི་ལས་ལྷག་པ་གཞན་མེད་པས་གཙོ་བོ་དང་། གཞན་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། འདི་དང་མཚུངས་པ་གཞན་མེད་པས་དམ་པ་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་གཅིག་གིས་གཅིག་
བཤད་པར་ཡང་སྦྱར་ཞིང་། དེ་ལྟར་དོན་དམ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བའི་བཟོད་པ་དང་། འདོད་
པ་དང་། བློ་གྲོས་དང་། རྟོག་པ་དང་། ལྟ་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་འཛིན་
པས་མངོན་པར་ཞེན་ཅིང་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དང་

བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་གང་ཞེ་ན། ལྟ་བ་ངན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་

ལས་ལྡོག་པར་དམ་བཅས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཁྱི་དང་བ་ལང་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ལུགས་དང་།

བཟའ་བཏུང་དང་། ཁྲུས་དང་། སྤྱོད་ལམ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དམ་བཅས་པའི་བརྟུལ་

ཞུགས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་ངན་པ་དེ་དག་གང་ལས་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་བོ་དག་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་འདིས་སྡིག་པའི་དྲི་མ་འདག་པ་དང་། ཉོན་
མོངས་པའི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བ། འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱིན་པར་བྱེད་པ། ཐར་བའི་ལམ་

དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བའི་བཟོད་པ་དང་། འདོད་པ་དང་། བློ་གྲོས་དང་། རྟོག་པ་དང་། ལྟ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

108

བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེས་ཐར་བའི་ཆེད་དུ་འབད་ཀྱང་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ངལ་བ་འབྲས་
བུ་མེད་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ལོག་པར་ལྟ་བ་གང་ཞེ་ན། ཟག་བཅས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་
ཕྲན་ཚེགས་ལ་བརྟེན་ནས་བལྟས་པས་མཐའ་མ་ཆོད་པར། ཚེ་འདིར་སྦྱིན་སོགས་བྱེད་པ་ཕྱི་མར་
དབུལ་བོ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བ་མཐོང་ནས་སྦྱིན་པ་མེད་དོ། །མཆོད་སྦྱིན་མེད་དོ། །སྦྱིན་སྲེག་མེད་དོ། །ལེགས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ། །ཉེས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་སྦྱིན་སོགས་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའམ། སྔོན་དགེ་བ་བྱས་པ་འདིར་ངན་འགྲོ་དང་། མི་

དགེ་བ་བྱས་བ་བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་པ་མཐོང་ནས་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་དང་ཉེས་པར་སྤྱད་པའི་ལས་

ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མེད་དོ། །ཞེས་འདིའི་བདེ་སྡུག་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་

ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའམ། རྒྱལ་རིགས་ལ་སོགས་པ་ནས་བྲམ་ཟེ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེས་པ་མཐོང་
ནས་རིགས་ངེས་པར་འགྲོ་འོང་མེད་དོ་སྙམ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་འདི་མེད་དོ། །ཕ་རོལ་མེད་དོ། །ཞེས་
འགྲོ་འོང་གི་བྱེད་པ་དང་། ཕ་ཤི་བ་བུའི་བུ་རུ་སྐྱེས་པ་དང་། མ་ཤི་བ་བུ་མོ་ལས་སྐྱེས་པ་མཐོང་
ནས་ཕ་མེད་དོ། །མ་མེད་དོ། །ཞེས་ས་བོན་འདེབས་པའི་བྱེད་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའམ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་གི་སྐྱེ་བ་བཙལ་བ་ན་མ་མཐོང་
བས་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་

སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པར་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་ གྱིས་རང་ཉིད་སྲིད་པར་སྐྱེ་
བ་མཐོང་ནས་འཇིག་རྟེན་ན་དགྲ་བཅོམ་པ་མེད་དོ། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་མེད་དོ། །ཞེས་ཡོད་
པའི་དངོས་པོ་འཇིག་ཅིང་མེད་པར་ལྟ་བ་སྟེ། དེ་ལས་གཞན་ཡང་ཕྱི་རོལ་བ་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སོགས་
པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ནང་བ་ཡིན་ཡང་ཟབ་མོའི་དགོངས་པ་མ་ཤེས་པར་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལུགས་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་སྐྲག་པའི་བཟོད་
པ་དང་། དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདོད་པ་དང་། རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བློ་གྲོས་དང་། ངེས་པ་ཐོབ་པའི་
རྟོག་པ་དང་། ཡོན་ཏན་དུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། མེད་པར་ལྟ་བས་རྩ་བ་གཅོད། །ཅེས་
པ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལོག་ལྟ་ནི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་དང་། ཐམས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

109

ཅད་ཀྱང་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དུག་གསུམ་གྱི་ས་བོན་གསོ་བས་དེ་ཉིད་དམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟེན་བྱེད་
པའི་ལས་ཅན་དང་། མི་དགེ་བ་བྱས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་སྙམ་པས་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ལས་ཅན་དང་།

དགེ་བ་བྱས་ཀྱང་འབྲས་བུ་མེད་སྙམ་པས་དེ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལྟ་བའ་ཁྱད་པར་ལ་དྲུག་སི ། ལྟ་བ་ལྔ་པོ་གཉྟེ ས་སུ་བསྡུ་བ། ལྟ་བ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་

ིའབྱུང་ཚུལ། ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་གང་གིས་བསྡུས་ཚུལ། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པས་བདག་ཡོད་བཀག་
ཚུལ། ཉི་ཤུ་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་ཚུལ། བདག་ལྟ་མ་དཔྱད་པ་ལས་འབྱུང་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་ལྟ་བ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ལས་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་
པའི་ལྟ་བ་ནི་དུ། ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟ་བ་ནི་དུ་ཞེ་ན། ལྟ་བ་དང་པོ་བཞི་ནི།

སྒྲོ་འདོགས་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཤེས་བྱ་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བས་བདག་དང་བདག་
གི་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། མཐར་འཛིན་ལྟ་བས་ཁྱད་པར་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་ཉིད་

དུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་གྱིས་ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་མཆོག་དང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱིས་དེ་དག་ལ་འདག་པ་དང་གྲོལ་བའི་རྒྱུར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟ་བ་གཅིག་ལོག་ལྟ་ནི་ཕལ་ཆེར་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་བསལ་ནས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟ་བའོ། །ཕལ་ཆེར་ཞེས་པ་ནི་སྐུར་

འདེབས་གཅིག་པུར་མ་ངེས་ཀྱི། དབང་ཕྱུག་འགྲོ་བའི་བྱེད་པོ་ལ་སོགས་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའང་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་སྤྱི་དོན་ནི། མདོ་སྡེ་ཚངས་པའི་དྲ་བ་དང་། རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་ས་དང་། གཞི་བསྡུ་

བ་ལ་སོགས་པར་གསུངས་པ་བཞིན་འཆད་པ་ལ། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་སྔོན་གྱི་མཐར་རྟོག་པའི་ལྟ་

བ་བཅོ་བརྒྱད་དེ། སྡོམ་ནི་་་་་་་་རྟག་དང་ཁ་ཅིག་རྒྱུ་མེད་པར། །མཐའ་ལྡན་དེ་བཞིན་ལྷ་མི་སྤོང་། །ཞེས་
པ་ལྟར་ལྔའི་རྟག་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཞི་ནི། མཐའ་མ་ཆོད་པའི་མངོན་ཤེས་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱིས་
བལྟས་པ་ན། འཇིག་ཆགས་ཀྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུ་དང་། དྲུག་ཅུ་དང་། བརྒྱད་ཅུ་དྲན་པ་དང་། སེམས་
ཅན་ཁ་དོག་བཟང་བོ་ལས་བཟང་བོར་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་ནས། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ཇི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

110

ལྟར་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་རྟག་གོ་ཞེས་ལྟ་བའོ། །ཁ་ཅིག་རྟག་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཞི་ནི། ཚངས་
པ་ཆེན་པོའི་འཁོར་འགའ་ཞིག་ཤི་འཕོས་པ་མིར་སྐྱེས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་མངོན་ཤེས་བསྒྲུབས་
ནས་བལྟས་པས་ཚངས་པ་མ་ཤི་བ་མཐོང་ནས། ཚངས་པ་ཆེན་པོ་ནི་རྟག་ལ་ལྷ་གཞན་ནི་མི་རྟག་
གོ་ཞེས་ལྟ་བ་དང་། ཚངས་པས་འབྱུང་བ་རྣམས་འགག་ཅིང་སེམས་མི་འགག་པར་མཐོང་བའི་འཁོར་འགའ་ཞིག་མིར་སྐྱེས་པ་ཡང་དེ་དག་དྲན་ནས་སེམས་རྟག་ལ་འབྱུང་བ་ནི་མི་རྟག་གོ་ཞེས་
ལྟ་བ་དང་། འདོད་ལྷ་རྩེ་བས་རབ་ཏུ་བསླུ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྩེད་མོ་ལ་རབ་ཏུ་གཡེངས་ནས་ལུས་དུབ་
ཅིང་རྨོངས་པས་ཤི་འཕོས་པ་མིར་སྐྱེས་ཏེ་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་བལྟས་པས་རྩེད་ཟླ་མ་ཤི་བ་མཐོང་

ནས་ལྷ་རྩེ་བས་རབ་ཏུ་བསླུས་པ་ནི་མི་རྟག་ལ་ལྷ་གཞན་རྣམས་རྟག་གོ་ཞེས་པ་དང་། འདོད་ལྷ་
ཡིད་འཁྲུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གྲོགས་ལ་སྡང་བས་མིག་ཚུགས་སུ་བལྟས་པ་ན་བསོད་ནམས་ཟད་
ནས་ཤི་འཕོས་པ་ན་མིར་སྐྱེས་ཏེ་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་བལྟས་པས་གྲོགས་རྣམས་མ་ཤི་བ་མཐོང་ནས་
ལྷ་ཡིད་འཁྲུགས་པ་ནི་མི་རྟག་ལ་ལྷ་གཞན་ནི་རྟག་གོ་ཞེས་ལྟ་བའོ། །རྒྱུ་མེད་དུ་སྨྲ་བ་གཉིས་ནི།

འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ལྷ་ཤི་འཕོས་པ་འགའ་ཞིག་མིར་སྐྱེས་ཏེ་མངོན་ཤེས་
ཀྱིས་བལྟས་པས་རྒྱུ་སྔར་ཡོད་མ་མཐོང་ཞིང་ཚོགས་དྲུག་དང་གཟུགས་གློ་བུར་དུ་སྐྱེས་པར་མཐོང་ནས་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་མེད་པའོ་ཞེས་ལྟ་བ་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་པ་
དང་། རྒྱུའི་ཚོགས་ལ་མ་བརྟགས་པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དང་ཆར་དང་རླུང་ལ་སོགས་པ་གློ་བུར་དུ་འབྱུང་བར་མཐོང་ནས་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་མེད་པའོ་
ཞེས་ལྟ་བ་རྟོག་གེ་ལ་བརྟེན་པའོ། །མཐའ་ཡོད་མེད་དུ་སྨྲ་བའི་བཞི་ནི། མངོན་ཤེས་ཟག་བཅས་
ཀྱིས་བལྟས་པས་འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་དྲན་ནས་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་ཞེས་ལྟ་
བ་དང་། འཆགས་པའི་བསྐལ་པ་དྲན་ནས་མཐའ་དང་མི་ལྡན་ཞེས་ལྟ་བ་དང་། སྟེང་དུ་བསམ་
གཏན་བཞི་པ་དང་། འོག་ཏུ་མནར་མེད་ཀྱི་བར་ཙམ་མཐོང་ཞིང་། ཐད་ཀར་མཐར་ཐུག་པར་མ་

མཐོང་བས་མཐའ་དང་ལྡན་པའང་ཡིན་མི་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་ཞེས་ལྟ་བ་དང་། ཐད་ཀ་དང་སྟེང་འོག་
ཏུ་བསམས་ནས་མཐའ་དང་ལྡན་པའང་མ་ཡིན་མི་ལྡན་པ་ཡང་ ཡིན་ཞེས་ལྟ་བའོ། །ལྷ་མི་སྤོང་བ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

111

བཞི་ནི། བློ་མ་བྱང་བ་དང་། རྟོགས་པ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་དང་། བྱང་བ་རྣམ་པར་མ་ངེས་པ་དང་། ཤེས་པ་ཞན་ཞིང་རྨོངས་པ་སྟེ་བཞི་ལ་དགེ་མི་དགེ་དང་བདེན་བཞི་ལས་བརྩམས་ནས་དྲིས་

པ་ན། རྫུན་དང་། ལོག་ལྟ་དང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་། གཏི་མུག་གིས་འཇུགས་ནས་ལན་
གདབ་པར་མ་ནུས་ཤིང་། མ་བཏབ་ནའང་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའོ་ཞེས་བཟུང་གིས་དོགས་ནས། གཡོ་རྒྱུས་་་་་་་་བདག་ནི་ལྷ་མི་སྤོང་བའོ་ཞེས་སྨྲ་ཞིང་དམ་འཆའ་བ་བཞི་སྟེ། དེ་རྣམས་ལྟ་བར་འཇོག་པ་ནི་ཐོབ་པའི་
བར་་་་་་་་ཕྱིར་རྒོལ་པ་འོངས་ནས་དེས་གཡོ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་ནི་ལྟ་བའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཕྱི་མའི་མཐར་རྟོག་པའི་ལྟ་བ་བཞི་བཅུ་རྩ་བཞིའི་སྡོམ་ནི། འདུ་ཤེས་ཡོད་སྨྲའི་
བཅུ་དྲུག་དང་། །མེད་དང་གཉིས་མིན་བརྒྱད་བརྒྱད་དང་། །ཆད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བདུན། །ཚེ་
འདི་ཉིད་ལ་གྲོལ་ལྟའི་ལྔ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་འདུ་ཤེས་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་བཅུ་དྲུག་ནི། བདག་
གཟུགས་དང་ལྡན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བདེན་གྱི་གཞན་ནི་གཏི་མུག་གོ་ཞེས་
ལྟ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་གཟུགས་དང་མི་ལྡན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་། གཉི་ག་ཡིན་
པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་། གཉི་ག་མ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་བཞི་དང་། བདག་མཐའ་དང་ལྡན་
པ་དང་། མི་ལྡན་པ་དང་། གཉི་ག་དང་། གཉི་ག་མ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་བཞི་དང་། བདག་

བདེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། གཉི་ག་དང་། གཉི་ག་མ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་བཞི་དང་།
བདག་གཅིག་པུ་ཡིན་པ་དང་། ཐ་དད་པ་དང་། ཆུང་ངུ་དང་། ཚད་མེད་པ་ཡིན་འདུ་ཤེས་ཅན་དུ་
ལྟ་བ་བཞིའོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྨྲ་བའི་བརྒྱད་ནི། སྔར་བཤད་པའི་དང་པོ་བརྒྱད་ལ་འདུ་ཤེས་
མེད་ཅེས་སྦྱར་བ་སྟེ། བདག་གཟུགས་དང་ལྡན་འདུ་ཤེས་མེད་ཅེས་པ་ལ་སོགས་་་་་་་་་ནས་མཐའ་དང་ལྡན་མིན་གསུམ་མ་ཡི་གྱི་བར་དུ་་་་་་་་པའོ། །གཉི་ག་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་བརྒྱད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། བདག་
གཟུགས་དང་ལྡན་འདུ་ཤེས་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་མེད་པའང་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཆད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བདུན་ནི། འདོད་ཁམས་ཀྱི་མི་དང་ལྷ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དང་། གཟུགས་
ཁམས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། །གཟུགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་པོ་རེ་རེར་བགྲངས་ཏེ།
བདུན་པོ་འདི་རྣམས་མ་ཤི་བར་ལ་ནད་དང་འབྲས་དང་ཟུག་རྔུ་དང་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

112

བཅས་ཤིང་། ཤི་ནས་གཏན་ཆད་པར་ལྟ་བའོ། །ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་གྲོལ་བར་སྨྲ་བའི་ལྔ་ནི། འདོད་
པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་ལ་འཛེམ་མེད་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་ཐར་བར་ལྟ་བ་གཅིག་དང་།
བསམ་གཏན་བཞི་ཐོབ་ན་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་ཐར་བ་ཐོབ་པར་ལྟ་བ་གཅིག་དང་། བསམ་གཏན་ཐོབ་
ན་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་ལྟ་བ་བཞིའོ། །
གཞུང་དོན་ལ། སྔོན་གྱི་མཐའ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བའམ། སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་འཁོར་བའི་ཆ་

ལ་རྟོག་པའི་ལྟ་བ་བཅོ་བརྒྱད་གང་ཡིན་པ་དང་། ཕྱི་མའི་མཐའ་མ་འོངས་པའམ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་
སོགས་ལ་རྟོག་པའི་ལྟ་བ་བཞི་བཅུ་རྩ་བཞི་གང་ཡིན་པ་དང་། ལྟ་བར་གྱུར་པ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་

དེ་དག་འདིར་ལོགས་སུ་མ་བརྗོད་པས། ལྔའི་ནང་དུ་མ་འདུས་ན་ལྟ་བ་མ་ཚང་བར་འགྱུར་ཞིང་།

འདུས་ན་ལྟ་བ་ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དུ་ཞིག་ལས་བྱུང་བར་རིག་པར་བྱ་ཞེ་ན། མཚན་ཉིད་ལ་བརྟགས་
ན་གཉིས་སམ་ཞེས་པ་མཐར་འཛིན་ལྟ་བ་དང་ལོག་ལྟ་གཉིས་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། ཐམས་ཅད་ལ་དེ་
གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་བརྟགས་ན་ཐམས་ཅད་ལས་སོ་ཞེས་པ་ལྔ་ཅར་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཞིང་།

མཆོག་འཛིན་གཉིས་ནི་དེ་དག་གི་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་རྟག་པར་སྨྲ་བའི་བརྒྱད།
ཆད་པར་སྨྲ་བའི་གཙོ་ཆེར་མཐར་འཛིན་ལས་འབྱུང་ཞིང་། རྒྱུ་མེད་དུ་སྨྲ་བ་གཉིས་ལོག་ལྟ་ལས་
འབྱུང་ལ། ལྷག་མ་རྣམས་གཉི་ག་ལས་བྱུང་བས་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའམ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་
རྒྱུ་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་ལས་བྱུང་ཞིང་། འབྲས་བུ་མཆོག་འཛིན་བསྐྱེད་པས་ལྔ་ཅར་གྱིས་བསྡུས་པའོ། །ཡང་ན་མདོ་ལས། འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བར་ལྟ་བ་དྲུག་ཅུ་་་་་་་་་རྩ་་་་་་་་གཉིས་འདུས་་་་་་་་་པ་་་་་་་་

ལྟར། །དེ་བཞིན་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་འདི་རྣམས་འདུས་པར་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བར་འདུས་པས་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །
གསུམ་པ་ལའང་་་་་་་་་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ལྟ་བའི་དབྱེ་བ་ནི། དབུ་མ་རྩ་བར། གང་འདས་ཕན་

ཆད་དང་མཐའ་སོགས་དང་། །རྟག་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བ་དག །མྱ་ངན་འདས་དང་ཕྱི་མཐའ་དང་། །སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདས་ཕན་ཆད་འབྱུང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

113

བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བདེན་གྱི། གཞན་ནི་གཏི་མུག་གོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་
ཏེ། མི་འབྱུང་བ་དང་། གཉི་ག་དང་། གཉི་ག་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་བརྟེན་
པ་བཞི་དང་། བདག་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང་། མི་ལྡན་པ་དང་། གཉི་ག་དང་། གཉི་ག་
མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་དང་། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རྟག་པ་དང་། མི་

རྟག་པ་དང་། གཉི་ག་དང་། གཉི་ག་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་སྔོན་གྱི་མཐལ་ལ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། བཞི་

ཚན་སོ་སོ་དང་པོ་རྣམ་གྲངས་ཅན་པའི་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། གཉིས་པ་རྣམས་རྒྱང་འཕེན་པའི་
ཆད་པར་ལྟ་བ་དང་། གསུམ་པ་རྣམས་གཉིས་གཅེར་བུ་པའི་རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་
མི་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། བཞི་པ་་་་་་་་་ཉན་ཐོས་་་་་་་་རྣམས་གནས་མ་བུ་པའི་རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་ཡང་
བརྗོད་དུ་མེད་པར་བལྟ་བའོ། །ལུས་གང་ཡིན་པ་སྲོག་ཀྱང་དེའོ་ཞེས་ལྟ་བ་དང་། ལུས་ཀྱང་
གཞན་ལ་སྲོག་ཀྱང་གཞན་ནོ་ཞེས་ལྟ་བ་གཉིས་ནི།ལུས་དང་སྲོག་ལ་རྟེན་པ་སྟེ། རིགས་པ་ཅན་

དང་གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བའོ། །དེ་ལྟར་བཅུ་བཞི་བཅོམ་ལྡན་ལ་དྲིས་པ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་
ལས་བརྩམས་ནས་འདྲི་བར་མཁྱེན་ཅིང་། དེ་མ་གྲུབ་པས་ཁྱད་པར་སྤྱོད་པ་མི་འཐད་ལ། མེད་དོ་
ཞེས་གསུངས་ནའང་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བར་དགོངས་ནས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་སྟེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་
བར།འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་ནམ་ཞེས། །ཞུས་ན་རྒྱལ་བ་མི་གསུང་བཞུགས། །གང་ཕྱིར་དེ་
ལྟར་ཟབ་པའི་ཆོས། །སྣོད་མིན་འགྲོ་ལ་མི་གསུང་བ། །དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །ཀུན་
མཁྱེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་ཤེས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་གཞུང་ལ་སྦྱར་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཡང་དེ་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་དུ་
བྱས་ནས་མཐའ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ལྟ་བ་དང་བཅུ་བཞི་གང་ཡིན་པ་དེ་
དག་འདིར་མ་འདུས་ན་མ་ཚང་བར་འགྱུར་ཞིང་། འདུས་ན་ལྟ་བ་ལྔ་པོའི་དུ་ཞིག་ལས་འབྱུང་བར་
རིག་པར་བྱ་ཞེ་ན། གང་ལས་གང་བྱུང་བ་དེར་དེ་འདུས་པས་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། མཚན་
ཉིད་ལ་བརྟགས་ན་མཐར་འཛིན་དང་ལོག་ལྟ་གཉིས་ལས་བྱུང་བས་སམ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་བརྟགས་ན་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་བྱུང་བས་སོ། །དེ་དག་གི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

114

བཞི་པ་ནི། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས།་་་་་་་་དཔལ་དང་གྲགས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་། །དབང་ཕྱུག་
དང་ནི་གཟུགས་བཟང་དང་། །བརྩོན་འགྲུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྟེ། །དྲུག་རྣམས་བྷ་ག་ཞེས་སུ་བཤད། །ཅེས་པ་ལྟར་སྐལ་བ་དྲུག་དང་ལྡན་པའམ། བདུད་བཞི་བཅོམ་པ་དང་ལྡན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་ཀྱིས་བདག་ཡོད་པ་ལ་ཉེས་པ་གང་ཡོད་པར་གཟིགས་ནས་དགག་གཞི་ཕུང་པོ་
དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གྱིས་མདོ་དྲངས་ཏེ་་་་་་་་གཟུགས་སོགས་བདག་གོ་ཞེས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ། གཟུགས་སོགས་ལ་བདག་དང་། བདག་
གཟུགས་སོགས་དང་ལྡན་པར་དང་། གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་ན་ཡང་བདག་དང་། གཟུགས་སོགས་མེད་པར་ཡང་བདག་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་འགོག་ཚུལ་རྣམ་པ་ལྔས་
དགག་བྱའ་ཆོས་བདག་བསལ་ཞི ང་དགག་པ་མཛད་ཅེ་ན། ལན་ནི ། བདག་བཀག་ན་ཡུལ་མེད་ ིཔས་བདག་ལྟ་ཁེགས་ལ། བདག་ཡོད་ན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ལ་རིགས་
པ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ལྔ་ཡོད་པར་གཟིགས་ནས་བདག་བསལ་བར་མཛད་དེ་ཞེས་མདོར་
བསྟན་ནས།
རྒྱས་བཤད་ནི། གཟུགས་སོགས་བདག་གི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་དང་མཚན་ཉིད་མི་

མཐུན་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་བདག་ནི་རྟག་པ་གཅིག་པུ་རང་དབང་ཅན་དུ་འདོད་ལ་
གཟུགས་སོགས་ནི་མི་རྟག་དུ་མ་གཞན་དབང་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་
ཡིན་ན། །སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་ཉེས་པ་དང་།
གཟུགས་སོགས་ལ་བདག་བརྟེན་པ་མེད་དེ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་བཞོན་པ་འགྲོ་བ་ན་ཞོན་པ་པོའང་འགྲོ་བ་ལྟར། རྟེན་གཟུགས་སོགས་མི་རྟག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། བརྟེན་པ་པོ་བདག་ཀྱང་མི་

རྟག་པར་ཐལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཉེས་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ལ་བདག་དབང་སྒྱུར་བ་པོར་ལྡན་པའང་
མེད་དེ། རྒྱན་ལས་་་་་་་་གལ་ཏེ་ཡོད་ན། བདག་པོ་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ན་ནི། །མི་རྟག་མི་འདོད་འབྱུང་
མི་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རང་དབང་ཅན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ལས། བདག་མི་འདོད་བཞིན་དུ་

གཟུགས་སོགས་་་་་་་་་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆིས་་་་་་་་འགྱུར་བ་དང་བཅས་པར་མཐོང་བས་རང་དབང་མེད་པའི་ཉེས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

115

པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་ནའང་བདག་མེད་དེ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་གཞན། །ཕུང་བོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ལུས་མེད་ན་བདག་དེ་ལུས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཉེས་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་མེད་པར་ཡང་བདག་
མེད་དེ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་འཆིང་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། །ལམ་ལ་བསྒྲིམ་པའམ་

འབད་པ་མི་དགོས་པར་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་ཉེས་པའོ། །
ལྔ་པ་ནི། གང་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་བཅས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དག་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་
བའི་མཐའམ་གཡང་སའམ་སྒོ་ཉི་ཤུ་པོ། མདོ་ལས། གཟུགས་བདག་དང་དབྱེར་མེད་ཡིན་པར་
ལྟ་བ་དང་། གཟུགས་བདག་དང་ཐ་དད་དུ་ལྡན་པ་དང་། གཟུགས་བདག་གིས་དབང་བསྒྱུར་བྱ་
ཡིན་པ་དང་། གཟུགས་ལ་བདག་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་རྣམས་ལའང་སྦྱར་བ་དང་། མཐར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདག་ཡིན་པར་

ལྟ་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདག་དང་ལྡན་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདག་གི་ཡིན་པ་དང་།

རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་ གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཀོ་ཊི་མཐའམ་རྩེ་མོ་ཡིན་པས་་་་་་་་འགའ་ཞིག་
ཏུ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རིའི་རྩེ་མོ་ཉི་ཤུ་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བ་དེ་ལ་བསྡུ་ན་གཉིས་སུའང་འདུ་
བས། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ནི་དུ་ཡིན། བདག་གིར་ལྟ་བ་ནི་དུ་ཡིན་ཞེ་ན། གཟུགས་བདག་ཡིན་པར་ལྟ་

བ་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདག་ཡིན་པར་ལྟ་བའི་བར་ལྔ་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བའོ། །དེའང་གཟུགས་
སོགས་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་བདག་གཞི་མཐུན་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷག་མ་བཅོ་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་
ནི་བདག་གིར་ལྟ་བ་ཞེས་པ་གཅིག་ཏུ་འདུའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་བཅོ་ལྔ་པོ་བདག་གིར་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བར་
འགྱུར་ཞེ་ན། གཟུགས་སོགས་བདག་དང་ལྡན་པར་ལྟ་བ་ལྔ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་དང་སྤྱད་བྱ་སོགས་འབྲེལ་བས་བདག་གར་འགྱུར་བའི་ིཕྱིར་དང་། གཟུགས་སོགས་བདག་ཡན་པར་ལྟ་བ་ལྔ་ནི།

ིལྷས་བྱིན་གྱི་བ་ལང་ཞེས་པ་ལྟར་དབང་སྒྱུར་བས་བདག་གིར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་
སོགས་ལ་བདག་གནས་པར་ལྟ་བ་ལྔ་ནི། ལུས་ལ་སེམས་གནས་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་ལ་བདག་ཞུགས་ཤིང་རྣམ་པར་ཞུགས་ནས་གནས་ཏེ། །ཚོགས་པ་ཐ་དད་དུ་མི་འཇུག་པས་བདག་གིར་འགྱུར་བར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

116

འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དྲུག་པ་ནི། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དེ་མ་དཔྱད་ན་ལྟ་བར་འགལ་བས། བརྟགས་ཤིང་

དཔྱད་ནས་འཛིན་པའི་གཞི་ཅན་ཞེས་བྱ་བའམ། དཔྱད་ན་བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་པས་མ་
དཔྱད་པར་འཇུག་པའི་གཞི་ཅན་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཕུང་པོ་ལྔའི་མཚན་ཉིད་ལ་དཔྱད་ན་བདག་ལྟའི་

སྐབས་མི་རྙེད་པས། ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་མ་བརྟགས་ཤིང་མ་དཔྱད་པའི་

གཞི་འམ་ཡུལ་ལས་བྱུང་བ་ཅན་འཁྲུལ་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འོན་ཀྱང་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་
པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས། བདག་དང་བདག་གི་བའི་རྣམ་པར་འཛིན་ཅིང་

རྟོག་པས་ན་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ལྟ་བའང་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་ཐག་པ་ལ་སྤྲུལ་དུ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱི་བློ་
བཞིན་ནོ། །དེའང་ཐག་པའི་ངང་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན་སྦྲུལ་གྱི་བློ་མི་སྲིད་མོད། འོན་ཀྱང་ཐག་པ་
ལ་དམིགས་ནས་སྤྲུལ་དུ་བཟུང་བས་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་ཡིན་པ་ལྟར་རོ། །
ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སྤྱི་དོན་གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་གསུམ་དུ་བསྡུ་བ་ནི། མི་དགེ་བའི་
སེམས་སོ་སོ་ལ་སྐྱེ་བ་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་པོ་བཅུ་སྟེ། གཅིག་གང་དུ་བྱུང་བ་དེར་གཞན་མི་
འབྱུང་བ་དང་། གཡོ་སྒྱུ་རྒྱགས་པ་བོར་བ་རྣམས་འདོད་ཁམས་ཁོ་ན་ན་ཡོད་པས་སོ། །མི་དགེ་
བའི་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བ་ནི་ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་
སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བ་ནི་རྨུགས་པ་སོགས་བརྒྱད་དང་། ལོག་པར་མོས་པ་དང་ལོག་པར་
འདུན་པ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་ཅར་ན་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྡུ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ངེས་ཚིག་བསྟན་པའང་། དེ་ཉིད་ལས། ཉོན་མོངས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་རྒྱུ་བ་དང་དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། དོན་གསང་དུ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ནི་གསལ་
བའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་རྗེས་ལ་ཤས་ཀྱིས་བྲི་བར་ཞུགས་པ་ནི་ཉེ་བའི་ཉོན་
མོངས་པར་གདགས་སོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི་གཞུང་འདི་དང་མཐུན་པར་མི་མངོན་ཞིང་། སྤྱོད་འཇུག་
འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཞེ་སྡང་ནི་སེམས་རྩུབ་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པའོ། །དེ་ལས་བྱུང་བ་འཕེལ་བ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

117

ནི་ཁྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་དབྱུག་པ་ལེན་པ་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ་པའི་ལས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
འབྱུང་བ་ནི་གཞུང་དང་མཐུན་པ་ཉིད་དོ། །
གཞུང་དོན་ལ། ཉི་ཤུ་ཡོད་ཀྱང་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དགུར་ཡང་གསུངས་ཏེ། ལྷན་ཅིག་གནས་
པའི་གཞི་ཅན་དང་། ཕན་ཚུན་གླེང་བ་དང་། རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པ་དང་། འཚོ་བ་ཉམས་པ་
དང་། བླ་མ་ལ་མི་འདུད་པ་དང་། མི་བཟོད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་
རབ་ཉམས་པའི་གཞི་ཅན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི། ཁྲོ་བ་གང་ཞེ་ན། དམིགས་ཡུལ་གནོད་པར་
བྱེད་པའི་རྒྱུ་དགྲ་བོ་དང་མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་འཕྲལ་དུ་

ཉེ་བར་གནས་པ་ན། གདགས་གཞི་ཁོང་ཁྲོ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་
དེའི་ཆར་གཏོགས་ཤིང་དེ་ཉིད་དུ་འདུ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གུད་ན་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། འདི་
ཡི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཐམས་ཅད་ལ་རིག་པར་བྱའོ། །རྣམ་པ་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་
ནས་མནར་སེམས་ཞིང་གནོད་པ་བྱ་བར་འདོད་པ་སྟེ། བྱེད་ལས་བརྡེག་པའི་བསམ་པས་མཚོན་
ཆ་ལེན་པ་དང་། གསོད་པ་དང་འཆིང་བ་དང་འཕྲོག་པ་ལ་སོགས་པས་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་
ཆད་པས་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། མདོར་ན་གཞན་ལ་གནོད་པ་སྣ་ཚོགས་ཤོམ་པའི་རྟེན་བྱེད་
པའི་ལས་ཅན་ནོ། །འཁོན་དུ་འཛིན་པ་གང་ཞེ་ན། ཁྲོས་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ཁོང་ཁྲོའི་ཆར་གཏོགས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་འདིས་བདག་ལ་གནོད་པ་བྱས་པའི་ལན་མ་བྱས་
ན་མི་རུང་ངོ་ཞེས་ཤར་གཉེར་བའི་བསམ་པ་མདུད་པ་ལྟར་དམ་དུ་འཛིན་ཞིང་མི་གཏོང་བར་རྒྱུན་
དུ་བསྟེན་པ་སྟེ། གནོད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པར་མི་བྱེད་པས་མི་བཟོད་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་

ནོ། །གླེང་བའི་གཞི་ཅན་གཉིས་ཀྱི། འཆབ་པ་གང་ཞེ་ན། འདུན་པ་དང་ཞེ་སྡང་དང་། འཇིགས་
པ་དང་གཏི་མུག་གིས་འགྲོ་བ་བསལ་ནས་ཕན་པར་འདོད་པས་གླེང་བའི་དུས་སུ། ཁྱེད་ལ་ལྟུང་
བ་འདི་བྱུང་གིས་ཕྱིར་ཆོས་ཤིག། ཅེས་ལེགས་པར་བསྐུལ་བ་ན་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པས་
ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཉེས་ལྟུང་མཁྱུད་ཅིང་སྤེད་པ་སྟེ། བཅོས་སུ་ཡོད་པའི་དུས་སུ་ལྟུང་བ་གསང་ན་ཕྱིས་
འགྱོད་པར་འགྱུར་བས་དེ་དང་། འགྱོད་པ་ནི། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་ངེས་པར་ལྡན་པས་བདེ་བ་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

118

རེག་པར་མི་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །
འཚིག་པ་གང་ཞེ་ན། གདགས་གཞི་ཁོང་ཁྲོ་འཕེལ་བའི་ཆར་གཏོགས་པ། རྒྱུ་ཁྲོ་བ་དང་ཁོན་དུ་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་བས་དེ་དག་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ངོ་བོ་སེམས་ཀྱི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་
པ་དྲག་པོ་ཚིག་རྩུབ་ཀུན་ནས་སློང་བར་ནུས་པ་སྟེ། ཐོས་མ་ཐག་མི་སྙན་པས་ཚིག་རྩུབ་མོ། མཚང་འབྲུ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེ་ལ་གནོད་པས་བརླང་ཞིང་། ཡི་གེ་གསལ་པོས་ངོར་ལྷངས་ཀྱིས་བརྗོད་
པས་དྲག་པོའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་དང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་ངག་གི་ཉེས་སྤྱོད་འཕེལ་
བའི་ལས་ཅན་དང་། འགྲོགས་པར་དཀའ་བས་གྲོགས་བཟང་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་དགའ་བ་ལ་རེག་
པར་མི་གནས་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །རྙེད་བཀུར་གྱི་གཞི་ཅན་གཉིས་ཀྱི། ཕྲག་དོག་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་
རྙེད་པ་རྫས་གསར་དུ་འཐོབ་པ་དང་བཀུར་སྟི་ཕྱག་དང་གྲལ་སྟོབ་པ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ནས།
དམིགས་ཡུལ་གཞན་གྱི་རིགས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཁྱད་པར་ལ། རྣམ་པ་མི་བཟོད་པར་གྱུར་པ་སེམས་ཁོང་ནས་ཁྱབ་པར་
འཁྲུགས་པ། གདགས་གཞི་ཞེ་སྡང་གི་ཆར་གཏོགས་པ་སྟེ། གཞན་གྱི་ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་
ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། དེའི་དབང་གིས་རང་ཉིད་བདེ་བ་ལ་རེག་བར་མི་གནས་པའི་ལས་ཅན་ནོ།
།སེར་སྣ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ནས། དམིགས་ཡུལ་རང་གི་

ཟས་དང་ནོར་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་ལ། རྣམ་པ་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ཏུ་འཛིན་ཞིང་གཏོང་མི་ཕོད་པར་གྱུར་པ། གདགས་གཞི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པ་སྟེ། དེས་ཡོ་བྱད་མཁོ་བ་མ་
ཟད་མི་མཁོ་བ་རྣམས་ཀྱང་བསགས་པས་མ་བསྙུངས་ཤིང་འཕེལ་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནི་

སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། སེར་སྣ་ཅན་ནི་ཡི་དྭགས་གནས་

སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། ཅི་སྟེ་མིར་སྐྱེས་ན་ཡང་དེ་ཚེ་དབུལ་པོར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འཚོ་བ་
ཉམས་པའི་གཞི་ཅན་གཉིས་ཀྱི། སྒྱུ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ནས།

རྩ་བ་ཡོ་བྱད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་ལོག་འཚོའི་ཉེས་པ་མ་རིག་པའི་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ།
ངོ་བོ་གཞན་བསླུ་བའི་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཡང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

119

ཡིན་པ་ལྟར་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་འཆོས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པའི་ཡོ་བྱད་
ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་ཚེ་འདིར་ལོག་པས་འཚེ་བའི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་ཕྱི་མ་ལ་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བའི་

ལས་ཅན་ནོ། །གཡོ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ནས། །རྩ་བ་འདོད་
ཆགས་དང་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ། ངོ་བོ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཉེས་པ་ཡང་དག་པར་ཡོད་ངེས་
པ་གཞན་ནས་གཞན་དུ་བསྒྱུར་ཞིང་གཏམ་རླུང་ལ་བསྐུར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་
སྐྱོང་ཞིང་སྦེད་པའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ནི་ཟུར་གྱིས་གསང་ཞིང་འཆབ་པ་ནི་གསལ་

པོར་གསང་བས་ཐ་དད་དོ། །བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་མི་སྟོན་པ་ནི་གདམས་ངག་གི་སྣོད་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། །གང་དང་འཕྲད་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་

རྙེད་པའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །བླ་མ་ལ་མི་འདུད་པའི་གཞི་ཅན། རྒྱགས་པ་གང་ཞེ་ན།
ལུས་ལ་རྒྱགས་པའི་རྒྱུ་ནད་མེད་པ་དང་། སྟོབས་ལ་རྒྱགས་པའི་རྒྱུ་ལང་ཚོ་དར་ལ་བབས་པ་
ལ་བརྟེན་ཅིང་། སྲོག་ལ་རྒྱགས་པའི་རྒྱུ་ཚེ་རིང་བའི་མཚན་མ་ཅན་དུ་མོ་རྩིས་པས་བསྟན་པ་ལ་
སོགས་པ་དང་། རིགས་དང་གཟུགས་དང་སྟོབས་དང་ཡིད་གཞུངས་པ་དང་བློ་གསལ་བ་དང་
ལོངས་སྤྱོད་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་རང་ལ་མཐོང་བ་ལ་དམིགས་ནས། རྩ་བ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པ་
འགའ་ཞིག་སྲེད་པ་དང་ཡིད་བདེ་བ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་གཏུགས་ཤིང་གང་

བ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་པས་འཇུག་པས་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར།
ཆགས་སོགས་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཁྲོ་སོགས་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །
ང་རྒྱལ་ནི། གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ལྟོས་ནས་ཁེངས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་རང་གི་ཆོས་ལ་

ཆགས་པས་གང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ང་རྒྱལ་ཁེངས་ཉིད་རྒྱགས་པ་སྟེ། །རང་
གི་ཆོས་ལ་ཆགས་པ་ཡིས། །སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མི་བཟོད་
པའི་གཞི་ཅན། རྣམ་པར་འཚེ་བ་གང་ཞེ་ན། སེམས་རྩུབ་བའི་རྣམ་པས་འཇུག་པས་ཁོང་ཁྲོ་བའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

120

ཆར་གཏོགས་པ་གསོད་པ་ལ་སོགས་པའི་འཚེ་བ་རང་གི་བྱེད་པས་སྙིང་བརྩེ་བ་མེད་པ་དང་།
གཞན་བྱེད་དུ་འཇུག་པས་སྙིང་རྗེ་བ་མེད་པ་དང་། འཚེ་བ་བྱེད་པ་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་ལ་རྗེས་
སུ་ཡི་རང་བས་བརྩེ་བ་མེད་པ་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་གཅིག་གིས་གཅིག་བཤད་པར་ཡང་སྦྱར་བ།

གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་སྣ་ཚོགས་བསྐྱེད་པས་རྣམ་པར་ཐོ་འཚམ་པའི་
ལས་ཅན་ནོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པའི་གཞི་ཅན་གཉིས་ཀྱི། ངོ་ཚ་བ་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། གདགས་
གཞི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་གཉིས་རྣམ་པ་མི་མཐུན་པས་དུས་གཅིག་མི་འབྱུང་ཡང་། ཉེས་
སྤྱོད་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་གཉིས་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་དང་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་ལས། དེ་བྱ་
བའི་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་སྡིག་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་བདག་གི་ཆོས་་་་་་་་་རིགས་དང་ཡོན་ཏན་
སོགས་་་་་་་་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་བ་ལས་མི་འཛེམ་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་

ལ་གཏོགས་པས། ཆགས་སོགས་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཁྲོ་སོགས་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཕེལ་བའི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །
ཁྲེལ་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། རྩ་བ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་གང་རུང་དང་གཏི་མུག་གི་ཆར་

གཏོགས་པ་ལས་ཏེ། དེ་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་གཉི་ག་དང་མི་མཐུན་པར་ཤེས་བཞིན་དུ། སྡིག་

པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་གཞན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་་་་་་་་་པས་ཁྲེལ་ན་མི་རུང་སྙམ་་་་་་་་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ལས་ཀྱང་མི་མཛེམ་པ་སྟེ། སྔ་མ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཉམས་པའི་གཞི་ཅན་གཉིས་

ལས། ཞི་གནས་དང་། རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་མཚན་མ་ཉམས་པའི་གཞི་ཅན་

གསུམ་དུ་བྱས་ཏེ། ཞི་གནས་ཀྱི་མཚན་མ་ཉམས་པའི་གཞི་ཅན།

རྨུགས་པ་གང་ཞེ་ན། གདགས་གཞི་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་སེམས་བླུན་པར་གྱུར་
ནས་མི་གཡོ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ལ་གཏོད་མི་ནུས་པས་ལས་སུ་མི་རུང་ཞིང་བྱིང་བར་གྱུར་པ་
ཉིད་དེ། དགེ་བ་ལ་བཀོལ་དུ་མི་རུང་ཞིང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གཏི་མུག་གིས་ཁྱབ་པས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །རབ་ཏུ་འཛིན་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

121

མཚན་མ་ཉམས་པའི་གཞི་ཅན།

རྒོད་པ་གང་ཞེ་ན། ཡུལ་སྡུག་ཅིང་དགའ་བར་འོས་པའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་
པའི་མཚན་མའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་སྔོན་རྒོད་རྒོད་པ་དང་རྩེ་
རྩེ་བ་དྲན་ནས་སེམས་རྣམ་པར་མ་ཞི་ཞིང་འཕྲོ་བར་གྱུར་བ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞི་བའི་བདག་ཉིད་

ཅན་གྱི་གནས་པ་དང་མི་མཐུན་པས་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །བཏང་སྙོམས་ཀྱི་མཚན་མ་ཉམས་པའི་གཞི་ཅན། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཉམས་པའི་
དུས་སུ་འབྱུང་བ་དྲུག་གི།
མ་དད་པ་གང་ཞེ་ན། རྩ་བ་གནས་ལུགས་མ་རག་པ་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ། དམིགས་

ིཡུལ་དགེ་བའི་ཆོས་ལས་འབྲས་དང་བདེན་བཞི་ཡོད་པ་རྣམས་ལ། རྣམ་པ་སེམས་ཀྱིས་ཡིད་མི་

ཆེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་མ་དད་པ་དང་། ནུས་པ་རྣམས་ལ་མི་འདོད་པའི་སྒོ་
ནས་དད་པ་གསུམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་སྟེ། མ་དད་ན་སྤྱོར་བ་ལ་འདུན་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ལེ་ལོའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །
ལེ་ལོ་གང་ཞེ་ན། བློས་ཕབ་སྟེ་ཉལ་བའམ་གཉིད་པ་དང་། མལ་ཆ་ལ་སོགས་ལ་གཞོགས་
བསྙེས་པ་དང་། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་བརྐྱངས་བ་ འཕྲེས་པའི་བདེ་བའམ། བསོད་ཉམས་ལ་
བརྟེན་ནས་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ། དགེ་བ་ལ་སེམས་མངོན་པར་མི་སྤྲོ་བ་སྟེ། བྱ་བ་ངན་
པ་ལ་སྦྱོར་ཞིང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་སྦྱོར་བའི་བར་དུ་

གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །
བག་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། གདགས་གཞི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་ལེ་ལོ་དང་
བཅས་པ་གང་རུང་གི་ཆར་གཏོགས་པ་དེ་ལ་གནས་ནས་ཞེས་པ་ལ། ལེ་ལོ་བཏགས་ཡོད་པ་
ལའང་འདོགས་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རམ་སྙམ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། གཏི་མུག་གཅིག་ཉིད་ལ་རང་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཆ་ནས་རེས་ལེ་ལོ་དང་། རེས་བག་མེད་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །ངོ་བོ་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་མི་སྒོམ་ཞིང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ཆགས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

122

སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་སེམས་མི་སྲུང་ཞིང་མི་ཟློག་པས་བག་ཡངས་སུ་གཏོང་བ་སྟེ།
བག་མེད་པར་གྱུར་ན་སྤང་བྱ་མི་དགེ་བ་འཕེལ་བ་དང་། གཉེན་པོ་དགེ་བ་འགྲིབ་པའི་རྟེན་བྱེད་
པའི་ལས་ཅན་ནོ། །
བརྗེད་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་དེའི་དམིགས་པ་དྲན་ཞིང་། དགེ་བའི་དམིགས་པ་མི་གསལ་བས་བརྗེད་པར་གྱུར་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་
པའི་ཡུལ་ལ་སེམས་གཡེང་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །
ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་
པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་རབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་བ་སྟེ། དེས་ལུས་ཀྱི་འགྲོ་འོང་དང་། ངག་གི་སྨྲ་བརྗོད་
དང་། སེམས་ཀྱི་རྟོག་དཔྱོད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་ལེགས་པར་མ་བརྟགས་པར་མི་ཤེས་
བཞིན་དུ་འཇུག་པ་སྟེ། ཐོས་ལྡན་དད་པ་ཅན་དང་ནི། །བརྩོན་པ་ལྷུར་ལེན་དུ་མ་ཡང་། །ཤེས་བཞིན་མེད་པའི་སྐྱོན་ཆགས་པས། །ལྟུང་བའི་རྙོག་དང་བཅས་པར་གྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་གནང་བཀག་གི་ཆ་མི་ཤེས་པས་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །འདུལ་བའི་མ་མོ་བསྡུ་
བར་ཡང་། ལྟུང་དེའི་རྒྱུ་ཡང་རྣམ་བཞི་སྟེ། །མི་ཤེས་པ་དང་བག་མེད་དང་། །ཉོན་མོངས་མང་དང་མ་གུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་འདི་ནི་དང་པོའོ། །
གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་བཞི་ལས་མཚན་ཉིད་ནི། རྩ་བ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་
དང་གཏི་མུག་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་དགེ་
བའི་དམིགས་པ་ལས་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ལ་རྣམ་པར་འཕྲོ་བར་འགྱུར་བའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། དེ་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དྲུག་སྟེ། ཏིང་

ངེ་འཛིན་ལས་ལྡང་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཡེང་བ་དང་། ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཕྱི་རོལ་དུ་གཡེང་བ་དང་། རོ་མྱང་དང་བྱིང་རྒོད་ནང་གི་གཡེང་བ་དང་། ཡིད་ཆེས་པའི་བསམ་པ་མཚན་མའི་གཡེང་བ་དང་།
ངར་འཛིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གནས་ངན་ལེན་གྱི་གཡེང་བ་དང་། དམན་པའི་སེམས་ཡིད་ལ་བྱེད་
པའི་གཡེང་བའོ། །དབུས་མཐའ་ལས་ཀྱང་། ལྡང་དང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་། །དེ་བཞིན་རོ་མྱོང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

123

བྱིང་རྒོད་དང་། །ཡིད་ཆེས་པ་ཡི་བསམ་པ་དང་། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ངར་འཛིན་དང་། །ཆུང་ངུའི་
སེམས་ནི་གཡེང་བ་སྟེ། ། བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་ལ་དྲུག་གི་དང་པོ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། དབང་བོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་བླུན་པས་ནང་དུ་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཇོག་མི་ནུས་པའོ། །ཕྱི་རོལ་དུ་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། ནང་དུ་
ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཕྱི་རོལ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་གཟུགས་སྡུག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་ལ་འཇུག་ཅིང་རྣམ་པར་འཕྲོ་བའོ། །ནང་གི་གཡེང་བ་གང་
ཞེ་ན། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དགེ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་སེམས་བྱིང་ཞིང་རྨུགས་པས་མི་གསལ་བ་དང་།
འཕྲོ་ཞིང་རྒོད་པས་མ་ཞི་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པའི་ཚོར་བ་ལ་སྲེད་པ་ཆགས་ཤིང་རོ་མྱོང་
བར་བྱེད་པའོ། །
མཚན་མའི་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། དགོས་པ་བདག་ལ་གཞན་ཡིད་ཆེས་ཤིང་གུས་པར་བྱ་
བའི་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ་དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་ན་ཁད་ཀྱིས་དེ་ལས་ཉམས་པར་གྱུར་པའོ། །འདི་ནི་

གཡེང་བའི་རྒྱུ་ལས་གཡེང་བར་བཏགས་པའོ། །ཞེས་ཀྱང་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་གསུང་ངོ་། །གནས་ངན་ལེན་གྱི་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། བདག་གམ་ངར་འཛིན་པ་དང་། བདག་གི་བའམ་ང་ཡར་འཛིན་པ་འཇི ག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། ངའི་ིསྙམ་པ་ལ་སོགས་པའ་ང་རྒྱལ་གྱི་ ི ཕྱོགས་
ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ས་བོན་འཕེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་བ་བསྒོམ་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཚོར་བ་

བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་མྱོང་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་མྱོང་བ་པོ་ང་ཞེས་སམ། མྱང་བྱ་འདི་ནི་ང་
ཡི་ཞེའམ། མྱོང་བ་ཡུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་ང་ཁོ་ནའོ་ཞེས་དང་པོར་འཛིན་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་དང་སེམས་རྒྱུད་འདྲེས་པ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཀྲ་བའམ་མཚན་མར་
འཛིན་པ་སྟེ། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པར་བྱེད་བའོ། །
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། སྙོམས་པར་འཇུག་པ་མཆོག་ལས་གཞན་དམན་
པའི་བསམ་གཏན་ནམ། ཐེག་པ་མཆོག་ལས་གཞན་ཐེག་དམན་ལ། རིམ་པ་ལྟར་སྙོམས་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

124

འཇུག་པར་འདོད་པ་དང་། གནས་པར་འདོད་པའ་སེམས་རྣམ་པར་འཕི་བ་གང་ཡྲོ ན་པ་སི། བསམ་ ྟེགཏན་གོང་མ་ཐོབ་བཞིན་དུ་འོག་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་བཞིན་དུ་

ཐེག་ཆུང་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་བྱེད་ལས་ནི། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་སུ་གྱུར་པའི་གཡེངས་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
གེགས་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་པའམ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་ས་དང་
ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །གཞན་དུ་འགྱུར་བ་བཞིའི།
གཉིད་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་་་་་་་་རྒྱུ་ནི། ཉམ་ཆུང་བ་དང་ངལ་བ་དང་ལྕི་བ་དང་མུན་
པའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་རྩོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡལ་བར་འདོར་བ་དང་དུས་སུ་ཡང་ཡང་
གོམས་པ་དང་སྔགས་དང་བསྐུ་མཉེ་ལ་སོགས་པ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའོ། །གཉིས་པ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། གཉིད་ཀྱིས་ཁམས་བསོས་ཏེ་ས་ལ་ཐག་དབྱེ་བ་བྱའོ་སྙམ་པ་་་་་་་་སྣང་བ་དང་ལྡང་
བའི་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་སློང་སེམས་པ་དགེ་བས་འཕངས་ཤིང་། རྨི་ལམ་དུའང་དགེ་བ་
བྱེད་པ་རྨི་བ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་གཉིད་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་མི་དགེ་བ་དང་།
ཀུན་སློང་དེ་གཉི་ག་མེད་པའམ། ཡང་ན་སད་པ་དང་བཟོ་དང་ཚོང་ལ་ སོགས་པ་བྱའོ་སྙམ་པ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། ནམ་གྱི་གུང་ཐུན་ལ་དུས་ཀྱི་གཉིད་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་དུས་མ་
ཡིན་པ་དང་། དུས་སུ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དང་། དུས་མ་ཡིན་ཡང་ནད་ལ་ཕན་པ་དང་། ལས་སུ་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཉིད་པ་རིགས་པ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་མི་རིགས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། འཇུག་པ་རང་དབང་མེད་པར་སེམས་ནང་དུ་བསྡུད་པ་ སྟེ། མིག་

ཤེས་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་དྲུག་དབང་པོ་སྒོ་ལྔ་ནས་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་པར་ཀུན་གཞི་ལ་བསྡུས་

ནས་གནས་པའོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དེར་ཐལ་བ་སྤང་པའི་ཕྱིར་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་
ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའང་མི་དགེ་བའི་གཉིད་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་ནི་སེམས་ནང་དུ་ཕྱོགས་ཏེ་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་ཉིད་ལ་འདོགས་སོ་ཞེས་ཀྱང་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཤེས་
གཉེན་་་་་་་་གསུང་ངོ་། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

125

བཞི་བ་་་་་་་་བྱེད་ལས་ནི། བརྩོན་པའི་བྱ་བ་མ་ལུས་པ་ཤོར་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །
དེའི་ནང་ནས་དགེ་བའི་བྱ་བ་འཆོར་བ་ནི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དགེ་བའི་གཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་པའི་སར། དགེ་སློང་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བརྩོན་པས་དུས་འདའ་བ་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཆོས་ནི་དུས་སུ་རན་པར་གཉིད་ལོག་པའོ། །ཞེས་པ་
ལྟར་རོ། །
འགྱོད་པ་གང་ཞེ་ན། སྔ་མ་ལྟར་བཞི་ལས། དང་པོ་་་་་་་་རྒྱུ་ནི། རང་དགའ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་

བསམས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་ནན་གྱིས་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་ནས་བྱས་པ་མ་བསམས་པའི་བྱ་བ་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་དང་། བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་
གང་ཡིན་པ་བྱས་ཟིན་པ་དང་། མ་ཟིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། མི་དགེ་བ་བྱས་ཤིང་དགེ་བ་མ་བྱས་པ་ལ་འགྱོད་པ་དགེ་བ་དང་། དེ་
ལས་ཟློག་པ་མི་དགེ་བ་དང་། དེ་གཉི་ག་མ་ཡིན་པ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། བཅོས་སུ་ཡོད་པ་
ན་འགྱོད་པ་དུས་ཀྱི་དང་། བཅོས་སུ་མེད་པ་ན་འགྱོད་པ་དུས་མ་ཡིན་པ་དང་། འགྱོད་པའི་གནས་
ལ་འགྱོད་པ་རིགས་པ་དང་། གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་འགྱོད་པ་མི་རིགས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་སྙམ་པའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཡིད་ལ་
གཅགས་པ་མི་དགའ་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའོ། །གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་ནི་ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་ནི་སེང་གེའི་
ལྟ་སྟངས་ཀྱིས་རགས་པར་བྱ་བས་སེམས་པ་དང་ཤེས་རབ་ལ་གདགས་སོ། །ཞེས་ ྟོ ཀྱང་གསུང་ངོ་། །བཞི་པ་་་་་་་་བྱེད་ལས་ནི། འདིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྒྲིབ་པས་དམིགས་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་
ཏུ་གནས་པའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །རྟོག་དཔྱོད་ལ་སྤྱི་དོན་ནི། ལུས་དང་དམིགས་

པ་རྣམ་པ་དང་། ཀུན་ནས་སློང་དང་རབ་དབྱེ་དང་། རྣམ་པར་ངེས་དང་འཇུག་པ་ཡིན། །ཞེས་ས་སྡེར་གསུངས་པ་ལྟར་བདུན་ཏེ། ལུས་ནི་སེམས་པ་དང་ཤེས་རབ་བོ། །དམིགས་པ་ནི་མིང་དང་

ཚིག་དང་ཡི་གེའི་ཚོགས་ལ་བརྟེན་པའོ། །རྣམ་པ་ནི་རིམ་པས་དམིགས་པ་ལ་གཏོད་ཅིང་བྱེ་བྲག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

126

ཏུ་གཏོད་པ་དང་སོ་སོར་རྟོག་པའོ། །ཀུན་སློང་ནི་ངག་ཀུན་ནས་སློང་བའོ། །དབྱེ་བ་ནི་རང་གི་

ངང་གིས་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་བདུན་ནོ། །རྣམ་པར་ངེས་པ་ནི་རྟོག་དཔྱོད་གང་ཡིན་པ་རྣམ་རྟོག་
ཀྱང་དེ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་
རྟོག་གང་ཡིན་པ་རྟོག་དཔྱོད་དེ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་སེམས་བྱུང་གཞན་རྣམས་སོ། །
འཇུག་པ་ལ་དམྱལ་བ་དང་ཡི་དྭགས་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྟོག་དཔྱོད་ནི་ཞུམ་པའི་རྣམ་པ་
ཅན་དང་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ཏེ། རེག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་བསྐྱོད་པ་དང་། ཡིད་མི་

བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་བར་འདོད་པ་དང་། རྒྱུད་འཁྲུགས་པའི་ལས་

བྱེད་ཅིང་འཇུག་ལ། ཡི་དྭགས་རྫུ་འཕྲུལ་ཆེ་བ་དང་དུད་འགྲོ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་རྟོག་དཔྱོད་ནི་ཞུམ་

པ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། དགའ་བ་ཤས་ཆུང་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་ཅིང་། འདོད་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་
རྟོག་དཔྱོད་ནི་ཞུམ་པ་ཤས་ཆུང་བ་དང་། དགའ་བདེ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་

སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་པའི་རྟོག་དཔྱོད་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དགའ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་སོགས་
པ་ནས་་་་་་་་་སྡུག་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་བདེ་བས་བསྐྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པ་དང་་་་་་་་རྒྱུད་
མི་འཁྲུགས་པའི་ལས་བྱེད་ཅིང་འཇུག་གོ། །
གཞུང་དོན་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན།
མངོན་པར་མི་རྟོག་པའི་དུས་སུ་སེམས་པའམ། མངོན་པར་རྟོག་པའི་དུས་སུ་སྐྱོན་ཡོན་འབྱེད་
པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་བ་ཡིན་གྱི་རྫས་གཞན་དུ་མེད་ཅིང་། ངོ་བོ་ནི་འདི་ཅི་

ཡིན་ཞེ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར། སྒྲས་དོན་བརྗོད་པ་དང་འདྲ་བར་དོན་རྟོགས་ཤིང་

བརྗོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་དངོས་པོ་ཙམ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བས་ན་སེམས་རྩིང་ཞིང་རགས་པའོ། །
དཔད་པ་གང་ཞེ་ན། སྔ་མ་ལྟར་སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྱོ ན་ནས་སྔར་རགས་པ་བཙལ་ ྟེཟིན་པ། འདི་ནི་ཕྲ་བའི་ཁྱད་པར་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སོ་སོར་རྟོག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་
བརྗོད་པ་དང་འདྲ་བར་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པས་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སེམས་ཞིབ་པའོ། །མཛོད་ལས་ཀྱང་། རྟོག་དང་དཔྱོད་པ་རྩིང་ཞིབ་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

127

གཉིས་པ་ནི།་་་་་་་་བྱེད་ལས་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ་ནི། རྟོག་དཔྱོད་དགེ་བས་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་
གནས་པ་དང་། མི་དགེ་བས་རེག་པར་མི་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་སྤྱིའི་བྱེད་ལས་ཀྱིས་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། སོ་སོར་བཤད་པར་མ་ཟད། ཡང་
དད་པ་དང་མ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ནི་རང་རང་གི་མི་མཐུན་པའི་

ཕྱོགས་མ་དད་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་མངོན་གྱུར་གནོན་པ་དང་ས་བོན་སྤྱོད་པའི་

ཚུལ་གྱིས་ཇི་ལྟར་རིགས་པ་སྤོང་བའོ། །འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་།
ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ནི། རང་རང་གི་གཉེན་པོ་ཆགས་བྲལ་
དང་། བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་དུ་གཅོད་པའོ། །དེ་ལྟར་ཕན་ཚུན་གནོད་པ་བྱེད་པས་ཐར་པ་
མི་སྲིད་དམ་སྙམ་ན། མཐར་ནི་དགེ་བ་སྟོབས་ཆེ་བས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པར་སྤོང་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འཚེ་བ་མེད་དང་ཡང་དག་དོན། །རང་བཞིན་ལ་ནི་ཕྱིན་ལོག་གིས། །འབད་དུ་ཟིན་
དང་མི་བཟློག་སྟེ། །བློ་ནི་དེ་ཕྱོགས་འཛིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་སྤྱི་དོན་གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་ནི། གཟུགས་དང་

སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་གང་ཞིག གཟུགས་

སོགས་་་་་་་་་གསུམ་་་་་་་་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སྟེ། གདགས་གཞི་གཟུགས་སོགས་
་་་་་་་་གསུམ་་་་་་་་ལས་གུད་ན་རྫས་གཞན་དུ་འགྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་། ངོ་བོ་གཟུགས་སོགས་་་་་་་་་གསུམ་་་་་
ཀྱི་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པའོ། །་་་་་་་་དཔེར་ན་ཁུ་ཚུར་སོར་མོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་བཞན།ིཕུང་པོ་ལྔ་པར་ཡང་། སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་གང་ཞེ་ན། གང་དག་
གཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་དང་

གཞན་དུ་མ་གདགས་སོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ལྔས་མཚུངས་པར་མི་ིལྡན་པ་ཡང་ཡན་ལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཡང་ཡིན་པས་ལྡན་མིན་འདུ་

ི བྱེད་ཅེས་བྱའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རྫས་གྲུབ་དགག་པ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་གཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་གསུམ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་་་་་་་་་བེམས་པོར་་་་་་་་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

128

དེ། གསུམ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཚད་མ་གསུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། འདུས་བྱས་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་གྲངས་སོགས་དཔྱད་པ་ནི། འདིར་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་རིམ་པར་བསྟན་པས་ཉེ་བར་
མཚོན་ནས་གཞན་དག་ཀྱང་ཤེས་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི། གྲངས་དང་གོ་རིམ་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་
སྟེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་འཆད་པར་འདོད་པ་ནི་བརྗོད་འདོད་ཙམ་ལས་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད་
དེ། ཡུལ་སོ་སོར་ཐོབ་པ་དང་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པ་དང་སྐྱེ་མཆེད་སོ་སོར་དམིགས་པ་དང་། མ་

ཚོགས་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་མང་དུ་བཤད་ཅིང་། གནས་བཅུ་བསྟན་པའི་

མདོར། མི་ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་བདུན་བརྒྱ་བཀའ་བསྩལ་པ་དང་། མཛོད་དང་ཕུང་པོ་ལྔ་པ་ལ་
སོགས་པར་གྲངས་དང་གོ་རིམ་འདི་ལས་གཞན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞུང་དོན་ལ། སེམས་དང་མཚུངས་ལྡན་ལྔས་མཚུངས་བར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་གཟུགས་

ལ་སོགས་པ་གསུམ་པོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་རྣམས་གང་ཞེ་ན།
ལན་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་ནི། འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་ཐོབ་
པ་དང་། ཤེས་རིག་འགགས་པའི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་
དང་། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་སྟེ་སྙོམས་འཇུག་འབྲས་བུ་དང་
བཅས་པ་དང་། གནས་པའི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་སྲོག་གི་དབང་པོ་དང་། འདྲ་བའི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་
རིས་མཐུན་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་བ་དང་གནས་པ་དང་མི་རྟག་
པ་ཉིད་དེ་ཆོས་བཞི་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་མིང་གི་ཚོགས་དང་། ཚིག་གི་ཚོགས་དང་།
ཡི་གེའི་ཚོགས་དང་ཚོགས་གསུམ་དང་། མ་ཐོབ་པའི་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཉིད་དང་།

རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་འཇུག་པ་དང་། སོ་སོར་ངེས་པ་དང་། འབྱོར་འབྲེལ་པ་དང་། མགྱོགས་པ་དང་། གོ་རིམ་དང་། དུས་དང་། ཡུལ་དང་། གྲངས་དང་། ཚོགས་པ་སྟེ་ཆ་
མཐུན་དགུའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་རྒྱས་བཤད་ལ་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་སྡེ་ཚན་བརྒྱད་དུ་བྱས་ཏེ་འཆད་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

129

ལ། དང་པོ་་་་་་་་འཕེལ་འགྲིབ་ལ་བཏགས་པའི་ཐོབ་པ་གང་ཞེ་ན། འགྲེལ་པར་སེམས་དང་ལྡན་པ་
མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་གནས་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། བཏགས་པས་བཤད་པར་བྱའོ། །
ཞེས་པ་ལྟར་འཆད་པས། གདགས་གཞིའམ་གནས་ནི། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་
བསྟན་པའི་ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སོ། །ངོ་བོ་ནི། དེ་དག་གི་
ས་བོན་བརྟས་ཤིང་འཕེལ་བ་དང་། ནུས་པ་དམན་ཞིང་འགྲིབ་པའི་ཆའོ། །བཏགས་པར་བསྟན་
པ་ནི། དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ལ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་ཀྱང་ནུས་པ་ཐོབ་པའམ་སྤྱིར་བསྟན་པ་ཐོབ་པ་དང་། སྔོན་མེད་གསར་དུ་རྙེད་པ་དང་ཐོབ་ཟིན་ཉམས་པ་ལས་བྱུང་བ་རྙེད་པ་དང་། ཐོབ་ནས་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པ་སོགས་སུ་རྒྱུན་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པ་ལ་ལྡན་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །འཕེལ་བ་ཐོབ་པ་འཐད་མོད་འགྲིབ་པ་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེ་ན། འགྲེལ་པ་ལས། དད་པ་ལ་སོགས་པ་འཕེལ་བ་ཡོད་ན་
ཆེན་པོ་དང་ལྡན་ཞིང་། འགྲིབ་པ་ཡོད་ན་ཆུང་ངུ་དང་ལྡན་མོད། ཅེས་གསུངས་པས་འགྲིབ་པ་ལ་

ཡང་ལྡན་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །དེ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པའི་ཆ་ལ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་སྟེ།
གཟུགས་སོགས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལའང་ཇི་ལྟར་
རིགས་པར་སྦྱར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཤེས་རིག་འགགས་པ་ལ་བཏགས་པ་སྙོམས་འཇུག་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་
གསུམ་གྱི། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་བདུན་གྱི། དང་པོ་་་་་་་་གང་
ཟག་ནི། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་གསུང་རབ་ལ་ཐོས་བསམ་མ་བྱས་པ་ལོག་པས་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཚོལ་
བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པས་སྙོམས་པར་འཇུག་སྟེ། བསྡུ་བར། གང་ཟག་ལས་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཁམས་ནི། དང་པོ་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་བསྐྱེད་ཅིང་དེ་ནས་གཟུགས་ཁམས་སུ་
ཡང་མངོན་དུ་བྱེད་དེ། སྐྱེ་བ་ལས་ནི་དང་པོ་འདིར་བསྐྱེད་ཅིང་དེའི་འོག་ཏུ་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་འབྲས་བུ་ལས་སོ་སོར་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ས་ནི། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དགེ་རྒྱས་མན་ཆད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

130

སྟེང་མ་བཞི་པའི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་པའོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་བསམ་པ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལ་ཐར་པ་དང་དེའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་ཐར་པའི་

ལམ་དུ་བཟུང་ནས་འཁོར་བ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་འདུ་ཤེས་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་

ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སོ། །
ལྔ་པ་་་་་་་་གནས་སམ་དགག་བྱ་ནི། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས།
བརྒྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་མེད་ཅིང་། སེམས་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་

ནའང་རེས་འགའ་མེད་པས་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་འཇུག་པའི་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་འཁོར་དང་
བཅས་པ་རྣམས་སོ། །
དྲུག་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། འགོག་པ་ཞེས་པ་སྙོམས་འཇུག་གི་སེམས་ཀྱི་དུས་གཞན་ན་དགག་བྱ་དེ་
དག་མངོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་བར་བྱས་པའི་ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། ཚོགས་དྲུག་
གི་ས་བོན་མགོ་གནོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བའོ། །བསྡུ་བར། ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ནི་དགེ་བའོ་ཞེས་པ་
དང་། མཛོད་ལས། དགེ་བའོ་སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར་ཉིད། །ཅེས་པ་ནི། འཇུག་པ་དགེ་བ་ལ་དགོངས་
པ་སྟེ། འདིར་ནི་ཞུགས་པ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་སུ་མི་འགལ་ལོ། །
བདུན་པ་་་་་་་་བཏགས་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལ་འབྲས་བུ་ཚོགས་དྲུག་གི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཐོབ་
པའི་ཆེད་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་མིང་དུ་བཏགས་སོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྔ་མ་
བཞིན་ནོ། །
འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་ལའང་བདུན་ལས། གང་ཟག་ནི། ཕྱིར་
མི་འོང་ལུས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་གཉི་གའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་།
རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་། མདོ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ས་དྲུག་པ་ཡན་ཆད་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་། ས་བདུན་པ་ལ་སེམས་ཀྱི་སྐད་
ཅིག་ལ་འགོག་པ་ལ་འཇུག་ཅིང་ལྡངས་ཏེ་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཞེས་ནི་མི་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྩལ་སྦྱོང་བ་ལ་སོགས་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

131

ཆེད་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་ལ། གཞན་སྣང་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་
དང་བཞེངས་པའི་རྣམ་པར་སྟོན་པའོ། །
ཁམས་ནི། བསྡུ་བར། སྐྱེ་བ་ལས་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་པར་མ་བཞག་ན་དང་པོ་
འདིར་བསྐྱེད་ཅིང་། དེའི་འོག་ཏུ་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་མངོན་དུ་བྱེད་དེ། མངོན་དུ་བྱེད་པ་དེ་ནི་
གཟུགས་ལ་རགས་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ན་མངོན་དུ་བྱེད་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་འག་བར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྔར་མ་ཐོབ་པ་མྲོ འི་ནང་དུ་བསྐིད་ ྱེཅིང་། ཐོབ་ཟིན་ནས་ཁམས་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་པར་མངོན་དུ་བྱེད་དེ། འདིར་གཟུགས་མེད་དུ་
མངོན་དུ་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་སྒོ་བསྟུན་པའོ། །
ས་ནི། གཟུགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་པ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་མན་ཆད་ཀྱི་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་ལ། ཞེས་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཐོབ་པར་བསྟན་པས་རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་དང་
ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་ཡང་སྲིད་རྩེའི་སེམས་མ་ཐོབ་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པའང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་
གྲོལ་ཙམ་གྱིས་སྙོམས་པར་འཇུག་མི་ནུས་པར་བསྟན་ཅིང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་སྲིད་པའི་

རྩེ་མོ་ལས་ཀྱང་གྱེན་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཞེས་པས་་་་་་་་་མཐོང་ལམ་སྲིད་རྩེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་་་་་་་་དེའི་མཐོང་སྤང་
རྣམས་སྤངས་ཤིང་སྒོམ་སྤང་ཡང་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་པའི་ས་པ་སྟེ། སྲིད་རྩེ་ལས་མ་བསྐྱོད་པ་སོ་
སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་འཇུག་མི་ནུས་པར་བསྟན་ལ། དེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ཞེས་
མ་སྨོས་པ་ནི་ཆགས་བྲལ་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱང་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བསམ་པ་ནི། འདི་སྲིད་རྩེའི་ས་པ་ཡིན་པས་འཕགས་པ་རྣམས་དེ་ལ་སྲིད་པ་ལས་བྱུང་
བའི་འདུ་ཤེས་མི་འཇུག་གི འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བས་སྐྱོ་ནས་དེ་དག་ཞི་བར་གནས་པའི་འགོག་
པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་ཆ་འདྲ་བས་དེ་ལ་ཇི་སྲིད་འདོད་ཀྱི་བར་དུ་གནས་པར་བྱའོ་སྙམ་
པའི་འདུ་ཤེས་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྙོམས་པར་འཇུག་སྟེ། གཎྜི་མི་རྡུང་གི་བར་

རམ། ཞག་གམ་ལོའམ་བསྐལ་པའམ། མགོན་པོ་བྱམས་པ་སངས་མ་རྒྱས་ཀྱི་བར་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་འཕེན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུའོ། །་་་་་་་་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞག་བདུན་ལས་ལྷག་པར་སྙོམས་པར་མི་འཇུག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

132

ཅེས་ཀྱང་གསུངས་མོད། པད་དཀར་ལས་བསྐལ་པ་མང་པོ་སྙོམས་པར་འཇུག་པར་འཇུག་ཀྱང་གསུངས། འགའ་ཞིག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདོད་ཁམས་པས་ཞག་བདུན་ལས་ལྷག་ན་ཁམས་ཟས་ཆད་པས་འགག་མི་དགོས་པས་འཆིའོ་ཟེར་བ་ནི་འཁྲུལ་བའོ།། དགག་བྱའི་གནས་ནི། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འདོད་ཁམས་སུ་འཇུག་
པའི་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་དང་། གཟུགས་ཁམས་སུ་་་་་་་་་སྣ་ལྕེའི་རྣམ་ཤེས་མེད་པས་་་་་་་་ཚོགས་བཞི་དང་།
གཟུགས་མེད་དུ་་་་་་་་་དབང་ཤེས་ལྔ་མེད་པས་་་་་་་་ཡིད་ཤེས་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྟེ་སྔར་བཤད་བ་ལྟར་
བརྟན་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དང་། བརྟན་པ་ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་གཉིས་པོ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་
ཅིག་ཀུན་གཞི་མི་འགོག་ཅིང་ཉོན་ཡིད་འཁོར་དང་བཅས་པ་་་་་་་་་དགག་དགོས་ཀྱང་བྱིས་པས་དགག་མི་ནུས་
ཤིང་འཕགས་པས་ནུས་པའི་ཕྱིར་་་་་་་་འགོག་ལ། དགྲ་བཅོམ་པས་ནི་ཉོན་ཡིད་སྔར་ནས་བཀག་ཟིན་ཚོགས་
དྲུག་ཉིད་འགོག་གོ །
ངོ་བོ་ལ་་་་་་་་་གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དངོས་ནི། འགོག་པ་ཞེས་པ་སྙོམས་འཇུག་གི་སེམས་ཀྱིས།
ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་ཚོགས་བདུན་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྐྱེ་བའི་ས་བོན་ལ་གནོད་པ་
བྱས་པ་སྟེ། དུས་ཇི་སྲིད་འདོད་ཀྱི་བར་དུ་ཚོགས་བདུན་མི་འབྱུང་བར་འགོག་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དོགས་སྤོང་ནི། སྔར་སྙོམས་འཇུག་གིས་རིང་དུ་བཀག་པའི་ཚོགས་བདུན་དེ་
རྣམས་ཕྱིས་ལངས་པ་ན་གང་ལས་སྐྱེ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིག་འདས་པའང་རྫས་སུ་གྲུབ་

པར་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་ལས་སྐྱེའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་དུས་གསུམ་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཟད་
བྱེད་པའི་ལུགས་ཡིན་པས་མི་འཐད་དོ། །མདོ་སྡེ་བ་ཁ་ཅིག་གཟུགས་མེད་ནས་གཟུགས་ཅན་དུ་
སྐྱེ་བ་ན་སེམས་ལས་ལུས་སྐྱེ་བ་ལྟར། དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལས་སེམས་སྐྱེའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ལུས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་འདོད་པ་རྒྱང་འཕེན་པ་དང་འདྲ་བས་མི་རིགས་སོ། །དེས་ན་འདིར་

རྒྱུའི་རྐྱེན་ཀུན་གཞིའི་ས་བོན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པ། སྙོམས་པར་
འཇུག་ཁའི་སེམས་ལས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ནི་རིགས་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་རང་བཞིན་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱིས་མཛོད་འགྲེལ་དུ། འདིའི་རྣམ་
སྨིན་སྲིད་རྩེའི་ཕུང་པོ་བཞི་ཡིན་པས་ཟག་བཅས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། མཉམ་པར་བཞག་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

133

སའི་བསྡུ་བར། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་ཟག་མེད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་
པ་དང་བྲལ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ལ་དམིགས་
པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་བས་མ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདིར་འཇིག་

རྟེན་ལས་འདས་པར་འཆད་དེ་ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་སོ། །བཏགས་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟར་
སྙོམས་འཇུག་གི་སེམས་ཀྱི་ཀུན་གཞི་ལ་ཚོགས་བདུན་གྱི་ས་བོན་ཉམས་པར་བྱ་བའི་དུས་ལ། འདུ་

ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་མིང་དུ་གདགས་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་
ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་ནི་མེད་ཅེས་སོ། །སྙོམས་འཇུག་འདི་དག་ཀྱང་བསྡུ་བར། ཡོངས་སུ་
ཉམས་ཤིང་མྱུར་བར་བསྐྱེད་མི་ནུས་པ་ཆུང་ངུར་བསྒོམས་པ་དང་། ཉམས་ཀྱང་མྱུར་དུ་བསྐྱེད་ནུས་
པ་འབྲིང་དུ་བསྒོམས་པ་དང་། གཏན་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བ་ཆེན་པོར་བསྒོམས་པ་སྟེ་གསུམ་དུ་
གསུངས་སོ། །
འདུ་ཤེས་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་བཞི་ལས། ས་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་འབྲས་བུ་ཆེ་
བའི་བྱེ་བྲག ཚོགས་ལས་གུད་ན་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷའི་གནས་

གཞན་ཡོད་ཅིང་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་བཞི་པར་གཏོགས་པའོ། །དགག་
བྱའམ་གནས་ནི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པ་
འཇུག་པའི་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་གི་སྣ་དང་ལྕེའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་དེར་སྐྱེས་མ་ཐག་ནས་མེད་པས་
དགག་མི་དགོས་ལ། གཞན་བཞི་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་འགོག་པའོ། །ངོ་བོ་ནི། འགོག་པ་ཞེས་སྐྱེས་མ་ཐག་དེ་དག་གི་འདུ་ཤེས་ཅུང་ཟད་འབྱུང་ཡང་། སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་འབད་རྩོལ་མེད་པར་སྔོན་སྙོམས་འཇུག་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དགག་བྱ་རྣམས་ཇེ་ཕྲ་ཇེ་ཕྲར་གྱུར་ནས་ས་བོན་
ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཡུན་རིང་པོར་རང་རིག་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་མི་ནུས་པར་བཀག་པའི་ལུས་
སམ་ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་སོ། །བཏགས་པར་བསྟན་པ་ནི། དེར་གནས་ཀྱི་བར་ལ་འདུ་
ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་ཞེས་མིང་དུ་གདགས་སོ། །འདི་ནི་འདུ་ཤེས་
མེད་པའ་སིམས་འཇུག་གྙོ ས་འཕངས་པའི་རྣམ་སི ན་ཏེ། ངོ་བོ་ ྨི་་་་་་་་མ་བསྒབས་ ྲི་་་་་་་ལུང་མ་བསྟན་ཡན་ཞིང་།

ི

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

134

སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཁོ་ན་དེར་སྐྱེ་ལ། འདུ་ཤེས་སྐྱེས་ནས་འཆི་འཕོ་སྟེ། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་དེ་དག་
དུས་རིང་མོ་ཞིག་འདུག་འདུག་སྟེ། འདུ་ཤེས་སྐྱེས་ནས་གནས་དེ་ནས་འཆི་འཕོ་བར་འགྱུར་རོ། །
ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་དག་འཆི་ཁར་ཐར་པ་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལོག་ལྟ་སྐྱེ་བས་ལྷ་ཚེ་རིང་བོ་ཞེས་
བྱ་བ་མི་ཁོམ་པའི་གནས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཁ་ཅིག་ནི་གོང་མའི་རྟེན་ལ་མི་དགེ་བ་
སྐྱེ་མི་སྲིད་ཅིང་སེམས་ཉམས་པའང་མི་སྲིད་ལ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནས་འཆི་འཕོས་པ་ནི་འདོད་
ཁམས་ཁོ་ནར་སྐྱེའོ་ཞེས་ཀྱང་གསུང་ངོ་། །འདི་རྣམས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་འགོག་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་ཁོ་ནས་འགོག་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། དེ་གཉིས་ལ་ནད་

དང་འབྲས་དང་ཟུག་རྔུ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་མི་མཐུན་པར་བཟུང་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་
གཙོ་བོའི་མིང་གིས་བརྗོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སེམས་ལས་བྱུང་བའང་ཤེས་ཀྱང་གཞན་གྱི་སེམས་
ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྙོམས་འཇུག་གསུམ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་
དུ་བཞག་པའང་ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། དགག་བྱ་དགག་ཙམ་གྱི་མེད་
དགག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཕུང་པོར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་གནས་པ་ལ་བཏགས་པའི། སྲོག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། གདགས་གཞིའམ་

གནས་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་འདུ་བྱེད་ལྷ་དང་མི་ལ་སོགས་པའི་ཚེ་གཅིག་གི་

ཕུང་པོའི་རྒྱུན་དུ་རིས་མཐུན་པར་གནས་པ་ཡིན་ལ། ངོ་བོ་ནི། སྔོན་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ལ་བྱས་པ་ཉིད་

ཀྱི་ལས་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་དང་མི་གཡོ་བ་གསུམ་གྱིས་འཕངས་པའི་ལོ་
བརྒྱའམ་སྟོང་ངམ་བསྐལ་པ་འདི་ཙམ་ཞེས་གནས་པའི་དུས་ངེས་པ་ཅན་ཏེ། བཏགས་པར་བསྟན་
པ་ནི། དེ་ལྟར་འདུ་བྱེད་ཀུན་གཞི་ཉིད་འགྲོ་བ་རིས་མཐུན་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་དུས་ངེས་པ་ལ།
འཚོ་བར་བྱེད་པས་ན་་་་་་་་་དབུགས་ལ་་་་་་་་སྲོག་གམ་ཚེ་ཞེ་བྱ་བར་མིང་དུ་གདགས་ཀྱི། སྲོག་ནི་ཚེ་ཡིན་་་

དབུགས་དེ་་་་་་་་དྲོད་དང་ནི། །རྣམ་ཤེས་རྟེན་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་པས་རྫས་གཞན་ནི་མེད་ཅེས་སོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་འདྲ་བ་ལ་བཏགས་པའི། རིས་མཐུན་གང་ཞེ་ན། གནས་ནི་ལྷ་དང་མི་ལ་སོགས་
པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རིས་འགྲོ་བ་ལྔ་བོ་དེ་དང་དེར་སྐལ་བ་མཉམ་པར་སྐྱེས་བ་ལ་འདོགས་ཤིང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

135

ངོ་བོ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་དེ་དང་དེ་དག་གི་གང་ལ་བདག་གི་དངོས་པོར་འཛིན་པ་
ནི་ལུས་ཏེ། ཕུང་པོ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཉིད་འདོད་གཟུགས་སུ་ལྔ་དང་། གཟུགས་མེད་དུ་བཞིའི་རྒྱུན་

དུ་འདྲ་བའམ། ཡང་ན་འགྲོ་བ་དང་ལུས་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ནང་ཕན་ཚུན་འདྲ་བ་སྟེ། འདོགས་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་མཚུངས་པའི་ཆ་ལ་རིས་མཐུན་པའམ། ཚོགས་མཐུན་
པའམ། སྐལ་པ་མཉམ་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །དེའང་བསྡུ་བར། སྐྱེ་བ་དང་རང་བཞིན་དང་བཟོའི་
ལས་རིས་མཐུན་པ་གསུམ་གསུངས་སོ། །
ལྔ་པ་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ལ་བཏགས་པའི་སྐྱེ་སོགས་བཞི་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱིས།
མཚན་ཉིད་དག་ནི་སྐྱེ་བ་དང་། །རྒ་དང་གནས་དང་མི་རྟག་ཉིད། །དེ་དག་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་ལ་སོགས། །
དེ་ཆོས་བརྒྱད་དང་ལྷན་ཅིག་འཇུག །ཅེས་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལའང་།

སྐྱེ་བ་དང་རྒ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་སྟེ་རྩ་བའི་མཚན་ཉིད་བཞི་དང་། དེ་དག་གི་ཡང་།
སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་དང་། རྒ་བའི་རྒ་བ་དང་། གནས་པའི་གནས་པ་དང་། འཇིག་པའི་འཇིག་པ་སྟེ་རྗེས་
སུ་མཐུན་པའི་མཚན་ཉིད་བཞི་ཐུར་མ་གཤིབས་པ་ལྟར་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཇུག་ཅིང་། སྐྱེ་བས་ནི་

རང་མ་གཏོགས་པའི་མཚན་ཉིད་བདུན་དང་། མཚན་གཞི་བུམ་པ་གཅིག་སྟེ་བརྒྱད་མ་འོངས་པ་
ནས་ད་ལྟ་བར་འདྲེན་་་་་་་་་ཅིང་བསྐྱེད་་་་་་་་པར་བྱེད་ལ། སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བས་ནི་རྩ་བའི་སྐྱེ་བ་གཅིག་བུ་སྐྱེད་
པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒ་བས་ཀྱང་རང་མ་ཡིན་པ་བརྒྱད་རྙིངས་པར་བྱེད་ཅིང་། རྒ་བའི་རྒ་
བས་རྒ་བ་གཅིག་པུ་རྙིངས་པར་བྱེད་པ་དང་། གནས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་
ནས་དུས་གསུམ་རང་ས་ན་རྫས་སུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཆོས་བརྒྱད་པོ་་་་་་་་དེ་དག་ཚད་མ་
གསུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གེགས་བྱེད་པ་མེད་པས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་བ་ཡང་བྱ་བ་བྱེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་
ན་འདིར་རྒྱུན་ལ་དགོངས་ནས་མཚན་ཉིད་བཞིར་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་འཆད་དེ། སྔོན་མེད་ལས་བྱུང་སྐྱེ་བ་སྟེ། རྒྱུན་གནས་དེ་ཆད་འཇིག་པ་ཡིན། །རྒྱུན་གྱི་སྔ་ཕྱིའི་བྱེ་བྲག་ནི། །གནས་

པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་འདོད། །ཅེས་མཛོད་འགྲེལ་དུ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་བཀོད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

136

ལའང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྐྱེ་སོགས་ཁོ་ན་འདིར་འཆད་ཀྱི། འདུ་བྱེད་ཙམ་གྱི་
སྐྱེ་སོགས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ནང་གི་འདུ་བྱེད་རྣམས་སྐྱེ་རྒ་གནས་འཇིག་གིས་ཕྱེ་ཞིང་། ཕྱིའི་གཟུགས་

སོགས་ནི་འཇིག་པ་དང་ཆགས་པས་ཕྱེ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ནང་གི་གཙོ་བོར་བསྟན་པས་མཚོན་
ནས་གཞན་གྱིའང་ཤེས་པར་འགྱུར་བས། སྐྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། གནས་་་་་་་་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་རིས་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ནང་གི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན། ངོ་བོ་་་་་་་་ཡོད་པ་སྐྱེ་
བ་དང་སྐྱེ་བ་དོན་གཞན་བསལ་ནས་སྔར་མ་བྱུང་བ་ལས་གསར་དུ་བྱུང་བའི་ཆ་ལ་་་་་་་་་བཏགས་པ་་་་་་་་

སྐྱེ་བ་ཞེས་མིང་དུ་གདགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ། རྒ་བ་གང་ཞེ་ན། གནས་་་་་་་་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་རྒྱུད་

ཀྱིས་བསྡུས་ཤིང་རིས་མཐུན་པར་གྱུར་པ་ནང་གི་འདུ་བྱས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་སྐྱེ་སྲིད་ནས་འཆི་སྲིད་

ཀྱི་བར་དུ། ཡིད་ཀྱི་སར་གསུངས་པ་ལྟར་་་་་་་་སྐྱེས་ནས་འགྲོ་བར་མི་ནུས་པ་བྱིས་པ་དང་། འགྲོ་བ་དང་རྩེ་
བར་ནུས་པ་གཞོན་ནུ་དང་། འདོད་པ་སྤྱོད་ནས་ལོ་སུམ་ཅུའི་བར་ལང་ཚོ་དང་། དེ་ནས་ལྔ་བཅུའི་བར་དར་ལ་བབས་པ་དང་། དེ་ནས་བདུན་ཅུའི་བར་རྒས་པ་དང་། དེ་ཡན་ཆད་འཁོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྔ་ཕྱིའི་གནས་སྐབས་གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ཆ་ལ་་་་་་་་་བཏགས་པ་་་་་་་་རྒ་བ་

ཞེས་གདགས་སོ། །གནས་པ་གང་ཞེ་ན། གནས་་་་་་་་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་ཤིང་རིས་

མཐུན་པར་གྱུར་པའི་་་་་་་་་ངོ་བོ་་་་་་་་ནང་གི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་ངོ་བོ་སྐྱེས་ནས་མ་ཤིའི་བར་དུ་མི་

འཇིག་པར་ཡོད་པ་ལ་་་་་་་་་བཏགས་པ་་་་་་་་གནས་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །མི་རྟག་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གནས་་་་
སེམས་ཅན་རེ་རེའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་ཤིང་རིས་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ནང་གི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་
སྔར་་་་་་་་་ངོ་བོ་་་་་་་་ཡོད་པ་འཇག་ཅི ང་ཆད་དེ་འཆི་བ་ལ་
ི་་་་་་་་བཏགས་པ་་་་་་་་མ་ིརྟག་པ་ཉད་ཅེས་གདགས་སོ། ། ིམདོ་ལས། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་གནས་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་ནི།
ཐམས་ཅད་ཀྱང་དུས་གསུམ་དུ་འདུས་ཤིང་། གནས་པ་ཆགས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་དེ་ལ་སྐྱོ་བ་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དང་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའོ། །
དྲུག་པ།་་་་་་་་ཐ་སྙད་ལ་བཏགས་པའི་ཚོགས་གསུམ་ལས། མིང་གི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། ཤེས་
བྱའི་ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་ཕུང་བོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བརྗོད་དུ་མེད་ཀྱང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

137

མིག་དང་རྣ་བ་ཞེས་སོགས་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ལྔ་དང་མི་ཞེས་སོགས་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་
བཏགས་ནས་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་བླ་དྭགས་ཏེ། བརྡས་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གནས་སྐབས་ལ།
བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ལ་བློ་གཞོལ་བར་བྱེད་པས་ན་མིང་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་ཉིད་ཀྱང་ཡི་གེ་དུ་མ་
འདུས་པའམ། དེ་དག་གི་རིགས་འདྲ་དུ་མ་འདུས་པས་ན་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བར་གདགས་སོ། །
ཚིག་གི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བརྗོད་དུ་མེད་ཀྱང་། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའོ། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བའོ། །ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པ་ཁྱད་པར་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་བླ་དྭགས་ལ། འདིས་ཁྱད་པར་གྱི་
དོན་ཤེས་པར་བྱེད་པས་ན་ཚིག་ཅེས་བྱ་ཞིང་། དེ་དག་གི་གནས་ཡི་གེ་འདུས་པའམ། རིགས་འདྲ་

འདུས་པས་ན་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བར་གདགས་སོ། །
ཡི་གེའི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། གང་དག་ཕན་ཚུན་འདུས་པ་ལས་མིང་དང་ཚིག་དེ་གཉི་ག་འབྱུང་
བའི་གནས་སུ་གྱུར་བ། ཨཱ་ལི་དང་ཀཱ་ལིའི་ཡི་གེ་རྣམས་ལ་སྒྲའི་རྡུལ་ཕྲན་འདུས་པའམ། དེའི་
རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་འདུས་པས་ན་ཡི་གེའི་ཚོགས་ཞེས་གདགས་སོ། །་་་་་་་་ཡིག་གེའི་སྐད་དོད་་་་་་་་ངེས་
ཚིག་ནི། བྱ་ཉྫན་ཞེས་པ་་་་་་་་་བསྒྱུར་བ་་་་་་་་གསལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བས་ཡི་གེ་དུ་མ་འདུས་ནས་དོན་གྱི་ངོ་
བོ་དང་ཁྱད་པར་དེ་གཉི་ག་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིག་གེའི་སྐད་དོད་་་་་་་་ཝརྞ་ཞེས་པ་་་་་
བསྒྱུར་བ་་་་་་་་བརྗོད་པ་ཡང་ཡི་གེ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མིང་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་གནས་བྱས་ནས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་
དང་ཁྱད་པར་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཨཀྵར་་་་་་་་་བསྒྱུར་བ་་་་་་་་ཞེས་བྱ་འགྱུར་
བ་མེད་པ་སྟེ། མིག་ལ་སོགས་པ་ནི་འདྲེན་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གཞན་གྱིས་
ཀྱང་བརྗོད་དུ་རུང་མོད། ཨ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་སྒྲའི་གདངས་
ཡིན་པས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གཏོགས་པ་དབྱངས་ཀྱི་དང་པོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་
བརྗོད་དུ་རུང་བར་མི་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡི་གེས་ནི་སྒྲ་ཙམ་རིག་པར་བྱེད་
ཅིང་། མིང་གིས་ནི་སྒྲ་དང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་རིག་བར་བྱེད་ལ། ཚིག་གིས་ནི་ཐམས་ཅད་རིག་
པར་བྱེད་པས། རིག་པའི་གནས་རྣམས་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ཚོགས་གསུམ་པོ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

138

འདི་ཙམ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །
བདུན་པ་་་་་་་་མ་ཐོབ་པ་ལ་བཏགས་པའི། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། སྡིག་ཏོ་མི་དགེ་བ་
ལས་རིང་དུ་སོང་བ་འཕགས་པའི་ཆོས་མཐོང་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མ་
ཐོབ་ཅིང་། ཁམས་གསུམ་སྤྱོད་པའི་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་གང་ཡང་མ་སྤངས་པའི་སེམས་ཅན་
གྱི་རྒྱུད་ལ། ལས་སོ་སོའ་དབང་གིས་འགི་བ་ཐ་དད་དུ་སྐྲོ་བས་ན་སོ་སོའྱེ་སྐི་བོ་ཞེས་མྱེ ང་དུ་གདགས་

ིསོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་་་་་་་་མདོ་ལས་ཀྱང་། སོ་སོ་ཐ་དད་འགྲོ་བས་ན། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་བརྗོད་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དབྱེ་ན་ཁམས་གསུམ་གྱི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་གསུམ་མོ། །་་་་་་་་ཁ་ཅིག་རིགས་ཅན་
གསུམ་དང་རིགས་ཆད་དེ་བཞིའོ་གསུང་ངོ་། །
བརྒྱད་པ་་་་་་་་རྒྱུ་འབྲས་ལ་བཏགས་པའི་ཆ་མཐུན་དགུ་ལ། གདགས་གཞིའམ་གནས་ནི། དེ་
ལས་གཞན་འབྱུང་བ་རྒྱུ་དང་། གཞན་དེ་ལས་བྱུང་བ་འབྲས་བུ་སྟེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་ཡིན་ཞིང་། ངོ་བོ་ནི། རིམ་པ་ལྟར་འབྱུང་ལ། བཏགས་པ་ནི། རང་རང་གི་མིང་

རྣམས་སོ་ཞེས་སྤྱིར་བསྟན་ནས། ཁྱད་པར་ལ། འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་དང་བར་ཆད་པ་

ལ་དེ་མི་རུང་བས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུན་བར་མི་ཆད་པར་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་པ་

ཞེས་གདགས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་སྐད་ཅིག་་་་་་་་་བསྡུ་བར་་་་་་་་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་
གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་གསུམ་མོ། །སོ་སོར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་
ཐ་དད་པ་ལས་རིམ་པ་ལྟར་འབྲས་བུ་་་་་་་་་དགེ་བ་ལས་་་་་་་་འདོད་པ་དང་་་་་་་་་མི་དགེ་བ་ལས་་་་་་་་མི་འདོད་པ་
ཐ་དད་པ་འབྱུང་བར་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པ་ལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །དེ་ལའང་མཚན་
ཉིད་དང་། རྒྱུ་དང་། འབྲས་བུ་སོ་སོར་ངེས་པ་གསུམ་མོ། །འབྱོར་འབྲེལ་བ་གང་ཞེ་ན། སྤྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་དང་། ཐོས་པ་ལས་ཤེས་རབ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྗེས་སུ་མཐུན་ཞིང་འོས་པ་

རིགས་པ་ཐོབ་པ་འབྱུང་བ་ལ་འབྱོར་འབྲེལ་པ་ཞེས་མིང་དུ་གདགས་སོ། །དེ་ལའང་འདུས་པ་དང་། ཐབས་དང་། རིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱ་བ་བྱེད་པའི་འབྱོར་འབྲེལ་པ་གསུམ་སྟེ། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་

རིགས་པ་བཞིའོ། །མགྱོགས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་་་་་་་་དངོས་རྒྱུ་དང་དངོས་འབྲེལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

139

ལྟ་བུ་་་་་་་་འཕྲལ་ལ་སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་མྱུར་ཞིང་སྐྱེན་པར་འབྱུང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་
མགྱོགས་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །དེ་ལའང་་་་་་་་རྒྱུ་འབྲས་མྱུར་བ་་་་་་་་འདུ་བྱེད་དང་། བྱ་འཕུར་བ་དང་ཤེས་པ་མྱུར་བ་ལྟ་བུ་་་་་་་་སྐྱེས་བུ་བྱེད་པ་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་མགྱོགས་པ་གསུམ་མོ། །གོ་རིམ་གང་ཞེ་ན།
ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་གི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རེ་རེ་ནས་སྔ་མའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་ལ་གོ་རིམ་ཞེས་
གདགས་སོ། །དེ་ལའང་སྐད་ཅིག་འཇུག་པ་དང་། ལུས་འཇུག་པ་དང་། བྱ་བ་བསྒྲུབ་པར་འཇུག་
པའི་གོ་རིམ་གསུམ་མོ། །
དུས་གང་ཞེ་ན། གང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ལ་་་་་་་་འགྲེལ་བར་་་་་་་་བྱུང་ནས་འགགས་པ་འདས་པ་དང་། མ་བྱུང་བ་ནི་མ་འོངས་པ་དང་། བྱུང་ལ་མ་འགགས་པ་ནི་ད་ལྟ་བ་སྟེ།
མཛོད་འགྲེལ་་་་་་་་འོང་བ་དང་འགྲོ་བ་དང་འགྲོ་བར་འགྱུར་བས་སམ། མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཟ་བས་ན་
དུས་ཞེས་གདགས་སོ། །དེའང་དབུས་མཐར། འབྲས་བུ་རྒྱུ་རྣམས་སྤྱད་ཟིན་དང་། དེ་བཞིན་མ་
སྤྱད་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་གནས་སྐབས་གསུམ་ལ་དུས་གསུམ་དུ་བཏགས་
པ་ཡིན་གྱི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་ཟད་བྱེད་པ་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པ། དུས་ཀྱིས་སྐ་རྒུ་སྡུད་པར་ ྱེ བྱེད། དུས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་སན་པར་

ྨི བྱེད། དུས་ཀྱིས་གཉད་ལོག་སད་པར་ ི བྱེད། །
དུས་ནི་འདའ་བར་དཀའ་བ་ཡིན། །ཞེས་འདོད་པ་ལྟར་བྱེད་པ་པོ་རྟག་པ་ནི་མེད་དོ། །ཡུལ་གང་
ཞེ་ན། གང་ནས་ཉི་མ་འཆར་བ་ཤར་དང་། དེ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་གཡས་ནི་ལྷོ་དང་། གང་དུ་
ཉི་མ་ནུབ་པ་ནུབ་དང་། དེ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་གཡོན་ནི་བྱང་དང་། དེ་དག་གི་ཤུགས་ལས་

མཚམས་བཞི་ཡང་བསྟན་ཞིང་འོག་དང་སྟེང་དང་ཕྱོགས་བཅུ་ཐམས་ཅད་ན་གཟུགས་ཅན་གྱིས་
བསྡུས་པའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་ཡུལ་ཞེས་གདགས་སོ། །འགྲེལ་བར་ཡང་། གཟུགས་
ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་ནི་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་པའི་མཐུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ནི་གཟུགས་སུ་
བསྡུས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། བསྡུ་ན་འོག་དང་སྟེང་དང་ཐད་ཀའི་ཡུལ་རྣམ་པ་
གསུམ་མོ། །
གྲངས་གང་ཞེ་ན། ཐ་མི་དད་པའི་གཅིག་པུ་ལ་མི་འཐད་པས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་ཐ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

140

དད་པར་གནས་པའི་ཆ་ལ་གྲངས་ཞེས་གདགས་སོ། །དེ་ལའང་གཅིག་གི་དང་གཉིས་ཀྱི་དང་་་་་་་་་
གསུམ་ཡན་ཆད་་་་་་་་མང་པོའི་གྲངས་གསུམ་མོ། །ཚོགས་པ་གང་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཡུལ་དབང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གསུམ་ཚོགས་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་མཐའ་
དག་འདུས་པའམ། བྱ་བའི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་མ་ཚང་བ་མེད་པར་འདུས་པ་ལ་ཚོགས་པ་ཞེས་
གདགས་སོ། །དེ་ཡང་་་་་་་་་ས་ཆུ་ལྟ་བུ་་་་་་་་འདུས་པ་དང་། དོན་གཅིག་པ་དང་་་་་་་་་ལ་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ཚོགས་དགོས་
པའི་མི་ཐམས་ཅད་ཚང་བ་ལྟ་བུ་་་་་་་་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚོགས་པ་གསུམ་མོ། །དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་
ལ་བཏགས་པའི་ཆ་རྣམས་ནི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའི། གཟུགས་སོགས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་
གྲུབ་པ་ནི་མེད་དེ། འགྲེལ་བར། དེ་ལྟར་སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་འདི་
རྣམས་ནི། གནས་སྐབས་དག་ལ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཏགས་པའི་ཡོད་པར་
རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་བོའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ།

ལྔ་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་་་་་་་་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་མདོར་བསྟན་ནི། དོན་གསང་དུ་་་་་་་་ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་ཀྱིས། གསུམ་ཆར་
ཡང་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཁོ་ནའི་མིང་དུ་འདོད་དེ། ངེས་ཚིག་གི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་ན་སེམས་དང་།
ཤེས་པས་ན་ཡིད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པས་ན་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བསྟན་པའི་དབྱེ་བས།
ཁམས་བསྟན་པ་ན་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བསྟན་པ་ན་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་།
ཕུང་པོ་བསྟན་པ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པར་སྦྱར་རོ། །ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཕལ་བར་བསྟན་པ་ནི། གསུམ་ཆར་ཡང་ཐུན་མོང་དུ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་
གྲངས་སུ་སྦྱར་ཏེ། ཀུན་གཞི་ནི་བསགས་པ་དང་། ཉོན་ཡིད་ནི་དོན་ལ་སེམས་པ་དང་། འཇུག་
ཤེས་ནི་སྣ་ཚོགས་ལ་དམིགས་པ་ན་སེམས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཚུངས་པར་དེ་མ་
ཐག་རྐྱེན་བྱེད་པའི་དོན་ནམ། རྟོག་པའི་དོན་གྱིས་ན་ཡིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། བརྒྱད་ཅར་ཡང་ཡུལ་སོ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

141

སོར་རྣམ་པར་རིག་པའི་དོན་གྱིས་ན་རྣམ་ཤེས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ནི། གསུམ་པོ་
སོ་སོར་རེ་རེ་ལ་སྦྱར་ནས། སེམས་ལ་ཙིཏ་ཏ་ཞེས་པའི་ཙིཏ་བསགས་པ་དང་ཙི་ཏྲ་སྣ་ཚོགས་དང་། ཙིཏ་ཏ་སེམས་ལ་འཇུག་པས་་་་་་་་བག་ཆགས་བསགས་པ་དང་། སྣ་ཚོགས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དོན་ལ་སེམས་པས་ན་་་་་་་་་ཞེས་པ་གཞན་གཉིས་པོ་ལ་མེད་ཅིང་འདི་ལ་ཡོད་པའི་་་་་་་་སེམས་གང་ཡིན་པ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁོ་ན་
དང་། དུས་རྟག་ཏུ་གསལ་བའི་རྣམ་པར་ངར་རློམ་པས་ན་ཡིད་གང་ཡིན་པ་ཉོན་མོངས་བ་ཅན་
གྱི་ཡིད་ཁོ་ན་དང་། སྣ་ཚོགས་ལ་གསལ་བར་དམིགས་པས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་འཇུག་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཁོ་ན་སྟེ། གསུམ་ཆར་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཕུང་པོ་དེའི་རྣམས་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
པའོ། །རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་་་་་་་་མདོ་ལས་ཀྱང་། སེམས་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས། །ངར་སེམས་
བདག་ཉིད་ཡིད་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་ཡུལ་ལ་འཛིན་པ་ནི། །དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་་་་་་་་སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་བཤད་ལ། སེམས་དང་། ཡིད་དང་། རྣམ་ཤེས་གསུམ་ལས།

ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་སྤྱི་དོན་དང་གཞུང་དོན་གཉིས།

དང་པོ་་་་་་་་སེམས་ཀུན་གཞི་ལ་སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས།

སྤྱི་དོན།

རྣམ་དབྱེ་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ་ནི། ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ལས། གང་ཞིག་ཤེས་
ནས་འགའ་ཞིག་སྤང་ཕྱིར་དང་། གཞན་གང་ཞིག་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་བྱ་བ། །དེས་ན་དེ་དག་
མཚན་ཉིད་སྒོ་ནས་ནི། །རྣམ་དབྱེ་འདོད་པས་བསྟན་བཅོས་འདི་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
སྤྱིར་ཡང་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འཆད་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་དང་།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

142

ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་དང་། རྣམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཤེས་དགོངས་
ཤིང་། ཁྱད་པར་སེམས་དང་ཀུན་གཞི་ལའང་བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་དགོས་པས། སེམས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱིར་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཆོས་ཅན་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སེམས་
ནི་གཙོ་བོའི་སྒོ་ནས། སེམས་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས། ཞེས་པ་ལྟར་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་

ཤེས་པ་ལ་བྱ་ཞིང་། ཕལ་པའི་སྒོ་ནས། མདོ་ལས་ཀྱང་་་་་་་་སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས། །ཞེས་
པ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ལའང་བྱའོ། །དོན་དམ་ཆོས་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོའི་སེམས་ནི།
རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ལ་བྱ་སྟེ། མདོ་ལས།
སེམས་ནི་སེམས་མ་མཆིས་པ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའང་དྲི་བཅས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ནའང་
ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས། རྒྱན་ལས། སེམས་ནི་རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་འོད་གསལ་འདོད། །དེ་ནི་གློ་
བུར་དྲི་མས་མ་རུང་བྱས། །ཆོས་ཉིད་སེམས་ལས་གཞན་པའི་སེམས་གཞན་ནི། །འོད་གསལ་མ་
ཡིན་རང་བཞིན་ལ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ལ། ཁྱད་པར་མེད་
ཀྱང་དག་གྱུར་པས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་ཉིད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །འགྲོ་ཀུན་དེ་ཡི་སྙིང་པོ་ཅན། །ཞེས་
པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཤིང་། རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་གདོད་མ་ནས་འགྱུར་བ་མེད་པ་ལ་དགོངས་
ནས། རྒྱུད་བླ་མར་ཡང་། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གང་ཡིན་པ། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་
བཞིན་དུ་འགྱུར་མེད་དེ། །ཡང་དག་མིན་རྟོག་ལས་བྱུང་འདོད་ཆགས་སོགས། །གློ་བུར་དྲི་མས་དེ་
ཉོན་མོངས་མི་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་གཞི་

ལའང་གཉིས་ཀྱི། ཀུན་རྫོབ་ཆོས་ཅན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་ནི་གང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་
ཡ་གྱལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དོན་དམ་ཆོས་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྙིང་པོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། སེམས་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ཀུན་གཞི་སྟེ།
བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དགེ་བའང་དེ། སྙིང་པོ་དེ་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྒྲས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
སྟོན་པར་མཛད། །སྙིང་པོ་ཀུན་གཞིར་བསྟན་པ་ཡང་། །བློ་ཞན་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

143

ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་གཉི་ག་ལའང་ཀུན་གཞིའི་སྒྲ་བཤད་དུ་རུང་སྟེ། འཁོར་
བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་ཀུན་གཞིའི་

རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པས་འཁོར་བའི་གཞི་བྱེད་ཅིང་།

ཐོས་སོགས་དགེ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གཞིའང་བྱེད་པའི་

ཕྱིར་དང་། ཀུན་གཞི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ནི་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མའི་རྟེན་ཡིན་པས་་་་་་་་་ས་ནི་ཆུ་
ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་་་་་་་་་འཁོར་བའི་གཞིར་ཡང་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ཙམ་གྱིས་རྣམ་
པར་གྲོལ་བ་ཐོབ་པས་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གཞི་མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཁམས། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཡོད་བས་ན་འགྲོ་ཀུན་དང་། མྱ་ངན་འདས་པའང་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ཉིད། གསུང་གཅིག་ཉིད་དུ་གསུངས་ན་ཡང་། །
དུ་མ་ཉིད་དུ་སོ་སོར་སྣང་། ཞེས་པ་ལྟར་གདུལ་བྱའི་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཉི་ག་ལ་སྦྱར་ཏེ་
བཤད་དུ་རུང་བས། འཕགས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་བར་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་

ཤེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྦྱར་ནས་བཤད་ཅིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར། ཀུན་གཞི་

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མདོ་དང་སྦྱར་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ནི། རྣམ་ཤེས་བདུན་
དང་ལྡན་པ་ཡང་། །འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་རབ་འཇུག་སྟེ། །ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་ལྡོག་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི། །བག་ཆགས་དྲི་མ་བཞིན་དུ་ལྟོས། །སེམས་ནི་
རས་ཡུག་དཀར་པོ་འདྲ། །བག་ཆགས་རྣམས་ཀྱིས་མི་མཛེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྦྱར་ཏེ་འཆད་པ་རྣམས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་ཀུན་གཞི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་རིགས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་འགའ་ཞིག་དེ་
གཉིས་དོན་གཅིག་པར་འཆད་པ་ནི། གང་དག་བདེན་པ་གཉིས་ཉིད་ཀྱི། །རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་མི་

ཤེས་པ། །དེ་དག་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ལ། །ཟབ་མོ་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་མིན། །ཞེས་པ་ལྟར་བདེན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

144

གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཕྱེད་པ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལས་མ་འདས་པའི་ཀུན་
གཞི་ནི། མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་སྟོང་བ་དང་བདག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ།

དོན་དམ་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་གཞི་ནི། གཙང་བ་དང་བདག་དང་བདེ་བ་
དང་རྟག་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས། མུན་པ་དང་། སྣང་བ་དང་། དུག་

དང་བདུད་རྩི་དང་། སྤུན་པ་དང་སྙིང་པོ་ལྟར་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
བས་ན་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་ནས། ད་ནི་གཉིས་པ་་་་་་་་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཉིད་ཁྱད་

པར་དུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདིར་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་འཆད་པ་ལ། མཚན་
ཉིད། མཚན་གཞི། དམིགས་རྣམ། འཇུག་ལྡོག རྣམ་གྲངས། དབྱེ་བ། སྒྲུབ་བྱེད་དོ། །མཚན་
ཉིན་ནི། ཐེག་བསྡུས་སུ། མདོར་བསྡུ་ན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་སྨིན་པའི་

རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ་སྟེ་དེས་ཁམས་གསུམ་པའི་ལུས་ཐམས་ཅད་དང་འགྲོ་
བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་སོ་ཞེས་པ་ལྟར། རྣམ་སྨིན་དང་ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་རིགས་པ་བརྟེན་
ཞིང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རིག་པ་ཞེས་པ་སྟེ། སུམ་ཅུ་བར་ཡང་། དེ་ལ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ནི། །རྣམ་
སྨིན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའི་དོན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་གནས་ཡིན་པས་སྤྱི་རིགས་ནས་ཚང་བ་ལ་བྱའི། ཅིག་ཅར་ཐམས་ཅད་ཚང་བ་
ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཆད་དང་འཕགས་པའི་ཀུན་གཞི་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་།
མུ་དྲ་་་་་་་་བག་ཆགས་བསྒོར་རུང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དང་། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པའི་རྟེན། དོན་གྱི་ངོ་བོ་རིག་པ་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་མཚོན་ནུས་ཤིང་། བཅོམ་ལྡན་་་་་་་་
འགའ་ཞིག་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འཇུག་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དགྲ་
བཅོམ་པའི་ཀུན་གཞི་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་་་་་་་་དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཐེག་བསྡུས་སུ། འདིའི་

མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཇི་ལྟར་ལྟ་ཞེ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། རྒྱུ་
ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

145

དེ་རྣམས་དོན་གསང་དུ་རིམ་པ་ལྟར། ཐུན་མོང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ས་བོན་གྱི་ཆའི་མཚན་ཉིད་
དང་། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ། དེའི་དང་པོ་ནི་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཏེ། གཉིས་

པ་ནི་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་བག་ཆགས་གང་ཞིག ཆོས་གཞན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་རྐྱེན་དུ་གནས་པ་ཞེས་
པ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་ས་བོན་ཡོངས་སུ་སྨིན་
པར་གྱུར་བའི་ཀུན་གཞི་ཞེས་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་ནས་ས་བོན་དང་། སྔ་མ་ལ་
ལྟོས་ནས་རྣམ་སྨིན་དང་། གཉི་ག་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རིག་པའི་ཆ་ནས་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པས། གསུམ་
ཀའང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་སུ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། །

ཐུན་མོང་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ།

མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ཐུན་མོང་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ནི།

བསྡུ་བར་གསུངས་པ་ལྟར། ནང་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་གནས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལ་
དམིགས་ནས། རྣམ་པ་མི་གསལ་ཞིང་ཆ་ཕྲ་བས་ཡུལ་སྣང་བར་ནུས་ཙམ་པ། གྲོགས་ཀུན་འགྲོ་
ལྔ་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཞིང་ཁྱད་པར་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཁོ་ན་ཅན། ངོ་བོ་ཐར་བ་ཐོབ་པ་ལ་མ་བསྒྲིབས་ཤིང་། དགེ་མི་དགེར་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ། དུས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་དུ་རྒྱུན་མི་

ཆད་པར་འབྱུང་བ་སྟེ། སུམ་ཅུ་པར་ཡང་། དེ་ནི་་་་་་་་་ནང་ཉེ་བར་་་་་་་་ལེན་པ་དག་དང་་་་་་་་་ཕྱི་རོལ་་་་་་་་གནས་་་་་་་་ལ་དམིགས་ནས། །རྣམ་པར་རིག་པ་མི་རིག་པ། །གྲོགས་་་་་་་་རྟག་ཏུ་རེག་དང་ཡིད་བྱེད་དང་། །རིག་་་་

པ་ཚོར་བ་་་་་་་་དང་འདུ་ཤེས་སེམས་པར་ལྡན། །དེ་ལ་་་་་་་་་ཁྱད་པར་་་་་་་་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཏེ། །དེ་ནི་མ་

བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན། །རེག་ལ་སོགས་པའང་་་་་་་་་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དང་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་་་་་་་་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་ནི་རྒྱུན་འབབ་ཆུ་བོ་བཞིན། །ཞེས་ལྟར་རོ། །འདི་ནི་དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་

ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་སྟེ། བྱེ་བཤད་དུ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཁོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

146

རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆ་གཏན་ལ་དབབ་པ།

གཉིས་པ་་་་་་་་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ནི། ཀུན་གཞི་དེ་ཉིད་སྔོན་གྱི་ལས་ཟག་པ་
དང་བཅས་པས་འཕངས་ཤིང་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྣམ་

ཤེས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེའི་ཆོས་ནི་ངོ་བོ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ། རྒྱུ་ལུང་བསྟན་དགེ་མི་
དགེ་ལས་བྱུང་བ། དེའང་ལས་བྱས་མ་ཐག་མི་འབྱུང་གི། ཕྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་པ། རྒྱུད་སེམས་ཅན་
དུ་སྟོན་པ་སྟེ། རྣམ་སྨིན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཆོས། །སེམས་ཅན་བརྗོད་ལུང་བསྟན་ཕྱིས་སྐྱེས། །ཞེས་
པ་ལྟར་རོ། །
ས་བོན་གྱི་ཆ་གཏན་ལ་དབབ་པ།

གསུམ་པ་་་་་་་་ས་བོན་གྱི་ཆ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ནི། ཀུན་གཞི་དེ་ཉིད་ཆོས་རྣམས་སྐྱེད་པའི་

ནུས་པ་བག་ཆགས་དང་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེའི་བག་ཆགས་

གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། གང་ལ་བསྒོ་པའི་གཞི། གང་གིས་བསྒོ་བའི་ཆོས། ཇི་ལྟར་བསྒོ་པའི་ཚུལ།
དེ་ལྟར་བསྒོས་པའི་དོན་ནོ། །
དང་པོ་ནི། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་སུ། བརྟན་ལུང་མ་བསྟན་
ལྷན་ཅིག་འབྱུང་། །སྒོ་བར་བྱེད་དང་འབྲེལ་བ་ལ། །སྒོ་བྱེད་དེ་ལས་གཞན་དུ་མིན། །འདི་ནི་བག་

ཆགས་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེའང་རྒྱུན་བརྟན་པ་ཏིལ་ལ་མེ་ཏོག་སྣ་མའི་དྲི་ཆགས་

ཀྱི། མི་བརྟན་པ་རླུང་དང་སྒྲ་ལ་མི་ཆགས་པ་བཞིན་དུ། རྒྱུན་བརྟན་པ་ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་

བསྒོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། མི་བརྟན་པ་ཚོགས་དྲུག་དང་སྤྱིའི་གཟུགས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་
མེད་ཁམས་དང་སྙོམས་འཇུག་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་སོགས་པ་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་གཞིའང་ཕུང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་རྒྱུན་འཆད་ཀྱང་། ཇི་སྲིད་དུ་སྒོ་བྱེད་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་འབྱུང་བ་ལ་

བརྟེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དྲི་མཉམ་ཞིང་མི་གསལ་བ་ཏིལ་ལྟ་བུ་ལ་མེ་ཏོག་གི་དྲི་འཆགས་ཀྱི། དྲི་ཤིན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

147

ཏུ་གསལ་བ་གླ་རྩི་དང་སྒོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་མི་འཆགས་པ་བཞིན་དུ། ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཞིང་མི་གསལ་
བ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་བག་ཆགས་བསྒོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། དགེ་མི་དགེ་སྐྱེས་ཤིང་གསལ་བ་
འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བསྒོ་བར་ནུས་ཤིང་སྙི་བ་ཏིལ་ལྟ་བུ་ལ་དྲི་འཆགས་
པའི་འོས་ཡིན་གྱི། མཁྲེགས་པ་རྡོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་འོས་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། བསྒོས་པ་
འཛིན་ཞིང་མི་རྟག་པ་ཀུན་གཞི་ནི་བག་ཆགས་བསྒོ་བར་བྱ་བའི་འོས་ཡིན་གྱི། རྟག་པ་ནམ་མཁའ་དང་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་བསྒོ་བར་བྱ་བའི་འོས་མ་ཡིན་ནོ། །མེ་
ཏོག་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོགས་པའི་ཏིལ་ལ་དྲི་འཆགས་ཀྱི། ཡུལ་དང་དུས་ཐ་དད་པའི་ཏིལ་ལ་མི་

འཆགས་པ་བཞིན་དུ། སྒོ་བྱེད་པ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ལ་དུས་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བའི་ཀུན་གཞི་ལ་བག་

ཆགས་བསྒོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། རྒྱུད་དང་དུས་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དོན་གསང་
མཁན་པོ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་ཁ་ཅིག་དེའི་འཁོར་རེག་པ་ལ་སོགས་པ་བརྟེན་པ་སེམས་བྱུང་ལ་ནི་མི་བསྒོའི།

རྟེན་སེམས་ལ་བསྒོ་བས་རྟེན་དུ་རུང་བ་ཞེས་ཀྱང་གསུང་ངོ། །
གཉིས་པ་ནི། བསྒོ་བྱ་ལ་ནུས་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ཚོགས་བདུན་མཚུངས་ལྡན་དང་
བཅས་པས་བསྒོ་སྟེ། ཚོགས་དྲུག་ཟག་བཅས་དགེ་མི་དགེས་རྣམ་སྨིན་དང་རྒྱུ་མཐུན་གཉི་གའི་

བག་ཆགས་འཇོག་ཅིང་། ལུང་མ་བསྟན་དང་ཉོན་ཡིད་ཀྱིས་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་འཇོག་པར་
བྱེད་དོ། །ལུས་ངག་གི་ལས་གཟུགས་ཅན་གྱིས་ནི་དངོས་སུ་བག་ཆགས་མི་བསྒོ། དེའི་ཀུན་སློང་
གི་སེམས་པས་བསྒོས་པས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པར་འགྱུར་རོ། །དོན་གསང་དུ། ཀུན་གཞིའི་འཁོར་
གྱི་ཀུན་འགྲོ་ལྔས་རང་ཉིད་སྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་བསྒོ་བ་དང་མི་བསྒོ་བའི་ལུགས་གཉིས་གསུངས་

ཀྱང་། རྒྱུ་མཚན་ཚང་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་གིས་ཀྱང་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་བསྒོ་བར་རིགས་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཏིལ་དང་སྣ་མ་ལ་སོགས་པའི་མེ་ཏོག་དྲི་ཞིམ་པོ་ཅན་ཡུན་རིང་པོར་ལྷན་དུ་བཞག་སྟེ་དྲི་བསྒོས་པ་ལས། ཕྱིས་མེ་ཏོག་འགགས་ཀྱང་ཏིལ་ལ་དྲི་བཟང་པོའི་རྒྱུན་ཆགས་པ་
བཞིན་དུ་ཀུན་གཞི་དང་ཚོགས་བདུན་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཡུན་རིང་དུ་

འགྲོགས་ཤིང་སྐྱེ་འགག་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱས་པ་ལས། ཕྱིས་སྒོ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དེ་འགགས་ཀྱང་དེའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

148

འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནུས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུན་ཀུན་གཞི་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་པའོ། །
བཞི་པའང་བག་ཆགས་ཉིད་ངོས་འཛིན་པ་སྟེ། དེ་ལའང་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རང་བཞིན།

གནས་ཚུལ། འཇོག་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ལ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་ནི། ཀུན་གཞི་ཆོས་གང་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་འགག་བྱས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་དེ་དང་རིགས་འདྲ་བ་འབྱུང་བའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་སུ།
བག་ཆགས་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞེ་ན། ཆོས་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་འགག་པ་ལ་

བརྟེན་ནས་དེ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རྣམ་སྨིན་གྱི་བག་ཆགས་ནི།
ཀུན་གཞི་ལ་ཆོས་གཞན་གྱིས་བསྒོས་པའི་ནུས་པ་ཆོས་གཞན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ།
ཕྱོགས་གླིང་གིས་་་་་་་་རྣམ་ཤེས་སྔ་མས་བཞག་པ་ཡི། །ནུས་པ་བག་ཆགས་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་པ་
ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་དང་ནང་དང་མི་གསལ་བ། །གཉིས་དང་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་དང་ནི། །དམ་
པའི་དོན་ཏེ་དེ་དག་ཀུན། །ས་བོན་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་སཱ་ལུ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིའི་ས་

བོན་དང་། ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པ་ནང་གིས་ས་བོན་དང་། མི་གསལ་བ་གཉིས་ནི་དགེ་མི་དགེའམ།
ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་དུ་མི་གསལ་བ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། ཕྱི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་

ཀུན་རྫོབ་དང་། ནང་དཔྱད་བཟོད་ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དོན་དམ་གྱིའོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྐད་ཅིག་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་། །དེ་ནི་རྒྱུན་ཆགས་འབྱུང་བར་འདོད། །
ངེས་དང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་དང་། །རང་གི་འབྲས་བུ་བསྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ས་བོན་བག་ཆགས་
དེའང་རྟག་པ་མ་ཡིན་གྱི། བྱུང་མ་ཐག་འཇིག་པས་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པ་དང་། སྐད་ཅིག་གཞན་

གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་དེ་མ་ཐག་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པས་མྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་

དང་། དེ་ཡང་་་་་་་་་ནོར་གྱི་རྩ་ལག་་་་་་་་གཉེན་པོས་མ་བཅོས་གྱི་བར་རམ་་་་་་་་་དོན་གསང་་་་་་་་འབྲས་བུ་མ་བྱུང་གི་བར་དུ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་དང་། བག་ཆགས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་ཀྱང་ལས་ཐམས་
ཅད་མི་འབྱུང་གི་ནུས་པ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཁོ་ན་ལས་འབྱུང་བ་དང་། ས་བོན་གྱི་ས་བོན་གང་ཞེ་ན་་་་་་་་དེ་ཡང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

149

དུས་གཅིག་ལ་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་གི་རྐྱེན་གང་ཉེ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་འབྱུང་བ་དང་། ས་བོན་ཐོག་
མ་མེད་པ་ནས་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་བརྒྱུད་དེ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རང་གི་འབྲས་བུས་ས་བོན་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་ཅིང་། ས་བོན་གྱིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་བསྒྲུབ་སྟེ། ཀུན་གཞི་ལས་ཀུན་གཞི་དང་། སཱ་ལུ་ལས་

སཱ་ལུ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཕྱིའི་ས་བོན་ཡོད་ན་ཀུན་གཞི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པར་འགལ་ཞེ་ན།་་་་་་་་སཱ་ལུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་སྤྱོད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀུན་གཞི་ལ་གནས་

པ་རྣམ་ཕྱི་རོལ་དུ་སྣང་བ་ཙམ་ཡན་པའི་ིཕྱིར། ཀུན་གཞ་ཉི ད་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ་ཞེས་བྱ་སི། རྒྱན་ ྟེསྟུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། ཇི་ལྟར་འོ་མར་གྱུར་པ་ན། །ཡོན་ཏན་ཞོ་དང་དར་བར་གནས། །དེ་བཞིན་
ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་། །རྣམ་པར་གྱུར་ན་གཟུགས་ལྟར་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
བཞི་བ་ལ། ཆོས་གསུམ་གང་གི་ངོ་བོར་གནས་ཚུལ་དང་། གཅིག་དང་ཐ་དད་ཇི་ལྟར་
གནས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་གཞན་ལུགས་ནི། རོག་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་ཁ་ཅིག་སྒོ་
བྱེད་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བསྒོས་པའི་བག་ཆགས་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་དང་ངོ་བོ་འདྲ་
བར་ཡོད་དེ། འདི་ཉིད་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་དགེ་མི་དགེ་བག་ཆགས་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་།
གཞན་ཡང་དགེ་བས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ནི་དགེ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་སྡུག་པ་འཛིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུང་ངོ་། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྗེས་སུ་འབྲེལ་པས་དགེ་བ་
ལ་སོགས་པ་ནི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གཟུགས་ཅན་བཞིན་དུ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
འབྲས་བུ་སྡུག་པ་འཛིན་པ་ཡང་འཕེན་པས་འཛིན་པ་ནི་མ་གྲུབ་སྟེ། དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ཡང་འཕེན་
བྱེད་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེད་པས་འཛིན་པ་ནི་མ་ངེས་ཏེ་བདེ་འགྲོའི་མིག་གི་དབང་
པོའང་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པས་དགེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གནོད་བྱེད་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་འགྲེལ་པར། དགེ་མི་དགེ་གཉི་གར་མི་གསལ་བ་སྟེ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དགེ་མི་དགེས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀུན་གཞི་དང་རྫས་གཅིག་པ་དེ་
དགེ་མི་དགེ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན། དེ་དག་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཞིང་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཡང་
ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཆད་ནའང་དེའི་བག་ཆགས་ཡོད་པས་མི་དགེ་བ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

150

ཡོད་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རང་ལུགས་ནི། འཇོག་བྱེད་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གང་གིས་བཞག་ཀྱང་
བག་ཆགས་ན་ལུང་མ་བིསྟན་ཉད་ཡི ན་ཏེ། ཀུན་གཞི་ལུང་མ་བིསྟན་དང་རྫས་གཅག་པའི་ིཕྱིར་རོ། །
ཐེག་བསྡུས་སུ་འོ་ན་བག་ཆགས་སྣ་ཚོགས་མ་ཡིན་པ་སྟེ། ཆོས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུར་ཇི་ལྟར་རུང་ཞེ་ན།
དཔེར་ན་ཚིག་གུའི་་་་་་་་་ཚོན་གྱི་བྱེ་བྲག་སྣ་ཚོགས་སུ་མི་སྣང་བ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཟེར། གོས་སྐུད་པ་མང་བོས་བཅིངས་ནས་སྣ་ཚོགས་སུ་མི་མཐོང་བ་ཞེས་ནོར་གྱི་རྩ་ལག་ཟེར་་་་་་་་རྩི་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་དུས་ན་རས་སྣ་ཚོགས་སུ་
མི་སྣང་ཡང་། གང་གི་ཚེ་ཚོན་གྱི་སྣོད་དུ་བཅུག་པ་དེའི་ཚེ་རས་ཀྱི་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་སུ་སྟོན་པ་དེ་
བཞིན་དུ་བག་ཆགས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྒོས་པའི་ཀུན་གཞི་ཡང་བག་ཆགས་ཀྱི་དུས་ན་སྣ་ཚོགས་
སུ་མི་སྣང་ཡང་འབྲས་བུ་གྲུབ་པའི་དུས་ན་ཆོས་སྣ་ཚོགས་སུ་འགྱུར་པ་ཉིད་དེ། འདི་ནི་ཐེག་ཆེན་
ལ་མཆོག་ཏུ་ཟབ་ཅིང་ཕྲ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཀྱང་བྱའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་རྩོད་སྤོང་ལ། བག་ཆགས་ལུང་མ་བསྟན་ལས་འབྲས་བུ་དགེ་མི་དགེ་འབྱུང་ན་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བག་ཆགས་འཇོག་བྱེད་དང་།
བག་ཆགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འདྲ་བས། རྒྱུ་མཐུན་རྒྱུ་དང་འདྲ་བར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་
བག་ཆགས་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོ་བསྐྱེད་ན་ལུང་མ་བསྟན་ལ་རྣམ་སྨིན་

ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ངེས་ཏེ་ཀུན་གཞི་དང་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་སྐད་ཅིག་སྔ་མས་ཕྱི་མ་
བསྐད་ ྱེཀྱང་རྣམ་སན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡྨིན་པ་བཞི ན་ནོ། །རྣམ་སིན་ནྨི་བག་ཆགས་ཀྱིས་འཕེན་པ་མ་ཡི ན་ཏེ། ིབག་ཆགས་འཇོག་བྱེད་ཀྱིས་འཕངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་བག་ཆགས་ཀྱི་དུས་ན་ལུང་མ་
བསྟན་ཙམ་ལས་མེད་ན། བྱེ་བཤད་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལ་སོགས་པར་སྡོམ་པའི་དགེ་བ་རྒྱུན་
ཆགས་སུ་འབྱུང་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། བཤད་སྦྱར་དུ། ནུས་པའི་རང་

བཞིན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟར། དགེ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། མངོན་གྱུར་རྒྱུན་ཆགས་སུ་ཡོད་ན་རེས་འགའ་མི་དགེ་བའང་འབྱུང་སྲིད་པས། དེ་གཉིས་རྒྱུན་
གཅིག་ལ་དུས་སྐྱེ་བར་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

151

གཉིས་པ་ནི། བག་ཆགས་དང་ཀུན་གཞི་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་དེ་ལས་ཕྱིས་
དགེ་མི་དགེ་སྣ་ཚོགས་སུ་འབྱུང་བ་འགལ་ཞིང་། ཐ་དད་ཡིན་ན་ས་བོན་རྣམས་ནི་སེམས་སེམས་
བྱུང་ཡིན་པས་རྟེན་གཅིག་ལ་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །སེམས་བྱུང་དང་འཇུག་ཤེས་དུ་མ་
བྱུང་ཡང་རྒྱུད་དུ་མར་མི་འགྱུར་བ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། སེམས་བྱུང་ནི་སེམས་ལ་རག་ལས་ཤིང་། འཇུག་

ཤེས་ནི་ཀུན་གཞི་ལ་རག་ལས་ལ། ས་བོན་ནི་ཀུན་གཞི་ལས་ཐ་དད་རང་དབང་ཅན་དུ་གནས་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་འཕགས་པས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་གསུངས་ཤིང་།

བཤད་སྦྱར་དུ། མདོ་སྡེ་པ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་འཛིན་པའི་བློ་དང་རྣམ་པ་དག་དེ་ཉིད་དང་གཞན་མ་
ཡིན་པར་འདོད་པ་དཔེར་བྱས་ནས་བཤད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བག་ཆགས་དང་ཀུན་གཞིའང་ལྡོག་པ་
དེ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་། རྫས་གཞན་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ལུང་མ་བསྟན་
ལས་འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་སུ་འབྱུང་བ་མི་འགལ་བ་ནི་ཚིག་གུའི་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་ཟིན་ཞིང་།

ཐེག་བསྡུས་སུ། ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་ཐོས་པའི་བག་ཆགས་ཀུན་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཆུ་དང་འོ་མ་
དཔེར་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་གཞིའི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པའོ། །
ལྔ་པ་བག་ཆགས་འཇོག་ཚུལ་ལ་་་་་་་་་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་་་་་་་་ལུགས་གསུམ་སྟེ། རྙིང་པ་གསོ་བ་
དང་། གསར་དུ་འཇོག་པ་དང་། གཉི་ག་ཡིན་པའོ། །
དང་པོ་ལ། སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་་་་་་་་་ཟླ་སྐྱོང་དང་ཡང་དག་བདེན་ལ་སོགས་་་་་་་་ཁ་ཅིག་བག་ཆགས་ནི་

སྒོ་བྱེད་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་པ་འཕྲལ་དུ་གསོ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སྔོན་མེད་བསྐྱེད་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་གསར་དུ་འཇོག་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་ཀུན་གཞི་ནི་ཀུན་
གཞི་གཞན་དང་ཕྲད་ནས་དེ་བསྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་གསར་བ་གཞག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་
ཕྱི་མ་རྒྱུ་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། འཕགས་པའི་ལམ་ཡང་ཆོས་མཆོག་མན་ཆད་དུ་སྐྱེ་མ་
མྱངས་པས་དེ་སྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་གསར་པ་གཞག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། རྙིང་

པ་གསོ་བའི་ལུགས་ལ་ནི་ཀུན་གཞི་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་བག་ཆགས་རྙིང་པ་ལས་དེ་དག་སྐྱེ་བ་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་གསུང་ངོ་། །དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཆགས་སོགས་བག་ཆགས་སྒོ་བྱེད་རྣམས་སྔར་མེད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

152

སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་ཞིང་གྲུབ་ཟིན་གསོ་བ་ཙམ་ཡིན་ན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུའི་རྐྱེན་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ལས། དེ་ལྟར་ནི་ཐེག་བསྡུས་སུ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་་་་་་་་་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུའི་རྐྱེན་ཡིན་པ་་་་་་་་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུའི་རྐྱེན་དུ་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་
ཞིང་། ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་བག་ཆགས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་ཡོད་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་ཐར་བའི་རིགས་སད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་སུ་་་་་་་་ཐོས་པའི་བག་

ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའང་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ས་བོན་དུ་བལྟ་སྟེ། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་དེ་དག་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། དགའ་བའི་སྡེ་དང་མཆོག་གི་སྡེ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་འགའ་ཞིག་ཏིལ་ལ་སོགས་པ་ལ་དྲི་
གསར་དུ་བསྒོ་བ་མཐོང་ནས་སྒོ་བྱེད་ཀྱི་བག་ཆགས་སྔོན་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བར་བྱེད་ཅིང་གསོ་
བྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་གསར་དུ་གསོ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དམིགས་
པའི་ཡིད་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ལའང་དམིགས་ནས་ཀུན་གཞི་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་འཇོག་པས་
ཀུན་གཞི་ནི་རྒྱུ་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། འཕགས་པའི་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ནི་རྒྱུའི་རྐྱེན་མེད་
པ་ཉིད་དེ། དེའི་རྒྱུ་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་མ་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་པར་ངེས་བསྡུ་བར། སྒྲིབ་པ་གཉི་ག་སྤང་རུང་ཐེག་
ཆེན་གྱི་རིགས་དང་ཉོན་སྒྲིབ་སྤང་རུང་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་དང་སྤང་དུ་རུང་མི་རུང་བ་རིགས་ཆད་དེ་གསུམ་གསུངས་པས་་་་་་་་སྒྲིབ་

པ་སྤང་རུང་ལ་རིགས་སུ་བཤད་པས་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ལ། སེམས་སེམས་བྱུང་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་
ཡང་སྲིད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ཁྱབ་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་

དེ། ཡིད་ཀྱི་ཀུན་གཞི་་་་་་་་དེ་ལ་དམིགས་པས་དེའི་བག་ཆགས་འཇོག་ན། གཞན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་བག་ཆགས་འཇོག་པར་འགྱུར་
ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཞན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱུའི་རྐྱེན་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་ནི་
འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཟག་མེད་དང་པོ་ལ་
རྒྱུའི་རྐྱེན་མེད་པའང་མི་རིགས་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་སུ་་་་་་་་དེ་ནི་ཐོས་སོགས་དགེ་བའི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

153

བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲིབ་པ་རིགས་སུ་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། བྱང་ས་་་་་་་་རང་བཞིན་
དུ་གནས་པའི་རིགས་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་རོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
དང་། རྐྱེན་བཞི་སྲིད་པའི་དོན་ཙམ་དུ་འདོད་པའང་མི་རིགས་ཏེ། སྡེ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་ཁ་ཅིག་བག་ཆགས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་
གསོ་བ་དང་སྔོན་མེད་བསྐྱེད་པ་གཉི་ག་ཡོད་ཅིང་། གསར་དུ་བསྐྱེད་པས་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་
པའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་བདག་རྐྱེན་བྱེད་ལ། གཉི་གའང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་བཞིན་
དུ་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུའི་རྐྱེན་བྱེད་པར་བཞད་དོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་གསུམ་པ་
འདི་ཉིད་རིགས་པ་སྟེ། བག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ལ་བསམས་ན། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གོམས་པའི་ཕྱིར་རྙིང་བ་གསོས་འདེབས་པ་གཙོ་ཆེ་ཞིང་། རྣམ་སྨིན་གྱི་བག་ཆགས་གསར་དུ་བྱུང་
བ་དང་ཐོས་པའི་བག་ཆགས་གསར་དུ་གཞག་པ་ལྟ་བུ་འཕྲལ་ལ་སྐྱེས་པའང་མང་དུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དམིགས་རྣམ་ནི། བསྡུ་བར། ནང་གི་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྣོད་ལ་དམིགས་
ཤིང་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པར་གསུངས་པས། གསུམ་པ་་་་་་་་དམིགས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་ནི། བདག་དང་ཆོས་སུ་ཀུན་བརྟག་པའི་ངོ་བོ་

ཉིད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་དང་། གནས་དང་བཅས་པའི་དབང་བོའི་གཟུགས་དང་།
མང་བཞིའི་ཕུང་པོ་སི ། དེ་དག་ནྟེ་ལུས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལ་སོགས་པས་ལེན་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། གཟུགས་

ིམེད་དུ་གཟུགས་དངོས་སུ་མི་ལེན་ཡང་དེའི་བག་ཆགས་ལེན་པས་ལེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་རྣམས་ལ་དབུས་མཐར། སེམས་ཅན་དུ་སྣང་བ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་འགྲེལ་པར། སེམས་ཅན་དུ་
སྣང་བ་ནི་དབང་པོ་ལྔར་བདག་དང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྣང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་ཀྱང་བཤད་དོ། །དེ་ལ་ཀུན་གཞིས་གཞན་གྱི་དབང་པོ་ལ་དམིགས་ན་རང་རྒྱུད་ལ་གཞན་གྱི་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ངེས་ཏེ་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དབང་པོ་ལ་དམིགས་ཀྱང་དེའི་དབང་

ཤེས་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ཕྱིའི་དམིགས་པ་ནི། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དུ་སྣང་བ་སྟེ། དེའང་དོན་གསང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

154

སོགས་་་་་་་་འདོད་གཟུགས་སུ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་མེད་དུ་ནི་ས་བོན་དང་མིང་བཞི་ཙམ་ལ་དམིགས་

པའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུང་མོད། བསྡུ་བར། གཟུགས་མེད་དུ་གཟུགས་མི་ལེན་པར་བཤད་ཀྱི། མི་
དམིགས་པར་མ་གསུངས་ཤིང་། རེས་འགའ་གཟུགས་མི་སྣང་ན། རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་
རིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ལས། བསྡུ་བར་་་་་་་་ནང་ལེན་པ་ལ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་

བརྟེན་ནས་རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཇིག་རྟེན་དང་སྣོད་ཀྱི་རྒྱུན་རྣམ་པར་རིག་པ་སྟེ་ཞེས་པ་
ལ་སོགས་པས་ནང་གི་ལེན་པ་དང་ཕྱིའི་སྣོད་གཉི་ག་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་དམིགས་ཤིང་རྒྱུན་མི་འཆད་

པར་གསུངས་བས་ཡོངས་སུ་བཅད་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཕྲ་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །
རྣམ་པ་ནི། ཡུལ་སྣང་བར་ནུས་པ་ཙམ་ཡིན་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་མི་ནུས་པས་མི་གསལ་
ཞིང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པས་ཡུལ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པའོ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དཔྱད་ན་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དམིགས་པ་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཉིད་སྣོད་དང་དོན་
དུ་སྣང་བ་སྟེ། ནམ་མཁའ་ས་རླུང་ཉི་མ་དང་། །རྒྱ་མཚོ་ཀླུ་དང་ཕྱོགས་རྣམས་ནི། །ནང་གི་ཤེས་
པའི་ངོ་བོ་ཡི། །ཆ་ལས་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་འདུག །ཅེས་བཤད་སྦྱར་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་རོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་འཇུག་ལྡོག་ནི། བསྡུ་བར། དམིགས་དང་མཚུངས་བར་ལྡན་པ་དང་། གཅིག་གི་

རྐྱེན་ཉིད་གཅིག་ཡིན་དང་། །ལྷན་ཅིག་དངོས་པོས་འཇུག་པ་དང་། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལྡོག་
པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར། འཇུག་ཚུལ་དང་། ལྡོག་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་ལྔ་ལས། དམིགས་པ་
ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཡུལ་ལ་དམིགས་གནས་འཇུག་པ་དང་། མཚུངས་ལྡན་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་ཁོ་ན་དང་
འགྲོགས་ནས་འཇུག་པ་ནི་བཤད་ཟིན་ཅིང་།
གསུམ་པ་གཅིག་གིས་གཅིག་རྐྱེན་བྱས་ནས་འཇུག་པ་ནི། ཀུན་གཞིས་འཇུག་པའི་རྣམ་

ཤེས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འབྱུང་བའི་ས་བོན་གྱི་གཞི་བྱེད་པས་རྒྱུའི་རྐྱེན་དང་། ཀུན་
གཞིས་ཟིན་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་ལྔ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དང་། ཡིད་དང་
ཡིད་ཤེས་ཀྱི་གནས་བྱེད་པས་བདག་རྐྱེན་བྱེད་ལ། འཇུག་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀུན་
གཞི་ལ་ཚེ་འདིར་འཇུག་ཤེས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་ས་བོན་གསོ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

155

ཞིང་བརྟས་པར་བྱེད་པས་ན་བདག་རྐྱེན་དང་། ཕྱི་མ་ལ་ཀུན་གཞི་ཉིད་འབྱུང་བའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ས་
བོན་འཇོག་པས་རྒྱུའི་རྐྱེན་བྱེད་ཅིང་མདུང་ཁྱིམ་ལྟར་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ་སྟེ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་
ལས། ཆོས་ཀུན་རྣམ་པར་ཤེས་ལ་སྦྱོར། །དེ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་དེ་བཞིན། །ཕན་ཚུན་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་དང་། །རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོར་རྟག་ཏུ་སྦྱོར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
བཞ་བ་ལ་རྣམ་ཤེས་གང་དང་ལྷན་ཅིག་འཇུག་པ་ནི ། འགོག་པའི་སི མས་འཇུག་མ་གཏོགས་ ྙོཔའི་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་་་་་་་་་འདུ་ཤེས་མེད་པ་སོགས་་་་་་་་རྣམས་ཉོན་ཡིད་དང་ལྷན་ཅིག་འཇུག་

ཅང་། གཟུགས་མེད་ན་ཡིད་དང་ཡི ད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་དང་ལྷན་ཅིག་འཇུག་ལ། གཟུགས་

ིཁམས་ན་རྣམ་ཤེས་ལྔ་དང་། འདོད་ཁམས་ན་རྐྱེན་ཇི་ལྟ་བར་ཚོགས་བདུན་་་་་་་་་གང་སྐྱེས་པ་་་་་་་་དང་ལྷན་ཅིག་འཇུག་སྟེ། སུམ་ཅུ་པར་་་་་་་་ཆུ་ལ་རླབས་རྣམས་ཇི་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་

ཁམས་དང་འགྲོ་བ་གང་ན་ཚོར་བ་གང་དག་ཡོད་པ་དང་། སེམས་བྱུང་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གང་ཡོད་པ་དང་་་་་་་་་དེ་རྣམས་ནས་སྐྱེས་པ་ན་་་་་་་་ཡང་ཇི་རིགས་པར་ལྷན་ཅིག་འཇུག་སྟེ། དེ་རྣམས་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཞེས་ནི་མི་བྱའོ། །
ལྔ་པ་སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་པར་འཇུག་པ་ནི། ཚེ་འདིའི་ཀུན་གཞི་ཟད་པ་ན་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་
གཟུང་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་གསོས་ནས་ཕྱི་མའི་ཀུན་གཞི་འཇུག་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཟད་ནས་

དེའི་ཡང་ཕྱི་མ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སུམ་ཅུ་པར། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་་་་་་་་་གཟུང་བར་འཛིན་པར་དང་འཛིན་པ་་་་་་་་འཛིན་་་་་་་་་པ་་་་་་་་གཉིས་ཀྱི། །བག་ཆགས་བཅས་པ་སྔ་མ་ཡི། །རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཟད་
ནས་གཞན། །རྣམ་སྨིན་སྐྱེད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ལྡོག་་་་་་་་་བསྡུ་བར། འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་ལྡན་ལ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མ་ལྡན་པ་ནི། སེམས་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ན་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་དེ་པའོ། །གཉིས་ཀ་དང་མི་ལྡན་པ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། དེ་པ་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་དང་། ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ལའོ་ཞེས་པ་ནི་གནས་ངན་ལེན་དང་མ་བྲལ་བའི་ཀུན་གཞི་མེད་པ་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། དེ་ལས། དོན་དམ་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ཏེ། སེམས་མེད་པའི་སའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེར་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

156

ཤེས་པ་འགགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།་་་་་་་་ཚུལ་ལ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆ་ནི། ཐེག་ཆུང་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཕུང་
པོ་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་སུ་ལྡོག་སྟེ་དེའི་ཚེ་རིག་པའང་རྒྱུན་ཆད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ཀྱིས་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྗེས་ལ་མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་སུ་གནས་གྱུར་ནས་
ལྡོག་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཙན་དྲ་གོ་མིས་་་་་་་་གང་ཡང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས། །མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ཉིད་

གྱུར་བ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ས་བོན་གྱི་ཆ་ལ་མི་དགེ་བའི་ས་བོན་འགའ་ཞིག་སྒྲིབ་པ་ཟད་བྱེད་
ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྒོམས་པས་ལྡོག་ཅིང་། འགའ་ཞིག་་་་་་་་་ནམ་སྨིན་་་་་་་་ནི་འབྲས་བུ་འབྱུང་ན་ལྡོག་ལ།
མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་པ་དང་། སྒོམ་སྤང་གི་ས་བོན་སྒོམ་ལམ་སྐྱེས་པ་ན་ལྡོག་གོ །
དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ས་བོན་སྔ་མ་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་དང་། གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ལྡོག་སྟེ། སུམ་ཅུ་པར། དགྲ་བཅོམ་ཉིད་ནི་དེ་ལྡོག་གོ། ཞེས་པ་དང་། བསྡུ་བར། ཀུན་གཞིའི་

རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་བསྒོམས་པས་རྣམ་པར་ལྡོག་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་
དང་། གནས་གྱུར་མ་ཐག་ཏུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་བ་སྤངས་པར་རྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །
ལྔ་པ་་་་་་་་རྣམ་གྲངས་ནི། ཐེག་ཆེན་པ་ལ་གྲགས་པ་་་་་་་་་དོན་གསང་སོགས་་་་་་་་ཤེས་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་

གསུམ་གྱི་གནས་ཡིན་པས་ན་ཤེས་བྱའི་གནས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལུས་ལེན་པ་དང་གནས་བར་བྱེད་པས་ན་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མདོ་ལས་་་་་་་་ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པས་ན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཐེག་བསྡུས་སུ་་་་་་་་ཐུན་མོང་དུ་གྲགས་པ་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་བྱེད་པས་ན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
དང་། ཐེག་བསྡུས་སུ་་་་་་་་ཐེག་དམན་ལ་གཙོ་བོར་མ་བསྟན་ཡང་ཞར་བྱུང་དུ་གྲགས་པ་ཕལ་ཆེན་སྡེ་
པའི་ལུང་དུ་ཤིང་གི་རྩ་བ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པས་ན་རྩ་བའི་རྣམ་ཤེས་
ཞེས་བྱ་བ་དང་། ས་སྟོན་སྡེ་པའི་ལུང་དུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པའི་བར་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་

བས་ན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པའི་ཕུང་པོ་་་་་་་་སྐད་ཅིག་པ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པ་དང་། ཚེ་རབས་པ་ཚེ་རབས་
ཇི་སྲིད་དུ་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་།་་་་་་་་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གནས་བརྟན་པ་དང་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བའི་ལུང་དུ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

157

སྲིད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་ན་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མང་པོས་བཀུར་བའི་
ལུང་དུ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
དྲུག་པ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ལ། འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་། སྤྲོས་པའི་བག་ཆགས་དང་།

རྒྱུ་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་ཏེ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། བག་ཆགས་གསར་དུ་བྱུང་བ་འཕེན་པས་དབྱེ་བ་དང་། རྣམ་སྨིན་གྲུབ་ཟིན་པ་རྣམ་སྨིན་གྱིས་དབྱེ་བ་དང་། ཉོན་ཡིད་ཀྱིས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་
རྒྱུ་བྱེད་པས་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་པས་ཐུན་མོང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་

སོགས་པ་བཞིར་དབྱེ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་གནས་ངན་
ལེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དང་། དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ས་བོན་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་

ཏེ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། དགེ་མི་དགེའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་སྤྱད་ཟིན་པ་དང་། སྤྱད་མ་ཟིན་པའི་

མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
བདུན་པ་་་་་་་་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་
ལས། ཆོས་ཀུན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའི། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཀུན་གཞི་སྟེ། །དེ་བས་ཀུན་གཞིའི་

རྣམ་ཤེས་ནི། དམ་པ་རྣམས་ལ་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ལས། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་ཕྲ། །ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཆུ་པོའི་རྒྱུན་བཞིན་འབབ། །

བདག་ཏུ་རྟོག་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། །འདི་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ངས་མ་བསྟན། །ཞེས་པ་དང་།
ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ཀུན་གཞིའི་ཆུ་བོ་དེ་བཞིན་དུ། །སྣ་ཚོགས་ཡུལ་གྱི་རླུང་གིས་བསྐྱོད། །
རྣམ་ཤེས་སྣ་ཚོགས་རྦ་རླབས་རྣམས། །གར་ཞིང་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆུ་ཀླུང་ལྟ་བུ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རླབས་

འབྱུང་ངོ་ཞེས་པ་དང་། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ཟླ་བ་སྐར་ཚོགས་དང་། །ལྷན་ཅིག་

མཁའ་ལ་གནས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་། །རླབས་བདུན་རྣམས་དང་ལྷན་
ཅིག་གནས། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཤིང་། ཐེག་པ་ཆུང་ངུར་ཡང་། ལུང་གཅིག་

ལས་འཕྲོས་པ་་་་་་་་་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་དང་བསྟན་པའམ་མདོ་་་་་་་་ལས། སྐྱེ་རྒུ་ཀུན་གཞི་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

158

ཀུན་ཏུ་དགའ་བ། ཀུན་གཞི་ལ་དགའ་བ། ཀུན་གཞི་ལ་དགའ་བ་ལས་ཡང་དག་པར་བྱུང་བ།
ཀུན་གཞི་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཅན་རྣམས་ལ། ཀུན་གཞི་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་བསྟན་པ་
ན། ཉན་འདོད་ལ་རྣ་བ་གཏོད་དེ། ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པས་སེམས་ཉེ་བར་འཇོག་ཅིང་། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་བསྒྲུབ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་ན་ངོ་མཚར་རྨད་
དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་འདིའང་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་བཙུན་པ་དབྱིག་
བཤེས་་་་་་་་་ཀུན་གཞི་ལ་དགའ་ཞེས་གསུང་བའི་དོན་གྱིས་་་་་་་་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཀུན་གཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་
བ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཤིན་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་པའི་ངན་སོང་བ་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་དགའ་བས་སྦྱོར་
བ་མེད་ཅིང་དེ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཙུན་པ་མིའུ་ཐུང་གིས་བདེ་བའི་ཚོར་བ་
འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཀུན་གཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བའང་མི་རིགས་ཏེ། བདེ་བ་ཆགས་བཅས་་་་་
་་་དེ་དག་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ཡན་ཆད་ན་མེད་ཅིང་། བཞི་པ་་་་་་་་དེར་སྐྱེས་པ་རྣམས་དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་
དགའ་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོགས་ཀྱིས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཀུན་གཞི་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། ཆོས་འདི་པ་བདག་མེད་ལ་མོས་པ་རྣམས་་་་་་་་་བདག་ལ་་་་་་་་དེ་ལ་མི་མཐུན་པར་འཛིན་ཞིང་མངོན་པར་དགའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། རྣམ་པར་ངེས་པ་བསྡུ་བར། ལེན་པ་དང་པོ་གསལ་
བ་དང་། །ས་བོན་ལས་དང་ལུས་ཚོར་དང་། །སེམས་མེད་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། །དེ་བཞིན་
འཆི་འཕོ་མི་རུང་འགྱུར། །ཞེས་བརྒྱད་གསུངས་པ། འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཡང་བཀོད་པ་རྣམས་
ཏེ། དེའི་དང་པོ་མི་རུང་བ་དང་། གསལ་བ་མི་རུང་བ་དང་། ལས་བཞི་མི་རུང་བ་གསུམ་ནི་རྩོད་པ་
སྤོང་བའི་རིགས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ལྔ་ནི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དངོས་སོ། །དེ་ལ་་་་་་་་་དང་པོ་་
་་་་་་ལེན་པ་མི་རུང་བ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལུས་ལེན་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ལེན་བྱེད་
ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་ངེས་ཏེ་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་འཇུག་པའི་རྣམ་

ཤེས་ཚོགས་དྲུག་གིས་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་རྣམས་ནི་ལུས་ལེན་བྱེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། ལུས་ཐོབ་ཟིན་

ནས་དབང་པོ་དང་ཡུལ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ལས་གསར་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་སྔོན་ལུས་ལེན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

159

དུས་ནམ་སྐྱེས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དག་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བར་དམིགས་ཤིང་། ལུང་
མ་བསྟན་རྣམ་པར་སྨིན་པས་བསྡུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་སོ་སོ་དང་ཁྱད་པར་ལུས་
ཀྱི་ཆ་ཤས་གང་དང་གང་ལ་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་དེ་དང་དེ་ཤེས་པས་ཟིན་པར་འགྱུར་གྱི། ལྷག་མ་རྣམས་ནི་མ་ཟིན་པས་ལུས་འཛིན་བྱེད་དང་ལེན་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། འཇུག་ཤེས་
རྣམས་གཉིད་དང་བརྒྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་དུས་སུ་མི་འབྱུང་ཞིང་། སད་པ་དང་སངས་པའི་དུས་

སུ་འབྱུང་བས། ཚེ་གཅིག་ལ་ལུས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ལེན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་དེ། ལུས་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་་་་་་་་གཉིས་པ་་་་་་་་འོ། །
དང་པོ་མི་རུང་བ་ནི། རྣམ་ཤེས་གཞན་ཡོད་དུས་ན་ཀུན་གཞི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཡོད་ན་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟ་ཉིད་དོ། །འདི་ལྟར་
ཁ་ཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་མཐོང་བར་འདོད་པ་དང་། སྒྲ་ཐོས་པར་འདོད་པ་དང་། དྲི་སྣོམ་པར་འདོད་པ་དང་། རོ་མྱོང་བར་འདོད་པ་དང་། རེག་བྱ་རེག་པར་འདོད་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་པར་འདོད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་་་་་་་་་ཐམས་ཅད་དམ་གང་རུང་་་་་་་་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་པ་ཚང་ཞིང་། དེ་དག་གི་
དབང་པོའང་མ་ཉམས་པར་ཡོད་ལ། ཡུལ་ཡང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སྣང་བར་གྱུར་པ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་རུང་གཅིག་དང་པོར་འབྱུང་གི། གཞན་མི་འབྱུང་བ་ནི་མི་རུང་བས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་
བ་ཉིད་དེ། རང་རང་གི་རྒྱུའི་ཚོགས་པ་ཚང་བར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་གསལ་བ་མི་རུང་བ་ནི། གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་

བ་མེད་ན། འདས་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་ཡུལ་མྱོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཡིད་ཤེས་
ཀྱི་རྒྱུ་བ་མི་གསལ་བར་འཇུག་པ་དང་། ད་ལྟར་བའི་དབང་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་ཡུལ་མྱོང་བའི་

ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་གསལ་བར་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དབང་ཤེས་དང་ཡིད་

ཤེས་ལྷན་ཅིག་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པར་ནི་མི་ནུས་ཏེ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་
པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

160

བཞི་པ་་་་་་་་ས་བོན་མི་རུང་བ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བ་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་

ས་བོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་བོན་གྱི་རྟེན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་
སྟེ་འཇུག་ཤེས་རྣམས་ས་བོན་གྱི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ས་བོན་གྱི་རྟེན་དུ་མི་རུང་

སྟེ། འདི་ལྟར་དགེ་བའི་འོག་ཏུ་མི་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་འོག་ཏུ་དགེ་བ་དང་། གཉི་གའི་

འོག་ཏུ་ལུང་མ་བསྟན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་དམན་པ་་་་་་་་་འདོད་པ་་་་་་་་དང་བར་མ་་་་་་་་་གཟུགས་་་་་་་་
དང་བཟང་པོ་་་་་་་་་གཟུགས་མེད་་་་་་་་དང་། ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་དང་། འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་ཤེས་རྣམས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་གཅིག་འབྱུང་གི།
ལྷན་ཅིག་མི་འབྱུང་བ་རྣམས་ནི། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བག་ཆགས་བསྒོ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་
དང་། དགེ་སོགས་སུ་གསལ་ཞིང་དུས་མི་མཉམ་པ་རྣམས་ནི་བག་ཆགས་བསྒོ་བྱར་མི་འཐད་པའི་

ཕྱིར་དང་།
སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱུན་ཆད་ནས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་འབྱུང་བ་རྣམས་ནི་ས་བོན་གྱི་
རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ས་བོན་མེད་ན་རྒྱུ་མེད་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་
རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་ཐལ་བ་ལས། ས་བོན་ཡོད་ཅིང་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་
པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཀུན་གཞི་ཉིད་དུ་གྲུབ་པོ། །ཞེས་པའོ། །
ལྔ་པ་་་་་་་་ལས་བཞི་མི་རུང་བ་ནི། རྣམ་ཤེས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་ན། དོན་དུ་སྣང་བ་སྣོད་
ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང་། སེམས་ཅན་དུ་སྣང་བ་་་་་་་་་ལུས་སོགས་ཀྱི་་་་་་་་དབང་པོའམ་གནས་ཀྱི་རྣམ་
པར་རིག་པ་དང་། ཉོན་ཡིད་ལ་བརྟེན་ནས་ངའོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང་། ལམ་གྱི་རྡོ་བ་མཐོང་
བ་ལ་སོགས་པའི་་་་་་་་འཇུག་ཤེས་དྲུག་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་སྟེ། ལས་ཐ་དད་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་རིག་
བཞི་དུས་གཅིག་ལ་འབྱུང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་འདི་བཞི་ཅིག་ཅར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་
འབྱུང་བ་ལ་རུང་གི། རྣམ་ཤེས་གཅིག་གི་སྐད་ཅིག་ལ་ནི་མི་རུང་སྟེ། སྐྱེ་མཆེད་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པ་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

161

དྲུག་པ་་་་་་་་ལུས་ཚོར་མི་རུང་བ་ནི། ཀུན་གཞི་མེད་ན་རྒྱུ་ས་བོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་བཞིན་

ནམ། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་སེམས་ཤིང་རྟོག་པའམ། མཉམ་པར་བཞག་པའམ། མཉམ་པར་
མ་བཞགས་པ་གང་རུང་གི་ལུས་ལ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་མྱོང་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡིད་ཤེས་ནི་ཚུལ་བཞིན་སེམས་པ་ལྟ་བུ་
ཡུལ་གཅིག་ལ་གཏད་ཅིང་། ཀུན་གཞིའང་མེད་ན། རྒྱུ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པར་མི་
ནུས་ཏེ་ཚོར་བ་ནི་སྣ་ཚོགས་སུ་དམིགས་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་

དོ་ཞེས་པའོ། །
བདུན་པ་་་་་་་་སེམས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་མི་རུང་བ་ནི། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་མེད་ན།
སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ལ་བཞུགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལུས་ལས་
འདས་པར་འགྱུར་ཏེ། གཉི་གས་ཚོགས་དྲུག་ནི་བཀག་ཅིང་། །ཁ་ཅིག་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་མེད་པར་
འདོད་ལ། ཡོད་ཀྱང་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་བཀག་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ནི་ཤི་འཕོས་པར་

འགྱུར་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ལུས་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། དྲོད་དང་མ་བྲལ་ཞིང་སྲོག་གི་དབང་པོ་དང་མ་བྲལ་བས། དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་ལུས་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་རྣམ་ཤེས་གཞན་ཐམས་
ཅད་བཀག་ཀྱང་ལུས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པ་ནི་ཀུན་གཞི་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའོ། །
བརྒྱད་པ་་་་་་་་འཆི་འཕོ་མི་རུང་བ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་འཆི་འཕོ་དང་རིམ་གྱིས་དྲོད་
འདོར་བ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདོར་བྱེད་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོགས་དྲུག་
ཡོད་མེད་ཀྱིས་ནི་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིད་འཐུག་པོའི་གནས་སྐབས་ལ་སོགས་པར་
འཆི་འཕོ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱད་པར་སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གང་དུ་མ་སྐྱེས་
པ་དེར་དྲོད་དང་ཚོར་བ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡིད་ཤེས་ནི་སྲོག་ཐ་མ་འཆད་ཀྱི་བར་
དུ་གསལ་བར་ཡོད་ཀྱང་དེའི་སྔོན་ལ་དྲོད་ཡལ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ཡིད་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་སྟོད་དམ་སྨད་ནས་དྲོད་དང་ཚོར་བ་འདོར་བ་ནི་དམིགས་ཤིང་།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

162

དེའང་ལུས་འཛིན་བྱེད་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་བྲལ་བས་ཡིན་ཏེ། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་
བྱེད་པའི་ཀུན་གཞི་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་བོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །གཞན་ཡང་ཐེག་བསྡུས་སུ། ཀུན་
གཞི་མེད་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་རུང་བ་དང་། འཇིག་

རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་མི་རུང་བས་ཀྱང་བསྒྲུབས་ཏེ། ཕལ་ཆེར་
ནི་ས་བོན་མེད་ན་མི་རུང་བར་འདུས་ཤིང་། འགའ་ཞིག་བཤད་ཟིན་པ་རྣམས་དང་ཡང་མཐུན་པ་
ཉིད་དོ། །ཕུང་པོ་ལྔ་པར་ཡང་། སྙོམས་འཇུག་་་་་་་་་གཉིས་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་སྟེ་་་་་་་་གསུམ་ལས་ལངས་པ་ན་འཇུག་ཤེས་འབྱུང་བ་ལ་རྒྱུའི་རྐྱེན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་ལས་བྱུང་ངོ་ཞེས་པ་དང་༡།
རྣམ་པ་དམིགས་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་ལྟར་རྒྱུའི་རྐྱེན་ལའང་ལྟོས་ཤིང་། དེའང་ཀུན་གཞིའི་ས་བོན་
ཡོན་ནོ་ཞེས་པ་དང་༢། གཉིད་དང་བརྒྱལ་བ་ན་ཆད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་ཤེས་འབྱུང་བའང་ཀུན་
གཞི་ལས་འབྱུང་ངོ་ཞེས་པ་དང་༣། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་བར་འཇུག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་སྤངས་བས་འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་
ཡང་ཀུན་གཞི་ཡོད་དེ་༤ཞེས་སྒྲུབ་བྱེད་བཞི་གསུངས་ཤིང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་འགྲེལ་དང་སའི་

སྟོད་འགྲེལ་ལ་སོགས་པར་ཡང་ལུང་དང་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མང་དུ་གསུངས་བས་རྒྱས་པར་དེ་
དག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཞུང་དོན།

གཞུང་དོན་ལ། སེམས་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བ་ན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་དང་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནུས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྒོས་ཤིང་ས་བོན་བཏབ་པར་གྱུར་པ་སྟེ།
བག་ཆགས་ལས་གཞན་པའི་ས་བོན་མེད་ཀྱང་ས་བོན་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །འགྲེལ་བར་་་་་དེར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ས་བོན་དུ་འདུ་ཞིང་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་འཇུག་
ཤེས་བར་སྐབས་སུ་རྒྱུན་འཆད་པ་ལ་ནི་བདག་ཏུ་མི་འཛིན་གྱི། སེམས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་ལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

163

ཉོན་ཡིད་ཀྱིས་བདག་ཏུ་འཛིན་པས་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཞིང་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་བྱ་ཞིང་།

དོན་གསང་དུ་་་་་་་་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའི་ཀུན་གཞིར་གྲངས་ཅན་པའི་གཙོ་བོའང་འདོད་པ་དེ་གཅད་
པའི་ཕྱིར་ཡུལ་རྣམ་པར་རིག་པས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་་་་་་་་རྣམ་གྲངས་ནི། སྔོན་གྱི་ལས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ལས་ངེས་པར་སྨིན་ཞིང་

སྐྱེས་པས་ན་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཡང་དང་ཡང་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཞིང་

ལུས་ལེན་པར་བྱེད་པས་ན་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་དེ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ནི། མདོར་བསྟན་ལྟར་གཙོ་བོར་ཀུན་གཞི་ཉིད་ལ་སེམས་ཞེས་བྱ་སྟེ།
ཕུང་པོ་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བག་ཆགས་སམ་ས་བོན་བསགས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

ཉོན་ཡིད་དངོས་དང་ཞར་བྱུང་གཉིས།

ཡིད་ལ་དངོས་དང་ཞར་བྱུང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སྤྱི་དོན་ལྔ་སྟེ། མཚན་ཉིད། མཚན་
གཞི། འཇུག་ལྡོག་བྱེད་ལས། སྒྲུབ་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་གཞིའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རིག་ཅིང་

རབ་ཏུ་མ་ཞི་བ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་ནུས་ཞེས་པའམ། ཀུན་གཞིའི་དོན་ཙམ་རིག་ཅིང་།
འཕགས་པའི་ལམ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་རྟག་ཏུ་ངར་རློམ་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་ཞེས་པའོ། །
མཚན་གཞི་ནི། བསྒྲིབས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཤེས་པ་རྒྱུན་བརྟན་པ་སྟེ། དེའང་ཟག་མེད་
ཀྱི་ལམ་དང་ལྷན་ཅིག་མངོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་བས་ཐར་བ་ཐོབ་པ་ལ་སྒྲིབ་ཅིང་། དགེ་མི་དགེ་
དང་ལྷན་ཅིག་མངོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་བས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའོ། །
འཇུག་ལྡོག་ནི། གཞུང་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར་གནས་སྐབས་གསུམ་མ་གཏོགས་པར་ཀུན་གཞི་
ལ་དམིགས་ནས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འཇུག་ཅིང་། ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་གྱུར་པས་ལྡོག་སྟེ། རྒྱན་ལས།་་་་་་་་
ཡིད་དང་འཛིན་དང་རྣམ་པར་རྟོག །གྱུར་ཕྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་དང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །སངས་
རྒྱས་ས་གནས་གྱུར་མཐར་ཐུག་པ་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

164

གནས་གྱུར་བ། །མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བྱེད་ལས་ནི། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་བདག་རྐྱེན་བྱེད་ཅིང་། ཚོགས་དྲུག་མཚན་མ་ལ་འཆིང་བའི་

གནས་བྱས་ནས་ཟག་བཅས་སུ་འཆང་བ་དང་། ཀུན་གཞི་ལ་ས་བོན་འདེབས་པར་ ི བྱེད་དེ། ལང་ཀར་
གཤེགས་པ་ལས། སེམས་ནི་རང་བཞིན་དྭངས་བ་སྟེ། རྙོག་པ་མེད་པ་ཡིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་
ཤེས་དང་བཅས་པའི་ཡིད། །རྟག་ཏུ་བག་ཆགས་འདེབས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ལུང་ནི། དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་དང་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་
མདོ་སྡེ་མང་བོར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་གསུངས་ཤིང་། སྟུག་པོ་བཀོད་པར། ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཡིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ལ། ལུང་སིལ་བུར་ཡང་། ཉོན་མོངས་
ཅན་ཡིད་རྟག་ཏུ་ནི། །ཉོན་མོངས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་ཞིང་འགག། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལས། །མ་གྲོལ་གྲོལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རོ། །རིགས་པ་ནི། ཐེག་བསྡུས་སུ། ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་ཡིད་མེད་ན། །མ་འདྲེས་པ་ཡི་མ་རིག་དང་། །ལྔ་པོ་དག་དང་འདྲ་བ་དང་། །སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་བྱེ་བྲག་དང་། །ངེས་ཚིག་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྐྱེ་བའི་

རྒྱུན། །ངར་འཛིན་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར། །ངར་འཛིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་

འཐད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དྲུག་གི། དང་པོ་ནི། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། ཡང་དག་དོན་ལ་འཇུག་
པ་ཡི། །སེམས་ཀྱི་གེགས་སུ་བརྟན་གྱུར་གང། །དུས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་སྟེ། མ་འདྲེས་པ་ཡི་

མ་རིག་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་ཇི་སྲིད་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཀྱི་བར་ལ་བདག་མེད་མཐོང་
བའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བའི་གེགས་བྱེད་ཅིང་། ཉོན་ཡིད་ཁོ་ནའི་འཁོར་དུ་རྒྱུན་བརྟན་པར་འབྱུང་བ།
ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་ཡང་འདྲེན་པར་བྱེད་པ། ངའམ་བདག་ཏུ་རྨོངས་པའི་རྣམ་
པ་ཅན་ནི་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་རྟེན་ཉོན་མོངས་
པ་ཅན་གྱི་ཡིད་མེད་ན། བརྟེན་པ་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པའང་མེད་པར་ཐལ་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་
ཚོགས་དྲུག་མ་བསྟན་པ་དང་དུས་མཚུངས་ཤིང་། ཁྱད་པར་སྒོ་ལྔ་ཕྱིར་བལྟས་དང་དམིགས་པ་
མི་མཚུངས་ལ། ཀུན་གཞི་མ་བསྒྲིབས་པ་དང་ངོ་བོ་མི་མཚུངས་པས། རྣམ་ཤེས་གཞན་ལ་བརྟེན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

165

ནས་འབྱུང་བའང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་ནི་ཡོད་པས་དེའི་རྟེན་ཉོན་ཡིད་

ཀྱང་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ། །ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དབང་ཤེས་ལྔ་པོ་ལ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བའི་གནས་བདག་རྐྱེན་ཡོད་པ་དང་འདྲ་
བར། ཡིད་ཤེས་ལ་བདག་རྐྱེན་་་་་་་་་གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་པ་ནི། སྙིང་བུ་ག་གཅིག་དགུའི་བར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་རྟོག་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དགེ་སློང་དག་ཡིད་ནི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ཏེ་གཟུགས་ཅན་མིན་

པ་བསྟན་དུ་མེད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ།།་་་་་་་་ཡོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བའི་གནས་ཉོན་ཡིད་མེད་ཅིང་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་དྲུག་པོ་འདས་
མ་ཐག་པའི་ཡིད་ནི་རྫས་སུ་མེད་ཅིང་ཡིད་ཤེས་དང་དུས་མི་མཉམ་པ་དེ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་

གནས་སུ་མ་རུང་བའི་ིཕྱིར་དང་། ཀུན་གཞའང་རྒྱུའི་རྐིན་ཡྱེ ན་གྱི་བདག་རྐིན་མ་ཡྱེ ན་པའི་ིཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་བའི་ཉོན་ཡིད་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་པ་་་་་་་་འོ་ན་ཡིད་ཤེས་ཟག་
མེད་དང་དགྲ་བཅོམ་སོགས་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། མིང་ཙམ་ཡོད་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མེད་ཅེས་བཤད་ལ། སའི་སྟོད་འགྲེལ་ལས་ཟག་བཅས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཞེས་འདོད་ལ། དོན་གསང་མཁན་ནི། ཐེག་ཆུང་ལ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན། ཐེག་ཆེན་ལ་ཟག་མེད་དུ་གནས་གྱུར་ནས་ཡོད་ཅེས་འདོད་དེ་བརྟག་པའི་གནས་སོ།།་་་་་་་་འོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཉོན་ཡིད་མེད་ན་འགོག་པ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་

བྱེ་བྲག་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཚོགས་དྲུག་བཀག་ཙམ་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་དང་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་ངོ་བོ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ན་ནི། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་ཞི་མ་ཞིའི་བྱེ་བྲག་མེད་པར་ཐལ་བ་ལས། འགོག་པ་ནི་ཉོན་ཡིད་བཀག་སྟེ་ངར་འཛིན་ཞི་
བས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དགག་བྱ་ཉོན་ཡིད་ནི་ཡོད་པར་གྲུབ་བོ་ཞེས་པའོ། །
བཞི་པ་ནི། ཉོན་ཡིད་མེད་ན་དུས་རྟག་ཏུ་ངར་སེམས་པས་ན་ཡིད་ཅེས་པའི་ངེས་ཚིག་གི་
གཞི་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་ཤེས་གཞན་ལ་དེ་ལྟ་བུ་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡི་སྒོ་
ལྔ་ནི་རྟོག་མེད་ཡིན་ཞིང་། ཡིད་ཤེས་ནི་རེས་འགའ་བ་ཡིན་ལ། ཀུན་གཞི་ནི་མ་བསྒྲིབས་པ་ཡིན་

པས། དེ་རྣམས་ལ་ངར་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་་་་་་་་་ང་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་་་་་་་་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

166

ངེས་ཚིག་ཡང་དག་ཏུ་གསུངས་པས་དེའི་གཞི་ཉོན་ཡིད་ཡོད་དོ་ཞེས་པའོ། །
ལྔ་པ་ནི། རྟེན་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་ལ་ངར་འཛིན་མེད་པར་
ཐལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཁོམ་པའི་གནས་སོ་ཞེས་སྨོད་
ཅིང་སྤོང་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། འཇུག་ཤེས་དང་བྲལ་བ་ ཙམ་གྱིས་སྤངས་ན་ནི་འགོག་པའང་
སྤངས་པར་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་ཚོགས་དྲུག་བཀག་ཀྱང་ངར་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉོན་ཡིད་གྲུབ་པོ་ཞེས་པའོ། །
དྲུག་པ་ནི། ཉོན་ཡིད་མེད་ན་ངར་འཛིན་གྱི་གནས་མ་རིག་པའི་རྟེན་གཞན་མེད་པས།
དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་གསུམ་ཀའི་གནས་སྐབས་སུའང་ངར་འཛིན་མི་འབྱུང་བར་ཐལ་ཞིང་།

དེ་ལྟར་ན་དགེ་བའང་ཟག་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། ངར་འཛིན་གྱིས་མ་བཅིངས་པའི་

དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ང་དགེ་བ་བྱེད་དོ་
ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ངར་འཛིན་རྟག་ཏུ་འབྱུང་ལ། དེ་མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ཞིང་། དེའང་ཉོན་
ཡིད་ལ་བརྟེན་པས་དེ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པོ་ཞེས་པའོ། །་་་་་་་་དོན་བསྡུ་བར། གཉིས་མེད་གསུམ་པོ་འགལ་
བར་འགྱུར། །དེ་མེད་ན་ནི་ངར་འཛིན་པ་། །ཀུན་ཏུ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། ཉོན་ཡིད་མེད་ན་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་ལྔ་པོ་དང་འདྲ་བ་གཉིས་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་འོག་མ་གསུམ་པོ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། ཐ་མ་གཅིག་པུ་ཀུན་ཏུ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

གཞུང་དོན་ལ། ཡིད་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ནི།་་་་་་་་མན་ནི་ཡིད་དེ།
ཤེས་པ་གང་ཞིག་དུས་རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་ཁེངས་པ་དང་ལྡན་
པས་རློམ་སེམས་ཤིང་། ངར་སེམས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་ན་ཡིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་

འཛིན་སྟངས་དང་རྣམ་པའང་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དམིགས་པ་ནི། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱུན་བརྟན་པའི་ཆ་ལ་དམིགས་

པ་དང་། དོན་གསང་དུ།་་་་་་་་དེའི་དབང་གིས་བདག་གི་རྣམ་པ་སྐྱེ་བའི་སྒོ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རང་མཚན་ལ་
དམིགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

167

གསུམ་པ་་་་་་་་མཚུངས་ལྡན་ནི། བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་བཞི་པོ་ཀུན་
གཞི་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་དང་། དེའི་དབང་གིས་བདག་ལ་དགའ་བའི་ཆགས་
པ་དང་། འཇིག་ཚོགས་སུ་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཁེངས་པ་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། དེ་
རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིགས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ཉོན་
མོངས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། སྔར་བཤད་པ་དང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་ཡང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའོ། །བཞི་པ་་་་་་་་འཇུག་ལྡོག་ནི། ཉོན་ཡིད་འཁོར་དང་བཅས་པ་དེ་ཡང་འཕགས་པའི་ལམ་མཉམ་

གཞག་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན་མི་འབྱུང་སྟེ། དོན་དམ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་ཤེས་པ་དང་། བདག་
ལྟ་མངོན་གྱུར་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་པ་ལ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཀུན་གཞི་ལས་འབྱུང་

སྟེ་ས་བོན་རྩ་བ་ནས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་ཞུགས་པ་ན།
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལས་ཆེས་ཞི་ཞིང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཟག་
མེད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་མངོན་གྱུར་མི་འབྱུང་ལ། ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྔ་མ་
ལྟར་འབྱུང་ངོ་། །མི་སློབ་པའི་ས་ཐོབ་ཕྱིན་ཆད་གཏན་ནས་མི་འབྱུང་སྟེ། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་་་་་་་་་དུས་ལ། ཇི་
ལྟར་སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམས་པ་དགུ་པོ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པ་ན་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བས་སྤོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དེ་འང་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤོང་ངོ་། །བསྡུ་བར། མི་སློབ་པ་ལ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་ངོ་། །དེ་དག་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཁོ་ནར་ཅིག་ཅར་སྤོང་བར་རིགས་པར་བྱའི། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དག་ལྟར་རིམ་གྱིས་མིན་ནོ།།་་་་་་་་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ས་བོན་མ་ལུས་པ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤངས་པའི་

ཕྱིར་རོ། །ལྡོག་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་མ་གཏོགས་པར་ང་སྦྱིན་པ་གཏོང་ངོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་
པའི་དགེ་བ་དང་། ང་གནོད་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་མི་དགེ་བ་དང་། ང་བཟོ་གནས་
བྱེད་དོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་གནས་སྐབསཐམས་ཅད་དུ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་
དང་འཇུག་པའོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སུམ་བཅུ་པར། དེ་ལ་གནས་ཏེ་རབ་བྱུང་ཞིང་། །དེ་
ལ་དམིགས་པས་ཡིད་ཅེས་བྱ། །རྣམ་ཤེས་ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཅན། །བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

168

བསྟན་པ། །ཉོན་མོངས་བཞི་དང་རྟག་ཏུ་འགྲོགས། །བདག་ཏུ་ལྟ་དང་བདག་ཏུ་རྨོངས། །བདག་
རྒྱལ་བདག་ཆགས་འདུ་ཤེས་པ། །གང་དུ་སྐྱེས་པ་་་་་་་་་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་ནི་གང་དུ་ལུས་སྐྱེས་པར་གྱུར་པའི་ས་དེ་པ་ཉིད་དེ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལའང་དེ་དག་ཉིད་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བར་རིག་པར་བྱའོ།།་་་་་་་་དེ་ནའོ་གཞན། རེག་སོགས་ཀྱང་དེ་དགྲ་བཅོམ་མེད། །འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་ལ་མེད། །འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ལམ་

ནའང་མེད། །འདི་ནི་གྱུར་བ་གཉིས་པའོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཞར་ལས་བྱུང་བ་ནི། གང་ཞིག་ཉོན་ཡིད་མ་ཡིན་ཡང་ཡིད་ཅེས་རྣམ་གྲངས་སུ་
བསྟན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་སྡེ་པ་ལ་གྲགས་པའང་ཡོད་དེ། མིག་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་དག་འགགས་མ་ཐག་ཡིད་ཤེས་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་གང་དང་གང་རང་རང་གི་
འབྲས་བུ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་སྔ་རོལ་དུ་འགགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་ནི། དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡིད་

ཤེས་འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད་པས་ན་ཡིད་ཅེས་བྱའོ། །དྲུག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིན་དོ།
།ཞེས་སྔར་དྲངས་པ་ལྟར།་་་་་་་་མདོར་ན་རྣམ་ཤེས་དྲུག་ཀའི་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་རྣམས་ནི། རང་རང་གི་སྐད་
ཅིག་ཕྱི་མའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ནམ། རྟེན་བྱེད་པའི་ཆ་ལ་ཡིད་ཅེས་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། ཚོགས་དྲུག་
ལས་་་་་་་་རྫས་ལོགས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དེ། ཐེག་བསྡུས་སུའང་། ས་མནྟ་རཾ་་་་་་་་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་བྱེད་
པས་གནས་སུ་གྱུར་བའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགགས་མ་ཐག་པའི་ཡིད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་
པའི་གནས་དང་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྣམ་ཤེས་དྲུགརྣམ་ཤེས་དྲུག་ལ། སྤྱི་དོན་ནི། ཡིད་ཀྱི་སར། ངོ་བོ་ཉིད་དང་གནས་དང་ནི། །དམིགས་པ་

དག་དང་གྲོགས་རྣམས་དང་། །ལས་ཏེ་སྒོ་ནི་ལྔ་པོ་ཡིས། །སེམས་ནི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད། །
ཅེས་པ་ལྟར་ལྔ་དང་། འབྱུང་ཚུལ་ཏེ་དྲུག་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཡུལ་

སྣ་ཚོགས་རྣམ་པར་རིག་ཅིང་རྒྱུན་མི་བརྟན་པར་གྱུར་པ་སྟེ། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ནི་གཞུང་དུ་
འཆད་ལ། རང་རང་གི་ངོ་བོ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཡང་གྲོགས་ཀྱི་དབང་གིས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

169

བསྟན་གསུམ་ཀ་སྐྱེ་རུང་ངོ་། །
གཉས་པ་ ི་་་་་་་གནས་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱིའང་ས་བོན་གྱི་གནས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ིདེ་མ་ཐག་པའི་གནས་འགགས་མ་ཐག་པའི་ཡིད་དང་། སྒོ་ལྔའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་གནས་རང་
རང་གི་དབང་པོ་དང་། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་གནས་་་་་་་་་ཉན་ཐོས་མི་འདོད་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་པས་
སྔར་བཤད་པ་ལྟར་་་་་་་་ཉོན་ཡིད་དང་། ཚོགས་དྲུག་་་་་་་་དགེ་མི་དགེར་བྱེད་པའི་གནས་འཁོར་སེམས་ལས་
བྱུང་བ་་་་་་་་་དད་སོགས་་་་་་་་རྣམས་དང་། ཐམས་ཅད་ཟག་བཅས་སུ་བྱེད་པས་་་་་་་་མཚན་མ་ལ་འཆིང་བའི་གནས་ནི་

ཉོན་ཡིད་དོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་དམིགས་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་དྲུག་གོ། བཞི་པ་་་་་་་་གྲོགས་ནི། ཀུན་

འགྲོ་ལྔ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཏེ། གང་གི་གྲོགས་སུ་གང་འབྱུང་བ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
ལྔ་པ་་་་་་་་བྱེད་ལས་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་པར་བྱེད་ལ། སྒོ་ལྔས་དགེ་
བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། ལས་ཀུན་ནས་སློང་བའི་རྗེས་སུ་འཇུག་
ཅིང་། སྡུག་མི་སྡུག་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་དགེ་མི་དགེའི་ཆོས་དང་།
ལས་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་ཅིང་། རྣམ་ཤེས་གཞན་གྱིས་སྡུག་མི་སྡུག་གི་འབྲས་བུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་
པར་བྱེད་ལ། ཁྱད་པར་ཡིད་ཀྱི་སར། དམིགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། དམིགས་པ་ལ་ཉེ་
བར་སེམས་པ་དང་། ར་རོ་བར་བྱེད་པ་དང་། སྨྱོ་བར་བྱེད་པ་དང་། གཉིད་ལོག་པར་བྱེད་པ་དང་།
སད་པར་བྱེད་པ་དང་། བརྒྱལ་བར་བྱེད་པ་དང་། བརྒྱལ་བ་ལས་ལངས་བར་བྱེད་པ་དང་། ལུས་དང་ངག་གི་ལས་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཆགས་བྲལ་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་རྒྱུན་ཆད་པ་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་

རྣམས་མཚམས་སྦྱོར་བ་དང་། འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བའོ་་་་་་་་་གཉིས་ཀྱི་རྐྱེན་ཡང་བྱེད་པ་་་་་་་་ཞེས་གསུངས་པ་
རྣམས་བྱེད་དོ། །
དྲུག་པ་་་་་་་་འབྱུང་ཚུལ་ནི། སུམ་ཅུ་བའི་འགྲེལ་བར།་་་་་་་་མདོ་སྡེ་པ་་་་་་་་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔའི་སྐད་ཅིག་
གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའང་མེད་ལ། ཕན་ཚུན་གྱི་མཇུག་ཐོག་ཏུ་ཕན་ཚུན་འབྱུང་བར་མ་ངེས་སོ། །སྐད་ཅིག་ལ་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

170

ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་པོ་དེ་དག་གི་མཇུག་ཐོག་ཏུ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ཡིད་ཀྱིས་ལས་སོ།།་་་་

ལ་སོགས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མང་པོ་མེད་ཅིང་། ཤེས་པ་གཅིག་གིས་མང་པོའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱེད་
མི་ནུས་པས་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་འདོད་མོད། འདིར་ནི་ཤེས་པའི་དམིགས་རྐྱེན་སོ་སོར་
ངེས་པ་ལྟར་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་སོ་སོར་ངེས་མི་དགོས་ཀྱི། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གཅིག་ལས་ཀྱང་ཤེས་པ་
དུ་མ་འབྱུང་བས། ཀུན་གཞི་དང་ལྷན་ཅིག་ཆུ་ལས་རླབས་བཞིན་དུ་རྐྱེན་ཇི་ལྟ་བར་རྣམ་ཤེས་
གཅིག་ནས་མང་པོའི་བར་དུ་འབྱུང་བ་ཉིད་དེ། སུམ་ཅུ་པར། དབང་ཤེས་་་་་་་་ལྔ་རྣམས་རྩ་བའི་་་་་་་་་ཀུན་
གཞི་་་་་་་་རྣམ་ཤེས་ལ། །ཇི་ལྟའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ནི། །རྣམ་ཤེས་ལྷན་ཅིག་གམ་མ་ཡིན། །་་་་་་་་པ་མང་
པོ་འབྱུང་སྟེ། ཆུ་ལ་རླབས་རྣམས་ཇི་བཞིན་་་་་་་་་བློ་གྲོས་ཡངས་པ་དཔེར་ན་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་འབབ་པ་ལ། གལ་ཏེ་རླབས་གཅིག་
འབྱུང་བའི་རྐྱེན་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་པ་ན་རླབས་གཅིག་འབྱུང་ངོ་། །གལ་ཏེ་གཉིས་སམ་གསུམ་མམ་རླབས་མང་བོ་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་པ་ན་ཡང་རླབས་མང་བོ་འབྱུང་སྟེ་ཆུ་བོའི་ཆུ་དེའི་རྒྱུན་ཆད་པར་མི་འགྱུར་ལ་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་ཡང་མི་མངོན་པ། དེ་བཞིན་དུ་བློ་གྲོས་ཡངས་པ། ཆུ་བོ་དེའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་བརྟེན་ཅིང་རབ་ཏུ་གནས་ནས། གལ་ཏེ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་པུ་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུ་འབྱུང་ངོ་། །གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སམ་གསུམ་མམ་ལྔ་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ན་ཡང་གཉིས་སམ་གསུམ་མམ་ལྔའི་བར་དུ་འབྱུང་བར་

འགྱུར་རོ། །ཞེས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་སོ།།་་་་་་་་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཁྱད་པར་ཡིད་ཤེས་ནི་སེམས་མེད་
པའི་གནས་སྐབས་ལྔ་མ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་ན། །

ིརྟག་ཏུ་འོ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། །སམས་པར་འཇུག་པ་རྣམ་གཉྙོ ས་དང་། །

ིསེམས་མེད་གཉིད་དང་བརྒྱལ་་་་་་་་་བ་དང་ལྔ་་་་་་་་མ་གཏོགས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཞུང་དོན་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་མདོར་བསྟན་ནི། འཇུག་པའི་རྣམ་

པར་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་མ་འདུས་པས་ན་ཚོགས་ཀྱང་ཡིན་ལ་གནས་སམ་རྟེན་གྱི་སྒོ་
ནས་རྣམ་པ་དྲུག་སྟེ། དེའང་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རྣ་བ་དང་། སྣ་དང་། ལྕེ་དང་། ལུས་
དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

171

མིག་སོགས་རྣམ་པར་ཤེས་པ།

རྒྱས་བཤད་ལ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། བདག་རྐྱེན་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་
དངོས་སུ་བརྟེན་ཅིང་ཞེས་པས་རྣམ་ཤེས་གཞན་སེལ་ལ། དམིགས་རྐྱེན་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་
དམིགས་ནས་ཞེས་པས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱུང་སེལ་ཞིང་། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རང་གི་ཡུལ་གཞན་

དང་མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པའོ། །ཞེས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་འཛིན་པ་དང་
རྟོགས་པ་དང་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་དོན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། བདག་རྐྱེན་རྣ་བའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། དམིགས་རྐྱེན་སྒྲའི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་
ནི་རང་གི་ཡུལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པའོ། །སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། བདག་རྐྱེན་སྣའི་

དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། དམིགས་རྐྱེན་དྲིའི་དབང་པོ་ལ་དམིགས་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རང་གི་

ཡུལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་བའོ། །ལྕེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། བདག་རྐྱེན་ལྕེའི་དབང་པོ་
ལ་བརྟེན་ཅིང་། དམིགས་རྐྱེན་རོའི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རང་གི་ཡུལ་སོ་སོར་རྣམ་
པར་རིག་པའོ། །ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། བདག་རྐྱེན་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་
ཅིང་། དམིགས་རྐྱེན་རེག་བྱའི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རང་གི་ཡུལ་སོ་སོར་རྣམ་
པར་རིག་པའོ། །ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། བདག་རྐྱེན་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཉོན་ཡིད་ལ་

བརྟེན་ཅིང་། དམིགས་རྐྱེན་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་

རང་གི་ཡུལ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པའོ། །
ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ།

གཉིས་པ། ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། ངོ་བོའམ་མཚན་ཉིད་ནི་ཕལ་ཆེར་
ཕུང་པོའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་བས་ན་ཕུང་པོ་ལས་དམིགས་ཀྱིས་བཏོན་ནས་
ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཁམས་ལས་དམིགས་ཀྱིས་བཏོན་ནས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཙམ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

172

འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཕུང་པོ་གང་ལ་ཁམས་གང་རྣམ་པར་འཇོག་ཚུལ། ཕུང་པོས་མ་བསྡུས་པ་འདུས་མ་བྱས་བཤད་པ། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཉིད་ཁྱད་པར་དུ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་གཟུགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ནི། ཕུང་པོའི་སྐབས་སུ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཁམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་
བཅུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེའང་མིག་གི་ཁམས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དང་། རྣ་བའི་ཁམས་དང་། སྒྲའི་

ཁམས་དང་། སྣའི་ཁམས་དང་། དྲིའི་ཁམས་དང་། ལྕེའི་ཁམས་དང་། རོའི་ཁམས་དང་། ལུས་

ཀྱི་ཁམས་དང་། རེག་བྱའི་ཁམས་དང་། ཞེས་པ་དབང་བོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་དང་། ཡུལ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་བསྡུས་པ་ལས་གྱུར་བ་ལ་སོགས་
པའི་གཟུགས་ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོར་འདུས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ།

ཆོས་ཀྱིས་བསྡུས་པ།

གཉིས་པ་་་་་་་་ཆོས་ཀྱིས་བསྡུས་བ་ནི། ཕུང་པོའི་སྐབས་སུ་ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ཞེས་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡིད་ཁོ་ནའི་
ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཇོག་གོ། །

སེམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ།

གསུམ་པ་་་་་་་་སེམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ནི། ཕུང་པོའི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཁམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བདུན་ཞེས་
བྱ་སྟེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་དང་། རྣ་བ་དང་། སྣ་དང་། ལྕེ་དང་། ལུས་དང་། ཡིད་

ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་དང་ཞེས་པ་ཚོགས་དྲུག་དང་། བདུན་པ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་དེའང་ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་ཀྱིས་དྲུག་པོ་འགགས་མ་ཐག་པ་ནི་ཚོགས་དྲུག་པོ་ལས་གུད་ན་མེད་ཀྱང་ཡིད་

ཤེས་ཀྱི་གནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་སུ་བཞག་ཅིང་། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་ཐེག་ཆེན་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

173

ལུགས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ནི་ཉོན་ཡིད་ཡིན་ལ། ཀུན་གཞིའང་བདུན་ཀའི་ས་བོན་ཡིན་པས་དེ་
རྣམས་ཀྱི་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་མ་

བསྡུས་ཞེ་ན། ལན་ལ།
མདོར་བསྟན།

མདོར་བསྟན་ནི། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཡོད་པའི་འདུས་མ་བྱས་ནི་ཕུང་

པོས་མ་བསྡུས་ཏེ། དེ་ནི་འདས་པ་ལ་སོགས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་སྤུངས་པའི་དོན་ཅན་མ་
ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་། ཆོས་གང་ཞིག་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་
པ་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་ནི། འདུས་བྱས་མ་ཡིན་གྱི་་་་་་་་གཞིའམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དབྱེ་བ་ནི། མཛོད་
ལས། འདུས་མ་བྱས་ནི་གསུམ་ཡང་སྟེ། ནམ་མཁའ་དང་ནི་འགོག་རྣམ་གཉིས། །ཞེས་ཀྱང་
གསུངས་ལ། ཕུང་པོ་ལྔ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་བཞིར་ཡང་བཤད་ཅིང་། ཁ་ཅིག་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་གཅིག་པུར་ཡང་འདོད་མོད། འདིར་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་
དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་མི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་

པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གསུམ་ནི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་ཆོས་ཅན་རྟེན་ཐ་དད་པས་
ཕྱེ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་དང་། གཉེན་པོས་སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པའི་འགོག་
པ་དང་། གཉེན་པོས་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉོན་མོངས་བ་འགོག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་གནས་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པས་མི་གཡོ་བ་དང་། འགྱུར་བྱེད་མ་ཡིན་ཡང་མ་ཞི་བར་བྱེད་
པ་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ།་་་་་་་་བརྒྱད་ལས་་་་་་་་དེ་བཞིན་ཉིད་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལ་རྒྱས་བར་བཤད་པ་ནི།

ཆོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། ཆོས་ཅན་དགེ་བ་ལ་
ཡོད་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་ལ་སོགས་པའི་བདག་གོ་ཞེས་གཟུང་བ་གང་
ཟག་གི་བདག་གིས་ཀྱང་སྟོང་ཞིང་། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཆོས་སུ་བརྟགས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

174

གིས་ཀྱང་སྟོང་པས་བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དང་ཞེས་པ་སྟེ། རྒྱན་ལས།
འདི་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི། །བདག་མེད་དམ་པའི་དོན་དུ་ན། །སྟོང་ཉིད་བདག་ཏུ་
དམིགས་པ་ནི། །ཉེས་པར་བཤད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རྣམ་གྲངས་ནི། དེ་ཉིད་ལ་མིང་གི་ཁྱད་པར་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་
དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ནི། རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་བདག་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་
ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་མིང་དུ་བྱ་ཞེ་ན། ཡུམ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱོན་ཡང་རུང་མ་བྱོན་ཡང་རུང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་གནས་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་བདག་གཉིས་ཀྱིས་
སྟོང་བའི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ནམ་ཡང་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་རྟག་ཏུ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་
གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུད་བླ་མར་ཡང་། ཉེས་པ་གློ་བུར་དང་ལྡན་དང་། ཡོན་ཏན་རང་
བཞིན་ཉིད་ལྡན་ཕྱིར། །ཇི་ལྟར་སྔར་བཞིན་ཕྱིས་དེ་བཞིན། །འགྱུར་བ་མེད་པ་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རང་བཞིན་དག་ཕྱིར་དང་། །བག་ཆགས་
སྤངས་ཕྱིར་གཙང་བ་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་དེ་ལ་དམིགས་ཏེ་
བསྒོམས་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མི་རྒྱུ་ཞིང་སྟོང་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་ཀུན་སོང་བ། །ཕྲ་ཕྱིར་ཉེ་བར་གོས་པ་མེད། །དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། །གནས་འདི་ཉེ་བར་གོས་པ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་་་་་་་་་འགྲེལ་པར་་་་་་་་གང་གི་ཚེ་ཀུན་
ནས་ཉོན་མོངས་ཅན་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་

ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པས་སྤང་རུང་གློ་བུར་བ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
ལ་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པར་་་་་་་་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་སྐྱེ་མ་ཡིན། །ནམ་ཡང་འགག་
པར་འགྱུར་བ་མིན། །དུས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་ཉོན་མོངས་མེད། །ཐོག་མ་བར་མཐའ་དྲི་མ་བྲལ། །

ཞེས་པ་ལྟར་་་་་་་་་འགྲེལ་པར་་་་་་་་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་འགྱུར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

175

བ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །ཡང་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གློ་
བུར་གྱི་དྲི་མ་གཉིས་སྣང་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྟོང་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དབུས་མཐར་་་་་་་་གཉིས་དངོས་མེད་པའི་དངོས་ཡོད་པ། །དངོས་པོ་སྟོང་པའི་མཚན་
ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མཚན་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། རྒྱུད་བླར་་་་་་་་བདག་དང་བདག་མེད་སྤྲོས་པ་དག །ཉེ་བར་ཞི་བས་དམ་པའི་བདག །ཅེས་པ་ལྟར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་
གྱི་ཡོད་མེད་རྟག་ཆད་ལ་སོགས་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་

ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཡང་དག་མཐའ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དབེན་པ་སྟེ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་མེད་པས་ཡང་དག་པ་ཡིན་ལ།

དེ་ཉིད་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་སྣང་བའང་ཡིན་ཞིང་། བདག་མེད་
ལས་ཕ་རོལ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཙལ་དུ་མེད་པས་མཐའ་མ་མུར་ཐུག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཅིའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཆོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་གང་ཡིན་དེ་རྟོགས་པ། མཉམ་
པར་བཞག་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་མཐོང་། །ཞེས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དམ་པའམ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱོད་
ཡུལ་ལམ། གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།
རྒྱན་ལས་་་་་་་་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ནས། །བསྒོམས་པ་ལས་ནི་ཡང་དག་བྱུང་། །ཞེས་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ཏེ་བསྒོམས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་དང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་ཕྱེད་གཟུང་བ་སྟེ།་་་་་་་་བདག་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་ཏེ་
བསྒོམས་ན་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། བདག་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པར་རྟོགས་
ཏེ་བསྒོམས་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་བའི་གནས་སམ་རྒྱུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་ཆོས་ནི་སྤངས་རྟོགས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ལ། དབྱིངས་ནི་དེ་
རྣམས་འབྱུང་བའི་རྒྱུའི་དོན་ཏོ། །ཆོས་གཉིས་ལ་མཚུངས་པར་སྦྱར་བ་ནི། ཆོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་
དེ་བཞིན་ཉིད་དོན་གསུམ་གྱིས་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཅན་མི་དགེ་བ་རྣམས་དང་།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

176

ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ངོ་བོ་དང་རྣམ་གྲངས་དང་ངེས་ཚིག་
གསུམ་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་ཞིང་བཤད་པར་བྱའོ། །དབུས་མཐར་ཡང་། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུ་
ན། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། །མཚན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
རྣམས་རྣམ་གྲངས་སོ། །གཞན་མིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན། །དེ་འགགས་འཕགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་
དང་། །འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། །རྣམ་གྲངས་དོན་དེ་གོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་ན་དྲི་མ་དང་
བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། རྣམ་པར་དག་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གནས་སྐབས་ན་དྲི་མ་

མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་ཀྱང་བྱ་ཞིང་། ངོ་བོ་ནི་ནམ་ཡང་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ། ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་དག །དེ་ནི་དྲི་བཅས་དྲི་མ་མེད། །ཆུ་ཁམས་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་རྣམས། །
དག་པ་བཞིན་དུ་དག་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། དྲི་

མ་རིམ་གྱིས་སྦྱང་དགོས་པ་ལས་བརྩམས་ནས། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། འཕགས་པ་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་ཀྱང་
གསུངས་ཏེ། རྒྱུད་བླར།་་་་་་་་སོ་སོའི་སྐྱེ་འཕགས་རྫོགས་སངས་ཀྱི། །དེ་བཞིན་ཉིད་དབྱེའི་འཇུག་པ་

ལས། །དེ་ཉིད་གཟིགས་པས་སེམས་ཅན་ལ། རྒྱལ་བའི་སྙིང་པོ་འདི་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་ནམ་མཁའ་གང་ཞེ་ན། མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་མེད་ཅིང་ཞེས་པ་སྟེ། དེའང་་་་་་་་་
འགྲེལ་བར་་་་་་་་གཟུགས་ཁོ་ན་ལས་ལྡོག་པས་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོས་གང་ཞིག་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའོ། །གཟུགས་ལས་གཞན་པ་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པ་་་་་་་་
དེས་མིང་བཞི་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། འགོག་པ་གཉིས་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། རི་བོང་རྭ་ལ་
སོགས་པ་དང་། རྒྱན་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ལས་འབྱེད་པར་བྱེད་དེ། དེ་དག་ནི་གཟུགས་

ཁོ་ན་ལས་ལྡོག་པ་དང་མེད་དགག་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་ལས་
གཞན་པ་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པ་་་་་་་་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་སུ་མཚོན་པའོ། །ངེས་ཚིག་
ནི། ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ནི། །ནམ་མཁའ་ལ་ནི་སྐྱེ་ཞིང་འཇིག །ཅེས་པ་ལྟར་ཐོགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

177

བཅས་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གོ་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་
ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་ཡང་འགྲོ་འོང་གི་སྒོ་ནས་གོ་འབྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། ཐོགས་བཅས་
ཀྱི་གཟུགས་འབྱུང་བའི་གོ་མ་བཀག་པ་ཙམ་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ནམ་མཁའ་མི་སྒྲིབ་པ།

ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བྲམ་ཟེའི་བཙུན་པ་ཡོན་ཏན་འོད་་་་་་་་ཁ་ཅིག་འདིའི་ནང་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྣང་
བས་ནམ་མཁའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུང་ངོ་། །
ལྔ་བ་་་་་་་་སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་
སྒོ་ནས་དགག་བྱ་དེ་རེ་ཞིག་འགོག་ལ། མཛོད་དུ།་་་་་་་་དེའི་ས་བོན་ནམ་བག་ལ་ཉལ་མ་བཅོམ་ཞིང་།
སྤངས་པ་སླར་མི་ལྡོག་པར་མ་བྱས་པས་གཏན་དུ་འབྲལ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་མིག་ཤེས་
གཟུགས་ལ་ཡེངས་པ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་མ་སྐྱེས་བ་ལྟ་བུའམ། བྱ་རོག་ལ་སོགས་པ་སྣང་དུ་རུང་བ་ཡོད་ན་ལྟ་འདོད་ཀྱང་ལྟ་འདོད་ཡོད་པ་ན་དེ་ཕྱོགས་གཞན་དུ་སོང་ནས་རེ་ཞིག་མ་

མཐོང་ཡང་། གཏན་ནས་མི་མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །
དྲུག་པ་་་་་་་་སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན། རང་རང་གི་སྤང་བྱ་མ་ལུས་པར་འགོག་ལ། དེའི་གཉེན་པོ་གང་དང་གང་བྱུང་བས་
ཉོན་མོངས་པ་དེ་དང་དེའི་ས་བོན་བག་ལ་ཉལ་ལེགས་པར་བཅོམ་ཞིང་སྤངས་པ་སླར་མི་ལྡོག་
པར་བྱས་པས། སྤང་བྱ་དང་གཏན་དུ་བྲལ་བའོ་ཞེས་པ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ།་་་་་་་་བདག་ལྟའི་ས་བོན་
སྤངས་པའི་ཕྱིར། །སླར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་སྙོམས་འཇུག་གསུམ་
དང་་་་་་་་་མ་སྐྱེ་པ་དགོག་པ་་་་་་་་སྐྱེ་བ་དང་མི་རྟག་པ་དང་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ལས་འབྱེད་ཅིང་།
འདི་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་ཤིང་གཞིག་ནས་བདེན་པ་བཞི་ལ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་བར་
ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པས་ན་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཅེས་བྱ་སྟེ། བ་ལང་དང་ལྡན་པའི་ཤིང་རྟ་ལ་བ་ལང་གི་ཤིང་རྟ་ཞེས་བར་གྱི་ཚིག་ཕྱིས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་ཉོན་
མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བས་གནས་གྱུར་པའོ། །
བདུན་པ་་་་་་་་མི་གཡོ་བ་གང་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དགེ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

178

རྒྱས་མན་ཆད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ། གོང་མ་བཞི་པའི་ས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་
བའི་དགག་བྱ་ལུས་སེམས་ལ་ཕན་གནོད་ཀྱི་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་སྡུག་
བསྔལ་མ་ལུས་པ་འགོག་པ་སྟེ། མེད་དགག་གི་ཆ་ནི་འདུས་མ་བྱས་པའོ། །དེའང་སྤྱིར་སྐྱོན་
བརྒྱད་ཀྱིས་མི་གཡོ་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བྱེད་བདེ་སྡུག་གིས་མི་གཡོ་བའི་དོན་གྱིས་ན་མི་
གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐྱོན་བརྒྱད་ལས་ནི་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། །བཞི་པ་གཡོ་བ་མེད་པ་ཡིན། །རྟོག་དང་
དཔྱོད་དང་དབུགས་དག་དང་། །བདེ་བ་ལ་སོགས་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བརྒྱད་པ་་་་་་་་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་ནི་གཟུགས་མེད་
པ་གསུམ་པ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་མན་ཆད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ། བཞི་པ་སྲིད་པའི་

རྩེ་མོ་ལས་ཀྱང་སྤང་བྱ་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་ནས་གྱེན་དུ་བསྐྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་བཏང་
སྙོམས་ཀྱང་ཞི་བར་གནས་པ་འཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་འདུ་ཤེས་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་

བྱེད་པས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པ་ཚོགས་དྲུག་འཁོར་བཅས་
རྣམས་དང་། བརྟན་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ཉོན་ཡིད་འཁོར་དང་བཅས་པ་འགོག་པ་སྟེ། མེད་དགག་གི་ཆ་ནི་འདུས་མ་བྱས་པའོ། །དེ་དག་གི་མ་ཡིན་དགག་གི་ཆ་ཀུན་གཞིའི་གནས་
སྐབས་ནི་སྔར་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་ཅིང་། འདིར་ནི་མེད་དགག་གི་ཆ་འདུས་མ་བྱས་སུ་

བསྟན་པའོ། །དེ་གཉིས་ནི་ཚོར་བ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་ཅིང་། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་

པ་དང་བྲལ་བས་གནས་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། བསམ་གཏན་གཉིས་བར་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པ་ལ་
སོགས་སུ་མི་བརྗོད་པ་ནི་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཚོར་བ་མ་ལུས་པ་མ་སྤངས་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་བསྡུས་པ་ལས་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་རྣམ་
པ་ལྔ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་བོ་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་
གང་ཡིན་པ་སྟེ། འདུས་བྱས་བརྒྱད་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་བརྒྱད་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་བློས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ནི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་སོ་ཞེས་པའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

179

གསུམ་པ་སྐ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། ྱེ གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་གཟུགས་ཀྱིས་བསྡུས་
པ་ནི། ཁམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དབང་པོ་ལྔ་དང་། ཡུལ་ལྔ་སྟེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་པོ་བསྟན་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྐབས་སུའང་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་ཞེས་བྱའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་སེམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ནི། ཁམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་

བདུན་དུ་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ་བ་
གཅིག་ཏུ་འདུ་བ་ཉིད་དོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ཆོས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ནི། ཁམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ལ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྐབས་སུའང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དོ་ཞེས་པའོ། །བསྡུ་པ་
ནི། ཕུང་པོ་ལས་ཁམས་དང་། ཁམས་ལས་སྐྱེ་མཆེད་དམིགས་ཀྱིས་བཏོན་ནས་འཇོག་པ་དེ་ཉིད་

ཀྱི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེད་མཆེད་རྣམས་ནི་མདོར་བསྡུ་ན་དོན་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། མཛོད་ལས། གཟུགས་ནི་དབང་པོ་ལྔ་དང་དོན། །ལྔ་དང་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་ཉིད། །

དབང་དོན་དེ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ། །སྐྱེ་མཆེད་དང་ནི་ཁམས་བཅུ་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར། གཟུགས་ཅན་
གྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་བསྡུས་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ཚོར་བ་མྱོང་བའོ་འདུ་ཤེས་ནི། མཚན་མར་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །འདུ་བྱེད་ཕུང་པོ་
བཞི་ལས་གཞན། །དེ་གསུམ་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་དང་། །འདུས་མ་བྱས་དང་བཅས་པ་ནི། །ཆོས་
ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་གསུམ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་

ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བསྡུས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་། རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། །ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཀྱང་དེ་ཡིན། །ཁམས་བདུན་རྣམས་སུ་འདོད་པ་སྟེ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་ཡིད། །

ཅེས་པ་ལྟར་རྣམས་ཤེས་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་བདུན་བསྡུས་པ་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དོ། །དེ་ཡང་། ཕུང་པོ་དང་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཁམས་གཅིག་གིས་ནི་ཐམས་ཅད་བསྡུས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། མཛོད་དང་ཕུང་པོ་ལྔ་པར་སྐྱེ་མཆེད་བར་དུ་བཤད་པ་ནི་གྲངས་ཉུང་བའི་རིམ་པས་བསྟན་པའོ། །
ཞར་བྱུང་ལ། འགྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྤྱི་དོན་དང་། རྩ་བར་འབྱུང་བའི་གཞུང་དོན་གཉིས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

180

ལས། དང་པོ་ལ་བརྒྱད་དེ། ཁམས་ཀྱི་གྲངས་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ། དབང་ཡུལ་དག་པ་ལས་ཤེས་པ་འབྱུང་ཚུལ། སྒྲ་རྣམས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཚུལ་བསྟན་པ། ཚོགས་དྲུག་རྟོག་བཅས་ཡིན་མིན་དཔྱད་པ།

རྣམ་ཤེས་རྟེན་གྱི་མིང་གིས་བརྗོད་ཚུལ། དབང་ཤེས་གང་གིས་མཐོང་སོགས་དཔྱད་པ། འདུས་
མ་བྱས་རྣམས་ཕུང་པོ་མིན་ཚུལ། ཆོས་གཅིག་ཡང་ཡང་བཤད་པའི་དགོས་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། མིག་དང་རྣ་བ་དང་སྣ་ལ་གཉིས་

གཉིས་ཡོད་པས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། གཉི་གའང་མཚན་
ཉིད་འདྲ་བས་རིགས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱོད་ཡུལ་ཡང་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་
རང་གི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའང་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ན་ཁམས་རེ་རེར་འཇོག་པའོ། །ལུས་ཀྱི་རྟེན་མཛེས་པའི་དོན་དུ་་་་་་་་་གཡས་གཡོན་་་་་་་་གཉིས་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་སྟེ། མིག་ལ་སོགས་པ་གཉིས་

ཡོད་ཀྱི། །རིགས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་བྱ་བ་རྣམས། །འདྲ་བའི་ཕྱིར་ན་ཁམས་གཅིག་ཉིད། །མཛེས་བྱའི་
དོན་དུ་གཉིས་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དབང་པོ་ལས་འབྱུང་ཚུལ་ནི་མིག་རེ་རེ་ལ་བརྟེན་ནས་
མིག་ཤེས་འབྱུང་ངམ། གཉི་ག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་ཞེ་ན། གཉི་ག་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་ཤེས་
གཅིག་འབྱུང་སྟེ། གཉི་ག་མ་ཉམས་ཤིང་མ་བསྒྲིབས་པས་ཕྱེ་ན་གསལ་བར་མཐོང་གི། དེ་ཙམ་
དུ་གཅིག་གིས་གསལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། ཁང་པ་གཅིག་ཏུ་མར་མེ་གཉིས་སྦར་

བ་ན་འོད་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར་གྱི། དེ་ཙམ་དུ་གཅིག་གིས་ནི་མ་ཡིན་པ་
བཞིན་ཏེ། མིག་ནི་གཉི་ག་དག་གིས་ཀྱང་། །མཐོང་སྟེ་གསལ་བར་མཐོང་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་
རོ། །རྣ་བ་དང་སྣ་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཡུལ་ལས་འབྱུང་ཚུལ་ནི། གཟུགས་དཀར་དམར་ལ་སོགས་པ་དང་། རོལ་མོའི་སྒྲ་དུ་མ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ཉེ་བར་གནས་པ་ན་ཤེས་པས་རིམ་གྱིས་འཛིན་ནམ་ཅིག་

ཅར་དུ་འཛིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་རིམ་གྱིས་འཛིན་པར་འདོད་ཅིང་། ལ་ལ་རྣམ་པའི་གྲངས་ཇི་སྙེད་
པར་ཤེས་པའང་དུ་མ་ཅིག་ཅར་བར་འབྱུང་འདོད་མོད། འདིར་ནི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཁོ་ནས་ཅིག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

181

ཅར་འཛིན་ཞིང་། རྣམ་པ་ནི་སྣ་ཚོགས་པར་སྣང་བ་ཉིད་དོ། །རྣམ་འགྲེལ་དུ། དེ་ཕྱིར་སེམས་ཀྱི་
རྣམ་པ་ནི། སྣ་ཚོགས་གཅིག་གི་ངོ་བོར་འགྱུར་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་ནི།་་་་་་་་གཉི་ག་ལས་འབྱུང་ཚུལ་ནི། ལྕེ་ལ་ཁམ་ཟས་ཀྱིས་རེག་པ་ན། ལྕེ་དང་ལུས་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་གང་སྔོན་ལ་སྐྱེ་ཞེ་ན། མཛོད་འགྲེལ་དུ། ཡུལ་གང་ཤས་ཆེ་བའི་ཤེས་པ་སྔོན་ལ་སྐྱེ་ཞིང་།

ཆ་མཉམ་ན་བཟའ་བར་འདོད་པའི་རྒྱུས་ལྕེའི་རྣམ་ཤེས་སྔོན་ལ་སྐྱེ་བར་བཤད་མོད། འདིར་ནི་

གཉི་ག་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་རིགས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ལ། བྱེ་བྲག་པ་རྣམ་སྒྲ་རིམ་གྱིས་ནམ་མཁའི་ཕྱོགས་སུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྐྱེ་
བཞིན་པ་སྟེ་རྣ་བ་དང་ནང་ཕྲད་པ་ན་འཛིན་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐའ་དེ། ཉེར་ལེན་ལས་ཡང་
ཡང་སྐྱེ་བའི་སྒྲ་རྣམས་རྒྱུན་རྩོམ་ན། ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གསུམ་
པོ་ཐམས་ཅད་གང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྒྲ་ནི་རང་ལས་སྐད་ཅིག་གཞན་མི་སྐྱེ་བས།
རྒྱུན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་གཞན་ནས་གཞན་དུ་རྒྱུན་གྱིས་འགྲོ་བ་མེད་ཀྱི། རང་གི་ཡུལ་ན་འདུག་
ཅིང་་་་་་་་་སྔ་མ་མཐའ་ཡི་རབ་གནས་ན། །འོག་ཏུ་སྒྲ་ནི་འཕེལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར།་་་་་་་་བྱུང་མ་ཐག་རྒྱས་པ་འབྱུང་སྟེ། མར་མེའི་འོད་བཞིན་ནོ། །ཐག་ཉེ་ཡང་བར་དུ་ཆོད་པའི་སྒྲ་གསལ་བར་མི་ཐོས་པ་ནི་ཐོགས་
བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་གསེབ་ནས་ཆུང་ངུར་འབྱུང་བའོ། །
བཞི་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་དྲུག་ལ་རྟོག་བཅས་ནི་དུ་ཞིག། རྟོག་མེད་ནི་དུ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་
ལ་རྣམ་རྟོག་གསུམ་གྱི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་རྟོག་བཅས་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་དང་། རྗེས་
སུ་དྲན་པའི་རྣམ་རྟོག་དང་། མངོན་པར་དཔྱོད་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་སོ། །དེའི་དང་པོ་ནི། ད་ལྟར་

གྱི་འདུ་བྱེད་མྱོང་བ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། བར་མ་ནི། མངོན་
དུ་མྱངས་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། ཐ་མ་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་ལྐོག་གྱུར་རྣམས་ལ་
མངོན་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྣམས་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་རྣམ་རྟོག་
བདུན་གྱི་དྲུག་ཆར་ཡང་རྟོག་བཅས་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་རང་གི་ངང་གིས་མཚན་ཉིད་ལ་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་དང་། མཚན་མ་དང་བཅས་པ་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་ཚོར་བ་དང་། སོ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

182

སོར་རྟོག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ། །
དེ་ལ་དང་པོས་ནི་་་་་་་་་འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ་ལྔ་དང་འགའ་ཞིག་ཏུ་དྲུག་གསུངས་པས་་་་་་་་དབང་ཤེས་ལྔའམ། ཡང་ན་ཡིད་ཤེས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟོག་བཅས་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་ལ་མཚན་མར་མི་
འཛིན་པར་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབང་ཤེས་ལྔ་རྟོག་
མེད་དུ་བཤད་པ་ནི། ངེས་པར་རྟོག་དང་རྗེས་དྲན་པའི། །རྣམ་པར་རྟོག་པས་རྣམ་མི་རྟོག །ཅེས་
པ་ལྟར་ཏོ། །འདིར་ནི་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་རྟོག་བཅས་སུ་བསྟན་པའོ། །ལྷག་
མ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་རྟོག་བཅས་ཡིན་ཏེ། མཚན་མ་དང་བཅས་པ་ནི་འདས་པ་དང་

ད་ལྟར་གྱི་ཚུལ་བཀྲ་བར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། སྔར་བཤད་པའི་རང་བཞིན་དང་། རྗེས་སུ་དྲན་པའི་

རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །མཚན་མ་མེད་པ་ནི་མ་འོངས་པའི་ཡུལ་ལ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏེ།
མ་འོངས་པ་ནི་མ་སྐྱེས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་མཚན་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཕྱི་མ་བཞི་ནི་མངོན་པར་
དཔྱོད་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་རེས་འགའ་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་ཞིང་།

རེས་འགའ་ཁྱད་པར་ལ་སོ་སོར་རྟོག་ལ། རེས་འགའ་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཞིང་། རེས་འགའ་དད་སོགས་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
ལྔ་བ་ནི། གཉི་གའང་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འདྲ་བ་ལ། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཞེས་མི་བརྗོད་པར། མིག་སོགས་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཚིག་རྣམ་པར་སྦྱར་བའམ་བསྡུ་བ་ལྔ་ཡུལ་ལས་མི་འཐད་ཅིང་དབང་པོ་ལ་འཐད་
པས་རྣམ་ཤེས་རྣམས་རྟེན་གྱི་མིང་གིས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའང་མིག་ལ་ཤེས་པས་ན་མིག་ཤེས་
ཞེས་ཚིག་རྣམ་པར་སྦྱར་བ་ནི། གནས་ཀྱི་ཡུལ་དབང་པོ་ལ་དབང་ཤེས་འབྱུང་བས། དབང་པོ་ནི་དབང་ཤེས་འབྱུང་བའི་ཡུལ་གྱི་དོན་ལ་བདུན་པ་དང་། དབང་པོ་ཡོད་ན་དབང་ཤེས་འབྱུང་བས་རྒྱུ་མཚན་གྱི་དོན་ལ་བདུན་པའི་བསྡུ་བ་སྟེ། དེའང་མིག་ཡོད་ན་ནི་་་་་་་་་གཟུགས་གཞན་མེད་ཀྱང་་་་་་་་་ཐ་ན་
མུན་པ་ལའང་དེའི་ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་འབྱུང་གིགཟིགས་ཡོད་ཀྱང་ལོང་བ་རྣམས་ལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

183

ནི་མིག་ཤེས་མི་འབྱུང་བས། དབང་པོ་ནི་དབང་ཤེས་འབྱུང་བའི་ཡུལ་དང་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མིག་གིས་ཤེས་པས་ན་མིག་ཤེས་ཞེས་པ་ནི་བྱེད་པ་པོའི་དོན་ལ་གསུམ་
པའི་བསྡུ་བ་སྟེ། མིག་སེར་གྱི་ནད་ཀྱིས་བཏབ་པ་ན་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའང་སེར་བོར་མཐོང་བ་
ལྟ་བུ། མིག་འགྱུར་ན་གཟུགས་མ་འགྱུར་ཡང་རྣམ་ཤེས་འགྱུར་བས། དབང་པོ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིག་ལས་ཤེས་པས་ན་མིག་ཤེས་ཞེས་པ་ནི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་དོན་
ལ་ལྔ་བའི་བསྡུ་བ་སྟེ། མིག་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་དང་འབྲེལ་ཞིང་དེ་ལས་མིག་ཤེས་འགྲུབ་
པས། དབང་པོ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིག་གི་ཆེད་དུ་ཤེས་པས་ན་
མིག་ཤེས་ཞེས་པ་ནི་དགོས་ཆེད་ཀྱི་དོན་ལ་བཞི་པའི་བསྡུ་བ་སྟེ། མིག་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་
གྱི་ཉམས་མྱོང་གིས་དབང་བོའི་ཆེད་དུ་ཕན་གནོད་བྱེད་པར་འགྱུར་གྱི། ཡུལ་གྱི་ཆེད་དུ་ནི་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིག་དང་འདྲ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ན་མིག་ཤེས་ཞེས་པ་ནི་བར་གྱི་ཚིག་
ཕྱིས་པའི་བསྡུ་བ་སྟེ། གཉི་གའང་སེམས་ཅན་གྱི་གྲངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་པས་འདྲ་བ་ཡིན་གྱི།
གཟུགས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་གྲངས་སུ་གཏོགས་པར་མ་ངེས་པས་དེ་ཙམ་དུ་འདྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་མྱུ་གུ་ལ་རྒྱུ་གཞན་ཡོད་ཀྱང་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་དུ། རྣམ་ཤེས་ལ་
རྒྱུ་གཞན་ཡོད་ཀྱང་རྟེན་དབང་བོ་ནི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེའི་མིང་གིས་བརྗོད་པ་
སྟེ། དེ་ཕྱིར་ཐུན་མོངས་མིན་ཕྱིར་ཡང་། དེ་དག་གིས་ནི་རྣམ་ཤེས་བསྟན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
དྲུག་པ་ནི། མིག་སོགས་དབང་པོས་ཡུལ་རྣམས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་
རྣམ་པར་ཤེས་པས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱིས། མིག་གིས་

གཟུགས་རྣམས་མཐོང་རྟེན་བཅས། །དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་མིན། །གང་ཕྱིར་བར་དུ་ཆོད་པ་
ཡི། །གཟུགས་རྣམས་མཐོང་བ་མིན་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དབང་པོས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་
ཡིན་གྱི། ཆོད་པའི་ཡུལ་ཡང་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་

ནོ་ཞེས་འདོད་མོད། འདིར་ནི་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉི་གས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་མིག་སོགས་རྒྱུའི་ཚོགས་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

184

མཐའ་དག་ཚང་བར་གྱུར་པ་ལ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པར་གདགས་སོ། །འོན་ཀྱང་དབང་པོས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པར་བརྗོད་པ་ནི། འབྱུང་ཕྱིར་གནས་ཕྱིར་མི་གཡོའི་ཕྱིར། །རང་དབང་མཛེས་
ཕྱིར་ལུང་གི་ཕྱིར། །ཞེས་དོན་དྲུག་གིས་གཙོ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའང་དབང་པོ་ནི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་
བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ནམ་གནས་ཀྱང་དབང་པོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་ཤེས་ནི་དགེ་སོགས་མང་བོ་འབྱུང་བ་ལ་དབང་པོ་ནི་རྟག་ཏུ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་རིགས་གཅིག་པས་མི་གཡོ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་ཤེས་ནི་སྐད་ཅིག་སོ་སོར་
རྐྱེན་བཞི་ལ་ལྟོས་ཤིང་། དབང་པོ་ནི་འཕེན་པའི་དབང་གིས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འབྱུང་བ་ལྟར་གྱི་
རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པས་རང་དབང་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་ཡོད་ན་དབང་རྟེན་
མཛེས་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་ལས་ཀྱང་། མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་ངོ་ཞེས་པ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དྲུག་པོ་འདི་དག་རྣམ་ཤེས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པར་མ་བརྗོད་དོ། །
བདུན་པ་ནི། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་འདུས་མ་བྱས་རྣམ་པར་བཞག་ནས་ཕུང་པོ་ལ་མི་
འཇོག་པ་ཅི་ཞེ་ན། འདས་པ་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པ་དུ་མ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་སྤུངས་པ་ནི་ཕུང་

པོའི་དོན་ཡིན་ལ། འདུས་མ་བྱས་ནི་རྟག་པ་ཡིན་ཞིང་དུས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པས་དོན་དང་མི་མཐུན་
པའ་ིཕྱིར་ཕུང་པོར་མ་བཞག་ས། ཕུང་པོ་རྣམས་སུ་འདུས་མ་བྱས། །དོན་དུ་མྟེ་རུང་

ིཕྱིར་མ་བཤད། །
ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
བརྒྱད་པ་ནི། མིག་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་འདི་རྣམས་དོན་གཅིག་པ་ལ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་
དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་དུའང་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་དག་ནི་གདུལ་

བྱ་རྣམས་དབྱེ་བསྡུ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་སྟེ། ཕུང་པོ་གཟུགས་ལ་གཅིག་ཏུ་

བསྟན་པ་དེ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཕྱེ་ཞིང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་
དེ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་རེ་རེའི་ཁོངས་སུ་བསྡུས་པ་ལ། རྣམ་ཤེས་ལ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་དེ་
ཁམས་ལ་བདུན་དུ་ཕྱེ་ནས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པས་སོ། །ཡང་མཚན་ཉིད་ཙམ་རྣམ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

185

པར་གཞག་པའི་ཆེད་དུ་ཕུང་པོ་བསྟན་ཞིང་འཛིན་པ་་་་་་་་་དབང་པོ་་་་་་་་དང་གཟུང་བ་་་་་་་་་ཡུལ་་་་་་་་དང་
འཛིན་པར་བྱེད་པ་་་་་་་་་རྣམ་ཤེས་་་་་་་་རྣམ་པར་གཞག་པའི་ཆེད་དུ་ཁམས་བསྟན་ལ། འཛིན་བྱེད་སྐྱེ་
བའི་སྒོར་གྱུར་བའི་གཟུང་འཛིན་ཙམ་རྣམ་པར་གཞག་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱེ་མཆེད་བསྟན་པའོ། །ཡང་
ཕུང་པོ་ལྔ་བར། གཅིག་པུ་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་ཟ་བ་པོའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་རོ། །
ཞེས་པ་ལྟར་བདག་འཛིན་སྤངས་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་ཡང་ཕྱེ་སྟེ་བསྟན་པའོ། །
གཞུང་དོན་ལ། མངོན་གྱུར་ས་བོན་མུ་བཞི་རྩི་བ་དང་། རྟེན་དབང་བོ་ཡུལ་ས་མཚུངས་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་རྩི་བ་ནི། ཕུང་པོའི་རྣམ་
གཞག་ཏུ། མིག་ཅེས་ཀྱང་བྱ་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཏུ་མིག་ནི་ཁམས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ན། མིག་གང་
ཡིན་པ་མིག་གི་ཁམས་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནམ། མིག་གི་ཁམས་གང་ཡིན་པ་མིག་ཀྱང་དེ་ཡིན་ཞིང་ཁྱད་

པར་མེད་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མིག་ལ་

རྒྱས་པར་རྩི་བ་ནི། ཁམས་ཀྱི་དོན་ས་བོན་ནམ་རྒྱུ་ལ་འཇོག་པས་མུ་བཞི་ཡོད་ཅིང་། དེའང་མིག་
གི་ངོ་བོ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ལ་མིག་གཞན་དག་གི་རྒྱུའམ། ཁམས་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། དགྲ་
བཅོམ་པ་ཐ་མ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ལྷག་མེད་དུ་མྱ་ངན་འདས་པའི་མིག་དང་གཟུགས་མེད་དུ་
འགྲོ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཐ་མའི་མིག་གོ །མིག་གི་རྒྱུའམ་ཁམས་ཡིན་ལ་མིག་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་

པའང་ཡོད་དེ། སྒོ་ངའི་ནང་ན་འདུག་པ་མིག་འགྲུབ་རུང་དང་། མངལ་དུ་ཕྱི་སྤྲོས་མ་ལྟ་བུས་
གཡོགས་པ་ནུར་ནུར་པོར་གྱུར་པ་དང་། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་སྤྲོས་མ་ལྟ་བུར་འདུག་པ་མེར་མེར་པོར་
གྱུར་པ་དང་། ཤར་ནི་གྱུར་སླ་བར་སྣང་བ་ནར་ནར་པོར་གྱུར་པ་དང་། གཞན་ཡང་མའི་མངལ་ན་
གནས་པ་མིག་གི་དབང་པོ་མ་དོད་ཅིང་མིག་འགྲུབ་རུང་དུ་ཡོད་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་མ་ཡིན་
པའི་མིག་ཞར་བའམ་ཉམས་པ་དབྱེར་རུང་མི་རུང་གཉི་ག་ལའང་ས་བོན་ཡོད་པ་དང་། གཟུགས་
མེད་པར་སྐྱེས་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ལ་འདོད་གཟུགས་སུ་མིག་འགྲུབ་རུང་གི་རྒྱུའམ་ས་བོན་
ཡོད་པའོ། །མིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ལ་མིག་གི་རྒྱུའམ་ཁམས་ཀྱང་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དེ་སྔར་
བཤད་པ་དེ་དག་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་གཞན་མིག་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པ་རྣམས་སོ། །མིག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

186

གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན། མིག་གི་རྒྱུའམ་ཁམས་ཀྱང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་
སྔོན་སོང་ལ་ཉེར་ལེན་ཕུང་པོའི་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་
མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། གཟུགས་མེད་པར་སྐྱེས་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་མིག་
གི་ངོ་བོའང་འགགས་ཤིང་ས་བོན་ཡང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའོ། །བསྡུ་བར། དགྲ་བཅོམ་པ་མིག་
ཉམས་པའང་མུ་བཞི་པར་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་གཞན་མཚུངས་པར་སྦྱར་བ་ནི། མིག་དང་མིག་གི་ཁམས་ལ་མངོན་གྱུར་དང་ས་
བོན་མུ་བཞི་ཡོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་དང་། རྣ་བའི་ཁམས་དང་། སྣ་དང་། སྣའི་ཁམས་དང་།
ལྕེ་དང་། ལྕེའི་ཁམས་དང་། ལུས་དང་། ལུས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་མུ་བཞི་དང་ལྡན་པའོ། །
ཞེས་སྤྱིར་བསྟན་ནས། ཐམས་ཅད་དུ་འདྲའམ་ཞེ་ན། དམིགས་བསལ་ནི། དེ་ཡང་ཅི་རིགས་སུ་

སྦྱར་རོ་ཞེས་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་འདྲ་བ་ལ། ལུས་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་ལ་ལུས་མ་ཡིན་པ་ནི་གཟུགས་
མེད་པར་སྐྱེས་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ལུས་ཀྱི་རྒྱུའོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྒོ་ངའི་ནང་ན་འདུག་པ་ལ་སོགས་
པ་ནི་གཉིས་ཡིན་དུ་འགྱུར་ལ། མིག་ཞལ་བའམ་ཉམས་པའི་དོད་་་་་་་་ལུས་ཉམས་པ་ནི་སྲོག་འགགས་པས་
གཉིས་མིན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་རྩི་བ་ནི། སྔར་རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ་ཡིད་ཅེས་ཀྱང་བྱ།
ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ན། ཡིད་གང་ཡིན་པ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནམ། ཡིད་ཀྱི་
ཁམས་གང་ཡིན་པ་ཡིད་ཀྱང་དེ་ཡིན་ཞིང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་
ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལའང་མུ་བཞི་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ་ཡིད་ཀྱི་རྒྱུའམ་ཁམས་མ་ཡིན་

པའང་ཡོད་དེ། དགྲ་བཅོམ་པ་ཕུང་བོ་ལྷག་མེད་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཀ་མ་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་ཡིད་

དོ། །ཡིད་ཀྱི་ཁམས་སམ་ས་བོན་ཡིན་ལ་ཡིད་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འགོག་པའི་
སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྐབས་ན་ཚོགས་བདུན་བཀག་པས་ཡིད་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་ཅིང་། དེ་ལས་
ལངས་པ་ན་ཡིད་སྐྱེ་པའི་ས་བོན་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པ་ནི་ཁམས་སོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པ་མ་སྨོས་པ་
ནི་ཉོན་ཡིད་མ་བཀག་པ་གཉིས་ཡིན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ལ། ཡིད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

187

ཀྱི་ས་བོན་ནམ་ཁམས་ཀྱང་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། སྔར་བསྟན་པ་དེ་དག་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་
གཞན་ཡིད་དབང་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པ་རྣམས་སོ། །ཡིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཀྱང་མ་
ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་སྔོན་སོང་ལ་སྤང་བྱ་ཕུང་པོ་ལྔའི་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་
ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ན་ཡིད་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་
གཉི་ག་འགགས་བའོ། །དེ་དག་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་རིགས་ངེས་ཤིང་དགྲ་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ལམ་དུ་མི་འཇུག་པར་འདོད་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང་སྒོ་བསྟུན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །
ས་མཚུངས་ལ་མིག་དང་རྣ་བ་ལ་དཔྱད་པ། གཟུགས་ཅན་གཞན་གསུམ་ལ་དཔྱད་པ།
ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ལ། མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་ན་ཁམས་དང་ས་གང་དུ་དང་པོར་བྱུང་ཞིང་

གྲུབ་ལ་རྒྱུན་གྱིས་སྐྱེས་ཤིང་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ས་བ་ཉིད་ཀྱི་མིག་གིས་དེའི་ས་པའི་གཟུགས་

རྣམས་མཐོང་ངམ་སྟེ། རྟེན་དང་དབང་པོ་ཡུལ་གསུམ་མཚུངས་པ་ཁོ་ནར་སེམས་སམ་ཞེ་ན། རྟེན་ནམ་ལུས་གང་དུ་སྐྱེས་བ་དེའི་ས་བའི་དབང་པོ་མིག་གིས་ཡུལ་དེའི་ས་པའི་གཟུགས་རྣམས་

མཐོང་བ་གསུམ་ཀ་ས་མཚུངས་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །རྟེན་་་་་་་་ལུས་ལ་་་་་་་་ས་་་་་་་་འོག་མའི་མིག་་་་་་་་་བསྒྲུབ་་་་་་་་
མ་ཡིན། །དབང་པོ་ཡུལ་རང་སས་འོག་ས་མཐོང་གི་་་་་་་་མིག་གིས་གོང་མའི་གཟུགས་་་་་་་་་མཐོང་བ་་་་་་་་མ་ཡིན། །

ཞེས་པ་ལྟར་རྟེན་འོག་མས་དབང་པོ་གོང་མ་བསྒྲུབས་ནས་ཡུལ་རང་དང་འོག་ས་ལ་འཇུག་པ་གཞན་གྱི་ས་བའི་མིག་བསྐྱེད་པས་གཞན་གྱི་ས་བའི་གཟུགས་མཐོང་བ་ས་མི་མཚུངས་པ་ཡང་
ཡོད་དེ། ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། རྟེན་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་བྱུང་
ཞིང་སྐྱེས་པར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་པོའང་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་མིག་གིས་ཡུལ་འདོད་པ་
ན་སྤྱོད་པའི་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་བ་དང་ཞེས་པ་ནི་རྟེན་དབང་པོ་ཡུལ་གསུམ་ཀ་ས་མཚུངས་
པའོ། །རྟེན་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་ན་སྤྱོད་པ་ས་གོང་མ་པ་
བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་བཞི་པའི་བར་གྱི་མིག་བསྒྲུབས་པས་ཡུལ་ས་འོག་མས་བསམ་གཏན་
གསུམ་པ་ནས་འདོད་པའི་བར་གྱི་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་བ་ན་ས་མི་མཚུངས་པ་ཡང་ཡོད་པའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

188

དེའང་གཟུགས་ཁམས་གང་རུང་གི་མིག་གིས་མིག་དེའི་ས་པའི་གཟུགས་ལ་ལྟ་ན་དབང་ཡུལ་

ས་མཚུངས་ཤིང་རྟེན་དང་མི་མཚུངས་བ་དང་། བསམ་གཏན་གང་རུང་གི་མིག་གིས་འདོད་པའི་
གཟུགས་ལ་ལྟ་ན་རྟེན་ཡུལ་ས་མཚུངས་ཤིང་དབང་བོ་དང་མི་མཚུངས་པ་དང་། བསམ་གཏན་
བཞི་པའི་མིག་གིས་བསམ་གཏན་འོག་མ་གསུམ་གྱི་གཟུགས་ལ་ལྟ་ན་གསུམ་ཀ་ས་མི་མཚུངས་
བའོ། །འདི་ལ་རྟེན་དབང་ས་མཚུངས་ཤིང་ཡུལ་དང་མི་མཚུངས་པ་ནི་མེད་དེ། འདོད་པ་ལ་ས་
འོག་མ་མེད་ཅིང་འོག་མའི་མིག་གིས་གོང་མ་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་
མཐོང་བ་ལ་ས་མཚུངས་བརྩིས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣ་བས་སྒྲ་རྣམས་ཐོས་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་

སྦྱར་ཏེ། འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྣ་བས་དེའི་སྒྲ་ཐོས་པ་ན་གསུམ་ཀ་ས་མཚུངས་པ་དང་། དེས་
བསམ་གཏན་གང་རུང་གི་རྣ་བ་བསྐྱེད་དེ་རང་དང་འོག་སའི་སྒྲ་ཐོས་པ་ན་མི་མཚུངས་བ་ཡིན་ནོ། །
འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་ལ་བརྩིས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་བསམ་
གཏན་བཞི་པོ་རྣམས་སུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ། །དེའང་རྟེན་བསམ་
གཏན་དང་པོར་སྐྱེས་པས་དང་པོའི་མིག་གིས་དང་པོའི་གཟུགས་ལ་ལྟ་ན་གསུམ་ཀ་མཚུངས་པ་
དང་། དེས་འདོད་པའི་གཟུགས་ལ་ལྟ་ན་རྟེན་དབང་མཚུངས་ཤིང་ཡུལ་དང་མི་མཚུངས་པ་དང་།
གོང་མ་གསུམ་གྱི་མིག་གིས་འོག་གི་ས་བའི་གཟུགས་ལ་ལྟ་ན་དབང་ཡུལ་མཚུངས་ཤིང་རྟེན་དང་
མི་མཚུངས་པ་དང་། གོང་མ་གསུམ་གྱི་མིག་གིས་དང་པོའི་གཟུགས་ལ་ལྟ་ན་རྟེན་ཡུལ་མཚུངས་
ཤིང་དབང་པོ་དང་མི་མཚུངས་པ་དང་། གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་མིག་གིས་གཉིས་པའི་གཟུགས་ལ་ལྟ་
ན་གསུམ་ཀ་མི་མཚུངས་པའོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར་སྐྱེས་པའང་དེ་བཞིན་དུ་

དཔྱད་པས་ཤེས་ཤིང་། བཞི་པར་སྐྱེས་པ་ལ་ནི་གསུམ་ཀ་མཚུངས་པ་དང་། ས་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་
གཟུགས་ལ་ལྟ་ན་ཡུལ་དང་མི་མཚུངས་པ་སྟེ་གཉིས་སུ་ངེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྟེན་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་བའི་གང་ཟག་གི་དབང་པོའང་
འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་སྣ་དང་ལྕེ་དང་ལུས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་དྲི་

རྣམས་སྣོམ་མོ། །རོ་རྣམས་མྱོང་ངོ་། །རེག་བྱ་རྣམས་ལ་རེག་གོ། །ཞེས་པ་ནི། དེ་རྣམས་ཡུལ་དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

189

ཕྲད་ནས་འཛིན་ཞིང་། ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་ས་བར་ངེས་པ་གསུམ་ཀ་ས་མཚུངས་པ་ཁོ་ནའོ། །
རྟེན་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་བའི་དབང་བོ་གཟུགས་ཁམས་བསམ་གཏན་བཞི་
པོ་སོ་སོ་ན་སྤྱོད་པའི་ལུས་ཀྱིས་ཡུལ་རང་རང་གི་ས་པ་ཉིད་ཀྱི་རེག་བྱ་རྣམས་ལ་རེག་གོ། །ཞེས་
པའང་ཐམས་ཅད་ས་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའོ། །དེའང་བར་མ་གཉིས་ལ་མི་སྤྱོད་དམ་ཞེ་ན།
གཟུགས་ཁམས་དེ་ནི་དྲི་དང་རོ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། དྲི་རོ་ནི་ཁམ་ཟས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ།

བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཁམ་གྱི་ཟས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ན་ཁམ་ཟས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རེག་བྱའང་མེད་ཀྱང་གནས་དང་གོས་ལ་སོགས་པའི་རེག་བྱ་ནི་ཡོད་དོ། །གཟུང་བ་དྲི་རོ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་དྲི་འཛིན་སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རོ་འཛིན་ལྕེའི་རྣམ་པར་

ཤེས་པ་ཡང་མེད་དོ། །བསྡུ་བ་དང་མཛོད་འགྲེལ་དུ།་་་་་་་་རྟེན་མཛེས་པར་བྱེད་པ་དང་ཚིག་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་དུ་སྣ་དང་ལྕེའི་དབང་པོ་ནི་ཡོད་ཅིང་། ཡིད་ཀྱི་སའི་བསྡུ་བར། གཟུགས་ཁམས་
པའི་སྣ་དང་ལྕེ་ནི་རྟག་སྟེ་སྐྱེ་མཆེད་མིན་པར་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ཟག་བཅས་ལ་དཔྱད་པ་ནི། རྟེན་འདོད་པའི་ཁམས་

སུ་སྐྱེས་བར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་ཡིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པ་
ཟག་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ས་པ་འགའ་ཞིག་མངོན་དུའང་ཤེས་པ་ལ་ཕལ་ཆེར་
ཐོས་བསམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་ཤེས་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཐོས་བསམ་བརྟགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སོ། །འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ།

གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པ་རྣམས་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །རྟེན་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་བྱུང་ཞིང་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་ནི། སྔར་གསུང་རབ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་
མ་ཞུགས་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ན། དབང་པོ་གཟུགས་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་སོ་སོ་ན་སྤྱོད་པའི་

ཡིད་ཀྱིས། ཡུལ་གཟུགས་མེད་པ་སྐྱེ་མཆེད་མུ་བཞི་ན་སྤྱོད་པའི་རང་རང་གི་ས་པའི་ཆོས་རྣམས་
ཁོ་ན་ཤེས་པ་དང་། དེར་སྐྱེས་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཡིད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

190

ཀྱིས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་སོ། །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ཡང་ཐོས་པས་ཡོངས་སུ་
བསྒོས་པ་ཡིན་ན་ས་གོང་མ་དང་ཟག་མེད་ཀྱང་ཤེས་སོ། །མཛོད་ལས་ཀྱང་། སྲེད་བཅས་རང་གི་

སྲིད་ལ་དམིགས། །བསམ་གཏན་དགེ་ཡུལ་ཡོད་རྒུ་ཡིན། །གཟུགས་མེད་དངོས་གཞི་དགེ་རྣམས་ཀྱི། །སྤྱོད་ཡུལ་འོག་མའི་ཟག་བཅས་མིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་རོ་མྱོང་དང་ལྡན་པའི་བསམ་གཏན་

གཟུགས་མེད་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱིས་རང་གི་ས་བའི་སྲིད་པ་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་ཀྱི། འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་འོག་མ་ལ་མི་དམིགས་ཤིང་། ས་རྣམས་སྲེད་པས་ཡོངས་སུ་གཅད་པའི་ཕྱིར་
གོང་མ་ལའང་མི་དམིགས་ལ། དགེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཟག་མེད་ལའང་མི་དམིགས་

སོ། །དགེ་བས་བསམ་གཏན་དག་པ་བ་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱིས་ནི་ཡུལ་ཡོད་རྒུ་ཐམས་ཅད་ལ་
དམིགས་ཤིང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་དགེ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་འོག་མའི་ཟག་བཅས་ལ་མི་

དམིགས་ཀྱི། རང་ས་དང་གོང་མ་ལ་དམིགས་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱིའང་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱིས་ནི་ཞི་རགས་སུ་བསྒོམ་པའི་ཕྱིར་འོག་མ་ལའང་དམིགས་སོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཟག་མེད་ལ་དཔྱད་པ་ནི། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡིད་ཀྱིས་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཁམས་
གསུམ་ན་སྤྱོད་པ་རྣམས་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་
ཤིང་། གཙོ་ཆེར་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ལ། རྗེས་ཐོབ་ཏུའང་་་་་་་་་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་ཅི་རིགས་པར་ཤེས་ཏེ། ཆོས་གཅིག་ཡོངས་སུ་མ་
ཤེས་ན་ཡང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཐམས་ཅད་ཤེས་སོ། །ཞེས་
པ་སྟེ། རྒྱན་ལས་ཀྱང་། དེ་ནི་ཁམས་གསུམ་འདུས་བྱས་རྣམས། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་
པར། ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་པ། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་གྱིས་མཐོང་། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་ས་མཚུངས་ལ། ཡིད་ནི་མ་ངེས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། གོང་མའི་ལུས་

ལའང་འོག་མའི་ཡིད་འབྱུང་ཞིང་། འོག་མའི་ཡིད་ཀྱིས་ཀྱང་གོང་མའི་ཆོས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གོ་རིམ་ལའང་། ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོ་རིམ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་རྣམས་གཟུགས་ནས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བར་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བླགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

191

ཤིང་བཀོད་ཅེ་ན། ལན་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་་་་་་་་རྣམ་ཤེས་གནས་པའི་གོ་རིམ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་གནས་དང་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་ལྔ་རིམ་པ་བཞིན་བླགས་ཏེ། དེའང་མདོ་ལས།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་གནས་པ་ན་གཟུགས་ལ་ཉེ་བར་འགྲོ་ཞིང་གནས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་དང་
འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་ལ་ཉེ་བར་འགྲོ་ཞིང་གནས་སོ་ཞེས་པ་ལྟར། འདི་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་

ཤེས་པ་དགའ་བ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་ཞིང་གནས་པས་དང་པོར་འགྲོ་བའམ་གནས་བཞི་

པོ་རགས་རིམ་ནས་བསྟན་པ་དང་། གནས་པ་པོ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཕྱིས་ནས་བསྟན་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་གོ་རིམ་ནི། རྒྱུ་མཚན་སྔ་མར་མ་ཟད་གཞན་ཡང་འདི་ལྟར་
ཕུང་པོ་སྔ་མ་སྔ་མ་ནི་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་སྟེ། དེའང་བདེ་
སོགས་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བས་ཉམས་
སུ་མྱོང་ངོ་། །ཇི་ལྟར་ཚོར་བས་མྱོང་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་འདི་ནི་བདེ་བའི་
གནས་སོ། །འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་སོ། །ཞེས་མཚན་མ་སྣ་ཚོགས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །
ཇི་ལྟར་འདུ་ཤེས་སུ་བྱེད་ཅིང་མཚན་མར་གཟུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་འདི་ནི་བླང་བྱའོ། །
འདི་ནི་དོར་བྱའོ། །ཞེས་སེམས་གཡོ་ཞིང་སྐུལ་བར་བྱེད་དོ། །ཇི་ལྟར་འདུ་བྱེད་སེམས་པས་ཡུལ་
ལ་སྐུལ་ཞིང་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྤྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག ཁྱད་པར་ཀུན་གཞི་བག་ཆགས་དང་ལྡན་པར་བྱེད་དེ། དེས་སྐྱེ་བ་འདི་ལ་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་དེ་དང་།
སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ཁམས་དང་འགྲོ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་ནས་ཐ་དད་པ་དེར་རྣམ་ཤེས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་ཞིང་ཉེ་བར་འགྲོ་བར་འགྱུར། དེ་བས་རྟེན་རྣམས་དང་པོ་བསྟན་ཞིང་། བརྟེན་པ་རྣམས་ཕྱིས་ནས་
བསྟན་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་གི་གོ་རིམ་ནི། སྔ་མ་དག་ལས་གཞན་ཡང་ཆགས་སོགས་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། དད་སོགས་རྣམ་པར་བྱང་བའི་གནས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །ཕུང་པོ་ལྔ་
རིམ་པ་ལྟར་བསྟན་ཏེ། དེའང་དང་པོ་གནས་སམ་གཞི་དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས། གང་དུ་

སྤང་བྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བ་འཇུག་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

192

ནས་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། དེ་ནས་བྱེད་པ་པོ་མྱོང་བ་ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པ་དང་། ཟང་ཟིང་

མེད་པ་དང་། ཚུལ་མིན་དང་ཚུལ་བཞིན་དུ་མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ལ་སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ། གང་གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་
པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་གསུམ་དང་། མཐར་ལས་སུ་བྱ་བ་གནས་ངན་ལེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་བསྟན་པ་སྟེ། མདོར་བསྡུ་ན། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་དོན་གསུམ་པོ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བླགས་ཞེ་
ན། ཐོག་མར་དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་རིམ་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་

རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྒྱས་བཤད།

དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་མཐུན་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་
འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་ཕྲད་མ་ཐག་ཕན་ཚུན་ལྟ་བ་ལ་མིག་འཇུག་པ་ལ་དེའི་ཁམས་

དང་པོར་བསྟན་པའོ། །དེ་ལྟར་བལྟ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེའམ། དགེའམ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ཏུ་སྨྲ་ཞིང་དེ་ཉན་པ་ལ་རྣ་བའི་ཁམས་བསྟན་པའོ། །སྨྲས་ནས་བག་ཕེབས་པ་དེའི་འོག་
ཏུ་མགྲོན་དུ་གཉེར་ཏེ་དྲི་བཟང་པོའི་ཆུའི་ཁྲུས་དང་དྲི་བཟང་གི་བྱུག་པ་དང་མེ་ཏོག་དྲི་ཞིམ་ཕྲེང་

བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་བྱེད་ཅིང་དེ་སྣོམ་པ་ལ་སྣའི་ཁམས་བཤད་དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་འབྲས་ཆན་ལ་
སོགས་པའི་བཟའ་བ་དང་། རྒུན་ཆང་ལ་སོགས་པའི་བཏུང་བ་ལ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པས་དེ་མྱོང་བ་ལ་ལྕེའི་ཁམས་བཤད་དོ། །ཉིན་པར་བཟའ་བཏུང་གིས་ཚིམ་པ་དེའི་འོག་ཏུ་མཚན་མོ་བསྒོ་བ་ལ་
སོགས་པའི་མལ་ཆ་དང་། ཁྲི་སྟན་ལ་སོགས་པའི་གདིང་བ་དང་། བུད་མེད་ཀྱི་རེག་པ་ལ་ཡོངས་
སུ་སྤྱོད་པས་དེ་དག་རེག་པ་ལ་ལུས་ཀྱི་ཁམས་བཤད་དོ། །ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་འཇུག་པས་དེ་ཉིད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

193

ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་མར་སྨོས་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སོ། །དབང་པོའི་དབང་གིས་ཡུལ་གྲུབ་པས་
ནང་གི་དབང་པོའི་ཁམས་རྣམས་གོ་རིམ་ངེས་པ་རྒྱུར་བྱས་ནས། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་རྣམས་དབང་པོ་སོ་སོའི་རྗེས་སུ་གོ་རིམ་དུ་བླགས་སོ། །དབང་བོ་དང་ཡུལ་ཚོགས་པ་དེ་ལས་ཀྱང་རྣམ་
ཤེས་འབྱུང་བས་དབང་པོ་དང་ཡུལ་སོ་སོའི་རྗེས་སུ་རང་རང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་རྣམས་
རིམ་པ་ལྟར་སྨོས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། དབང་བོ་དང་ཡུལ་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དེ་དག་
གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། དབང་པོའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་
དང་མཐུན་པའི་རིམ་པས་བསྟན་ཞིང་། དེའི་དབང་གིས་ཡུལ་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་འབྱུང་བས་དབང་
པོ་སོ་སོའི་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་ལའང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཕུང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་

སྒྲའི་དོན་གང་ཞེ་ན།ལན་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་་་་་་་་སྤུངས་པའི་དོན་ཅན་དུ་བཤད་པ་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་
པར། དུས་དང་རྒྱུད་དང་རྣམ་པ་དང་འགྲོ་བ་དང་ཡུལ་ཐ་དད་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བསྡུས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར། གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གང་ཡིན་པ་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། དུས་
ཀྱིས་ཕྱེ་བ་བྱུང་བ་འགགས་པ་འདས་པ་དང་། ཡོད་ཀྱང་མ་བྱུང་བ་མ་འོངས་བ་དང་། བྱུང་ལ་མ་འགགས་པ་ད་ལྟར་བྱུང་བའམ། རྒྱུད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་རང་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པ་ནང་གིའམ། གཞན་རྒྱུད་

དུ་གཏོགས་པ་ཕྱིའམ། རྣམ་པས་ཕྱེ་བ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་རགས་པའམ། ཐོགས་པ་མེད་བ་ཕྲ་བའམ། འགྲོ་བས་ཕྱེ་བ་ངན་འགྲོའི་གཟུགས་ངན་པའམ། བདེ་འགྲོའི་གཟུགས་གྱ་ནོམ་
པའམ། ཡུལ་གྱིས་ཕྱེ་བ་་་་་་་་་འདས་མ་འོངས་སམ་་་་་་་་རྒྱངས་ཆད་པར་གནས་པ་རྒྱང་རིང་པོ་གང་ཡིན་

པའམ། ད་ལྟར་བར་་་་་་་་ཉེ་འཁོར་ན་གནས་པ་ཐག་ཉེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དངོས་་་་་་་་་སོ་སོའི་རྩ་ལག་་་་་་་་པོར་གཅིག་ཏུ་བསྡུར་མི་རུང་ཡང་ཚིག་གིས་བསྡུས་པའམ། རྫས་གཅིག་ཏུ་བསྡུར་མི་རུང་

ཡང་རིགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་་་་་་་་་བློས་་་་་་་་སྤུངས་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཚོར་
བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་བོའི་བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ།
མིང་བཞིའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གང་ཡིན་པ་ཅི་ཡང་རུང་། དུས་གསུམ་གྱི་བསྡུས་པའམ། རང་གཞན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

194

གྱི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའམ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པ་རགས་པ་དང་ཕྲ་
བའམ། ངན་འགྲོ་དང་བདེ་འགྲོའིམ། རིང་བ་དང་ཉེ་བ་ལ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་
གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་སྤུངས་པའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །སོར་མོའི་རྩེ་མོའི་མདོར་གསུངས་པ་ལྟར་་་་་་་་འདས་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཕྱེ་བ་་་་་་་་་འགག་པར་་་་་་་་ནི། སྲེད་པ་བཅུ་གཅིག་དབང་གིས་ཏེ། །སྡོམ་ནི།་་
བལྟས་པ་་་་་་་་འི་སྲིད་པ་དང་་་་་་་་་ས་མངོན་དགའ་་་་་་་་་བ་དང་་་་་་་་་ལྷག་པར་ཆགས་་་་་་་་པའམ་རིག་པའི་ཡུལ་དུས་གསུམ་དང་། །བདག་་་་་་་་་དང་་་་་་་་ཡུལ་་་་་་་་་ལ་སྲེད་པའི་ཡུལ་ཕྱི་ནང་དང་ཕྱི་དང་་་་་་་་འདོད་པ་་་་་་་་་དང་་་་་་་་སྙོམས་འཇུག་་་་་་་་་ལ་སྲེད་པའི་ལུས་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་་་་་་་་དང་། །ཉེས་་་་་་་་་པར་་་་་་་་སྤྱད་སྡུག་བསྔལ་་་་་་་་་དང་་་་་་་་ལེགས་་་་་་་་་པར་་་་་་་་སྤྱད་་་་་་་་་པའི་དགེ་་་་་་་་སྲེད་པའི་ཡུལ་ངན་པ་དང་ཀྱ་ནོམ་པ་དང་། །རིང་་་་་་་་་བ་་་་་་་་དང་ཉེ་་་་་་་་་བ་་་་་་་་ལ་སྲེད་པ་་་་་་་་འི་ཡུལ་རིང་བ་དང་ཉེ་བ་་འོ། །
རིམ་པ་ལྟར་དེ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན། འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་་་་་་་་བྱུང་མ་
བྱུང་་་་་་་་་བ་དང་མ་འོངས་་་་་་་་གི་བྱེ་བྲག་་་་་་་་་དུས་གསུམ་་་་་་་་དང་། །འཛིན་་་་་་་་་པ་དང་་་་་་་་གཟུང་་་་་་་་་བ་བྱ་ནི་་་་་་་་ཕྱི་
བལྟས་ནང་བལྟས་དང་། །ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ཉོན་མོངས་་་་་་་་་ཅན་་་་་་་་མིན་་་་་་་་་པའི་བྱེ་བྲག་ངན་པ་དང་ཀྱ་
ནོམ་པ་དང་། །རིང་དང་ཉེ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་་་་་་་་རིང་བ་དང་ཉེ་བའི་གཟུགས་སོ། །རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
འདས་པ་བཅུ་གཅིག་རྣམ་པར་གཞག་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ནོར་གྱི་ཁྱད་པར་་་་་་་་་བཟང་ངན་གང་ཡང་རུང་་་་་་་་
མང་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་སྤུངས་པ་ལ་ནོར་གྱི་ཕུང་པོར་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཆེ་བའི་དོན་ཅན་དུ་བཤད་པ་ནི། གཞན་སྐནྡྷ་ཞེས་པ་ཆེན་པོ་ལའང་འཇུག་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྩ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཡལ་འདབ་
ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་ཆེ་བར་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཇི་སྐད་དུ་་་་་་་་་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་་་་་་་་མདོ་ལས། མིང་དང་གཟུགས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཅེས་པ་ནས་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་འདི་འབའ་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།
དཔེར་ན་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་འདབ་རྒྱས་པའི་ཤིང་སྡོང་ལ་ཤིང་གི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་
བཞིན་ནོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ཕྲག་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ནི། ཡང་སྐནྡྷ་ཕྲག་པ་ལའང་འཇུག་པས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

195

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པའི་ཁུར་ཆེན་པོ་མི་འབྲལ་བར་ཁྱེར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཕྲག་པའམ་ཕུང་པོ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དཔེར་
ན་ལུས་ཀྱི་ཕྱོགས་གང་གིས་ཁུར་ཁྱེར་པ་དེ་ལ་ཕྲག་པ་ཞེས་འདོགས་ཤིང་དེས་ཁུར་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བ་

ཁྱེར་བ་ལས་སྡུག་བསྔལ་པར་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ། ཁམས་ཀྱི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གང་ཞེ་ན། འགྲེལ་པར་་་་་་་་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་
ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་ས་བོན་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནམ། དབུས་མཐའི་ཊི་ཀར་་་་་་་་ཡང་ན་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རང་རང་གི་སྐད་ཅིག་སྔ་མས་ཕྱི་མའི་ས་བོན་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་
དོན་ནི་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཏོ། ཡང་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་རང་རང་གི་མཚན་
ཉིད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འཛིན་པའི་དོན་ནི་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཏོ། །ཡང་རྣམ་ཤེས་དྲུག་
འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་འཛིན་པ་དང་། དབང་པོ་དང་ཡུལ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་འཛིན་པའི་དོན་ནི་ཁམས་

བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་དོན་ཏོ། །ཡང་མདོ་སྡེ་གཞན་ལས་སའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ཁམས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་
ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་རེག་བྱ་དང་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཆོས་
སུ་འདུ་བ་ལྟ་བུ་འདིར་བསྟན་པའི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྡུས་ནས་འཛིན་པའི་དོན་ནི་ཁམས་

ཀྱི་དོན་ཏོ། །
གསུམ་པ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྒྲའི་དོན་གང་ཞེ་ན། དབང་པོ་དང་ཡུལ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་སྐྱེ་ཞིང་མཆེད་ལ་རྒྱས་པར་འབྱུང་བའི་སྒོའམ། བྱེད་
རྒྱུའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ནི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དོན་ཏོ། །འགྲེལ་བར། ས་བོན་གྱི་དོན་དང་། ཆོས་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་དོན་ཡང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དོན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱང་མཛོད་ལས། སྤུངས་དང་སྐྱེ་སྒོ་རིགས་ཀྱི་དོན། །ཕུང་པ་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་
རྣམས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དཔེ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་མདོ་དགོད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཡེ་
ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་པར་མདོ་རྒྱས་པར་དྲངས་ཏེ། དཔེར་ན་མིག་དང་ལྡན་པའི་སྐྱེས་
བུས་ཆུ་བོ་གངྒཱ་ལ་ཝུ་བ་རྡོས་པ་གནས་བཞིན་པ་མཐོང་སྟེ། དེས་དེ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བརྟགས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

196

པ་ན། མེད་པ་དང་གསོབ་དང་གསོག་དང་སྙིང་པོ་མེད་བར་སྣང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་

ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བརྟགས་པ་ན། དེ་ནི་མེད་པར་སྣང་གསོབ་ཏུ་སྣང་
གསོག་ཏུ་སྣང་སྙིང་པོ་མེད་པར་སྣང་ངོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་བས་ན་གཟུགས་ནི་ཝུ་བ་རྡོས་
པའམ་ཝུ་བའི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་ཚོར་བ་ནི་ཆུའི་སྟེང་དུ་ཆགས་པའི་ཆུ་བུར་ལྟ་

བུའོ། །འདུ་ཤེས་ནི་ཉི་ཟེར་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པ་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུའོ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་སྙིང་པོ་མེད་
པ་ཆུ་ཤིང་གི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དོན་བཤད་པ་ནི། དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལྦུ་བ་རྡོས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་དཔེ་དང་དོན་གཉི་ག་ལ་མེད་པ་དང་གསོབ་དང་གསོག་དང་སྙིང་པོ་མེད་པར་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉེར་ལེན་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་བདག་དང་གཙང་བ་དང་བདེ་བ་དང་རྟག་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་གཉེན་པོར་དེ་སྐད་ཅེས་
བྱ་སྟེ། དེའང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་དཔྱད་ན། བདག་དང་གསོབ་
དང་སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མེད་པར་སྣང་བ་དང་། རུལ་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པ་ཅི་རིགས་པར་ལྡན་པས་གཙང་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསོབ་ཏུ་སྣང་བ་དང་།
བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རོ་བྲོ་བ་ཆུང་བ་ཉིད་ཀྱི་གསོག་ཏུ་སྣང་བ་དང་། སྐྱེས་མ་ཐག་འཇིག་པས་
མི་བརྟན་ཞིང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སྙིང་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྙིང་པོ་མེད་པར་སྣང་བའོ་ཞེས་
བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་ལ་སྦྱོར་ཚུལ་གཞན་དུ་བཞེད་པ་ནི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་གསལ་ལོ།། ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པའི་མདོ་ལས། ཁམས་རྣམས་ནི་་་་་་་་་གནོད་པ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པས་་་་་་་་སྤྲུལ་གདུག་པ་ལྟ་བུ་དང་།
སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི་་་་་་་་འཛིན་མཁན་གྱི་བདག་གམ་རྣམ་ཤེས་མེད་པས་་་་་་་་གྲོང་སྟོང་པ་ལྟ་བུར་ཡང་གསུངས་སོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

197

རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ།

རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་ལ།

ཤེས་བྱ་ཕུང་བོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་

རྣམ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ།

ཤེས་བྱ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན།
ལན་ལ། རྒྱས་པའི་རབ་དབྱེ་དྲུག་ཅུ་དང་། བསྡུས་པའི་རབ་དབྱེ་བཅུ་གསུམ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ།

མདོར་བསྟན་སོགས།

སྡོམ་གྱིས་མདོར་བསྟན་པ། ངོ་བོ་རྒྱས་བཤད། ཚུལ་མཐུན་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། བར་

སྐབས་ཀྱི་སྡོམ་དུ་ན། བཤད་བྱ་རྫས་ཡོད་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དང་། གཟུགས་ཅན་ལ་སོགས་པ་དྲུག་དང་། ཟག་བཅས་ལ་སོགས་པ་བཅུ་གཉིས་དང་། བྱུང་བ་

ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་དང་། འདས་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་དང་། རྐྱེན་ལ་སོགས་པ་བཅུ་གཅིག་

པོ་རྣམས་འཆད་ཚུལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན། མཚན་གཞིའི་དངོས་པོ་ནི་དུ་ཞིག་

ཡོད། དགོས་པ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ་མཚན་ཉིད་དང་དངོས་པོ་བསྟན་པས་དེ་དག་ལ་རྨོངས་པ་བསལ་ནས་རང་མཚན་ཇི་སྙེད་པ་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་ཅིང་། དགོས་
པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པས་བདག་ཡོད་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་སྤངས་ནས་སྤྱི་མཚན་ཇི་ལྟ་བ་ལ་མཁས་
པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

198

རྒྱས་བཤད་བདུན་བཤད་པ།

རྒྱས་བཤད་ལ་བདུན་ཏེ། རྫས་ཡོད། ཤེས་བྱ། གཟུགས་ཅན། ཟག་བཅས། བྱུང་བ། འདས་པ། རྐྱེན་བཞི་རྣམས་ཀྱི་མཐར་ལ་སོགས་པར་དབྱེ་བ་ཞེས་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཐམས་ཅད་
ཀྱང་དྲིས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་ཅིང་། ལན་ལའང་མཚན་ཉིད། དངོས་པོ། དགོས་པ་གསུམ་
གྱིས་བཤད་པར་བྱའོ། །
རྫས་ཡོད་ལ་སོགས་པ་དབྱེ་བ།

དེ་ལ་རྫས་ཡོད་ལ་སོགས་པར་དབྱེ་བ་ནི། རྫས་ཡོད་བཏགས་ཡོད་གཉིས་དང་། ཀུན་

རྫོབ་དོན་དམ་གཉིས་ཏེ་བཞི་ལས། དང་པོ་གཉིས་ནི་དོན་དང་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་དང་། ཕྱི་མ་
གཉིས་བློ་ འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱིས་ཕྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཆོས་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་བྱ་རྣམས། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་འཇོག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན།

ཆོས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་མཚན་གཞི་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་ནི་དུ་ཞིག་ཡོད།
རྟོག་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་ལ་དགོས་པས་ཁྱབ་པས་དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་རྫས་སུ་ཡོད་པར་བརྟག་སྟེ་བསྟན་
ཅེ་ན། ལན་ལ། དང་པོ་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ནི། ཆོས་གང་ཞིག་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའམ་བློའི་

སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་བརྗོད་པ་དང་སྒྲ་དང་མིང་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་ལའང་མི་ལྟོས་ཤིང་། དེ་
ལས་གཞན་རྟགས་དང་དཔེ་དང་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་དོན་གཞན་ལ་
མི་ལྟོས་པ་ནི་རྫས་སུ་ཡོདཔའོ། །དེའང་བུམ་པ་བློ་ཡུལ་དུ་བྱུང་བ་ལྟོ་ལྡིར་གྱི་གཟུགས་ལ་ལྟོས་
པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར། གཟུགས་སོགས་དོན་རང་མཚན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཀུན་
རྫོབ་སྡེ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རྫས་ཡོད་དོ། །ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིད་ཀྱི་
དབང་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་བརྗོད་པ་ཐ་སྙད་ལ་སོགས་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་གཏན་ཚིགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ནི་དོན་དམ་གྱི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱི་་་་་་་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

199

་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་སྦྱོར་བྱུང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བརྗོད་དུ་མེད་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དངོས་པོ་ནི། ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྟོས་མེད་དུ་བློ་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་

ཆ་ནས་རྫས་སུ་ཡོད་པའམ། ཡང་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་ཐ་མི་

དད་པའི་ཕྱིར་རྫས་སུ་ཡོད་པའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་དགོས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་པ་ལ་སོགས་པ་མི་མཁས་པ་རྣམས་བདག་རྫས་སུ་གྲུབ་

པ་ཡོད་དོ་ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་རྫས་སུ་ཡོད་པར་བརྟག་གོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་ནི་མི་རྟག་དུ་མ་
གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པས་བདག་གི་མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་ཞིང་། ཆོས་གསུམ་ལས་གཞན་
པའི་བདག་རྫས་སུ་གྲུབ་པའང་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །འདི་དག་གིས་ནི་གནས་སྐབས་སུ་
གསུང་རབ་ལས་འབྱུང་བའི་རྫས་ཡོད་ལ་སོགས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་། མཐར་ཐུག་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་བདག་མེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་ཏེ། བདག་མེད་ཕུང་པོ་ཙམ་ཉིད་

དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལའང་རྒྱ་ཆེར་སྦྱར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟར་ན་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན། མཚན་གཞི་བཏགས་
པའི་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་དུ་ཞིག། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་བཏགས་པའི་ཡོད་པར་བརྟག་སྟེ་
བསྟན་ཅེ་ན། ཆོས་གང་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའམ་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་བརྗོད་པ་སྒྲ་དང་མིང་

ལ་སོགས་པ་ལའང་ལྟོས་ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་གདགས་གཞི་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་
རྒྱུ་མཚན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ནི་བཏགས་པའི་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། ཕུང་པོ་ལ་གང་
ཟག་ཏུ་བཏགས་པའམ། ལྟོ་ལྡིར་ལ་བུམ་པར་བཏགས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་དང་།
མིང་གིས་གདགས་སུ་རུང་བའི་ཆ་ནས་ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཏགས་པའི་ཡོད་པའི་
དངོས་པོའོ། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་ཤིང་དེ་ཐམས་ཅད་བཏགས་ཡོད་དུ་བསྟན་པས་་་་་་་་་གཞུང་ལ་ལར་་་་་་་་བདག་ལ་རྫས་སུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རམ། ཡང་ན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

200

བཏགས་ཡོད་ཀྱང་ཆོས་གསུམ་དུ་འདུས་ཤིང་། ཆོས་གསུམ་ནི་བདག་གི་མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་
པས་་་་་་་་ལ་ལར། བདག་ལ་བཏགས་པའི་ཡོད་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་བཏགས་པའི་
ཡོད་པར་བརྟག་གོ །ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་

ཀྱིས། མཛོད་ལས་་་་་་་་གང་ལ་བཅོམ་དང་བློ་ཡིས་གཞན། །བསལ་ན་དེ་བློ་མི་འཇུག་པ། །བུམ་ཆུ་
བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ། །ཞེས་ཐོ་བ་ལ་སོགས་པས་བཅོམ་ན་དེའི་བློ་འདོར་བ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཕྱེ་ན་དེའི་བློ་འདོར་བ་ཆུ་ལྟ་བུ་ནི་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་བཅོམ་པ་དང་གཞིག་པས་དེའི་བློ་མི་འདོར་བ་གཟུགས་
ལྟ་བུ་ནི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་། མདོ་སྡེ་པ་་་་་་་་རྣམ་འགྲེལ་དུ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཡིན་

པ། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་སྟེ། །གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་ཡིན། །དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཚན་
ཉིད་བཤད། །ཅེས་པ་ལྟར་རང་མཚན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་མཚན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། བདེན་གཉིས་སུ། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ཁོ་ན། །ཀུན་རྫོབ་གཞན་ནི་ཅིག་ཤོས་ཡིན། །

ཞེས་པ་ལྟར་སྣང་བའི་ཆ་ཀུན་རྫོབ་དང་། སྟོང་པའི་ཆ་དོན་དམ་དུ་བཤད་དེ། སློབ་དཔོན་ཤཱནྟི་
བས་ནི། འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ཀུན་རྫོབ་དང་། མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡུལ་
དང་བཅས་པ་དོན་དམ་དུ་བཞེད་དོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུང་ངོ་། །དབུས་མཐའ་ལས། བཏགས་པ་དང་ནི་ཤེས་པ་དང་། །དེ་བཞིན་བརྗོད་པ་རགས་པ་ཡིན། །ཞེས་ཀུན་བརྟགས་་་་་་་་་ནི་མེད་བཞིན་དུ་་་་་་་་
བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་་་་་་་་་སེར་ཐལ་ལོ་་་་་་་་དང་། །སེར་ཐལ་ལོ་་་་་་་་གཞན་དབང་་་་་་་་་ནི་རྟོག་བྱེད་་་་་་་་ཤེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་་་་་་་་་དོན་ལ་་་་་་་་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲས་་་་
་་་་་སྒྲོ་བཏགས་་ཏེ་་་་་་་་བརྗོད་པའི་ཆའང་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཤད་ཅིང་། དམ་པའི་དོན་ནི་གཅིག་

པུའོ། །ཞེས་ཡོངས་གྲུབ་ཁོ་ན་དོན་དམ་གྱི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་། དོན་དང་ཐོབ་དང་བསྒྲུབ་པ་ནི། །དོན་དམ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཅེས་དེ་བཞིན་ཉིད་་་་་་་་་དོན་དམ་་་་་་་་དང་། མྱ་ངན་
ལས་འདས་་་་་་་་་ཐོབ་པ་དོན་དམ་་་་་་་་པ་དང་་་་་་་་་སྒྲུབ་པ་དོན་དམ། ལམ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་གསུངས་སོ། །འདར་

ིནི་་་་་་་་་དོན་་་་་་་་ཕྱི་མ་དག་དང་མཐུན་པར་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་འཆད་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་་་་་་་་་ན་ཀུ་རྫོབ་དུ་ཡོད་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

201

ཡིན། ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་་་་་་་་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྟག་ཅེ་ན། ཞེས་པ་ལ་སོགས་
པས་དྲི་བའི་གཞུང་བསྡུས་པ་རྣམས་ནི་ཡི་གེ་ཉུང་བའི་དོན་ཏེ། འཆད་པ་ན་སྔ་མ་ལྟར་ཕྱེ་སྟེ་བརྗོད་
པར་བྱའོ། །
ལན་ནི། ཆོས་གང་ལ་བརྟེན་པ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་
བར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ཆོས་གསུམ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཡང་དག་པའི་

དོན་ལ་བསྒྲིབས་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའོ། །མ་རིག་སོགས་་་་་་་་ཉོན་མོངས་པའི་དམིགས་པར་གྱུར་
པའི་ཆ་ནས་ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའོ། །ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྒྱུ་ཀུན་རྫོབ་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་བས་བདག་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུར་་་་་་་་་འདོད་པའི་་་་་་་་མངོན་པར་
ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བརྟག་ཅེ་ན། མཚན་
ཉིད་ནི། སྤང་བྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ།
གཉེན་པོ་ལམ་རྣམ་དག་བསྒོམ་པའི་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་
རྣམ་པར་དག་པ་ནི་་་་་་་་་ལན་ལ་གཉིས་ཀྱིས་དང་པོ་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོན་
དམ་པར་ཡོད་པའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། རྒྱན་ལས། ཀུན་བརྟགས་་་་་་་་མེད་པ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་ནི། །ཡོངས་གྲུབ་་
་་་་་་ཡོད་པ་ཡི་ནི་དེ་ཉིད་ཡིན། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་དམིགས་པ། །དམིགས་པ་ཡི་ནི་མཆོག་ཏུ་འདོད། །
ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དངོས་པོ་ནི། འགྲེལ་པར་་་་་་་་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་གཞན་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དབུས་མཐར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པར། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་སྤྱི་ཡི་མཚན་ཉིད་

དུ། །དེ་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དགོས་པ་ནི། རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཡང་

ཆོས་གསུམ་པོའི་དོན་དམ་གྱི་ཆ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པས་བདག་ལ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུར་

མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མར། རྟོགས་བྱ་་་་་་་་་ཆོས་དབྱིངས་་་་་་་་རྟོགས་པ་་་་་་་་་བྱང་ཆུབ་་་་་་་་དེ་ཡི་ནི། །ཡན་ལག་་་་་་་་་ཡོན་ཏན་་་་་་་་རྟོགས་པར་བྱེད་ཕྱིར་ཏེ། །གོ་རིམ་ཇི་བཞིན་
གནས་གཅིག་ནི་་་་་་་་ཆོས་དབྱིངས་དོན་དམ་པ། །དག་རྒྱུ་་་་་་་་་ཕྱི་མ་་་་་་་་གསུམ་ནི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

202

ཤེས་བྱ།

གཉིས་པ་ལ། ཤེས་པར་བྱ་བ། རྣམ་པར་ཤེས་བྱ། མངོན་པར་ཤེས་བྱ་གསུམ་སྟེ། སྤྱིར་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དང་། ཁྱད་པར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་ནས་ཕྱེ་པའོ། །དེ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་
ཤེས་པར་བྱ་བར་བརྟག་ཅེ་ན། ལན་ལ། གཞི་ལྔའི་དབྱེ་བས་མཚན་ཉིད་དང་དངོས་པོ། ཤེས་
བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཅུ་གསུམ་དུ་དབྱེ་ན་དེ་དག་གིས་བཤད་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། སྤྱིར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ནི་གཞི་རྣམ་པ་

ལྔ་སྟེ། སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་དང་། གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་དང་། འཁོར་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་། གནས་སྐབས་སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་། ཆོས་ཉིད་

གཙོ་ཆེ་བ་་་་་་་་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་སྟེ། རྒྱན་ལས། གཟུང་འཛིན་དུ་སྣང་བ་ལ་དང་པོ་གཉིས་དང་་་་་་་་སེམས་ནི་ལྟ་
བཅས་གང་ཡིན་་་་་་་་་སེམས་འབྱུང་་་་་་་་དང་། །དེ་ཡི་གནས་སྐབས་་་་་་་་་ལྡན་མིན་དང་་་་་་་་མི་འགྱུར་བ་་་་་་་་འདུས་མ་

བྱས། །དེ་ཉིད་མདོར་ན་མཚན་གཞི་སྟེ། །རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཚད་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་གྲངས་ངེས་ནི། གཞི་གང་དུ་སྤང་བྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། གཉེན་པོ་
རྣམ་པར་བྱང་བ་སྐྱེ་བ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་དང་། ལས་སུ་བྱ་བ་གང་ཀུན་

ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཀྱི་གཞི་དང་། བྱེད་པ་
པོ་ཆགས་སོགས་དང་དད་སོགས་གང་གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་གཞི་དང་། གསུམ་པོ་དེའི་གནས་སྐབས་ལ་
བཏགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་

དང་འགོག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བ་གང་ཡིན་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འདུས་མ་བྱས་

ཀྱི་གཞི་སྟེ། ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་སམ། ཤེས་རབ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

203

གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞི་ལྔ་པོ་དག་གོ་ཞེས་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ན། ཆོས་གསུམ་གཞི་ལྔར་འཇོག་པ་དེ་ལ་སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་ནི།

ིཕུང་པོའི་སྐབས་བུ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟེ། ཁམས་སུ་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དུའང་དེ་དག་གི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཡོད་
པའི་གཟུགས་ལྔ་པོ་རྣམས་སོ། །གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་ནི། ཕུང་པོར་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་སྟེ།
ཁམས་སུ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བདུན་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དུ་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཉིད་དོ། །
འཁོར་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི། ཕུང་པོར་ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་དང་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་འདུ་བྱེད་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ལྡན་མིན་མ་ཡིན་ཞིང་། སེམས་དང་མཚུངས་བར་ལྡན་པའི་
འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་འདུས་མ་བྱས་བརྒྱད་དང་གཟུགས་ལྔ་དང་ལྡན་མིན་འདུ་

བྱེད་མ་གཏོགས་པར། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཕུང་པོ་ཕྱེད་དང་གསུམ་པོ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །གནས་
སྐབས་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ནི། ཕུང་པོར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སེམས་ལྡན་པ་མ་
ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་འདུས་མ་བྱས་དང་གཟུགས་ལྔ་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་མ་གཏོགས་པར།
ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་ནི། ཕུང་པོ་འདུས་མ་བྱས་
ལ་མེད་ཅིང་། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་འདུས་

བྱས་བརྒྱད་མ་གཏོགས་པར། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་བརྒྱད་པོ་དག་གོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྔ་མར་མ་ཟད་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་
པ་བཅུ་གསུམ་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས་འཆད་པ་སྟེ། དེའང་ཐོས་བྱུང་གི་
ཚིག་གི་དོན་ཙམ་ངེས་པར་འཛིན་པ་མོས་པའི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་ཤེས་བྱ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་

སྦྱར་ཏེ། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ་བཞིས་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པའི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་།
འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་རྣམས་པར་འཕྲོ་བ་མེད་པའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

204

ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། དོན་དམ་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སོ་སོར་རང་གིས་རིགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པས་གཞན་གྱི་
སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བར་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། བདེན་པ་རྣམས་ལ་དང་པོར་སྐྱེ་བས་
འོག་མ་ཆོས་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཕྱི་ནས་འབྱུང་བས་གོང་མ་རྗེས་སུ་རྟོགས་
པའི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་ཞིང་རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྒོ་ནས་སྡུག་
བསྔལ་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་ནས་སྤང་བྱ་ཀུན་ནས་མི་ལྡང་
བའི་ཆེད་དུ་ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་འགགས་ནས་སླར་མི་

སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ལམ་
ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཐུག་པ་མི་སློབ་ལམ་ཐོབ་པའི་དུས་ཀྱི་ཟད་པ་
དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པས་རང་དང་གཞན་ལ་ཕན་
པ་དང་བདེ་བའི་དོན་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་ཤེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་
ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔར་དབྱེ་བར་མ་ཟད། བཅུ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ནི་ཤེས་པ་བཅུ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཡང་ངོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཆོས་གསུམ་དང་ཤེས་བྱེད་བཅུ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བར་བསྟན་པས། འགའ་ཞིག་བདག་ཡོད་ལ་དེའང་ཞི་གནས་ཀྱིས་
ཤེས་པ་པོ་དང་། ལྷག་མཐོང་གིས་མཐོང་པ་པོར་འདོད་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བར་བརྟག་ཅེ་ན། མཚན་
ཉིད་ནི་སྒྲ་དོན་སྦྱར་ནས་མི་འཛིན་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་

ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་བྱ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། སྒྲ་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ཡུལ་གྱི་ཡུལ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུའམ་ས་བོན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དང་། འཁོར་བར་
འཇུག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དང་། རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དབང་པོ་དང་དོན་
རྣམས་ལས་དབང་པོའི་ཡུལ་དང་། རྒྱུ་མཚན་ལས་བྱུང་བ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་གི་ཡུལ་དང་། མི་

མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་དང་། གཉེན་པོ་ཆགས་བྲལ་ལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

205

སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཡུལ་དང་། ཕྲ་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། མི་རིག་སྣ་ཚོགས་
ལྷན་ཅིག་འབྱུང་། །གཉེན་པོ་བག་ཆགས་མཚམས་སྦྱོར་གྲོལ། །ཞེས་པ་ལྟར་བདུན་ཏེ། དེའང་་་་་་་་་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་་་་་་་་ཀུན་གཞི་ལ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྣང་བ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྔོ་སོགས་ཀྱི་ཤེས་
པ་ལྟར་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་མི་རིག་པའི་

རྣམ་པར་རིག་པ་ཕྲ་བ་དང་། ཤེས་པ་འབྱུང་ཚུལ་ལྟར་་་་་་་་གཟུགས་་་་་་་་་ཁ་དོག་མང་བོ་དང་།རོལ་མོ་མང་པོའི་་་་་་་་སྒྲ་
ལ་སོགས་པ་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ཅིག་ཅར་སྣང་བ་ན་བློ་གཅིག་གི་རྣམ་པ་རྫས་ལ་འཇུག་པས་གཅིག་
ཀྱང་མ་ཡིན་ལ། ཡུལ་དུ་མས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱང་ཡིན་པ་ནི་རྣམ་པར་གཞག་དཀའ་

བས། སྣ་ཚོགས་་་་་་་་་རོལ་མོ་མང་བོའི་ཡུལ་དུ་མས་གཏད་་་་་་་་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཕྲ་བ་དང་། དུས་གཅིག་
ལ་བྱུང་བའི་རྣམ་ཤེས་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཡུལ་ངེས་མེད་དུ་འཛིན་རྣམ་མཉམ་པ་ལ། མིག་ཤེས་གཟུགས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་གི་སྒྲ་ལ་མི་འཇུག་པ་ལྟ་བུ། སོ་སོར་རང་རང་གི་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་

མ་འདྲེས་པར་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ནི། དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་

ན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཕྲ་བ་དང་། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་འཆིང་བ་

དང་ལྡན་པའི་སེམས་དེ་ཉིད། གཉེན་པོས་ཡུད་ཙམ་ཞིག་ལ་ཆགས་སོགས་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་
བ་ནི། སྣང་བས་མུན་པ་སེལ་བ་ལྟར་དོན་མི་འགལ་ཡང་ཕལ་པ་རྣམས་ལ་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་
བས་གཉེན་པོའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཕྲ་བ་དང་། བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་་་་་་་་ལས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སེམས་ཀུན་
གཞི་ལ་བག་ཆགས་བསྒོས་པས། དེ་སེམས་ལས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་བཞག་དཀའ་ཞིང་འབྲས་
བུ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའང་ཤེས་དཀའ་བས་ན་བག་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཕྲ་བ་དང་། འཆད་
པར་འགྱུར་བ་ལྟར་་་་་་་་རྒྱུ་གཅིག་ལ་འགྲོ་བ་རིས་དུ་མ་འགྲུབ་པའི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་མཉམ་དུ་ཡོད་
བཞིན་དུ། འཆི་ཁར་བག་ཆགས་གང་རུང་གཅིག་སད་ནས་འགྲོ་བ་གང་རུང་གཅིག་ཏུ་ཉིང་

མཚམས་སྦྱོར་བ་ནི། རྒྱུ་མཉམ་པ་ལ་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་ན་ཉིང་

མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཕྲ་བ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པའི་སེམས་མཆོག་ཏུ་སྤྲོས་པ་མེད་
པའི་ཆོས་ཉིད་ཐོབ་པ་ན། འཁོར་པར་ཡུན་རིང་དུ་འདྲིས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

206

ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་དེ། རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བུས་འཇུག་སྙམ་དུ་ཕལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་དཀའ་
བས་གྲོལ་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཕྲ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་རྣམས་ཀྱི་
ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བར་བལྟའོ། །དངོས་པོ་ནི། རྣམ་ཤེས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་པའི་ཆོས་གསུམ་མེད་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དག་གོ། །དགོས་པ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་དག་ཀྱང་འདི་ཙམ་དུ་ངེས་སོ། །ཞེས་གསལ་
བར་བསྟན་པས། མེད་བཞིན་དུ་བདག་ལ་མཐོང་པ་པོ་དང་། ལ་སོགས་པའི་སྒྲས་ཉན་པ་པོ་དང་། སྣོམ་པ་པོ་དང་། མྱོང་བ་པོ་དང་། རེག་པ་པོ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་ཏེ་བདག་མེད་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ལ་ཡུལ་ཅན་མངོན་ཤེས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ནི། ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་ལས་ལྡན་འཇུག། སྤྱོད་ཡུལ་གང་ཟག་ངེས་ཚིག་གོ། །ངོ་བོ་ནི། འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལྷའི་
མིག་གི་མངོན་ཤེས་དང་། ངག་ཏུ་སྨྲ་བའི་སྒྲ་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལྷའི་རྣ་
བའི་མངོན་ཤེས་དང་། སེམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཆགས་སོགས་ཡོད་མེད་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་དང་། སྔོན་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་བསྐྱེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མངོན་ཤེས་དང་། གདུལ་བྱ་གང་ན་ཡོད་པ་དེའི་
གནས་སུ་འགྲོ་འོང་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་དང་། སེམས་ཅན་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་ཏེ། ཤེས་པ་ཉི་ཚེ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པར་འགྲོ་བ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་བཅས་
པ་ཐམས་ཅད་ཐོགས་པ་མེད་པར་རིག་པའི་མཐུ་ཐོབ་པ་སྟེ། རྒྱན་ལས། སྐྱེ་དང་ངག་སེམས་དགེ་
དང་མི་དགེ་བསྐྱེད། །དེ་ཡི་གནས་དང་ངེས་འབྱུང་མངོན་སུམ་གང་། །ཤེས་པ་ཀུན་འགྲོ་ཡུལ་ལ་དབྱེ་བཅས་པ། །ཐོགས་མེད་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་མཐུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱུ་ནི། རྟེན་
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སེམས་ཐོབ་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་གནས་པ་དང་། ཡིད་

ལ་བྱེད་པ་རང་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ཤེས་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

207

ཤིན་ཏུ་དག་ཐོབ་ནས། །མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང་། །ཇི་ལྟར་རྣམ་གནས་ཡིད་ལ་

བྱེད་པ་ལས། །མཐུ་གྲུབ་པ་ཡི་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ལས་ཀྱི་རྒྱུ་ནི། རིན་

ཆེན་འཕྲེང་བར། ལྷམ་དང་བཞོན་པ་བྱེད་པ་དང་། ཉམ་ཐག་བཀུར་བར་བྱས་པ་དང་། གཞོན་པས་བླ་མ་བཀུར་བ་ཡིས། །མཁས་པས་རྫུ་འཕྲུལ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་

དུ་མཆོད་རྟེན་ལ་རོལ་མོ་སྣ་ཚོགས་པ་ཕུལ་བས་ལྷའི་རྣ་བ་དང་། གཞན་དག་གི་འཁྲུལ་པ་མ་
བརྗོད་ཅིང་སེམས་རྗེས་སུ་བསྲུངས་པ་ལས་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་དང་། གཞུང་དང་དོན་དྲན་པར་བྱས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བཏང་བས་སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། ཡུལ་དམ་པ་ལ་སྣང་གསལ་མང་དུ་ཕུལ་བས་ལྷའི་མིག་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པས་ཟག་པ་ཟད་
པའི་མངོན་ཤེས་རྣམས་ཐོབ་པར་གསུངས་སོ། །འབྲས་བུ་ནི། འཕགས་པའི་གནས་པ་རྣམ་པར་
ཐར་བའི་སྒོ་གསུམ་དང་། ལྷའི་གནས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། ཚངས་པའི་གནས་པ་ཚད་མེད་པ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་ཤིང་། ཞིང་ཁམས་ཐམས་

ཅད་དུ་སོང་ནས་འཕགས་པ་མཆོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྨིན་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་གཉིས་ཕུན་

སུམ་ཚོགས་པ་གྲུབ་པ་སྟེ། རྒྱན་ལས་་་་་་་་གང་གི་འཕགས་དང་ལྷ་དང་ཚངས་པ་ཡི། །གནས་པ་དཔེ་
མེད་རྒྱ་ཆེན་རྟག་ཏུ་གནས། །ཕྱོགས་སུ་དེ་སོང་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་དག །ཡང་དག་མཆོད་བྱེད་རྣམ་པར་དག་པ་སྐྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
ལས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དཔག་ཏུ་མེད་པས་རྣམ་
པར་རོལ་པ་སྟོན་ཅིང་། བཟོའི་ལས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་དང་། བསམ་བཞིན་སྐྱེ་བའི་སྤྲུལ་པ་དང་། བྱང་

ཆུབ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་
མཆོག་ཚོགས་ནང་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན། དཔག་མེད་རྣམ་པར་རོལ་པ་ཀུན་སྟོན་ཞིང་། །ལས་དང་སྐྱེ་
དང་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པ་ཡིས། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་དུས་ཀུན་གནས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ཡུམ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་གཏོད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་བྱེད་ལས་སོ། །ལྡན་པ་ནི། སེམས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

208

ཅན་སྨིན་པར་ནུས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྔགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཚིག་
ལ་ཚད་མར་འཛིན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། འདབ་གཤོག་ཀུན་ནས་རྒྱས་པའི་བྱ་
བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ནུས་པ་བཞིན། །སངས་རྒྱས་ལས་ནི་ཤིན་ཏུ་བསྔགས་པ་

འཐོབ། །སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ཚིག་གཟུང་འོས་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འཇུག་པ་ནི། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་། རིགས་པ་གསུམ་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་། ཟིལ་གྱིས་གནོན་
པའི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང་། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱང་མཐུའམ་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་སྟེ། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་རིག་པ་

གསུམ། །རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་དེ་བཞིན་ཟིལ་གནོན་བརྒྱད། །ཟད་པར་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང་ཏིང་ངེ་
འཛིན། །དཔག་ཏུ་མེད་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་མཐུ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་དག་ནི་ཕལ་ཆེར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། ཐུན་མོངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤྱོད་ཡུལ་ནི། མངོན་ཤེས་
དང་པོ་ལྔས་རང་གི་ས་དང་། ས་འོག་མས་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པས་འཇུག་པར་ནུས་ཀྱི། གོང་
མར་ནི་མ་ཡིན་པ་སྟེ། རང་དང་འོག་སའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དྲུག་པ་ནི་ཐམས་

ཅད་དུ་འགྲོ་བའོ། །གང་ཟག་ཀྱང་། དང་པོ་ལྔ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་
བོ་ལའང་ཡོད་པ་སྟེ། མྱ་ངན་བསལ་བ་ལས། དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་ལྔ་མངོན་ཤེས། །མཁའ་ལ་རྒྱང་
རིང་འགྲོ་བ་ཡང་། །གང་ན་སྤྱོད་ཡུལ་འཆི་མེད་པ། །དེར་ནི་འགྲོ་བའི་ནུས་པ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་
རོ། །ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའོ། །ངེས་ཚིག་ནི་
ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་རྗེད་བྱང་ལས། ཡུལ་དང་དུས་རིང་པོ་ན་གནས་པ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་
ཀྱང་ད་ལྟ་དྲུང་ན་མངོན་སུམ་དུ་འདུག་པ་ལྟར་རྟོགས་ཤིང་ཤེས་པས་ན་མངོན་ཤེས་ཞེས་པའམ།
བསྡུ་བར་དུས་ལ་བབས་ན་སྟོན་པ་མངོན་པར་ཤེས་པའམ། གནས་པའམ། གཞན་གྱི་དོན་སྤྱོད་
པའམ། དྲིས་པའི་ལན་གདབ་པར་ཤེས་པས་ན་མངོན་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཞུང་དོན་ལ། ཆོས་གསུམ་པོ་ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་མངོན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བར་
བརྟག་ཅེ་ན། མཛོད་དུ་་་་་་་་རྫུ་འཕྲུལ་རྣ་བ་ཡིད་དང་ནི། །སྔོན་ཚེ་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་དང་། །ཟད་ཤེས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

209

མངོན་དུ་བྱ་བ་ཡི། །མངོན་ཤེས་རྣམ་དྲུག་རྣམ་གྲོལ་བློ། །ཞེས་པ་ལྟར་མངོན་ཤེས་དྲུག་གི་ཡུལ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་སྟེ། དེའང་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་རྣམ་འཕྲུལ་སྣ་ཚོགས་པས་ནམ་མཁར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་
པར་ཤེས་བྱ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲ་སྣ་
ཚོགས་པ་རྗེས་སུ་ཐོས་པའི་ཡུལ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཆགས་སོགས་ཡོད་མེད་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དང་། སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པས་འདས་
པའི་ཚེ་རབས་གཅིག་གནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འགྲོ་བ་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང་། འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་
བ་ཤེས་པས་མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་བར་བར་མ་དོས་འགྲོ་བ་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང་། ཟག་པ་ཟད་པའི་

མངོན་ཤེས་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་ལས་ངེས་པར་བྱུང་བ་འགོག་པ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཐབས་

ལམ་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་ནི་སྔ་མ་དག་ཏུ་མ་ཟད་

མངོན་ཤེས་དྲུག་གི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་ངོ་ཞེས་པའོ། །ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
མངོན་ཤེས་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་མངོན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དག་གོ །མཐུ་མངོན་ཤེས་དང་ཡུལ་ཆོས་གསུམ་ཙམ་དུ་གསལ་བར་བསྟན་པས་བདག་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པའི་མཐུ་

དང་བཅས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཟུགས་ཅན་གཟུགས་མེད་གཉིས།

གསུམ་པ་ལ། གཟུགས་ཅན་གཟུགས་མེད་གཉིས། བསྟན་ཡོད་བསྟན་མེད་གཉིས།

ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཏེ་དྲུག་ལས། དང་པོ་གཉིས་ནི་བེམ་པོ་ཡིན་མིན་གྱི་ཕྱེ་བ་དང་།
བར་མ་གཉིས་ནི་མིག་ཡུལ་ཡིན་མིན་གྱིས་ཕྱེ་བ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ནི་ཀུན་འགྲོ་ཡིན་མིན་གྱིས་
ཕྱེ་བའོ། །དེ་ལ་ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཅན་དུ་བརྟག་ཅེ་ན། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་
ནི་གཞན་མ་ལྟོས་པར་གཟུགས་དེ་ནི་བདག་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་ཡིན་པས་གཟུགས་ཅན་དུ་བལྟའོ་
ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། འབྲས་བུའི་གཟུགས་ནི་འབྱུང་བ་རྟེན་དུ་གྱུར་ཅིང་འབྱུང་བ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

210

རྣམས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་རྟེན་དུ་གྱུར་བའི་ཕྱིར་གཟུགས་གཞན་དང་ལྡན་པས་གཟུགས་ཅན་དང་། གང་
ལ་དགའ་བའི་སྲེད་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཅན་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་བའམ། ཡང་ན་དགའ་བའང་
ཡིན་ལ་ཀུན་འབྱུང་ཡང་ཡིན་པ་སྲེད་པ་འདོད་ཆགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་

བཏགས་པ་དང་། སྟེང་འོག་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་དང་། ཕྱོགས་རྣམས་སུ་ལུས་ཀྱིས་རྒྱས་ཤིང་འགོག་པ་ནོན་པས་ཡུལ་ཁྱབ་པ་དང་། ཕྱོགས་འདི་ན་འདི་ཡོད་དོ་ཞེས་ཡུལ་
ཉེ་བར་བསྟན་དུ་རུང་བ་དང་། ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་ན་འདུག་པ་འདིར་ཡང་དམིགས་པ་ཡུལ་སྤྱོད་
ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དང་། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི་རང་གིས་མྱོང་བ་ལྟར་གཞན་གྱིས་ཤེས་པར་
མི་ནུས་པས་གང་ཟག་གཉིས་སམ་མང་པོ་སྤྱོད་ཡུལ་མཚུངས་ཤིང་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་དང་།
དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དང་འབྲེལ་པས་བརྒྱུད་ནས་གཟུགས་ཅན་དང་། གཟུགས་མེད་བྱིས་པའི་མིང་བཞིའང་གཟུགས་ཀྱི་ས་བོན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་། དམིགས་
པ་གཟུགས་ལ་འཇུག་པའི་རབ་ཏུ་རྟོག་པ་དང་། ཕུང་བོ་ལྔ་ཀའང་ལག་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་
མྱ་ངན་ལ་སོགས་པས་གནོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་དང་། བསྟན་པས་དོན་གོ་བར་བྱེད་པ་སྒྲའི་བརྗོད་
བྱ་གཟུགས་ཅན་དང་། རྡུལ་ཕྲ་མོ་བསགས་པས་རྣམ་པར་གཞག་པ་རགས་པ་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་དང་། འདོད་ཡོན་ལ་སྲེད་པས་ཕྱི་རོལ་དུ་བལྟས་པ་འདོད་ཁམས་པའི་གཟུགས་དང་། ཏིང་ངེ་

འཛིན་ལ་ནང་དུ་བལྟས་ཤིང་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་གཟུགས་ཁམས་པའི་གཟུགས་དང་། ཐོག་མཐའ་
མེད་པས་རྒྱུན་རིང་བ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་གཟུགས་དང་། སྲིད་པ་བདུན་པ་ལ་སོགས་པར་དུས་ཡོངས་
སུ་ཆད་པ་སློབ་པ་འགའ་ཞིག་གི་གཟུགས་དང་། དེའི་དུས་ཙམ་ཡིན་པ་ལྷག་བཅས་པའི་སློབ་
པའི་གཟུགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་གདུལ་བྱ་ལ་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བྱུང་
བ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཡང་གཟུགས་ཅན་དུ་བལྟའོ། །མཚན་ཉིད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་ཅན་དུ་མཚོན་པར་ནུས་མོད། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་ལྷག་མའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི་ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་འཕེལ་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་
པའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུང་ངོ་། །དངོས་བཏགས་མ་ཕྱེ་ན་གནོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

211

དོན་གྱིས་ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཟུགས་ཅན་དག་གོ། །ཡང་ན་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་རོ། །
ཞེས་པ་དགའ་བའི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་། འབྲེལ་དང་། རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་། རབ་ཏུ་རྟོག་པ་
དང་། ངེས་པར་བསྟན་པའི་གཟུགས་ཅན་ནི་བཏགས་པ་བ་དང་། གཞན་རྣམས་ནི་མཚན་ཉིད་

པའོ། །ཡང་ན། ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་ཅན་བཅུ་ཞེས་པ་རྣམས་མཚན་ཉིད་པ་སྟེ།
གཞན་རྣམས་ནི་བཏགས་པ་བའོ། །གཟུགས་ཅན་ནི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ་དེ་དག་ལ་
བདག་གི་མཚན་ཉིད་མེད་པས་བདག་ལ་གཟུགས་ཅན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་བརྟག་ཅེ་ན། གཟུགས་
ཅན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་དགག་སྒྲ་ནི་གཟུགས་ཅན་ལས་བཟློག་པའི་དོན་ཅན་ཏེ། གཟུགས་ཅན་
མ་ཡིན་པ་དེའི་བདག་ཉིད་མིང་བཞི་དང་། དེ་རྟེན་དུ་ཡོད་པའི་ཡིད་ཤེས་དང་། དེ་ལ་དགའ་བའི་
ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཚོར་བ་བདེ་སོགས་དང་། ཕྱོགས་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་
དང་འབྲེལ་བས་ན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དང་། ཀུན་གཞི་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པས་གཟུགས་ཀྱི་
ཕུང་པོ་དང་། རབ་ཏུ་རྟོག་པས་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཕྱིར་བལྟས་ལ་
སོགས་པ་དྲུག་ནི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པས་གཞན་འདྲ་བ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཐད་དུ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་
སྦྱར་བ་ནི་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དག་གོ། །དངོས་བཏགས་མ་ཕྱེ་ན་ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དག་གོ། ཡང་ན་ཕྱེ་ནས་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་
གཟུགས་དང་མང་བཞིའི་ཕུང་པོ་དང་། སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་། ཡི ད་ཀྱི་སྐི་མཆེད་དང་། ཆོས་ ྱེཀྱི་ཁམས་དང་། སྐ་མཆེད་ནྱེ་དངོས་ཡི ན་ལ་གཞན་བཏགས་པ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་ ིགྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་བདག་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་དུ་ཡོད་པར་བརྟག་ཅེ་ན། མིག་གི་ཡུལ་

དུ་གྱུར་པའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་ནི་འདི་ནའོ། །ཕ་གི་ནའོ། །ཞེས་ཕན་ཚུན་བསྟན་དུ་ཡོད་པའོ། །ལྷག་མའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བསྟན་ཡོད་དེའི་བདག་ཉིད་གཟུགས་དང་། དེ་རྟེན་དུ་
གྱུར་པ་མིག་ཤེས་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའང་མིག་ཤེས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དང་རྗེས་སུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

212

འབྲེལ་བ་གཟུགས་མེད་བྱིས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་

ནོ། །འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་ཡོད་དུ་བྱས་ན་ཆོས་གསུམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྟན་དུ་ཡོད་པའོ། །ཡང་ན་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་ཏེ། བསྟན་ཡོད་འདིར་ནི་གཟུགས་གཅིག་བུ། །ཞེས་པ་དངོས་
ཡིན་ལ་གཞན་ནི་བཏགས་པ་བར་འགྱུར་རོ། །མིག་གི་ཡུལ་ནི་བསྟན་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་པས་བདག་
མིག་གི་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་དུ་མེད་པར་བརྟག་ཅེ་ན། བསྟན་དུ་ཡོད་པ་
ལས་ལྡོག་སྟེ་མིག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དེའི་བདག་ཉིད་ལ་སོགས་པས་བསྟན་དུ་
མེད་པར་བལྟའོ། །བསྟན་མེད་ཀུན་གཞི་དང་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྟན་དུ་
མེད་པ་དག་གོ །ཡང་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་ཏེ་མིག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་དངོས་ཡིན་ལ་དེ་
ལས་གཞན་ནི་བཏགས་པ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་ཙམ་དུ་ཤེས་པས་བདག་མིག་གི་

ཡུལ་མ་ཡིན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ལྔ་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པར་བརྟག་ཅེ་ན། མཚན་ཉིད་ལ་

གསུམ་གྱི། དང་པོ་་་་་་་་དངོས་བཏགས་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ་ནི། བསྟན་དུ་ཡོད་པ་མཚན་ཉིད་པ་དང་
བཏགས་པ་བ་བཤད་ཟིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཉིད་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའང་མཚན་ཉིད་པ་
དང་བཏགས་པ་བར་གྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གཞན་གྱིས་བཤད་པ་ནི། གཞན་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་ཐོགས་པ་དང་་་་་་་་་ཡུལ་དང་དམིགས་པ་དང་སྒྲིབ་པ་ལ་ཐོགས་པ་གསུམ་ལས། །དང་པོ་མིག་གི་སོགས་ཡུལ་ཅན་ཏེ། འུག་པའི་མིག་གི་མིའུ་དམར་བས་ཉིན་མོ་མི་མཐོང་། མིའི་ནག་པས་མཚན་མོ་མི་མཐོང་། རྟ་དང་ཁྱིའི་སེར་སྨུག་དུ་ཡོད་པས་གཉིས་ཀར་མཐོང་། ཉའི་ཚིལ་ཡིན་པས་སྐམ་ལ་མི་མཐོང་ངོ་། །མིའི་ཆུ་བུར་ཡིན་པས་ཆུ་ལ་མི་མཐོང་ངོ་། །རུས་སྦལ་དང་། སྦལ་བ་དཀར་བོ་དང་། འབུ་ལུ་ཀ་རྣམས་ཀྱི་རུས་པ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་མཐོང་ཞེས་བརྟགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་སོ། །གཞུང་འདིར་ནི་

གསུམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ།།་་་་་་་་བཅས་པར་བལྟ་སྟེ། དེའང་རིགས་དང་ཉེ་བར་བསགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་མ་བྱས་པས་ཀྱང་ངོ་། །དེ་ལ་རིགས་སམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཐོགས་བཅས་ནི་གང་དག་ཕན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

213

ཚུན་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་རྩིག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་འོད་ལ་སོགས་པ་སྟེ་གཅིག་

ཡོད་སར་གཞན་འབྱུང་བའི་གེགས་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་ཉེ་བར་བསགས་པའམ་རྒྱས་པའི་ཐོགས་བཅས་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་བློས་བཀོད་པ་ཙམ་གྱི་གཟུགས་ཐོགས་མེད་ཡིན་པ་ལ། དེ་ཉེ་བར་བསགས་པ་ལས་གོང་མར་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་རགས་པའི་དངོས་པོའོ། །དེ་ལ་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་
མ་བྱས་པའི་ཐོགས་བཅས་ནི་གང་བསམ་གཏན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་ཐོགས་
མེད་དུ་མ་བསྒྱུར་བ་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་གཟུགས་རྣམས་སོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་དབང་བསྒྱུར་
ན་ནི་ཐོགས་མེད་ཡིན་ཏེ། ལྷ་སེམས་མཉམ་པ་མིར་གྱུར་པ་དེ་སྙུང་བུའི་རྩེ་མོས་ཕུག་པའི་ཁྱོན་ཙམ་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཁོད་ཀྱང་གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་མེད་ཅེས་མདོ་ལས་འབྱུང་
བ་བསྡུ་བར་དྲངས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་སྔ་མ་ཚུལ་གཞན་གྱིས་བཤད་པ་ནི། ཡང་པྲ་ཏི་གྷ་ཞེས་པ་ཐོགས་པ་དང་ཁོང་
ཁྲོ་གཉི་ག་ལ་འཇུག་པས་དོན་གང་ལ་རྒྱུད་རབ་ཏུ་འཁྲུགས་པ་ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བའི་གཞིའི་གནས་
དམིགས་རྐྱེན་ནམ་་ བདག་རྐྱེན་ནམ་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་ཆོས་གསུམ་གྱི་མི་
སྡུག་པའི་ཆ་ནི་ངེས་ཚིག་གི་སྒོ་ནས་་་་་་་་་དེ་གསུམ་ལ་སེམས་བདེ་བར་འཇུག་པ་ཐོགས་པའི་ཕྱིར།་་་་་་་་ཐོགས་པ་དང་
བཅས་པའོ། །ཇི་ཞིག་ལྟར་ཞེ་སྡང་གི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་སྲིད་པའམ། དངོས་བཏགས་མ་ཕྱེ་ན་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་དག་གོ །ཡང་ན་ཅི་རིགས་སུ་སྤྱར་ཏེ། གཟུགས་ཅན་བཅུ་དངོས་
ཡིན་ལ་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་བཏགས་པ་བར་འགྱུར་རོ། །ཐོགས་བཅས་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་
བདག་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐོགས་རྡུགས་དང་བཅས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་
སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དྲུག་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཐོགས་པ་མེད་པར་བརྟག་ཅེ་ན། ཐོགས་པ་དང་
བཅས་པ་ལས་ལྡོག་པ་བསྟན་མེད་གང་ཡིན་ཐོགས་མེད་གང་ཡིན་པ་དང་། རིགས་སོགས་
གསུམ་མ་ཡིན་པའི་ཐོགས་མེད་དང་། ཆོས་གསུམ་གྱི་ཁོང་ཁྲོའི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཆ་ནི་ཐོགས་
པ་མེད་པའོ། །འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐོགས་པ་མེད་པ་དག་གོ །ཡང་ན་ཅི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

214

རིགས་སུ་སྦྱར་ཏོ། །གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་དངོས་ཡིན་ལ། གཟུགས་ཅན་བཅུ་ནི་

བཏགས་པ་འགྱུར་རོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་ཡིན་པས་བདག་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཟག་བཅས་ཟག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས།

བཞི་བ་ནི། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས། འཐབ་བཅས་འཐབ་མེད་རྣམ་པ་གཉིས།
ཟང་ཟིང་ཡོད་མེད་རྣམ་པ་གཉིས། ཞེན་རྟེན་མངོན་འབྱུང་རྟེན་པ་གཉིས། འདུས་བྱས་འདུས་མ་
བྱས་གཉིས། འཇིག་རྟེན་པ་དང་འདས་པ་གཉིས་ཏེ། བཅུ་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རིམ་པ་

ལྟར་སྦྱིར་ཉོན་མོངས་པ་ཡོད་མེད་དང་། ཁྱད་པར་འཐབ་པའི་རྒྱུའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡོད་མེད་དང་།
ལུས་ལ་སྲེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡོད་མེད་དང་། འདོད་ཡོན་ལ་ཞེན་པ་ཡོད་མེད་དང་། སྐྱེ་བ་དང་
འཇིག་པ་ཡོད་མེད་དང་། ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པ་དང་མི་གཏོགས་པས་ཕྱེ་བའོ། །དེ་ལྟར་གཉིས་ཚན་དྲུག་གི། དང་བོ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་སྤང་བྱ་ཟག་པ་དང་བཅས་བར་བརྟག་
ཅེ་ན། མཛོད་ལས། ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས། །ཟག་བཅས་གང་ཕྱིར་དེ་དག་ལ། །ཟག་རྣམས་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གང་ལ་དམིགས་ནས་ཟག་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་

བས་ཟག་བཅས་སུ་འཇོག་མོད། འདིར་ནི་ཟག་པ་དང་སྒོ་དྲུག་གིས་འབྲེལ་བས་ཟག་བཅས་ཏེ།
དེའང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོང་པ་རྣམས་ནི་ཟག་པ་དེའི་བདག་ཉིད་དམ། རང་བཞིན་
ཡིན་པས་ཟག་པ་དང་བཅས་པར་བལྟའོ། །ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་དང་། དེ་དག་གི་གནས་མིག་ལ་སོགས་པ་ནི་
ཟག་པ་དང་འབྲེལ་བ་དང་། དགེ་བ་ཟག་བཅས་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཡང་སྲིད་འགྲུབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་

ཆ་ནས་ཟག་པས་བཅིངས་པ་དང་། ས་གཞན་གྱི་ཀུན་གཞི་ལའང་ས་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་
གནས་ངན་ལེན་ལྡན་པ་ཟག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི་ཉོན་མོངས་
པའི་ས་བོན་དང་ལྡན་ཡང་། སྲིད་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཤིང་གཉེན་པོ་བྱེད་པས་ཟག་མེད་དུ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

215

འཇོག་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་དམ། ཡང་ལམ་ལས་གཞན་
པའི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་བའི་རྐྱེན་བྱེད་པས་ཟག་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་
པ་དང་། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པ་སློབ་པའི་ཕུང་པོ་ཟག་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་མ་ཟད། མི་
སློབ་ལམ་འཁོར་བཅས་བོར་བའི་་་་་་་་ཐ་ན་དགྲ་བཅོམ་པའི་ཕུང་པོའང་སྔར་གྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་འཕངས་ཤིང་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཟག་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཟག་པ་དང་བཅས་པར་
བལྟའོ། །ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་དང་ཞེས་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་ཟག་པའི་བདག་
ཉིད་ཡིན་པས་འདུ་ཕྱེད་ཕུང་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཟག་
བཅས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བས་གནས་དང་མཚུངས་གྱི་སྒོ་ནས་ལྔ་ཀའི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་།
བཅིངས་པས་གཙོ་ཆེར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དགེ་བ་དང་རྣམ་སྨིན་དང་བཅས་པའི་ཆ་ནས་
ལྔ་ཀའི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་། རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་དགྲ་བཅོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ལྔ་ཀ་དང་། རྗེས་
སུ་མཐུན་པས་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བོར་བའི་ལྔ་ཀའི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་། རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ལྔ་པོ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྟེ། ཕྱོགས་འདིས་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །དེས་ན་ཁམས་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་ནི་་་་་་་་་དབང་བོ་ལྔ་་་་་་་་གནས་དང་་་་་་་་་ཡུལ་ལྔ་་་་་་་་དམིགས་པ་དང་་་་་་་་

་རྣམ་ཤེས་ལྔ་་་་་་་་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་ཟག་བཅས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་བཅུའང་གནས་
དང་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཟག་བཅས་དང་། ཡིད་དང་ཆོས་དང་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་དང་།
ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་འཕགས་པའི་ལམ་འཁོར་དང་བཅས་པ་
དང་། འདུས་མ་བྱས་བོར་བ་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སོ། །ཟག་བཅས་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་པས་བདག་ཟག་པ་དང་བཅས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་གཉེན་པོ་ཟག་པ་མེད་པར་བརྟག་ཅེ་ན། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་།
འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ཞེས་པ་ལྟར། སྤང་བྱ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ལས་ལྡོག་པ། ཟག་པའི་སྒོ་དྲུག་
དང་མ་འབྲེལ་པ་ནི་ཟག་པ་མེད་པར་བལྟའོ། །ཡང་ན་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱིས། ཟག་མེད་ཀྱི་
བདག་ཉིད་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ཟག་མེད་དང་འབྲེལ་བ་དེ་དང་མཚུངས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

216

ལྡན་དང་དེའི་གནས་དང་། བཅིང་བ་ཟག་བཅས་ཡིན་ཡང་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་གིས་ཁམས་
གསུམ་དུ་འབྲས་བུ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཟག་བཅས་ཡིན་ཡང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་
ཀྱི་ས་བོན་དང་ལྡན་པ་ཟག་མེད་བཏགས་པ་བ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་རྣམས་དང་། རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཕུང་པོ་དག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ནི་བཅིངས་པའང་བཏགས་པར་བཤད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་
ཁམས་བཅོ་ལྔ་སྲིད་པར་ཐལ་བས་སོ། །ཉེ་བར་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་དང་ཞེས་པ་
ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་པའི་

ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པའི་ཕུང་པོའོ། །ཞེས་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་དང་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་གསུངས་
པ་ལྟར་རམ། ཡང་ན་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་མེད་སྡོམ་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཟང་
ཟིང་མེད་པའི་ཚོར་བ་དང་། མཚན་མ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ཡིད་

ཤེས་རྣམས་སོ། །ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་འཕགས་པའི་

ལམ་འཁོར་བཅས་དང་འདུས་མ་བྱས་གྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་སོ། །ཟག་མེད་ཀྱང་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་བདག་ཟག་པ་དང་བྲལ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་འཐབ་པ་དང་བཅས་པར་བརྟག་ཅེ་ན། རང་
ཕྱོགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་། གཞན་ཕྱོགས་ལ་ཞེ་སྡང་དང་དེ་དག་གི་སྐྱོན་མ་རིག་པའི་གཏི་

མུག་གི་ངོ་བོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བརྡེག་པའི་བསམ་པས་རལ་གྲི་ལ་སོགས་པའི་མཚོན་ཆ་ལེན་
པ་དང་། ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཆད་པས་གཅོད་པ་དང་། ཉེས་པ་རྩོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྨྲ་ཞིང་

སླར་སྨྲ་བ་འཐབ་རྩོད་དང་། ཕན་ཚུན་སྐྱོན་ནས་བརྗོད་པ་མཚང་ནས་འབྲུ་བ་དང་། དེ་མི་བཟོད་པས་རྩོད་པ་དང་། ཞལ་ལྕེའི་གྲར་ཤག་འགྱེད་པ་རྣམས་འབྱུང་བས་རྒྱུ་དུག་གསུམ་ལ་འབྲས་བུ་
འཐབ་པར་བཏགས་པ་སྟེ། དུག་གསུམ་དེའི་བདག་ཉིད་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སེམས་སེམས་

བྱུང་དང་། དེས་བཅིངས་པའི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་། ཁམས་གོང་མ་ནའང་དེའི་ས་བོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་། གང་ལ་དུག་གསུམ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། ཕུང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

217

པོ་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་དེའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འཐབ་པའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་དང་སྒོ་དྲུག་
གིས་འབྲེལ་བ་ནི་འཐབ་པ་དང་བཅས་པར་བལྟའོ། །ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་གྲངས་ཇི་སྙེད་པ་
འཐབ་པ་དང་བཅས་པའང་དེ་སྙེད་དེ་བཤད་མ་ཐག་པ་ཉིད་དོ། །འཐབ་བཅས་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པས་བདག་འཐབ་པ་དང་ལྡན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་
དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་འཐབ་པ་མེད་པར་བརྟག་ཅེ་ན། འཐབ་པ་དང་བཅས་པ་ལས་ལྡོག་པས་འཐབ་
པའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་དང་སྒོ་དྲུག་གིས་མ་འབྲེལ་བ་ནི་འཐབ་པ་མེད་པ་སྟེ། དུག་གསུམ་མེད་པའི་
དགེ་བ་འཐབ་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དེའི་བདག་ཉིད་ལ་སོགས་པའོ། །ཟག་པ་མེད་པའི་གྲངས་
ཇི་སྙེད་པར་འཐབ་པ་མེད་པའི་དངོས་པོའང་དེ་སྙེད་དོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཆ་ཡིན་པས་

བདག་འཐབ་པ་དང་བྲལ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པར་བརྟག་ཅེ་ན། འཁོར་
བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་། རྣམ་བྱང་ལ་ཞེ་སྡང་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱུ་གཏི་མུག་གི་ངོ་བོ་གང་ལ་
བརྟེན་ནས་ཡང་ཡང་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ལུས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ཤིང་ཞེས་པ་དེའི་བདག་ཉིད་དང་། དེ་དང་གནས་དང་གྲོགས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་། དེས་བཅིངས་
བའི་དགེ་བ་དང་། དེའི་ས་བོན་ཀུན་གཞི་ལ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་། དེ་ཉིད་འཕེལ་བའི་རྗེས་
སུ་མཐུན་པ་དང་། ཕུང་བོ་ཟག་བཅས་རྣམས་དེའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཟང་ཟིང་སྣ་ཚོགས་སུ་
འབྱུང་བས་ན་ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པར་བལྟའོ། །འཐབ་པ་དང་བཅས་པ་ཇི་སྙེད་པར་ཟང་ཟིང་

དང་བཅས་པའང་དེ་སྙེད་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ཉིད་དོ། །ཟང་ཟིང་ཅན་ཡང་ཆོས་
གསུམ་དུ་འདུ་བས་བདག་ཟང་ཟིང་དང་ལྡན་པར་མངོན་པར་ཞེན་བ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་
དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཟང་ཟིང་མེད་པར་བརྟག་ཅེ་ན། ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པ་ལས་ལྡོག་པ་ཟང་ཟིང་

གི་རྒྱུ་དང་སྒོ་དྲུག་གིས་མ་འབྲེལ་བ་ནི་ཟང་ཟིང་མེད་པ་སྟེ། ཡང་སྲིད་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་
ཤེས་རབ་ཟག་མེད་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །འཐབ་པ་མེད་པ་ཇི་སྙེད་པར་ཟང་
ཟིང་མེད་པའང་དེ་སྙེད་དེ་ཟག་མེད་དོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་འདུ་བས་བདག་ཟང་ཟིང་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

218

བྲལ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་པ་རྟེན་པར་བརྟག་ཅེ་ན། འདོད་ཡོན་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་། ངེས་འབྱུང་ལ་ཞེ་སྡང་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱུ་གཏི་མུག་གི་ངོ་བོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་
གཟུགས་སྡུག་པ་དང་སྒྲ་སྙན་པ་དང་དྲི་ཞིམ་པ་དང་རོ་མངར་བ་དང་རེག་བྱ་འཇམ་པ་སྟེ་འདོད་
པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ཤིང་ཞེན་པ་འབྱུང་བ་དེའི་བདག་ཉིད་དང་། དེ་དང་གྲོགས་
སུ་འབྲེལ་བ་དང་། དེས་བཅིངས་པའི་དགེ་བ་དང་། དེའི་ས་བོན་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། དེ་
འཕེལ་བའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། ཟག་བཅས་རྣམས་དེའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེན་པ་རྟེན་པར་
བལྟའོ། །ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པ་ཇི་སྙེད་པར་ཞེན་པ་རྟེན་པའང་དེ་སྙེད་དེ་ཟག་བཅས་ཉིད་དོ། །
དེ་ལྟར་ཤེས་པས་བདག་འདོད་ཡོན་ལ་ཞེན་པ་དང་ལྡན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་མངོན་པར་འབྱུང་བ་རྟེན་པར་བརྟག་ཅེ་ན། ཞེན་པ་བརྟེན་པ་ལས་ལྡོག་
པ་འདོད་ཡོན་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་དང་སྒོ་དྲུག་གིས་མ་འབྲེལ་པ་ནི་མངོན་
པར་འབྱུང་བ་བརྟེན་པ་སྟེ། འདོད་ཡོན་ལ་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་དེའི་བདག་
ཉིད་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཟང་ཟིང་མེད་པ་ཇི་སྙེད་པར་མངོན་པར་འབྱུང་བ་
རྟེན་པའང་དེ་སྙེད་དེ་གོང་མ་གོང་མ་ལ་སྙེགས་པས་ཟག་མེད་ཉིད་དོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཆ་
ཡིན་པས་བདག་འདོད་ཡོན་ལ་ཞེན་པ་དང་བྲལ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྔ་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་སོ་སོའི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་

ཕྱིར་འདུས་བྱས་སུ་བརྟག་ཅེ་ན། ཆོས་གང་ལ་རྒྱུ་ལས་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། ཡོད་པ་འཕྲལ་དུ་
འཇིག་པ་དང་། རེ་ཞིག་རྒྱུན་ཙམ་གནས་པ་དང་། གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་ཡང་སྣང་བ་དེ་རྒྱུ་དང་་་་་་་་་མཛོད་འགྲེལ་དུ་་་་་་་་རྐྱེན་རྣམས་འདུས་ཤིང་ཕྲད་ནས་བྱས་བའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་སུ་
བལྟའོ། །སྔར་གྱི་སྐྱེ་སོགས་ཆོས་བཞི་ནི་སེམས་ཅན་གྱིས་བསྡུས་པ་ཁོ་ནའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ་
འདི་ནི་འདུས་བྱས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་འདུས་

མ་བྱས་བརྒྱད་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདུས་བྱས་དག་གོ །མི་རྟག་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

219

འདུས་བྱས་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་བདག་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་འདུས་མ་བྱས་སུ་བརྟག་ཅེ་ན། འདུས་བྱས་ལས་ལྡོག་པ་ཆོས་
གང་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་གནས་པ་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་ཡང་མི་སྣང་བ་དེ་ནི་འདུས་

མ་བྱས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུས་མ་བྱས་བརྒྱད་པོ་དག་གོ།
རྟག་པའང་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་འདུས་མ་བྱས་སུ་བསྟན་པས་བདག་རྟག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཕུང་པོ་ཟག་མེད་གཉི་ག་མིན་ཚུལ་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའམ་ཟག་པ་མེད་པའི་
ཕུང་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འདུས་བྱས་ཞེས་བྱའམ་འདུས་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། མཐའ་གཉིས་སུ་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདུས་བྱས་ཀྱང་མ་ཡིན་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །གཉི་ག་མ་ཡིན་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལས་ཟག་པ་དང་
བཅས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པས་མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་མ་ཡིན་ནོ། །འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་ལམ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མངོན་དུ་
ཕྱོགས་པ་དང་། འཁོར་བ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་བལྟས་ནས་སྤོང་བར་བྱེད་པ་གཉེན་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་སྐྱེ་བར་ཡང་སྣང་ཞིང་རྒྱབ་ཀྱིས་བལྟ་བ་འཇིག་པར་
ཡང་སྣང་བས་འདུས་མ་བྱས་མ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་དེ་ལ་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤོང་བ་ནི། འོ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདུས་
བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གཉིས་སོ་ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདི་གཉིས་སུ་ངེས་
པར་གང་གསུངས་བ་དེའི་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཉིད་དེ་དེ་གཉིས་ལས་གུད་ན་ཆོས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་འདིར་གཉིས་མ་ཡིན་བསྟན་པ་ནི་འདོད་བཞིན་དུ་སྐྱེ་འགག་བྱེད་
པའི་དོན་གང་གིས་འདུས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའི་དོན་དེས་འདུས་བྱས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་འདུས་མ་བྱས་པའི་དོན་གང་གིས་འདུས་མ་བྱས་སུ་འགྱུར་བའི་དོན་དེ་ཉིད་

ཀྱིས་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ལྟོས་ས་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ལྟ་བུར་བསྟན་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

220

ཡིན་གྱི། དོན་ལ་ཟག་མེད་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གཉིས་པོ་ལས་གུད་ན་མེད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་
འདི་ནི་འདི་ལྟར་འགལ་བ་མེད་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེའང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་
ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་འདུས་བྱས་མཚན་ཉིད་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་བཏགས་པ་བ་
ཡིན་ལ། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་རྣམ་གྲོལ་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དང་། ཕུང་པོ་ལྔའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
ནི་འདུས་མ་བྱས་མཚན་ཉིད་པ་དང་འདུས་བྱས་བཏགས་བབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།། །།

བམ་པོ་གཉིས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་འཆད་ཅེས་

མཚམས་སྦྱར་ནས་དྲུག་པ་ལ།

བམ་པོ་གཉིས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་འཆད་ཅེས་མཚམས་སྦྱར་ནས། དྲུག་པ་ལ། ཇི་ལྟར་
དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་པར་བརྟག་ཅེ་ན། འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་
ཁམས་གསུམ་པར་གཏོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྲེད་པས་བདག་གིར་བྱས་པ་དང་། མཉམ་
གཞག་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་ཁམས་གསུམ་པ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་
ཡང་འཇིག་རྟེན་་་་་་་་་མདོ་ལས། འཕགས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་ན་བཞུགས་པ་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་མཐུན་ནོ། །ཞེས་སོ།།་་་་་་་་པའོ། །ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་ཡང་དག་པའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་དང་
རྗེས་ཐོབ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སྣང་བ་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་དང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་རྣམ་
ཤེས་དང་བཅས་པ་བཅོ་ལྔ་དང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང་། ཞེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་
པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཁམས་ཕྱི་མ་གསུམ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་ཡང་དག་
པའི་ལམ་དང་རྗེས་ཐོབ་དེ་བཞིན་དུ་སྣང་བ་དང་འདུས་མ་བྱས་བོར་བ་རྣམས་སོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་འདུ་བས་བདག་ལ་ཁམས་གསུམ་ལས་མ་གྲོལ་བས་འཇིག་རྟེན་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་
ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བརྟག་ཅེ་ན།
སྤང་བྱ་ཁམས་གསུམ་པའི་ས་བོན་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་འཕགས་པའི་ལམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་

ཡེ་ཤེས་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་སྟེ། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་ནི་རྟག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

221

རྟོག་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ནི་གཟུགས་སོགས་སྤྲོས་པའི་ཆོས་ཐམས་

ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འདུས་མ་
བྱས་ནི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིའི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་རྣམ་གྲངས་སུ་ན་མཉམ་
གཞག་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ལ་སོགས་པའང་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ།་་་་་་་་བསྡུ་བར། དེའང་མ་འདྲིས་པའི་དོན་གྱིས་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། ཐ་
སྙད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་དམིགས་པའི་དོན་གྱིས་འཇིག་རྟེན་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་རྟེན་ཅིང་དེའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པའམ། དེའི་རྣམ་པར་སྣང་
བའམ་དེའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བས་རྒྱུ་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་རྣམས་དང་ཁམས་ཕྱི་མ་གསུམ་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གོ་ཞེས་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལམ་དང་

རྗེས་ཐོབ་སྟེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་སོ།
།དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་ བསྟན་པས་བདག་ཁམས་གསུམ་ལས་གྲོལ་བས་ཐར་པ་འབའ་ཞིག་པར་

མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱུང་བ་དང་མ་བྱུང་བ་གཉིས།

ལྔ་བ་ནི། བྱུང་དང་མ་བྱུང་གཉིས། འཛིན་པ་གཟུང་བ་གཉིས། ཕྱི་བལྟས་ནང་བལྟས་
གཉིས། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རིམ་པ་ལྟར་སྐྱེས་བ་
དང་མ་སྐྱེས་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་དང་ཡུལ་དང་། མཉམ་བར་མ་བཞག་པ་དང་བཞག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཡོད་པ་དང་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའོ། །དེ་ལྟར་གཉིས་ཚན་བཞིའི་དང་པོ་ལ། ཇི་ལྟར་
དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་བྱུང་བར་བརྟག་ཅེ་ན། ལན་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། ཆོས་གསུམ་གྱི་འདས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བས་བསྡུས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་ན་བྱུང་
བའོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་བོར་བ་དག་གོ །བྱུང་
བའང་ཆོས་གསུམ་དུ་འདུ་བས་བདག་ཐེར་ཟུག་མ་ཡིན་པ་གསར་བྱུང་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

222

བའི་ཕྱིར་རོ། །དབྱེ་བ་ལའང་། བྱུང་བ་ནི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་སྟེ། དེའང་དང་པོ་སྐྱེ་གནས་སུ་
ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བའི་དུས་ན་མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོར་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཕྱིན་ཆད་ཆོས་
གསུམ་རྒྱུན་གྱིས་བྱུང་བ་དང་། གཉིད་དང་ཟས་དང་ཚངས་སྤྱོད་དང་སྙོམས་འཇུག་སྟེ་རྒྱས་བར་བྱེད་བའི་རྒྱུ་བཞི་ལས་བྱུང་བ་དང་། ནང་དབང་པོ་རྣམས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་བྱུང་བ་དང་། ཚོར་བ་
བདེ་སོགས་བྱུང་ན་དེ་དང་མཐུན་པར་དབང་པོ་རྣམས་འགྱུར་བ་དང་བཅས་པར་བྱུང་བ་དང་། རྒས་
བའི་གནས་སྐབས་སུ་ཕུང་བོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱུང་བ་དང་། བདེ་འགྲོ་ནས་ངན་འགྲོར་སྐྱེས་པ་ཉམས་པར་བྱུང་བ་དང་། ངན་འགྲོ་ནས་བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་པ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་བྱུང་བ་དང་། ལྷ་རྩེ་བས་བསླུས་པ་དང་ཡིད་སུན་འབྱིན་ནི་དག་པ་མང་ལ། འཕྲུལ་དགའ་བ་དང་
གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་དབང་སྒྱུར་ཞིང་། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་
ན་སྦྱོད་པ་ནི་སེམས་གནས་པ་ལ་རང་གིས་དབང་སྒྱུར་བས་འོད་གསལ་བར་བྱུང་བ་དང་། དེ་
ལས་གཞན་པ་རྣམས་ནི་འོད་གསལ་མ་ཡིན་པར་བྱུང་བ་དང་། ཡུལ་ཕན་ཚུན་དུ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་ཞིང་

བགྲོད་པའི་དུས་ན་བྱུང་བ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ཐ་མའི་ཕུང་པོ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་རིགས་འདྲ་

ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ས་བོན་དང་བཅས་པར་བྱུང་བ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ཐ་མའི་ཕུང་པོ་ནི་རིགས་འདྲ་
ཕྱི་མ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ས་བོན་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པར་བྱུང་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་
དུ་ཀེང་རུས་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་བརྙན་དང་། རྣམ་ཐར་ལས་བྱུང་བའི་སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བ་
དབང་འབྱོར་པ་དང་། སངས་རྒྱས་གཟུགས་སྐུའི་རྣམ་འཕྲུལ་ནི་གཞན་སྣང་དུ་ངེས་པར་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་བྱུང་བ་དང་། རྒྱུན་གྱི་གནས་སྐབས་ཚེ་རབས་གཅིག་གནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་བྱུང་བ་
དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐད་ཅིག་སོ་སོར་གནས་པའི་སྔ་མ་ཞིག་ནས་ཕྱི་མ་བྱུང་བ་དང་།
སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་དང་ཆགས་བཅས་དང་ཆགས་བྲལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་རེས་འགའ་
ཕྲད་པ་དང་རེས་འགའ་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་བྱུང་བ་དང་། མེར་མེར་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་ནད་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་གཞན་དང་གཞན་དུ་བྱུང་བ་དང་། ནང་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་འཆི་

འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་བྱུང་བ་དང་། ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པ་དང་ཆགས་པས་བྱུང་བ་དང་། སྐྱེས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

223

ནས་མ་ཤིའི་བར་སྔོན་གྱི་སྲིད་པའི་དུས་ན་བྱུང་བ་དང་། སྲོག་འཆད་པའི་སྐད་ཅིག་ནི་འཆི་བའི་

སྲིད་པའི་དུས་ན་བྱུང་བ་དང་། འཆི་སྲིད་དང་སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་བྱུང་བ་དང་།
ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་དུས་ན་སྐྱེ་བའི་སྲིད་པ་བྱུང་བའོ། །དེ་ནི་དང་པོ་བྱུང་བ་དང་ཡང་དོན་
གཅིག་ཀྱང་འདིར་ནི་སྲིད་པ་བཞི་ཀ་ཚང་བའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པའོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་མ་
བྱུང་བར་བརྟག་ཅེ་ན། མ་འོངས་པ་ནི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་མ་བྱུང་བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་འབྱུང་དུ་མི་

རུང་བས་མ་བྱུང་བའོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་དེ་དག་གིས་བསྡུས་པ་དག་གོ །དེའང་
ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་བདག་རྒྱུ་ལས་མ་བྱུང་བའི་རྟག་པ་ཐེར་ཟུར་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་བྱུང་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ལས་ལྡོག་པ་ནི་མ་བྱུང་བ་དེ་སྙེད་དེ། དང་པོར་མ་བྱུང་བ་
ལ་སོགས་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་འཛིན་པར་བརྟག་ཅེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ་དོན་
གསུམ་གྱིས་བཤད་པ་ནི། མིག་སོགས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་ནི་རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་པའི་
རྒྱུ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་པ་དང་། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི་རང་རང་གི་

དམིགས་པ་སོ་སོར་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་པར་བལྟའོ། །ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དབང་པོ་ལྔ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་དང་། དབང་པོ་དང་རྣམས་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་བཅུ་གཉིས་དང་། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་
དང་། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་གོ །འཛིན་པ་ཆོས་
གསུམ་དུ་བསྟན་པས། ཟ་པོ་དངོས་རྟག་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག །ཅེས་པ་་་་་་་་་གྲངས་ཅན་པའི་ལུགས་
འཇུག་པར་བཤད།་་་་་་་་དང་། རྟེན་དང་ཀུན་འཇུག་ཟ་བྱེད་བོ། །ཞེས་པ་་་་་་་་་བྱེ་བྲག་པ་འདོད་་་་་་་་ལ་སོགས་པ་ལྟར་བདག་ཡུལ་འཛིན་ཞིང་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཟ་བ་བོར་མངོན་བར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་འཛིན་ཚུལ་གྱིས་བཤད་པ་ནི། ཡང་། མིག་དང་རྣ་བ་ཡིད་གསུམ་ནི། །ཡུལ་དང་

མ་ཕྲད་གསུམ་གཞན་ཡང་། །ཞེས་པ་ལྟར་མིག་དང་རྣ་བ་དང་ཡིད་གསུམ་རང་རང་གི་ཡུལ་དང་
ཕྲད་ཅིང་མ་རེག་པར་འཛིན་པ་དང་། སྣ་དང་ལྕེ་དང་ལུས་གསུམ་རང་རང་གི་ཡུལ་དང་བར་མེད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

224

པར་ཕྲད་ཅིང་རེག་ནས་འཛིན་པ་དང་། དབང་ཤེས་ལྔས་དུས་ད་ལྟར་གྱི་ཡུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཅན་ཁོ་ན་དབང་བོ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་རང་གི་གཟུང་དོན་སོ་སོར་འཛིན་པ་དང་།
ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་སོ་སོ་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ཐུན་མོང་བ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་དུསགསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་པའི་ཡུལ་ཤེས་བྱའི་ཁྱད་པར་ཐམས་ཅད་་་་་་་་་ལ་ལ་་་་་་་་སྣང་བ་དང་ལ་་་་་་་་་ལ་ལ་་་་་་་་
བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པ་ཡང་འཛིན་པར་བལྟའོ། །
གསུམ་པ་བཏགས་པ་བར་བསྟན་པ་ན། ཐ་

ིསྙད་ཙམ་དུ་རྒྱུ་རྐན་མཐའ་དག་ཚོགས་ན་འབྲས་ ྱེབུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ལ་བཏགས་པ་ཅན་

ཡང་འཛིན་པར་སྨྲའོ་ཞེས་བལྟ་པར་བྱའོ། །ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་ན་འཛིན་པ་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་གཟུང་བར་བརྟག་
ཅེ་ན། སྔར་བཤད་པའི་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པ་གཟུང་བ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི་མིག་སོགས་
འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་

འཛིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དེ་འཛིན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཟུགས་སོགས་ལྔ་དང་ཆོས་
ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སེམས་བྱུང་མ་གཏོགས་པ་ རྣམས་ཡིན་ནོ། །ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་ཤེས་
པས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པས་བདག་གཟུང་བ་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་ཞེས་པ་
སྤངས་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ལ་ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་དུ་བལྟས་བར་བརྟག་ཅེ་ན། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བསྟན་པ་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་རྣམས་ལ་དང་པོར་ཐོས་པ་ལས་གྲུབ་པ་དང་།
ཚུལ་བཞིན་བསམས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཐོས་བསམ་དེའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་ཞི་གནས་

ལྷག་མཐོང་བསྒོམ་ཞིང་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པས་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པའི་སེམས་དང་སེམས་
ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི་འདོད་ཁམས་པ་ཡིན་ཡང་ཐར་བ་ལ་དམིགས་ཤིང་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་
པའི་རྒྱུ་མཐུན་པ་ཡིན་བས་ཕྱིར་བལྟས་མ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་མ་གཏོགས་པར་གང་འདོད་པའི་
ཁམས་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ཆོས་གསུམ་ནི་འདོད་ཡོན་ལ་སྲེད་པ་དང་འབྲེལ་བར་བྱུང་བས་ཕྱི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

225

རོལ་དུ་བལྟས་པའོ། །སྣ་དང་ལྕེའི་རྣམ་ཤེས་དང་དྲི་དང་རོའི་ཁམས་བཞི་དང་། དྲི་དང་རོའི་སྐྱེ་
མཆེད་གཉིས་དང་ཞེས་པ་དྲུག་ནི་ཕྱིར་བལྟས་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ཕྱོགས་གཅིག་

འདོད་ཁམས་པས་བསྡུས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་དག་གོ །ཕྱིར་བལྟས་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་བདག་འདོད་ཡོན་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ནང་དུ་བལྟས་པར་བརྟག་ཅེ་ན། ཕྱི་རོལ་དུ་བལྟས་པ་ལས་ལྡོག་པ་ཁམས་
འོག་མ་ཡིན་ཡང་ཐར་བ་ལ་དམིགས་པའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ནི་བསྟན་པ་ལ་ནང་དུ་བལྟས་
པ་དང་། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ནི་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་པ་ཡིན་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ནང་དུ་
བལྟས་པའོ། །བཤད་མ་ཐག་པའི་ཁམས་བཞི་དང་། སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ནི་འདོད་ཁམས་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་པས་མ་གཏོགས་པར། དེ་ལས་གཞན་པ་དག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་དང་

ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱིས་བསྡུས་པ་དག་གོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་འདུ་བས་བདག་འདོད་ཡོན་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་བརྟག་ཅེ་ན། འཆད་པར་
འགྱུར་བའི་མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལུང་མ་བསྟན་ལ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་
བསྟན་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་མཚུངས་ལྡན་དང་། ཀུན་ནས་སློང་བ་གསུམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནོ། །ཞེས་སྦྱིར་བསྟན་ནས། བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། ཁམས་

དང་ས་དང་གནས་སྐབས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དང་། དེ་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་བཞི་པོ་རྣམས་དང་། གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་པའི་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཀུན་བརྟགས་ནི་མི་དགེ་བ་ཡིན་པས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་

འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་བའི་ལྟ་བ་དག་དང་། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཟིལ་གྱིས་མནན་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ནི་ཐར་པ་ཐོབ་བ་ལ་བསྒྲིབས་ཤིང་དགེ་མི་དགེ་འམ་རྣམ་སྨིན་འཕེན་པ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་
པའོ། །ཕུང་པོ་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བདུན་དང་། གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

226

གསུམ་སྟེ་ཁམས་བཅུ་དང་། ཡིད་དང་གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་མི་དགེ་
བ་དང་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བསྡུས་པ་དག་གོ། །ཉོན་མོངས་བ་ཅན་གྱི་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་བདག་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྡན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་
ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པར་བརྟག་ཅེ་ན། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་དགེ་བ་ཐམས་
ཅད་དང་། མ་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པས་
ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའོ། །དབང་པོ་ལྔ་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་ཁམས་བརྒྱད་དང་། དེ་བཞིན་

དུ་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང་། ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་

དགེ་བ་དང་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བསྡུས་པ་དག་གོ །དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་འདུ་བས་
བདག་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

འདས་པ་ལ་སོགས་པ་དུས་གསུམ་སོགས་སུ་དབྱེ་བ།

དྲུག་པ་ལ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་ཀྱང་སྡེ་ཚན་དྲུག་སྟེ། འདས་པ་ལ་སོགས་པ་དུས་གསུམ་་་་་་་་་དུ་དབྱེ་བ་་་་་་་་དང་། དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་གསུམ་དང་། འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཁམས་གསུམ་དང་། སློབ་པའི་ལ་སོགས་པ་ཆོས་གསུམ་དང་། མཐོང་སྤང་ལ་སོགས་པ་དོན་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབྱེ་བ་དོན་བཅུ་ཡིས་བསྟན་བའོ། །དང་པོ་ལ་དོན་དངོས་དང་། ཁྱད་པར་རོ། །
དང་པོ་་་་་་་་དངོས་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་འདས་པར་བརྟག་ཅེ་ན། དངོས་པོ་གང་ཞིག་
བྱུང་བའི་དུས་ཞེས་པས་མ་འོངས་པ་སེལ་ཞིང་། འགགས་པ་ཞེས་པས་ད་ལྟ་བ་བསལ་ནས། དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་དུས་དང་ཞེས་པ་རེ་རེས་ཀྱང་འདས་པར་མཚོན་ནུས་ཀྱང་། ལྷག་མ་རྣམས་ནི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཁས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པའོ། །དབུས་མཐར། འབྲས་བུ་རྒྱུ་རྣམས་
སྤྱད་ཟིན་དང་། །དེ་བཞིན་མ་སྤྱད་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱུས་རང་གི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་
ཅིང་བྱུང་ཟིན་དང་། འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་སྤྱད་ཟིན་ཅིང་མྱངས་ནས་འགགས་ཟིན་པའི་དུས་དང་། ད་

ལྟར་གྱི་ཆགས་སོགས་ལྟར་སེམས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བར་བྱེད་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་། ད་ལྟར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

227

གྱི་དད་སོགས་ལྟར་སེམས་རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡང་དག་པར་ཤིན་ཏུ་འདས་

ཏེ་མཐུ་མེད་པའི་དུས་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་བཟུང་ཞིང་བཞག་ནས་རང་
ཉིད་ཞིག་པའི་དུས་དང་། དེས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་བག་ཆགས་དང་། དེ་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་རྫས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་རིམ་པ་ལྟར། བག་ཆགས་ནི་ཡོད་པ་དང་། འཇོག་བྱེད་ནི་མེད་པའི་དུས་

དང་། སྔོན་འདི་ལྟ་བུ་བྱུང་ངོ་ཞེས་དྲན་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའི་མཚན་
མའམ་དམིགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་དུས་དང་། འདས་པའི་ཡུལ་བཟང་ངན་དྲན་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཆགས་སྡང་གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་མའམ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟར་དྲན་
ཡང་ཆགས་སྡང་མེད་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་བྱང་བའི་མཚན་མའམ་
དམིགས་པ་ཡིན་པས་ཀྱང་འདས་བར་བལྟའོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་མ་འོངས་པ་དང་
ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་འདུས་མ་བྱས་མ་གཏོགས་པ་དག་གོ། །ཆོས་གསུམ་འདས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་འཇུག་བྱེད་དུ་གོ་ན་བདག་འདས་པ་ནས་ད་ལྟར་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་མངོན་པར་ཞེན་པ་
སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་མ་འོངས་པར་བརྟག་ཅེ་ན། རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་ཞེས་པས་
འདུས་མ་བྱས་ལས་འབྱེད་ཅིང་། མ་བྱུང་བ་དང་ཞེས་པས་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་བསལ་ནས་མ་འོངས་པར་མཚོན་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་གཞི་ལ་ས་བོན་ཡོད་ཀྱང་འབྲས་བུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
དམ་རང་བཞིན་མ་ཐོབ་ཅིང་མ་གྲུབ་པའི་དུས་དང་། རང་འབྲས་མ་སྐྱེད་པས་རྒྱུ་མ་སྤྱད་པ་དང་།
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲས་བུའང་མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་སྤྱད་པའི་དུས་དང་། ཆགས་སོགས་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་། དད་སོགས་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་ཤིང་ཉེས་བར་མི་གནས་པའི་

དུས་དང་། ཆོས་དེའི་རྒྱུ་ས་བོན་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་དག་རིམ་པ་ལྟར། ས་བོན་དུ་ཡོད་པ་དང་། ངོ་བོར་མེད་པའི་དུས་དང་། འཐོབ་འགྱུར་གྱི་ཡུལ་འབའ་ཞིག་ལ་མངོན་པར་དགའ་ཞིང་

སྲེད་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་པའི་མཚན་མའམ་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཉིད་

ལ་དམ་པ་རྣམས་མངོན་པར་དགའ་ཞིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པས་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཆགས་བྲལ་གྱི་མཚན་མའམ་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་འོངས་པར་བལྟའོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

228

ནི་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་འདུས་མ་བྱས་མ་གཏོགས་པ་དག་གོ། །བདག་མ་འོངས་པ་
ཉིད་ཀྱི་སྔ་མ་ནས་ཕྱེད་ཕྱི་མར་འཇུག་པར་བྱེད་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་བྱུང་བར་བརྟག་ཅེ་ན། རྒྱུ་ལས་བྱུང་ཞིང་གྲུབ་ལ་ཞེས་པས་འདུས་
མ་བྱས་དང་མ་འོངས་པ་ལས་འབྱེད་ཅིང་མ་འགགས་པའི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ཅན་ཞེས་
པས་འདས་པ་ལས་ཀྱང་ཕྱེ་ནས་ད་ལྟ་བར་མཚོན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་རྒྱུ་དང་བསྐྱེད་
བྱ་འབྲས་བུ་དག་རིམ་པ་ལྟར་རྒྱུས་བྱ་བ་བྱས་ཟིན་པས་སླར་ཡང་འབྲས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མི་འགྲུབ་
པའི་ཕྱིར་སྤྱད་ཟིན་དང་། འབྲས་བུ་སྐྱེས་ནས་མ་འགགས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྤྱད་མ་ཟིན་པའི་

དུས་དང་། དེའི་གནས་སྐབས་ཆགས་སོགས་སེམས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པ་དང་། དད་སོགས་སེམས་རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་པ་ཉེ་བར་གནས་བཞིན་པའི་དུས་དང་། ད་ལྟར་བ་ལ་

བརྟེན་ནས་གང་ཆོས་དེའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་ཟིན་པ་དེ་འདས་པ་དང་། འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་མ་འོངས་པའོ་ཞེས་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་རབ་ཏུ་གཞག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་མིག་གིས་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་
བྱེད་བཞིན་པ་ལྟ་བུ་རང་རང་གི་བྱེད་པ་ཉེ་བར་གནས་པའི་དུས་ཡིན་པས་ཀྱང་ད་ལྟར་འབྱུང་བར་

བལྟའོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་འདས་མ་འོངས་དང་འདུས་མ་བྱས་མ་གཏོགས་པ་དག་
གོ། །བདག་འདི་ནས་མ་འོངས་པར་འཇུག་པར་བྱེད་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་་་་་་་་ཁྱད་པར་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་རྣམས་ནི་གཏམ་གྱི་གཞི་སྟེ། གང་
རྣམས་ཞེ་ན། འདས་པའི་དུས་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའོ། །ཞེས་བཀའ་བསྩལ་བ་ལྟར་བཤད་མ་ཐག་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་འདུས་བྱས་དུས་གསུམ་

གྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་ནི་གཏམ་དང་ངག་དང་བརྗོད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་ནོ། །མཛོད་དུ་་་་་་་་དེ་
རྣམས་ཉིད་དུས་གཏམ་གཞི་དང་། ངེས་བར་འབྱུང་བཅས་གཞི་དང་བཅས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་
བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་
ནི་གཏམ་གྱི་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་བླར་་་་་་་་སོ་སོ་རང་གིས་རྟོགས་བྱའི་ཕྱིར། །གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་
རྟོགས་མིན་པ། །ཞེས་པ་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

229

ཡིན་གྱི། གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དབུ་མ་་་་་་་་རྩ་བ་ལས།
བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལྡོག་པ་སྟེ། །སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལྡོག་པའོ། །ཞེས་པ་དང་། བདེན་གཉིས་

སུ། གང་ཕྱིར་ཁོ་ན་དེ་ལ་ནི། །བརྗོད་བྱའི་བག་ཀྱང་ཅི་ཡང་མེད་། །ཅེས་པ་ལྟར་རྟོག་པའི་ཡུལ་

ཡིན་པས་དེས་ཀུན་ནས་བསླང་ནས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུད་བླར་་་་་་་ཐོག་མ་དབུས་མཐའ་མེད་པ་ཡི། །རང་བཞིན་ཡིན་ཕྱིར་འདུས་མ་བྱས། །ཞེས་པ་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། ཕྱིས་འབྱུང་
བ་དང་། ད་ལྟར་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐོང་པ་དང་ཐོས་པ་དང་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་གང་གི་ཡང་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་གསུམ།

གཉིས་པ་ལ་། ཆོས་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། བསྟན་པ་ཡིས་ཀྱང་གཞག་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་ལ་གཉེན་པོ་ངོས་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་དགེ་བར་བརྟག་ཅེ་ན། གསུམ་
ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་ནི། གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བ་དང་།
དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱིས་འབྲེལ་བ་དང་། དེའི་ས་བོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་། དེས་ཀུན་ནས་སློང་བ་དང་། དོན་དམ་པས་དགེ་བ་དང་ཞེས་པ་ལྔ་ནི་དངོས་པོའི་དབྱེ་བ་སྟེ། དེ་དག་གིས་ནི་དགེ་
བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པར་ཡང་འཆད་དོ། །རྒྱུའི་སྒོ་ནས་སྔོན་གྱི་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་དང་། དེའི་སྦྱོར་
བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འཕགས་པ་ལ་དམིགས་པ་མདུན་དུ་བྱས་པ་དང་།

སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཕན་འདོགས་པ་དང་། འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་རྣམ་སྨིན་གཙོ་ཆེ་བ་ཡོངས་
སུ་འཛིན་པ་དང་། བདག་འབྲས་གཙོ་ཆེ་བ་གཉེན་པོ་དང་། བྲལ་འབྲས་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། རྒྱུ་

མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་རྒྱུ་མཐུན་པས་ཀྱང་དགེ་བར་བལྟའོ། །ཞེས་པ་བརྒྱད་ནི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་སྟེ།
ཐམས་ཅད་ཀྱང་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་འབྱུང་བར་བྱེད་པས་ན་
དགེ་བའོ། །ཡང་ན་བཤད་སྦྱར་དུ། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་དང་དགེ་བ་དང་བཀྲ་ཤིས་པ་ནི་དགེ་
བའོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ནང་ནས་རྣམ་པར་རིག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

230

བྱེད་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་འགའ་ཞིག་མ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་

དགེ་བ་དང་། མིང་བཞི་ནི་འབྲེལ་བས་དགེ་བ་དང་། ཁྱད་པར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་དད་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་

ཀྱིས་དགེ་བ་དང་། ཐོབ་པ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་དགེ་བ་དང་། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཉེ་བར་
ཞི་བས་དགེ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །རྣམ་ཤེས་ཁམས་བདུན་དང་གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་སྟེ་བཅུའི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་འབྲེལ་བ་ དང་། གཟུགས་སྒྲའི་ཆ་ཀུན་ནས་སློང་བ་
དང་། ཆོས་ཀྱི་ཆ་འདུས་བྱས་རྣམས་འབྲལ་པ་ལ་སོགས་པས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དེ་བཞིན་ཉིད་

དོན་དམ་པ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཉེ་བར་ཞི་བས་དགེ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཡིད་དང་

གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཆ་འབྲེལ་བ་དང་། གཟུགས་སྒྲའི་

ཆ་ཀུན་ནས་སློང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཆ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཆར་བསྟན་པས་བདག་ཆོས་དགེ་བ་དང་ལྡན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་
སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་བཤད་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། དུང་གི་དཀར་པོ་ལྟར་འཇོག་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྐྱེས་ཕྱིན་ཆད་དགེ་བ་ཁོ་ནར་བྱུང་བ་དད་པ་ལ་
སོགས་པའི་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་པོ་དག་གོ། །འབྲེལ་
བས་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། སྨན་དང་སྦྱར་བའི་བཏུང་བ་བཞིན་དུ། དད་སོགས་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་དག་
དང་དོན་ལྔས་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། དད་སོགས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་བག་ཆགས་ས་བོན་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །སློང་བས་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། དད་སོགས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཞིང་བསྐྱེད་པའི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་རྣམ་
པར་རིག་བྱེད་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སོ། །དོན་དམ་པས་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན།
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་དོ། །རྒྱུད་བླར་མར་་་་་་་་དེ་ནི།

དགེ་བ་རང་བཞིན་དག་ཕྱིར་ཏེ། །ཞེས་པ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བ་མེད་པས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

231

རྟག་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས་ཀྱང་། ཐར་པ་དམ་པའི་

དོན་དུ་དགེ །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། དད་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་
བའི་ཆོས་འདི་དག་ཉིད་སྔོན་སྐྱེ་བ་སྔ་མར་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱས་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚེ་
འདིར་དགེ་བ་དེའི་ངོ་བོའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དགེ་བ་བྱེད་ནུས་པའི་ཕུང་པོ་མངོན་པར་གྲུབ་པ་སྟེ་
རྣམ་སྨིན་དེས་དགེ་བ་དེ་དག་ཉིད་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་ཡང་རང་བཞན་རྣམ་རང་གི་ངང་གི ས་སོ་སོར་མ་བིརྟགས་པར་འདོད་པ་ཀུན་ཏུ་གནས་པའོ། །དེའང་
སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་འདོད་པ་གཙོ་ཆེ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའི། དོན་ཁོ་ནར་ནི་མ་ངེས་ཏེ་ཚེ་འདིའི་དད་

སོགས་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་པའོ། །སྦྱོར་བས་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་དང་འགྲོགས་ན་དགེ་བ་ངང་
གིས་འཕེལ་བའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་
དང་བཅས་པ་ཉན་པ་དང་། ཤེས་བྱའམ་འཁོར་འདས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་

བྱེད་པ་དང་། ཆོས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་ཞིང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་
བའི་ལམ་གྱི་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་འབད་པས་བསྒྲུབ་
ཅིང་བསྒོམ་པའོ། །མདུན་དུ་བྱ་བས་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་

མངོན་སུམ་དུ་བཞུགས་པའམ། ཆོས་སྐུའི་རྟེན་མཆོད་རྟེན་ནམ། གཟུགས་སྐུའི་རྟེན་ལུགས་
མའམ་ལྡེར་སོ་ལ་སོགས་པ་སྐུ་གཟུགས་སུ་བྱས་པའམ། རས་བྲིས་ལ་སོགས་པའི་རི་མོར་བྲིས་པ་
མདུན་དུ་བྱས་པའམ། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་སམ། ཆོས་ཀྱི་གཞི་གླེགས་བམ་མདུན་དུ་བྱས་
ཏེ་མཆོད་པའི་ལས་བྱེད་པའོ། །ཕན་འདོགས་པས་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། རྒྱན་ལས། སྦྱིན་མཚུངས་
དེ་སྟོན་ལེན་འཇུག་དང་། །བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་འཇུག་རྣམས་ནི། སྙན་པར་སྨྲ་དང་དོན་སྤྱོད་དང་། །
དོན་མཐུན་པ་ནི་ཡིན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྦྱིན་པ་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་དང་མཚུངས་པ་དང་། སྙན་
པར་སྨྲ་བ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པ་ལ་སོགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། དོན་སྤྱོད་པ་བསྟན་པ་ལྟར་གཞན་ཉམས་སུ་ལེན་དུ་འཇུག་པ་དང་། དོན་མཐུན་པ་བདག་ཉིད་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་
སྟེ་གང་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་བོ་དག་གི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་འདོགས་པའོ། །ཡོངས་སུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

232

འཛིན་པས་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། སྦྱིན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཏང་བ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོའམ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་བསྲུངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བས་མཐོ་རིས་ལྷ་དང་མི་

རྣམས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའམ། དེའི་ཁྱད་པར་རྫས་དང་ཡོ་བྱད་མང་པོ་ལྡན་པའི་ཕྱུག་

པོ་དང་། རྒྱལ་རིགས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་མཐོན་པོར་སྐྱེ་བ་མངོན་བར་མཐོ་བའི་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པའམ། རྣམ་པར་བྱང་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་སྒོམ་
པའི་སྐྱེ་བ་ངེས་པར་ལེགས་པའི་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའོ། །གཉེན་པོས་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཟག་བཅས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལ་ནད་དང་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་

པ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟ་བ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པ་གཉེན་པོ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་གཉེན་པོ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་

གྱིས་སྤངས་བའི་ཐོབ་པ་ཀུན་ཏུ་་་་་་་་་ཨཱ་དྷ་ར་་་་་་་་འཛིན་པ་གཞི་གཉེན་པོ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་སྤངས་པ་ཐག་བསྲིང་བ་གཉེན་པོ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་རྣམ་
པར་གནོན་པ་གཉེན་པོ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ས་བོན་དང་བྲལ་བ་གཉེན་
པོ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོའོ། །ཉེ་བར་ཞི་བས་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་
ཁམས་གསུམ་གྱི་འདོད་ཆགས་མཐའ་དག་སྤོང་བ་དང་། ཞེ་སྡང་ཁོང་ཁྲོ་མཐའ་དག་སྤོང་བ་དང་། གཏི་མུག་རྨོངས་པ་མཐའ་དག་སྤོང་བ་དང་། མདོར་ན་རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་མཐའ་དག་མ་ལུས་པར་སྤོང་ཞིང་སྤངས་པ་ལྟར་ཟད་པས་ཉོན་མོངས་
བའི་སྒྲིབ་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྒྱུ་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་ཅིང་བཀག་པ་

ལྟར་ཁེགས་པས་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། ཕྱིས་འཕེན་བྱེད་ཉོན་མོངས་པ་
ཟད་ཀྱང་སྔོན་འཕངས་པའི་ཕུང་པོ་ཙམ་ལྷག་མར་ལུས་པ་དང་བཅས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་

པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཕུང་པོའི་ལྷག་མ་ཙམ་དེའང་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་
ཉན་རང་གི་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེས་སྲིད་པ་དང་ཞི་བའི་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

233

གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དགེ་བ་སྟེ། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་

ཞི་བ་ཡང་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། །རྒྱུ་མཐུན་པས་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། སྤང་བྱ་ཉེ་
བར་ཞི་བའི་དགེ་བ་ཐོབ་པ་དེའི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་འཇིག་རྟེན་པ་དང་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ཚད་མེད་པ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་
གང་ཟག་གཞན་ལ་ཡོད་པའི་ཐུན་མོང་བ་དང་སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་སངས་རྒྱས་
ཁོ་ན་ལ་མངའ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སོ། །སྤང་བྱ་ངོས་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཇི་ལྟར་དུ་
ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་མི་དགེ་བར་བརྟག་ཅེ་ན།
གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་ནི། རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། མཚུངས་
ལྡན་དུ་འབྲེལ་བ་དང་། ས་བོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་། དེས་ཀུན་ནས་སློང་བ་དང་། དོན་དམ་
པས་མི་དགེ་པ་སྟེ་ལྔ་ནི་ངོ་བོའི་དབྱེ་བ་དང་། སྔོན་གྱི་སྐྱེ་བས་ཐོབ་དང་། ཚེ་འདིའི་སྦྱོར་བས་བྱུང་
བ་དང་། དམིགས་ཡུལ་མདུན་དུ་བྱ་བ་དང་། གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། གཉེན་པོའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་། དགེ་བའི་བར་དུ་གཅོད་པས་ཀྱང་
མི་དགེ་བར་བལྟའོ། །ཞེས་པ་བདུན་ནི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་སྟེ། གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་

སོགས་པ་དགེ་བ་ལས་ལྡོག་བའི་དོན་གྱི་ན་མི་དགེ་བའོ། །ཕུང་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་

གཟུགས་ཀྱི་ནང་ནས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་འགའ་ཞིག་ཀུན་ནས་བསླང་བ་
དང་། མིང་བཞི་ནི་འབྲེལ་བ་དང་ཁྱད་པར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཐོབ་པ་
རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་། ཉེར་ལེན་ཕུང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་དམ་པས་མི་དགེ་བ། རྣམ་ཤེས་ཁམས་བདུན་དང་གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་ཏེ་ཁམས་བཅུའི་ཕྱོགས་དང་། ཡིད་དང་གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་ཀྱི་
སྐ་མཆེད་བཞྱེ འི་ིཕྱོགས་གཅག་མི་དགེ་བའི་མཚན་ཉི ད་ཅན་རྣམས་སོ། །མི་དགེ་བའང་ཆོས་གསུམ་ ིདུ་འདུ་བས་བདག་ཆོས་མ་ཡན་པ་མི་དགེ་བ་དང་ལྡན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་བའི་ིཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་ཡིད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་བདག་ལྟ་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་། གཟུགས་དང་གཟུགས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

234

མེད་པ་གཉིས་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་པ་ཡིན་པས་མ་གཏོགས་
པར། དེ་ལས་གཞན་པ་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་
པ་ཐམས་ཅད་ལས་རང་འཁྲུངས་མ་ཡིན་པ་ཀུན་བརྟགས་གང་ཡིན་པ་དག་དང་། རང་འཁྲུངས་

ལྷན་སྐྱེས་ལའང་གཉིས་ལས་ཉེས་སྤྱོད་ཀུན་ནས་སློང་མི་ནུས་པ་ནི་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས།
ལུས་ངག་གི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ཀུན་ནས་སློང་ནུས་པ་རྣམས་ཏེ་སོལ་བའི་ནག་པོ་ལྟར་དོན་གཞན་
ལ་མི་ལྟོས་པར་སྐྱེས་ཙམ་གྱིས་མི་དགེ་བར་གྲུབ་པའོ། །འབྲེལ་བས་མི་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་དགེ་བར་གྱུར་པའི་་་་་་་་་ཆགས་སོགས་རྩ་བའི་་་་་་་་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཁྲོ་སོགས་་་་་་་་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་རྣམས་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་མི་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། མི་དགེ་བ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་བག་ཆགས་ས་
བོན་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པ་ཐོབ་པས་བསྡུས་པ་རྣམས་སོ། །སློང་བས་མི་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། སེམས་
སེམས་བྱུང་མི་དགེ་བར་གྱུར་པ་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་བའི་ལུས་ཀྱི་ལས་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་
སོགས་པ་དང་། ངག་གི་ལས་རྫུན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །ཡིད་ཀྱི་ལས་མ་སྨོས་པ་ནི་འབྲེལ་པ་

ཁོ་ནས་སེམས་པ་དགེ་མི་དགེར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཀྱང་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་་་་་་་་གསུང་ངོ་། །དོན་དམ་
པས་མི་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། དཔྱད་ན་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་བ་ཁམས་
གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །དེའང་འཁོར་བར་གཏོགས་པ་ལ་ནི་དགེ་བ་ངེས་པར་གྲུབ་པ་མཐོང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། ཟག་བཅས་ལ་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པའོ། །སྐྱེ་བས་ཐོབ་
པའི་མི་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་སྔོན་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ལ་མི་དགེ་བ་གོམས་པར་བྱས་པས་ཚེ་འདིར་

དེའི་ངོ་བོ་རྣམས་པར་སྨིན་པ་མི་དགེ་བ་བྱེད་ནུས་ཀྱི་ལུས་མངོན་པར་གྲུབ་པ་སྟེ། དེས་མི་དགེ་བ་
ཉིད་ལ་རང་གི་ངང་གིས་འདོད་པ་ཀུན་ནས་གནས་པའོ། །སྦྱོར་བས་མི་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་

སྟེ། གང་དང་འགྲོགས་ན་སྡིག་པ་ངང་གིས་འཕེལ་བའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་།
སག་པ་བྱ་བ་ངེས་དོན་དུ་སྡིན་པ་དམ་པའྟོ་ཆོས་མ་ཡི ན་པ་ཉན་པ་དང་། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་

ིདང་མི་མཐུན་པར་། མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

235

བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲོག་གཅོད་སོགས་ལུས་ཀྱིས་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པ་དང་། རྫུན་སོགས་ངག་དང་། བརྣ་བ་སེམས་སོགས་ཡིད་ཀྱིས་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པའོ། །མདུན་དུ་བྱ་བས་མི་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། མཆོག་གསུམ་ལས་གཞན་པ་ལྷའི་རིས་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་གང་
ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་མདུན་དུ་བྱས་ནས་ལུག་དང་མ་ཧེ་ལ་སོགས་པ་གསོད་པར་འདོད་པའི་འཚེ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་བའམ། སྲོག་གི་མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་ཐར་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པའམ། བསོད་
ནམས་དང་། མཆོག་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟས་མི་ཟ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་
པའི་ལྟ་བ་ངན་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་ཕྱི་རོལ་པའི་ལྷ་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། གཞི་གང་དུ་སྐྱེ་བོ་ཕལ་བོ་
ཆེ་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་སྡིག་པའི་ལས་ལ་སྦྱོར་བ་དེར་ཤ་ཁྲག་ལ་སོགས་པས་མཆོད་པའི་
ལས་ལ་སྦྱོར་བའོ། །གནོད་པ་བྱེད་པས་མི་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཡུལ་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་སྦྱོར་བ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་ལོག་པར་ཏེ་གནོད་པ་སྣ་ཚོགས་པ་བྱེད་བའོ། །
ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་མི་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ལུས་ཀྱིས་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་སྡིག་

པ་སྤྱོད་པའམ། ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་སྡིག་པ་སྤྱོད་པས། ངན་འགྲོའམ་བདེ་འགྲོར་
རྣམ་སྨིན་གྱིས་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་ཞིང་མི་འདོད་པ་འཕེན་པའམ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
བྱེད་པ་འཛིན་པའོ། །དེའང་ངན་འགྲོར་ནི་འཕེན་པ་དང་རྫོགས་པ་གཉི་ག་བྱེད་དོ། །ཐོག་མར་
ངན་སོང་གི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་ཅིང་གྲུབ་ནས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་མ་དང་ལྡན་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེ་འགྲོར་ནི་་་་་་་་་མི་དགེ་བས་འཕེན་པར་མི་བྱེད་ཅིང་་་་་་་་རྫོགས་པ་ཁོ་ན་བྱེད་དེ། ཅི་སྟེ་དགེ་
བས་བདེ་འགྲོར་འཕངས་ཀྱང་། དེའང་རིགས་ངན་པ་དང་དབུལ་ཞིང་ཕོངས་པ་དང་ནད་མང་བ་
ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་དང་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་
དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། གཉེན་པོ་དད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ལ་སོགས་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་
དད་པ་དང་ལེ་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དག་གོ། །བར་དུ་གཅོད་པས་མི་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། དགེ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་རྒྱུན་དུ་ཚོགས་སུ་འདུག་ཅིང་འདུ་འཛི་བྱེད་པ་དང་། སྡོམ་
པ་ཉི་ཤུ་པར་་་་་་་་ཆགས་པས་བྲེ་མོའི་གཏམ་ལ་དགའ་བ་དང་། རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་ལྷག་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

236

ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་དག་གོ། དགེ་མི་དགེ་་་་་་་་དེ་དག་ལ་ལྟོས་ནས་ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་

ཕྱིར་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པར་བརྟག་ཅེ་ན།
གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་ནི། རང་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། གྲོས་སུ་
འབྲེལ་བ་དང་། ས་བོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་། ཀུན་ནས་སློང་བ་དང་། དོན་དམ་པས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་སྟེ་ལ་ནི་ངོ་བོའི་དབྱེ་བ་དང་། སྔོན་གྱི་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་དང་། སྦྱོར་བས་བྱུང་བ་དང་།
དམིགས་ཡུལ་མདུན་དུ་བྱས་པ་དང་། གཞན་ལ་ཕན་འདོགས་པ་དང་། ཡོ་བྱད་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། གཉེན་པོ་དང་། ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། རྒྱུ་མཐུན་པས་ཀྱང་

ལུང་དུ་མ་བསྟན་པར་བལྟའོ། །ཞེས་པ་དགུ་ནི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་སྟེ། དགེ་མི་དགེར་གསལ་ཞིང་དེ་
དག་ཏུ་བརྗོད་དུ་མེད་པས་ན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའོ། །དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱ་གསུམ་སྟེ་ཁམས་བརྒྱད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང་། ཞེས་པ་ནི་ལུང་མ་བསྟན་ཁོ་ན་
ཡིན་ལ་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། ཁམས་་་་་་་་་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་ཏེ་ཡིད་དང་་་་་་་་བཅུ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ལྷག་མ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་དགེ་མི་དགེའི་མཚན་ཉིད་

ཅན་བོར་བ་དག་གོ །དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་པས་བདག་ཆོས་དགེ་བ་དང་
ཆོས་མ་ཡིན་པ་མི་དགེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ལུང་མ་བསྟན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་བཤད་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། དབང་པོ་ལྔ་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱ་སྟེ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་བརྒྱད་དང་། མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་གྲོགས་དགུ་དང་བཅས་པའི་ཉོན་ཡིད་དང་། གནས་པའི་དུས་ངེས་པ་སྲོག་གི་དབང་པོ་
དང་། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་འདྲ་བ་རིས་མཐུན་པ་དང་། ཐ་སྙད་ལ་བཏགས་པའི་་་་་་་་་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་ན་དོན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོན་པའི་་་་་་་་མིང་གི་ཚོགས་དང་། ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་་་་་་་་ཚིག་གི་ཚོགས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་
གནས་ཀ་ཁ་་་་་་་་ཡི་གེའི་ཚོགས་རྣམས་སོ། །དེ་དག་གི་ཉོན་ཡིད་ནི་བསྒྲིབས་པ་དང་གཞན་རྣམས་ནི་

མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་་་་་་་་་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དོན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོན་པའི་་་་་་་་བསྟན་ཡིན་ཞིང་། གཟུགས་སྒྲ་

སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པ་རྣམས་ཀྱང་ངོ་བོ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

237

མེའི་ཚ་བའམ་བུ་རམ་གྱི་མངར་བ་ལྟར་དོན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྐྱེས་སོ་ཅོག་ཏུ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའོ། །འདིར་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་མ་སྨོས་པ་ནི་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པར་འཆད་པས་སོ། །ཞེས་ཀྱང་་་
ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་གསུང་ངོ་། །འབྲེལ་བས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། སྡང་བ་ལ་སོགས་
པ་མི་དགེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་། དང་བ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སེམས་སུ་གྱུར་
བའི་མིང་དང་ཚིག་དང་ཡི་གེ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་སྟེ། ཚོགས་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
ཅན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཡིད་ཤེས་ལ་སོགས་པ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །རྗེས་
སུ་འབྲེལ་བས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལའང་ཚོགས་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་

ཀྱི་མངོན་པར་བརྗོད་པ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་སེམས་ལ་བག་ཆགས་བསྒོས་པ་རྣམས་སོ། །སློང་
བས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། སྡང་བ་དང་དང་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་
ཟིན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་མིང་སོགས་བརྗོད་པའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་རྣམས་

ཀྱིས་གང་ཀུན་ནས་བསླངས་བའི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་འགྲོ་བ་དང་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
སོ། །དོན་དམ་པས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། འདུས་མ་བྱས་ནམ་མཁའ་དང་། གཉེན་པོས་སོ་སོར་བརྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའོ་ཞེས་པ་མ་བསྒྲིབས་དག་སྟེ། དོན་དམ་པར་ནི་ལུང་མ་

བསྟན་པ་བརྟན་པ་དག་ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །སྐྱེ་བས་འཐོབ་པའི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། མི་
དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་། དགེ་བ་ཟག་མེད་ལ་རྣམ་སྨིན་མེད་པས་ཟག་པ་
དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་།
བཏགས་པ་བདེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོགས་བདུན་ལ་སོགས་པའོ། །སྦྱོར་བས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། ཀུན་སློང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མི་དགེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་། དགེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་

སེམས་དང་ལྡན་པའི་སྤྱོད་ལམ་འགྲོ་འཆག་ཉལ་འདུག་ལ་སོགས་དང་བཟོའི་གནས་སྣ་ཚོགས་
པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ལམ་དང་བཟོ་ནི་མི་དགེ་བར་འགྱུར་
ཞིང་། དགེ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པའི་སྤྱོད་ལམ་དང་བཟོ་ནི་དགེ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །མདུན་དུ་
བྱ་བས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རིའི་ལྷ་དང་ཤིང་གི་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ལྷའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

238

རིས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་མདུན་དུ་བྱས་ནས། འཚེ་བའམ་ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཡང་རྣམ་པར་སྤངས་ཤིང་དད་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བའི་སེམས་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་པར་སྤངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། གཞི་གང་དུ་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པོ་ཆེའི་རྒྱུད་
ལ་དགེ་བ་བསོད་ནམས་ཀྱང་མི་བསྐྱེད་ཅིང་། མི་དགེ་བ་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའང་མི་བསྐྱེད་
པ་དེར་གྲགས་པས་འདོད་པ་ལ་སོགས་པས་ཐ་མལ་བའི་ལྷ་རྟེན་འཛུགས་པའོ། །ཕན་འདོགས་
པས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཚེ་རབས་ཀྱི་བྲན་དང་། དུས་ངེས་པ་ཅན་ལ་གླ་
རྔན་ལེན་པའི་མི་དང་། ཉིན་རེ་ཙམ་ལས་བྱེད་པ་དང་། རང་གི་བུ་དང་ཆུང་མ་རྣམས་ལ་སྡང་བ་
མི་དགེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་དང་བ་དགེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཟས་དང་གོས་ལ་སོགས་
པའི་སྦྱིན་པ་བྱིན་པའོ། །ཉེ་བར་སྤྱོད་པས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་སྤྱད་ལ་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ། དགེ་བ་བྱའོ་སྙམ་པ་སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་ལ། འདི་སྤྱད་ལ་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་མི་
དགེ་བྱའོ་སྙམ་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་རང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ཟས་དང་
གོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་སྤྱད་པའོ། །ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་
ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཚེ་འདིར་བཟོའི་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མ་འོངས་བ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ན་ཡང་། བཟོ་གནས་ལ་མཁས་པ་དེའི་ངོ་བོའི་ལུས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ལུས་བཟུང་བ་དེས་འབད་རྩོལ་གྱིས་བསླབ་མི་དགོས་པར་མྱུར་བ་མྱུར་
བར་བཟོའི་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་བསླབ་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་བའོ། ། གཉེན་པོས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ནད་ཞི་ནས་དགེ་མི་དགེ་བྱའོ་སྙམ་
པ་སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པས་སྤྱིར་ནད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཙམ་དུ་སྨན་བསྟེན་པའོ། །གཞུང་ལ་
ལར་སོ་སོར་བརྟགས་པས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། སྨན་འདི་ནད་འདིའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་སོ་སོར་བརྟགས་པ་ཙམ་མོ། ཉེ་བར་ཞི་བས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་དང་
གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་སྤྱོད་པའི་རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ནི་
མཐར་ཐུག་ཐར་བ་ལ་བསྒྲིབས་ཀྱང་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱུད་ཞི་གནས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

239

པས་ཉེས་སྤྱོད་ཀུན་ནས་སློང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྡུ་བར། དཀར་བོའི་ཆོས་མང་བོས་ཟིན་
པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མཐུན་པས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། སྤྲུལ་བའི་སེམས་དང་
ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་སེམས་སེམས་བྱུང་གང་གིས་རྩེད་མོའི་ཆེད་དུ་རྟ་དང་གླང་པོ་ལ་སོགས་
པ་སྤྲུལ་བ་སྣ་ཚོགས་བྱས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པའི་ཆེད་དུ་སྤྲུལ་ན་དགེ་བ་དང་། གནོད་
པའི་ཆེད་དུ་སྤྲུལ་ན་མི་དགེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བསྟན་པས་ཀྱང་འཇོག་ཚུལ་ནི། ཆོས་གསུམ་མཚན་ཉིད་པར་བཤད་པར་མ་ཟད་ཡང་གཞན་སྣང་དུ་ངེས་པར་བསྟན་པས་ཀྱང་དགེ་
བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པར་བལྟ་སྟེ། བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། གང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བཅུ་དང་
དབང་བཅུ་ལ་སོགས་པ་དམ་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་ཕན་འདོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་ལ་སྤྲོ་བའི་ཆེད་
དུ་སྤྲུལ་པའི་ཟས་སྐོམ་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་པའི་སློང་བ་ལ་སྟེར་བ་དགེ་བའི་རྣམ་པ་དང་། གདུག་
པ་ཅན་སྡིག་པའི་ཆེད་དུ་ཆོམ་རྐུན་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་ནས་ལག་པ་དང་རྐང་པ་དང་མགོ་གཅོད་
པ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བའི་རྣམ་པ་དང་། རབ་དགའ་འདུལ་བའི་ཆེད་དུ་དྲི་ཟར་སྤྲུལ་ནས་རྒྱུད་

མང་སྤྲེང་བ་ལ་སོགས་པ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་རྣམ་པར་སྟོན་པ་སྟེ། བསྟན་པ་ཙམ་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་ནི་ངེས་པར་བསྟན་པ་དེ་ན་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སྤྲུལ་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་

བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་ནི་གང་ཡང་མེད་དོ། །ཐམས་ཅད་དགེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། །བཞི་བརྒྱ་

པར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཀུན་རྟོག་ལས། །དགེ་བའམ་ཡང་ན་མི་དགེ་བའོ། །གང་ཕྱིར་ཡིད་
དབང་གྱུར་རྣམས་ལ། །མི་དགེ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་མེད། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཁམས་གསུམ།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་སུ་ཁམས་གསུམ་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། ཞོར་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་འདོད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པར་བརྟག་ཅེ་ན། གཉེན་པོ་ཏིང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

240

ངེ་འཛིན་གྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མ་ཐོབ་པས་ཁམས་གསུམ་ཆར་ལས་འདོད་ཆགས་དང་ཡེ་མ་བྲལ་བ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཙམ་ཐོབ་ནའང་
ཕྱོགས་གཅིག་ལས་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་དགེ་བ་ཟག་མེད་
ནི་ཁམས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པས། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་དང་། མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་གཟུགས་སོགས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་
བྱེད་པའི་ཁམས་པ་ཡིན་པས་འདོད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་་་་་་་་་ལྟ་ཅི་དངོས་གཞི་ལ་ཐོབ་པར་བྱེད་ན་ཉེར་བསྡོགས་
ཀྱང་དེར་གྱུར་ན། མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་བྲལ་བའི་ཆགས་བྲལ་ཡོད་པ་་་་་་་་པར་

བལྟའོ། །ཕྱི་རོལ་སྣོད་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་དེའི་ལས་ཀྱི་དབང་
གིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་འདོད་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
གསུངས་པ་ནི་ཁམས་གོང་མའི་རྒྱུད་ལའང་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བའི་ལས་ཀྱི་ས་བོན་ཡོད་པ་ལ་
དགོངས་པའོ། །དྲི་རོ་དང་སྣ་ལྕེའི་ཁམས་བཞི་དང་། དྲི་རོའི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་དང་ཞེས་པ་ནི་
འདོད་ཁམས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་དེ་རྣམས་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། ཁམས་བཅུ་བཞི་དང་།

སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་དང་ཟག་མེད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་
བོར་བ་དག་གོ །འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའང་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་པས་བདག་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་བདག་པོ་ལ་སོགས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་གཟུགས་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པར་བརྟག་ཅེ་ན།
ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་པ་མེད་པ་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
ཞེས་པས་འདོད་ཁམས་ལས་འབྱེད་ཅིང་། གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ཞེས་པས་
གཟུགས་མེད་དང་ཟག་མེད་ཀྱང་བསལ་ནས་གཟུགས་ཁམས་པར་མཚོན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ལ་

ཡོད་པའི་དགེ་བ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། བསྒྲིབས་མ་བསྒྲིབས་ཀྱི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཐམས་
ཅད་ནི་གཟུགས་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པར་བལྟའོ། །དྲི་རོ་དང་སྣ་ལྕེའི་ཁམས་བཞི་དང་། དྲི་རོའི་སྐྱེ་
མཆེད་གཉིས་ནི་འདོད་ཁམས་པ་ཡིན་པས་མ་གཏོགས་པར་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་བོ་དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

241

ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཁམས་གོང་འོག་གཉིས་དང་ཟག་མེད་བོར་བ་དག་
གོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་ཤེས་པས་བདག་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་གཟུགས་ཁམས་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་གཟུགས་མེད་པ་དང་
རབ་ཏུ་ལྡན་པར་བརྟག་ཅེ་ན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉེར་བསྡོགས་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་པས་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ལས་འབྱེད་ཅིང་། གཟུགས་མེད་པ་
ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ཞེས་པས་ཟག་མེད་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་སོགས་པའང་བསལ་ནས་གཟུགས་མེད་ཁམས་པར་མཚོན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་གཟུགས་མེད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པར་བལྟའོ། །དེ་དག་ཏུ་མི་དགེ་
བ་མ་སྨོས་པ་ནི་ཁམས་གོང་མ་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་
པོ་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་གཏོགས་པ་ཡིད་དང་ནི། །ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁམས། །ཞེས་
པ་ལྟར་ཁམས་གསུམ་དང་། ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་ཁམས་འོག་
མ་གཉིས་དང་ཟག་མེད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་བོར་བ་རྣམས་སོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་འདུ་བས་བདག་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གཟུགས་མེད་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཁམས་གསུམ་ལ་ནི་ས་དགུ་ཡོད་ཅིང་། ས་རེ་ལའང་སྤང་བྱ་ཉེས་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་གཉེན་པོ་ཡོན་ཏན་ཡང་དགུ་དགུ་ཡོད་པས། འོག་མའི་ཉེས་པ་སྤངས་ཤིང་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ན་འོག་མ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་ཏེ། མཛོད་དུ་་་་་་་་ས་དང་ས་ན་ཉེས་རྣམ་དགུ། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཡོན་ཏན་རྣམས། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེ་རྣམས་ཀྱི། །ཆུང་ངུ་ལ་
སོགས་ཐ་དད་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཆགས་བྲལ་ལྔར་དབྱེ་བ་དང་། བཅུར་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་པའི་དབྱེ་བས་བསྟན་ན། ཁམས་གསུམ་ས་
དགུའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ནི་བརྒྱད་པ་ཅི་ཡང་མེད་
པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཉེས་པ་ལས་གྲོལ་བ་དང་། མཐའ་དག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ནི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

242

དགུ་པ་སྲིད་རྩེའི་ཉེས་པ་ལས་ཀྱང་གྲོལ་བའོ། །དེ་དག་ཀྱང་འཇིག་ཚོགས་འཁོར་བ་ལས་ཆགས་
བྲལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སློབ་ལམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྤང་བྱ་ཕྱོགས་གཅིག་ལས་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བ་དང་། མི་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྤང་བྱ་མཐའ་དག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །རྟོགས་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ནི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ན་
མཐོང་སྤངས་ལས་གྲོལ་བ་དང་། གནོན་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་

ལམ་གྱིས་རེ་ཞིག་སྤང་བྱ་ཉམས་སྨད་པ་དང་། ལེགས་པར་བཏོན་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
ཉིད་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་ལམ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤང་བྱའི་
ས་བོན་རྩ་བ་ནས་སྤངས་པ་ཉིད་དུ་བལྟའོ། །
གཉིས་པ་ལ།་་་་་་་་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་ནི། སྔ་མར་མ་ཟད་ཡང་དབྱེ་གཞི་

འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ནི་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་སྟེ། གསལ་བར་མིང་གིས་ཕྱེ་ན། ངོ་
བོའམ་རང་བཞིན་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དང་། ལུས་སེམས་ལ་གནོད་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དང་། ཟས་ཀྱིས་ཉེ་བར་བརྟེན་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དང་།

འབྱོར་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དང་། ཡོན་ཏན་ལ་མ་རྨོངས་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དང་། སྤང་བྱའི་གཉེན་པོས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དང་།

ཉེས་དམིགས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དང་། ཉེས་པ་སྤོང་བས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དང་། ཟས་ཀྱིས་དམན་པ་གོང་མ་དང་བཅས་པའི་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བ་ཉིད་དང་། མཆོག་གོང་ན་མེད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དེ། དེ་དག་ཀྱང་ངེས་པར་སྤོང་བའི་དོན་ཅན་ནི་མ་ཡིན་གྱི། མི་འཕྲོད་པར་འཛིན་པ་ཙམ་ལའང་བརྗོད་དོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ལུས་དང་སེམས་ལ་གནོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་དྲག་པོ་དང་། གང་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་འབྱུང་བའི་གནས་ཀྱི་ཆོས་དུག་དང་མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་རྣམས་ལ་
གཉེན་པོ་མ་བསྐྱེད་པར་ཡང་ངང་གིས་གང་མི་འཕྲོད་པར་འཛིན་པ་ཉིད་དོ། །དེའང་ཆགས་བྲལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

243

དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཆགས་བྲལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཞན་དག་ལའང་སྦྱར་རོ། །གནོད་པས་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གང་ཞེ་ན་། རྒྱུད་བླར་་་་་་་་ཇི་ལྟར་པདྨ་འདམ་སྐྱེས་དེ། །མདུན་དུ་གྱུར་ན་ཡིད་

དགའ་ལ། །ཕྱིས་ནས་དགའ་བ་མེད་འགྱུར་བ། །འདོད་ཆགས་དགའ་བའང་དེ་དང་མཚུངས། ། ཞེས་པ་ལྟར་འཁྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་ལ་ཞུགས་པ་ཆགས་པའི་གདུང་བ་དང་བྲལ་ནས་དབང་

པོའི་ནུས་པ་ལ་གནོད་པར་མཐོང་སྟེ་གང་མི་འཕྲོད་པར་འཛིན་པ་ཉིད་དོ། །ཉེ་བར་བརྟན་པས་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། སྔོན་འགྲངས་པར་ཟོས་ཤིང་བཏུང་བས་ཚིམ་ནས་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་ཅིང་ཉེ་བར་བརྟན་པར་བྱས་པ་ནི་ཕྱིས་ཁ་ཟས་བཏུང་བ་ཞིམ་པོ་ལ་ཡང་
གང་མི་འཕྲོད་པར་འཛིན་པ་ཉིད་དོ། །ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ལོངས་སྤྱོད་གྱ་ནོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་ལམ། གྲོང་ཁྱེར་བཟོ་སྣ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་གཙོ་བོ་ལྟ་བུ་འཚོ་ཐབས་སམ་གོ་འཕང་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ནི། རྒྱལ་ཕྲན་དང་གྲོང་
དཔོན་ལ་སོགས་པ་འཚོ་ཐབས་དམའ་པ་ལ་གང་མི་འཕྲོད་པར་འཛིན་པ་ཉིད་དོ། །རྨོངས་བས་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འཇིག་ཚོགས་འཁོར་བ་ལ་ལྷག་
པར་ཆགས་པ་རྣམས་ནི། དེ་དང་བྲལ་བའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་ཞི་ཞིང་བདེ་བའི་ཡོན་ཏན་
མི་ཤེས་པས་གང་མི་འཕྲོད་པར་འཛིན་པ་ཉིད་དོ། །གཉེན་པོས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་

གང་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བའི་ས་བོན་མགོ་ནོན་
པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བའམ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་རྩ་བ་
ནས་སྤོང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་ཐོབ་པ་རྣམས་ནི། ཁམས་གསུམ་པའི་འདུ་བྱེད་སྡུག་བསྔལ་
དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་ནས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་འབྱུང་བས་གང་མི་འཕྲོད་པར་
འཛིན་པ་ཉིད་དོ། །སྤོང་བས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདོད་པ་ནས་སྲིད་རྩེའི་

བར་དུ་ཁམས་གསུམ་གྱི་ས་དང་སར་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་དགུ་རིམ་གྱིས་རབ་
ཏུ་སྤོང་བ་ན། སྤང་བྱ་གང་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དེ་ལ་མི་མཐུན་པར་འཛིན་པ་ཉིད་གང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

244

ཡིན་པའོ། །ཆགས་བྲལ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཕྱི་མ་གཉིས་སུ་འདུ་བས། གོང་མ་དང་བཅས་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ཆགས་བྲལ་གྱི་གོང་ན་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པ་ཡོད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གོང་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པའི་ཆགས་བྲལ་ཡོད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །གོང་ན་མེད་པའི་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་
ཀྱི་སྒྲིབ་གཉིས་སྤང་བའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་ཕུགས་སུ་ངེས་པར་ལེགས་པའི་ཕན་པ་དང་། འཕྲལ་དུ་མངོན་པར་མཐོ་བའི་བདེ་བ་ཐམས་
ཅད་འབྱུང་བའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པར། སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཡང་གང་ཕན་བྱ།

།བདེ་ཡང་མི་ཕན་མི་ཕན་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཆོས་མིན་དང་འདྲེས་པའི་བདེ་བ་ལ་མི་སྦྱོར་
བའི་དོན་ཏོ། །
སློབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་གསུམ།

བཞི་བ་ལ། སློབ་མི་སློབ་གཉིས་མིན་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་ལས། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་སློབ་
པར་བརྟག་ཅེ་ན། ཚོགས་ལམ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ནས་བཟུང་སྟེ་ཐར་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་སྤྲོ་ཞིང་བརྩོན་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཐམས་ཅད་
ནི་གང་ཟག་དེ་སློབ་ལམ་པར་འཇོག་པའི་ཆོས་སུ་བལྟའོ། །དེའང་ཐར་བ་ལ་བརྩོན་ཞེས་པ་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཞུགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་མི་སློབ་པ་ལས་འབྱེད་ཅིང་། དགེ་བས་ནི་མི་དགེ་བ་
དང་་་་་་་་་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བར་གྱི་་་་་་་་ལུང་མ་བསྟན་སེལ་བའོ། །ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་དང་། རྣམ་ཤེས་ཁམས་བདུན་དང་། གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་གསུམ་སྟེ་ཁམས་བཅུ་དང་། གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞིའི་ཕྱོགས་ནི་ཐར་བ་ལ་བརྩོན་པའི་དགེ་
བས་བསྡུས་པ་རྣམས་སོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་ཆོས་དེ་དང་ལྡན་པའི་བདག་ཐར་བ་
ལ་བརྩོན་པའི་སློབ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སློབ་
པར་བརྟག་ཅེ་ན། ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སེམས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གསུམ་མཐར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

245

ཕྱིན་ནས་དགྲ་བཅོམ་པར་གྱུར་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་དགེ་བ་ནི་གང་ཟག་དེ་མི་སློབ་པར་འཇོག་
པའི་ཆོས་སུ་བལྟའོ། །ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་དང་། སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་དང་བཅས་པ་བཅུ་དང་། གཟུགས་སྒྲ་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་མི་སློབ་
པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་དགེ་བས་བསྡུས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལའང་ཟག་བཅས་ཀྱི་དགེ་བ་ཡོད་པར་མངོན་ཏེ། སྔར་ཁམས་བཅོ་ལྔ་རིལ་བོ་ཟག་བཅས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་སློབ་པའི་ཆོས་

ཀྱང་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས། ཆོས་དེ་དང་ལྡན་པའི་བདག་ཁམས་གསུམ་ལས་གྲོལ་བའི་མི་

སློབ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་སློབ་པའི་ཡང་མ་ཡིན་
མི་སློབ་པའི་ཡང་མ་ཡིན་པར་བརྟག་ཅེ་ན། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཐར་པ་དང་ངེས་
འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་བ་ནི་སློབ་པའི་ཆོས་ཡིན་པས། དེ་མ་གཏོགས་པར་བསོད་ནམས་ཆ་
མཐུན་གྱི་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་དང་། སློབ་པའི་རྒྱུད་ལ་

ཡོད་པའི་མི་དགེ་བ་དང་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་ཏེ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་། མ་བསྒྲིབས་ལ་

ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། མི་སློབ་པའི་རྒྱུད་ལ་ནི་སྒྲིབ་པ་མི་སྲིད་པས་མ་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་

བསྟན་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་སློབ་པའི་ཆོས་ཀྱང་མ་ཡིན་མི་སློབ་པའི་ཆོས་ཀྱང་མ་
ཡིན་པར་བལྟའོ། །དེ་ལ་འདུས་མ་བྱས་ཞེས་སྤྱིར་བསྟན་པ་ནི་རགས་པའི་རྣམས་གཞག་སྟེ། ཞིབ་

མོར་ན་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་ནི་གཉིས་མིན་དུ་བརྗོད་པར་
མི་ནུས་སོ། །ཞེས་ཀྱང་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་་གསུང་ངོ་། །ཆོས་དེ་དག་དང་ལྡན་པས་ནི་གཉིས་

མིན་གྱི་གང་ཟག་ཏུ་མི་འཇོག་གིསྔར་བཤད་པའི་སློབ་མི་སློབ་ཀྱི་ཆོས་དང་མི་ལྡན་ཞིང་། ལམ་

ལ་མ་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་གཉིས་མིན་གྱི་གང་ཟག་ཅེས་བྱའོ། །དབང་པོ་ལྔ་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་
ཁམས་བརྒྱད་དང་། དེ་དག་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་བོ་ལྔ་དང་། ཁམས་བཅུ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སློབ་མི་སློབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དག་
བོར་བ་རྣམས་སོ། །དེ་དང་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་བདག་ཐར་བ་ལ་རིམ་གྱིས་ཞུགས་ཏེ་གྲོལ་
བ་མ་ཡིན་པར་གཉིས་མ་ཡིན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

246

མཐོང་སྤང་ལ་སོགས་པ་དོན་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ།

ལྔ་པ་ལ་མཐོང་སྤང་། སྒོམ་སྤང་། སྤང་བྱ་མིན་པ་གསུམ་ལས། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་
མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བར་བརྟག་ཅེ་ན། དེའང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་ཀུན་བརྟགས་པ་རྣམས་དང་ཞེས་པ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཞེས་པས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་བསལ་ནས། ཀུན་

བརྟགས་པ་ཞེས་འཇིག་ཚོགས་དང་མཐར་འཛིན་ལྟ་བ་ལྷན་སྐྱེས་ལས་འབྱེད་དེ། དེ་དག་ལྷན་སྐྱེས་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། འགྲེལ་པར་་་་་་་་མངོན་པར་རྟོག་པ་ལ་ཞུགས་པ་་་་་་་་་དེ་མཐོང་སྤང་་་་་་་་རྣམས་ལའང་
ངའི་བདག་གང་ཡིན་ཞེས་སྐྲག་པ་གང་ལས་་་་་་་་་ངང་གིས་་་་་་་་འབྱུང་བའི་བདག་ལྔ་དང་ཆད་ལྟ་ཡོད་
པའོ། །འདིར་ནི་་་་་་་་་མཐོང་སྤང་དུ་འགྱུར་བས་་་་་་་་སྡིག་གྲོགས་བརྟེན་པ་དང་། ཆོས་མིན་མཉན་པ་དང་།
ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ལྟ་བ་ལྔ་པོ་རྣམས་སོ། །རང་བཞིན་གྱིས་བརྗེད་ངེས་ལ་སོགས་པ་མ་བརྟགས་ཀྱང་་་་་་་་་ངང་གིས་་་་་་་་འབྱུང་བ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཏེ། དེ་བས་ན་ལྟ་བ་
ཕྱི་མ་གསུམ་ན་ཀུན་བིརྟགས་ཁོ་ནར་བསྟན་ཞང་། དང་པོ་གཉིས་ལ་ནི་ཀུན་བིརྟགས་དང་ལྷན་སྐས་ ྱེགཉི་ག་ཡོད་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐེ་ཚོམ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཀུན་བརྟགས་བདེན་པ་
ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བ་དང་། དེ་ཡི་ལྟ་བའི་གནས་ནི་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་
སེམས་བྱུང་རྣམས་དང་། ཡང་ན་དེ་དག་གི་ས་བོན་ནོ། །ལྟ་བ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ནི་ལྟ་བའི་

སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་དང་། ལྟ་བ་ལ་དམིགས་ནས་རང་གི་ལྟ་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་ལྟ་
བ་ལ་སྡང་བ་ལ་སོགས་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ངོ་ཚ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བཅུ་ཚན་ཕྱི་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་དང་ཞེས་པའོ། །ལས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ནི་གང་

ཡང་ལྟ་བ་ངན་པ་དེ་རྣམས་དང་། དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པས་ཀུན་
ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ངག་གི་ལས་རྫུན་དང་ཚིག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

247

རྩུབ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བ་རྣམས་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་ལས་ནི་ལྟ་བ་ལ་གནས་པས་བསྡུས་པའོ། །སྐྱེ་
བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཕྱི་
མ་ལ་ངན་སོང་པའི་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་བག་ཆགས་

ཡོད་པའོ། །མངོན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ན་དེ་དག་འགགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་

མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བར་བལྟའོ། །ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་
ནི་སྒོམ་སྤང་དང་ཟག་མེད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་བོར་བ་དག་གོ །དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་དེ་
སྤང་བའི་བདག་མཐོང་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བར་བརྟག་ཅེ་ན། མཐོང་ལམ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་ལ་
སྒོམ་སྤང་མི་སྤོང་བས་མཐོང་བའི་ལམ་ཐོབ་པ་སྟེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་སྤང་བྱ་གང་ཞིག་

མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་མཐོང་སྤང་སྤངས་ཟིན་པས་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ལས་ལྡོག་པ་་་་་
་་་་ཉོན་མོངས་ནི་་་་་་་་འཇིག་ཚོགས་དང་མཐར་འཛིན་ལྟ་བ་ལྷན་སྐྱེས་དང་ལྟ་བའི་གནས་དང་ཡུལ་ལ་

ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་། ལས་ཀྱི་ནི་་་་་་་་དེ་དག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་

ལུས་ངག་གི་ལས་དང་། སྐྱེ་བའི་ནི་་་་་་་་བདེ་འགྲོའི་ཕུང་པོ་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡན་ཆད་
ཟག་མེད་ཀྱང་མང་དུ་ཡོད་པས། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ཆོས་ཉིད་མཐོང་ཟིན་གོམས་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །སྔར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཟག་མེད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་ཟག་མེད་དུ་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཟག་པའི་ས་བོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཆ་ནས་ཟག་བཅས་སུ་བསྡུའོ། །བསྡུ་བར། དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་དང་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཐམས་ཅད་སྒོམ་སྤང་དུ་བཤད་པ་ནི་འདིར་ཟག་བཅས་སྨོས་པས་འགྲུབ་ཅིང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་མཐོང་སྤང་
དུ་མི་འཆད་པ་ནི། རྒྱན་དུ་་་་་་་་མཐོང་བས་སྤང་བྱའི་ཉོན་མོངས་རྣམས། །ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཟད་
བྱས་ནས། །ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར། །སྒོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱོར། །ཞེས་པ་ལྟར་ཐེག་
ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་མཐོང་ལམ་གྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་དང་སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་གཙོ་ཆེར་སྤང་བ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

248

ལ་དགོངས་པའོ། །ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་མཐོང་སྤང་དང་ཟག་མེད་ཀྱིས་
བསྡུས་པ་རྣམས་བོར་བ་དག་གོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་དེ་སྤང་བའི་བདག་སྒོམ་པ་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་
སྤང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་བརྟག་ཅེ་ན། འགོག་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་ནི་སྐྱོན་མེད་
པའི་ཕྱིར་སྤང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་བལྟའོ། །ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་་་་་་་་་ཐུན་མོང་བ་
ལྟར་ན་་་་་་་་ནི་ཟག་པའི་ས་བོན་ཅན་ནམ། ཐེག་ཆེན་པ་ལྟར་ན་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་སྒོམ་སྤང་
ཡིན་པས་མ་གཏོགས་པར། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་དང་། སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་གསུམ་དང་བཅས་པ་བཅུ་དང་། གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་བཞིའི་ཕྱོགས་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཉམ་གཞག་དང་དེའི་རྗེས་ཐོབ་དེ་བཞིན་

དུ་སྣང་བ་ལ་སོགས་པས་བསྡུས་པ་རྣམས་སོ། །ཡང་ན་སྔར་་་་་་་་་ཟག་མེད་དུ་་་་་་་་བཤད་པ་ལྟར་ཡིད་

དང་ཆོས་དང་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་དང་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལམ་བདེན་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་སོ། །དེའང་ཆོས་དུ་མ་བསྟན་པས་བདག་གྲུབ་པ་དང་བདེན་པ་དང་རྟག་པའི་ངོ་བོ་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབྱེ་བ་དོན་བཅུ་ཡིས་བསྟན་པ།

དྲུག་པ་རྟེན་འབྲེལ་ལ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་དྲུག་སྟེ། མཚན་ཉིད།

དབྱེ་བ། བསྡུ་བ། འབྱུང་ཚུལ། ས་མཚུངས། ངེས་ཚིག་གོ །དང་པོ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཆོས་
ཐམས་ཅད་དཔྱད་ན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གནས་ཀྱང་སྣང་ཙམ་དུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་འབྱུང་བ་དེ།
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་མ་གཏོགས་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་ཉིད་མ་

གཏོགས་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དབྱེ་བ་ལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འཁོར་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། རྣམ་པར་
བྱང་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་ལའང་ཕྱི་སྣོད་དང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

249

ནང་སེམས་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་སོ། །སེམས་ཅན་ལའང་ཐེག་བསྡུས་སུ། ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་
པར་འབྱེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཀུན་གཞི་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་དང་། སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་
པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའ་རིན་འྟེ བྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉས་དང་། ཉེ་བར་སྤི ད་པ་ཅན་གྱི་རྱོ ན་འྟེ བྲེལ་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོགས་དྲུག་སྟེ་གསུམ་གསུངས་ཤིང་། དེའི་དང་པོ་ནི་ཟབ་ཅིང་ཕྲ་བས་ཐེག་ཆེན་
པ་ཁོ་ན་ལ་བསྟན་ལ། ཕྱི་མ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པའོ། །ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་ནི། །མ་རིག་འདུ་བྱེད་རྣམ་པར་ཤེས། །མིང་གཟུགས་སྐྱེ་མཆེད་རེག་པ་དང་། །ཚོར་བ་
སྲེད་པ་ལེན་པ་དང་། སྲིད་པ་སྐྱེ་བ་རྒ་ཤིའོ། །དེའང་ཡང་དག་པའི་དོན་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པར་

བྱེད་པ་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་ཀུན་གཞི་ལས་ཀྱི་ས་བོན་འདེབས་པར་བྱེད་པ་འདུ་བྱེད་
དང་། ས་བོན་དང་མཐུན་པར་སྐྱེ་གནས་སུ་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཁྲིད་པ་

ལྟར་ལུས་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་མིང་དང་གཟུགས་དང་། བཟུང་བ་ལྟར་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པར་བྱེད་པ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། དེའི་མཐུ་ལས་གསུམ་འདུས་ནས་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་རེག་པ་དང་། བཅད་པ་ལྟར་བདེ་སོགས་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་ཚོར་བ་དང་། དེའི་
དབང་གིས་ལས་དང་མཐུན་པའི་ཡང་སྲིད་སྡུད་པར་བྱེད་པ་སྲེད་པ་དང་། སྲེད་པ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་
སྐྱེ་བ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་ལེན་པ་དང་། སྦྱར་བ་ལྟར་ཡང་སྲིད་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་
པ་སྲིད་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྐྱེ་བ་དང་། དེའི་ཉེས་
དམིགས་ན་ཚོད་དང་སྲོག་འགྱུར་བར་བྱེད་པ་རྒ་ཤི་ཞེས་བྱ་བ་འཁོར་བར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཏེ། དབུས་མཐར། སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་དང་འདེབས་པའི་ཕྱིར། །འཁྲིད་པའི་

ཕྱིར་དང་ཀུན་འཛིན་ཕྱིར། །རྫོགས་བྱེད་ཕྱིར་དང་གསུམ་གཅོད་ཕྱིར། །ཉེ་བར་སྤྱོད་ཕྱིར་སྡུད་
པའི་ཕྱིར། །སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་དང་མངོན་དུའི་ཕྱིར། །སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར་ན་འགྲོ་ཉོན་མོངས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
བསྡུ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་རྒྱུ་འབྲས་ཚར་དུ་ཡིས་བསྡུས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་

ལུགས་ཀྱིས། དང་པོ་གཉིས་རྒྱུ་དང་། རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ལྔ་འབྲས་བུ་དང་། སྲེད་ལེན་སྲིད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

250

པ་གསུམ་རྒྱུ་དང་། རྒ་ཤི་གཉིས་འབྲས་བུ་སྟེ་ཚར་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པར་ཡང་འདོད་མོད། འདི་
མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་སྲིད་པ་གཅིག་གི་མགོ་བརྩམས་ནས་འཇུག་རྫོགས་ཀྱི་བར་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཚར་གཅིག་

ཏུའང་འདུ་བ་ཡན་ཏེ། དེའི་གོ་རིམ་ནི་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རིས་སུ་སྗེ ད་ལེན་སྲེ ད་པ་གསུམ་སྦྱར་བའོ། ། ྲིགཉིས་པ་་་་་་་་ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་པར་བསྡུས་པ་ལའང་། ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་ཀྱིས། །སྔོན་དང་ཕྱི་མཐར་གཉིས་གཉིས་དང་། །བར་དུ་བརྒྱད་ཡོངས་རྫོགས་ལྡན་ལ། །ཞེས་དང་པོ་གཉིས་ཚེ་སྔ་
མ་དང་། དེ་ནས་བརྒྱད་བར་མ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་འགྲུབ་པས་ཚེ་གསུམ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔའི་གནས་སྐབས་ལ་རྫོགས་པར་འདོད་མོད། འདིར་ནི་ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་སྐྱེས་ནས་མྱོང་
འགྱུར་འགའ་ཞིག་ཚེ་གཉིས་ལ་རྫོགས་པ་སྲིད་དེ། དེའང་ཚེ་འདིར་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ལས་

ཀྱི་བག་ཆགས་ཀུན་གཞི་ལ་བཞག་ནས། ལས་དེ་ཇི་ལྟར་འོང་བའི་སྲེད་ལེན་གྱིས་བརླན་པས་
འཆི་ཁར་སྲིད་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་ཅིང་ཤི་འཕོས་པ་དང་། ཚེ་གཉིས་པར་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་ན།
མིང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་འགྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ནི་ངེས་པ་མེད་དེ།
ཚེ་རབས་མང་པོས་སྐྱེ་བ་གཅིག་འཕེན་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལས་འགའ་ཞིག་རྣམ་པར་སྨིན་
པའི་ལུས་བསྐལ་པ་བརྒྱའི་ཕ་རོལ་ལ་སོགས་པར་འབྱུང་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྱུང་ཚུལ་ནི།
མ་རིག་པ་ལ་རྒྱུ་མེད་ན་འཁོར་བ་ཐོག་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ། རྒ་ཤི་ལ་འབྲས་བུ་མེད་ན་ལམ་མ་བསྒོམས་ཀྱང་འཁོར་བ་མཐའ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་དག་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ན་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལས་མིང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་མེད་དེ། མཛོད་ལས། ཉོན་
མོངས་གསུམ་མོ་ལས་གཉིས་སོ། །གཞི་བདུན་དེ་བཞིན་འབྲས་བུ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་བཅུ་
གཉིས་པོ་ཡང་གསུམ་དུ་འདུ་ཞིང་། དེའང་དབུ་མ་རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོར། དང་པོ་བརྒྱད་པ་དགུ་
ཉོན་མོངས། །གཉིས་པ་བཅུ་པ་ལས་ཡིན་ཏེ། །ལྷག་མ་བདུན་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར།
དང་པོ་་་་་་་་མ་རིག་པ་དང་་་་་་་་་བརྒྱད་པ་་་་་་་་སྲེད་་་་་་་་་དགུ་བ་་་་་་་་ལེན་གསུམ་ཉོན་མོངས་པ་དང་། གཉིས་པ་་་་་་་་འདུ་བྱེད་དང་་་་་་་་་བཅུ་བ་་་་་་་་སྲིད་པ་གཉིས་ལས་དང་། ལྷག་མ་རྣམ་ཤེས་སོགས་བདུན་སྐྱེ་བའི་ཀུན་

ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི། གསུམ་པོ་དག་ལས་གཉིས་འབྱུང་སྟེ། །གཉིས་ལས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

251

བདུན་འབྱུང་བདུན་ལས་ཀྱང་། །གསུམ་འབྱུང་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་དེ། །ཉིད་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་

འཁོར། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་གསུམ་གྱིས་ལས་གཉིས་བྱས་པ་ལས་གཞི་བདུན་འབྱུང་ཞིང་།

དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བས། སྒོ་ང་ལས་བྱ་དང་བྱ་ལས་སྒོ་ང་ལྟར་ཕན་ཚུན་འཁོར་
བའི་ཚུལ་གྱིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་འགྲེལ་དུའང་། གང་གི་དོན་དུ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་

བསྟན་པ་དེ་ལ་མ་རིག་པ་ལ་རྐྱེན་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒ་ཤི་ལའང་

འབྲས་བུ་བསྟན་མི་དགོས་ཏེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ནི། མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་སྲིད་པ་གཅིག་གིས་

མགོ་མཇུག་ཚང་བ་ལ་བྱེད་ན་མི་འབྱུང་བ་རྣམས་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པའོ། །མདོ་སྡེར། མ་རིག་
པ་ནི་ཚུལ་མིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའོ། །ཞེས་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་ལྔ་དང་མ་རིག་པ་ཉིད་

ལས་བྱུང་བ་དང་། ལོག་ལྟ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱུང་བར་ཡང་གསུང་མོད། བཅུ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
ས་མཚུངས་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ཁམས་དང་ས་ལ་རྩི་བ་ནི། ཁམས་གང་ན་རྟེན་འབྲེལ་
གང་ཡོད་ཅིང་དེ་རྣམས་ཀྱང་ས་མཚུངས་པའམ་མི་མཚུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། འདོད་པའི་
ཁམས་ན་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་རྫོགས་པར་ཡོད་ལ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་བཅུ་གཉིས་

པོའི་ཕྱོགས་རེ་རེ་ཡོད་དེ། གོང་མ་ན་རྒ་བ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ན་འདུ་བྱེད་རྣམས་རྙིངས་པ་དང་དེངས་
པའོ་ཞེས་འཆད་པས་སོ། །གཟུགས་མེད་ན་རྟེན་འབྲེལ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་མེད་དོ། །ཁམས་གསུམ་གྱིས་དགུ་པའང་རང་ས་དང་འོག་ས་དང་གོང་ས་གསུམ་མོ། །འཆི་ས་དང་སྐྱེ་ས་དང་གཉི་

ག་མ་ཡིན་པ་གསུམ་དུ་འདུའོ། །དེ་ལ་མ་རིག་པ་ལས་གཞན་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཅིག་ནི་གང་

སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ས་པ་ཁོ་ནར་མཚུངས་ཏེ། ས་གཞན་གྱི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་ས་གཞན་གྱི་ཕུང་པོ་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་པ་གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་ས་པ་གཞན་

གྱིས་མྱོང་བར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་དོན་གསང་དུ། སྐྱེ་བའི་ས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མངོན་
པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་ངེས་པར་དེའི་ས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
འོ་ན་མ་རིག་པ་ཡང་གང་དུ་སྐྱེ་བར་དེའི་ས་པར་ངེས་སམ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

252

བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་པས་ངེས་པ་མེད་
དེ། དོན་གསང་དུ། འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་མ་ངེས་སོ་ཞེས་བཤད་པས་སོ། །དེས་
ན་མ་རིག་པ་ནི། རང་ས་ནས་རང་སར་སྐྱེ་བ་ལ། འདོད་པ་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་པ་ན་འདོད་པར་
གཏོགས་པས་ཐམས་ཅད་ས་མཚུངས་ཤིང་། ས་གོང་མ་བརྒྱད་རང་ས་ནས་རང་སར་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་

མ་རིག་པ་རང་གི་ས་པ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་པའི་ལས་ནི། ཞི་རགས་སུ་སྒོམ་པ་ཡིན་
ལ། རང་ཉིད་རང་ས་ཞི་རགས་སུ་སྒོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དང་པོ་ནས་དང་པོར་སྐྱེ་ན་
མ་རིག་པ་འདོད་པར་གཏོགས་པ་ལྟ་བུ་རང་རང་ས་འོག་མར་གཏོགས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཞིབ་མོར་

ན་ཚངས་རིས་པ་གནས་གཞན་གོང་མ་འདོད་པས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་དེ་ཉིད་འབྲིང་
དང་ཆེན་པོར་སྒོམ་པ་ལས་མདུན་ན་འདོན་དང་ཚངས་ཆེན་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་མ་རིག་པ་རང་གི་ས་པ་

སྲིད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་གོང་མ་གསུམ་ལའང་མཚུངས་སོ། །འོག་ས་ནས་གོང་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་མ་རིག་
པ་རང་གི་ས་པ་མེད་ཅིང་། འདོད་པ་ནས་སྲིད་རྩེར་སྐྱེ་བ་ལ་མ་རིག་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་གཏོགས་
པ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་སའི་འོག་མར་ངེས་པ་ཉིད་དོ། །དོན་གསང་དུ། འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་རྣམས་ལ་ས་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ཏུ་མི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་པ་ལྟར་་་་་་་་་སེར་ཐལ་ལོ་་་་་་་་གོང་
མའི་མ་རིག་པ་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་ཕྱིར་རོ། །གོང་མ་ནས་འོག་མར་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་མ་རིག་པ་སྐྱེ་ས་
དང་འཆི་ས་གཉི་གར་གཏོགས་པ་མེད་ཅིང་། སྲིད་རྩེ་ནས་བཞི་པར་སྐྱེ་བ་ན་མ་རིག་པ་གསུམ་

པར་གཏོགས་པ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་སའི་འོག་མར་ངེས་ཏེ། གོང་མའི་རྟེན་ལ་འོག་མ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བས་འོག་མའི་ལས་གསར་པ་མི་སོག་ལ། དེར་སྐྱེ་བའི་ལས་རྙིང་པ་ནི་འོག་མའི་རྟེན་ལ་སོག་ཅིང་།

དེའང་འོག་མའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་
འདོད་པར་སྐྱེ་བའི་མ་རིག་པ་ནི་སྐྱེ་ས་ཉིད་དུ་གཏོགས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་བཅུ་གཅིག་སྐྱེ་ས་ཁོ་ནར་གཏོགས་
ན་གོང་ས་ནས་འོག་སར་སྐྱེ་བ་ལ་འོག་མའི་སྲེད་ལེན་འབྱུང་བས། རྟེན་གོང་མ་པ་ལ་ས་འོག་མའི་
ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གོང་མ་ལས་ཉམས་ཁའམ། ཉམས་མ་ཐག་འབྱུང་བས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

253

དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་དོན་གསང་དུ་བཤད་ཅིང་། མཛོད་དུའང་། འཆི་འཕོ་དག་ལས་
ཉོན་མོངས་ཀུན། །ཞེས་པ་དང་མཐུན་ཏེ། ལྷ་ཚེ་རིང་པོ་འཆི་ཁར་ཐར་པ་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལོག་ལྟ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་མ་རིགས་པ་ལ་དཔྱད་པ་ནི། སྐབས་འདིའི་མ་རིག་པ་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་
དག་ལས་གང་ཡིན་སྙམ་ན། མདོ་འགྲེལ་དུ། བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་མེད། །སྲེད་དང་བྲལ་
ན་འབྱུང་བ་མེད། །ཅེས་པ་དང་། འགྲེལ་པར་ཡང་། བདེན་པ་མ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཁོ་
ནའི་དོན་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཞེས་པ་དང་། དོན་གསང་དུ། རྨོངས་པ་ནི་འདིར་མཐོང་བས་
སྤང་བར་བྱ་བའི་མ་རིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་མཐོང་སྤང་ཡིན་ཏེ། ཡང་སྲིད་འཕེན་པར་
བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ནི་རྒྱུད་བླར། འཕགས་པས་ན་དང་རྒ་བ་དང་། །
འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྩད་ནས་སྤངས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་སྐྱེ། །དེ་ལ་དེ་མེད་
ཕྱིར་དེ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་དོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ནི། སར་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པས་

་་་་་་་་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་་་་་་་་ཡན་ལག་ཏུ་སྤང་བར་བརྗོད་ཅེ་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ། གང་ཡང་
རིལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གཉི་ག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
ཀྱང་འཆད་དོ། །
ངེས་ཚིག་ནི། ས་སྡེ་ལས། མྱུར་དུ་འཇིག་པ་དང་ལྡན་པར་སྐྱེ་བས་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་

འབྱུང་བའོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཤིང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གསུང་པའི་དོན་ནི་ཡན་

ལག་སྔ་མ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་ཕྱི་མ་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཚིག་གསལ་དང་མཛོད་འགྲེལ་
མཐུན་བར། པྲ་ཏི་ཏྱ་ཕྲད་ནས། ས་མུ་པཱ་ད་འབྱུང་བ་ཡིན་པས། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཕྲད་ཅིང་ཚོགས་པ་
ལ་ལྟོས་ནས་འབྲས་བུ་རྣམས་འབྱུང་བ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་བསྟན་ཏོ། །
གཞུང་དོན་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་དོན་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་

ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བར་བརྟག་ཅེ་ན། ཤེས་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་དོན་བཅུས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱེད་དེ། དེའང་རྟེན་འབྲེལ་ཐུན་མོང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ཁྱད་པར་ཡན་ལག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

254

བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་། དེ་དག་ཏུ་གྲངས་ངེས་ཚུལ་གྱི་ཡན་ལག་མདོར་བསྡུ་བ་དང་། སྤྱིའི་བྱེད་ལས་ཡན་ལག་རྐྱེན་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། སོ་སོའི་བྱེད་ལས་ཡན་ལག་གི་

ལས་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། འབྱུང་ཚུལ་གྱིས་བསྡུ་བ་ཡན་ལག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བསྡུ་བ་དང་། ངེས་པའི་ཚིག་སྒྲའི་དོན་དང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་ཟབ་པ་དང་། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་བསྟན་པ་དང་། སྒོམ་ཚུལ་ལམ་བླང་དོར་གྱི་སྒོ་ནས་ལུགས་
དང་མཐུན་པ་དང་། ལུགས་དང་མི་མཐུན་པས་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རང་བཞིན་

བསྟན་པར་བལྟའོ། །
དེའི་མཚན་ཉིད་དང་དོན་དང་ཟབ་པ་དང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་འཆད་ཅིང་།
གཞན་དྲུག་གིས་ནི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་། ཆོས་ཀྱི་
སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་འདུས་མ་བྱས་མ་གཏོགས་པར་འདུས་བྱས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་
གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་དོ། །བདག་སེམས་ཅན་དང་ཆོས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོའམ། བདག་ནི་ལེགས་པར་དུལ་གྱུར་ན། །མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་བདག་སེམས་དང་། ཆོས་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ཤེས་པས། རྒྱང་
འཕེན་པ་ལྟར་རྒྱུ་མེད་ལས་བྱུང་བ་དང་། དབང་ཕྱུག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་རྟག་

པ་ལས་བྱུང་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་བཤད་ལ་དོན་བཅུའི། དང་པོ་་་་་་་་་ཐུན་མོང་གི་་་་་་་་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེད་པོ་ཚངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་སློང་ལས་བྱུང་བ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ།
མདོ་ལས། འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟར། རྐྱེན་ཚོགས་པ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་འབྱུང་གིའདི་

བསྐྱེད་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་བློའི་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་དང་། གཡོ་བ་ལས་མ་བྱུང་
ཡང་བདག་སོགས་རྟག་པ་ལས་འབྱུང་བ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ། འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེས་ཞེས་
པ་ལྟར། སྐྱེ་ལྡན་འཇིག་པར་ངེས་པ་མི་རྟག་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་དང་། གཡོ་བ་མེད་ཅིང་མི་རྟག་
པ་ལས་འབྱུང་ཡང་རྐྱེན་གང་རུང་རུང་ལས་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་བསལ་པའི་ཆེད་དུ། མ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

255

རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟར། རང་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནུས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་
བའི་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །མདོར་ན། རྐྱེན་དུ་འོས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པ་སྟེ། འདིས་ནི་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་ཞིང་། ཀུན་ནས་

ཉོན་མོངས་ཅན་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཟག་

བཅས་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཡན་ལག་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྲིད་པ་འཁོར་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་རྣམས་ཏེ། ཞེས་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བས་བསྟན་ནས། རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
བར་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་མིང་གི་དབྱེ་བས་འཆད་པ་ན། མ་རིག་པ་དང་
མི་ཤེས་པ་དང་མ་མཐོང་བ་དང་མ་རྟོག་པ་དང་མུན་པ་དང་རྨོངས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྣམ་གྲངས་
ཡིན་ལ། ངོ་བོ་ནི། ཡང་སྲིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ཀུན་ནས་སློང་ནུས་གང་ཞིག་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མི་མཐུན་

ཕྱོགས་སུ་གྱུར་བའི་སེམས་བྱུང་སྒྲིབ་པའི་བདག་ཉིད་དེ། མདོ་འགྲེལ་དུ། ཡོད་པ་དག་ནི་འགོག་
པ་དང་། །གཞན་པ་ཉིད་དང་འདྲ་བ་དང་། །སྨད་དང་ཉུང་དང་འབྲལ་དོན་དང་། །གཉེན་པོ་
རྣམས་ལ་འདི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དགག་སྒྲ་དོན་བདུན་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་པ་ལས། འདིར་ནི།
རིག་མི་མཐུན་ཆོས་གཞན་མ་རིག །མི་མཛའ་མི་བདེན་ལ་སོགས་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རིག་
པའི་མི་མཐུན་པ་ལ་མ་རིག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའོ། །འདུ་བྱེད་དང་ཞེས་པ་ཡང་སྲིད་འཕེན་པར་
ནུས་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་དང་མི་གཡོ་བའི་འདུ་

བྱེད་རྣམས་སོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ཞེས་པ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་ལྡན་པའི་ཀུན་གཞི་སྟེ།
དེའང་ས་བོན་བཞག་ཙམ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་། ནུས་པ་བརྟས་ནས་སྐྱེ་གནས་སུ་ཁྲིད་པའི་

ཚེ་འབྲས་བུའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སོ། །མིང་དང་གཟུགས་ཞེས་པ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་མངལ་དུ་
ཞུགས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་མིང་བཞི་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དབང་པོ་མ་དོད་ཀྱི་བར་རྣམས་སོ། །
སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་ཞེས་པ་དེར་མིང་དང་གཟུགས་འཕེལ་བ་ལས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་དྲུག་ཚང་བའོ། །རེག་པ་དང་ཞེས་པ་གསུམ་འདུས་ནས་བདེ་སོགས་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

256

དབང་པོའི་འགྱུར་བ་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅད་པ་སྟེ་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཚོར་
བ་དང་ཞེས་པ་རེག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སིམ་པ་དང་གདུང་བ་དང་གཉི་ག་མ་ཡིན་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་
བ་སྟེ་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའོ། །སྲེད་པ་དང་ཞེས་པ་
ཚོར་བས་བདེ་སོགས་མྱང་བ་རྣམས་ལ་བླང་དོར་དུ་འདོད་ཆགས་ཤིང་ཞེན་པ་སྟེ། འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྲེད་པ་རྣམས་སོ། །ལེན་པ་དང་ཞེས་པ་སྲེད་པ་འཕེལ་པ་ལས་
དངོས་སུ་བླང་དོར་གྱི་སྒོ་ནས་རྩོད་ཅིང་ཡང་སྲིད་ཉེ་བར་ལེན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འདོད་པ་དང་ལྟ་
བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་དང་བདག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དང་

པོས་འདོད་པ་དང་། གཞན་གསུམ་གྱིས་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སྡུག་བསྔལ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། །
སྲིད་པ་དང་ཞེས་པ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཉེར་ལེན་དང་བཅས་པ་ལས། ལས་ཀྱི་ས་བོན་ནུས་པ་
མཐུ་ཆེན་དུ་འཕེལ་ནས། ཡང་སྲིད་སྐྱེ་བ་བསྐྱེད་ངེས་སུ་གྱུར་པ་སྟེ། མདོ་ལས། འགྲོ་བ་རྒྱུད་ལྔའི་

སྲིད་པ་དང་བར་དོའི་སྲིད་པ་དང་ལས་ཀྱི་སྲིད་པ་རྣམས་གསུངས་པ་ལས། འདི་ནི་ལས་ཀྱི་སྲིད་
པ་ཡིན་ལ། དབྱེ་ན་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྲིད་པ་གསུམ་མོ། །སྐྱེ་བ་དང་ཞེས་པ་ལས་ཀྱིས་སྲིད་པ་

སྟོབས་ལྡན་ལས་ཕུང་པོ་གསར་དུ་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་སྟེ་སྲོག་དང་བཅས་པར་སྐྱེ་བའོ། །རྒ་ཤི་
ནི། སྐྱེས་ཕྱིན་ཆད་ལང་ཚོ་འགྱུར་བ་དང་བཅས་ཤིང་མཐར་སྲོག་ཀྱང་འགགས་པའོ། །རྒྱས་པར་
ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་གྲངས་ངེས་ཚུལ་་་་་་་་ཡན་ལག་མདོར་བསྡུ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྔར་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་པ་དེ་
དག་མདོར་བསྡུ་ན་ཡན་ལག་བཞིར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུའི་དུས་ན་གང་གིས་འཕེན་པའི་ཡན་ལག་དང་།
གང་འཕང་བའི་ཡན་ལག་དང་། འབྲས་བུའི་དུས་ན་གང་གིས་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་

ཡན་ལག་དང་། གང་མངོན་པར་གྲུབ་པ་ཡན་ལག་གོ །དེ་ལ་འཕེན་པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེ་ན་མ་
རིག་པ་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་
པའི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་རྣམ་ཤེས་ལ་བསྒོས་ནས་མིང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འཕེན་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འཕངས་པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེ་ན། མིང་དང་གཟུགས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

257

རེག་པ་དང་། ཚོར་བའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མིང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་འགྲུབ་པའི་ས་བོན་བརྟས་པར་བྱས་ཤིང་འཕངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་
པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེ་ན། སྲེད་པ་དང་། ལེན་པ་དང་། སྲིད་པའོ། །ཞེས་
པ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་པའི་སྲེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་ཤེས་ཉེར་ལེན་དང་བཅས་པ་ལ་བརྟེན་པ་
ལས་ཀྱི་སྲིད་པ་མཐུ་ཆེན་དུ་གྱུར་བས་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་པར་གྲུབ་
པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེ་ན། སྐྱེ་བ་དང་། རྒ་ཤིའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་འཕངས་ཤིང་བསྒྲུབས་པ་

ལྟར་འགྲོ་བ་ཐ་དད་པའི་སྐྱེ་བ་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་ཉེས་དམིགས་སུ་རྒ་ཤིའང་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་དག་གིས་ནི་གྲངས་ངེས་ཀྱང་བསྟན་ཞིང་། འདིར་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཞི་ལས་གནས་
པ་མ་སྨོས་པ་ནི་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུའོ། །སྒྲ་མི་སྙན་པ་ལ་སོགས་པ་མ་རྒས་
པར་འཆི་བའང་སྲིད་པས་རྒ་ཤི་གཉིས་ཡན་ལག་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཤིང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་མེད་ཀྱང་
མིང་གཟུགས་མངལ་དུ་འབྱུང་བས། དེ་གཉིས་ནི་ཡན་ལག་སོ་སོར་བྱས་པའོ། །བརྫུས་སྐྱེས་ལ་
སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་སྔོན་དུ་མིང་གཟུགས་མེད་ཅིང་། གཟུགས་མེད་ན་སྐྱེ་མཆེད་ལྔའང་མེད་ཀྱང་།
འདི་དག་ནི་མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །
བཞི་བ་སྤྱིའི་བྱེད་ལས་་་་་་་་ཡན་ལག་རྐྱེན་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཐུན་མོང་དུ་
བསྟན་པ་ནི། བག་ཆགས་ཀྱིས་རྒྱུའི་རྐྱེན་དང་། ཤུགས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། ཡིད་བྱེད་པས་
དམིགས་རྐྱེན་དང་། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བས་བདག་རྐྱེན་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པས་ཀྱང་ཡན་ལག་སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྐྱེན་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཁྱད་པར་དུ་
བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་ཡན་ལག་སོ་སོ་ཇི་ལྟར་རིགས་རིགས་སུ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་ལས་རྟོགས་པར་
འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་ས་སྡེར། ཡན་ལག་གཟུགས་ཅན་གྱིས་གཟུགས་ཅན་ལ་བདག་རྐྱེན་གཅིག་པུ་
བྱེད་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་གྱིས་ཤེས་རིག་ལ་དམིགས་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གཉིས་བྱེད་ལ། ཤེས་
རིག་གིས་གཟུགས་ཅན་ལ་བདག་རྐྱེན་གཅིག་པུ་བྱེད་ཅིང་། ཤེས་རིག་གིས་ཤེས་རིག་ལ་དེ་མ་
ཐག་པ་དང་དམིགས་པ་དང་བདག་རྐྱེན་གསུམ་བྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་། ཐེག་བསྡུས་དང་དོན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

258

གསང་དུ། སྔ་མས་ཕྱི་མ་ལ་བདག་རྐྱེན་གཅིག་པུ་བྱེད་པར་གསུངས་མོད། འདིར་ནི་སྤྱི་རིགས་
ནས་རྐྱེན་བཞི་ཀ་བྱེད་དེ། དེའང་མ་རིག་པ་སྔར་བྱུང་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་རྒྱུའི་རྐྱེན་
བྱེད་དེ། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ལས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་མངོན་པར་འདུ་
བྱེད་ནུས་ཀྱི། ཡེ་ཤེས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་དུས་ཀྱི་མ་
རིག་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱེད་དེ། མ་རིག་པའི་འཕེན་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་འདུ་བྱེད་ཕྱི་
མ་ཕྱི་མ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དམིགས་པའི་རྐྱེན་བྱེད་
དེ། རྨོངས་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ཉིད། མཆོག་ལ་སོགས་པ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་
པའི་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་པོའི་རྐྱེན་བྱེད་དེ།
མ་རིག་པའི་དབང་གིས་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་སེམས་པ་རྣམས་དམིགས་

པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་སྔར་བྱུང་བའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི།
བག་ཆགས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་མིང་གཟུགས་སྐྱེད་ནུས་སུ་བྱེད་པས་རྒྱུའི་རྐྱེན་དང་། དེ་དུས་ཀྱི་འདུ་
བྱེད་ཀྱི་ཤུགས་ཀྱི་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུན་འཇུག་པས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་འདུ་བྱེད་
ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་ཅིང་། ཀུན་གཞིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་མི་དམིགས་
པས་དམིགས་རྐྱེན་ནི་མི་བྱེད་དོ། །རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་མིང་བཞི་ལ་སྔ་མ་ལྟར་རྒྱུ་དང་དེ་མ་ཐག་
པ་དང་བདག་རྐྱེན་གསུམ་བྱེད་ཅིང་། སྐྱེ་བའི་ཆར་གཏོགས་ཀྱི་མིང་གིས་སེམས་ལ་མི་དམིགས་
པས་དམིགས་རྐྱེན་མི་བྱེད་ལ། གཟུགས་ལ་ནི་དེའི་ས་བོན་ཡིན་པས་རྒྱུའི་རྐྱེན་དང་། སེམས་ཀྱི་
དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པས་བདག་རྐྱེན་བྱེད་ཅིང་། འབྲས་བུ་ཤེས་རིག་མ་ཡིན་པས་དམིགས་
རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མི་བྱེད་དོ། །ཕྱོགས་འདིས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཅི་རིགས་པར་སྦྱོར་རོ། །
ཞེས་ཀྱང་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་གསུང་ངོ་། །
ལྔ་པ་སོ་སོའི་བྱེདལས།་་་་་་་་སྤྱིར་ཡན་ལག་གི་ལས་རྣམ་པར་གཞག་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཐམས་
ཅད་ཀྱང་སེམས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་དང་། ཡན་ལག་ཕྱི་མ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་
འཆད་ཅིང་། ཁྱད་པར་མ་རིག་པ་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། དེས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་བསྒྲིབས་པས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

259

ཅི་བདག་འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་ངམ་མ་བྱུང་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞིང་། སྲིད་

པ་ཉེར་ལེན་ཕུང་བོའི་དུས་གསུམ་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་རྨོངས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེའི་དབང་
གིས་ཡང་སྲིད་འཕེན་པའི་ལས་གསོག་པས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །འདུ་བྱེད་
རྣམས་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། ལས་བཟང་ངན་གྱི་དབང་གིས་འགྲོ་བ་ལྔ་པོ་རྣམས་སུ་སེམས་ཅན་དག་གི་ལུས་སྣ་ཚོགས་སུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སྐྱེ་
བ་ཕྱི་མ་འགྲུབ་པའི་བག་ཆགས་ས་བོན་གསོ་པའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅིའི་ལས་

ཅན་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཁོར་བར་འཆིང་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཛིན་པ་དང་། དེ་མངལ་དུ་ཞུགས་པ་ལས་མིང་དང་གཟུགས་འཕེལ་བར་
བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །མིང་དང་གཟུགས་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། དེ་གྲུབ་ན་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་ལུས་རིས་མཐུན་ཕྱི་མ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལེན་དུ་འཇུག་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། དེ་གྲུབ་ན་སེམས་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་དབང་པོ་དྲུག་ཚང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ལེན་དུ་འཇུག་པ་དང་། དེ་དང་ཡུལ་འདུས་པ་ལས་རེག་པ་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །རེག་པ་ཅིའི་ལས་ཅན་

ཞེ་ན། དེས་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅད་པའི་དབང་གིས་བདེ་བ་མྱང་བར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་

གྱི་ལོངས་སྤྱོད་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་བདེ་བའི་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ཚོར་བ་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་
ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པས་སྐྱེ་བ་བཟང་ངན་ལ་སོགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་འཛུད་པ་དང་། བདེ་བ་དང་ཕྲད་པར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྲེད་པའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །
སྲེད་པ་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། དེའི་དབང་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་རྒྱུད་རྒྱུན་མི་

འཆད་པར་འདྲེན་པ་དང་། གང་ལ་སྲེད་ཅིང་འདུན་པ་དེ་ལ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་
བས་ལེན་པའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ལེན་པ་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། ཡང་སྲིད་འཁོར་བ་ལེན་པའི་
ཕྱིར་དུ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་འགྲོ་བ་བྱེ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

260

བྲག་ཅན་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བརྟས་པར་བྱས་ཏེ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཉེ་བར་
ལེན་པ་དང་བཅས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་ལས་ཀྱི་སྲིད་པ་མཐུ་ཆེན་དུ་འགྱུར་བའི་
རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །སྲིད་པ་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། ཡང་སྲིད་འཁོར་བར་སེམས་ཅན་རྣམས་འཕྲལ་
ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ཤིང་དེ་མ་ཐག་འགྲོ་བ་གཞན་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་དང་། རིས་མཐུན་པར་སྐྱེ་
བའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །སྐྱེ་བ་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མིང་དང་གཟུགས་དང་།

སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། རེག་པ་དང་། ཚོར་བ་རྣམས་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་གནས་སྐབས་
གཞན་འདྲེན་པའི་རིམ་གྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཡོད་ན་
འགྱུར་བ་དང་འཇིག་པ་འབྱུང་བས་རྒ་ཤིའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །རྒ་ཤི་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། སྐྱེས་
ཕྱིན་ཆད་ཡང་དང་ཡང་ལང་ཚོ་ལས་དར་ལ་བབ་པ་ལ་སོགས་པ་ན་ཚོད་འགྱུར་བ་དང་། ཚེ་རྣམ་
པར་འཇིག་ཅིང་སྲོག་གི་དབང་པོ་འགྱུར་བ་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་སྦྱོར་བའོ། །
དྲུག་པ་འབྱུང་ཚུལ་གྱིས་བསྡུ་བ།་་་་་་་་ཡན་ལག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བསྡུ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འཕེན་བྱེད་མ་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། འགྲུབ་བྱེད་སྲེད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ལེན་པ་གང་ཡིན་
པ་འདི་དག་ནི་སེམས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་འབྱུང་བ་དང་། རང་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་དང་། ལས་དང་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བསྡུའོ། །ལས་ཀྱི་
ངོ་བོ་ནི་འདུ་བྱེད་གང་ཡིན་པ་དང་། དེའི་ས་བོན་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་།

དངོས་སུ་འགྲུབ་བྱེད་སྲིད་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་རྣམས་ནི་འཕྲལ་དུ་ལུས་སེམས་སྡུག་བསྔལ་བར་
བྱེད་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་
བསྡུའོ། །དབུས་མཐའ་དང་བསྡུ་བ་ལ་སོགས་པར། རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བར་བསྡུས་ཀྱང་། འདིར་ལས་

སུ་བསྡུས་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཙམ་མིན་གྱི། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་ལྡན་པའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་
ལ་དགོངས་པའོ། །ལྷག་མ་མིང་དང་གཟུགས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་རེག་པ་དང་ཚོར་བ་དང་
སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་རྣམས་ནི། དང་པོ་བཞི་ད་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་མ་འོངས་པ་ན་
སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། དྲུག་ཅར་ཡང་གནོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

261

ཀྱང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱེ་བའམ་ཚེའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བསྡུའོ། །དེ་
རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་གཉིས་ནི་ཀུན་འབྱུང་། ཕྱི་མ་ནི་སྡུག་བསྔལ་དུའང་འདུ་ཞིང་། གསུམ་པོ་ལ་རིམ་

པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ལས་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ལམ་གསུམ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། རིན་

ཆེན་ཕྲེང་བར། ལམ་གསུམ་ཐོག་མཐའ་དབུས་མེད་པ། །འཁོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་འགལ་མེ་ཡི། །

དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུར་ཕན་ཚུན་དུ། །རྒྱུ་ཅན་དུ་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བདུན་པ་ངེས་ཚིག་གིས་བཤད་པ་སྒྲ་་་་་་་་དོན་གྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པ་པོ་གཞན་མེད་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པར་རང་རང་གི་རྒྱུད་དང་བཅས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་

དོན་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་བདག་མེད་པས་སྐྱེ་བ་པོའི་སེམས་ཅན་མེད་པའི་དོན་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པས་གཞན་གྱི་དབང་ལས་འབྱུང་བའི་དོན་དང་། རྐྱེན་རྣམས་ལའང་འདི་བསྐྱེད་
པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་བློའི་གཡོ་བ་མེད་པར་འབྱུང་བའི་དོན་དང་། ཐེར་ཟུག་མ་ཡིན་པས་མི་རྟག་
པའི་དོན་དང་། སྐྱེས་མ་ཐག་འགགས་པས་སྐད་ཅིག་པའི་དོན་དང་། རྒྱུའི་སྐད་ཅིག་འགགས་
པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་འབྲས་བུའི་སྐད་ཅིག་གཞན་འབྱུང་བས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྒྱུད་རྒྱུན་མི་

འཆད་པའི་དོན་དང་། དེའང་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་གི་དགེ་སྡིག་ལས་བདེ་སྡུག་
འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་མཐུན་པའི་དོན་དང་། རྒྱུ་ཡུལ་དབང་ཡིད་བྱེད་ས་བོན་དང་
བཅས་པ་དུ་མ་ལས་འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་གཅིག་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ལས་

འབྲས་བུ་དུ་མ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དོན་དང་། རྒྱུ་གང་ལ་ལས་ཡོད་པ་དེ་ལ་དེའི་འབྲས་བུ་རྣམས་སྨིན་འབྱུང་གི །གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་གཞན་ལ་མི་འབྱུང་བས་རྒྱུ་དང་འབྲས་
བུ་སོ་སོར་ངེས་པའི་དོན་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཏོ། །
བརྒྱད་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་བའི་ཚུལ་་་་་་་་ཟབ་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་དངོས་ནི་
བཅུ་གཅིག་པོ་འདི་དག་ཟབ་པ་ལྔ་སྟེ། མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བའི་གཉེན་པོར་བྱེད་
པ་པོ་མེད་པ་དང་། རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་དོན་ནི་རྒྱུས་ཟབ་པ་དང་། བདག་མེད་པས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

262

སེམས་ཅན་མེད་པའ་དོན་ནི་མཚན་ཉི ད་ཀྱིས་ཟབ་པ་དང་། རྐིན་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའང་བྱེ འློ་ིགཡོ་པས་མ་བྱས་གཞན་གྱི་དབང་དང་གཡོ་བ་མེད་པའི་དོན་ནི་སྐྱེ་བས་ཟབ་པ་དང་། མི་གནས་
ཀྱང་གནས་པར་སྣང་བས་མི་རྟག་པ་དང་སྐད་ཅིག་པའི་དོན་ནི་གནས་པས་ཟབ་པ་དང་། རྒྱུ་ལས་

འབྲས་བུ་འབྱུང་ཚུལ་ཤེས་པར་དཀའ་བས་ན་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང་མཐུན་པར་

དང་སྣ་ཚོགས་དང་སོ་སོར་ངེས་པའི་དོན་ནི་འབྱུང་བས་ཟབ་པས་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་
འབྱུང་བ་ཟབ་ཅིང་ཕྲ་ལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བལྟའོ། །
དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་ཡང་རང་རང་གི་དོན་རྣམས་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས། ཟབ་པ་ལྔ་བསྒྲུབ་
བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་ཏེ། འདི་རྣམས་གཏན་ཚིགས་སུ་སྦྱར་ནས་ཀྱང་འཆད་མོད། ཡང་རྟེན་ཅིང་

འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ཀྱང་རུང་བས། དེ་ཉིད་གནས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་
ནས་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་སྐད་ཅིག་ལས་རིང་དུ་མི་གནས་པ་ཡང་ཡིན་ལ། རིགས་འདྲ་གཞན་
འབྱུང་བས་རྒྱུན་གནས་པར་ཡང་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་
གྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བློ་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན་ལས་འབྱུང་བ་ཡང་
ཡིན་ལ། རང་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་ནུས་པའི་རྐྱེན་ལས་འབྱུང་བ་ཡང་དམིགས་པའི་ཕྱིར་
དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔྱད་ན་བདག་
དང་གསོ་བ་དང་སེམས་ཅན་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ལ། སྣང་ཙམ་དུ་ཕུང་བོའི་རྒྱུ་སེམས་ཅན་དུ་ཡང་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་
ཏེ་བདག་ནི་ཡོད་མིན་ན། །ལས་འབྲས་འབྲེལ་བ་མི་རུང་སྟེ། །ལས་བྱས་ནས་ནི་ཞིག་པའི་ཕྱིར། །
སུ་ཡི་ལས་སུ་འགྱུར་ཞེ་ན། །རྒྱུད་གཅིག་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །བྱེད་པོ་སྤྱོད་པོ་ཞེས་བྱར་བསྟན། །
ཞེས་པ་ལྟར་དོན་དམ་པར་ལས་བྱེད་པ་པོའི་བདག་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ལ། ཐ་སྙད་དུ་རྒྱུད་ལ་
བརྟེན་ནས་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བས་ལས་དང་འབྲས་བུ་ཆུད་མི་ཟ་བར་ཡང་དམིགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་

ཕྱིར་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་འབྱུང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔྱད་ན་གང་གིས་བྱེད་པར་འདོད་
པ་དེ་མ་སྐྱེས་པས་བདག་ལས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན། རྐྱེན་རྣམས་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པས་གཞན་ལས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

263

འབྱུང་བ་མ་ཡིན། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རང་གཞན་གཉི་ག་ལས་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། སྣང་ཙམ་དུ་
རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བས། རྒྱུ་རང་གི་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། རྐྱེན་གཞན་གྱི་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། གཏན་ནས་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། གཏན་ནས་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་

པས་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་ཐམས་ཅད་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་ལས་མ་ཡིན། རྐྱེན་ཡོད་
ཀྱང་ས་བོན་མེད་ན་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་མ་ཡིན། བློའི་གཡོ་བ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
གཉི་ག་ལས་མ་ཡིན་ཞིང་། རེ་ཞིག་ས་བོན་དང་རྐྱེན་ནུས་ལྡན་ལས་བྱུང་ཕྱིར་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་མེད་པ་
ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་བར། རང་གི་ས་བོན་ལས་ཏེ་གཞན་ལས་མིན། །དེ་ལ་
ལྟོས་ཕྱིར་བདག་གིས་བྱས་མ་ཡིན། །གཡོ་བ་མེད་ཕྱིར་གཉིས་ཀྱིས་མ་བྱས་ལ། །དེ་ནི་ནུས་པ་རྒྱུ་

མེད་འབྱུང་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་ཞིང་རྟོག་པར་དཀའ་བ་དེའི་རྟེན་ཅིང་

འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཆོག་ཏུ་ཟབ་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དགུ་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་དེའི་་་་་་་་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་
མིག་ཤེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། བཅུད་ཀྱི་འཇིག་

རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་འཆི་འཕོ་པ་དང་སྐྱེ་བའི་

རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་དང་སྡོང་བོ་དང་སྦུ་གུ་དང་འདབ་མ་དང་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་རྣམས་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་ཕྱིའི་ལོ་ཏོག་འབྱུང་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། སྣོད་
ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཐུན་མོང་གི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་པ་ཆགས་པའི་རབ་ཏུ་
དབྱེ་བ་དང་། ཟས་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཁམས་གསུམ་དུ་གནས་པ་ཟས་ཀྱིས་
བརྟན་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། ལེགས་སྤྱད་དང་ཉེས་སྤྱད་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་འགྲོ་དང་ངན་
འགྲོར་སྐྱེ་བ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་འགྲོ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། ཐར་
པའི་ལམ་ལྔ་རིམ་པ་ལྟར་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་འབྱུང་བའམ། གཞན་གྱི་སྒྲ་དང་ཚུལ་བཞིན་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་འབྱུང་བ་རྣམ་པར་དག་
པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། རྣམ་དག་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

264

ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་འབྱུང་བ་མཐུ་སྟོབས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཀྱང་འདུ་བྱེད་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྒྱ་ཆེར་བལྟ་ཞིང་རྟོགས་པར་བྱའོ། །
ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་
དབང་གིས་འཁོར་བར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ལུགས་དང་མཐུན་པ་ནི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་སྟེ། མདོ་ལས། མ་
རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནས། མཐར་སྐྱེ་
པའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒ་ཤི་དང་མྱ་ངན་དང་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་
པ་དང་འཁྲུག་པ་རྣམས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་འབའ་ཞིག་པ་འདི་

འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
བཅུ་པ་སྒོམ་ཚུལ་ལམ་བླང་དོར་ནི་་་་་་་་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནི་རིམ་པ་ལྡོག་པ་སྟེ།
རྒ་ཤི་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བ་ལས་འབྱུང་། སྐྱེ་བ་སྲིད་པ་ལས་འབྱུང་། སྲིད་པ་ལེན་པ་ལས་འབྱུང་ཞེས་
པ་ནས་འདུ་བྱེད་མ་རིག་པ་ལས་འབྱུང་ཞེས་པའི་བར་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱང་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་
ཆ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་མ་གཏོགས་པ་དོན་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པར་མཚུངས་
པ་ཉིད་དོ། །འགྲེལ་པར་་་་་་་་བདེན་པ་ལ་སྦྱར་ནས་རྒ་ཤི་དང་། རྒ་ཤི་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། རྒ་ཤི་

འགོག་པ་དང་། རྒ་ཤི་འགོག་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་མས་རིམ་གྱིས་གསུངས་
པའི་འགོག་ལམ་ནི་རྣམ་བྱང་ཡིན་ཡང་བདེན་བཞི་ཚང་བའི་ཆེད་དུ་ཞར་ལས་བྱུང་བའོ། །དེ་བཞིན་
དུ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དབང་གིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ལུགས་དང་མཐུན་པ་ནི་
ཡས་རིམ་གྱིས། མ་རིག་པ་འགགས་ན་འདུ་བྱེད་འགག འདུ་བྱེད་འགགས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
འགག ཅེས་པ་ནས། མཐར་སྐྱེ་བ་འགགས་ན་རྒ་ཤི་ལ་སོགས་པ་འགག ཅེས་པ་དང་། ལུགས་
དང་མི་མཐུན་པ་ནི་མས་རིམ་གྱིས་་་་་་་་་འགྲེལ་པར་་་་་་་་གང་མེད་ན་རྒ་ཤི་མི་འབྱུང་། གང་འགགས་
ན་རྒ་ཤི་འགག ཅེས་པ་ལ་སོགས་སྐྱེ་བ་འགགས་ནའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའམ། ཡང་ན་སྐྱེ་བ་འགགས་ན་རྒ་ཤི་འགག སྲིད་པ་འགགས་ན་སྐྱེ་བ་འགག ཅེས་པ་ནས། མ་རིག་པ་འགགས་ན་

འདུ་བྱེད་འགག་ཅེས་པའི་བར་ཏེ། རིམ་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

265

ཚུལ་དུ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་གྱུར་པས་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་

ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པའི་སྒོམ་ཚུལ་བསྟན་པར་བལྟའོ། །དེ་ལ་ཁ་
ཅིག་མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགག ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་འཆད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ལུགས་མཐུན་དུ་་་་་་་་་འགྲེལ་པར་་་་་
་་་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་འཁོར་བ་སྤངས་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མ་རིགས་པ་སྤང་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། དབུ་མའི་

རྩ་བར། མ་རིག་འགགས་པར་གྱུར་ན་ནི། །འདུ་བྱེད་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་མི་འགྱུར། །མ་རིག་འགགས་
པར་འགྱུར་བ་ནི། །ཤེས་པ་དེ་ཉིད་བསྒོམས་པས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་རྩ་བ་མ་རིག་པ་

འགགས་ན་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དང་དེ་ནི་འགགས་གྱུར་པས། །

དེ་དང་དེ་ན་མངོན་མི་འབྱུང་། །སྡུག་བསྔལ་ཕུང་པོ་འབའ་ཞི ག་པ། །དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་དག་འགག ། ིཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་ཤེས་ན་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས་་་་་་་་ངེད་ཀྱི་ཡང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས། །དེ་ཡང་བདག་མེད་ལྟ་རྟེན་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་། བཤེས་སྤྲིང་དུ་་་་་་་་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་འདི་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི། །
གསུང་གི་མཛོད་ཀྱི་གཅེས་པ་ཟབ་མོ་སྟེ། །གང་གིས་འདི་ནི་ཡང་དག་མཐོང་བ་དེས། །ཆོས་
མཐོང་དེ་ཡིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རྐྱེན་བཞི་ལ་སོགས་པར་དབྱེ་
བ་ལ་བཅུ་གཅིག་སྟེ། རྐྱེན་དང་རྟེན་མཚུངས་དེ་མཚུངས་དང་། །ཟིན་པ་དབང་པོ་སྡུག་བསྔལ་
གསུམ། །རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་བཅས་ཟས། །གང་ན་ཡོད་དང་མེད་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་སྤྱི་དོན་ལ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་། རྐྱེན་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ཚུལ། ཁྱད་པར་དུས་ལ་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། འབྲས་བུའི་ངོ་བོར་སྐྱེད་པ་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དང་། འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་སྐྱེད་པ་
ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་འབྲས་བུ་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་

རྒྱུ་དང་། ཐུན་མོང་དུ་སྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་རྐྱེན་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ངོ་བོ་ནི། ཆོས་གང་ཡོད་ན་དེར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

266

གཞག་པ་ཐོབ་ཅིང་ལོག་ན་ལྡོག་པ་མེའི་དྲོ་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཁྱད་པར་ནི། ངོ་བོ་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་
གང་ལོག་ཀྱང་དེར་གཞག་པ་མི་ལྡོག་པ་མེའི་འབར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་རིགས་ནས་རིག་པས་རིག་པ་ལ་རྐྱེན་བཞི་བྱེད་དེ། ཀུན་གཞིའི་ཚོགས་
བདུན་གྱི་རྒྱུའི་རྐྱེན་དང་། རིག་པ་སྔ་མས་ཕྱི་མའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། གཞན་རིག་གིས་རང་རིག་
གི་དམིགས་རྐྱེན་དང་། ཡིད་དབང་གིས་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །རིག་པས་

བེམ་པོ་ལ་རྐྱེན་གཉིས་བྱེད་དེ། ཀུན་གཞིས་ལུས་དབང་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུའི་རྐྱེན་དང་། སེམས་
པས་སྣོད་འཕེན་པ་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་རྐྱེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །བེམ་པོས་བེམ་པོ་ལ་རྐྱེན་གཉིས་བྱེད་དེ། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུའི་རྒྱུའི་རྐྱེན་དང་། འབྱུང་བས་འབྱུང་གྱུར་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ་ལྟ་
བུའོ། །བེམ་པོས་རིག་པ་ལ་རྐྱེན་གཉིས་བྱེད་དེ། དབང་པོ་ལྔས་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དང་།
གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པས་དམིགས་རྐྱེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་མཛོད་དུ། བཞི་ཡིས་སེམས་དང་
སེམས་བྱུང་རྣམས། །གསུམ་གྱིས་སྙོམས་པར་འཇུག་རྣམ་གཉིས། །གཞན་ནི་གཉིས་པོ་དག་ལས་
སྐྱེ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྤྱིར་སེམས་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཞིང་། ཁྱད་པར་སྙོམས་
འཇུག་གཉིས་ནི་དམིགས་བྱེད་མ་ཡིན་པས་དམིགས་རྐྱེན་ལས་མི་སྐྱེ་བར་རྐྱེན་གསུམ་ལས་སྐྱེ་
ལ། གཞན་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གཉིས་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །རིག་པ་
གང་ཡིན་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་ནི་མེད་དེ། དོན་དུ་ན་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པ་ལ་དམིགས་རྐྱེན་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱིས། རྒྱུ་གཉིས་པོ་དག་འགག་པ་ལ། །བྱ་བ་
བྱེད་དོ་གསུམ་པོ་ནི། །སྐྱེ་ལ་འོ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཡི། །རྐྱེན་དག་དེ་ལས་ལྡོག་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་
ལྟར་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུས་འབྲས་བུ་འགག་བཞིན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པས་
ད་ལྟར་བ་དུས་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་། སྐལ་མཉམ་དང་ཀུན་འགྲོ་དང་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུས་འབྲས་བུ་
སྐྱེ་འགྱུར་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པས་མ་འོངས་པ་བསྐྱེད་ལ། དེ་ལས་གཞན་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱིས་འབྲས་བུ་མ་འོངས་བ་དང་། དམིགས་རྐྱེན་གྱིས་ད་ལྟར་བ་བསྐྱེད་པས་སྔ་མ་དག་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ། རྒྱུ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

267

འབྲས་དུས་མཉམ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་གཉི་ག་འདོད་དོ། །རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་དང་བྱེད་
རྒྱུ་ནི་རྣམ་གྲངས་སུ་འདོད་ཅིང་། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ལ་མི་སྒྲིབ་པའི་བྱ་བ་

ཙམ་ལ་རྐྱེན་དུ་འདོད་དོ། །ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ཀྱིས། དོན་གསང་དུ། རྒྱུའི་རྐྱེན་དང་འབྲས་བུ་
དུས་མཉམ་པ་དང་། མི་མཉམ་པ་དང་། གཉི་ག་ཡོད་པའི་ལུགས་གསུམ་བཀོད་དེ། ས་བོན་དུ་མྱུ་
གུ་དང་། མར་མེ་དང་འོད་ལ་སོགས་པ་དཔེར་བྱས་ནས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་མི་

མཉམ་གཉི་ཡོད་པར་བཤད་མོད་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་སར། སྐྱེས་ལ་འགོགས་པས་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་མ་སྐྱེས་
ལ་མ་འགགས་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། བསྡུ་བར་ཡང་། དུས་མི་མཉམ་པ་ཁོ་ན་
རྐྱེན་དུ་གསུངས་པས། འདིར་སྔར་ཡང་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་མཚན་ཉིད་པ་ནི་དུས་མི་མཉམ་

པ་ཁོ་ནའོ། །
གཞུང་དོན་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་རྐྱེན་དུ་བརྟག་ཅེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་
གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་ནི། འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་སྐྱེད་པ་རྒྱུའི་རྐྱེན་དང་། ཁྱད་པར་ཤེས་རིག་ཕྱི་མ་སྐྱེད་
པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་དང་། ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་སྐྱེད་པ་དམིགས་པའི་རྐྱེན་དང་། འབྲས་
བུ་འབྱུང་བ་ལ་དབང་བྱེད་པ་བདག་པོས་ཀྱང་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་བལྟའོ། །དེ་ལ་གཞི་བསྡུ་བར། དང་པོ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཉི་ག་ཡིན་པ་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་རྐྱེན་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ཡང་གསུངས་
ཤིང་། ཡུམ་ལས་ཀྱང་། རྒྱུ་དང་དེ་མ་ཐག་པ་དང་དམིགས་པ་དང་བདག་པོའི་རྐྱེན་རྣམས་རྟོགས་
པར་འདོད་པས་ཀྱང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཀའ་སྩལ་བ་ལྟར་རོ། །ཆོས་གསུམ་གྱི་འདུས་བྱས་རྣམས་རྐྱེན་ཡིན་པར་མ་ཟད། འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་ཡིད་

ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བས། ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆོས་
གསུམ་བསྟན་པས་ཆོས་བདག་གི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་་་་་་་་རྒྱུའི་རྐྱེན་གང་ཞེ་ན།
ཐེག་ཆེན་ལྟར་ཆོས་གཉིས་རྒྱུའི་རྐྱེན་དུ་བསྟན་པ་དང་། ཐུན་མོང་དུ་རྒྱུ་དྲུག་རྒྱུའི་རྐྱེན་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ལ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

268

རྐྱེན་ཏེ། དེའང་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ལ་ས་བོན་གསོས་བཏབ་པའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆ་ནི། སྐྱེས་
ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུའི་རྐྱེན་ཡིན་ལ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་འབད་རྩོལ་དང་བཅས་པ་
ཚེ་འདིའི་འཇུག་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྒོས་པ་ནི་སྦྱོར་བྱུང་གི་ཆོས་

རྣམས་དང་། ཕྱི་མའི་ཀུན་གཞི་གཞན་གྱི་རྒྱུའི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་པར་དགེ་བའི་བག་ཆགས་ནི་

ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུའི་རྐྱེན་ཏེ། དེའང་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་སོ། །ཀུན་
གཞི་ལ་གནས་པའི་བག་ཆགས་ཟག་བཅས་ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་རྒྱུའི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། དེ་ཡི་རྒྱུ་

མཐུན་ཟབ་པ་དང་། སྣ་ཚོགས་ཚུལ་ནི་སྟོན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་
པའི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་ཆོས་བསྟན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ།་་་་་་་་གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བས་བསྟན་པ་ནི། ཡང་རྒྱུའི་ངོ་བོ་
ཉིད་དུ་གནས་པ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དེའི་རྣམ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། གྲོགས་གཞན་དང་ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང་། དམིགས་པ་མཐུན་པར་རྟོགས་པ་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་དང་། རིགས་འདྲ་རྒྱས་

པར་འབྱུང་བ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་དང་། ཐར་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་དང་། ལུས་

ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཀྱང་རྒྱུའི་རྐྱེན་དུ་བལྟའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། བྱེད་རྒྱུ་ལྷན་
ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། །སྐལ་མཉམ་མཚུངས་བར་ལྡན་པ་དང་། །ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དང་རྣམ་སྨིན་ཏེ། །རྒྱུ་
ནི་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་བཤད་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རང་ལས་གཞན་པ་བྱེད་པའི་རྒྱུ། །ཞེས་རང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་
གེགས་མི་བྱེད་ཙམ་ཐམས་ཅད་བྱེད་རྒྱུར་འདོད་པ་ལྟར་མ་ཡིན་གྱི། འདིར་ནི་བྱེད་པ་དང་བཅས་
པའི་རྒྱུ་སྟེ། འབྲས་བུ་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པས་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །དེས་ན་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་
ནི་བྱེད་རྒྱུའི་ནང་དུ་འདུས་ཤིང་། གྲོགས་ལ་སོགས་པ་ནི་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ། གཞན་ལྔར་མ་
འདུས་པའི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱེད་རྒྱུར་གཞག་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ཉིད་ལོགས་སུ་བསྟན་པའོ། །རབ་
ཏུ་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འབྱུང་གནས་རྟེན་གསལ་འགྱུར་བྲལ་བསྒྱུར། །ཡིད་ཆེས་ཡིད་ཆེས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

269

བྱེད་དང་འཐོབ། །ཐ་སྙད་ལྟོས་དང་འཕེན་པ་འགྲུབ། །ཡོངས་འཛིན་ཆུད་བྱེད་སོ་སོར་ངེས། །ལྷན་
ཅིག་བྱེད་དང་མི་མཐུན་མཐུན། །བྱེད་རྒྱུ་ཉི་ཤུ་ཉེ་བར་མཚོན། །ཞེས་པ་སྡོམ་དུ་བྱས་ནས་རིམ་པ་

ལྟར་དཔེའི་སྒོ་ནས་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་སྟོན་པ་སྟེ། ཕྱོགས་འདིས་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་གཞན་

ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའང་སྔར་འབྲས་བུ་མ་བྱུང་བ་ལས་གསར་དུ་འབྱུང་བའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི།

དཔེར་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་ལྟ་
བུའོ། །སྐྱེས་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་གནས་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། དཔེར་ན་སེམས་ཅན་འབྱུང་པོའི་ཉིང་

མཚམས་སྤྱར་ཟིན་པ་རྣམས་དང་། འབྱུང་བ་ཚོལ་བ་སྲིད་པ་བར་དོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཟས་བཞིས་

གནས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལྟུང་བའི་གེགས་བྱས་ནས་རྟེན་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། དཔེར་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་རྟེན་ས་ལྟ་བུའོ། །སྒྲིབ་པ་གསལ་བའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། དཔེར་ན་མུན་ཁུང་གི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱི་
གསལ་བྱེད་སྒྲོན་མ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུན་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། དཔེར་ན་བུད་ཤིང་གི་་་་་་་་་

མེ་དང་ཤིང་གི་འབར་འཕྲོ་ནག་པོར་འགྱུར་བའོ།།་་་་་་་་རྒྱུན་སོལ་བའམ་ཐལ་བར་་་་་་་་་འབྲས་བུ་ཡིན་་་་་་་་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་མེ་ལྟ་བུའོ། །འབྲེལ་བ་གཅོད་བྱེད་འབྲལ་བའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། དཔེར་ན་བརྔ་བར་བྱ་བ་ལོ་
ཏོག་ལ་སོགས་པར་གཉིས་སུ་གཅོད་བྱེད་ཟོར་བ་ལྟ་བུའོ། །ཆ་ཤས་ཡུལ་གཞན་དུ་འཕོ་ཞིང་སྒྱུར་
བར་བྱེད་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། དཔེར་ན་གསེར་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོའི་བཟོའི་གནས་བྱས་ནས་སྐུ་

གཟུགས་དང་རྒྱན་ཆ་ལ་སོགས་པར་བསྒྱུར་བ་དང་། བསྔོ་བས་དགེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྒྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །ལྐོག་གྱུར་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་རང་ཡིད་ཆེས་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། དཔེར་ན་གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་

མེ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དུ་བ་མཐོང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཉིད་ཡང་དག་པར་ངེས་བར་བྱེད་ཅིང་གཞན་ཡང་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། དཔེར་ན་བསྒྲུབ་པའི་ངག་གིས་ལ་

ལ་མེ་ཡོད་དེ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་བ་དང་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ཚང་མང་བཞིན་ཞེས་པའི་དཔེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མེ་ཡོད་ལ་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། དཔེར་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་
སྒོམ་པ་ལྟབུའམ། མཁས་པའི་ཆེད་དུ་སློབ་གཉེར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །མིང་དོན་འབྲེལ་བའི་ཐ་སྙད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

270

ཀྱི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་མིང་དང་ལྟོ་ལྡིར་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་དང་དེ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་དོན་མཐོང་བ་ལས་མིང་ཇི་ལྟ་བར་མཚན་མར་བཟུང་ནས་རྗེས་སུ་ཐ་སྙད་
འདོགས་པ་ལྟ་བུའོ། གཞན་དུ་འདོད་པ་འབྱུང་བ་ལྟོས་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། སྤང་བྱ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་
གཉེན་པོ་གང་དོན་དུ་གཉེར་བ་འབྱུང་བ་སྟེ། དཔེར་ན་བཀྲེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཟས་དོན་དུ་གཉེར་
བའི་འདོད་པ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །གནས་སྐབས་གཞན་ནས་གཞན་དུ་བརྒྱུད་དེ་འཕེན་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། འབྲས་བུ་ལ་རྒྱང་རིང་པོའི་རྐྱེན་ཏེ། དཔེར་ན་ཕྱི་མ་ལ་རྒ་ཤི་འཕེན་པའི་འདིའི་མ་རིག་པ་

ལྟ་བུའོ། །དེ་མ་ཐག་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། འབྲས་བུ་ལ་ཉེ་བའི་རྐྱེན་ཏེ། དཔེར་ན་
འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་དངོས་སུ་འགྲུབ་བྱེད་མ་རིག་པ་ལྟ་བུའོ། །སྟོབས་བསྐྱེད་ཅིང་ཡོངས་སུ་འཛིན་
པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དེ་ལས་གཞན་པ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཏེ། དཔེར་ན་འབྲས་
བུ་ལོ་ཏོག་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་ཞིང་དང་ཆུ་དང་ལུད་དང་དྲོད་དང་ལ་སོགས་པས་རང་གི་ས་བོན་ལས་
བྱུང་བའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འགུགས་པས་ཕ་རོལ་གྱི་ཡིད་དུ་ཆུད་
པར་བྱེད་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། ཕ་རོལ་གྱི་བློ་དང་མཐུན་པའི་རྐྱེན་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་མཉེས་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་པོ་ལ་ལུས་ངག་གི་སྲི་ཞུ་བསྐྱེད་ནས་ལེགས་པར་བརྟེན་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་བཞིན་

ཐ་དད་པས་འབྲས་བུ་གཞན་དང་གཞན་འབྱུང་བ་སོ་སོར་ངེས་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། རྐྱེན་བཟང་ངན་
སྣ་ཚོགས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འགྲོ་བ་རིགས་ལྔ་པོ་དག་གི་ལུས་སོ་སོར་ངེས་པར་བྱེད་པ་འགྲོ་བ་
ལྔའི་རྐྱེན་ལས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་གི་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པ་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་
ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ནི། རྐྱེན་རྣམས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ཤིང་ཚོགས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འབྲས་བུ་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་མ་ཉམས་པ་དང་། དམིགས་རྐྱེན་ཡུལ་ཡང་
སྣང་བ་དང་། དེ་སྐྱེད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཡང་ཉེ་བར་གནས་པ་ལྟ་བུའོ། །
འདིར་ནི་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་ཆ་ནས་བསྟན་ལ། སྔར་ནི་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཆ་

ནས་བསྟན་པའོ། །གེགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་བར་ཆད་

བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ལོ་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འབྱུང་བ་ལ་སེར་བས་བར་ཆད་བྱེད་པ་ལྟ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

271

བུའོ། །དེ་ལས་ལྡོག་པ་མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་མཐུན་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། འབྲས་བུ་ལ་བར་ཆད་མི་

བྱེད་ཅིང་གྲོགས་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ལོ་ཏོག་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་སེར་བ་དེ་ཉིད་མེད་ཅིང་ཆར་

བ་དུས་སུ་འབབ་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་གྲོགས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མཛོད་དུ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་གང་ཕན་ཚུན་འབྲས། །འབྱུང་བཞིན་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དང་། །སེམས་དང་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་བཞིན། །ཞེས་
ཕན་ཚུན་གཅིག་གི་འབྲས་བུ་གཅིག་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་སྟེ། འབྱུང་བ་གཞི་ཕན་

ཚུན་དང་། སེམས་སེམས་བྱུང་གཞི་ཕན་ཚུན་དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་ཕན་ཚུན་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདིར་ཡང་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་མཚན་ཉིད་ནི།
འབྲས་བུའི་ཆོས་གང་དག་གྲོགས་སུ་ངེས་པའི་ཆོས་དེ་ཡོད་ན་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་གི་གྲོགས་
སུ་ངེས་པའི་ཆོས་གང་ཡང་རུང་བ་མ་ཚང་ན་ཆོས་དེའང་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་གྲོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
ཕན་ཚུན་རྒྱུའི་རྐྱེན་དུ་བལྟ་སྟེ་ཞེས་པའོ། །དཔེར་བརྗོད་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། གྲོགས་སུ་ངེས་པའི་འབྱུང་

བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་རླུང་མེད་པ་ན་མེ་འབར་བ་མི་འབྱུང་བ་དང་། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་རྣམས་

ཕན་ཚུན་་་་་་་་་བུ་རམ་ལ་སོགས་པའི་་་་་་་་གཟུགས་མེད་ན་རོ་མི་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེའང་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་དུ་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། རྒྱུའི་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་པའི་ཆ་ནས་གཞག་པ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ་
་་་་་་་ནུས་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་ནི། །རོ་མེད་དེ་ཉིད་གཞན་གྱི་རྒྱུ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མཐུན་པར་རྟོགས་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མཚུངས་ལྡན་རྒྱུ་ནི་སེམས་རྣམས་དང་། །སེམས་བྱུང་རྟེན་མཚུངས་ཅན་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདིར་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་མཚན་ཉིད་ནི། རིག་པའི་

ཆོས་གང་དག་གཙོ་འཁོར་དུ་གྱུར་པ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བས་དམིགས་པ་དང་མཐུན་ཞིང་མཚུངས་
པར་རྟོགས་ཀྱི། མཚུངས་ལྡན་དུ་ངེས་པའི་ཆོས་གང་ཡང་རུང་བ་མ་ཚང་ན་དམིགས་པ་མཐུན་

པར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་རྒྱུའི་རྐྱེན་དུ་བལྟ་སྟེ་ཞེས་པའོ། །མཚན་གཞི་ནི། འདི་

ལྟ་སྟེ། རྟེན་མཚུངས་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཕན་ཚུན་གྲོགས་བྱས་ནས་དམིགས་པ་

མཐུན་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་སོ། །དུས་མཚུངས་པ་རྣམས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

272

རོ། །འདིས་ནི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་དུའང་བསྟན་ཅིང་། དེ་ཉིད་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་
བའ་ནང་དུ་འདུས་

ིཀྱང་། དམགས་པ་རིགས་པའྟོ་གིགས་ ྲོ བྱེད་པའ་ཆ་ནས་ལོགས་སུ་བཤད་པའོ། ། ིབཞི་བ་་་་་་་་རྒྱས་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མཉམ་པ་དང་སྔ་བ་ལ་མ་ཡིན་གྱི་་་་་་་་སྐལ་མཉམ་རྒྱུ་ནི་འདྲ་བའོ། །
རང་རིས་ས་པའོ་སྔར་སྐྱེས་རྣམས། །ས་དགུའི་ལམ་ནི་ཕན་ཚུན་དུ། །མཉམ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་
གྱི་ཡིན། །ཞེས་སྤྱིར་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ནི། འབྲས་བུ་་་་་་་་་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་རང་དང་རིགས་འདྲ་བ་དང་མཚུངས་པ་བསྐྱེད་ཅིང་། རྒྱུ་སྔར་སྐྱེས་པས་་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་
པ་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་བསམ་གཏན་དྲུག་དང་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་སྟེ་ས་དགུ་ལ་བརྟེན་
པའི་ལམ་བདེན་ཟག་མེད་ནི། ཁམས་གསུམ་དུ་མི་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་གྱི་སྐལ་མཉམ་
ཡིན་ཞིང་། དེའང་འབྲས་བུ་དམན་པ་མི་བསྐྱེད་ཅིང་། མཐོང་ལམ་གྱིས་རང་ཉིད་དང་། ལམ་ཕྱི་
མ་གཉས་ཀྱིས་སྐལ་མཉམ་དང་། སི མ་ལམ་གྱིས་ ྒོ ཀྱང་རང་ཉད་མི་སི བ་ལམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་དང་། ློ ས་
དེ་གློ་བུར་དུ་འོང་ཞིང་ས་དེའི་སྲེད་པས་བདག་གིར་མ་བྱས་པས་་་་་་་་མི་སློབ་ལམ་གྱི་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་བྱེད་པ་
ལྟ་བུ་འབྲས་བུ་མཉམ་པ་དང་། ཁྱད་པར་འཕགས་པ་དག་སྐྱེད་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། འདིར་

ཡང་། སྔོན་དུ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་པ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ལ་བསྒོམས་ཤིང་ཀུན་

ཏུ་སྤྱད་དེ་འདྲིས་པར་བྱས་ནས་ས་བོན་ཡོངས་སུ་གསོས་པ་རྣམས་ཕྱི་མའི་མཐར་གོང་ནས་གོང་
དུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དང་པོར་ཤིན་ཏུ་

རྒྱས་པ་དང་། རྒྱུན་གྱིས་མཆོག་ཏུ་རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེའི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་རྣམས་ནི་

ཕྱི་མ་རྒྱས་པར་བྱེད་པས་ན་རྒྱུའི་རྐྱེན་དུ་བལྟའོ། །
ལྔ་བ་་་་་་་་བར་དུ་གཅོད་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཀུན་འགྲོ་ཞེས་བྱ་ཉོན་མོངས་ཅན། རྣམས་ཀྱི་རང་སར་ཀུན་འགྲོ་ལྔ། །ཞེས་ཀུན་འགྲོའི་ཆོས་སྔར་སྐྱེས་པ་རྣམས་རང་སའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་
གྱི་ཆོས་ཕྱི་མ་རིགས་མཐུན་མི་མཐུན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུའོ། །
ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། འདིར་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་གང་ཞིག་རྣམ་གྲོལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་
པའི་རྒྱུད་ཐག་བསྲིང་པའི་ཕྱིར་དུ་སྔོན་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་གང་ཡང་རུང་བ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

273

གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཕྱིས་རིགས་འདྲ་འཕེལ་བར་མ་ཟད། རིགས་མི་འདྲ་བ་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་
པ་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཡང་རུང་པའི་རྒྱུན་རྒྱུད་ལ་རྒྱས་པར་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་འཁོར་བར་དམ་དུ་འཆིང་བས་ཐར་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་རྒྱུའི་རྐྱེན་དུ་བལྟའོ། །སྔ་མ་ནི་ཆོས་གསུམ་ཀ་ལ་
ཡོད་ཅིང་རིགས་འདྲ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་དེ་ལས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་ཁོ་
ན་ལ་ཡོད་ཅིང་། རིགས་གཞན་ཡང་རྒྱས་པར་བྱེད་པས་ཐ་དད་དུ་བཞག་པའོ། །
དྲུག་པ་་་་་་་་ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྣམ་སྨིན་རྒྱུ་ནི་མི་དགེ་དང་། །དགེ་བ་ཟག་
བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། །ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། །འདིར་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་སྨིན་གྱི་ལུས་ཀུན་
གཞིའི་རྣམ་ཤེས་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་འཕེན་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་། མི་
དགེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། དགེ་བའི་ནང་ནས་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་
སྨིན་པ་འཁོར་བའི་ཕུང་པོ་བསྐྱེད་པས་རྒྱུའི་རྐྱེན་དུ་བལྟའོ། །ཞེས་སོ། །ལུང་མ་བསྟན་ནི་ས་བོན་
རུལ་བ་ལྟར་སྟོབས་ཆུང་བས་རྣམ་སྨིན་མི་བསྐྱེད་ཅིང་། དགེ་བ་ཟག་མེད་ཀྱང་སྲེད་པའི་རླན་དང་
བྲལ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྣམས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ཚུལ་ནི། རྣམ་སྨིན་གྱི་
འབྲས་བུ་ནི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞིང་། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ནི་བྱེད་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་
པ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྐལ་མཉམ་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ། སྐྱེས་
བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
སྨིན་འབྲས་བུ་ཐ་མའི་ཡིན། །བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དང་པོའི་ཡིན། །རྒྱུ་མཐུན་སྐལ་མཉམ་ཀུན་འགྲོ་བའི། །སྐྱེས་བུ་པ་ནི་གཉིས་ཀྱི་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ནི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་སྤང་བྱ་ཟད་པར་བྱས་པ་སྟེ། བྲལ་བ་བློ་ཡི་ཟད་པའོ། །ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ། དེ་མ་ཐག་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྐྱེས་པ་རྣམས། །ཐ་མ་
མིན་མཚུངས་དེ་མ་ཐག །ཅེས་དགྲ་བཅོམ་ཐ་མ་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་སྐྱེས་ཤིང་

རྫས་མཚུངས་པ་རྣམས་འགགས་མ་ཐག་མཚུངས་ལྡན་གཞན་བསྐྱེད་པ་ནི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ནོ། །
ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། ཚིག་གསལ་དུ། རྒྱུ་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་འགགས་མ་ཐག་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

274

སོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུང་
མོད། འདིར་ནི། རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཞེས་པས་རྒྱུན་འཆད་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐ་མའི་ཤེས་པ་དེ་
ཤེས་པ་གཞན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་པ་སེལ་ཞིང་། བར་ཆད་མེད་པ་དང་ཞེས་པ་ནི། རྒྱུད་
གཅིག་གི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཤེས་རིག་ལ་རིག་པ་གཞན་གྱིས་བར་དུ་ཆོད་པ་མེད་པ་ཡིན་གྱི། འགྲེལ་པར་་སྐད་ཅིག་གིས་བར་ཆད་མེད་པའི་ངེས་པ་ནི་མེད་དེ། སེམས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་ཁ་མའི་

སེམས་ནི་ལངས་མ་ཐག་པའི་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་འགགས་
ནས་རིང་དུ་ལོན་པ་སྟེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྐྱེན་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འགགས་མ་ཐག་པ་ལའང་

མཚུངས་མོད། གཉི་གའང་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་འདྲ་བས་རྐྱེན་དུ་རུང་ངོ་། །དེའང་མཐུན་པ་དང་ཞེས་པ་ནི། དགེ་བ་ལས་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ངོ་བོ་མཐུན་པ་དང་། འདོད་སེམས་ལས་འདོད་སེམས་ལ་སོགས་པ་ཁམས་མཐུན་པ་དང་། ཟག་བཅས་ལས་ཟག་བཅས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མཐུན་པ་དང་།
མི་མཐུན་པ་དང་ཞེས་པ་ནི། དགེ་བ་ལས་མི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ངོ་བོ་དང་། འདོད་སེམས་ལས་གཟུགས་སེམས་ལ་སོགས་པ་ཁམས་དང་། ཟག་བཅས་ལས་ཟག་མེད་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མི་མཐུན་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་དགེ་བ་ལས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དགེ་བ་འབྱུང་
བ་ན་ཁམས་མི་མཐུན་ཞིང་ངོ་བོ་མཐུན་པའང་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་
བ་འབྱུང་ན་རྐྱེན་དང་རྐྱེན་ཅན་གཉི་ག་ཤེས་རིག་ཏུ་མཚུངས་ཤིང་སྔ་མ་འགགས་པའི་དེ་མ་ཐག་
སེམས་གཞན་གྱིས་བར་ཆད་མེད་པར་ཕྱི་མ་འབྱུང་བས་ཀྱང་སྔ་མ་དེ་ཉིད་ཕྱི་མའི་མཚུངས་པ་དེ་
མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་དུ་བལྟའོ། །བསྡུ་བར་ཡང་། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་གང་དག་
གི་མཇུག་ཐོག་ཏུ། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་གང་དག་འབྱུང་བ་དེ་དག་ནི། དེ་དག་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་སེམས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཐམས་ཅད་ངེས་མེད་དུ་འབྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཞིང་། གང་གི་རྗེས་སུ་གང་འབྱུང་བའི་

ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བས། མདོར་བསྡུ་ན། འགྲེལ་པར། སྟོབས་བཅུས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

275

སེམས་འབྱུང་བར་གསུངས་ཏེ། དེའི་སྡོམ་ནི།་་་་་་་་འདྲིས་འདུན་སྦྱོར་བ་སྙོམས་འཇུག་འཕེན། །རྒྱུ་ཡུལ་
དྲན་རིག་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར། །ཞེས་པའོ། །འདྲིས་པའི་སྟོབས་ནི་གསུམ་སྟེ། སྙོམས་པར་འཇུག་
པ་དང་གནས་པ་དང་ལྡང་བའི་རྒྱུ་མི་མངོན་པ་ཆུང་ངུ་དང་། མངོན་ཡང་ལེགས་པར་མ་འདྲིས་པ་

འབྲིང་པོ་དང་། མངོན་ཞིང་ལེགས་པར་འདྲིས་པ་ཆེན་པོའོ། །དེའི་ཆུང་ངུས་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་

དང་གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་རིམ་པ་ལྟར་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་། འབྲིང་བོས་ནི་འདོད་པ་ནས་
གཉིས་པ་དང་། དེ་ནས་གསུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐོད་རྒལ་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གཉིས་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ནི་མ་གཏོགས་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་ནི་ཅི་དགའ་མགུར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་་་་་་་་ཆེན་པོས་ནི་ཇི་ལྟར་འདོད་
པར་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་བརྒལ་ཏེ་སྲིད་རྩེའི་བར་དུ་འཇུག་ཅིང་། ཐམས་

ཅད་ལས་ཐོད་རྒལ་དུ་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སྟེ། དེ་དག་གི་སེམས་སྔ་མའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་འབྱུང་བའོ། །འདུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། བསམ་གཏན་
གཉིས་པའི་སེམས་ཐོབ་པ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་ཏེ། འདོད་ན་ལྡང་བའི་ཚེ་གཉིས་པའི་སེམས་མངོན་
དུ་བྱེད་པ་དང་། འདོད་ན་འདོད་པའི་དགེ་བ་དང་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལྟ་
བུའོ། །སྦྱོར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། འདོད་པའི་དགེ་སེམས་ལས་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་དང་། དེ་
ལས་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དང་། དེ་ལས་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་སོགས་པ་ནས་རིམ་པས་

སྲིད་རྩེའི་བར་གྱི་སེམས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །སྙོམས་འཇུག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། དག་པ་ལ་སྙོམས་
པར་ཞུགས་པའི་སེམས་ལ་རེས་འགའ་ནི་དག་པ་པའི་སེམས་སུ་སྐྱེ་ཞིང་། རེས་འགའ་ནི་ཉོན་
མོངས་པ་ཅན་དུའང་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའོ། །འཕེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་ལངས་ནས་
ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྒྱུ་བ་ན། འགལ་ཟླ་ཉོན་མོངས་ལ་མངོན་གྱུར་གྱིས་མ་ཉམས་ཀྱི་བར་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་མ་བཞག་པའི་སེམས་འདྲེས་མར་འབྱུང་བའོ། །འགལ་ཟླ་ནི་སྟོབས་བཞིས་འབྱུང་

སྟེ། རྒྱུའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། སྔོན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཉམས་པར་འགྱུར་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བསགས་པ་

ལས་ཉོན་མོངས་པའི་སེམས་སྐྱེ་བའོ། །ཡུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། ཆགས་སོགས་སྐྱེ་བ་དང་མཐུན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

276

པའི་ཡུལ་སྡུག་མི་སྡུག་ལ་སོགས་པའི་ཤས་ཆེ་བ་མཐོང་བ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བའོ། །དྲན་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། དྲན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྟོག་པ་འདས་པའི་ཡུལ་འཕྲོས་པ་ལས་ཉོན་
མོངས་པ་འབྱུང་བའོ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། དཔྱོད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྡུག་
པའི་མཚན་མ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བའོ། །ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་
པའི་སྟོབས་ལ། སྤྱིར་འདོད་པ་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པར་སྐྱེ་བ་གསུམ་དང་། གཟུགས་སུ་ཤི་ནས་ཁམས་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བ་གསུམ་དང་། གཟུགས་མེད་
དུ་ཤི་ནས་ཁམས་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བ་གསུམ་སྟེ་དགུ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་འཆི་སེམས་དགུ་ནི་གང་དུ་སྐྱེ་
བར་འགྱུར་བ་དེའི་ལུས་ལ་སྲིད་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རང་རང་གི་སྐྱེ་བར་གཏོགས་
ལ་སྲེད་པ་དེའང་ལྷན་སྐྱེས་དམིགས་པ་ལ་མི་དཔྱོད་པ་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་དེ་དེའི་དབང་
གིས་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དེ་མ་ཐག་བར་མ་དོའི་སྲིད་པར་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་རོ། །འཕགས་
པ་རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་རྣམས་ལ་འཆི་བའི་དུས་སུ་འདུ་ཤེས་གསལ་བའི་བར་ལ་སྲེད་པ་
དེ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་ཡང་གཉེན་པོས་ཚར་གཅོད་ཅིང་། འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་འོང་རྣམས་ལ་
གཉེན་པོ་སྟོབས་ཆེ་བས་མངོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་མོད། དེ་དག་ཀྱང་ས་བོན་གྱི་དབང་གིས་ཉིང་

མཚམས་སྦྱོར་རོ། །བར་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བའི་སྐད་ཅིག་ནི་རྣམ་སྨིན་ཀུན་གཞི་ཡིན་པས་
མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་ཅི་རིགས་སུ་འགྱུར་
ཞིང་། དེ་རྣམས་ལས་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བའི་སེམས་ནི་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་་་་་་་་མཛོད་ཀྱི་
རང་འགྲེལ་དུ། ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཡིན་མོད་ཀྱི། མཉམ་པར་གཞག་པ་ལ་ནི་ཉོན་

མོངས་ཅན་ཉིད་དག་གོ།་་་་་་་་བསྟན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱི་འཆི་སེམས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དགེ་བའོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་གང་
གི་རྗེས་སུ་གང་འབྱུང་བ་ན་སྔ་མ་ཕན་འདོགས་བྱེད་ནི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། ཕྱི་མ་ཕན་བཏགས་
པ་ནི་དེའི་འབྲས་བུར་རིག་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ། དམིགས་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

277

ཀྱང་བཤད་ཅིང་། འདིར་ནི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་ཡོད་པར་འཛིན་པས་ན་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་
སྒོ་འཇོག་སྟེ། དབང་ཤེས་ལྔ་ནི་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར་དེའི་དམིགས་པ་ནི་ཡུལ་ཡོངས་སུ་
ཆད་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་དམིགས་པའི་རྐྱེན་དུ་བལྟའོ་ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་
ཡིད་ཤེས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པས་དེའི་ཡུལ་ནི་ཡུལ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པའི་དམིགས་པ་

དང་། བརྡ་ལམ་བྱང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་ནི་མིང་ལས་མཚན་མར་འཛིན་པ་དེའི་ཡུལ་ནི་ཡུལ་

བཀྲ་བར་འཛིན་པ་མེད་པའི་དམིགས་པ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་བྱིས་པ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་བརྡ་ལ་བྱང་བ་རྣམས་ཀྱིས་མིང་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་ཡུལ་ནི་ཡུལ་ལ་བཀྲ་བར་འཛིན་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཡུལ་

རྫས་སུ་ཡོད་པ་དངོས་པོ་དང་བཅས་པའི་ཡུལ་གྱི་དམིགས་པ་དང་། ལྟ་བ་དང་ང་རྒྱལ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ནི་བདག་ལ་དམིགས་པས་དེའི་ཡུལ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཡུལ་གྱི་དམིགས་

པ་དང་། རྟོགས་མེད་དང་ཞེན་ཡུལ་དོན་ལ་ཡོད་པའི་རྟོག་པའི་ཡུལ་ནི་དངོས་པོའི་དམིགས་པ་
དང་། ཕལ་པའི་བློས་ཟག་མེད་ལ་དམིགས་པ་དང་། བསྐལ་པ་མི་མཉམ་པའི་ཁམས་དང་ས་པ་
ལ་དམིགས་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་གཞི་གཏན་ལ་མ་ཕེབས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ནི་རང་

གིས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་དམིགས་པ་དང་། འདུས་བྱས་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་
འཛིན་པའི་ཡུལ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ཀུན་བདག་མེད་ལ་སོགས་པར་འཛིན་
པའི་ཡུལ་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མ་སྤངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་
ནི་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་ཐོགས་པ་མེད་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ཀྱང་དམིགས་པའི་རྐྱེན་དུ་བལྟའོ། །འདི་ཉིད་གཏན་ལ་

འབེབས་པ་ལ། འགྲེལ་པར་དོན་ལྔ་གསུངས་ཏེ། མཚན་ཉིད་རབ་དབྱེ་འཇོག་ཚུལ་དང་། ཡོངས་
ཤེས་དང་ནི་སྤོང་བའོ། །མཚན་ཉིད་ནི། དོན་གང་ཞིག་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། དེ་དག་བྱུང་ནས་ཀྱང་དོན་དེ་ལ་ཞེན་
ཅིང་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་དང་། སོ་སོར་རང་གིས་རིག་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། བསྡུས་ན་ཤེས་པའི་
དམིགས་བྱར་གྱུར་པའོ། །རབ་དབྱེ་ནི། མེད་ཡོད་དམིགས་མེད་དམིགས་དང་བཅས། །ཡང་དག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

278

ལོག་དང་གཉིས་མིན་དང་། །ཚུལ་བཞིན་ཚུལ་མིན་གཉིས་མ་ཡིན། །འདྲ་དང་མི་མཐུན་སྣ་ཚོགས་
གཅིག །འབྲལ་བསྡུས་མཐར་ཕྱིན་ཕྲ་ཉོན་མོངས། །མདོ་སྡེའི་ཚིག་དོན་ཆུང་ངུ་ཆེ། །མཚན་མ་
མཚན་མེད་དེ་ཉིད་གནས། །དབང་སྒྱུར་ཁ་ཅིག་རྗེས་སུ་འབྲང་། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་སྟེ།
དེ་ལ་མེད་པའི་དམིགས་པ་ནི། ཤེས་རིག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་དང་། འདས་མ་འོངས་དང་རྨི་
ལམ་གཟུགས་བརྙན་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཡོད་པའི་དམིགས་པ་ནི། ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་
སྣང་བ་དང་ད་ལྟར་བའི་དངོས་པོ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའི་དམིགས་པ་ནི། གཟུགས་དང་ལྡན་
མིན་འདུད་བྱེད་དང་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་དང་། དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་དམིགས་པ་ནི།

སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རྣམས་དང་། ཡང་དག་པའི་དམིགས་པ་ནི། དགེ་བ་དང་། ལོག་པའི་
དམིགས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་། གཉི་ག་མ་ཡིན་པའི་དམིགས་པ་ནི། མ་བསྒྲིབས་ལུང་

མ་བསྟན་དང་། ཚུལ་བཞིན་གྱི་དམིགས་པ་ནི། དམིགས་བྱེད་དགེ་བའི་ཡུལ་དང་། ཚུལ་བཞིན་
མ་ཡིན་པའི་དམིགས་པ་ནི། དམིགས་བྱེད་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་དང་། དེ་གཉི་ག་མ་ཡིན་པའི་

དམིགས་པ་ནི། དམིགས་བྱེད་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཡུལ་དང་། འདྲ་བའི་དམིགས་པ་ནི།

དགེ་བས་དགེ་བ་ལ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་དམིགས་པ་ནི། ཟག་མེད་
ཀྱིས་ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི། ཤེས་རིག་རྟོག་
དཔྱོད་དང་བཅས་པའི་ཡུལ་དང་། གཅིག་པུའི་དམིགས་པ་ནི། མི་རྟོག་མི་དཔྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་
ཡུལ་དང་། ཤྲཱི་བྷཱུ་ཏིས་འབྲལ་བ་དང་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ།་་་་་་་་འབྲལ་བའི་དམིགས་པ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་
པ་ལ་སྦྱོར་བ་་་་་་་་་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་་་་་་་་དང་། ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིག་
པའི་ཡུལ་དང་། བསྡུས་པ་ཕྲ་བའི་དམིགས་པ་ནི། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་
དང་། མཐར་ཕྱིན་པ་ཕྲ་བའི་དམིགས་པ་ནི། སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དང་། ཉོན་མོངས་
པའི་དམིགས་པ་ནི། ཆགས་སོགས་དེ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་དང་། མདོ་སྡེའི་ཚིག་གི་དམིགས་པ་ནི།

གསུང་རབ་ཀྱི་མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་དང་། དོན་གྱི་དམིགས་པ་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བརྗོད་
བྱའི་དོན་དང་། ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། རྒྱ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

279

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་། མཚན་མའི་དམིགས་པ་ནི། ཞི་གནས་དང་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བཏང་
སྙོམས་ཀྱི་མཚན་མ་དང་། མཚན་མ་མེད་པའི་དམིགས་པ་ནི། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་སྲིད་
པའི་རྩེ་མོ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི། བདེན་པ་བཞིའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། གནས་
པར་བྱ་བའི་དམིགས་པ་ནི། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་སྦྱོར་བའི་ཤེས་རིགས་གི་ཡུལ་དང་།
དབང་སྒྱུར་བའི་དམིགས་པ་ནི། རྣམ་ཐར་ལ་སོགས་པ་ནས་རྣམ་འཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་
རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དང་། སྐད་ཅིག་མའི་དམིགས་པ་ནི། མི་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་དེ་ཉིད་དང་། རྗེས་
སུ་འབྲང་བའི་དམིགས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པའོ། །
འཇོག་ཚུལ་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ནི་མུ་བཞིའི་སྤྲོས་
པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཞིང་། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆ་རྣམས་སྣང་ཙམ་དུ་སྣ་ཚོགས་
སུ་སྣང་ཡང་རིག་པ་བཞིས་དཔྱད་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་སྟེ།
རྣམ་ཤེས་མི་མཐུན་པ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་མཐོང་པ་དང་། །
འབད་པ་མེད་པར་གྲོལ་བར་ཐལ་བ་དང་། །ཤེས་པ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་སོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དུ་སྣང་བ་ཆུ་ཀླུང་ལ་སོགས་པ་དཔྱད་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་དེ། དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དུ་མར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་། ཡི་དྭགས་

དུད་འགྲོ་མི་རྣམས་དང་། །ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་རིགས་སུ། །དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་

ཕྱིར། །དོན་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར། ཆུའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་ཡི་དྭགས་ཀྱིས་
རྣག་ཁྲག་ལ་སོགས་པ་དང་། དུད་འགྲོས་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་བཏུང་བྱ་ལ་སོགས་པ་དང་། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་པའི་ལྷས་ནམ་མཁར་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་མེད་ན་ཤེས་པའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དམིགས་པ་མེད་ཀྱང་
རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ཏེ། འདས་སོགས་དེ་བཞིན་རྨི་ལམ་དང་། །གཟུགས་བརྙན་རྣམ་པ་
གཉིས་པོ་ཡང་། །མེད་ན་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །དེ་ལ་དམིགས་པ་རུང་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་འདས་མ་འོངས་དང་རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པ་དང་། མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྙན་དང་། རྣལ་འབྱོར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

280

པའི་ཡིད་ལ་ཀེང་རུས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་ནི་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟར་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཡང་དོན་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །
གསུམ་པ་ནི། དོན་བདེན་པ་མེད་པར་ཡོད་ན་དེ་མཐོང་བ་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་བདེན་པ་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ལམ་ལ་འབད་པ་མེད་པར་གྲོལ་བར་ཐལ་པ་ལས། དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་

ཏེ། དོན་ནི་དོན་དུ་གྲུབ་གྱུར་ན། །མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར། །དེ་མེད་པས་ན་སངས་རྒྱས་
ཉིད། །ཐོབ་པར་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དོན་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེ་དང་བྲལ་བའི་མི་

རྟོག་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་མེད་ན་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའང་མེད་
པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་དབང་གི་ཤེས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ནི། བྱང་ཆུད་

སེམས་དཔའ་དབང་ཐོབ་དང་། །རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་འདི་ལྟར་ཡང་། །མོས་པའི་དབང་གིས་ས་ལ་

སོགས། །དངོས་པོ་དེ་ལྟར་དམིགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་ས་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་རྣམས་
ནི་དཔྱད་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་དེ། སེམས་ལ་དབང་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་མོས་པ་
བཞིན་དུ་ཆུ་དང་གསེར་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་བསྒྱུར་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ལྷག་མཐོང་ཤེས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ནི། འདི་ལ་རྣམ་པར་འབྱེད་གྲུབ་དང་། །
བློ་ལྡན་ཞི་བ་ཐོབ་པ་ཡིས། །ཆོས་ཀུན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས། །དེ་ལྟར་དོན་རྣམས་སྣང་ཕྱིར་ཡང་། །ཞེས་པ་ལྟར་དོན་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་དེ། བློ་ལྡན་ཞི་གནས་ལྷན་མཐོང་ལ་འདྲིས་ཤིང་མདོ་
སྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ལྟར་
སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་མི་རྟོག་ཤེས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ནི། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་བ་ལ། དོན་ཀུན་སྣང་
བ་མེད་ཕྱིར་ཡང། །དོན་མེད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ། །དེ་མེད་པས་ན་རྣམ་རིག་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་དོན་དུ་སྣང་བ་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་དེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

281

དེ་ལྟོས་ས་གཟུང་བ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟོས་ཆོས་འཛིན་པ་རྣམ་རིག་ཀྱང་དཔྱད་ན་བདེན་
པར་གྲུབ་མེད་དོ། །ཡོངས་ཤེས་ནི། བཤད་ཟིན་པའི་མཚན་ཉིད་དང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་གཞག་
པའི་ཚུལ་རྣམས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ། །སྤང་བ་ནི། ཉན་རང་རྣམས་

ཀྱི་དམིགས་པའི་འཆིང་བ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཙམ་གྱིས་གནས་གྱུར་པས་མི་སྤོང་ཞིང་། ཐེག་
ཆེན་པས་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་དབང་འབྱོར་པ་གཉི་གའི་གནས་གྱུར་ཐོབ་པས་སྤོང་བའོ། །
བཞི་བ། བདག་པོས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེད་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བདག་པོར་བཤད། །ཅེས་ཀྱང་འབྱུང་
ཞིང་། འདིར་ཡང་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ལ་དབང་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ནི་བདག་རྐྱེན་དུ་འཇོག་སྟེ།
དེའང་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱིས་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། སྣོད་ཀྱིས་བཅུད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། འབྱུང་བས་འབྱུང་གྱུར་གྱི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། དབང་པོས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་བརྟེན་པ་ལ་ཕན་འདོགས་ཤིང་དབང་བྱེད་པས་ཀྱང་རྟེན་གང་
ཡིན་པ་དེ་བརྟེན་པའི་བདག་པོའི་རྐྱེན་དུ་བལྟའོ་ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཕེན་པ་དང་། སོ་སོའི་ལས་ཟག་

བཅས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པར་སྨིན་པ་འཕེན་པ་ལ་སོགས་པ་འཕེན་པ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་།
སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་སེམས་བྱུང་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དབང་གིས་སེམས་དང་། རེག་པའི་
དབང་གིས་ཚོར་བ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་། འདི་

མན་ཆད་ནི་དབང་བོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དམིགས་སོགས་དབང་བོ་དྲུག་ནི་
གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་འགྲུབ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་། ཕོ་དང་དབང་བོ་ནི་མངལ་ནས་སྐྱེ་
བར་དབང་བྱེད་པ་དང་། སྲོག་གི་དབང་བོ་ནི་རིས་མཐུན་གནས་པར་དབང་བྱེད་པ་དང་། ཚོར་
བའི་དབང་པོ་ལྔ་ནི་དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པར་དབང་བྱེད་པ་དང་། དད་སོགས་
དབང་པོ་ལྔ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་གནོན་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་དབང་

བྱེད་པ་དང་། དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་ནི་བག་ལ་ཉལ་ལེགས་པར་འཇོམས་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་དབང་སྒྱུར་བར་བྱེད་པས་ཀྱང་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་ལ་བདག་པོའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

282

རྐྱེན་དུ་བལྟའོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་བརྟེན་པ་མཚུངས་པ་དང་དེ་དང་མཚུངས་པར་
བརྟག་ཅེ་ན། རང་རང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མ་བྲལ་ཞིང་རྣམ་ཤེས་དེ་དང་ཡུལ་འཛིན་པར་
འདྲ་བའི་དབང་པོ་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བཞིན་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ནི་
བྲལ་ཞིང་དབང་པོ་རང་གི་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་རིགས་འདྲ་བ་རྒྱུན་ཏུ་འབྱུང་བས་ཀྱང་། རིམ་

པ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་རྟེན་བཞིན་པའི་དབང་པོ་ནི་བརྟེན་པ་མཚུངས་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་དང་བྲལ་
བའི་དབང་པོ་ནི་དེ་དང་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བར་བལྟའོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་

དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་དང་། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལྔ་དང་། དབང་པོའི་སྐྱེ་མཆེད་
ལྔའོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་བདག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པས་རྟེན་མཚུངས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དེ་མཚུངས་ཀྱི་དབང་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་
སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཟིན་པར་བརྟག་ཅེ་ན། གང་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་
སྡུག་ལ་སོགས་པའི་ཚོར་བ་འབྱུང་བའི་གནས་ནང་གི་གཟུགས་ནི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པར་བལྟའོ།
།གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་དབང་པོ་ལྔ་རྟེན་དང་བཅས་པ་དང་། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ནང་ནས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་དང་། བཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་དབང་པོ་དང་ཐ་མི་དད་དུ་
འཇུག་པའི་གཟུགས་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱ་དག་གོ། །་་་་་་་་ས་འགྲེལ་དུ།གང་དབང་པོ་དང་ཐ་དད་དུ་མི་གནས་པའི་སྒྲ་
དེ་ནི་དབང་པོའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཁོ་ན་གནས་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཟིན་པ་ཡིན་པར་འདོད་དོ་ཞེས། ཤེས་རིག་གི་ལུས་

ཟིན་པར་བསྟན་པས་བདག་ལུས་ལ་དབང་བསྒྱུར་ཞིང་ལུས་འཛིན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །མ་ཟིན་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྔ་དང་། ནང་གི་འང་རྩ་བ་མ་གཏོགས་པའི་སྐྲ་དང་སྤུ་

དང་སེན་མོ་དང་སོ་དང་། བཤང་གཅི་དང་མཆིལ་མ་དང་རྣག་ཁྲག་ལ་སོགས་པའོ། །
བཞི་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་དབང་པོར་བརྟག་ཅེ་ན། ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་ལ་
སོགས་པར་དབང་པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་གསུངས་པ་ལྟར་འཆད་པའི་མིང་དོན་ནི། དབང་ནི་དབང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

283

ཕྱུག་དམ་པ་ལའོ། །ཞེས་པའི་སྒྲའི་བྱིངས་ལས་བསྒྲུབས་པས། ལྷག་པར་དབང་སྒྱུར་བར་བྱེད་
པའམ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བདག་པོ་བྱེད་པས་ན་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེའང་མིག་སོགས་དབང་པོ་དྲུག་ནི་གཟུགས་སོགས་དང་ཕྲད་པ་ལས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འབྱུང་བའི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་པར་བྱེད་པས་ན་དབང་པོར་བལྟའོ་ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། ཕོ་དང་མོའི་དབང་པོ་ནི་བུ་དང་ཚ་བོ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་
བའི་རྟེན་ཡིན་པས་རིགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་། སྲོག་གི་དབང་པོ་ནི་མི་འཆི་བའི་རྟེན་
ཡིན་པས། རིགས་མཐུན་གནས་པར་དབང་བྱེད་པ་དང་། ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྔ་ནི་བདེ་སོགས་
ཉམས་སུ་མྱོང་བས་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་

ཀྱི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་དང་། གཉི་གའི་འབྲས་བུ་བཏང་སྙོམས་ལ་ཉེ་བར་
ལོངས་སྤྱོད་པར་དབང་བྱེད་པ་དང་། དད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་
དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ་ནི་མ་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་རྣམ་པར་གནོད་
པས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་། མི་ཤེས་
ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་བོ་ནི་དད་སོགས་ལྔ་དང་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། བདེ་བ་ཡིད་བདེ་
བཏང་སྙོམས་གསུམ་དང་། བསྡུ་བར། དེ་ལ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་དང་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་ལ་ནི་རྣམ་ཐར་གོང་མ་ལ་འདོད་པ་དང་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་མི་འཆད་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་ཡིད་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ་རྣམ་པར་གཞག་གོ །ཕྱིར་མི་འོང་ལ་ནི་རྣམ་པ་དང་པོ་གཉིས་ནི་ཡོད་ལ། གཞན་གཉིས་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ་རྣམ་པར་མི་བཞག་སྟེ། དགེ་བ་ལ་འདུན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ།།་་་་་་་་སྲིད་འཚོལ་ལ་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་བཅས་པའི་བཅུ་བོ་
ཅི་རིགས་པ་སྦྱོར་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔའི་བར་དུ་སྔོན་མ་ཤེས་པའི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀུན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དབང་བྱེད་པ་དང་། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་ནི་བཅུ་བོ་ཅི་
རིགས་པས། སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་བར་ལ་མི་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་
སྤང་བྱ་ལྷག་མ་སྤོང་བ་དང་ཡོན་ཏན་ཕྱི་མ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་དབང་བྱེད་པ་དང་། ཀུན་ཤེས་པ་ལྡན་
པའི་དབང་པོ་ནི་ཡིད་མི་བདེ་མ་གཏོགས་པའི་དགུ་པོ་ཅི་རིགས་པས་མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་དབང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

284

བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་དབང་པོ་གསུམ་་་་་་་་་མཐོང་སྒོམ་མི་སློབ་ལ་དགུ། གསུམ་ཡིན་གསུམ་ནི་དྲི་མ་མེད། །ཅེས་ཐ་མ་གསུམ་ཟག་མེད་ཁོ་ནར་འདོད་ཀྱང་། འདིར་ཐ་མའི་དང་པོ་སྦྱོར་ལམ་ནས་རྩི་བས་ཟག་བཅས་ཀྱང་ཡོད་ལ། བསྡུ་བར། ཐ་མ་གཉིས་ཟག་མེད་དུ་བཤད་ཀྱང་། ཡིད་མི་བདེ་བའི་འདོད་པའི་ལུགས་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་ཟག་མེད་དང་ལུང་མ་བསྟན་མི་སྲིད་པའི་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་གཉི་གའོ།།་་་་་་་་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་སྤོང་བས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་བག་ཆགས་
དང་བྲལ་བ་ཉིད་ལ་དབང་བྱེད་པས་ཀྱང་དབང་པོར་བལྟའོ། །མ་རིག་པས་ཀྱང་འདུ་བྱེད་ལ་
དབང་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དབང་པོ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་སུ་ངེས་
ཞེ་ན། སེམས་ཀྱི་རྟེན་སེམས་ཅན་གྱི་རྫས་མིག་སོགས་དྲུག་དང་། དེའི་བྱེ་བྲག་འབྱེད་པ་ཕོ་མོའི་དབང་པོ་དང་། དེ་དག་གནས་པར་བྱེད་པ་སྲོག་དང་། དེའི་བར་མ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པ་ཚོར་བ་ལྔ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་ཚོགས་སོག་བར་བྱེད་པ་དད་སོགས་ལྔ་དང་། ཚོགས་བསགས་པ་ལས་རྣམ་བྱང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ངེས་པར་བསྟན་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་རྟེན་དང་དེའི་བྱེ་བྲག། གནས་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཉིད། །ཚོགས་དང་རྣམ་བྱང་ཇི་སྙེད་པ། །དབང་པོ་རྣམ་ཀྱང་དེ་སྙེད་དུ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་དབང་པོ་
དྲུག་གིས་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རྟེན་དང་། ཕོ་མོའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་དང་། སྲོག་གིས་གནས་པ་

དང་། ཚོར་བ་ལྔས་ཉེ་བར་སྤྱོད་པར་བྱེད་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་པོ་བཅུ་བཞི་དང་།

དད་སོགས་ལྔ་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་

དབང་བོ་བརྒྱད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་བ་སྟེ། ཡང་ན་འཇུག་པའི་རྟེན་དང་ནི། །སྐྱེ་དང་
གནས་དང་ཉེར་སྤྱོད་ལས། །བཅུ་བཞིའོ་དེ་བཞིན་ལྡོག་པ་ལ། །དབང་པོ་རྣམས་ནི་གཞན་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་དག་གིས་ནི་གོ་རིམ་ངེས་པའང་བསྟན་ཏོ། །ཚོར་བའི་ཕུང་བོ་ཚོར་བ་ལྔ་
དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་

དབང་པོ་ལྔ་དང་། ཕོ་མོའི་དབང་པོ་སྟེ་བདུན་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་དབང་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་

སོགས་ལྔ་དང་སྲོག་གི་དབང་པོ་དང་། དབང་པོ་དྲུག་དང་རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་ཁམས་བཅུ་གཉིས་

དང་། དབང་པོའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཚོར་བ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

285

ལྔ་དང་དད་སོགས་ལྔ་དང་སྲོག་གི་དབང་པོ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་གོ །ཆོས་རྣམས་ལ་དབང་བྱེད་པའང་
ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པས། བདག་དབང་བྱེད་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་རྣམས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ། བསྡུ་བར། ལས་དང་རྫས་དང་གཟུགས་སོགས་དང་། །དགེ་བ་སོགས་དང་རྣམ་སྨིན་དང་། །ཁམས་དང་ས་དང་ཐོབ་པ་དང་། །འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཅུའི།

དང་པོ་་་་་་་་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་ལ། སྔར་བསྟན་པ་ལྟར་ཡུལ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དབུས་མཐར། འཛིན་དང་གནས་དང་རྒྱུན་མི་འཆད། །སྤྱོད་དང་དག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིར། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རྫས་སོགས་ལ་དཔྱད་པ་ལ། ཕོ་མོའི་དབང་པོ་ནི་ལུས་ངག་གི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་
ཡིན་ལ། སྲོག་ནི་གནས་པའི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ཞིང་། དབང་པོ་ཕྱི་མ་གསུམ་ནི་དད་སོགས་
ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་པས་དྲུག་ནི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ལ། གཞན་ལྷག་མ་བཅུ་དྲུག་ནི་རྫས་སུ་

ཡོད་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་གཟུགས་སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ལ། ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔའི་ནང་ནས་གཟུགས་ཀྱིས་
བསྡུས་པ་ནི་མིག་སོགས་ལྔ་དང་ཕོ་མོའི་དབང་པོ་སྟེ་རྟེན་བདུན་དང་། སེམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་
ནི་ཡིད་དང་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ཆ་དང་། སེམས་བྱུང་གིས་བསྡུས་པ་ནི་ཚོར་བ་ལྔ་དང་དད་སོགས་
ལྔ་དང་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ཕྱོགས་དང་། ལྡན་མིན་གྱིས་བསྡུས་པ་ནི་སྲོག་སྟེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་
བསྡུས་པ་ནི་མེད་དོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་དགེ་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ། དད་སོགས་ལྔ་དང་ཕྱི་མ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་ནི་དགེ་བ་ཁོ་
ན་ཡིན་ཞིང་། ཚོར་བའི་ནང་ནས་ཡིད་མི་བདེ་ནི་དགེ་མི་དགེ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་
དབང་པོ་དང་ཚོར་བ་གཞན་བཞི་སྟེ་ལྔ་ནི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་རྣམ་པ་གསུམ་གར་ཡང་འགྱུར་བ་དང་། གཟུགས་ཅན་བདུན་དང་སྲོག་གི་དབང་པོ་སྟེ་གཞན་བརྒྱད་ནི་ལུང་མ་བསྟན་
གཅིག་པུ་ཡིན་པ་སྟེ། མཛོད་དུ། དད་སོགས། དགེ་བ་བརྒྱད་ཡིད་མི་བདེ་བ། །རྣམ་གཉིས་ཡིད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

286

དང་ཚོར་གཞན་ནི། །རྣམ་གསུམ་གཞན་ནི་རྣམ་པ་གཅིག། ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
ལྔ་བ་་་་་་་་རྣམ་སྨིན་གྱི་དབྱེ་བ་ནི། ཡིན་མིན་གྱིས་དབྱེ་བ་དང་། ཡོད་མེད་ཀྱིས་དབྱེ་བ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། སྲོག་གཅིག་པུ་རྣམ་སྨིན་ཡིན་པ་དང་། དད་སོགས་་་་་་་་་ལྔ་ཕྱི་མ་གསུམ་སྟེ།་་་་་་་་ཐ་མ་
བརྒྱད་དང་། ཚོར་བ་་་་་་་་ཡིད་མི་བདེ་ནི་རྣམ་སྨིན་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་རྣམས་མ་གཏོགས་པ་མིག་

སོགས་དྲུག་དང་། ཕོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་དང་། ཚོར་བ་གཞན་བཞི་སྟེ་བཅུ་གཉིས་ནི་རྣམ་སྨིན་
ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་གཉི་གའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཚོར་བ་་་་་་་་ཡིད་མི་བདེ་གཅིག་པུ་རྣམ་སྨིན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཡིད་དང་

ཚོར་བ་གཞན་བཞི་དང་། དད་སོགས་ལྔ་སྟེ་བཅུ་ནི་རྣམ་སྨིན་ཡོད་མེད་གཉི་ག་ཡིན་ལ། དབང་བོ་ལྔ་
ཕོ་མོ་གཉིས་ཏེ།་་་་་་་་གཟུགས་ཅན་བདུན་དང་སྲོག་དང་་་་་་་་་དབང་བོ་་་་་་་་ཐ་མ་གསུམ་ནི་རྣམ་སྨིན་མེད་པ་
ཡིན་ཏེ། སྲོག་ནི་རྣམ་སྨིན་་་་་་་་་ཡིན་པའི་་་་་་་་བཅུ་གཉིས་་་་་་་་་ནི་ཡིན་མིན་་་་་་་་གཉིས་་་་་་་་ཀའི། །དེའང་རྣམ་སྨིན་མ་
ཡིན་པ་་་་་་་་ཐ་མ་བརྒྱད་དང་ཡིད་མི་བདེ། །མ་གཏོགས་པ་སྟེ་་་་་་་་་ཡིད་མི་བདེ་་་་་་་་དེ་གཅིག་ནི། །རྣམ་པར་
སྨིན་་་་་་་་་པ་དང་་་་་་་་བཅས་་་་་་་་་པའོ་་་་་་་་བཅུ་་་་་་་་་ནི་རྣམ་སྨིན་ཡོད་མེད་གཉིས་་་་་་་་རྣམ་གཉིས་་་་་་་་ཀའོ། །དེའང་་་་་་་་ཡིད་

དང་ཚོར་་་་་་་་བ་་་་་་་་གཞན་་་་་་་་་བཞི་དང་་་་་་་་དད་ལ་སོགས་་་་་་་་ལྔ་བོ་གཞན་ནི་རྣམ་སྨིན་མེད་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དྲུག་པ་་་་་་་་ཁམས་གང་ན་གང་ཡོད་པ་ལ། དབང་པོ་ཟག་མེད་གསུམ་ནི་ཁམས་གསུམ་ཅར་
དུ་མི་གཏོགས་ལ། འདོད་པའི་ཁམས་ན་དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ཚང་བར་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་

ཁམས་ན་ཕོ་མོའི་དབང་བོ་དང་སྡུག་་་་་་་་་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྡུག་བསྔལ་མེད་པར་བྱས་པ་ནི་གྲོགས་ཡིད་མི་བདེ་མེད་པས་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ཀྱི་སྤངས་པ་མིན་ཏེ། བསྡུ་བར། དེ་ལ་དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་བོ་སྤངས་པར་གྱུར་ན་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་། གནས་པའི་ཁྱད་པར་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བཤད་པས། དུཿཁ་གནས་ངན་ལེན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་དོ། །སའི་དངོས་གཞིར། ཅིའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་དང་པོར་དུཿཁའི་དབང་བོ་མ་སྤངས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ན་དེའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་སྤངས་ནའང་། ཅིའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་སྐྱེས་པ་ལ་དེ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་གྲོགས་ཀྱི་ཆ་ཡིད་མི་བདེའི་དབང་བོས་བསྡུས་པའི་དུཿཁ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།་་་་་་་་བསྔལ་ཡིད་མི་བདེ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཡོད་ལ། །གཟུགས་མེད་ན་གཟུགས་ཅན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

287

ཐམས་ཅད་མེད་ཅིང་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བའང་མེད་པས་ཡིད་དང་སྲོག་དང་བཏང་སྙོམས་དང་
དད་སོགས་ལྔ་ཡོད་དེ། དྲི་མེད་་་་་་་་་གསུམ་་་་་་་་མ་གཏོགས་འདོད་པར་གཏོགས་་་་་་་་པ། །ཕོ་མོའི་དབང་

དང་སྡུག་བསྔལ་་་་་་་་་ཡིད་མི་བདེ་་་་་་་་དག །མ་གཏོགས་གཟུགས་གཏོགས་གཟུགས་ཅན་དང་། །བདེ་་་་་་་་་བ་ཡི་བདེ་་་་་་་་བའང་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་གཏོགས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བདུན་པ་་་་་་་་ས་གང་ན་གང་ཡོད་ནི། ཁམས་ཟག་བཅས་ཡིན་ཡང་ས་ཟག་མེད་དུའང་འགྱུར་
བས། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ས་ན་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་བཅོ་ལྔ་པོའི་སྟེང་དུ་དབང་
པོ་ཕྱི་མ་གསུམ་ ཡང་བསྣན་པས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་ཅིང་། གསུམ་པ་ན་ཡིད་བདེ་མེད་པས་བཅུ་
བདུན་ཡོད་ལ། བཞི་པ་ན་བདེ་བའང་མེད་པས་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱིས་ས་དང་པོ་གསུམ་ན་སྔར་གྱི་བརྒྱད་པོའི་སྟེང་དུ་ཟག་མེད་གསུམ་བསྣན་པས་བཅུ་གཅིག་ཡོད་ཅིང་། སྲིད་
རྩེའི་ས་ནི་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་སྔར་གྱི་བརྒྱད་པོ་ཁོ་ན་ཡོད་དོ། །
བརྒྱད་པ་་་་་་་་ཐོབ་པའམ་ལྡན་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། ངེས་ལྡན་ནི། བཏང་སྙོམས་དང་སྲོག་
དང་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་གང་ལ་གཅིག་ལྡན་པ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མ་ཚང་པ་མི་སྲིད་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ལྡན་པ་སྟེ། བཏང་སྙོམས་དང་ནི་སྲོག་དང་ནི། །ཡིད་དང་ལྡན་ལ་ངེས་གསུམ་ལྡན། །ཞེས་
པ་ལྟར་རོ། །སྲིད་ལྡན་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བདེ་བ་དང་ལྡན་ན་བཞི་དང་ལྡན་པ་དང་། མིག་

སོགས་དང་ལྡན་ན་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ་གང་དང་གང་ལྡན་པ་དེ་དང་དེ་བསྣན་པས་རྣམ་གྲངས་མང་བོར་འགྱུར་ཏེ། བདེ་ལུས་ལྡན་ལ་བཞི་དག་དང་། མིག་སོགས་ལྡན་ལ་ལྔ་དང་ལྡན། །
ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཁྱད་པར་ནང་གིས་ཉུང་བར་ལྡན་པ་ནི། ཁམས་འོག་
མར་སྐྱེས་པ་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆད་པ་ལ་ལུས་དང་ཚོར་བ་ལྔ་དང་སྲོག་དང་ཡིད་དེ་བརྒྱད་ལྡན་ཞིང་།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་བྱིས་པ་ལའང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དགེ་མེད་ནང་ན་ཉུང་ལྡན་པ། །ལུས་ཚོར་སྲོག་ཡིད་བརྒྱད་དང་ལྡན། །གཟུགས་མེད་བྱིས་པ་དེ་བཞིན་ཏེ། །བཏང་
སྙོམས་སྲོག་ཡིད་དགེ་རྣམས་དང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ནང་གིས་མང་བར་ལྡན་པ་ནི་འདོད་
ཁམས་ཀྱི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་མཚན་གཉིས་པ་དབང་པོ་ཚང་བ་ལ་ཟག་མེད་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་བཅུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

288

དགུ་ཚང་བར་ལྡན་ཞིང་། འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་ལའང་མཚན་བཞི་དང་དྲི་མེད་གཉིས་མ་

གཏོགས་པར་བཅུ་དགུ་ཚང་བར་ལྡན་པ་སྲིད་དེ། མང་པོར་ལྡན་ལ་བཅུ་དགུ་སྟེ། །དྲི་མ་་་་་་་་་གསུམ་་་་་

མེད་རྣམས་མ་གཏོགས་པའོ། །དེའང་་་་་་་་མཚན་གཉིས་་་་་་་་་པ་ལའོ་་་་་་་་འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་ཏེ་་་་་་་་
ལའང་བརྒྱད། །མཚན་གཅིག་་་་་་་་་དང་་་་་་་་དྲི་མེད་་་་་་་་་སྔ་ཕྱི་་་་་་་་གཉིས་མ་གཏོགས་་་་་་་་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བསྡུ་བར་ནི། སྲིད་པ་ལས་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་ནི་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པ་དང་། མིར་སྐྱེས་པ་
དང་། ལྷར་སྐྱེ་པ་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་མ་ཆད་པ་དང་། འཕགས་པ་རྣམས་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །
དགུ་པ་་་་་་་་འཆི་བ་ན་འགག་ཚུལ་ནི། གཟུགས་མེད་དུ་འཆི་བ་ན་སྲོག་དང་ཡིད་དང་བཏང་

སྙོམས་གསུམ་འགག་ཅིང་། གཟུགས་ཁམས་སུ་འཆི་བ་ན་དེ་རྣམས་དང་མིག་སོགས་ལྔ་སྟེ་
བརྒྱད་འགག་ལ། འདོད་ཁམས་སུ་ཅིག་ཅར་འཆི་བ་ན་བརྒྱད་པོའི་སྟེང་དུ་མཚན་གཉིས་པ་ལ་ཕོ་
མོའི་དབང་པོ་གཉིས་ཏེ་བཅུའམ། མཚན་མ་གཅིག་པ་ལ་དེ་གཉིས་གང་རུང་སྟེ་དགུའམ། མཚན་
མེད་པ་ལ་བརྒྱད་པོ་ཉིད་འགག་གོ །རིམ་གྱིས་འཆི་བ་ན་ལུས་སྲོག་ཡིད་དང་བཏང་སྙོམས་བཞི་

འགག་ཅིང་། དགེ་བའི་སེམས་ཡོད་ན་ཐམས་ཅད་དུ་དད་སོགས་ལྔའང་འགག་སྟེ། གཟུགས་མེད་དུ་ནི་འཆི་བ་ན། །སྲོག་དང་ཡིད་དང་བཏང་སྙོམས་ཉིད། །འགག་པར་འགྱུར་རོ་གཟུགས་ན་
བརྒྱད། །འདོད་པར་བཅུའམ་དགུའམ་བརྒྱད། །རིམ་གྱིས་འཆི་བ་ལ་ནི་བཞི། །དགེ་ལ་ཐམས་
ཅད་དུ་ཡང་ལྔ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བཅུ་བ་་་་་་་་སྐྱེ་བ་ན་རྙེད་ཚུལ་ནི། བརྫུས་སྐྱེས་མ་ཡིན་པས་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེས་མ་ཐག་ལུས་
དང་སྲོག་གི་དབང་པོ་གཉིས་གསར་དུ་རྙེད་ཅིང་། བསྐལ་པ་དང་པོའི་མི་ལྟ་བུ་བརྫུས་སྐྱེས་མཚན་
མེད་ཀྱིས་མིག་སོགས་ལྔ་དང་སྲོག་སྟེ་དྲུག་རྙེད་ལ། །དེའི་སྟེང་ལྷ་ལ་སོགས་པ་མཚན་གཅིག་པས་

བདུན་དང་། དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་མཚན་གཉིས་པས་བརྒྱད་རྙེད་དོ། །གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ན་སྔ་མ་ལྟར་དྲུག་རྙེད་ཅིང་། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ན་སྲོག་གི་དབང་པོ་གཅིག་པུ་རྙེད་དེ། འདོད་
པར་དང་པོ་རྣམ་སྨིན་གཉིས། །རྙེད་དེ་བརྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བས་མིན། །དེ་ཡིས་དྲུག་གམ་བདུན་ནམ་

བརྒྱད། །གཟུགས་སུ་དྲུག་གོ་གོང་མར་གཅིག །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དབང་པོའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

289

བསྡུ་བ་དང་མཛོད་འགྲེལ་ལ་སོགས་པར་བལྟ་ཞིང་། ཕལ་ཆེར་གཞུང་འདིའི་སྔ་ཕྱིར་ཡང་གསལ་
བས། སྐབས་འདིའི་སྤྲོས་པ་རྣམས་མ་བཤད་ཀྱང་ཆོག་གོ །
ལྔ་བ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་དུ་བརྟག་ཅེ་ན། ལུས་
སེམས་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནམ་བདག་
ཉིད་ནི་སྡུག་བསྔལ་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་
བའི་ཆོས་ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་། དེ་དང་ཕྲད་པའི་དབང་བོ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་
གྱི་སེམས་དང་། སེམས་བྱུང་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་
པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་དུ་བལྟའོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་

སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་རྒྱུ་བཅས་པས་བསྡུས་པ་དག་གོ། དེའང་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཆར་བསྟན་པས་བདག་སྡུག་བསྔལ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དྲུག་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་དུ་བརྟག་ཅེ་ན། ལུས་
སེམས་ལ་ཕན་པར་སྣང་བ་བདེ་བའི་ཚོར་བ་འགྱུར་བ་དང་བཅས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་
བདག་ཉིད་དང་། གང་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་དེ་དང་ཕྲད་པའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་འགྱུར་བ་དང་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་དག་འགྱུར་བ་
ལས་ཡད་མི་བདེ་འབྱུང་བས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ིཕྱིར། །བདེ་བ་ཟག་བཅས་རྒྱུ་དང་བཅས་
པ་དེ་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་ཆགས་ཤིང་ཞེན་པས་འདི་དག་འགྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཡིད་མི་

བདེས་འགྱུར་བ་དང་བཅས་པས་ཀྱང་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་དུ་བལྟའོ། །དེ་ལྟར་ཆགས་
པའང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ངོ་བོར་བརྗོད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། ཞེན་ནས་འགྱུར་བའི་སེམས་ཀྱིས་ལག་པ་ནས་འཛིན་པའམ་ལན་བུ་ནས་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་གདུང་བར་གསུངས་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་བདེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་རྒྱུ་དང་བཅས་པས་བསྡུས་པ་
དག་གོ །དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་འདུ་བས་བདག་བདེ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བདུན་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་དུ་བརྟག་ཅེ་ན། དངོས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

290

སུ་ཕན་གནོད་དུ་མི་སྣང་བས་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཚོར་བ་བཏང་
སྙོམས་པ་གཙོ་ཆེར་ཀུན་གཞི་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། ཀུན་གཞི་ལས་དེ་ལྟར་སྐྱེས་པའི་

རྣམ་ཤེས་གཞན་དང་ཡང་ལྡན་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་བདག་ཉིད་དང་། གང་ལ་བརྟེན་ནས་
སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་བཏང་སྙོམས་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཡུལ་ཐ་
མལ་བ་དང་དེ་ དང་ཕྲད་པའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་། བཞི་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྒྱ་མི་གཡོ་བའི་
ལས་ལ་སོགས་པ་བཏང་སྙོམས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། དེ་དག་སྡུག་བསྔལ་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། སྡུག་བསྔལ་དང་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་གཉི་གའི་གནས་ངན་

ལེན་ས་བོན་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བས་སྡུག་བསྔལ་གཉི་ག་ལས་མི་ཐར་ཞིང་མ་གྲོལ་བར་རེས་བདེ་བ་དང་རེས་སྡུག་བསྔལ་དུ་འགྱུར་ཞིང་། བཏང་

སྙོམས་དེའང་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཅིངས་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་འགྱུར་བས་གྲུབ་པ་

དང་བདེ་བའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་
བསྔལ་ཉིད་དུ་བལྟའོ། །ཕུང་བོ་རྣམས་དང་ཡིད་དང་ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་
དང། ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆ་མ་གཏོགས་པ་ཐམས་
ཅད་དོ། །དེས་ན་སྔར་གྱི་གཉིས་པོའང་འདིའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། སའི་དངོས་གཞིར།
འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་བསྡུས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི།

འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་བསྡུས་པའང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེའང་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་བདག་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བཏང་སྙོམས་པར་མངོན་
པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
བརྒྱད་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་བཅས་པར་བརྟག་ཅེ་ན།
གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་དངོས་ནི་སྔར་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུར་བཤད་པ་ལྟར་མི་དགེ་བ་གང་ཡིན་པ་དང་།

དགེ་བའི་ནང་ནས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ནི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་བཅས་པར་བལྟའོ། །
ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་དང་རྣམ་ཤེས་ཁམས་བདུན་གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་ཏེ་ཁམས་བཅུ་དང་། གཟུགས་སྒྲ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

291

ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་ཟག་མེད་དང་ལུང་མ་བསྟན་མ་གཏོགས་པར་
མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དག་གོ། །དེ་དག་ནམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུར་བསྟན་པས་་་་་་་་་གང་ཟག་་་་་་་་བདག་་་་་་་་་འདི་ཉིད་་་་་་་་ཕུང་པོར་་་་་་་་་རྙིང་བ་་་་་་་་འཇོག་ཅིང་་་་་་་་་རྣམ་སྨིན་་་་་་་་འཕེན་པར་བྱེད་
པ་དང་སྐྱེ་གནས་སུ་་་་་་་་་ཕུང་བོ་གསར་བ་་་་་་་་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བར་བྱེད་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ལྡན་ཆོས་ལ། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཀུན་གཞིའི་

རྣམ་པར་ཤེས་པ་འཁོར་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་གྲོགས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་བཅས་པར་
བལྟའོ། །ཀུན་གཞི་དེ་ལས་གཞན་ཚོགས་བདུན་འཁོར་དང་བཅས་པ་དང་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་རྒྱུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བས་ན། འབྲས་བུའང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཞེས་བཏགས་པའོ། །

དགུ་པ་ཟས་ལ་སྤྱི་དོན་གསུམ།

དགུ་བ་ཟས་ལ་སྤྱི་དོན་གསུམ་སྟེ། ཟས་བཞིའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་། གྲངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་
ཚུལ། ཁམས་དང་སའི་ཁྱད་པར་རོ། །

ཟས་བཞིའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

དང་པོ་ནི། ཁམ་གྱི་ཟས་དང་། རེག་པའི་ཟས་དང་། སེམས་ཀྱི་ཟས་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས་སོ། །དེ་ལ་ཁམ་གྱི་ཟས་ནི་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་བདག་ཉིད་ཅན། སྣ་ལྕེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་སོ་སོར་
བཅད། མིད་པའམ་ཁམ་གྱིས་དུམ་བུར་བཅད་དེ་ཟོས་པ་ལས། ལེགས་པར་ཞུ་བ་ན་དབང་པོའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་འཕེན་ཞིང་རྟས་པར་བྱེད་པའོ། །གཟུགས་སྒྲ་ནི་ཞུ་བ་ལས་ཕན་མི་འདོགས་པས་
ཁམ་ཟས་མ་ཡིན་ཞིང་། ཟ་བ་ན་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཁ་དོག་མཐོང་བ་ལས་དབང་པོ་ཚིམ་པའང་
རེག་པའི་ཟས་ཡིན་གྱི་ཁམ་གྱི་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཁམ་དང་ཟས་ལའང་མུ་བཞི་ཡོད་དེ། ཟོས་
ཤིང་མིད་ཀྱང་དབང་པོའི་འབྱུང་བ་ལ་མི་ཕན་པ་ནི་ཁམ་ཡིན་ལ་ཟས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཟས་གཞན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

292

གསུམ་གྱིས་ཕན་པ་ནི་ཟས་ཡིན་ལ་ཁམ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཟོས་ཤིང་ཞུ་བ་ལས་ཕན་པ་ནི་ཁམ་

ཡང་ཡིན་ལ་ཟས་ཀྱང་ཡིན་པ་དང་། རེག་སོགས་གསུམ་གྱིས་མི་ཕན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཁམ་
ཡང་མ་ཡིན་ལ་ཟས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའོ། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་རེག་པའི་ཟས་ནི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་
ཡུལ་དང་དབང་པོ་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་དང་བཏང་སྙོམས་གང་རུང་འབྱུང་ཞིང་རྣམ་ཤེས་ལ་ཕན་འདོགས་ལ། དེས་དབང་པོའི་འབྱུང་བ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་པའོ།
།འདུ་བྱེད་སེམས་པའི་ཟས་ནི་འདོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་རེ་བ་དང་བཅས་པའི་བདེ་སོགས་ཀྱིས་
རྣམ་ཤེས་ལ་ཕན་འདོགས་ཤིང་། དེས་དབང་བོའི་འབྱུང་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་སྟེ། མཛོད་འགྲེལ་དུ་།་་་་་་་་དཔེར་ན་ཐལ་བའི་ཐུམ་པོ་ལ་ཕྱེར་བལྟས་པས་དེར་རྟོག་པའི་བྱིས་བདག་ཐལ་བར་མ་ཤེས་
ཀྱི་བར་ལ་རེ་བ་དང་བཅས་པས་འཚོ་བ་དང་། རྒྱ་མཚོར་གྲུ་ཞིག་པའི་མི་དག་གིས་ལྦུ་བའི་ཕུང་པོ་
ལ་ཐང་དུ་འདུ་ཤེས་ཏེ་དེར་མ་ཕྱིན་གྱི་བར་ལ་རེ་བ་དང་བཅས་པས་འཚོ་བ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་དང་བྲལ་ན་ལུས་རུལ་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་བ་
ལས་དེས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་བར་ལ་མི་འདྲུལ་བར་གནས་པའི་སྒོ་ནས་ཕན་འདོགས་པའོ། །

གྲངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། ལུས་དང་ཚོར་བ་དང་སེམས་དང་ཆོས་ཏེ་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བསྒོམ་པ་
ལ་རིམ་གྱིས་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་གྲངས་བཞི་དང་རིམ་པའང་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་སྟེ། བསྡུ་བར། དྲན་
པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་སླ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
།ཡང་ན་ཁམ་ཟས་ཀྱིས་རྟེན་དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་རྒྱས་པར་བྱེད་ཅིང་། རེག་པས་བརྟེན་
པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་ལ། སེམས་པས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་པར་བྱེད་
ཅིང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་འཕངས་པ་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པས་ན་སྲིད་པར་སྐྱེས་ཟིན་གསོ་
བར་བྱེད་པ་གཉིས་དང་། ཕྱི་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་སྟེ། འདི་ལ་རྟེན་དང་ནི། བརྟེན་པ་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་ནི། །སྲིད་གཞན་འཕེན་དང་འགྲུབ་པ་ཡི།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

293

།དོན་དུ་གཉིས་ཏེ་གོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཁམས་དང་སའི་ཁྱད་པར།

གསུམ་པ། ཁམ་གྱི་ཟས་འདོད་པའི་ཁམས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་མ་གསུམ་ནི་ཁམས་

གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ན་ཁྱབ་པར་ཡོད་དེ། ཁམ་གྱི་ཟས་ནི་འདོད་པ་ན། །སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། རེག་དང་སེམས་པ་རྣམ་ཤེས་ནི། །ཟག་བཅས་ཟས་ཡིན་གསུམ་

དག་ན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཞུང་དོན་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཟས་སུ་བརྟག་ཅེ་ན། གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་དོན་
གསུམ་གྱིས་བཤད་པ་ནི། ཁམ་དུ་བཅད་དེ་ཟོས་པ་ན་འཇུ་བས་ཀྱང་འཇུ་བ་ལས་གྱུར་ཏེ་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པས་དབང་པོའི་འབྱུང་བ་རྟས་པར་བྱེད་པ་ནི་ཁམ་གྱི་ཟས་སུ་བལྟའོ། །ཞེས་པ་
དང་། དེ་བཞིན་དུ། ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་གྱིས་ཀྱང་ཡུལ་ལས་གྱུར་ཏེ། དེ་དང་དབང་པོ་ཕྲད་པའི་

རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་བདེ་སོགས་ཀྱིས་ལུས་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ནི་རེག་པའི་ཟས་དང་།

འདོད་པའི་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་རེ་བ་དང་བཅས་པས་ཀྱང་རེ་བ་ལས་འགྱུར་ཏེ་ཇི་སྲིད་རེ་
བ་ཡོད་ཀྱི་བར་དུ་ལུས་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ནི་སེམས་པའི་ཟས་དང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་ལུས་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་བཅས་པས་ཀྱང་ལེན་པ་ལས་གྱུར་ཏེ། དེ་དང་མ་བྲལ་གྱི་བར་དུ་
ལུས་མི་འདྲུལ་བར་གནས་པས་ཕན་འདོགས་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས་སུ་བལྟའོ། །མཛོད་དུ།
འགྲོ་བའི་ཟས་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །གསུངས་སོ།།་་་་་་་་གཟུགས་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་ཤེས་ཏེ་ཕུང་པོ་གསུམ་དང་། སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱ་དང་ཆོས་ཏེ་ཁམས་བཅུ་གཅིག་དང་། དྲི་རོ་རེག་བྱ་དང་
ཡིད་དང་ཆོས་ཏེ་སྐྱེ་མཆེད་ལྔའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཟས་བཞིས་བསྡུས་པ་དག་གོ །ཟས་ཀྱིས་ལུས་
གནས་པའང་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་པས་བདག་ཟས་ཀྱིས་གནས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱེད་ལས་ཀྱིས་བསྡུ་བ་ནི། ཡང་ཟས་ནི་འཆི་བ་མཐའ་དག་དང་ལྡན་

པས་མ་དག་པ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ལུས་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། འཆིང་བ་ཕྱོགས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

294

གཅིག་གིས་དག་པ་དང་། འཆིང་བ་ལྷག་མས་མ་དག་པ་ཁམས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་སློབ་པ་
དང་། གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ལུས་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། འཆིང་བ་མཐའ་དག་གིས་

དག་པ་དགྲ་བཅོམ་པའི་ལུས་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
མཐུ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ནི་དོན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་ཀྱང་གཞན་སྣང་དུ་ཟས་ཀྱིས་གནས་པར་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པར་ཡང་བལྟའོ། །
བཅུ་པ་ལ། ཇི་ལྟར་དུ་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་གོང་མ་དང་བཅས་པར་བརྟག་ཅེ་ན། འདུས་བྱས་
ཐམས་ཅད་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནི། ནམ་མཁའ་དང་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་
པ་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་ཀྱང་གོང་མ་དང་བཅས་པར་བལྟའོ། །ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
ཕྱོགས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་མ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །དེའང་
ཆོས་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་བདག་རྫས་ངན་པ་གོང་མ་དང་བཅས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །
བཅུ་གཅིག་པ་ལ། ཇི་ལྟར་ན་གོང་ན་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན། གོང་ན་མེད་པས་
བསྡུས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་གྲངས་དུ་ཞིག་ཡོད། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་གོང་ན་མེད་པར་བརྟག་
སྟེ་བསྟན་ཅེ་ན། ཐར་བ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་དང་

སོ་སོར་བརྟགས་པས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ནི་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པར་བལྟའོ། །ཆོས་
ཀྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་དང་། དག་པ་གཉིས་

ལྡན་གྱི་འགོག་པ་ནི་དེའི་དངོས་པོའི་རྐང་གྲངས་སུ་གྱུར་པ་དག་གོ །དགོས་པ་ནི། སྤྱིར་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང་། ཁྱད་པར་གོང་ན་མེད་པའང་ཆོས་
གསུམ་དུ་འདུ་བར་བསྟན་པས། ཆོས་གསུམ་ནི་བདག་གི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ཞིང་བདག་དོན་གཞན་
དང་ཡང་མི་ལྡན་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པས་ན། འགའ་ཞིག་བདག་ཡོད་པ་དེའང་རྫས་ཀྱི་མཆོག་
གོང་ན་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་ནས་བདག་མེད་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

295

ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ཚུལ་མཐུན་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་རྣམ་པའི་རབ་

ཏུ་དབྱེ་བའི་ཚུལ་ལམ་རིགས་པ་འདིས་ཕྱེ་ན་ཆོས་གསུམ་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཚུལ་གཞན་ཡང་
མཐའ་ཡས་ཤིང་ཚད་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ། །དེའང་་་་་་་་་ནང་གི་གཅིག་གཉིས་གཟུགས་ལ་སོགས།་་་་་་་་ཕྱི་
རོལ་དང་ནང་གིར་དབྱེ་བ་དང་། དམིགས་བཅས་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཕྱེད་ཀྱང་། ཞེས་པ་ལྟར་་་་་་་་
དམིགས་བཅས་དང་དམིགས་མེད་དུ་དབྱེ་བ་དང་། ཡིད་དང་ཡིད་ཤེས་་་་་་་་རྟོག་བཅས་དང་་་་་་་་་གཞན་་་་་་་་
རྟོག་མེད་དུ་དབྱེ་བ་དང་། གཟུགས་ཅན་བཅུ་ནི་བསགས་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་་་་་་་་བསགས་པ་དང་་་་་་་་་གཞན་་་་་་་་མ་བསགས་པར་དབྱེ་བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ནི་་་་་་་་རྟག་པ་དང་་་་་་་་་གཞན་་་་་་་་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྣམ་
འགྲེལ་དུ་་་་་་་་ཆ་ཤས་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་བསལ་ནས་ནི་ངེས་པ་དང་། །སྒྲ་དང་དེ་སྙེད་ཁོ་ན་
ངེས། །དེ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་ཅན། །ཞེས་པ་ལྟར་སྤོབས་པ་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་སོ་སོ་རིག་
པའི་བྱེ་བྲག་གི་ཡུལ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་རོ། །་་་་་་་་ཞེས་སོ།།

བསྡུས་པའི་རབ་དབྱེ་བཅུ་གསུམ།

བསྡུས་པའི་རང་དབྱེ་བཅུ་གསུམ་ལ། ཀུན་བརྟགས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། ཀུན་
བརྟགས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། ཕྱིར་བལྟས་ལ་སོགས་པ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །
དང་པོ་ལ།་་་་་་་་གཉིས་ལས། མདོར་བསྟན་ནི། སྔར་བཤད་པར་མ་ཟད་སླར་ཡང་རྫས་ཡོད་པ་
ཐམས་ཅད་མདོར་བསྡུ་ན། དབྱེ་གཞི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་

ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཉིད་མིང་གིས་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནི། མེད་
བཞན་དུ་ཀུན་ཏུ་བིརྟགས་པའ་མཚན་ཉི ད་ཀྱི་རབ་ཏུ་དི བྱེ་བ་དང་། རག་པས་རྣམ་པར་བྟོ རྟགས་པའ་ིམཚན་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །རྒྱས་བཤད་ལ། འདིར་ནི་གཙོ་ཆེར་་་་་་་་འབྲེལ་བར་་་་་་་་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

296

བྱས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་
བ་གང་ཞེ་ན། སྒྲོས་་་་་་་་གདགས་གཞི་ཕུང་བོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་དོན་ལ་་་་་་་་་སྒྲོ་འདོགས་
བྱེད་གཞན་དབང་གིས་་་་་་་་མེད་བཞིན་དུ་ང་རྒྱལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པས་བདག་ཅེའམ། ཞུམ་པའི་བདག་
ཉིད་ཅན་་་་་་་་་སེམས་དང་ལྡན་པ་་་་་་་་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་དང་། རིས་མཐུན་གནས་པར་བྱེད་པས་་་་་་་་་
ལུས་འཛིན་པས་་་་་་་་སྲོག་དང་། ལུས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བར་བྱེད་པས་སྐྱེ་བ་པོ་དང་། ཟས་ཀྱིས་རྒྱས་
པར་བྱེད་པས་གསོ་་་་་་་་་ཕུང་བོ་གསོ་བར་བྱེད་པ་་་་་་་་བ་དང་། ཡང་ཡང་འགྲོ་བར་རྟེན་པས་་་་་་་་་ཆོས་གསུམ་ཚེ་བསྟོད་ལ་གང་ཞིང་། ཚེ་སྨད་ལ་ཟག་པས་་་་་་་་གང་ཟག་དང་། གཙོ་བོར་ཡིད་ལས་སྐྱེས་པས་་་་་་་་་༧སྐྱེ་རྒུའི་བདག་པོ་
ཤེད་ཅེས་པ་ལས་སྐྱེས་པས་་་་་་་་ཤེད་ལས་སྐྱེས་དང་། ང་རྒྱལ་སྲུང་བར་བྱེད་པས་ཤེད་བདག་གམ་ཤེད་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་གང་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའོ། །རྣམ་པར་བརྟགས་
པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པའི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་
སྐྱེ་མཆེད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་དག་ཉིད་དེ། གང་ལ་བདག་སོགས་སུ་རྟོག་པའི་འཁྲུལ་བ་དེ་
བྱུང་བའི་གཞིར་གྱུར་པ་ཉིད་དོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། དགག་
གཞི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དེ་དག་ཉིད་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་སྔར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའི་

བདག་མེད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དང་། སྲོག་དང་། སྐྱེ་བ་པོ་དང་། གསོ་བ་དང་། གང་ཟག་དང་། ཤེད་ལས་སྐྱེས་དང་། ཤེད་བུ་ལ་སོགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་ནི་དཔྱད་ན་བདེན་པར་
གྲུབ་པ་མེད་པས་ཡོད་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་ལ། བདག་མེད་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྣང་
ཙམ་དུ་ཡོད་པའམ། ཆོས་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་མི་འགྱུར་བར་ཡོད་པས་མེད་པའི་མཐའ་ལས་

གྲོལ་བ་ཉིད་དོ། །
མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་ནི། ཡང་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་གྱིས་རབ་ཏུ་
དབྱེ་བ་དང་། དེ་དག་གི་རྣམ་པའམ་ཁྱད་པར་གྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། གང་ཟག་སོ་སོའི་ལུས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

297

ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། སྐད་ཅིག་སོ་སོའི་རྒྱུན་གྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་རྒྱས་བཤད་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། དབྱེ་གཞི་ཕུང་

པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་སོ་སོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བ། གཟུགས་རུང་མཚན་
ཉིད་ཅན་ནི་གཟུགས། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་གཞི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔར་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བཤད་ཟིན་པར་གྱུར་པའོ། རྣམ་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། དབྱེ་གཞི་ཕུང་པོ་
དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་འབྱེད་ཚུལ་མིང་སོགས་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་ཆ་

ནས་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང་། བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་ལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། དཔྱད་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་
གཟུགས་ཅན་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། མིག་ཡུལ་དུ་བསྟན་དུ་ཡོད་པ་
དང། ལྡོག་པ་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་། དེ་དག་ལ་སོགས་པ་སྔར་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་རྣམས་སོ། །ལུས་
ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པ་
ཇི་སྙེད་པ་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱང་དེ་སྙེད་དེ། གཟུགས་ཅན་གཉིས་ན་
ཕུང་པོ་ལྔ་ཅི་རིགས་པར་ཡོད་པ་དང་། གཟུགས་མེད་ན་མིང་བཞི་ཙམ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་

དོ། །རྒྱུན་གྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རེ་རེའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཡུལ་གཅིག་

ལའང་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྔ་མའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་
མ་རེ་རེ་ཞིང་འབྱུང་བས་སོ་སོ་ཐ་དད་པའོ། །ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་
བ་ལ་མཁས་པས་ཅི་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཞེ་ན། འདི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཤེས་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྤོང་བ་
འབྱུང་བས་དེའི་མིང་གིས་བརྗོད་པ་དེའོ། །ཆོས་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པས་དེ་དང་མི་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་བདག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་འཁྲུལ་བར་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ། །
ཤེས་ནས་སྤོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་ཏུ་སྦྱར་ཏེ་རྣམ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པས་ཅི་ཞིག་ཡོངས་སུ་
ཤེས་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་རྣམ་པ་དུ་མར་ཤེས་པས་རིལ་བོ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་འཁྲུལ་

བར་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ། །ལུས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པས་ཅི་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཞེ་ན།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

298

ལུས་ཐ་དད་རྣམས་རང་རང་གི་ལས་ཐ་དད་ལས་བྱུང་བར་ཤེས་པས། ལས་མ་བྱས་པའི་འབྲས་

བུ་དང་ཕྲད་པ་དང་། ལས་བྱས་པའི་འབྲས་བུའི་རྒྱུན་གཞན་ལ་སྨིན་ནས་ཆུད་ཟ་བར་འདོད་པའི་
འདུ་ཤེས་ནི་འཁྲུལ་བར་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ། །རྒྱུན་གྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པས་ཅི་ཞིག་

ཤེས་ཞེ་ན། འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པར་ཤེས་པས། རྟག་ཅིང་བརྟན་

པར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་འཁྲུལ་བར་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ། ། གསུམ་པ་ལ། གཉིས་ལས་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི། ཡང་དབྱེ་གཞི་ཕུང་བོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་
མཆེད་འདི་དག་ཉིད་ཀྱི་གྲངས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་དྲུག་སྟེ། མིང་གིས་དབྱེ་བ་ནི། འདོད་
ཡོན་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བལྟས་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ནང་དུ་བལྟས་པས་རབ་
ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། མཐའ་མེད་པ་རྒྱུན་རིང་བོའི་དུས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། མཐའ་ཡོད་པ་དུས་ཡོངས་སུ་ཆད་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། ཡུན་ཐུང་བས་དེའི་དུས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། གཞན་སྣང་དུ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །

ཕྱི་བལྟས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ།

རྒྱས་བཤད་ལ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་བལྟས་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། ཕལ་ཆེར་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་པ་འདོད་པའི་ཁམས་ན་སྤྱོད་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་
བའི་ཆོས་གསུམ་རྣམས་ཏེ་འདོད་ཡོན་ལ་སྲེད་པ་མི་བཟད་པ་ལས་བྱུང་བར་གྱུར་པའོ། །ནང་དུ་
བལྟས་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་བ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་

མེད་པའི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཐམས་ཅད་དང་། འདོད་པར་ཡང་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་པས་བསྡུས་པ་རྣམས་ཏེ་སྙོམས་འཇུག་ལ་ནང་དུ་བལྟས་པ་ཉིད་དོ། །རྒྱུན་རིང་བོའི་
དུས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་སྟེ་སྔོན་དང་ཕྱི་
མའི་མཐའ་ཐུག་པ་མེད་པར་གྱུར་པའོ། །དུས་ཡོངས་སུ་ཆད་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པ་སློབ་པ་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་ཐམས་ཅད་དང་། མི་སློབ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

299

པ་རྣམས་ཀྱིའང་ཐ་མའི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་མ་གཏོགས་པ་སྟེ། བདུན་དང་
གཅིག་ལ་སོགས་པ་དུས་ངེས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པའོ། །དེའི་དུས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། མི་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་མ་ལྷག་མེད་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁ་མའི་སྐད་ཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་ཕུང་

པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ནི་དེའི་དུས་ཙམ་ཁོ་ན་ ཡིན་གྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་རྒྱུན་འཆད་

འགྱུར་བ་རྣམས་སོ། །ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་

དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་ཅིང་ཡོད་ཏན་དམ་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དག་ནི་ལས་ དང་ཉོན་མོངས་པ་ལས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་། སྨོན་ལམ་དང་དགེ་བའི་རྩ་བའི་དབང་གིས་གདུལ་བྱ་ལ་ཕན་གདགས་པའི་ཕྱིར་སྣང་ཙམ་
དུ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པའོ། །
བཅུ་པ་ལ། བསྡུས་པ་གང་ཞེ་ན། ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ། སོ་སོའི་ངོ་བོ། མཁས་བའི་ཕན་

ཡོན་གསུམ་ལས་དང་པོ་ནི། བསྡུས་པའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བལྟ་སྟེ། དེའང་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མཚན་གཞི་བསྡུས་པ་དང་། རྒྱུ་ཁམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བསྡུས་པ་དང་། སྤྱི་རིགས་ཀྱིས་བྱེ་བྲག་བསྡུས་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་ཅན་བསྡུས་པ་དང་། གྲོགས་ཀྱིས་གྲོགས་ཅན་བསྡུས་པ་དང་། ཕྱོགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཅན་བསྡུས་པ་དང་། དུས་ཀྱིས་དུས་ཅན་བསྡུས་པ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་གིས་ཕྱོགས་གཅིག་བསྡུས་པ་དང་། མཐའ་དག་གིས་མཐའ་དག་བསྡུས་

པ་དང་། ཆོས་གསུམ་གཅིག་གིས་གཅིག་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པས་ཆོས་
ཅན་བསྡུས་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། བཅུ་གཅིག་གི་དང་པོ་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གང་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྡུད་བྱེད་གང་གིས་བསྡུ་བྱ་གང་ཞིག་ཇི་ལྟར་བསྡུས་ཚུལ་གྱིས་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་ཡང་སྡུད་

བྱེད་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་སུ་རུང་བ་

ལ་སོགས་པ་མི་འདྲ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུ་བྱ་རྒྱུད་གཞན་དང་གཞན་དུ་གཏོགས་
པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སྡུད་ཚུལ་དོན་བྱེད་ནུས་པས་དངོས་པོ་རྣམས་བསྡུས་པ་ལྟར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

300

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་གཞི་བསྡུས་པར་བལྟའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ།
གཉིས་པ་་་་་་་་ཁམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གང་ཞེ་ན། སྡུད་བྱེད་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེད་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེས། བསྡུ་བྱ་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་དགསྡུད་ཚུལ་གྱི་ས་བོན་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ཁམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་རྣམས་བསྡུས་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་རིགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གང་ཞེ་ན། ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་བེམ་རིག་

ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་སོ་སོར་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པ་ཡོད་ཀྱང་དུ་མ་སྤུངས་
པས་ན་ཕུང་པོའི་དོན་བརྩན་པར་བྱས་ནས་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཕུང་པོ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་པས་ན་ཁམས་ཀྱི་དོན་བརྩན་པར་བྱས་ནས་
མིག་ལ་སོགས་བ་ཐམས་ཅད་ཁམས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་དང་། ཉེར་སྤྱོད་སྐྱེ་བའི་སྒོ་བྱེད་པས་
ན་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དོན་བརྩན་པར་བྱས་ནས་མིག་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་

པ་ས། ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་མྟེ་འིདྲ་བར་གནས་ཀྱང་། སྤྱི་རགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དག་གོ། ། ིབཞི་པ་་་་་་་་གནས་སྐབས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གང་ཞེ་ན། བསྡུ་བྱ་བདེ་བ་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་

ཀྱི་ཕུང་བོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་སྡུད་བྱེད་བདེ་བའི་གནས་སྐབས་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་བདེ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་

སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་
པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་རྣམས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་དང་བཏང་སྙོམས་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པའོ། །
ལྔ་པ་་་་་་་་གྲོགས་གྱིས་བསྡུས་པ་གང་ཞེ་ན། བསྡུ་བྱ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྟེ་མ་ལུས་པ་ནི་སྡུད་བྱེད་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་པའི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་སྡུད་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གྲོགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཕུང་པོ་ལྔ་ཞེས་གྲོགས་ཀྱིས་བསྡུས་
པས་གྲོགས་ཅན་བསྡུས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཚོར་བའི་ཕུང་པོའང་གྲོགས་ལྷག་མ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཕུང་པོ་ལྔ་ཞེས་བསྡུས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། མིག་གི་ཁམས་འཁོར་དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

301

བཅས་པ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཁམས་གྲོགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་
ཅེས་བསྡུས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་འཁོར་དང་བཅས་པ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱེ་
མཆེད་གྲོགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཞེས་བསྡུས་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ལ་ཡང་སོ་སོར་དཔྱད་དེ་རིག་པར་བྱའོ། །
དྲུག་པ་་་་་་་་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གང་ཞེ་ན། བསྡུ་བྱ་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་སྡུད་བྱེད་ཤར་ཕྱོགས་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་ཚུལ་ཡུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་ཞེས་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཅན་ཐ་དད་མེད་པར་བསྡུས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕྱོགས་ལྷག་མ་དགུ་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་རིག་

པར་བྱ་སྟེ་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །
བདུན་པ་་་་་་་་དུས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཞེ་ན། བསྡུ་བྱ་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི། སྡུད་བྱེད་འདས་པའི་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས། བསྡུས་ཚུལ་དུས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
འདས་པའི་ཆོས་གསུམ་ཞེས་དུས་དང་དུས་ཅན་ཐ་དད་མེད་པར་བསྡུས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་མ་

འོངས་པའི་ཆོས་གསུམ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་ཆོས་གསུམ་རྣམས་ཀྱང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པའོ། །
བརྒྱད་པ་་་་་་་་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་བསྡུས་པ་གང་ཞེ་ན། བསྡུ་བྱ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་
མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་མདོ་གཞན་ལས་མིང་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་སྡུད་
བྱེད་འདིར་བསྟན་པའི་ཆོས་གསུམ་པོའི་ནང་ཚན་གང་ཡང་རུང་བས་བསྡུས་པ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་
གིས་བསྡུས་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་
གིས་བསྡུས་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕུང་པོའང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་

བསྡུས་པ་དང་། འདོད་པ་དང་གནོད་སེམས་དང་རྣམ་འཚེའི་ཁམས་ནི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པས་ཆོས་
ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་བསྡུས་པ་དང་། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་
པ་བཞི་ནི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

302

བསྡུས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །
དགུ་པ་་་་་་་་མཐའ་དག་གིས་བསྡུས་པ་གང་ཞེ་ན། བསྡུ་བྱ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་
ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་མདོ་གཞན་དུ་མིང་མི་འདྲ་པར་བསྟན་པ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་དང་། སྡུད་བྱེད་
འདིར་མ་བསྟན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པས་མ་ལུས་པར་བསྡུས་པ་ནི་མཐའ་དག་གིས་བསྡུས་
པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ནི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཅར་གྱིས་བསྡུས་པ་དང་། འདོད་པའི་ཁམས་ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་
སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་དྲི་རོ་བོར་བའི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུས་བསྡུས་ཀྱང་གང་དེ་ན་ཡོད་པའི་སྐྱེ་
མཆེད་མ་ལུས་པ་བསྡུས་པའོ། །
བཅུ་བ་་་་་་་་གཅིག་གིས་གཅིག་བསྡུས་པ་གང་ཞེ་ན། ཆོས་གསུམ་པོ་རེ་རེས་ཀྱང་གཞན་
གཉིས་པོ་བསྡུས་ཤིང་། གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་རེ་རེ་བསྡུས་པས་ཕན་ཚུན་གྱིས་བསྡུས་ཚུལ་
རིམ་པ་ལྟར་སྟོན་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཕུང་པོ་ལྔས་གཞན་གཉིས་པོ་བསྡུས་ཚུལ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པར་ཡང་སྦྱར་དུ་རུང་མོད། འོན་ཀྱང་དོན་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྔར་ཇི་ལྟར་གྲགས་པ་བཞིན་འཆད་
པ་ལ་བཞིའི། དང་པོ་ཕུང་པོ་ལྔ་གཞན་གཉིས་པོས་བསྡུས་ཚུལ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཁམས་དུ་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུ་དག་གིས་བསྡུས་ཞེ་ན། དེ་ནི་དབང་པོ་ལྔ་དང་ཡུལ་ལྔ་སྟེ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་དང་། ཁམས་གཅིག་དང་སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་གཟུགས་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་དག་
གིས་ཀྱང་བསྡུས་སོ། །ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་ཁམས་དུ་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུ་དག་གིས་བསྡུས་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་གཅིག་དང་སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་ལ་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་དག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ཚོར་བ་
ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་སོ། །ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་ཇི་ལྟ་བར། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ། ཆོས་བཅུ་དྲུག་གི་ཡ་གྱལ་རེ་རེས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་

བོ་ཁམས་དུ་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུ་དག་གིས་བསྡུས་ཞེ་ན། སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་གིས་བསྡུས་སོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

303

གཉིས་པ་་་་་་་་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་གཞན་གཉིས་པོས་བསྡུས་ཚུལ་ལ། མིག་གི་ཁམས་ཕུང་པོ་
དུ་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུ་དག་གིས་བསྡུས་ཞེ་ན། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་མིག་གི་དབང་པོ་
དང་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་གིས་བསྡུས་སོ། །མིག་གི་ཁམས་ཇི་ལྟ་བར་རྣ་བའི་ཁམས་དང་སྣའི་

ཁམས་དང་ལྕེའི་ཁམས་དང་ལུས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་བོའི་ཕྱོགས་རེ་དང་
རང་རང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རེ་རེས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཕུང་པོ་དུ་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུ་
དག་གིས་བསྡུས་ཞེ་ན། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡུལ་ལྔའི་དང་པོ་དང་གཟུགས་ཀྱི་
སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཇི་ལྟ་བར་སྒྲའི་ཁམས་དང་དྲིའི་ཁམས་

དང་རོའི་ཁམས་དང་རེག་བྱའི་ཁམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཕྱོགས་རེ་དང་རང་
རང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རེ་རེས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཕུང་པོ་དུ་དང་སྐྱེ་
མཆེད་དུ་དག་གིས་བསྡུས་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་བསྡུས་སོ། །མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཇི་ལྟ་བར་རྣ་བ་དང་

སྣ་དང་ལྕེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ཕུང་པོ་དང་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་རེས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཀྱང་བཤད་པ་
ཡིན་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ཕུང་པོ་དང་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་
ཁམས་ཕུང་པོ་དུ་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུ་དག་གིས་བསྡུས་ཞེ་ན། ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དེ་ཕུང་བོ་གསུམ་དང་གཅིག་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གཟུགས་རྣམ་པ་ལྔ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
གཅིག་གིས་བསྡུས་སོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་གཞན་གཉིས་པོས་བསྡུས་ཚུལ་ལ། མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཕུང་པོ་
དུ་དང་ཁམས་དུ་དག་གིས་བསྡུས་ཞེ་ན། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་མིག་གི་དབང་བོ་
དང་མིག་གི་ཁམས་གཅིག་གིས་བསྡུས་སོ། །མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཇི་ལྟ་བར་རྣ་བ་དང་སྣ་དང་ལྕེ་དང་
ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་དང་། གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་དྲི་དང་རོ་དང་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་
ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་བོའི་ཕྱོགས་རེ་དང་རང་གི་ཁམས་རེ་རེས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

304

ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཕུང་བོ་དུ་དང་ཁམས་དུ་དག་གིས་བསྡུས་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་བོ་གཅིག་དང་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་གྱིས་བསྡུས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཕུང་བོ་དུ་དང་ཁམས་དུ་དག་གིས་བསྡུས་ཞེ་ན། སྔ་མ་ལྟར་ཕུང་བོ་གསུམ་དང་། གཅིག་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་

ཆོས་ཀྱི་ཁམས་གཅིག་གིས་བསྡུས་སོ། །
བཞི་བ་་་་་་་་རིགས་གཞན་ཡང་ཆོས་གསུམ་དུ་བསྡུ་བ་ནི། ཆོས་གསུམ་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་དེ་
བཞིན་དུ་སྔར་བཤད་པའི་གཟུགས་སོགས་དེ་ལས་མིང་གཞན་པའི་ཆོས་མདོ་གཞན་ལས་ཆོས་
ཀྱི་ཕུང་བོ་ལ་སོགས་པ་ཕུང་བོ་བསྟན་པ་དང་། ཁམས་མང་བོ་བའི་མདོར། འབྱུང་བཞི་ལ་སོགས་
པའི་ཁམས་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་བསྟན་པ་དང་། ཡིད་དང་ཆོས་སུ་འདུ་བའི་ཟད་པར་དང་ཟིལ་

གནོན་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མཆེད་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དག་དང་། གཞན་ཡང་གང་དག་མིང་ཆོས་

གསུམ་པོ་དེ་བཞིན་དུ་མ་བསྟན་པ་འདི་ལྟ་སྟེ།དོན་ལ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང་། མིང་དུ་བཏགས་པའི་

ཡོད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། དོན་དམ་དུ་བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་། ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། རྣམ་པས་ཤེས་པས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། གཟུགས་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་དང་། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ལ་བསྟན་

དུ་ཡོད་པ་དང་། བསྟན་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་། འདིར་བསྟན་པའི་ཕུང་བོ་དང་
ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟར་མཐུན་མཐུན་དུ་དཔྱད་པ་ལས་
རིག་པར་བྱ་སྟེ་དེ་རྣམས་ནི་སྔར་རྣམ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཟིན་པ་ཉིད་དོ། །
བཅུ་གཅིག་པ།་་་་་་་་དོམ་དམ་པས་བསྡུས་པ་གང་ཞེ་ན། བསྡུ་བྱ་གང་ཕུང་བོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་སྡུད་བྱེད་དེ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་ཚུལ། རྒྱུད་བླ་མར་་་་་་་་དེའི་
སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཉེས་པ་དང་། །ཡོན་ཏན་མཐར་ཐུག་ཁྱབ་པ་སྟེ། །གཟུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དམན་པ་དང་། །བར་མ་མཆོག་ལ་ནམ་མཁའ་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་ན་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་བསྡུས་པ་
ཉིད་དོ། །ཡང་། གཞི་གནས་འཆིང་བ་དོན་མཐུན་དང་། །ཉེར་འཛིན་མི་འཕྲོ་མངོན་སྡུད་བསྡུས། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

305

ཞེས་འགྲེལ་བར། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་མཐུན་པའི་བསྡུས་པ་རྣམ་པ་དྲུག་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། གླིང་གིས་མི་རྣམས་བསྡུས་པ་ལྟར། མིག་གིས་མིག་ཤེས་བསྡུས་པ་ནི་གཞིའི་གནས་ཀྱིས་བསྡུས་
པ་དང་། ཐག་པས་ཤིང་ཁུར་བཅིངས་པ་ལྟར། ལུས་ཀྱིས་མིག་སོགས་བཅིངས་པ་ནི་འཆིང་བས་

བསྡུས་པ་དང་། དགོས་པ་མཐུན་པའི་མི་རྣམས་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ་ལྟར། མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་པ་ནི་དོན་མཐུན་པས་བསྡུས་པ་དང་། རྗེ་བོས་
བྲན་ལ་སོགས་པ་བཟུང་བ་ལྟར། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཡུལ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ནི་
ཡུལ་ཉེ་བར་འཛིན་པས་བསྡུས་པ་དང་། བུམ་བས་ཆུ་བཟུང་བ་ལྟར། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སེམས་སེམས་བྱུང་བཟུང་བ་ནི་རྣམ་པར་མི་འཕྲོ་བས་བསྡུས་པ་དང་། རྒྱ་མཚོས་འབབ་ཆུ་རྣམས་བསྡུས་
པ་ལྟར། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོས་མིག་ལ་སོགས་པ་བསྡུས་པ་ནི་མངོན་པར་བསྡུས་པས་བསྡུས་པའོ། །རྒྱ་ཆེར་ནི། རང་གིས་དཔྱད་པ་ལས་ཤེས་བའོ། །དེ་བཞིན་གཞན་ཡང་ཇི་རིགས་པར། །

ཕུང་པོ་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་ནི། །རང་གི་མཚན་ཉིད་ལེགས་དཔྱད་དེ། །ཇི་སྐད་བཤད་པར་

བསྡུ་བར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཕན་ཡོན་ལ། དེ་ལྟར་བསྡུས་པ་ལ་མཁས་པས་ཕན་ཡོན་ཅི་ཞིག་

འཐོབ་ཅེ་ན། ཆོས་གསུམ་ཕན་ཚུན་འདུ་བའི་ཚུལ་ཤེས་ན་གཅིག་ལ་དམིགས་པས་ཐམས་ཅད་
ལ་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་མངོན་པར་སྡུད་བའི་
ཕན་ཡོན་འཐོབ་སྟེ། ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་དུ། དབང་པོ་རྣོན་པོས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། འབྲིང་བོས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་། རྟུལ་བོས་དབང་པོ་ལྔ་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་སྐྱེད་པར་ཡང་
གསུངས་ཤིང་། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་མངོན་པར་སྡུད་ཅིང་མཉམ་

པར་འཇོག་པ་དེ་ལྟར་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་རབ་
ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་བའི་ལྷག་མཐོང་ལ་སོགས་པ་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་གོང་ནས་གོང་དུ་
མངོན་པར་འཕེལ་ལོ། དགེ་བ་འཕེལ་བ་ལས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

306

མཚུངས་པར་ལྡན་པ།

བཅུ་གཅིག་པ། མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན།

སྔ་མ་ལྟར་དབྱེ་བ།

སྔ་མ་ལྟར་དབྱེ་བ། ངོ་བོ། ཕན་ཡོན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་གསུམ་གྱིས་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཚུལ་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་བལྟ་སྟེ། ཡང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཟུགས་ཅན་ཆུང་ངུ་ཐ་དད་མེད་
པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། བར་མ་འདྲེས་པར་གྱུར་བས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། ཆེན་པོ་ཕྲད་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བས་མཚུངས་པར་ལྡན་
པ་དང་། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་བསྒྲུབས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། དམིགས་པའི་སྒོ་
ནས་མཐུན་པར་རྟོགས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པའོ། །

ངོ་བོ།

གཉིས་པ་ལ།་་་་་་་་དྲུག་གི་དང་པོ་་་་་་་་ཐ་དད་མེད་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། རྡུལ་ཕྲ་
རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སམ་ཡུལ་ལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་ཕྱོགས་ཅན་གཟུགས་དང་དྲི་

རོ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་སྲིད་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་སམ་ཡུལ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཚོགས་པ་ཐ་
དད་མེད་པར་གྱུར་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་འདྲེས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་ཡན་ཆད་འདུས་

པ་ལས་གོང་མའམ་རགས་པར་གྱུར་པའི་ཕྱོགས་ཅན་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གང་ཡིན་པ་རྣམས་

ཕན་ཚུན་འདྲེས་པར་གྱུར་བ་སྟེ། ཆུ་རྙོག་མ་ཅན་གྱི་ནང་དུ་ཆུ་དང་སའི་རྡུལ་ཕྲན་འདྲེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ཕྲད་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཅན་འདུས་པའི་རགས་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

307

རྣམས་ཉིད་ཕན་ཚུན་ཕྲད་པར་གྱུར་བ་སྟེ། ཕ་གུ་རྣམས་ཕྲད་པ་ལས་རྩིག་པ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རེ་རེའི་ལུས་
གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་སྐད་ཅིག་མ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་དུས་
མཉམ་དུ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བས་འཁོད་པ་སྟེ། དང་པོར་སྐྱེ་བ་དུས་གཅིག་པ་དང་བར་དུ་གནས་
པའི་ངང་གཅིག་པ་དང་མཐར་འགག་པའི་དུས་གཅིག་པ་རྣམས་སོ། །
ལྔ་པ་་་་་་་་བྱ་བ་བསྒྲུབས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། དགོས་པ་གཅིག་ལ་ཞུགས་པ་
རྣམས་བྱ་བ་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའང་འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་སློང་གཉིས་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་
པ་ལ་སོགས་པའི་རྩོད་པའམ་གཞི་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་ཕན་ཚུན་མཚུངས་པར་ཞུགས་ནས།
གཏན་ལ་འབེབས་པའམ་ལྟུང་བ་བཤགས་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བསྒྲུབས་པ་ལྟ་བུའོ། ། དྲུག་པ་་་་་་་་མཐུན་པར་རྟོགས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། ངོ་བོ། ཁྱད་པར། དབྱེ་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དབང་པོ་གཅིག་ལ་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་
བའི་ཆོས་རྣམས། དམིགས་པའི་ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་མཐུན་པར་རྟོགས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཁྱད་པར་ནི། མཐུན་པར་རྟོགས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དེ་ཡང། གཙོ་བོར་
གྱུར་པའི་སེམས་དེ་ཉིད་འཁོར་སེམས་བྱུང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཉིད་སེམས་དང་མཚུངས་ལྡན་དང་། ཚོར་བ་ཉིད་ཚོར་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་མི་རུང་བས་བདག་གི་དངོས་པོ་དང་ནི་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ནི་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཐ་དད་དུ་བསྟན་ཞིང་། རྫས་རིགས་འདྲ་གྲངས་མཉམ་པས་ན་རྫས་

མཚུངས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་དམིགས་རྣམ་དང་

ངོ་བོ་མཐུན་པ་གཉིས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའམ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ལྟ་བུ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ད་ལྟར་བའི་སེམས་
སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་དུས་མཉམ་ཞིང་འདྲ་བ་གཉིས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི། འདས་པ་དང་མ་
འོངས་པ་ལྟ་བུ་དུས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདོད་པའི་སེམས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

308

སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་མཐུན་པའི་ཁམས་དང་ས་བ་གཉིས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི། འདོད་ཁམས་
དང་གཟུགས་ཁམས་སམ། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་མི་མཐུན་པའི་ཁམས་དང་
ས་བ་གཉིས་ནི་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ལ་བཅུ་ཡོད་ཀྱང་སྡེ་ཚན་བཞི་སྟེ། ཀུན་འགྲོ་དང་རེས་འགའི་མཚུངས་
ལྡན། གནས་སྐབས་དང་རྒྱུན་གྱི་མཚུངས་ལྡན། ཕྱིར་བལྟས་དང་ནང་བལྟས་ཀྱི་མཚུངས་ལྡན།
འདྲིས་པ་དང་མ་འདྲིས་པའི་མཚུངས་ལྡན་ནོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱིར་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་
བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། འཁོར་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་སེམས་པ་དང་རེག་པ་དང་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་། གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་སེམས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་དང་ས་དང་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་འདི་དག་ལས་གང་རུང་གཅིག་ཡོད་པར་
ཐམས་ཅད་འགྲོ་ཞིང་གཅིག་མེད་ན་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁྱད་པར་མཚུངས་པར་
ལྡན་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནི། གཙོ་བོ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དང་། འཁོར་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་བཞི་པོ་རྣམས་སོ། །ཞེས་པ་སྟེ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་
གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རེས་འགའ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ།
གཙོ་བོ་སེམས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ལ་འཁོར་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རེས་འགའ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། རེས་འགའ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་། ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་རྣམས་སོ། །གནས་སྐབས་ལས་ཀྱང་གྱུར་པའི་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི། བདེ་བའི་ཚོར་བ་མཚུངས་
པར་ལྡན་པ་དང་བཅས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་ན་བདེ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མཚུངས་
པར་ལྡན་པའོ། །ཞེས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་
ཡང་མ་ཡིན་པ་བཏང་སྙོམས་པའི་ཚོར་བ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་གནས་

སྐབས་ན་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །རྒྱུན་མི་འཆད་པར་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི། དབང་པོ་དང་བཅས་
པའི་ལུས་ཚོགས་བདུན་ལ་སོགས་པའི་སེམས་དང་བཅས་པའི་དུས་ན་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

309

རྒྱུན་དུ་བྱུང་བའོ། །རྒྱུན་ཆད་པའི་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི། འགོག་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་མེད་
པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཕྱི་ནས་སླར་ཡང་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྐྱེས་པར་གྱུར་བའོ། །ཕྱི་རོལ་ཏུ་བལྟས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་
པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འདོད་ཡོན་ལ་སྲེད་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་
དག་ལས་ཕལ་ཆེར་རོ་ཞེས་པའང་ཐར་བ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་མ་གཏོགས་པའོ། །
ནང་དུ་བལྟས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་བ་རྣམས་དང་སྔ་མ་ལྟར་ཤེས་རབ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཐར་བ་ལ་དམིགས་པ་རྣམས་སོ། །ཕལ་ཆེར་རོ་ཞེས་འགའ་ཞིག་ལས་འབྱུང་བ་ནི་རྒྱ་དཔེ་དང་གཞུང་གཞན་ལ་མེད་ཅིང་གོང་གི་རྣམ་གཞག་དང་ཡང་མི་

མཐུན་པས་བཞག་གོ། འདྲིས་པའི་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་
རྣམས་ཀྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཁོར་བ་ཐོགས་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུད་ལ་འདྲིས་པ་

རྣམས་དང་། འཕགས་པ་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མི་དགེ་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་དང་། མི་སློབ་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་
ཅིག་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བསྡུས་པ་ཡུན་རིང་དུ་འདྲིས་ཤིང་མྱངས་པར་གྱུར་པ་དག་

གོ། །སྔར་ནི་སློབ་མི་སློབ་དུ་འཇོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དགེ་བ་ཁོ་ན་བཤད་པ་སྟེ།
འདིར་ནི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །མ་འདྲིས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི། ཟག་

མེད་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐད་
ཅིག་དང་པོར་བྱུང་བ་དང་། དེའི་འོག་མ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་དང་། ཞེས་
སྨོས་པ་ནི་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་འདྲིས་པར་དགོས་པ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་དག་དང་
མཉམ་གཞག་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སྣང་བ་རྣམས་ཀྱི་
སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའང་སྔོན་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐྱེ་མ་མྱངས་པས་མ་འདྲིས་པའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

310

ཕན་ཡོན་གསུམ།

གསུམ་པ་་་་་་་་ཕན་ཡོན་ནི། མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ལ་མཁས་པས་ཕན་ཡོན་ཅི་ཞིག་འཐོབ་ཅེ་
ན། གཙོ་བོ་སེམས་ཆོས་ཙམ་བདག་མེད་པ་ལ་འཁོར་སེམས་བྱུང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་ ཡུལ་ངེས་པ་ལྔ་དང་རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་། དད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་
ལེགས་པར་ཤེས་སོ། །ཆོས་ཙམ་གྱིས་ཚོར་བར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཤེས་ན། འགའ་ཞིག་

བདག་ཡོད་ལ་དེས་ཚོར་བར་བྱེད་དོ། །འདུ་ཤེས་སུ་བྱེད་དོ། །སེམས་པར་བྱེད་དོ། །དྲན་པར་བྱེད་དོ། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་བྱང་ངོ་། །ཞེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་ཞིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་བདག་མེད་པ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་གོ །བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལས་ནི་རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པའོ། །

ལྡན་པ་ལ་སྤྱི་དོན་ལྔ།

བཅུ་གཉིས་པ་ལྡན་པ་ལ་སྤྱི་དོན་ལྔ་སྟེ། ལྡན་པའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་། གང་ལ་ལྡན་པའི་
གང་ཟག ལྡན་ཆོས་ངེས་པར་བྱ་བ། ལྡན་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། ཇི་ལྟར་ལྡན་ཚུལ་བརྩི་བའོ། །

ལྡན་པའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

དང་པོ་་་་་་་་ངོ་བོ་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱིས། ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་རང་རྒྱུད་དུ། གཏོགས་
པ་རྣམས་ཀྱི་འགོག་གཉིས་ཀྱིའང་། དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་གསུམ། །དགེ་ལ་སོགས་ཀྱི་དགེ་ལ་སོགས། །ཞེས་ཐོབ་པ་རྫས་གྲུབ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་སྟོབས་ལྡན་འགོག་པ་གཉིས་

ལའང་ཡོད་པ། ཆོས་དེ་མ་སྐྱེས་པ་དང་འགགས་པ་ན་ཡང་ཡོད་པས་དུས་གསུམ་དུ་གྲུབ་པ། ཆོས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

311

དེ་དང་དེའི་ཐོབ་པ་དང་། ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་སྟེ་གསུམ་དུ་ཡོད་ཅིང་། ཐོབ་པས་ཆོས་དེ་དང་ཐོབ་
པའི་ཐོབ་པ་དག་ལྡན་པར་བྱེད་ལ། ཐོབ་པའི་ཐོབ་པས་ནི་ཐོབ་པ་ཁོ་ན་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ། དགེ་བའི་ཐོབ་པའང་དགེ་བ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པར་འདོད་མོད། དེ་ནི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་
ཊཱིཀ་ཏུ། དེ་ལྟར་ཐོབ་པ་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས། ཐོབ་པའི་དགའ་སྟོན་ཆེན་པོ་སྟེ། སྟེས་
ཏེ་ཐོགས་པ་མེད་པས་གོ་སྐབས་རྙེད་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་སེམས་ཅན་གཉིས་པའི་ཐོབ་པས་ནི་ནམ་

མཁའ་ལའང་གོ་སྐབས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་བཀག་ཅིང་། བསྡུས་བར་
ཡང་། ཐོབ་པ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ཆོས་རྣམས་སྐྱེད་པའི་རྒྱུའམ། སྐྱེས་པ་མི་འབྲལ་བའི་རྒྱུར་འདོད།
དང་པོ་ལྟར་ན། ཆོས་དེ་མ་སྐྱེས་པ་ན། དེའི་ཐོབ་པའང་མེད་པས་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཆོས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་ནུས་ལྡན་དུ་ཡོད་པ་ན། དགེ་མི་དགེ་མི་མཐུན་པ་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས། འགལ་བའི་ཆོས་རྣམས་དུས་གཅིག་

ཏུ་གནས་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པས་བཀག་གོ །དེས་ན་འདིར་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ལ་ཐོབ་པའམ་ལྡན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

གང་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟགགཉིས་པ་་་་་་་་གང་ཟག་ནི། ཁམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་འཆད་པ་ལྟར། ཁམས་གསུམ་གྱི་སོ་
སོའི་སྐྱེ་བོ་གསུམ་དང་། འཕགས་པ་སློབ་པ་གསུམ་དང་། མི་སློབ་པ་གསུམ་སྟེ་དགུ་ལ་བརྩི་ཞིང་།

འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་བྱིས་པ་ལ་རང་ཁམས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། གནོན་པ་ཆགས་བྲལ་རྫོགས་ཏེ་གོང་མའི་སེམས་ཐོབ་པ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ན་བཅུ་གཅིག་ཏུའང་འགྱུར་རོ། །

ལྡན་ཆོས་ངེས་པར་བྱ་བ།

གསུམ་པ་་་་་་་་ལྡན་ཆོས་ལ། མཛོད་དུ། འདོད་ཡིད་དགེ་དང་མི་དགེ་དང་། །བསྒྲིབས་པ་

དང་ནི་མ་བསྒྲིབས་པ་་་་་་་་འི་ལུང་མ་བསྟན། །གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་རྣམས་ན། །མི་དགེ་ལས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

312

གཞན་ཟག་མེད་གཉིས། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་དང་། ཟག་མེད་གཉིས་ལ་བརྩི་བར་གསུངས་མོད། འདིར་ནི་བསྡུ་བའི་དགོངས་པ་དང་ཡང་མཐུན་པར་
ཁམས་གོང་མ་གཉིས་དང་འཕགས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་མེད་པས་མི་དགེ་བར་རེ་ཞིག་བཞག་ནས།

སྤྱིར་ཉོན་མོངས་པ་དང་། དགེ་བ་དང་། ལུང་མ་བསྟན་ཏེ་ཆོས་གསུམ་དང་། དགེ་བའི་ཁྱད་པར་
སློབ་པའི་ཆོས་་་་་་་་་མཐོང་ལམ་སྒོམ་ལམ་སོགས་་་་་་་་ཟག་མེད་དང་། མི་སློབ་པའི་ཆོས་་་་་་་་་མི་སློབ་ལམ་སོགས་་་་་་
་་ཟག་མེད་གཉིས་ཏེ་ཆོས་ལྔ་ལ་བརྩི་བ་ཡིན་ཞིང་།

དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་དག་ལའང་། སྐྱེས་མ་ཐག་ངང་གིས་བྱུང་བའི་དད་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་
བ་སྐྱེ་ཐོབ་དང་། ཀུན་གཞི་དང་མིག་དབང་ལ་སོགས་པ་ལུང་མ་བསྟན་སྐྱེས་ཐོབ་དང་། ཚེ་དེའི་འབད་རྩོལ་ལས་བྱུང་བའི་དད་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། བཟོ་གནས་དང་སྤྲུལ་པ་
ལ་སོགས་པ་ལུང་མ་བསྟན་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་བདུན་དུའང་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་
འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་ཞེས་པ་ནི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་ལ་གོ་བར་བྱ་ཞིང་། སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་ཞེས་པའང་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་སྦྱོར་བྱུང་
གཉིས་ལ་གོ་བར་བྱའོ། །དེ་རྣམས་ཁམས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན། འདོད་པ་ན་རང་གི་ཉོན་མོངས་དང་། དེའི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་དང་། སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་ཏེ་ལྔ་ཡོད་པ་ལ་ནི་འདོད་པའི་ཆོས་ལྔ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་
བཞིན་དུ་གཟུགས་ཁམས་ན་ཡང་རང་གི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། དེའི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་དང་། སྦྱོར་
བྱུང་གཉིས་ཏེ་ལྔ་ཡོད་པ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ལྔ་ཞེས་བྱའོ། །གཟུགས་མེད་ན་སྤྲུལ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ན་ལུང་མ་བསྟན་སྦྱོར་བྱུང་ཡང་ཡོད་མོད། འདིར་ནི་གཟུགས་མེད་ན་གཟུགས་
མེད་ཅིང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེར་སྐྱེས་ན་གཞན་དོན་མི་འགྲུབ་པར་གསུངས་ནས་ལུང་མ་

བསྟན་སྦྱོར་བྱུང་མེད་པའི་དབང་དུ་་་་་་་་་དོན་གསང་དུ་བྱས་ཏེ། གཟུགས་མེད་པ་ན་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་མིག་ལ་སོགས་པ་ནི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་། བསྡུ་བར། དེ་ལ་གཟུགས་མེད་པ་རྣམས་ན་ནི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འགྲུབ་པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཟད་ཀྱི། སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་ན་སྙོམས་པར་འཇུག་པས་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལས་ཐམས་ཅད་ན་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་པོ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

313

དེའང་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་གཟུགས་ཆ་ཕྲ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གཟུགས་ཆ་ཕྲ་བར་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི་སྡེ་བ་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་དང་སྒོ་བསྟུན་པར་མངོན་ཏེ། འགྲེལ་བར། འདི་ནི་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པའི་དྲི་ཡིན་ཏེ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །ལུང་མ་བསྟན་སྦྱོར་

བྱུང་ཡོད་པ་གསལ་བར་བཤད་པ་ཡང་མི་སྣང་།་་་་་་་་བྱས་ཏེ། རང་གི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། དེའི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་

དང་། དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་སྟེ་བཞི་ཡོད་པ་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཆོས་བཞི་ཞེས་་་་་་་་་པ་རྣམས་འོག་ཏུ་དྲན་ནས་
་་་་་་་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཁམས་འོག་མ་དག་གི་ཆོས་ལྔ་ལྔ་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་བཞི་སྟེ། ཟག་མེད་
བཅུ་བཞི་དང་། སྔར་གྱི་ཟག་མེད་གཉིས་ཏེ་བཅུ་དྲུག་ནི་ལྡན་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ། །

ལྡན་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ།

བཞི་པ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། ས་བོན་དང་དབང་དང་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་པ་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་
རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ལྡན་པ་བརྩི་བ་ཡིན་ན། ཟག་མེད་དང་སྦྱོར་བྱུང་ལ་མི་བརྩི་བར། ཁམས་
གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་དང་། དགེ་བ་སྐྱེས་ཐོབ་གསུམ་དང་། ལུང་མ་བསྟན་སྐྱེས་ཐོབ་གསུམ་སྟེ་དགུ་བོ་གང་ཡོད་དཔྱད་ཅིང་། དབང་གྱུར་དུ་ལྡན་པ་བརྩི་བ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་
སྐྱེས་ཐོབ་མི་བརྩི་བར་ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་གསུམ་དང་། འོག་མ་དག་གི་ལུང་མ་

བསྟན་སྦྱོར་བྱུང་དང་། སློབ་མི་སློབ་ཀྱི་ཆོས་ཟག་མེད་གཉིས་ཏེ་བདུན་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པ་ཡིན་

ལ། མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་པ་བརྩི་བ་ན། དེ་གཉི་ག་བསྡམས་པའི་བཅུ་དྲུག་པོའི་ནང་ནས་གང་དང་

གང་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

ཇི་ལྟར་ལྡན་ཚུལ་བརྩི་བ།

ལྔ་པ་་་་་་་་ལྡན་ཚུལ་ལ།་་་་་་་་གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ་ནི། རྟེན་འོག་མ་བས་གོང་
མའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ཐོབ་ན། གོང་མའི་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་ལ། རང་སའི་ཉོན་
མོངས་པ་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་་་་་་་་་འོན་ཀྱང་ཉོན་ཡིད་ནི། གོང་དུ་ལུས་སྐྱེས་པ་དེའི་ས་བ་ཡིན་ཞིང་། ཆགས་བྲལ་ལའང་འབྱུང་བས། སོ་སྐྱེ་ལ་རྟག་ཏུ་མངོན་དུ་འགྱུར་ལ། བྱེ་བྲག་པས། གོང་མའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ན་འདོད་ཁམས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་དང་། སྒོམ་སྤང་གིས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

314

ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བར་འདོད་ཀྱང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས། མཐོང་སྤང་ནི་ཉོན་མོངས་མི་སྤོང་བར་འདོད་དེ། བསྡུ་བར། འདོད་པ་རྣམས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དེའི་འདོད་ཆགས་དང་། གནོད་སེམས་དང་། དེ་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་ང་རྒྱལ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་མ་རིག་པ་ནི། ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པ་ཡིན་གྱི། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་དག་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཀྱང་འདི་ན་གནས་པ་ལུས་འདི་ལ་གནས་པ་སྤངས་པ་དེ་ལ་ནི་ལན་འགའ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་གྱི། གོང་མར་སྐྱེས་པ་ལ་ནི་མི་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཆགས་བྲལ་ལའང་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་ནོ།།་་་་་་་་ཞིང་། ས་བོན་དུ་ལྡན་མི་ལྡན་གཉི་གར་ཡང་་་་་་་་་གཞུང་དོན་དུ་་་་་་་་འཇོག་
མོད། སྤྱི་དོན་་་་་་་་འདིར་ནི་རེ་ཞིག་མི་ལྡན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བརྩི་བའོ། །སྐྱེས་ཐོབ་རྣམས་ནི་་་་་་
་་་ཁམས་་་་་་་་གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི། གོང་མ་དང་འོག་མ་ལ་མི་ལྡན་ཞིང་། སྦྱོར་
བྱུང་རྣམས་ནི་རྟེན་འོག་མ་དང་། རང་ས་རྣམས་ལ་ཇི་རིགས་པར་དབང་དང་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་ནོ། །ཟག་མེད་གཉིས་ནི་བྱིས་པ་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། སློབ་ཆོས་ཟག་མེད་
དབང་གྱུར་དུ་ལྡན་པ་སྲིད་ལ། འཕགས་པ་སློབ་པ་ལའང་མི་སློབ་ཆོས་ཟག་མེད་མངོན་གྱུར་དུ་
མི་ལྡན་ཞིང་། དབང་གྱུར་དུ་ལྡན་པ་སྲིད་དེ། འཕགས་པ་གཉི་ག་ལའང་རང་རང་གི་ཟག་མེད་
དབང་གྱུར་དང་། མངོན་གྱུར་གཉི་གར་ལྡན་པར་བརྩི་་་་་་་་་དེ་རྣམས་གཞིར་བཟུང་བས་འོག་མ་རྣམས་དཔྱད་པས་
ཤེས་སོ།།་་་་་་་་འོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་སོ་སོ་ལ་སྦྱར་བ་ནི། གང་ཟག་གང་ལ། ཆོས་གང་ལྡན་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྲིད་ཚོད་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རིམ་པ་ལྟར་བརྩི་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ། བྱིས་པ་ལ་བརྩི་བ་དང་། འཕགས་
པ་ལ་བརྩི་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལའང་། འདོད་པ་དང་། གཟུགས་ཁམས་དང་། གཟུགས་མེད་
ཀྱི་བྱིས་པ་ལ་བརྩི་བ་གསུམ་གྱི།
དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་

ལ་སྔར་གྱི་ལྡན་ཆོས་བཅུ་དྲུག་པོའི་ནང་ནས་ས་བོན་ནི་དུ་དང་ལྡན། དབང་གྱུར་ནི་དུ་དང་ལྡན། །

མངོན་གྱུར་ནི་དུ་དང་ལྡན་སྙམ་ན། ས་བོན་ནི་གཉེན་པོ་གང་ཡང་མ་ཐོབ་པས་ཁམས་གསུམ་གྱི་
ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་དང་། རྟེན་གྱི་དབང་གིས་འདོད་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་ཏེ་ལྔ་དང་ལྡན་ཞིང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

315

དབང་གྱུར་དུ་འདོད་པའི་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་བསྒོམས་
ན་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། བཟོད་པ་དང་ཆོས་མཆོག་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་སློབ་ཆོས་ཟག་མེད་དེ་བཞི་དང་ལྡན་ལ། གཟུགས་ཀྱི་ལུང་མ་བསྟན་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་གི་དབང་དང་མི་ལྡན་ཏེ།
གཟུགས་ཀྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པར་དེ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་སྦྱོར་བས་བརྟས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ།། མངོན་གྱུར་ནི་འདོད་
པའི་ཆོས་ལྔ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་སྟེ་དྲུག་དང་ལྡན་པ་སྲིད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ།
རྟེན་འདོད་ཁམས་པ་དེ་ཉིད་རང་ཁམས་ལ་གནོན་པ་ཆགས་བྲལ་རྫོགས་ནས་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཐོབ་པ་ལ་ས་བོན་གོང་མ་དག་གི་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་དང་། རྟེན་གྱི་དབང་གིས་འདོད་
པའ་སྐི ས་ཐོབ་གཉྱེ ས་ཏེ་བཞི་དང་ལྡན་ཞི ང་། དབང་གྱུར་འདོད་པའི་ིསྦྱོར་བྱུང་གཉས་དང་། གཟུགས་

ིཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། སློབ་ཆོས་ཟག་མེད་
དེ་དྲུག་དང་ལྡན་ལ། མངོན་གྱུར་འདོད་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་དང་། སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་།

གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་སྟེ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་སྲིད་དོ། །འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཐོབ་པ་ལ་རིགས་པ་

དེ་ཉིད་ཀྱིས་དཔྱད་ན་ཤེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ལ། ས་
བོན་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་ཏེ་བཞི་དང་ལྡན་ཞིང་། དབང་གྱུར་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་
བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། སློབ་ཆོས་ཟག་མེད་དེ་བཞི་དང་ལྡན་ལ། མངོན་གྱུར་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ལྔ་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་སྟེ་དྲུག་དང་ལྡན་པ་སྲིད་དོ། །གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གཟུགས་
མེད་ཀྱི་སེམས་ཐོབ་པ་ལ་སྔར་གྱི་རིགས་པས་བརྩིས་ན་་་་་་་་་ས་བོན་དབང་དང་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་པར་་་་་་་་
ཤེས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་ས་བོན་རང་གི་ཉོན་མོངས་པ་
དང་། སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་ཏེ་གསུམ་དང་ལྡན་ཞིང་། དབང་གྱུར་རང་གི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་ཁོ་ན་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

316

ལྡན་ལ།་་་་་་་་གཞན་མི་ལྡན་པ་ནི་འོག་མའི་དགེ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་གནས་ཡིན་པས་སོ་ཞེས་གྲག་གོ།། མངོན་གྱུར་ཡང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ནོ། །འཕགས་པ་ལ་བརྩི་བ་ལའང་། འདོད་པ་དང་། གཟུགས་ཁམས་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་འཕགས་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལའང་སློབ་པ་དང་།
མི་སློབ་པ་ལ་བརྩི་བ་གཉིས་ཀྱི།
དང་པོ་ནི། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཕགས་པ་སློབ་པ་རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་ལྟ་བུའི་
རྒྱུད་ལ་ཆོས་དུ་དང་ལྡན་སྙམ་ན། ས་བོན་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་དང་། རྟེན་གྱི་དབང་གིས་འདོད་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་ཏེ་ལྔ་དང་ལྡན་ཞིང་། དབང་གྱུར་འདོད་པའི་སྦྱོར་
བྱུང་གཉིས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་ཆོས་ཟག་མེད་
གཉས་ཏེ་ལྔ་དང་ལྡན་ལ། མངོན་གྱུར་འདོད་པའི་ཆོས་ལྔ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་ ི སྦྱོར་བྱུང་དང་། སློབ་ཆོས་ཟག་མེད་དེ་བདུན་དང་ལྡན་ནོ། །འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
སེམས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བ་ལ་བརྩི་ནའང་འདི་དང་སྔར་གྱི་རིགས་པ་དཔྱད་པ་ལས་ཤེས་སོ། །
གཉིས་པ། འདོད་པའི་མི་སློབ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་ལ། ས་བོན་རྟེན་གྱིས་དབང་
གིས་འདོད་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་དང་ལྡན་ཞིང་། དབང་གྱུར་འདོད་པའི་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་།

གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། མི་སློབ་ཆོས་ཟག་མེད་དེ་བཞི་དང་ལྡན་ལ། མངོན་གྱུར་
འདོད་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་དང་། སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་།
མི་སློབ་ཆོས་ཟག་མེད་དེ་དྲུག་དང་ལྡན་ནོ། །གཉི་གའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་ལ། ས་བོན་སྔར་དང་འདྲ་ཞིང་། དབང་གྱུར་འདོད་པའི་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། མི་སློབ་ཆོས་ཟག་མེད་དེ་དྲུག་དང་ལྡན་ལ། མངོན་གྱུར་
འདོད་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་དང་། སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། མི་སློབ་པའི་ཆོས་ཟག་མེད་དེ་བརྒྱད་དང་ལྡན་ནོ། །་་་་་་་་
གཟུགས་ཀྱི་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་མི་ལྡན་ཟེར་བའང་ཡོད་དོ།།

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་འཕགས་པ་ལའང་སློབ་པ་དང་། མི་སློབ་པ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ལ། ས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

317

བོན་ཁམས་གོང་མ་དག་གི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་དང་། རྟེན་གྱི་དབང་གིས་གཟུགས་ཀྱི་
སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་ཏེ་བཞི་དང་ལྡན་ཞིང་། དབང་གྱུར་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་། གཟུགས་

མེད་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། སློབ་མི་སློབ་ཀྱི་ཆོས་ཟག་མེད་གཉིས་ཏེ་ལྔ་དང་ལྡན་ལ། མངོན་
གྱུར་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ལྔ་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། སློབ་ཆོས་ཟག་མེད་དེ་བདུན་དང་ལྡན་ནོ། །གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཐོབ་པ་ལའང་ཤེས་སོ། །གཟུགས་ཀྱི་མི་སློབ་པ་ལའང་། ས་བོན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་དང་ལྡན་ཞིང་། དབང་གྱུར་

གཟུགས་ཀྱི་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། མི་སློབ་པའི་ཆོས་

ཟག་མེད་དེ་བཞི་དང་ལྡན་ལ། མངོན་གྱུར་དེ་གཉི་ག་བསྡམས་པ་དྲུག་དང་ལྡན་ནོ། །
གཟུགས་མེད་ཀྱི་འཕགས་པ་ལའང་སློབ་པ་དང་། མི་སློབ་པ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ལ། ས་
བོན་རང་གི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་བ་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་ཏེ་གསུམ་དང་ལྡན་
ཞིང་། དབང་གྱུར་ཡང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། སློབ་མི་སློབ་ཀྱི་ཆོས་ཟག་མེད་
གཉིས་ཏེ་གསུམ་དང་ལྡན་ལ། མངོན་གྱུར་རང་གི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་དང་།

དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། སློབ་ཆོས་ཟག་མེད་དེ་ལྔ་དང་ལྡན་ནོ། །ས་ལ་བརྩིས་ན་འོག་མའི་སྦྱོར་བྱུང་དང་ཡང་ལྡན་པ་སྲིད་དེ། སྲིད་རྩེའི་འཕགས་པ་ཅི་ཡང་མེད། །མངོན་སུམ་བྱས་ནས་ཟག་པ་
ཟད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་མི་སློབ་པ་ལ། ས་བོན་རང་གི་སྐྱེས་ཐོབ་གཉིས་དང་
ལྡན་ཞིང་། དབང་གྱུར་ཡང་དེའི་དགེ་བ་སྦྱོར་བྱུང་དང་། མི་སློབ་པ་ཟག་མེད་དེ་གཉིས་དང་ལྡན་

ལ། མངོན་གྱུར་དེ་དག་བསྡོམས་པ་བཞི་དང་ལྡན་ནོ། །བསྡུ་བར། ཁམས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་

དུ་ས་ལའང་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བརྩིས་ན་ཤིན་ཏུ་མང་བར་འགྱུར་མོད། འདོད་
ན་རང་གིས་དཔྱད་པ་ལས་ཤེས་པ་ཉིད་དོ། །ཡང་་་་་་་་་སྔར་གྱི་རྣམ་པ་གཞན་ནས།་་་་་་་་ན། ཉུང་བ་ལ་མོས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བྱེ་བཤད་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར་བརྩིས་ཀྱང་རུང་བས། དེའི་་་་་་་་་དང་པོ་་་་་་་་ལྡན་ཆོས་ནི།

དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་རྣམས་ཀྱིས་རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཆོས་སྐྱེད་པའི་

རྒྱུ་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་ནུས་པའི་བྱེ་བྲག་ས་བོན་དེ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་རྒྱུན་གྱིས་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

318

པའི་དུས་དབང་གྱུར་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་གྲུབ་པ་མངོན་གྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ལས་ས་བོན་དང་དབང་གྱུར་མངོན་གྱུར་གསུམ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་དགུ་ཡིན་ལ།
གཉིས་པ་་་་་་་་གང་ཟག་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་བྱིས་པ་དང་འཕགས་པ་ལས། གསུམ་པ་་་་་་་་ལྡན་
ཚུལ་ནི། འདོད་པའི་བྱིས་པ་འཆིང་བ་ཀུན་ལྡན་ལ་འདོད་པའི་ཆོས་་་་་་་་་དགེ་སོགས་ལ་ས་བོན་སོགས་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་་་་་་་་དགུ་དང་། གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ས་བོན་བཞི་དང་། དབང་
བཞི་སྟེ་བཅུ་བདུན་དང་ལྡན་ནོ། །དེ་ལ་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་དབང་ལྡན་པ་ནི་ཐོས་བསམ་པ་ལ་དེ་
དག་གི་ས་བོན་གསོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་བྱིས་པ་ལ་་་་་་་་་དེ་ཡན་ཆད་ན་མི་དགེ་བ་མེད་པ་་་་་་་་རང་གི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་ལ་ས་བོན་ལ་སོགས་པས་ཕྱེ་བའི་ཆོས་དྲུག་དང་།
གཟུགས་མེད་ཀྱི་ས་བོན་དང་དབང་བཞི་དང་། འདོད་པའི་མངོན་གྱུར་མ་གཏོགས་པ་དྲུག་སྟེ་བཅུ་དྲུག་དང་ལྡན་ནོ། །དེ་ལ་གོང་འོག་གི་དབང་དང་ལྡན་པའང་ཐོས་བསམ་གྱིས་གོང་མའི་ས་

བོན་གསོས་པ་དང་། ཕྱི་མ་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་བྱིས་པ་ལ་སྔ་
མ་ལྟར་རང་གི་ཆོས་དྲུག་དང་། གཟུགས་ཀྱི་བཞི་དང་། འདོད་པའི་དྲུག་སྟེ་བཅུ་དྲུག་དང་ལྡན་ནོ། །
དེ་ལའང་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དང་ལྡན་པ་ནི་ཕྱི་མ་ལ་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཕགས་པ་
རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་ལ་ཆོས་དགུ་ཅར་ལྡན་ཞིང་། ཕྱིར་མི་འོང་དང་དགྲ་བཅོམ་ལ་མི་དགེ་བ་
མངོན་གྱུར་བོར་བའི་ཆོས་བརྒྱད་དང་ལྡན་ཏེ།་་་་་་་་ལུང་དུ། རང་སངས་རྒྱས་དུག་མདས་གྲོངས་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་སྒུར་ཆུང་བཀྲེས་ནས་གྲོངས་པའོ།།ཉོན་མོངས་ཟད་ཀྱང་དེ་དག་ལ། །ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ལས་ས་གཉིས་པ་ནས་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

དང་བྲལ་བས་མི་དགེ་བ་མངོན་གྱུར་མི་ལྡན་ལ་གཞན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅིང་། དབང་ཐོབ་པ་
རྣམས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་ཡང་མེད་པས་དགེ་བའི་ཆོས་གསུམ་པོ་ཁོ་ན་ལྡན་ནོ། །རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་ལ་ནི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་མི་ལྡན་ཞིང་། སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པས། དགེ་བ་
མངོན་གྱུར་ཁོ་ན་དང་ལྡན་པའམ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཞུང་དོན་ལ། ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལའང་བཞི་སྟེ། མཚན་ཉིད་གང་དུ་བཤད་ཚུལ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

319

དེའི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན། ཕྱེ་བ་རྒྱས་པ་བཤད་པ། དེ་ལ་མཁས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །
དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་ཟིན་དྲན་པ་ལ་སྦྱར་བ་སྟེ།
འདུ་བྱེད་ཕུང་པོའི་རྣམ་གཞག་ཏུ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་དང་ཐོབ་པ་དང་རྙེད་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་གདགས་སོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་ཚེ་
འདའི་འབད་

ི རྩོལ་ལ་མ་ིལྟོས་པར་ཁམས་དེར་སྐ་བས་ཐོབ་པ་རྣམས་ས་བོན་དང་ལྡན་པ་དང་། དགེ་ ྱེབ་དང་ལུང་མ་བསྟན་སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་བ་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་རྒྱུ་ས་བོན་ཡོངས་སུ་བརྟས་པར་གྱུར་པ་དབང་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་དག་ལས་འབྲས་བུ་གྲུབ་ཅིང་ད་ལྟར་གྱི་ཆོས་རང་མཚན་མངོན་དུ་གྱུར་བ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་ལྡན་པའོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ། དོན་དངོས་དང་། དམིགས་བསལ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ལ་ས་བོན་དང་།
དབང་གྱུར་དང་། མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ། ས་བོན་དང་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། བྱིས་པའི་ལྡན་པ་དང་། འཕགས་པའི་ལྡན་པ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ། ཁམས་གསུམ་གྱི་བྱིས་པ་སོ་
སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་གང་དང་ལྡན་པ་བརྩི་བ་ལ། རྟེན་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་
ཤིང་སྨིན་པར་གྱུར་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ལ་ནི་ཆོས་འདོད་པའི་ཁམས་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་ཞིང་

དེར་གཏོགས་པའི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་
བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་། དེར་མ་ཟད་གཟུགས་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་དང་
རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ལྡན་
ནོ། །དེའང་འཆིང་བ་མཐའ་དག་དང་ལྡན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། འཆིང་བ་ཕྱོགས་རེ་དང་བྲལ་
བ་ཡིན་ན་ནི་གང་དང་བྲལ་བ་དེའི་ས་བོན་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གཉི་གར་འཇོག་གོ། །གཞན་ཡང་ས་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པའི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ལྡན་པས་ལྡན་པའོ། །དེའི་ཤུགས་ལ་བསྡུ་བ་དང་བྱེ་བཤད་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར་ལུང་མ་བསྟན་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ས་བོན་དང་ཡང་ལྡན་པར་བསྟན་ཏོ་རྟེན་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་སྨིན་པར་གྱུར་བའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

320

ལ་ནི། འདོད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་འཇིག་

རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་བག་ལ་ཉལ་ལེགས་པར་མ་བཅོམ་པའི་ཆ་ནས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ས་
བོན་དང་ལྡན་པས་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རེ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་པའི་གཉེན་པོས་གནོད་པ་བྱས་
པའི་ཆ་ནས། དེ་དག་གི་ས་བོན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ཆ་གཉིས་སུ་བཞག་པའོ། །
དེ་རང་སའི་འཆིང་བ་མཐའ་དག་ཅན་ཡིན་ན་གཟུགས་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པ་དང་། གཟུགས་མེད་
པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་དང་
ལྡན་པར་འཇོག་ཅིང་། ཅི་སྟེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཐོབ་པ་ཡིན་ན་ནི་རང་སའི་ཉོན་མོངས་པ་
དང་ལྡན་མི་ལྡན་གཉི་གར་འཇོག་གོ། །གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པའི་དགེ་བ་རྣམས་དང་།
སྔར་ལྟར་ལུང་མ་བསྟན་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱིའང་ས་བོན་དང་ལྡན་པས་ལྡན་པའོ། །རྟེན་གཟུགས་མེད་པར་སྐྱེས་ཤིང་སྨིན་པར་གྱུར་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ལ་ནི་ཁམས་འོག་མ་འདོད་པ་དང་རབ་
ཏུ་ལྡན་པ་དང་གཟུགས་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་
རྣམས་འཕགས་པའི་གཉེན་པོས་བག་ལ་ཉལ་བ་རྩད་ནས་མ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ས་
བོན་དང་ལྡན་པས་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ། བྱིས་པའི་གཉེན་པོས་རེ་ཞིག་མགོ་མནན་པའི་ཆ་ནས་ས་

བོན་དང་ལྡན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ་ཆ་ཤས་གཉིས་སུ་བསྟན་པའོ། །མཐའ་གཅིག་

ཏུ་ངེས་པ་ནི་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་
ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པའི་དགེ་བ་རྣམས་དང་སྔ་མ་ལྟར་ལུང་མ་བསྟན་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ས་བོན་དང་ལྡན་པས་ལྡན་པའོ། །འཕགས་པའི་ལྡན་པ་ནི་སྤང་བྱ་ཁམས་
གསུམ་པའི་གཉེན་པོ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ནི།

སྒོམ་སྤང་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་གང་དང་གང་གིས་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་

ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བ་ན། འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བག་ལ་ཉལ་ལེགས་པར་བཅོམ་
པའི་ཕྱིར། སྤང་བྱ་དེ་དང་དེའི་ས་བོན་དང་ལྡན་པས་ལྡན་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྒོམ་སྤང་ཆུང་ངུའི་ཆུང་
ངུ་ལྟ་བུ་གང་གི་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་མ་བྱུང་བ་དེའི་ས་བོན་དང་ལྡན་པས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

321

ལྡན་པའོ། །ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་གཉེན་པོ་ནི་སྒོམ་ལམ་སྟེ། མཐོང་ལམ་ནི་རྣམ་པ་དང་ས་དང་ཆེ་
འབྲིང་ཆུང་ངུས་སྤང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུང་ངོ་། །
གཉིས་པ། དབང་དང་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དམ་པའི་

ཆོས་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་ཚེ་དེའི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཟག་བཅས། འཇིག་རྟེན་
པའི་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། ཟག་མེད་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། རྣམ་པར་ཐར་བ་བརྒྱད་དང་། དཔའ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། ཚད་མེད་པ་དང་མངོན་
པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་སྐྱེས་ཐོབ་དང་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་པོ་དེ་
དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་བཟོ་གནས་དང་སྤྲུལ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་བྱིས་
པ་དང་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ཇི་རིགས་པར་ས་བོན་སྦྱོར་བས་ཡོངས་སུ་བརྟས་ཏེ། དབང་གྱུར་
དང་ལྡན་པས་ལྡན་པའོ། །
གསུམ་པ། ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། སྔར་བཤད་པའི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལས་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་ཟག་པ་དང་བཅས་
པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའམ། རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་མི་དགེ་བའམ། མདོར་ན་དགེ་མི་དགེ་དེ་དག་ཏུ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའམ། སྐྱེས་ཐོབ་སྦྱོར་བྱུང་དང་བསྒྲིབས་མ་བསྒྲིབས་

ཀྱི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཡང་རུང་། ཆོས་གང་དང་གང་རང་གི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་དེ་དང་དེ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་ལྡན་པས་ལྡན་པའོ། །དབང་གྱུར་དང་མངོན་གྱུར་དེ་དག་ཀྱང་ཁམས་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་གང་ལ་ཆོས་ཇི་ཙམ་ལྡན་པའི་ཚུལ་ནི་སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ཉིད་

དོ། །དམིགས་བསལ་ནི། མེད་པར་ལྟ་བས་རྩ་བ་གཅོད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཐར་པ་ལ་སྐུར་འདེབས་
ཀྱི་ལོག་ལྟས་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆད་པའི་གང་ཟག་ལ་ནི། ཕྱིས་མཚམས་སྦྱར་དུ་ཡོད་པས་དགེ་བའི་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ཕྲ་མོ་དང་ལྡན་པས་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་རེ་ཞིག་ཉམས་པར་བྱས་པས་
ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་གཏན་དུ་ལྡན་པ་ནི་ཡུན་རིང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་དྲུག་པ།

322

བོར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་གང་ཟག། ཁམས་གསུམ་པའི་འཁོར་བ་
ཁོ་ན་འདོད་ཅིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་་་་་་་་འི་ཕྱིར་འདོད་ཆེན་པ་གཉིས་ཀྱི། བྱང་སེམས་འདོད་ཆེན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་དུ་བདག་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའོ། །ཞེས་སྲིད་པར་སྨོན་པ་ནི་ཐབས་སྔོན་དུ་བཏང་བ་ཡིན་ལ་སེམས་ཅན།་་་་་་་་ས་

འདོད་ཆེན་པ་རིགས་ཆད་སེམས་ཅན་དུ་གྲགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ཡིན་པར་བལྟ་སྟེ། དེ་དག་
ལ་ནི་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་ཐོས་སོགས་དགེ་བའི་བག་

ཆགས་སད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དུས་གཏན་དུ་བ་སྟེ་ཡུན་རིང་པོར་འཁོར་བར་གནས་པས་རྒྱུ་དང་མི་
ལྡན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཐར་པའི་རྒྱུ་ནི་རིགས་ཡིན་ལ། དེའང་རྒྱན་ལས། རང་བཞིན་དང་ནི་རྒྱས་པ་

དང་། །དེ་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། །ཡོད་མེད་ཉིད་དང་ཡོན་ཏན་ནི། །སྒྲོལ་བའི་དོན་ལ་རིགས་

ཞེས་བྱ། །ཞེས་པ་དང་། རྒྱུད་བླ་མར། གཏེར་དང་འབྲས་བུའི་ཤིང་བཞིན་དུ། །རིགས་དེ་རྣམ་
གཉིས་ཤེས་བྱ་སྟེ། །ཐོག་མེད་རང་བཞིན་གནས་པ་དང་། །ཡང་དག་བླངས་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་པ་ལྟར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པར་གནས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རིགས་

དང་། དེ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་ཐོས་སོགས་དགེ་བའི་བག་ཆགས་འཕེལ་བ་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་
རིགས་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཡང་། ཐར་བ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་གང་ཞེ་ན། དེ་
བཞིན་ཉིད་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་གནས་ངན་ལེན་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་ཞེས་དེ་ཁོ་ན་མ་དག་པ་དང་དག་པ་ལས། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བ་ཆོས་ཉིད་རང་
བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་དང་། རྒྱུད་གང་ལ་གཉེན་པོའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྐྱེན་རྙེད་ན་ལེགས་
པར་འཇོམས་ནུས་པ་དེ་ནི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུའོ། །ཞེས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བརྟེན་
པ་ལ་སོགས་པས་གཉེན་པོ་དགེ་བའི་བག་ཆགས་སད་དེ། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པ་རིམ་གྱིས་སྤོང་བ་རྒྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་གཉིས་བཤད་ནས། བཟློག་པ་ནི་རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་པར་རིག་པར་

བྱའོ། །ཞེས་བསྟན་པ་ནི་ཡུན་རིང་བོར་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་དང་མི་ལྡན་པའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་བར། ལོག་སྲེད་ཅན་གཏན་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་

ཆོས་ཅན་ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྡང་བ་ལོག་སྲེད་ཅན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྟོད་ཆ། པོད་དང་པོ།

323

གྱིས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྡང་བ་བཟློག་པའི་དོན་དུ་དུས་གཞན་ལ་
དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་དང་མི་ལྡན་པ་
ནི་མི་སྲིད་དེ། རྒྱུད་བླར་་་་་་་་ཇི་ལྟར་རྟོག་མེད་བདག་ཉིད་ཅན། །ནམ་མཁའ་ཀུན་ཏུ་རྗེས་སོང་ལྟར། །
སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དྲི་མེད་དབྱིངས། །དེ་བཞིན་རྟེན་ཀུན་འགྲོ་བ་ཉིད། །ཅེས་ནམ་མཁའ་ལྟར་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་གསུང་བའི་ཕྱིར་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་་་་་་་་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཞི་པ། ལྡན་པ་ལ་མཁས་པས་ཕན་ཡོན་ཅི་ཞིག་འཐོབ་ཅེ་ན། མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
བསྟན་པ་ལྟར་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འཕེལ་བ་དང་
འགྲིབ་པའི་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་རེས་འཕེལ་བ་དང་རེས་འགྲིབ་པ་

ལ་སོགས་པའི་གནས་ལུགས་ཤེས་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་ཕུན་
སུམ་ཚོགས་པ་ཐོབ་བའམ། རྒུད་ཅིང་ཕོངས་པར་གྱུར་པ་གང་ལ་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདི་ཁོ་
ནར་བསྟན་པའོ། །ཞེས་ངེས་པར་འདུ་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་གྱི། འདི་ལྟ་སྟེ། རྒྱན་དུ་་་་་་་་དེ་ཡིས་ཆོས་
ཀུན་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། །སྐྱེ་བ་སྐྱེད་མོས་ཚལ་འགྲོ་བར་རྟོགས་ནས། །འབྱོར་བའི་དུས་དང་རྒུད་
པའི་དུས་ན་ཡང་། །ཉོན་མོངས་སྡུག་བསྔལ་དག་གིས་གནོད་པ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་འབྱོར་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་། རྒུད་པ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ཕུན་ཚོགས་ནི་ཆགས་སྡང་གི་གནས་མ་ཡིན་པས་མ་སྨོས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཉོན་
མོངས་པ་སྤངས་ཏེ་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་རིམ་གྱིས་སྤེལ་བ་ལས་ནི་མཐར་ཐུག་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ། །དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་
པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མངོན་པའི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ནས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཀུན་ལས་བཏུས་པ་དང་པོ་རྫོགས་པར་བཤད་ཟིན་པའོ།། །།